

סֵפֶר
אֲשֶׁר בִּנְחַל
חֵלֶק ו'

וְהוּא קִבְּץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בִּנְחַל הַנוֹבֵעַ
מִקּוּר חֲכָמָה יִסְדָּתָם, עֲנִינִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים, עֲצוֹת יְקָרוֹת,
הִתְחַזְּקוֹת וְהִתְעוּרָרוֹת לְהִתְקָרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ בְּכָל דְרָגָה
וְדְרָגָה מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה.

* * *

בְּנוֵי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנָנוּ וְרַבְּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנָנוּ
הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבִּי נִתָּן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים, וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
יְבִנְאֵל
עִיר בְּרֶסְלָב, בְּגָלִיל
שְׁנַת תשע"ו

סֵפֶר
אֲשֶׁר בִּנְחָל

ניתן להשיג
את הספר הקדוש הזה
ועוד שאר ספרים
"קרן הדפסה והפצה
חסידות ברסלב"
יבנאל
טל. 04-6708356
נייד. 054-2287882

הדפסה:
כתר הוצאה לאור בע"מ
טל. 02-6557822
ירושלים

גרפיקה ועימוד:
יצחק ישראל יוקר
054-6554554
כריכה
הרב אברהם אוחיון

פְּתַח דְּבָר

הַיְנֵה חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֲל" נִדְפְּסוּ כְּכַר כְּמָה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפְּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁמַחֲיִים וּמְחַזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלֹהִים, וְכָל חֵיוֹתָם וְהַתְמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הֵיא רַק עַל יָדָם, וּמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-בֵּן לְוִקְחִים מִסְפָּרִים אֱלֹהִים, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהַיְנֵה סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שְׁלֹא כְּסֹדֵר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כְּרוֹךְ מְעַרְבִים מְכַתְּבִים מְכַמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מְכַתְּבִים מְכַמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמָנוּ לְסֹדֵר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֲל", מֵהַמְּכַתְּבֵי הָרִאשׁוֹן שְׁנֵדְפֵס עַד עַתָּה, דְּבַר הַמְּסַתְּפָם בְּיֹתֵר מְעַשְׂרִים אֶלְף מְכַתְּבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים עַל-פִּי סֹדֵר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מְכַתְּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲרֵי כֵן מְכַתְּבֵי יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵינֵי הַדְּפוּס, וְכִמוֹ-כֵן עָרְכָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִלְפִי, וְהַכְּנֵסְנוּ אֶת כָּל הַ"מְרָאֵי מְקוּמוֹת" מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ז"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, וְכֵן הוֹסַפְנוּ תַרְגוּמֵם לְשִׁפְתֵי הָאִיִּדִישׁ, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנֻנִים עַל כָּל מְכַתְּבֵי

ומכתב, המביא תמצית הנושאים שמדבר עליהם במכתב.

ולאחר עמל ויגיעה רבה, אנו מדפיסים עתה את הפרק הששי, ומקוים להוציא אתריו את כל שאר הפרקים כפי סדר השנים, כרך אחר כרך, ובלבנו תקוה, שכל מי שיקרא בזה, יינה ויחיה את עצמו מאד, כי מכתבים אלו הם אוצר כלי חמדה, ופוחתים דרך חדשה בפרושים נפלאים על פסוקי תנ"ך ועל מאמרי חז"ל הקדושים בגמרא ומדרשים ובזהר הקדוש וכו', וגלויים חדשים בהשגות אלקות, מלבשים בכמה לבושים מלבושים שונים, עד אשר אפלו הירוד והנמך ביותר, יוכל גם-כן להמשיך על עצמו השגות אלקותו בתכרך באפן נפלא ונעלה מאד, משכל עליון לשכל תחתון, מעילה לעלול, באשר יודה מי שרגיל בהם.

וכל המכתבים הם עצות נוראות ונפלאות בעבודת השם בתכרך, איך להחזיק מעמד על כל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות בפרטי פרטיות, ונותנים עצות נפלאות איך להתמודד עם כל בעיות החיים שעוברות על כל אחד ואחד בזה העולם מקטן ועד גדול.

אשרי מי שיתמיד בהם, ואז ימשיך על עצמו ערבות, נעימות, ידידות, זיו וחיות אלקותו בתכרך, ויזכה לאשר אמתי ונצחי לאור באור החיים, ח'בלים נ'פלו לנו ב'נעימים, אור הגנוז והצפון שעליו נאמר ע'ין ל'א ר'אתה א'לקים ז'ולתיך י'עשה, ויזכה לגא'לה ש'ל'מ'ה',
אמן ואמן!

הַקְדָּמָה

מבאר בלקוטי-מוהר"ן חלק א', סימן ס"א: על-ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור.

הינו מכל הלמודים שאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה משפט מעקל, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד משפטי הנהגות, שידע איך להתנהג – הן לעצמו והן לאחרים, שמתנהגים לפי דעתו כל אחד ואחד כפי בחינתו, וכפי הממשלה והרבנות שיש לו, הן לרב או למעט, וכל זה זוכים על-ידי אמונת חכמים וכו'.

והנה עקר שלמות אמונת חכמים הוא, בשיזכה לסלק את דעת עצמו לגמרי, וידע ויבין באמת באיזה מעמד ומצב אני נמצא, ועל-כן עלי לסלק את דעתי לגמרי, וכל מה שאומר לי החכם הרב האמת, אני צריך לקבל עלי כל אשר יאמר כהוא זה – דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, וכמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ספרי, שופטים יא): אפלו אומר לך על ימין שהוא שמאל וכו'; ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשא אצלו שכל עצמו, הוא אינו בשלמות ואינו מקשר ומקרב לצדיק, אבל כשזוכה לבטל את עצמו לגמרי אל הצדיק והרב האמת, אז יכול לקבל ממנו עצות על כל דבר, הן לו והן לאחרים – החפצים לשמע בקולו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), וגם יזכה לצאת

משגֵּעוֹנוֹ וּמִשְׁטִיּוֹתָיו, שֶׁנִּדְבְּקוּ בוֹ עַל-יְדֵי עוֹנוֹתָיו (עַיֵן שִׁיחוֹת-הָרָן, סִימָן סז), כִּי הַצְדִּיק הוּא מְלֵא עֲצוֹת וְחִדוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְגֹדֹל וְעַד קֶטֶן, דְּרִי מַעְלָה וְדְרִי מִטָּה, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ רַק לְהַעֲתִיק דְּבָרֵי הַצְדִּיק כִּפְשׁוּטָם וּלְהַלְבִּישָׁם בְּכֵלִים מְכֵלִים שׁוֹנִים לְכָל הַשׁוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וְלִבְלִי לוֹמַר וּלְהִמָּצִיא סְבֻרוֹת כְּרִסְיוֹת וְכוּ', כִּי כָּל אֵלּוּ הַחוּלְקִים עַל הַצְדִּיק, לְמוֹדֵם הוּא מְמוֹתְרוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא מִשְׁפָּט מְעַקֵּל, וְלֹא דֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים אֲפֹלוּ לְהִנְהִיג אֶת עֲצָמוֹן, מִכָּל שָׁפָן שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת אַחֲרֵים וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן הֶעֱקַר לְשׁוּב עַל פָּגַם אָמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁאֶחָד שׁוֹאֵל אֵיזָה דְּבַר אוֹ אֵיזוֹ עֲצָה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, הֶעֱקַר לְהָשִׁיב דְּבָרֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת, וְעַל-יְדֵי שְׁזָה מְקֻשָּׁה וְשׁוֹאֵל, וְזֶה מְשִׁיב וּמְתַרְץ אֶת הַשְּׂאֵלָה, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה סֵפֶר שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סְפָרִים לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת הַרְבֵּה הָאֵמֶת, שֶׁהוּא שָׁכַל הַבּוֹלָל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכוּ'.

וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: יֵשׁ כַּמָּה סְפָרִים עֲכָשׁוּ וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד כַּמָּה סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לְעוֹלָם, וְאֶסוּר לְלַעַג עֲלֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם (עַיֵן לְקוּטִי-הַלְכוֹת, קְדוּשִׁין, הַלְכָה ג), כִּי רַק הַסְּפָרִים הַמְדַּבְּרִים מִחֻקֵּי הַצְדִּיקִים לְהַרְחִיקָם מִמִּטְחָוֵי קִשְׁת, וּלְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ בְּבַעוֹר חֲמֵץ וְשֶׂאִי וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ' וְכוּ', וְרֵאשִׁי לְגֹזֵר שְׂלֵא לְהַדְפִּיסָם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נִשְׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכוּ', אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּדֶרֶךְ אַבּוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בְּוִדְאֵי מַצְנֶה גְדוּלָה לְהַדְפִּיסָם לְהַרְבּוֹת סְפָרִים כְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְדַבֵּר מִעֲנִינֵי תּוֹרָה הֵן בְּדֶרֶךְ פֶּשֶׁט, אוֹ דְרוֹשׁ, אוֹ רְמֵז, אוֹ סוּד, אוֹ פְרוּשׁ, אוֹ בְּאוּר, אוֹ סְפָרֵי הַפּוֹסְקִים וְשְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, אוֹ סְפָרֵי מוֹסֵר וְאֶגְדוֹת וְכוּ' יוֹצֵא בָהֶם, כְּלָם נְכוּחִים לְמַבִּין, וְכֻלָּם צְרִיכִים לְעוֹלָם, כְּלָם אֶהוּבִים, כְּלָם קְדוּשִׁים, כִּי כְּלָם מְדַבְּרִים מִרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, הַנֶּעְלָם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וּבְוִדְאֵי אֶסוּר לְקוּץ בְּרַבּוּי סְפָרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצְאִים קִצָּת, אֲשֶׁר עֵינָם צָרָה בְּשִׂרְוֵיהֶם שֶׁנִּתְחַדְּשׁ עוֹד אֵיזָה סֵפֶר חֲדָשׁ, וְעַתָּה יוֹצֵא מִפִּיהֶם כְּאֵלּוּ מִצְטַעְרִים עַל הָרֵאשׁוֹנִים, שֶׁכָּבֵר יֵשׁ הַרְבֵּה סְפָרִים, וְלָמָּה

לָהֶם עוֹד; וּבִאֲמַת לֹא בִדְעַת יִדְבְּרוּ, כִּי "לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל חֶפֶץ" (קִהְלֵת ג, א), כִּי מִי יִכְרִיחַ אוֹתָם לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנָאִי לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר הַחֲדָשׁ, רַק יִבְלוּ יְמֵיהֶם בְּסִפְרִים שְׂיִשׁ מִכְבָּר, מִי יִמְחָה בְיָדָם, וּמָה אֲכַפֵּת לָהֶם, שְׂיִשׁ עוֹד סִפְרִים בְּעוֹלָם, אוֹלֵי יֵשׁ בְּגֵי-אָדָם שְׂמִסְגָּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דּוֹקָא, כְּמוֹ שְׂרוּאִים בַּחוּשׁ, שְׂיִשׁ בְּגֵי-אָדָם שְׂיִשׁ לָהֶם חֵיוֹת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּגֵי-אָדָם שְׂמִחָיָה אוֹתָם סִפֵּר אַחֵר, וְגַם בְּאָדָם אֶחָד בְּעֶצְמוֹ יֵשׁ שְׂנוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לַפְּעָמִים מִתְעוֹרֵר לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי דְבָר זֶה שְׂבִסְפֵר זֶה, וְלַפְּעָמִים אֵינּוּ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל-יְדֵי דְבָרֵי תוֹרָה וּמוֹסֵר שְׂבִסְפֵר אַחֵר, וְגַם מִי שְׂנַפְשׁוּ חֻשְׁקָה בַּתוֹרָה, וּמִבְּלָה יָמָיו עָלֶיהָ כְּרָאוּי כִּי לִכְךָ נוֹצֵר, יֵשׁ פְּנָאִי בִימֵי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה לְעֵין וּלְהַבִּיט בְּסִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שְׂרָאוּנוּ כַּמָּה גְדוֹלִים, שְׁהִיוּ בְּקִיָּאִים בְּכַמָּה סִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וְחֹמֶר מִהַגּוֹיִם, שְׂלֹא קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכָל עֲנִינֵי חֻקְמַתָּם בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׁהוּא הֶבֶל וְרִיק, צֶל עוֹבֵר, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה סִפְרִים בְּאַרְיִכוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֲצֵלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וּכְמַעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בְּרַבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמִדּוּעַ נִבְגַּד אֲנַחְנוּ, חַס וְשְׁלוֹם, לְהַקְפִּיד, חַס וְשְׁלוֹם, עַל רַבּוּי הַסִּפְרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאַרְךָ יָמֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שְׂכָלוֹ אֶרֶךְ וְטוֹב לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחַח נְצַחִים?! וְהֲלֹא כַּמָּה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׂים וּכַמָּה סִפְרִים לְאֲלָפִים וְלִרְבּוֹת מַחְבָּרִים בְּשִׁבִיל עֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וְחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וְחֹמֶר כַּמָּה אֲלָפֵי אֲלָפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת רַבּוֹת וְכוּ' סִפְרִים עַד אֵין קֶץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בְּשִׁבִיל הַתְּכָלִית הָאֲחֻרוֹנָה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהַכִּין לְעֶצְמָנוּ צִינָה לְדַרְכָּנוּ הַרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וּכְבָר נִלְכְּדוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבְהִבְלָיו וּבְטַעֲוִיּוֹתָיו וְכוּ', וּכַמָּה סִפְרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מִסֵּפֶר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לְמַצֵּא עֶצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְנַפְשׁ בְּגֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בָּנוּ לְהַצִּיל כָּלָם מִנֵּי שַׁחַת, וּלְהַחֲיוֹתָם עַל פְּנֵי הָאָדָמָה בְּחַיִּים נְצַחִיִּים, לְקַרְבָּם אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוֹדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ, כִּי "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה", כִּי

לא נגעו בזה עדין.

נמצא, שכל הספרים הקדושים והנוראים שקבר נמצאים בעולם, עדין לא נגעו בעצם התורה, ועתה ראה והבן כמה ספרים צריכים עוד, עד שנתחיל לגע בתורה, מכל שכן וכל שכן לבוא לחדריה ולירד לעמקה, על-פן כל הספרים הקדושים שחברו עד הנה, עדין אינם חלק אחד מאלף מעמק רבוי הספרים שיתגלו עוד, בעת שיתגלו סתרי ורזי התורה האמתיים, על-פן צריכים להזהר לא ללעג ולבזות שום ספר ההולך על-פי דרך התורה הקדושה, על-פי הגמרא והמדרשים וספרי הזהר הקדוש והאריז"ל, כי כלם צריכים לעולם, וגם כי יש כמה וכמה מדינות ועירות של ישראל, ובמקומות אלו מתפשטים אלו הספרים והם מחיין את עצמן בהם, ובמקומות אחרים מחיין את עצמן בספרים אחרים דיקא וכו'.

והנה תמצית הספר הזה היא מכתבים, אשר נכתבו למקרבים חכמים, אשר, תהלה לאל, באים ומתקרבים אל האור הגנוז והנעלם, אורו של רבנו ו"ל, ומריצים מכתביהם להורותם הדרך, לראות אור ולצאת מהחשך והרע שנקלדו בו וכו' וכו', והמכתבים האלו נכתבו תשובות על מכתביהם.

ובאמת לא נתחדש בו שום דבר, כאשר יראתה הרוואה, רק נלקט מכל ספרי רבנו ו"ל בכלים מכלים שונים, וכדרך הרופא אשר מערב כמה סמים יחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), כי כל הרפואות הן הרפואות, דהינו שלוקחים סם פלוני ועשב פלוני במדה ובמשקל כף וכו', וכן עשב אחר, שמשקלו כף וכו', וכן שוקלים מכמה מינים, וכל עשב ועשב יש לו כח אחר, ומערבין אלו המינים ביחד, ועושין מהם ההרפכה, וזאת ההרפכה יש לה כח לרפא החולאת, כי עקר הרפואה הוא על-ידי הרפכה דיקא, שנעשה לה כח אחר חדש, על-ידי הכח שקבלה מכל אלו העשבים שנתערבו, ובה כח החדש של ההרפכה דוקא מרפאין כל מיני חולאות וכו', עין שם; ודבר זה

יכול כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמְחִיב לַעֲשׂוֹתוֹ — לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַצְדִּיק הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, וּלְהַצִּיל נַפְשׁוֹת מֵרַדַּת שַׁחַת, וּבִפְרָט אִם בָּא אֶחָד וְשׂוֹאֵל אוֹתוֹ, מִטָּל עָלָיו חַיִּיב לַעֲנוֹת לוֹ, כִּי הִרְבָּה דוּרוֹת תְּלוּיִים בְּנַפְשׁ זֶה, וְאִם תִּרְחַקְהוּ בַעֲנָה שֶׁל שָׁקֵר, אַתָּה הוֹרֵג אוֹתוֹ וְכָל הַתְּלוּיִים בּוֹ וְכוּ', וְזֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם, וְאִין עוֹד חֶסֶד גָּדוֹל מִזֶּה — כְּשׂוֹכִינִין לְהַכְנִיס אֶת הַדַּעַת הָאֵמֶת בְּחִבְרֵיו, וּבִפְרָט בְּעֵתִים הֵלְלוּ אֶשֶׁר הַחֲשֵׁךְ וְהָאֲפֵלָה נִתְפָּשְׁטוּ בְּעוֹלָם, וְנִתְקַיְּמוּ בַעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים (אִיכָּה ד, א): "תִּשְׁתַּפְּכֶנָּה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת", דְּהֵינּוּ יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים מִתְגַּלְגְּלִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבִפְרָטִיּוֹת נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עוֹבְרִים עֲלֵיהֶם בְּעֵתִים הֵלְלוּ נְסִיווֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר לֹא שָׁעָרוּם אַבּוֹתֵינוּ וְאֲבוֹת אַבּוֹתֵינוּ בְּלִי שׁוּם גְּזֵמָא כְּלָל, מִמֶּשׁ כְּמוֹ בְּדוֹר הַמְּבוּל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְאִין מִי שִׁירַחֵם עֲלֵיהֶם כְּלָל, כִּי נִתְפָּשְׁטוּ סְפָרֵי מִינוֹת וְנֶאֱוָף לְאֲלָפִים וְלִרְבּוּבוֹת, אֲשֶׁר רַבִּים נִתְפָּסוּ בְּזֶה בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְחִבְרָא חִבְרֵי אִית לֵיהּ, וְחִבְרָא דְחִבְרֵי חִבְרֵי אִית לֵיהּ, וְאֶחָד מִכְּשִׁיל אֶת חִבְרוֹ, וְשׁוּם רֹאשׁ יְשִׁיבָהּ וּמִשְׁגִּיחַ אִינוּ יוֹדֵעַ מִזֶּה כְּלָל (אוֹ עוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּאִינוּ יוֹדֵעַ), וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁקָעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם; עַל-כֵּן הִתְקַרַח לְהַרְחִיב אֶת הַדְּבָר וּבְכַמָּה מִיָּנִי דְּבוּרִים, כְּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, לְמוֹהַרְ"ת ז"ל: כְּשִׁיגִיעַ בְּכַתִּיבְתוֹ לַעֲנִין "אֲמוּנָה" אוֹ "צְדִיק", יִרְחִיב אֶת הָעֵט, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַנְצִיל וּלְצַאת מִהַחֲשֵׁךְ, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוּת אֶל הַצְדִּיק הָאֵמֶת, אֲשֶׁר מְגַלֶּה אֲמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲמַתּוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא הַרּוֹפֵא הָאֵמֶתִי, הַרּוֹפֵא הַמְּמַחֶה מְאֹד מְאֹד (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל), וְהוּא וְאֲנָשָׁיו יְכוּלִים לִירֵד אֶל כָּל מִיָּנִי צְנוּרוֹת שֶׁל הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְהַכְנִיעָהּ, לְשַׁבְּרָהּ וּלְבַטְלָהּ, וּלְהַרִים אֶת הַנְּפָשׁוֹת שׁוֹשְׁקֵעוּ שָׁם (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח).

עַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי הַזִּכָּה לְהַתְּקַרֵב אֶל הַצְדִּיק הָאֵמֶת מִיְחִידֵי הַדּוּרוֹת, שֶׁהוּא גָּמַר כָּל הַתְּקוּנִים וְכוּ', שֶׁהוּא תְּקוּנַת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתְּקוּנַת כָּל הַדּוּרוֹת וְתְּקוּנַת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', נַחַל הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחֶמְדָּה הַקְדוּמָה הַיּוֹצֵאת מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דַּעַתִּיק וְכוּ', גְּאֻלְתָּן

י אֲשֶׁר הַקְדָּמָה בְּנַחֵל

שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְאֵל אֲנָשָׁיו הַיְקָרִים שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם צְדִיקֵי הָאָמֶת
שֶׁבְּדוֹר, כִּי כָּל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו הוּא אֵיבָר לְצְדִיק, וּבְהִתְחַבְּרוּתָם יַחַד,
שֵׁם כָּל הַצְדִּיק וְכוּ'.

וְאִזּוּ יִזְכֶּה לְתַקוּן אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְיִזְכֶּה לְהַתְגַּלּוֹת הָאוֹר הַגָּנוּז, אֲשֶׁר
עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֻקִּים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה וְיִזְכֶּה לְגֹאֲלָה שְׁלֵמָה,
אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן!

סֵפֶר

אַשֶׁר בַּנַּחַל

חֵלֶק ו'

תרמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר פִּינְחָס ה'תשל"ב.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי, הַשּׁוֹתֶה
מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ
רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ קִבְּלָתִי זֶה כַּמָּה שָׁבוּעוֹת, וּמְרַב טְרִדוֹתֵי הַרְבִּים בְּעֶסֶק
זְכוּת הַרְבִּים לֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ.

אֲחֵי הַיָּקָר! חֲזוּק וְאַמֵץ לְהִתְחִיל עַל-כָּל-פְּנִים מְרַגֵּעַ זֶה מִתְחַדֵּשׁ
לְשִׁכַח כָּל מָה שֶׁעִבְרָ עָלֶיךָ מִיּוֹם הַיּוֹתֵף עַל הָאֲדָמָה עַד רָגַע זֶה, וּלְבַל
תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל מִשׁוּם דְּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וְאַף שְׁאַתָּה
שׁוֹמֵעַ מִבְּנֵי-אָדָם וּמִתְבּוֹנֵן בְּסִפְרֵים, שְׁלִירִידוֹת כָּאֵלוֹ שְׁעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ
בְּפָגַם הַבְּרִית, חֵס וְשְׁלוֹם, אֵין שׁוּם תְּקוּנָה, אֵל תִּשְׁמַע וְאַל תִּאָּבֶה
לָהֶם כָּלֵל, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וּכְבָר אָמְרוּ חַז"ל (פְּסָחִים

פו:): כל מה שַׁיֵּאמֶר לָךְ בְּעַל-הַבַּיִת עֲשֵׂה חוּץ מִצָּא, שְׁאֶפְלוּ שׁוֹמְעִים כְּרוֹזִין מִלְמַעְלָה שְׁאֵבֵד אֶת עוֹלָמוֹ, וְאִין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, גַּם-כֵּן אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, כִּי מַה בְּכַף, אֲנִי אִינִי רוֹצֵה אֶלָּא אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֲנִי עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה מֵאֲהָבָה מְרַב אֲהַבְתִּי אֵלֶיךָ וְכוּ', וְזוֹ הִיְתָה טְעוּת אֱלִישֶׁע — אַחֲרַי, שְׁשָׁמַע כְּרוֹז: "שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹכְבִים חוּץ מֵאַחֲרַי" וְכוּ' (עֵין חֲגִיגָה טו.), וְנִפְל כָּל-כֶּף בְּדַעְתּוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה הִיָּה לוֹ כִּי אֵבֵד מִמֶּנּוּ מְנוּס וְתִקְוָה, וּפְרַשׁ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וְעַנֵּן זֶה מְצוּי בְּעֵתִים הִלְלוּ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, שְׁנוּפְלִים מְאֹד מְאֹד בְּעַמְק הַחֲשֵׁף שֶׁל פְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְהוּא בּוֹר טֵיט הַיָּוֵן, אֲשֶׁר מִי שְׁנוּפֵל לְשָׁם, קָשָׁה וְכִבְד לוֹ לְצֵאת, כִּי נִדְבֵק בְּטֵיט, עַד שְׁאִינּוֹ יָכוֹל לְצֵאת מֵעוֹן זֶה, וּמְכַל שְׁפָן כְּשֶׁבְּנִי-אָדָם מִתְחִילִים לְדַבֵּר עִמּוֹ וּמְגַלִּים לוֹ הַפֶּה הָאֵמֶת, שְׁלֵעוֹן זֶה אִין כְּבָר שׁוּם תִּקְוָה לְצֵאת, וְכֵן מִתְבּוֹנֵן בְּסִפְרִים שְׁעַל עוֹן זֶה נֶאֱמַר (מְשֻׁלִי ב, יט): "כָּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא יִשְׁיִגּוּ אַרְחוֹת חַיִּים", וְעַל-כֵּן מִזֶּה בָּא, שֶׁנִּתְקַרַר כָּל-כֶּף לָבוֹ וְדַעְתּוֹ מֵעֲבֹדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, עַד שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִפְקוֹת, אוֹלֵי טוֹב לְעֹזֵב הַכֹּל, חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּ', וְלִפְרֹשׁ לְגַמְרֵי וְכוּ', וְזֶהוּ עֵקֶר קְלַפַּת הַמֶּן-עֲמָלֵק, שְׁגִימְטָרִיָּה שֶׁל עֲמָלֵק הוּא 'סִפְק', שְׁמִכְנִיס בָּלָב וּבְדַעַת הָאָדָם סִפְקוֹת — "הַיֵּשׁ ה' בְּקִרְבָּנוֹ אִם אִין" (שְׁמוֹת יז, ז), וּבִיּוֹתֵר מִתְגַּבֵּר עַל בְּנֵי-אָדָם שְׁנוֹכְשָׁלוֹ כְּבָר כְּמוֹ שְׁנוֹכְשָׁלוֹ בְּפָגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים כה, יח): "וַיִּזְנַב בְּךָ". וְעֵקֶר הַמְּלַחְמָה נִגְדוּ הוּא עַל-יְדֵי דַעַת וְהַשְׁגַּת הַצְּדִיק הָאֵמֶת, בְּחִינַת מִשֶּׁה שְׁבָכָל דּוֹר וְדוֹר, אֲשֶׁר הוּא מְגַלֶּה לָנוּ עֲצוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, אִיךָ שְׁלֹא נִסְתַּכַּל עַל כָּל הַסִּפְקוֹת וְהַיְרִידוֹת וְהַבְּלוּבִלִים שְׁמִכְנִיס בְּלִבָּנוֹ, רַק נִתְחַזֵּק בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, לְיַחַד לְעֲצִמָּנוּ מְקוֹם מִיַּחַד שְׁאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְלִפְרֹשׁ כָּל שִׁיחְתָּנוּ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. וְרַק זֶה הַעֲצָה הַיְחִידָה לְמִי שְׁנוּפֵל כְּבָר כְּמוֹ שְׁנוּפֵל בְּעַמְק הַטֵּיט הַזֶּה שֶׁהוּא פְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שְׁיִצְעַק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּמְקוֹם מִיַּחַד, וַיְבַלֶּה עַל זֶה שְׁעוֹת רַבּוֹת, וְכִמוֹ שְׁאֵמַר פְּעַם רַבָּנוּ ז"ל: "אֲזַ מְעַן פֶּאֱלֵט אִין אִיין בְּלֵאטֵע שְׁרִיט מְעַן און מְעַן שְׁרִיט, בִּיז מְעַן נַעֲמַט

ארויס"א, וְכַל זֶה גָּלָה לָנוּ מִשֶּׁה רַבְּנוּ כְּשֶׁהֲלַף לֶלְחֵם עִם עַמְלָק, כְּתִיב (שְׁמוֹת יז, יא): "וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים מִשֶּׁה יְדוּ וְגַבְר יִשְׂרָאֵל" וְגו', וְאָמְרוּ חַז"ל (ראש השנה כט.): וְכִי יָדְיוּ שֶׁל מִשֶּׁה עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה או שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה, אֲלֵא בְּזִמְן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסַתְּפְלִין כְּלָפֵי מַעְלָה, וּמִשְׁעַבְדִּין אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶם בְּשָׁמַיִם, הָיוּ מִתְגַּבְּרִים. וְעַיִן בְּתוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב שָׁם, שֶׁזֶה הָיָה הִרְמַת יְדֵי מִשֶּׁה, לְהוֹרוֹת וּלְגַלוֹת לְבַנְי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת רַק לְהָרִים עֵינָיו אֵלָיו יְתַבְרַף, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַפְצִיר מִמֶּנּוּ יְתַבְרַף, שְׁיִרְחַם עָלָיו וְיִרְחִיב לוֹ, כִּי תִפְלֶה מוֹעֵלַת מְאֹד מְאֹד, וְגוֹרְמַת שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, מְכַל שְׁכָן כְּשֶׁאֲחַד כָּבֵר נִתְפָּס בְּטֵיט וּבִרְשָׁת שֶׁל עַמְלָק, וְהוּא צוֹעֵק מִשָּׁם לְהִשָּׁם יְתַבְרַף, אֵין לְשַׁעַר מַה נַּעֲשֶׂה מִזֶּה לְמַעְלָה וְכוּ', וְכַל זֶה בְּשָׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, כִּי אִם הָיָה רוֹאֶה בְּעֵינָיו מַה נַּעֲשֶׂה לְמַעְלָה מִשִּׁיחוּתָיו וְדַבּוּרָיו, הָיָה מִתְחַזֵּק בְּזֶה כָּל הַיּוֹם, וְזֶה עַקֵּר מְחִית עַמְלָק, כִּי עַמְלָק הוּא הַמְטִיל סִפְקוֹת בְּלֵב וּבִדְעַת הָאָדָם, וְעַל-יְדֵי שְׁמִתְחַזֵּק בְּתִפְלָה, בְּזֶה מְבַטֵּל אֶת כָּל הַסִּפְקוֹת, כִּי הֲלֹא הוּא מְגַלֶּה שְׁמֵאָמִין בּוֹ יְתַבְרַף, אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כִּי הָרִי מְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְרַף. וּבְזֶה יוֹבְנוּ דְבָרֵי בַּעַל הַטּוֹרִים (בְּרֵאשִׁית ו, ז), שְׁכַתָּב: אֲמַחָה ב' בְּמִסּוּרָה הַכָּא, כִּי מַחָה אֲמַחָה אֶת זִכְר עַמְלָק וְגו', וְאֵינְךָ בְּמַבּוּל אֲמַחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרֵאתִי וְגו', מַה הִתָּם נִמְחוּ כָּל אֲשֶׁר בְּאָרֶץ, אֵף עַמְלָק צָרִיכִין לְמַחוּתוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁאַר לוֹ שׁוּם זִכָּר, וּלְכֹךָ נַעֲנֵשׁ שָׂאוּל שֶׁהִשְׁאִיר לוֹ שׁוּם זִכָּר, עַיִן שָׁם; וְצָרִיף לְהַכִּין וּלְתַן טַעַם לְשִׁבְח בְּהַמְשִׁיף וְקִשּׁוּר הַמִּסּוּרָה, וְלָמָּה נַעֲנֵשׁ שָׂאוּל, וְאֲמַרְתִּי לְהַקְדִּים כַּמָּה הַקְדָּמוֹת (חֲסֵר).

תרמח.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יְתַבְרַף, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר פִּינְחָס ה'תשל"ב.

חַיִּים חַן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי הַיָּקָר, הָאֲבֵרָף הַצָּמוּד

(א) כְּשֶׁנוֹפְלִים כְּבוֹץ צוֹעֲקִים וְצוֹעֲקִים עַד שִׁיּוּצָאִים מִשָּׁם.

בתוך פנימיות לבבי, שותה ממִי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו
גן עלינו, ר' ... גרו יאיר.

מכתבך היקר בשמחה רבה לפני כמה ימים קבלתי, וברוך
השם, אני רואה איך שתשוקתך חזקה עדין להתחיל ולפגס בעבודת
השם יתברך.

אך מה מאד נשבר לבבי, כשאני רואה איך אתה שבור בשכרון
לבב, יען שכל היום אתה טרוד בעסק הפרנסה, ומרב חלישות הדעת
אין אתה עושה אפלו מה שבכחך.

אחי היקר! הִיָּה ראוי לדבר על לבך, לנחמך ולחזק את ריחך,
אך טרדוּתֵי רבו כְּמוֹ שָׂרְבוּ, ואין לי שום פנאי להרחיב הדבור
כרצונך. והנה אמרו חז"ל (אבות ב, ב): "יפה תלמוד תורה עם דרך
ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון, וכֵּן תורה שאין עמה מלאכה
סופה בטלה וגוררת עון", ופרש הרע"ב "דרך ארץ" — מלאכה או
סחורה, "שיגיעת שניהם משפחת עון" — שהתורה מתשת כחו של
אדם, והמלאכה מפרקת ומשברת את הגוף, ומתוף כף יצר הרע בטל
ממנו, ואם תאמר: יהא עמל בתורה תמיד, ויגיעתה תהא משפחת
עון, ומה צריך למלאכה? לך הזקק לומר: "וכֵּן תורה שאין עמה
מלאכה סופה בטלה", לפי שאי אפשר לו בלא מזונות ומלסטים
את הבריות, ומשכח תלמודו, עד כאן לשונו הטהור; ועין במאירי
שם ובבאור הגר"א שהוא על דרך (קהלת ז, יא): "טובה חכמה עם
נחלה", ודרשו על זה חז"ל (הובא בילקוט, רמז תתקעה): יפה תורה עם
דרך ארץ, עין שם.

וההכרח לירד אל הבאור מה כל הרעש הזה, שצריך האדם
ללמד תורה ולעשות איזה עסק בפרנסה, כי אם לאו סופה בטלה,

שִׁיתְבַּטֵּל מִן הַתּוֹרָה וַיָּבֹא לְעוֹנוֹת, וְנִקְדִּים מֵאַמְרֵם ז"ל (בְּרֻכּוֹת ל:ה):
(חֶסֶר).

תרמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר פִּינְחָס ה'תשל"ב.

אִךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי הַיָּקָר וְהַנְּחָמָד ... גֵּרוֹ יְאִיר
וַיִּזְרַח, הַשּׁוֹתֶה מִמִּי הַיְשׁוּעָה, מִהַמְעִיֵן הַיּוֹצֵא מִבֵּית הַשֵּׁם, הֲלֹא הוּא
נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר פִּתְחָתִי אֶתְמוֹל בְּלִילָה, בְּשַׁעַר שְׁעָבֵר בְּמַחְשַׁבְתִּי
אוֹתוֹ הֶעֱנִין שְׁפַתְכֶּךָ לִי, וְרֵאִיתִי גֹדֶל הַהִשְׁגָּחָה הַנּוֹרָאָה, אִיךְ הַכֹּל
מִכּוֹן מִמֶּשׁ בְּפִרְטֵי פִרְטֵי, כִּי גִיֶּסִי, גֵּרוֹ יְאִיר, הִבִּיא לִי סֵפֶר אֶחָד,
וְעֵינָתִי בּוֹ, וְרֵאִיתִי בּוֹ חֲדוּשִׁים נוֹרָאִים פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת, הַתְּגִלוֹת נִפְלְאוֹהַ
בְּגִימְטְרִיּוֹת וְרֵאִשֵׁי תְבוֹת וְכוּ', מֵהַ שְׁלֵכָאוֹרָה לֹא תִמְצָא בְּסִפְרֵי רַבָּנּוּ
ז"ל "בְּדַבְּרֶיךָ", (כִּי לְדַעְתִּי יֵשׁ בְּכֹל דְּבוּר שֶׁל רַבָּנּוּ ז"ל סוּדוֹת
נוֹרָאִים וְעֵינֵינִים גְּבוּהִים, שְׁלֹא תִרְאֶה עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ כָּלֵל, אֲדַרְבֶּה
תַּחֲשֵׁב שֶׁהַדָּבָר הוּא פְּשׁוּט, וּבְאַמַּת מִי שֵׁיֵשׁ לוֹ קֶצֶת יְדִיעָה בְּסִפְרֵים
הַקְּדוּשִׁים, וּכְיוֹתֵר בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ וּבְכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, יִרְאֶה שֶׁהַכֹּל
מִסֵּתֵר בְּדַבְּרֵי רַבָּנּוּ ז"ל בְּאִפְסֵן נִפְלֵא, וְדָבָר זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר
לְאַחַר, כִּי נוֹדַע בְּשַׁעֲרֵים כְּתִיב, לְכֹל אֶחָד כְּפֹם מֵאֵי דְמִשְׁעַר בְּלִבִּיהַ.
וְזָכוֹר אֲזָכֹר אֲשֶׁר פָּעַם בְּלִיל-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ אַחַר הַסְּעֵדָה הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל
שַׁבַּת-קֹדֶשׁ יִשְׁבַּתִּי לְלַמֵּד הַתּוֹרָה אֶקְרוּקְתָא^א, וְהַתְּחַלְתִּי לְעֵיֵן בְּכֹל
דְּבָרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוּשׁ וְכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל שֶׁרַבָּנּוּ ז"ל מְצִינּוּ, וְכֵן בְּכֹל
מֵאַמְרֵי חו"ל וְהַפְּסוּקִים הַמּוּבָאִים שָׁם, וְרֵאִיתִי אִיךְ וּבְמָה שֶׁהָאֲרִיז"ל
מֵאַרְיֵה בְּכַמָּה דְרוּשִׁים, הֵם בְּדַבְּרֵי רַבָּנּוּ ז"ל בְּכַמָּה דְבוּרִים, וְכֹל-כֵּן
נִתְעוֹרְרָתִי אֲזוֹ לְרֵאוֹת מִרְחוֹק גְּדֻלַּת רַבָּנּוּ ז"ל, אֲשֶׁר צָעַקְתִּי לְעֶצְמִי

(א) בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג'.

בְּכָל פֶּעַם: "גִּיּוּוּאֵלְד, גִּיּוּוּאֵלְד וּוּאָס אַ יְלוּד אֲשֶׁה קָען זוכֵה זַיִן
 בְּזֵה הָעוֹלָם"^ב, כִּי נִכְנָסְתִי מֵעַנְיָן לְעַנְיָן הֵן בְּדַבְרֵי הָאָרִיז"ל וְהֵן
 בְּדַבְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְהֵן בְּמֵאמְרֵי חַז"ל, וְרֵאִיתִי אִיף שֶׁהַפֶּל כָּלוּל
 בְּדַבְרֵי חַז"ל, וְיֹתֵר מִזֶּה מָה שֶׁאֵינִי מִבִּין כָּלֵל בְּשִׁכְלִי הַמְּגֻשֵׁם,
 וְכַל־כֵּף נִכְנָסְתִי בְּתוֹרָה זוֹ, עַד שֶׁנִּתְּיָגְעַתִּי מְאֹד, וְאָמַרְתִּי לִילֵךְ לִישׁוֹן,
 וְהִתְקַרְבַּתִּי לַחֲלוֹן, וְרֵאִיתִי שֶׁכָּבַר הָאִיר הַיּוֹם, זֹאת אוֹמַרְתְּ עֵינַתִּי
 בְּתוֹרָה הַזֹּאת כָּל הַלֵּילָה, וְעַד־כֵּן לֹא נִגְעַתִּי בָּהּ כָּלֵל, וְאֵתָּה כּוֹתֵב שֶׁאֵין
 אֵתָּה רוֹאֶה שׁוֹם חֲדוּשׁ וְהַתְּגַלּוֹת בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל).

וְהִנֵּה רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר פֶּעַם שֶׁכָּל הַשְּׂגוּתוֹתָיו הוּא מוֹרִיד וּמְלַבֵּשׁ
 בְּאֵלָפִים וְרַבְבוֹת לְבוּשִׁים, עַד שֶׁאֵין יְכוּלִים כָּבֵר לְהִלְבִּישׁם בְּשׁוֹם
 לְבוּשׁ וְכוּ'. עוֹד אָמַר, שֶׁאֲצֻלוֹ אֵינָה נִחְשָׁבֶת שׁוֹם הַשְּׂגָה וְהַתְּגַלּוֹת
 כָּלֵל נֶגֶד דְּבוּר אֶחָד שֶׁמְדַבֵּר עִמָּנוּ, כִּי בְּזֵה שֶׁמְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם,
 בְּזֵה יְכוּל לַעֲשׂוֹת לָהֶם טוֹבָה גְּדוֹלָה וּלְהַעֲלוֹתָם וְכוּ'.

הַכָּלֵל, אַחִי, הֵן אֶמֶת שֶׁמוֹצְאִים וְרוֹאִים בְּסִפְרֵים סוּדוֹת וְהַתְּגַלּוֹת
 נִפְלְאָה מְאֹד כְּמוֹ שֶׁרֵאִיתִי בְּסִפְרֵי חַז"ל, מָה שֶׁלְּפִיּוֹם רַהֲטָא לֹא תִמְצָאֵם
 בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, אִיף צְרִיכִים לְהַתִּישֵׁב הַיֵּטֵב: "מָה יֵצֵא לִי", אִם
 הַפְּסוּק אוֹ הַמֵּאמֶר חַז"ל מְפָרֵשׁ הַיֵּטֵב בְּדַרְךְ נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה, הֲלֹא
 אֲנִי יוֹדֵעַ סוּף כָּל סוּף אֶת מִצְבֵּי הָרַע, אִיף שֶׁאֵינִי מְשַׁקֵּעַ בֵּינָן מְצוּלוֹת
 הַתְּאֻוֹת הָרַעוֹת, וְאִיף אֲנִי נִטְמָא בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר בְּחֻטְאִים וְעוֹוֹנוֹת
 וּפְשָׁעִים, וְכַמְעַט שֶׁנִּטְבַּעַתִּי כָּבֵר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בְּמַחְשְׁבוֹת זְרוֹת
 וְרַעוֹת וְהַרְהוּרִים רַעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאֵין עוֹד חוֹטָא כְּמוֹנִי, וּבִינָן כֵּף
 עוֹבְרִים עָלַי הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת, וְאֵינִי לוֹמֵד, וְאֵפְלוּ הַתְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת
 שֶׁתְּקַנּוּ אֲנִשִּׁי כְּנִסַּת הַגְּדוֹלָה, עוֹבְרוֹת עָלַי עִם מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת, עַד
 שֶׁאֵינִי יוֹדֵעַ כָּלֵל מָה אֲנִי מְדַבֵּר, וּבְכָלֵל כָּל הַתְּנַהֲגוֹתִי הִיא כְּאִישׁ
 מְגֻשֵׁם וּמְזֻהָם בְּכָל פֶּרֶט וּפְרֵט וְכוּ', וְעַל־כֵּן "מָה יֵצֵא לִי מִזֶּה", הִינּוּ
 מִהַחֲדוּשִׁים וְהַתְּגַלּוֹת הַנִּפְלְאָה שֶׁאֵינִי רוֹאֶה, כִּי לִי כָּבֵר אֵין שׁוֹם
 תְּקוּהָ, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְחִלְיָה, לֹא־כֵן, אַחִי, הֵם סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, כִּי

(ב) אָהָה! אָהָה! לְמָה יְלוּד אֲשֶׁה יְכוּל לְזַכּוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם.

הם אורֵיתָא דַעֲתִיקָא סְתִימָאָה דַעֲתִידָא לְאַתְגְּלִיא לְכָל בְּאֵי הַעוֹלָם
 בְּהַתְגַּלוֹת מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל מוֹרִיד
 אֶת עֲצָמוֹ לַחוּטָא וְהַפְּגוּם וְהַמְגֻשָּׁם הַגְּרוּעַ בְּיֹתֵר בְּעוֹלָם, וּמְגַלָּה לוֹ
 שְׁעָדִין אֵין שׁוּם יְאוּשׁ כָּלֵל, וְעָדִין יֵשׁ לוֹ תְקוּנָה גְדוֹלָה לְשׁוּב אֵלָיו
 יִתְבַּרֵךְ, אִף שֶׁהוּא נִטְבָּע כְּכַר בְּמִצּוֹלוֹת הַמַּיִם הַמְאָרְרִים שֶׁהֵם כָּלֵל
 פְּגָמֵי הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְעָלְוֹ, וּבְפִרְטִיּוֹת הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, עָדִין
 יְכוּל לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ עַל-יְדֵי עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת וּמְגַלָּה לוֹ בְּתוֹךְ
 עֵמֶק יְרִידָתוֹ וּנְפִילָתוֹ הָאֲרָה עֲצוּמָה כְּזוֹ בְּהַתְגַּלוֹת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר
 צְדִיקִים קְדֻמוֹנִים לֹא זָכוּ לָזֶה כִּי אִם אַחַר יְגִיעוֹת רַבּוֹת יָמִים וְשָׁנִים,
 וְהִתְקַדְּשׁוּ בְּקִדְשׁוֹת נוֹרְאוֹת, וְצָמוּ אֶלְפֵי תַעֲנִיּוֹת, וְסָגְפוּ אֶת עֲצָמָם
 בְּסִגּוּפִים נוֹרְאִים וְכוּ'.

אָחֵי הַיְקָר! "דְּבוּרִים אֵלוֹ הֵם הַחֲדוּשִׁים הַנוֹרְאִים בְּיֹתֵר, סוּדֵי
 סוּדוֹת פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת, הַתְגַּלוֹת אוֹרוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמַע וְלֹא נִרְאָה
 מִיּוֹם קְבַלַת הַתּוֹרָה", כִּי מֵה יוֹצֵא לְבַנְי־אָדָם הַנְּמוֹכִים כְּמִנּוּ הַיּוֹם,
 אֲשֶׁר אֵין עוֹד עֲבָרָה, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שְׁלֹא עֲבָרְנוּ — הֵן בְּמַחְשָׁבָה,
 בְּדְבוּר וּבְמַעֲשֵׂה וְכוּ', אִם יְגַלֶּה דְרוּשׁ נִפְלֵא בְּעֵמֶק הַחֲכָמָה, אוֹ
 שִׁיאֵמַר מֵאֵמֶר חֲסִידוֹת עֵמֶק, וְלֹא יוֹצִיא מִזֶּה שׁוּם עֲצָה וְשׁוּם
 הַתְחַזְּקוֹת לְקָרֵב גַּם אוֹתְנוּ, "דָּאס הַיִּיסֵט נִישְׁט קִיִּין חֲדוּשׁ", חֲדוּשׁ
 נִקְרָא כְּשׁוֹזְכִים לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם הַכִּי מְגֻשָּׁם, וְלְהַגְבִּיחוֹ וְלְהַעֲלוֹתוֹ
 אֶל תְּכֵלִית הַעֲלִיָּה וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן לֹא כָּל הַרוֹצֵה לְטַל אֶת הַשֵּׁם וְלִהְיוֹת רוֹפֵא נִפְשׁוֹת יְכוּל
 לְטַלוֹ, שְׁזֵהוּ כָּלֵל הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שְׁקָר, כִּי יְכוּל לִהְיוֹת שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ
 בְּדַרְגָּה גְבוּהָה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וַיּוֹדַע הַתְגַּלוֹת וְסוּדוֹת נוֹרְאִים,
 אִף מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ יְכוּל לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֶל בְּנֵי-אָדָם, לְהַחֲיוֹתָם
 וְלַחֲזֹקָם, לְאַמְצָם וּלְקַרְבָּם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, זֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁקָר, וְעֲתִידִים לְתַן
 אֶת הַדִּין, שֶׁגָּזְלוּ אֶת מְמוֹן יִשְׂרָאֵל בְּחַנּוּם, וְכֵן גָּזְלוּ אֶת הַמַּחֲיִן שֶׁלָּהֶם,
 כִּי אֵלוֹ בְּנֵי-אָדָם אֲשֶׁר נוֹסְעִים אֵלֵיהֶם, חֲפָצִים מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו

(ג) זֶה לֹא נִקְרָא חֲדוּשׁ.

יִתְבַּרֵךְ, כִּי הִכַּל חֲפָצִים לִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ, וְהֵם מְבַטְּלִים דַּעְתָּם לְגַמְרֵי
 כְּנֶגֶד הַמְּפָרְסָמִים, וְאִם הָיוּ אוֹמְרִים לָהֶם אֵיזָה דְבוּר וְהִתְחַזְּקוּת אוֹ
 אֵיזוֹ הַנְּהִיגָה, הָיוּ מְקִימִים אֶת זֶה תִּכְיָ-וּמִיד, בְּלִי שׁוּם הִתְרַשְׁלוּת
 כָּלָל; וְעַל-כֵּן הִזְהִיר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל): כָּל מִה
 שְׁחוּלָה גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, צָרִיךְ רוֹפֵא גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, וְדָבָר זֶה לֹא תִמְצָא
 בְּשׁוּם מְקוֹם, כִּי אִם אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא מוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ לְכָל
 הַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים וְהַמְשַׁלְכִים בְּתַאוּוֹתֵיהֶם הָרַעוּת, וְהוּא מְגַלֵּה לָהֶם
 שְׁעָרֵי ה' עִמָּם, אִתָּם וְאֶצְלָם, וּמַעוֹרֵר וּמְחִיָּה אוֹתָם וּמַעֲלָה וּמְגַבִּיָּה
 אוֹתָם, זֶה נִקְרָא 'רַבִּי', וְדְבוּרָיו נִקְרָאִים חֲדוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים
 מְאֹד מְאֹד, וְעַל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל נֶאֱמַר (דְּבָרִים ד, לִב-לג): "כִּי שָׂאֵל נָא
 לְיָמִים רֵאשֻׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמֵן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים אָדָם עַל
 הָאָרֶץ וְלִמְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצְהָ הַשָּׁמַיִם, הַנְּהִיָּה כְּדָבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה
 אוֹ הַנְּשַׁמֵּעַ כְּמַהוּ הַשָּׁמַע עִם קוֹל אֱלֹקִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, כַּאֲשֶׁר
 שָׁמַעְתָּ אֶתָּה וַיְחִי".

וְאֲנִי רָגִיל תָּמִיד לוֹמֵר לְחֻבְרֵי וַיְדִידֵי, הַפְּחוּרִים וְהָאֲבָרְכִים
 הַיְקָרִים, אֲשֶׁר מִה שְׁמוּבָא בְּחַיֵּי-מוֹהַר"ן (סִימָן רמז), מִה שְׂאָמַר פְּעַם
 רַבְּנוּ ז"ל: חֲדוּשׁ כְּמוֹנֵי עֲדִין לֹא הָיָה בְּעוֹלָם, וְהַקְשָׁה הַמְּקֻשָּׁה: הֲלֹא
 הָיוּ הָאֲבוֹת וְהַנְּבִיאִים וְהַתַּנְּאִים, וּפִרְשׁ: עַל כְּרַחֲךָ לוֹמֵר חֲדוּשׁ כְּזֶה
 בְּהִסְתַּרְהָ כְּזוֹ, זֶה עֲדִין לֹא הָיָה בְּעוֹלָם. וּבְעֵינַי לֹא קִשָּׁה כָּלָל, כִּי הֲלֹא
 תִרְאֶה אֶת כָּל שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים מֵאָדָם הָרֵאשׁוֹן עַד רַבְּנוּ ז"ל, אֲבָעַר
 וְוַאֲס הָאֵב אֵיךְ פּוֹן דְּעַם^ד, כִּי הֲלֹא לוֹלֵא רַבְּנוּ ז"ל, הֵייתִי נִשְׂאָר
 בְּחֻשְׁךָ וּבְתַרְדְּמָה וּבִירִידוֹת וּבְנִפְלוּת שְׁהֵייתִי מִנְּחָ עַד שְׁנַתְקַרְבְּתִי
 וְכוּ'. וְכוּ'. וְנֹאִי אֶפְשָׁר לְהֶאֱרִיךְ בְּזֶה עַל פְּנֵי הַפְּתָב, רַק מִי שְׁרוּצָה
 לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֵמֶת יְבִינוּ מִמִּילָא, כִּי הֲלֹא מְכַל הַצְּדִיקִים שְׁהָיוּ
 בְּעוֹלָם לֹא יֵצֵא לִי לְעֶצְמִי בְּפִרְטוּת שׁוּם דְּבָר, כִּי הֲלֹא מֵצָדָם הֵייתִי
 אוֹתוֹ הַגְּרוּעַ שְׁהֵייתִי וְכוּ', אֲבָל עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל יֵשׁ לִי, תְּהִלָּה לְאֵל,
 עֲלֶיָּה וְכוּ']. וְזֶה עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת — שְׁיִכּוֹל לְהוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ וּלְדַבֵּר

ד) אֲבָל מִה יֵשׁ לִי מִזֶּה.

עם כל אחד ואחד ולהעלותו ולהגביהו, ודבר זה נוהג גם בין אנשי
שלומנו (חסר).

תִּרְנֶנּוּ.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר פינחס ה'תשל"ב.

חיים חן וחסד ירדפו לאהובי, אחי ורעי היקר, הפחור הנחמד,
מתמיד גדול בלמוד, שותף ממי הנחל הנובע מקור החכמה העליונה
משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

באתי להשיב על שאלותיך ששאלת אודות לקרב אחרים אל
דרכי רבנו ז"ל. הנה אף שבדבר זה יש דברים ארפים לדבר, אבל
לקצר אני צריך מרב טרדותי פידוע לך, וקצת כבר דברנו אתמול
בלילה, אף מפאת מזג האויר, הצרכנו לחזור אל ביתנו, ואמרת
להשיבך בכתב.

קדם — צריך שתדע ותבין, כי גדל מעלת העוסק לקרב אחרים
תחת כנפי השכינה, את זה אין לשער ולספר כלל, ולא העת לאסוף
פאן מפל הספרים גדל יקר ערך זה האיש, ובמקום אחר, אם ירצה
השם, אאריך לך מכתב שלם על זה.

והשנית — מענין הכנעה, חס מלהזכיר דבר זר כזה — הכנעה,
לפני מי, אנחנו רק חברים הלומדים אצל רבי אחד, אנחנו אחים
האוכלים אצל אב אחד, ומה שיך לבקש מאחרים שיכניעו את
עצמם כנגדי, חס ושלוש, אפלו להעלות דבר זר כזה על הדעת, אנו
מחייבים רק לדבר איש אל רעהו באהבה, אחנה ורעות וחבה יתרה,
כדרך שמדברים תלמידים בחדר, וכדרך שמדברים אחים בבית.

והשלישית — אנו צריכים לדבר רק דבורים הנוגעים לעבודת השם יתברך בתורה ויראת שמים ודברי התחזקות, ואין אנו צריכים להתערב בשום שטיות ובלבולים הנקראים פוליטיקה, אשר יש אצל הרבה, שמפל דבר עושים חשבונות, ועסקים והכל הכל ורעות רוח, הכל הכלים, כי מינו כצל עובר, ומי יודע מה ילד יום.

והרביעית — ובפרטי פרטיות צריך להיות הדבור שגיבא לעבודה ולמעשה, שיזכה לברח אל מקום מיוחד, ושם ישו ויספר את כל לבו וכל מה שעובר עליו לפניו יתברך, כאשר ידבר איש עם רעהו, ועל נקדה זו הינו — התבודדות, צריך לדבר עם חבריו הרבה, לעוררם ולחזקם ולאמץם, שיהיו חזקים מאד מאד על נקדה זו.

והחמישית — צריך להיות זהיר מאד מאד, אם רואה שאחד נפל בעיניו כל-כף מרובי מעשיו הרעים השכיחים בעתים הללו, בפרט בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, אסור לדבר עמו קשות, חס ושלום, אדרבה יש להקל ממנו צערו, וצריכים להרחיב דעת בדבורים המשיבים את הנפש, ומי שאינו עושה כן, הרי זה עתיד לתן את הדין, שהוא בכלל הורג נפשות ממש. כי בגשמיות כשאחד הורג את חברו, קוראים לו 'רוצח', ושום ברירה אינה רוצה להתחבר עמו, ומפל שפן מי שרצח הרבה נפשות, בודאי שום ברירה אינה רוצה לעמד בארבע אמותיו, על אחת כמה וכמה שיכולים להיות 'צדיק' ו'שיינער יודא' ועובד השם ורוצח נפשות ממש, כי מאחר שאינו יכול לעסק בענין לקרב רחוקים, אדרבה מחליש את דעתם ושופך דמם, מי בקש זאת מידו שיקרב אחרים? ! מאחר שמחליש את מחם ומצד זה הוא מקרב אותם, ואחר-כך מצד שני בועט בהם, ועל אנשים כאלו קורא אני עליהם: אוי לכם מעלבונה של תורה, ומקצצים בנטיעות ממש. וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן יח): שעל-ידי אמירת תורה יכול

להיות גנב, נואף ורוצח וכו', פי לקרב רחוקים צריכים בקיאות גדולה מאד, והעקר סבלן גדול, כי אחרת אל יכניס את עצמו בזה, פי יותר יקלקל מאשר יתקן, פידוע דבר זה למשכיל.

והששית — לידע שאין עוד ירידה ונפילה בעולם, שאין יכולים לצאת ממנה, ואפלו אם הרבה לפשע ימים ושנים ממש, חס ושלום, אין הוא ראוי לחתם מאחרים שערי התשובה, ולומר שעל מעשים כאלו, ועל חטאים ועוונות ופשעים כאלו, ועל ירידות ונפילות כאלו, אין עוד מועילה תשובה, מאין לה זאת?! ואפלו ראית את זאת בספר, כבר גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כח), אשר דבורים ותורות כאלו נמשכים מהשדים וכו', כי כלל זה תנקט בידיד, אשר כל זמן שהאדם חי על פני האדמה, מועילה לו תשובה, ואדרבה פשהוא יחזר, יהיו נעשים שעשועים גדולים למעלה, אשר לא עלו שעשועים כאלו מימות עולם וכו' (חסר).

תרנא.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר פינחס ה'תשל"ב.

חיים ושלום, ברכה וישועה יגיעו אל אהובי, אחי היקר, חמדת לבבי, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

מכתבך היקר קבלתי לפני זמן מה, אף מרב טרדוטי בכל יום לדבר עם בחורים יקרים השוקדים על דלתוטי יום יום, הנה ההכרח שיתעכב מכתבך עד היום שקבלתי פרישת שלום מאתך, על-ידי הבחור ... ותכף-ומיד נתעוררתי לכתב לך.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד לשפח מה שעבר עליך עד עכשו, ותתחיל מחדש לפנס אל תוף שערי הקדשה, לשיח ולספר

לפניו יתברך את כל לבך, אשר זה העקר, כי ימינו כצל עובר, ואי אפשר לתפס את היום, כי אם במעט שיחה בינו לבין קונו, ולפרש לפניו יתברך כל מה שעובר עליו בכל יום ויום, ועל-ידי-זה אין עליו שום דין למעלה, כמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן טו), מה שאמרו חז"ל (דברים רבה ה, ה): אם יש דין למטה אין דין למעלה, שסובב והולך על תפלה והתבודדות. ואתמול בלילה דברתי עם הבחור ... גרו יאיר, הרבה מאד, איך שצריכים להיות עקשן גדול על תפלה והתבודדות, ואיך שהבעל-דבר מתפשט על זה יותר מהכל, והעקר לא להיות בטלן ולפל בדעתו משום דבר, רק בכל פעם בפעם לבוא לפניו יתברך, ולגלות לו את כל לבו וכל מה שעבר ברוחניות ובגשמיות, במחשבה, דבור ומעשה, בתמימות גמורה ובפשיטות גמורה, כאשר יספר התינוק לאביו כל מה שארע לו. וזה עקר הבחירה, שאין רואים את זה כלל בעינים הגשמיות, מה פועלים בזה למעלה בעולמות העליונים. ועוד דברנו הרבה איך זה עקר העצה להנצל מכל פגעי הזמן ומכל מה שעובר על האדם, כי אין עוד מקום אל מי לפנות בעת צרה, כי אם אליו יתברך, והאדם רץ לכל ארבע פנות העולם לחפש איזו עצה, או תחבולה, או רפואה, או ישועה, ואינו יודע שהכל תלוי בפיו, זיך אייביג אוועק געבן פון אלדינג און זיך אויס גיסן דאס הארץ פאר דער וואס לעבט אייביג, בודאי יראה ישועות ורפואות. ועיין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן יד), במה שפרש רבנו ז"ל הפסוק (תהלים קמה, ט): "טוב ה' לכל", דער אייבערשטער איז גוט פאר אלדינג, פאר א ישועה, פאר א רפואה, פאר פרנסה וכו', מקען זיך ביי איהם אויף אלעס זיך אויס בעטן², עיין שם; והעקר בתמימות ובפשיטות.

והנה אכתב לך מעט על הרב החסיד היקר, רבי שמואל הורביץ ז"ל, ששבק חיים לכל חי בשנה זו, תהא נשמתו צרורה בצרור החיים. להספידו ולומר: "אוי", זהו אינו נצרך כלל, וייל ער האט

(א) שתמיד לברח מהכל, ולשפך את הלב לפני זה שחי תמיד.
(ב) ה' טוב לכל — לישועה, לרפואה, לפרנסה, אפשר לבקש אצלו על הכל.

זייער גוט גימאכט אויף דעם עולם, פאָשר ידוע לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ,
אך אָנוּ צָרִיכִים לְהַסְפִּיד וְלוֹמַר עָלֵינוּ: "אוי", כִּי כָּבֵד עָבְרוּ כָּל-כָּף
הַרְבֵּה שָׁנִים מִימֵי חַיֵּינוּ, וְעַדִּין לֹא נִתְעוֹרְרָנוּ לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ
וְלִילֵף בְּדַרְךְ הָאֵמֶת אֲשֶׁר הֵכִין לְפָנֵינוּ רַבְּנוּ ז"ל, כִּי הֲלֹא אָנוּ רוֹאִים,
וְיֵא מְעַנְטֵשׁ הָאֵט זֵיךְ גִּיקְעַנְט אוֹיס אַרְבַּעַטן מִיט דִּי עֲצוֹת פּוֹן
הַיִּלְגָּען רַבִּין? אֲשֶׁרִי לוֹ וְאֲשֶׁרִי חֵלְקוֹ, יִהְיֶה חֵלְקֵנוּ עִמּוֹ וְעַם שְׂאָר
אַנְשֵׁי רַבְּנוּ ז"ל.

וּכְבָּר יְדַעַת וְשִׁמְעַת קֶצֶת עֲבוֹדָתוֹ, בְּפִרְטוּיֹת בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת
וְוַאס עַר אִיז גְּעוֹוֶען אִין גַּאנְצֵן תְּפִלָּה" בְּכָל יוֹם, וּבְכָל שַׁעַה וּבְכָל עֵת
וּבְכָל מְקוֹם עֵסֶק בְּתַפְלָה עַד שֶׁהִיָּה דְבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּדַבְּרוֹת עֲצוּמָה,
וּבְכַרְט בְּשִׁבְת-קֶדֶשׁ הָיוּ פָּנָיו בּוֹעֵרוֹת כְּלִפִּיד אֵשׁ, וְהָיָה נִרְאָה לְעֵין כָּל
גֹּדֵל תְּשׁוּקָתוֹ וְדַבְּרוֹתוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כְּאֲשֶׁר זָכִיתָ לְרֹאוֹתוֹ כְּמָה פְּעָמִים
— הֵן בִּירוּשָׁלַיִם וְהֵן בְּמִירוֹן, וּבְיַדָּאִי יִתְעוֹרֵר אַחַד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ
לְלַקֵּט אֶת כָּל מַכְתָּבָיו שֶׁכָּתַב לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, הַמְּלֵאִים יִרְאֵת שְׁמִים
וְהַתְּחִזְקוֹת — וַיִּדְפִּיסֶם, וְגַם יִקְדִּים אִיזוֹ הַקְּדָמָה עִם סְפוּרִים מְגֻדֵל
עֲבוֹדָתוֹ, בְּאַפֵּן שְׁגַם אֲנַחְנוּ נִתְעוֹרֵר לְכָלִי לִישָׁן יְמֵינוּ וְשִׁנּוּתֵינוּ, וְנִנְזָפָה
לְהִתְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה הַעֲמֻקָּה שֶׁאַנַּחְנוּ יִשְׁנִים זֶה יְמֵים וְשָׁנִים. וּכְבָּר גְּלָה
לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁעַל-יְדֵי סְפוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל צְדִיקִים נִתְעוֹרֵר הַלֵּב
וְנִתְקוּמָם הַמֵּחַ וְנִתְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָנִים: ס,
רלד). וּמִדֵּי דְבָרֵי בְּעֵינֵי הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה וְהַתְּחִדְּשׁוֹת בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם
יִתְבַּרֵךְ, נִזְפָּרְתִי מֵהַשְּׁדַבְּרָתִי עִם אַכְרֵךְ אַחַד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁפָּא
אֵלַי לְבֵיתִי, לְחִזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ וּלְדַבֵּר מִרַבְּנוּ ז"ל, וְדַבְּרָנוּ מֵהַמְּדַרְשׁ
(חֶסֶר).

ג) כִּי עָשָׂה טוֹב מְאֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה.

ד) אִיךְ אָדָם יְכוֹל הִיָּה לְעַבֵּד עַל עֲצֻמוֹ עִם הַעֲצוֹת שֶׁל הַרְבֵּי הַקְּדוּשָׁה.

ה) שֶׁהוּא הִיָּה לְגַמְרֵי "תְּפִלָּה".

תִּרְנַב.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר פִּינְחָס ה'תשל"ב.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, הָאֲבָרָה הַצְּמוּד
בַּפְּנִימִיּוֹת לְבָבִי, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי זֶה פְּעָמִים, וַיִּמְחַל לִי עַל שְׁלֹא עָנִיתִי לוֹ
תְּכַף-וּמִיד מְרַב טְרֻדוֹתֵי.

אַחֵי הַיָּקָר! חֶזֶק וְאַמֶּץ מְאֹד מְאֹד, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ, עִמָּךְ
וְאַצְלָךְ, כִּי מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא כָל עַלְמֵינ וְסוֹכֵב כָּל עַלְמֵינ
וְאֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל
עוֹלָם, וְהַכֹּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכִשְׂיִדַּע וַיִּחַקֵּק
יְדִיעָה זֹה הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ, אֲזַי לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל, וְ"אַנְהָ אֵלֶּךָ
מְרוּחָךְ וְאַנְהָ מִפְּנֵיךָ אֲבָרַח, אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שֶׁם אָתָּה וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל
הַגֶּן" (תְּהִלִּים קֹלֵט, ז"ח), וְשׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יִכּוֹלָה לְהֵיטִיב לָךְ אוֹ לְהַרַע
לָךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ הַמְּנַהֵיג וְהַמְּשַׁגֵּיחַ עַל הַכֹּל בַּפְּרָטִי
פְּרָטִיּוֹת. וְכֵן תִּזְכֶּה שְׂיִמְשְׁכוּ עֲלֶיךָ יְשׁוּעוֹת וְרַפּוּאוֹת לְכָל מֵה שְׂאַתָּה
צָרֶיךָ, וּבַפְּרָט לְאַמָּךְ תַּחֲיָה, כִּי עַל-יְדֵי תַקְוָה הַאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ
כַּנְּ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ בְּכַחוֹ לְהַמְשִׁיךְ יְשׁוּעוֹת וְרַפּוּאוֹת לְכָל הָעוֹלָם,
וּבַפְּרָטִיּוֹת אֵלוֹ הַמְּקַרְבִּים אֵלָיו, הֵן מִמְשַׁפְּחָתוֹ וְהֵן שְׂאָר בְּנֵי-אָדָם
הַשׁוֹמְעִים בְּקוֹלוֹ, כִּי אִישׁ אֲמוּנוֹת רַב בְּרַכּוֹת, וַיֵּשׁ בְּכַחוֹ לְהַמְשִׁיךְ
טוֹבוֹת רַבּוֹת לְכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְבוֹא לְבִטּוֹל כְּזֶה, עַד
אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה כִּי אִם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל דְּבָר, וַיִּוֹדַע שְׂאֵין בְּלַעְדָּיו
יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, עַל-יְדֵי-זֶה כּוֹלֵל אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּמַחְיֵב הַמְּצִיאוֹת,
וּמְקַשֵּׁר בֵּין קִדְּם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה (עֵינ לְקוּיִטִּי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א',
סִימָנִים: נא, נב). וְאִיךָ זוֹכִים לְזֶה? מְבֹאָר שֶׁם — עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלוֹת
וּבְקִשׁוֹת, שְׂיִהְיֶה רְגִיל מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ וּבַפְּרָט בְּלִילוֹת, לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ

וּתְפַלְתּוּ אֵלָיו יִתְבַרַךְ כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו, כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וַיְהִי עֲקֹשׁן גָּדוֹל עַל זֶה, וְהַעֲקָר שְׂיֵהִיָּה בְּאַמַּת, וַיִּרְגֵּל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר רַק אַמַּת, וְכֵן הַדְּבוּרִים שְׂיִדְבַר אֵלָיו יִתְבַרַךְ, שְׂיֵהִיו רַק בְּאַמַּת, וַיִּגְלֶה לְפָנָיו יִתְבַרַךְ בְּפָרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת אֶפְלוֹ הַרְהוּר רַע שְׁעֵלָה בְּרַעֲיוֹנוֹ, גַּם יִסְפֹּר לְפָנָיו, מְכַל שְׁפָן רְאִיָּה אֲסוּרָה, אוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, מַעֲשֵׂה מְגִנָּה, הַכֹּל לְכָל יִסְפֹּר לְפָנָיו בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת וּבְאַמַּת גְּמוּרָה, וְעַל-יְדֵי אַמַּת כּוֹז — יִזְכֶּה, שְׂיֵאִיר לוֹ מְאֹד מְאֹד אוֹרוֹ יִתְבַרַךְ בְּבַחֲיַנַּת אֲבָן טוֹבָה, עַד שְׂיִזְכֶּה עוֹד לְהֵאִיר בְּאַחֲרִים אוֹרוֹ יִתְבַרַךְ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָנִים: ט, קיב), כִּי כְּשִׁזְכֶּה אֶחָד שְׁנִפְתַּחַת לוֹ הָאָרֶז בְּאוֹרוֹ יִתְבַרַךְ, אִזּוֹ יֵשׁ בְּכַחוֹ לְעוֹרֵר אֶפְלוֹ אֵלָיו בְּנִי-אָדָם אֲשֶׁר הָיוּ רְחוּקִים עַד עַכְשָׁו, וְהָיוּ מְאַחֲרֵי הַקְּדָשָׁה (עֵין שָׁם, סִימָן ד) (חֶסֶר).

תַּרְנַג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פִּינְחָס ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה אֶל הַפְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גִּירוּ יֵאִיר, הַמְּשִׁתַּקֵּק לְעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַרַךְ עַל-פִּי דִרְךָ הָאֵמֶת שְׁקִבְלָנוּ מִהַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִי זֶה שָׁבוּעַ, אֲכַל מְרַב טְרָדוֹת, בְּעוֹנוֹתִי הַרְבִּים, לֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ, וַיִּמָּה שְׂאֵתָה מְבַקֵּשׁ שְׂאֲכַתֵּב לְךָ חֲדוּשִׁים הַנוֹבְעִים מִהַנְּחַל, חֲמֻדַּת לְכַבִּי, תִּקְבַּע לְעַצְמְךָ שְׁעוֹר קְבוּעַ בְּ"לְקוּטִי-הַלְכוֹת" פְּסֻדָּן, וּמִמֶּשׁ תִּטְעֵם טַעַם גֵּן עֵדֶן בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי שְׂמַעְתִּי כַּמָּה פְּעָמִים מְרַבִּי שְׂמוּאֵל הוֹרְכִיץ ז"ל, שְׂאָמַר, אֲשֶׁר מִיּוֹם קִבְּלַת הַתּוֹרָה עוֹד לֹא הָיָה סֵפֶר הַמְּחֻזָּק כָּל-כֶּף כָּמוֹ סֵפֶרִי הַ"לְקוּטִי-הַלְכוֹת" הַקְּדוּשִׁים, וּכְבֹּר יְדוּעַ מְאֹד מוֹהֲרָנִי ז"ל, אֲשֶׁר הַ"לְקוּטִי-הַלְכוֹת" שְׁלוֹ אִזּוֹ הַשֵּׁם יִתְבַרַךְ סְגוּן-עֵדוּאֵי, וְאָמַר לִי פַעַם

(א) זֶה הַגּוּן-עֵדוּן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבַרַךְ.

רבי וועלול חשין (גרו יאיר) [ו"ל]: די אלע וואס האבן א סאך געהארעוועט אין "לקוטי-הלכות" האבן זייער גוט גימאכט אין אידשקייט^ב. ובאמת מי שרגיל בלמוד "לקוטי-הלכות", אינו צריך כבר שום דבורים ממקום אחר, כי הוא פלול מהכל — התחזקות התעוררות, ומגלה לנו כל מיני חדושים בפסוקי התנ"ך ובמאמרי חז"ל בגמרא ובמדרשים וזהר הקדוש ובתרי"ג מצוות, וצריך לדקדק מאד מאד בדבריו הקדושים, כי נכתבו בקצור נמרץ, ומסעיף אחד יכולים לעשות דרוש גדול, ולא כמו הטועים ואומרים, שדברי מוהרנ"ת ו"ל הם באריכות גדולה, ובאמת אם היה נכתב באופן אחר, היה בטול הבחירה וכו' מרב נעם העצות הקדושות שיש שם.

אחי היקר! הכל מוכן לפנינו אוצרות אוצרות, ויש לנו רשות ויכלת לקחת כל מה שהלב יחפץ, דבר שהיה נסתם ונגנז באלף עזקאין מכל הדורות שלפנינו, ואנו בטלנים ואין אנו נוטלין כלום, ומאבדים בידינו כל הטוב שיש לפנינו, ועל כן זה אמרו חז"ל (קדושין מו.): הרי שלחן והרי בשר והרי סכין, ואין לנו פה לאכל וכו'.

ואני רגיל לומר תמיד, כי כל מה שעובר על כל אחד בפרטיות הוא רק מפני שאינו לומד "לקוטי-הלכות", כי אם יזכה להתמיד בו מדי יום ביומו, אז לא יוכל לפל, כי דבריו הקדושים לא יניחוהו לפל, כידוע דבר זה לכל ההוגים בו באמת. ועכשו נדפס קונטרס מכתבים מתלמיד מוהרנ"ת ו"ל, רבי נתן ברבי יהודה בעל קונטרס הצרופים, ושם תראה איזו הרגשה היתה לו בדברי מוהרנ"ת ו"ל, ממש מבהיל הרעיון, וצוּעק ומבקש להתמיד בהם, עין שם; וכאשר ידועה לנו שיחת מוהרנ"ת ו"ל, שהספר שלו "לקוטי-הלכות" הוא הגן עדן של השם יתברך; אשרי מי שיתמיד בו, ואז טוב לו כל הימים.

(ב) כל אלו שיגעו הרבה בלקוטי-הלכות, הם עשו טוב מאד ביהדות [ברוחניות].

הַהִכָּרַח לְקַצֵּר, מִפְּנֵי הַטְּרֵדָה שְׁנִכְנִסָה עִכְשָׁו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תִּרְנַד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פִּינְחָס ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה אֶל מַעֲלַת הַיָּקָר וְהַנְּעִלָה מֵאֲנָשִׁי
שְׁלוֹמִנוּ, הַחֲפִיץ וּמִשְׁתַּוְּקֵק לְפָנֶיךָ אֶל הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי הַדְּרָךְ הָאֲמֵת
שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנְּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד מִחֲדָשׁ, בְּכֹל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ, כִּי
הַעֲקָר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הַתְּחַדְּשׁוּת, כִּי גַם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִחֲדָשׁ אֶת
עוֹלָמוֹ בְּכֹל יוֹם מִחֲדָשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "הַמִּחְדָּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכֹל יוֹם
תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית", וְכַמוּבָא בַּתְּחִלַּת הָעֵץ חַיִּים, וְהוּבָאוּ דְבָרָיו
בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (בְּשׂוֹר וְחֵלֵב, הַלְכָה ד'), שֶׁבְּכֹל עֵת וָרִגַע נִשְׁתַּנֵּים כָּל
סֵדֶר מַעֲמָד וּמַצָּב הָעוֹלָמוֹת, וּבְכֹל עֵת וָרִגַע נִתְחַדְּשִׁים בְּכֹל הַבְּרִיאָה
כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְדָבָר זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג בְּשִׁכּוֹל אָנוּשִׁי כִּי אִם
עַל-יְדֵי אֱמוּנָה, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר פַּעַם (לִקְוִטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק ב', סִימָן קיב):
אִם אַתָּה מֵאֲמִין שְׁיִכּוֹלִים לְקַלְקֵל תְּאֲמִין שְׁיִכּוֹלִים לְתַקֵּן, וְכֵן הוּא
לְעֵנִין הַתְּחַדְּשׁוּת, צָרִיךְ לִידַע וּלְהֵאֲמִין אַף שֶׁכָּבֵר חֲטָאתִי, עֲוִיתִי
וּפְשַׁעֲתִי עַד עִכְשָׁו, אֲבָל עַל-כֹּל-פָּנִים מַעֲכָשׁוֹ אֲנִי יְכוֹל לְהַתְּחִיל
מִחֲדָשׁ, וְצָרִיךְ לְהֵאֲמִין מְאֹד כִּי בִּידוֹ לְהַתְּחַדְּשׁ, וְאֶפְלוּ אִם עֶבֶר מֵה
שֶׁעֶבֶר בְּרִגַע הַקּוֹדֵם, תּוּכַל לְהַתְּחִיל עִכְשָׁו מִחֲדָשׁ, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר
פַּעַם: גָּאֵט אִיז גְּרוּיס מְעַן ווִיִּסְט גְּאָרְנִישְׁט וְכוּ', אֶפְלוּ פּוֹן ווִיא
אִיטְלִיכְעֶר אִיז אַרָּאפּ גִּיפֶאלֶן וְכוּ' וְכוּ', דְּעֵר עֵקֶר גִּישְׁט מִיֵּאֵשׁ זִין
זִיךְ פּוֹן שְׁרִיעֵן און בְּעֵטָנְיָ וְכוּ', וְהֵבֵן עִמָּךְ הַדְּבָרִים, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם
(א) הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גְּדוֹל, לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, אֶפְלוּ מֵהֵיכָן שָׁפַל אֶחָד נָפַל, הַעֲקָר לֹא לְהַתִּיאֵשׁ מִלְּצַעֲק
וּמִלְּבַקֵּשׁ.

אין האַדס יודע היכן הוא עומד, ובאיזו מדרגה הוא, וזה עקר
הבחירה שאין יודעים כלל, ובזו הידיעה צריך לידע תמיד מען
וויסט גארנישט, כי לפעמים נדמה לאדם שהוא כבר מקרב והוא
איש פֿשר, ובאמת הוא ההפוך, וכן פֿאָשר נדמה לאדם שהוא
רחוק, יכול להיות שאז הוא קרוב מאד, והעקר לידע שאין יודעים
כלל, מען ווייסט גארנישט, רק לעשות כל מה שפֿכחך לעשות —
הן תורה והן בתפלה, וגם לפעמים צריכים לזכר מה שאמר רבנו
ז"ל: מען האט גארנישט וואס צו טאן, פֿעין שאָמרו חז"ל (אבות ב,
כא): לא עליך המלאכה לגמר, כי לפעמים מתגברים על האדם
הבלבולים וכו', והכלל שאסור לפל בדעתו משום דבר שבעולם
יהיה איה שיהיה, ועקר האדם הוא המח-מחשבה, במקום שהאדם
חושב, שם כל האדם (פֿמוכא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), עין שם
ממעלת מח האדם, שהוא עצם אלקותו תברך, נשמתו של האדם,
וכמו שאמרים בתפלה, שהנשמה שבמחי וכו', וכשאדם זוכה
למח נקי — מחשבה נקייה, יכול לזכות על-ידי-זה לרוח-הקדוש
ולנבואה, להיות דבוק בו תברך, ויראה לפני עיניו רק אור וחיות
אלקותו תברך, בחינת: "כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם"
(ירמיה לא, לג), "ונבאו בניכם ובנותיכם" (יואל ג, א), כי זוכה לשכל
עליון גבוה ונורא מאד מאד, שנתגדל מאד דעתו, ויודע בדעתו
הרבה ידיעות עם שפע אלקי הנשפה עליו משמים, וזוכה לעשות
תמיד מאור המקיף את המח אור הפנימי שנכנס בפנים, וכן תמיד
לעשות ממקיף פנימי, ויש לומר בהבנת ענין פנימי ומקיף, כי
באמת אין שום מציאות בלעדי השם תברך: דומם, צומח, חי,
מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו תברך, ואין שום
מציאות בלעדיו תברך, "השמים כסאי והארץ הדם רגלי" (ישעיהו
סו, א), והכל מקשר זה בזה, ואין שום תנועה קלה בזה העולם שלא
תהיה נעשית מזה למעלה בעולמות העליונים מה שנעשה, ודבר

(ב) אין שום דבר מה לעשות.

(ג) ב"לשם יחוד" תפלה קדם הנחת תפלין.

זֶה אִי אֶפְשֶׁר לְהַסְבִּיר וּלְהַשִּׁיג בְּשִׁכּוּל אֲנוּשִׁי, כִּי אִם בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, אֲשֶׁרֵי הַזֹּכֶה לָזֶה. וְאוֹדוֹת מְקִיף וּפְנִימֵי מוֹבָא הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי קְבָלָה (ע"ז בַּעַז חַיִּים), אִף לְהִבִּין לְמַעֲשֵׂה, כִּי אִוֵּר הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ סוֹכֵב וּמְקִיף הַכֹּל, כִּי יִדְעָה זֶה לִידַע שְׁמַלְא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרְךָ, זֶה סוֹכֵב וּמְקַשֵּׁר אֶת הַמַּח, וְהַעֲקָר לַעֲשׂוֹת מִמְקִיף פְּנִימִי, שְׁזָה כָּלֵל הַסְפִירוֹת: כח"ב, חג"ת, נהי"ס, אֲשֶׁר מִשֵּׁם מִשְׁתַּלְשָׁלִים שְׁמוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, וְכָל הָעוֹלָמוֹת פְּיֻדוּעַ, י' בְּחֻכְמָה, ה' רֵאשׁוּנָה בְּפִינָה, ו' שֵׁשׁ סְפִירוֹת הַנִּקְרָאוֹת ו' קְצוּוֹת וְנִכְלָלוֹת בְּתַפְאֲרָתָהּ, ה' אַחֲרוּנָה מְלָכוֹת, וְהֵם גַּם בְּחִינַת אֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת הַנִּחְלָקִים לְאֲרַבְעָה שְׁמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, אֲשֶׁר הֵם בְּעֶצְמָם מְכוּנִים נֶגֶד הַשְּׂבָעָה גְרוֹת, אֲשֶׁר הַעֲקָר הֵם: הָעֵינִים, הָאָזְנִים, הַחֻטָּם וְהַפֶּה, וְאֲשֶׁר הֵם בְּעֶצְמָם נֶגֶד ד' הָעוֹלָמוֹת ד' יְחוּדֵי שְׁמוֹת, הָעֵינִים פְּנֻגָד ע"ב, הָאָזְנִים פְּנֻגָד שֵׁם ס"ג, הַחֻטָּם פְּנֻגָד שֵׁם מ"ה, וְהַפֶּה פְּנֻגָד שֵׁם ב"ן, וְעַתָּה נִבִּין אֵיזָה רְמֵז דֵּק מִן הַדֵּק רְזִי דְרִזִּין וְסִתְרֵי תוֹרָה לְקַשֵּׁר כָּל הַתּוֹרָה עֲתִיקָא טְמִיר (בְּלִקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כ'), שְׁמַגְלָה אִיף זוֹכִים לְמַח נָקִי, שְׁיִהְיֶה דְבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ וְיִזְכֶּה לְסִכְּהָ, שְׁזָה בְּחִינַת רֵיחַ-הַקֹּדֶשׁ וּנְבוּאָה, שְׁיִהְיֶה מְסַכֵּף עִם אֱלֻקוֹתָו יִתְבַּרְךָ כְּסִכְּהָ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פֹּט, ט): "וְאֲמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ", הוּא עַל-יְדֵי קְדֻשַׁת הַשְּׂבָעָה גְרוֹת: הָעֵינִים, הָאָזְנִים, הַחֻטָּם וְהַפֶּה. הָעֵינִים — לְשֹׁמֵר מְאֹד לְבָלִי לְהַסְתַּפֵּל בְּמָקוֹם שְׂאִסוּר לְהַסְתַּפֵּל כְּאֲשֶׁר הַזְהִירוּנוּ חַז"ל הַקְּדוּשִׁים (עֵין בְּרָכוֹת כד. וּגְדָרִים כ. וְעוֹד), וְכֵן הָאָזְנִים — לְשֹׁמֵר מְאֹד לְבָלִי לְהַשְׁמִיעַ אֶל אָזְנוֹ דְּבָרִים בְּטִלִּים כְּאֲשֶׁר הַזְהִירוּנוּ חַז"ל הַקְּדוּשִׁים (עֵין כְּתוּבוֹת ה.), וְהַחֻטָּם — לְהִיּוֹת מְאֲרִיף אִף לְבָלִי לְכַעַס עַל שׁוּם דְּבָר שְׂבָעוּלָם, וְלְבָלִי לְהַקְפִּיד עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, רַק לִידַע שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִי פְּרֻטִית, וְכְאֲשֶׁר הַזְהִירוּנוּ חַז"ל הַקְּדוּשִׁים עַל זֶה (זֶהר בְּרֵאשִׁית כז:): כָּל הַפּוֹעֵס כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, כִּי צָרִיף לִידַע שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְהַפֶּה — לְשֹׁמֵר מְאֹד לְבָלִי לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטִלִּים, וּמְכַל שֶׁכֵּן דְּבוּרִים אֲסוּרִים: לְשׁוֹן-הַרְעָה, רְכִילוּת, לִיצְנוּת וְכוּ', וְאֶפְלוֹ עַל דְּבָרִים בְּטִלִּים אָמְרוּ חַז"ל (עֵין יוֹמָא

(ד) כְּתוּר, חֻכְמָה, פִּינָה, חֻסֵד, גְּבוּרָה, תַּפְאֲרָתָהּ, נִצְחָה, הוֹד, יְסוּד, מְלָכוֹת.

ט:), שְׁעוֹבְרִים עַל עֲשֵׂה: "וְדַבַּרְתָּ בָּם" (דְּבָרִים ו, ז) — וְלֹא בְּדַבְרִים בְּטָלִים, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְקִדְשֵׁת שְׁבַעַת הַנְּרוֹת, מִמִּילָא אֲזוּ מְאִיר עָלָיו אֹר מְאֹרְבַעַת הַשְּׁמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, מְאֹחַר שְׁתַּקֵּן הַכְּלִים שְׁלֵהֶם, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה שְׁיֵאִירוּ עָלָיו אַרְבַּעַת הַשְּׁמוֹת הָאֵלוֹ, שְׁהֵם בְּעֶצְמָם בְּחִינַת אֹר פְּנִימִי, שְׁמִכְנִיס אֹר הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ לְתוֹךְ הַסְּפִירוֹת, וְצָרִיךְ לִיַּחַד בְּכָל פַּעַם יְחוּדִים חֲדָשִׁים, שְׁנֵה בְּחִינַת לְעִשׂוֹת מִמְקִיף, מְאֹר הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ — פְּנִימִי, שְׁיִיַּחַד יְחוּדִים, וְאֲזוּ זוֹכֶה לְמַה שְׁזוֹכֶה, שְׁנֵה עֵקֶר הַתְּכָלִית, וְאֲזוּ אֵין חֲלוּק אֲצֵלוֹ בֵּין חַיִּים וּמֵיתָה, וְזוֹכֶה לְחַיִּים נְצַחִיִּים, כִּי תִמִּיד דְּבֹק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּכְשֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם בְּלְבוּלִים, שְׁאֵינּוּ יְכוּל לְהַרְבּוֹת בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה, אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: אֲזוּ עַס אִיז גָּאָר שְׁלַעֲכֹט אִיז מְעַן זִיךְ גָּאָר מְבַטְלִי, וּשְׁאֵלוֹ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: וְוִי אֲזוּי אִיז מְעַן זִיךְ מְבַטְלִי? וְאָמַר: מְעַן פֶּאֲרַמְכֹט דִּי מוּיִל מִיט דִּי אוּיְגֵן, דָּאֵס אִיז בְּטוּלִי. וְעֵינֵן בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן (חֲלֵק א', סִימָן סה), עֵינֵן שָׁם, שְׁאֲזוּ צָרִיךְ לִיַּחַד אֵלוֹ הַשְּׁמוֹת, לְעִשׂוֹת מִמְקִיף פְּנִימִי לְבַטֵּל עֶצְמוֹ עַל-יְדֵי-זֵה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּרָצוּא וְשׁוּב. וְיֵשׁ עוֹד לְהַצְרִיךְ בְּזֵה, שְׁנֵה בְּחִינַת אַרְבַּע אֲמוֹת שֶׁל הַלְכָה כְּמוֹבָא מְגוּרֵי הָאָרִיז"ל, וְזֵה שְׁאָסוּר לְהַסְתַּפֵּל חוּץ מְאֹרְבַע אֲמוּתָיו, הֵינּוּ הַשְּׁמוֹת הַנִּ"ל. וְהַעֲקֹר לְזִכּוֹת לְבַטֵּל עֶצְמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ הוּא פֶּאֲרַמְאֲכֵן דִּי אוּיְגֵן? לְכָלִי לְהַסְתַּפֵּל חוּץ מְאֹרְבַע אֲמוּתָיו, וְרַק יִסְתַּפֵּל עַל רוּחְנִיּוֹת הַדְּבָר, וְיִשְׁמַר הַדְּבּוּר, וְצָרִיךְ לִידַע כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם הוּא שְׁמִירַת הַדְּבּוּר, וְעַל זֵה צָרִיךְ לְעַבֵּד הַרְבֵּה מְאֹד, לְהִיּוֹת שׁוֹמֵר הַדְּבּוּר, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה וְנוֹטֵר אֶת הַדְּבּוּר, אֲזוּ זוֹכֶה לְהַפֵּל, כִּי הָעֵקֶר הוּא הַדְּבּוּר, וּכְשֶׁשׁוֹמֵר אֶת הַדְּבּוּר, מְאִיר עָלָיו אֹר גְּנוּז וְנוֹרָא מְאֹד אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְלֶאךָ יְכוּל לְזַכּוֹת, כְּמוֹבָא בְּאַגְרַת הַמוֹסֵר מִהַגְרָ"א, כִּי הָעֵקֶר הוּא הַדְּבּוּר, וְהַשְּׁכִירָה הֵיטָה בְּשֵׁם ב"ן כְּיָדוּעַ שְׂרֵשׁ עוֹלָם הָעֲשִׂיָה בְּחִינַת הַדְּבּוּר, כִּי עַל-יְדֵי הַדְּבּוּר, יְכוּל לְעַקֵּר עֶצְמוֹ לְגַמְרֵי מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שְׁנֵה בְּחִינַת מְלָכוּת הַרְשָׁעָה, עֵינֵן לְקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן (חֲלֵק א', סִימָנִים: א, לח, מח), סִפְתָּ נוֹצְרִים

(ה) שְׁנֵה מְאֹד רַע אֲזוּ מְבַטֵּל אֶת עֶצְמוֹ.

(ו) אִיךְ מְבַטְלִים אֶת עֶצְמוֹ? וְאָמַר: לְסַגֵּר אֶת הָעֵינַיִם וְהַפֶּה זֶה בְּטוּל.

(ז) לְסַגֵּר אֶת הָעֵינַיִם.

וכו' ההפוך בקדשה, עקר ויסוד קשור האדם אל השם ותכרוך הוא רק על-ידי הדבור, ועיין (שם, חלק ב', סימן פד): עקר השער והפתח הוא הדבור; ועיין במעשה של אבדת בת המלך שהיא נשמתו של האדם, העקר היה על-ידי פליטת פה, שבזה אנו עוסקים בתקונה, שזה בחינת שבירת המלכים וכו', בחינת המלכות שנאבדה, כי הדבור נפל, וממילא אבדו על-ידי-זה הדעת, כי "מפיו דעת ותבונה" (משלי ב, ו), כי זה תלוי בזה, ועקר התרוממות הדעת והמח הוא על-ידי הדבור, כמוכא שם (חלק א', סימן כט), ואז נופל מחו בשנה (שם, סימן ס), שהוא הפרוש על מעשה זה, כי כשאדם ישן, הינו שמחו ישן בשנה, אז אינו יכול לדבר אליו ותכרוך, ולהפוך כשזוכה לשמע קולו של הצדיק, אז נפתח פיו, ויכול לדבר אליו ותכרוך, כמוכא על משנה (תרומות א, ב): "סתם חרש אינו שומע ואינו מדבר", עיין שם; והעקר לקבל על עצמו לבלי להתחיל לדבר עם שום בריה שבעולם יהיה איך שיהיה, וגם המכרח מאד מצד ההכרח — לקצור, והאריו"ל הזהיר על זה מאד, ומוכא בהקדמת העץ חיים: תנאי הראשון להשגת החכמה לבלי לדבר שום דבור, בחינת: "סיג לחכמה שתיקה" (אבות ג, יז), וכשאדם זוכה לשמירת הדבור, אז הוא חי בעולם החרות, וכל הצרות וכל הדינים והעונשים הקשים שעוברים עליו, הם רק מספת דבור פיו, וכל המחלקות הכל מספת פגם הדבור, וצריך לבקש הרבה מאד מהשם ותכרוך, שייזכה לשמירת הדבור, ועל-ידי-זה יזכה לכל טוב אמתי ונצחי, כי הדבור נקרא גם מלכות, כמו שאמר אליהו ז"ל (תקוני-זהר, דף יז.): מלכות פה תורה שבעל-פה. ועקר עבודת האדם לקשר את המלכות אל זעיר אנפין כידוע, שזה בחינת יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה, הינו על-ידי הדבור שמדבר דבור להשם ותכרוך בתפלה והתבודדות, מקשר עצמו שהוא גם-כן בחינת מלכות אליו ותכרוך, קשור חמה ולבנה, ויהיה אור הלבנה פאור החמה, וזה יהיה לעתיד לבוא פשיבוא משיח צדקנו, ויקים (ישעיה יא, יב): "כי מלאה הארץ דעה [לדעת] את ה'" וכו', ו"אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'" (צפניה ג, ט), "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי" (ישעיה יא, ט), ו"גר זאב

עם כּבֶּשׂ" (שם יא, ו) מגדל הדעת שֶׁתַּגְּלָהּ. וְדַע שֶׁכָּל עֲנִין רַבָּנוּ ז"ל
הוא הארת משיח; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ שְׁזָכִינוּ לִידַע מְאוֹר גָּנוּז
כֶּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הדורש שלומך...

תרנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר פִּינְחָס ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל מַעְלַת הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, ר' ...
נְרוּ יָאִיר וַיִּזְרַח, הַשּׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר הַיּוֹם קִבַּלְתִּי, אִף שֶׁבְּשָׁבוּעַ שֶׁעָבַר הַשְּׁבִתִי לְךָ
בְּאֵרִיכוֹת, אִף עֲדִין יֵשׁ עוֹד לְהַשִּׁיב בְּפִרְטוּיֹת עַל הָעֲנִינִים שֶׁכְּתַבְתָּ
לִי.

וְהִנֵּה אִם תַּעֲזִין הַיֵּטִב וְתִלְמַד הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א',
סִימָן כה), תִּרְאֶה שְׁגָלָה לָנוּ רַבָּנוּ ז"ל, "שֶׁעֲכָשׁוּ עֵקֶר הַיֵּצֵר הָרַע הוּא
כַּח הַמְדוּמָה", וְכַתֵּב שֵׁם מוֹהַר"ן ת"ז"ל, שֶׁהַבְּנָתִי שֶׁהִיְתָה לְרַבָּנוּ ז"ל
בְּזֶה כְּוִנָּה גְּמוּרָה, וְכִבֵּר מוֹבָא רְמָזִים עַל זֶה בְּדַבְּרֵי ר' אֲבָרָהָם בְּר'
נַחֲמָן ז"ל, אִף יֵשׁ לוֹמֵר בְּפִשְׁטוּת כִּי זֶה יְדוּעַ, אֲשֶׁר כָּל מֵה שֶׁנִּתְקַרַּב
הַזְּמַן שֶׁל הַתְּגַלּוֹת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, יוֹתֵר וַיּוֹתֵר נִתְגַּלָּה הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁהוּא
אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ הַמְּאִיר בְּכָל הָעוֹלָם, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ
כָּלֵל, וְהִנֵּה הוּא נִשְׁמַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, כִּי הוּא הָאִי רִישָׁא דְלֵא אֲתִידַע,
שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעִתִּיק וְכוּ', וּמִמָּנוּ יֵצֵא מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ אֲשֶׁר יִגְלָה אֶת
דְּעִתּוֹ לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם, וְכִשְׁתְּתַגְּלָה זֹה הַדְּעִת, תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה. [וְצָרִיךְ
שֶׁתִּדַּע וְתִשְׁכִּיל מֵהִי דְּעִתּוֹ שֶׁל רַבָּנוּ ז"ל, לִידַע וְלַהוֹדִיעַ וְלַהוֹדוֹעַ, כִּי

הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מְלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין, אֵין בְּלִעְדֵיּוֹ יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְצָרִיף לְהַכְנִיס אֶת זוֹ הַדְּעַת אֶל תּוֹף תּוֹכוֹ. וְאִיךָ זוֹכִים לְזֶה? עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל לְבָבוֹ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּלְדַבֵּר עִמוֹ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּבְזֶה מִתְעַלֵּית הַמַּלְכוּת עַד הַבִּינָה, כִּי בְּיָדָיו כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁבְּעוֹלָם וְכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים מְגִלִּים אֶמְתָּתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְרוֹצִים לְהַכְנִיס בְּעוֹלָם וּבְכָל אֶחָד אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אִיךָ מֵאַחַר שֶׁלֹּא שָׁמוּ הַדְּגִשׁ עַל תְּפִלָּה, עַל-כֵּן לֹא עָלְתָה לָהֶם כִּי אִם מְעַט דְּמַעַט, אֲבָל עָקַר כְּלֵי זֵינוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקָנוֹ, (שֶׁהוּא אֲשֶׁר יַעֲלֶה אֶת הַמַּלְכוּת עַד הַבִּינָה), הָעָקַר הוּא — תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב), וְעַל-יְדֵי הַעֲצָה הַנּוֹרְאָה הַזֹּאת — לִיַּחַד לְעֲצֻמוֹ מְקוֹם מִיַּחַד שֶׁאֵין שֶׁם בְּגִי-אָדָם, וְלְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה יִכּוֹל אֲפֵלוֹ הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגֵרוּעִים לְצִאת מֵהַחֲשֵׁךְ שֶׁנִּלְכַּד בּוֹ, וּמִתְגַּלֶּה לוֹ אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי בְּכָל מַה שֶׁיֵּצֵא עָלָיו יִסַּפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, וְזֶהוּ יִסוּד דְּעַתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל]. וְכַשִּׁינִזְכֶּה בְּשִׁלְמוֹת אֶל זוֹ הַדְּעַת, הֵינּוּ שִׁיחָק אֲצֵלוֹ בְּשִׁלְמוֹת שֶׁאֵין מִי שִׁיעֶזֶר לוֹ, וְאֵין מִי שִׁירַע לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַכֹּל בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֵין עָלָיו לַעֲשׂוֹת, כִּי אִם תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, אֲזוֹ יִזְכֶּה לְגֵאֻלָּה שְׁלֵמָה וְכוּ', אִיךָ עָקַר הַמְּנִיעָה לְהַתְּגַלּוֹת זוֹ הַדְּעַת בְּעוֹלָם הוּא — "כַּח הַמְּדַמָּה", שֶׁקוֹרִין פְּנִטְזִיָּה, שִׁישׁ אֲצֵל הָאָדָם (חֶסֶר).

תִּרְנוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּינְחָס ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה ... גְּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצַּח נְצָחִים.

אֶת מַכְתָּבְךָ בְּצִרוּף הַפְּדִיּוֹן נִפְשׁ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי
 מִצְטַעַר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשָׁה עַל שְׁבִשְׁרוֹ הַרוּפָאִים בְּשׁוֹרָה רַעָה, רַחֲמָנָא
 לְצַלֵּן וְכוּ', אֲבָל בְּאַמַּת עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי חַז"ל הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרִכּוֹת
 5.) עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת כ"א, כ): "וְרַפָּא יִרְפָּא" — מִכָּאן שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת
 לְרוּפָא לְרַפְּאוֹת, עֵינֵי שָׁם; וְאוֹמְרִים בְּשֵׁם צְדִיקִים, שְׁמִסְרוּ רְשׁוּת
 לְרוּפָאִים לְרַפְּאוֹת אֲבָל לֹא לִיאֵשׁ, כִּי דָּבָר זֶה אֵינוֹ תְלוּי בִּידֵיהֶם
 כִּלְלִי, וְכַמְפָּרְסָם דָּבָר זֶה בְּכָל הָעוֹלָם, שֶׁהֲרֵבָה פְּעָמִים הַרוּפָאִים
 מְשִׁכּוּ יְדֵיהֶם וְהִתְיַאֲשׁוּ מִן הַחוּלָה, וְאָמְרוּ מֵה שְׁאָמְרוּ וְכוּ', וּלְבִסּוּף
 יֵצֵא הַחוּלָה מִמְחֻלָּתוֹ, וְנִשְׁאַר בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ, וְהִתְהַלֵּךְ כְּאֶחָד הָאָדָם.
 וְעַל-כֵּן לְדַעַתִּי אֲסוּר לָכֶם לְהִתְיַאֲשׁ כִּלְלִי וְכוּ', הַעֲקֹר הוּא תִּפְלָה,
 לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הוּא הַרוּפָא כֹּל, וְכָל
 הַרְפוּאוֹת תְּלוּיּוֹת רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-יְדֵי שֶׁתְּרַגֵּיל עֲצֻמָּךְ בַּתִּפְלָה
 מִמֵּילָא, יִפְתָּחוּ לְךָ שְׁעָרִים חֲדָשִׁים בְּמַחֲךָ, עַד שֶׁתִּזְכֶּה גַם לְלַמֵּד
 תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַתּוֹרָה הִיא מְרַפֶּאֶת מִכָּל מִינֵי מַחֲלוֹת, כְּמֵאמָרָם
 ו"ל (עֲרוּבֵין נד.): חֵשׁ בְּרֵאשׁוֹ — יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְכוּ', חֵשׁ בְּכָל גּוּפוֹ
 יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וּבַתִּפְלָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל בַּתּוֹךְ הַתּוֹרָה בְּעֲצָמָהּ, וְגַם
 כּוֹלֵל אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בַּתּוֹךְ הַתּוֹרָה, וְאִזּוֹכָה לְשִׁלּוּם הָאֲמַתִּי, כִּי
 הַתּוֹרָה (מְשַׁלֵּי ג, יז): "דְּרַכֶּיהָ דְרָכֵי נֵעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם", וְלֹא
 עוֹד כִּי יְכוּל לְהַפִּיךְ אֶת גּוּפוֹ מִמֶּשׁ לְקַדְּשֵׁת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר עָלָיו נֶאֱמַר
 (בְּמִדְבָר יט, יד): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם וְגו', וְעַל תִּלְמִיד חָכָם כְּזֶה אָמְרוּ
 חַז"ל (מִכּוֹת כב.): כִּמְהַ טַפְּשָׁאֵי שְׂאָר אֵינְשֵׁי דְקִימוּ מִקְמֵי סְפֵר תּוֹרָה
 וְלֹא קִימוּ מִקְמֵי צוּרְבָא מְרַבְּנָא, כִּי כְמוֹ קֶלֶף שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה וְנִיר
 שֶׁל סְפָרִים, שֶׁהֵן מְצוּוֹת שְׂיֵשׁ בְּגוּפָן קִדְּשָׁה, כִּי גוּפָן קְדוֹשׁ מִחֲמַת
 שְׁמִקְשָׁרִים לְאוֹתִיּוֹת, עַל-כֵּן הַגִּשְׁמִיּוֹת שֶׁלָּהֵן נִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי לְגַבֵּי
 הַקְּדֻשָּׁה, עַד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת הַקְּדֻשָּׁה לְעוֹלָם, כְּמִבְּאֵר בְּפוּסְקִים,
 שֶׁדָּבָר שְׂיֵשׁ בְּגוּפוֹ קִדְּשָׁה אֵינוֹ מִשְׁתַּנָּה מִקְדֻשְׁתּוֹ לְעוֹלָם, כְּמוֹ-כֵן
 אָדָם הַזּוֹכֶה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת עֲצָמוֹ, וּמְדַבֵּר הֲרֵבָה בַּתּוֹרָה וּבַתִּפְלָה,
 עַד שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בְּדַבּוּר שֶׁל תּוֹרָה וּתִפְלָה, הוּא גַם-כֵּן נַעֲשֶׂה כְּמוֹ
 הַקֶּלֶף הַמְּחַבֵּר בְּאוֹתִיּוֹת, עַד שֶׁהִקְלַף עִם הָאוֹתִיּוֹת הֵם דָּבָר אֶחָד

(א) כְּמֵה טַפְּשִׁים הֵם בְּגִי-אָדָם, שְׁקִמִּים לְכַבּוֹד סֵפֶר תּוֹרָה וְלֹא קִמִּים בְּפִי תִלְמִיד חָכָם.

אָשֶׁר תִּרְנֹו בַּנְּחָל לֵה

מִמָּשׁ, כִּי שְׁנִיָּהֶם יַחַד הֵם סֵפֶר תּוֹרָה, וְעַל־כֵּן נַעֲשֶׂה הוּא גַם־כֵּן קְדוּשׁ בְּקִדְשֵׁי הַתּוֹרָה, וְזֶה כָּלֵל מִצְוֹת כְּבוֹד תְּלִמִיד חֶכֶם, כִּי הוּא בְּעֶצְמוֹ הַתּוֹרָה, כִּי זָכָה לְלַמֵּד הַרְבֵּה תּוֹרָה, עַד שְׁנַת־הַיָּדָד לְמַהוּת הַתּוֹרָה, כִּי עַל־יְדֵי רַבּוּי דְּבוּרֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה, נִכְלָל לְגַמְרֵי בַּתּוֹרָה; וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חַז"ל (פְּסָחִים כב:): "אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ תִּירָא" (דְּבָרִים ו, יג) — לְרַבּוּת תְּלִמִידֵי חֶכְמִים, וְאָמְרוּ (יוֹמָא עב:): תְּלִמִידֵי חֶכְמִים בְּנֵי עֵירָם מִצְוִין לַעֲשׂוֹת לָהֶם מְלֶאכֶתֶן, כִּי הֵם בְּעֶצְמָם הַתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן כְּמוֹ שְׁצָרִיכִין לִירָא מִהַסֵּפֶר תּוֹרָה וּלְכַבְּדוֹ וּלְהַחֲזִיקוֹ בְּמָקוֹם נָקִי, כְּמוֹ־כֵן תְּלִמִידֵי הַחֶכְמִים שְׁנַעֲשׂוּ בְּעֶצְמָם תּוֹרָה וְכַנ"ל.

וּבְאֵמַת הִיא רְאוּי שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד יַעֲסֹק הַרְבֵּה בַּתּוֹרָה וּבְתְּפִלָּה, עַד שְׁיִהְיֶה בְּעֶצְמוֹ נַעֲשֶׂה תְּלִמִיד חֶכֶם, כִּי הַתּוֹרָה מְנַחֵת בְּקִרְבָּן זְוִית, וּמִי שְׁרוּצָה לְזִכּוֹת בָּהּ, יָכוֹל לְבוֹא וּלְזִכּוֹת בָּהּ, וְזֶה הִיא עֶקֶר הַתְּכָלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה, רַק בְּשִׁבִיל שְׂיִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֵת הַתּוֹרָה. וְכִמוֹ שְׁאָמְרוּ חַז"ל וּמוֹבָא בְּפֶרוּשׁ רַש"י עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, לא): "יּוֹם הַשְּׁשִׁי" — הוֹסִיף ה' אֱלֹהִים בְּשִׁשִּׁי בְּגִמְרָה מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, לוֹמַר שְׁהִתְנַה עִמָּהֶם עַל מְנַת שְׂיִקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם יִשְׂרָאֵל אֵת הַתּוֹרָה, עֵינֵן שָׁם; וְאִז כְּשֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה, וְעוֹסְקִים בְּתְּפִלָּה, מְשַׁלְּמִים אֵת תְּכָלִית בְּנִינַת הַבְּרִיאָה, כִּי נִכְלָלִים לְגַמְרֵי בַּתּוֹרָה הַתּוֹרָה, וְנַעֲשִׂים בְּעֶצְמָם קְדוּשִׁים בְּקִדְשֵׁי הַתּוֹרָה, וְנִמְצָאִים תְּמִיד בְּשִׁלּוּם וְאַהֲבָה עִם הַכָּל, כִּי הַתּוֹרָה "דְּרַכֶּיהָ דְּרַכִּי נֵעֵם וְכָל נְתִיבֶיהָ שְׁלוֹם" (מִשְׁלֵי ג, יז), אִף כְּמוֹ בְּשַׁעַת בְּרִיאַת כָּל הָעוֹלָמוֹת הִיְתָה הַשְּׁבִירָה כְּמוֹבָא בְּפִתְּבִים, כִּי מְרַבּוּי אוֹר הִיְתָה שְׁבִירַת הַכָּלִים, כְּמוֹ־כֵן אֶצֶל כָּל אָדָם בְּפִרְטִיּוֹת שֶׁהוּא עוֹלָם פְּרִטִי, בְּתַחֲלָה עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר וְכו', שְׁכָל זֶה הוּא בְּכָלֵל שְׁבִירַת הַכָּלִים וְכו'. וְכִמוֹ שְׁבְּכָלֵלִיּוֹת הַבְּרִיאָה עֶקֶר תְּקוּן הַבְּרִיאָה לְהַעֲלוֹת הַנְּצוּצוֹת שֶׁהֵם הָאוֹתִיּוֹת שְׁבְּכָל דְּבָר וְכו', כְּמוֹ־כֵן בְּפִרְטִיּוֹת הַבְּרִיאָה שֶׁהוּא הָאָדָם, עֶקֶר תְּקוּנוֹ — שְׂיַחֲפֹשׂ בְּעֶצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְיִדוּן אֵת עֶצְמוֹ לְכַף זְכוּת (עֵינֵן לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפב), וּבִזְזָה יַחֲזוֹר וְיִבְנֶה לְאֵט לְאֵט אֵת הַשְּׁבִירָה וְכו'.

וְעַל-כֵּן עָקַר תִּקּוּן הָעוֹלָמוֹת בְּכָל־לַיּוֹת, זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי רַבּוּי
 דְּבוּרִים בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה בּוֹנֵה לְעַצְמוֹ פְּלִים לְקַבֵּל
 אֶת הָאוֹר אֵין סוּף, וּמִקְשֶׁר וּמִיַּחַד אֶת עַצְמוֹ אֶל כָּל פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה,
 וּמַשִּׁיג אֶת הָאֱלֻקוֹת שֶׁבְּתוֹכָהּ הַמְּחִיָּה וּמְהִיָּה אוֹתָהּ, וּכְמוֹ-כֵן בְּפְרִטֵי
 הַבְּרִיאָה, שֶׁהוּא הָאָדָם בְּעַצְמוֹ, עַל-יַדֵּי שְׂמוּצָא בְּעַצְמוֹ נִקְדוֹת טוֹבוֹת,
 וְחוֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, חוֹזֵר וְנִבְנֶה וְכוּ', וְעַל-כֵּן הַכֹּלל תְּלוּי וְהַפְּרִט
 תְּלוּי בְּכֹלל, כְּמוֹ שֶׁהִיָּתָה הַשְּׁבִירָה בְּכָל־לַיּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ-כֵן
 הִיָּתָה הַשְּׁבִירָה בְּפְרִטֵי אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמִכָּאֵן שֶׁעָקַר תִּקּוּן
 הַשְּׁבִירָה בְּכָל־לַיּוֹת הוּא — לְהִרְבוֹת בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה
 יִזְכֶּךָ אֶת עַצְמוֹ, וְיִמְצָא אֶת הָאֱלֻקוֹת בְּכָל פְּרִט וּפְרִט מִהַבְּרִיאָה,
 כְּמוֹ-כֵן הוּא בְּעַצְמוֹ יִבְנֶה, כִּי כָּל־לַיּוֹת הַבְּרִיאָה, כָּל־לַיּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת,
 תְּלוּיִים בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא יִקַּבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְעַל-כֵּן
 תִּכְפֹּר-וּמִיד כְּשִׁזְזוּכָה לְתִקּוּן הַשְּׁבִירָה, הוּא נִקְרָא אָדָם, וְאֲשֶׁר עָלָיו
 אָמְרוּ חַז"ל (בְּרֻכּוֹת ו:): מֵאֵי "כִּי זֶה כָּל הָאָדָם" (קִהְלֵת יב, ג), אָמַר
 הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל זֶה; וְאִז
 הוּא בְּשִׁלּוּם עִם הַכֹּל, כִּי דִן אֶת כָּל־לַיּוֹת לְכַף זְכוּת, כִּי מוּצָא אֶת הָאֱלֻקוֹת
 שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד. וְעַל-כֵּן נִקְרָאִים תְּלִמִּידֵי הַחֲכָמִים בְּנֵאִין, כְּמוֹ
 שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (שִׁבְתָּ קיד:): בְּנֵאִין — אֵלוּ תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים
 בְּבִנְיָנוּ שֶׁל עוֹלָם כָּל יְמֵיהֶן, מֵאַחַר שְׂמוּצָאֵין אֶת הָאֱלֻקוֹת שֶׁבְּכָל פְּרִט
 וּפְרִט מִפְּרִטֵי הַבְּרִיאָה, וְעוֹסְקִים תְּמִיד בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה
 הֵם מַעֲלִין אֶת כָּל הָאוֹתִיּוֹת הַנְּפוּלוֹת, וְעַל-כֵּן תְּלִמִּידֵי הַחֲכָמִים הֵם
 בְּשִׁלּוּם עִם הַכֹּל, מֵאַחַר שֶׁנִּזְדַּכְּף כְּבָר דָּמָם עַד שֶׁגּוּפָם וְדָמָם נִכְלָלוּ
 בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה וְכַנ"ל, וְכָל זֶה הוּא הַסּוּד הַנּוֹרָא שֶׁדִּיקָא בִּימֵי הַסְּפִירָה
 מֵתוֹ תְּלִמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, כִּי הֵם מֵתוֹ עַל-יַדֵּי פָּגַם הַשִּׁלּוּם, עַל-יַדֵּי
 שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד זֶה בְּזֶה, וְעַל-כֵּן מֵתוֹ בִּימֵי הַסְּפִירָה, שֶׁאִז עוֹסְקִין
 עַל-יַדֵּי מִצְוֹת הַסְּפִירָה לְתַקֵּן אֶת הַדְּמִים, לְטַהֵר עַצְמוֹ מִטְּמֵאֵת
 מִצְרִים כְּאִשָּׁה הַמְּטַהֶרֶת לְבַעֲלָהּ, כִּי עָקַר טְמֵאֵת מִצְרִים הוּא בַּחֲיִנַּת
 פָּגַם הַדְּמִים כְּפִדּוּעַ, בְּבַחֲיִנַּת (יְחֻזְקָא טו, ו): "וְאָעֵבֶר עֲלֶיךָ וְאָרְאֶךָ
 מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ" וְגו', וְכֵן מוּבָא בְּפָרִי עֵץ חַיִּים (שַׁעַר הַסְּפִירָה),
 שֶׁכָּל כְּוִנַּת הַסְּפִירָה לְזַכֵּךְ וּלְטַהֵר הַדְּמִים, עֵין שָׁם; וְעַל-כֵּן צְרִיכִים

לספור הימים בפה מלא דוקא, כי הימים הם המדות, שהם כלליות העולמות שקדם התקון, כי עקר התקון הוא להמשיך את האלקות בתוכן, כי-כן אנו סופרין את הימים ומקשרין ומיחדין אותם אליו יתברך, כמו-כן הדמים הם עקר חיות האדם, כי הדם הוא הנפש, אבל עקר התקון — כשזוכין לזכוף אותם ולקשרם אליו יתברך, ועל-כן נקרא אדם — אל"ף ד"ם, להורות שאלופו של עולם בתוך הדם, שזהו עקר זכוף הדמים, ואז כשזוכה לדם מזכוף פזה, וכן כשזוכה לקשר את הימים והעולמות אל האין סוף ברוך הוא, אדם כזה כבר לא יתקוטט ולא ירצה לנצח את חברו, כי מוצא את האלקות בכל פרטי הבריאה וכנ"ל.

נמצא שעקר התקון שאנו עוסקין בימי הספירה הוא לעשות שלום, שזהו עקר בחינת עלית הנצוצות, בחינת תקון כל העולמות שאנו עוסקים לתקנם ולקדשם, שיהיו כלם מוכנים לקבלת התורה בשבועות, כי עקר קבלת התורה הוא על-ידי שלום, כמו שכתוב (שמות יט, ב): "ויסעו מרפידים" וגו', "ויחן שם ישראל נגד ה'הר", ודרשו חז"ל (מכילתא שם) ומובא בפרוש רש"י: כאיש אחד בלב אחד, מה שאין כן שאר כל החניות בתרעמת ובמחלקת, עין שם; נמצא, שעקר קבלת התורה היה על-ידי השלום, וזה שאנו עוסקין בימי הספירה לזכוף את הדמים שלא נהיה במחלקת, חס ושלום, כי עקר המחלקת באה רק מעכירת ורתחת הדמים, אשר בשביל זה אי אפשר לקבל את התורה, ועל-כן דיקא בימי הספירה, שאז אנו עוסקים בקשור הימים אליו יתברך ואנו זוכים להמשיך את אלקותו יתברך בעולם בהדרגה ובצמצום לתקן את שבירת הכלים, דיקא אז אנו מזככים את הדמים, ועלינו להיות בשלום עם חברנו, ועל-כן תלמידי רבי עקיבא שפגמו בשלום, ולא נהגו כבוד זה בזה, היה ענשם בימי הספירה דיקא, כי נאחז בהם הדין של ימי הספירה, שעקר הדין הוא מפגם הדמים של מצרים, שהם בחינת דינים שאנו עוסקים לתקנם ולהמתיקם על-ידי הספירה, שעל-ידי זה עושים שלום וכנ"ל, ומחמת שהם פגמו בשלום והיתה ביניהם מחלקת,

על-כֵּן לא היו יכולים להמתיק הדין של ספירה, על-כֵּן נֶאֱחָז בָּהֶם הדין אֶז דִּיקָא, וְנִעְנְשׁוּ אֶז דִּיקָא וְכַ"ל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי הִיָּה התקון שְׁלָהֶם, כִּי כָל עֲנִינּוּ הִיָּה אֶהְבָּה וְשָׁלוֹם, וְכַמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), אֲנִן בְּחַבִּיבוּתָא תְּלִיָּאֲב (זהר נשא קכח:), שֶׁהוּא שָׁלוֹם חַבִּיבוּת יְתֵרָה, עֵינִן שָׁם. וְזֶה סוּד ל"ג בְּעִמְרָה, שְׁאֶז פִּסְקוּ לְמוֹת תְּלִמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וְאֶז הוּא הַלּוּלָא רַבָּא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, שֶׁהוּא הַתְּקוּן שְׁלָהֶם (חסר).

תרנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר פִּינְחָס ה'תשל"ב.

אֶף טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרְךָ הֵיקָר, הַצְּמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי, שׁוֹתָה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה הַיּוֹצֵאת מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ' ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מְכַתְּבְךָ הֵיקָר! בְּתַחֲלַת הַשָּׁבוּעַ קִבְּלָתִי, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד עַל חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שְׁלָךְ, כֵּן תִּתְחַזַּק לְחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם חֲדוּשִׁים חֲדָשִׁים, שֶׁהֵם תְּקוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד עַל הָעֵבֶר, עַל הַהוֹהָ וְעַל הָעֵתִיד (עֵינִן לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קה), כִּי רַבִּינוּ ו"ל גָּלָה, אֲשֶׁר לְחֲדָשׁ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה הוּא תְּקוּן גָּדוֹל וְכוּ', עֵינִן שָׁם; וְכֵן אָמַר, שְׁכָל תְּקוּן שְׁלוֹ הוּא תְּקוּן נְצָחִי עַל הָעֵבֶר, עַל הַהוֹהָ וְעַל הָעֵתִיד, וְלֵאחֵר הַתְּחִיָּה וְכוּ', עֵינִן שָׁם; וְעַקֵּר הַחֲדוּשִׁים צְרִיף לְהִיּוֹת בְּאִפְּן שְׁיִבְיֵאוּ לְעִבְדָּה וְלִמְעֻשָׁה, הֵינּוּ לְחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם דְּבוּרֵי הַתְּחִיָּה וְדְבוּרֵי אֲמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, שְׁזֵה הָעַקֵּר שְׁכָכֵל הָעַקֵּרִים, כִּי כָל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים וְהַדִּינִים וְהַעֲנָשִׁים הַקָּשִׁים שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הֵם רַק מַחֲמַת חֶסֶד אֲמוּנָה, שֶׁהוּא חֶסֶד הַדְּעַת, שְׁאֶז יֵשׁ לוֹ יְרֵאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שְׁמִפְתַּח מְכָל דְּבָר, כִּי מִדַּת הַדִּין נִתְּלַבְּשָׁה בְּאֵלוֹ הַדְּבָרִים הַמְּפַחֲדִים וּמְצַעְרִים אוֹתוֹ (עֵינִן

(ב) הַעֲנִין שְׁלֵנוּ תְּלוֹי בְּאֶהְבָּה שְׁבִינִינוּ.

לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן טו), ובמה מעלין את היראה, שלא ירא ולא יפחד משום דבר שבועולם, ולא תמנעהו שום מניעה? על-ידי בחינת "משפט", שישפט את עצמו מדי יום ביומו על כל עניניו בינו לבין קונו, שזה כל ענין ההתבודדות שגלה לנו רבנו ז"ל, שייחד לעצמו מקום מיחד שאין שם בנאי-אדם, ושם ישב וישח ויספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליו בין ברוחני ובין בגשמי, וישפט את כל עסקיו איך ובמה בלה את ימיו ושעותיו, ויבקש ויתחנן אליו יתברך, שירחם עליו, ויזכה להיות כרצונו יתברך, ואז פשיש דין למטה אין דין למעלה וכו', עין שם.

וזה בחינת נחש הנחשת שתקן משה, ואמרו חז"ל (ראש השנה ט.): וכי נחש ממית או נחש מחיה? אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים — היו מתרפאים, ואם לאו — היו נמוקים, כי כשאדם מרגיל את עצמו ומכל מה שעובר עליו — הן ברוחני והן בגשמי, תכף-ומיד להתעורר ולברח אליו יתברך, ותולה עיניו בתפלה ובתחנונים, על-ידי-זה מתרפא וזוכה לישועה, כי מאחר שמגלה שאין בלעדיו יתברך כלל. מה שאין כן, חס ושלום כשתולה בסבות, ומפריד את עצמו ממונו יתברך, אז נופל בנפילה עמקה, חס ושלום, יותר ויותר, ונתעקם לכבו יותר, ועובר עליו מה שעובר, ואפלו כשחטא ופגם בפגמים ובחטאים הכי גרועים, אל פל בדעתו כלל, רק ישוב אליו יתברך האב הרחמן, המרחם על בריותיו, ובפרטיות על אלו הנפשות שנפלו וירדו כל-כף בעוונותיהם, עליהם נמשכת רחמנות עליונה ממקום גבוה מאד מאד, וכשהם ישובו וישפכו נפשם ולבבם אליו יתברך, יגרמו שעשועים גדולים ועצומים למעלה, מה שאין צדיקים גמורים יכולים וכו', וכעין שאמרו חז"ל (ברכות לד.): במקום שבבעלי תשובה עומדים, שם צדיקים גמורים אינם יכולים לעמד, כי מאחר שהם כבר מסבבים בחשך ואפלה עמקה כזו, ואף-על-פי-כן זוכים לשוב אליו יתברך, זהו עקר שעשועיו יתברך, כמובא מזה הרבה

בספרי רבנו ז"ל הפך בהתמדה רבה, פי הם יחזקו ויאמצו אותך תמיד, ויפתחו את לבך ודעתך וכו' (חסר).

תרנח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר פינחס ה'תשל"ב.

חיים ושלוש ירדפו לאהובי, ידידי היקר, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

מכתבך היקר קבלתי, ושמחתי כעל כל הון.

אחי היקר! חזק ואמץ בכל מה שעובר עליך, פי אין יודעים כלל, העקר להמשיך עצמו אליו יתברך יהיה איך שיהיה, ולכלי לנטות מהשלחן ערוף, באשר הזהירנו רבנו ז"ל, ויתמיד מאד בלמוד טור ושלחן ערוף וכל ספרי הפוסקים, ולברר לעצמו ההלכה. ולזכות לברור הלכה ללון בעמקה של הלכה, לזה צריך להתבודד הרבה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח), ועל-ידי למוד שלחן ערוף באים ליראה (עין ספר המדות, אות יראה, חלק ב', סימן ג'), ויזכה לאמונה וישרות לב (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב), ורבנו ז"ל הזהירנו על זה מאד מאד, לשקד בזה יותר מכל הלמודים, מלבד זה תשקד בגמרא על-פל-פנים הדרך היומי בכל יום, שהוא ענין נפלא, ויותר טוב שתלמד את הדרך שבע פעמים מאשר תלמד שבועה דפים, פי בלמוד גמרא צריכים להזהר מאד לכלי להטעות עצמו וכו', ויהיה לך פנאי לעיין במקרשים על הדרך ושעור פשוט בזרזות, ותלמד הרבה עין יעקב שמסגל ליראת שמים, כמובא בנעם אלימלך, ותאמר בכל יום 'יום שלם' של תהלים המסגל מאד לתשובה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עג), ומזככת את המחין מאד מאד, פי באמת מי שחוטא נכנסת בו רוח שטות, כמאמר ז"ל (סוטה ג): אין אדם עובר עברה אלא

אם-כן נכנסה בו רוח שטות, ותכף-וימַד כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יתְבַרֵךְ, אִז מִתְחִיל אֲצֵלוֹ רִיב בֵּין הַיֵּצֵר הַטּוֹב לְבֵין הַיֵּצֵר הָרָע, כִּי כְּמוֹ שְׂבָגֵשְׁמִיּוֹת, כְּשֶׁאָדָם גָּר בֵּין אַנְשִׁים, וּמִתְחִיל לִילֵךְ בְּדַרְךְ אַחֲרַת, אֲזִי מִתְחִילָה בִּינֵיהֶם מַחְלָקַת וְכוּ', וְכֵן מִתְחִילִים לָהֶם בְּלִבּוּלִים וּפְחָדִים רַבִּים בְּכָל פַּעַם וְכוּ', כְּמוֹ-כֵן בַּמְּלַחְמָה הַרוּחָנִית כְּשֶׁהוּא רַק רוּצָה לְהִשְׁתַּנּוֹת, כְּבָר הַיֵּצֵר הָרָע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא שׁוֹלְטִים עָלָיו, וְנִתְרַחַק הוּא מִמֶּנּוּ יתְבַרֵךְ, וּבְפִרְטִיּוֹת נִתְרַחַק מֵאֲמוּנָה וּתְפִלָּה, וְאִז נִדְמָה לוֹ כִּי הִפֵּל טוֹב לוֹ, כִּי כָל הַדְּרָכִים דּוֹמוֹת לוֹ כְּמִישׁוֹר (חֶסֶד).

אָבֵל כְּשֶׁאָחַד רוּצָה לִכְנֹס בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְרוּצָה לְהוֹרִיד מִמֶּנּוּ עָלוֹ שֶׁל הַשׁוֹנָא שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרָע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא, אִז מִתְחִילָה בִּינֵיהֶם מַלְחָמָה כְּבִדָּה, וְאִז צָרִיךְ לְהִתְחַזְּקוֹת גְּדוּלָּה, אָבֵל כְּשֶׁיִּגְבֵּר וַיִּנְצַח בַּמְּלַחְמָה, אִז הוּא יִהְיֶה בַעַל הַבַּיִת, וַיִּגְרַשׁ אֶת הַשׁוֹנָא, וְהֵבֵן מְאֹד; וּבִזָּה מֵיֵשֵׁב מֵה שְׂמֻקְשִׁים — הִיתְכֵּן אִם אָחַד אֵינוֹ מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, אִז רֹאִים שְׂאִין עָלָיו שׁוּם מַחְלָקַת וְשׁוּם קְטְרוּגִים וּמְנִיעוֹת וְשׁוּם פְּחָדִים, וְאָחַד הַמְתַקְרֵב אֶל הַצְּדִיק, מִתְחִיל לַעֲבֹר עָלָיו מֵה שְׂיַעֲבֹר וְכוּ', כִּי אִם אֵינוֹ מְקַרֵּב לַצְּדִיק, אִז הוּא נִכְנָע לְגַמְרֵי תַחַת הַשׁוֹנָא בִּיּוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, שְׂאֵינוֹ מְרַגֵּשׁ כְּבָר אֵיךְ שְׁנֹלְפֵד וְנִכְנָע תַּחַת הַשׁוֹנָא, שֶׁהֵם הַסְטֵרָא אַחֲרָא, וְהַאֲמוּנָה אֵינָה בְּשִׁלְמוֹת. [מֵאַחַר שְׂאֵינוֹ מְדַבֵּר אֵלָיו יתְבַרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, זֶה הַסִּימָן שֶׁהַאֲמוּנָה אֵינָה בְּשִׁלְמוֹת, כִּי אִם הִיָּה יוֹדֵעַ בִּידְעָה שְׁלֵמָה, שֶׁהַשֵּׁם יתְבַרֵךְ עוֹמֵד עַל יְדוֹ מִמֶּשׁ, הִיָּה מִתְחַזֵּק לְהִתְפַּלֵּל (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן סב).] וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָחַד מִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת, וְהוּא פּוֹתַח עֵינָיו אֵיךְ שֶׁהַסְטֵרָא אַחֲרָא מְסַבְּבָתוֹ, וְהוּא מְעוֹרֵר אוֹתוֹ, שְׂיִוְרִיד מִמֶּנּוּ עָלוֹ שֶׁל הַשׁוֹנָא, עַל-כֵּן אִז מִתְחִילָה הַמְּלַחְמָה בִּינֵיהֶם (חֶסֶד).

.תרנט

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב־שבת־קדש לסדר פינחס ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, חברי וידידי מנער, האברך המצין
במדות טובות, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו
... נרו יאיר.

מכתבך היקר קבלתי עוד בתחלת השבוע, ולא היה לי הפנאי
להשיבך כל השבוע מרב טרדות שסבבוני ברוחניות ובגשמיות,
ומאד נשבר לבי בקרבי על מה שעובר עליך בעתים הללו.

והנה לנחמך, הלא ספרי רבנו ז"ל בידך, הפך ביהם והפך בהם
דכלא בהם — התחזקות והתעוררות והנהגות וכו' וכו', והם ינחמוך
וישמחוך, פי הצדיק האמת הוא המנחם הכל והמשמח הכל (עין
לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן ב), פי הוא מגלה אחדותו יתברך הפשוטה
מתוך הפעלות המשנות, שהן כלל בריאת העולם: דומם, צומח, חי,
מדבר, אף שכל פרט מפרטי פרטיות הבריאה נחלק מחברו במראה
ובדעת וכו', אף־על־פי־כן בכלליות שרשם הוא מאחדותו יתברך,
פי אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של
עולם, ועל־ידי שנתגלה אחדותו הפשוטה, הינו שהוא יתברך יחיד
ומיוחד, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, פי הכל לכל עצם
עצמיות חיות אלקותו יתברך, על־ידי־זה נשלם הדבור. ושלמות
הדבור היא כשזוכים לדבר אליו יתברך (עין שם, חלק א', סימן טו),
מאחר שמתגלה לו על־ידי הצדיק האמת אחדותו יתברך הפשוטה,
שאין שום חיות בלעדיו יתברך כלל, אז מתחיל לדבר עמו יתברך
כאשר ידבר איש עם רעהו, מאחר שנתגלה לו פי השם יתברך עומד
אתו, עמו ואצלו, ועל־ידי שמדבר עמו יתברך בשירות ותשבחות,
תודה, הודאה וצעקה, על־ידי־זה זוכה לשעשוע עולם הבא שהוא
אורו יתברך הגנוז, ועל־ידי־זה נמתקים ממנו כל הצרות והדינים,

וחוזרים הדמים לילך כסדר, כי בשעת צרה הכל לוחץ את לבו, כי הדם עולה אל הלב ונוקש בו מאד, שזה כלל הפחדים שעוברים עליו כידוע, אבל על-ידי שזוכה להמשיך עליו אור הצדיק הגנוז בספריו הקדושים, על-ידי-זה זוכה להתגלות אחדותו יתברך, ואז נשלם דבורו, וזוכה לדבר ולספר עמו יתברך, ואז נמתק ממנו הכל, כי נתגלה לו אור השבת שהוא עלמא דאתי, שהכל בהשגחה פרטי פרטית, וכל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, הוא רק כדי לעוררו ולקרבו אליו יתברך, וכשאינו זוכה להתעורר ולהתקרב אליו יתברך על-ידי רמזים אלו בהרפתקאות שעוברים עליו, על-ידי-זה, חס ושלום, מפים אותו יותר ויותר, וכן לעולם, חס ושלום, חס וחלילה, על-כן עצתו תכף-ומיד כשעובר עליו איזה דין או אילו סורים, שתכף-ומיד ימצא הרחבה בתוך הצרה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצה), ויתן תודה והודאה להשם יתברך, ועל-ידי-זה יתרחב לבו ונדעתו לצעק אליו יתברך, וימשכו עליו רחמים וחסדים. [ויכרך האריך בזה מוהר"ן ת"ו"ל, וכדאי לה שתלמד כל אלו ההלכות, כי שם תמצא מה שאתה צריך עכשיו].

וכשזוכה לשלמות הדבור, הינו לדבר עמו יתברך, על-ידי-זה ממשיך קדשת שבת, שהיא הארת העולם הבא בששת ימי החל, הינו בתוך כל מה שעובר עליו הפלול ממ"ט, שהוא בחירה פעם פשר ופעם פסול, פעם טהור ופעם טמא וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עט), וזוכה לתשובה של שבת, שהוא נידח לעלאין ולתתאין, הינו הן בעליה והן בירידה, כי תמיד הוא מוצא אותו יתברך, כי גם בעליה לפעמים יכולים להתרחק ממנו יתברך על-ידי רבוי האור שמכהה עיניו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב), ומכל שכן בירידה, חס ושלום, בנדאי יכולים להתרחק ממנו יתברך, אבל שלמות הדבור, שיכרך תמיד אליו יתברך, לעולם לא יפל, כי בכל מקום שיהיה, יתקשר אליו יתברך, כי הדבור יורד עם האדם אפלו במקומות המטנפים (עין שם, חלק א', סימן עח), ואז על-ידי שזוכה לשלמות הדבור, זוכה לשמחה, להיות תמיד בשמחה. [ויבמקום

אֲחֵר כְּתִבְתִּי: שְׂבִית' רְאֵשֵׁי תְבוֹת: שְׂמַח בְּיַחְלְקוּ תְּמִיד, כִּי עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה שֶׁל שְׂבִית', שֶׁהוּא הַתְּגִלוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, נִמְשַׁכֵּת עָלָיו שְׂמַחָה, וְאִינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם דְּבַר שְׂבָעוּלָם].

וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה הַשְּׁלוֹם הַנִּפְלָא, מֵאֲחֵר שְׂיֻדַּע שְׂאִין בְּלַעְדֵּי יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכֹל שְׁלוֹחֵי הַמְּקוֹם, עַל-כֵּן אִינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם בְּרִיָּה וּמִשׁוּם דְּבַר, וְאִינוֹ קוֹפֵץ לְכַעַס עַל חֲבָרָיו הַמְּצַעְרִים אוֹתוֹ, כִּי מֵאֲחֵר שְׂאִין בְּלַעְדֵּי יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, הוּא בּוֹרַח תְּכַף-וּמִד אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְנוֹתֵן לוֹ תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, שְׂעַל-יְדֵי הַצַּעַר וְעִגְמַת הַנִּפְשׁ הַזֶּה שְׂנַגְרָמָה לוֹ, יִנְכוּ מְעוֹנוֹתָיו הַרְבִּים, וְעַל-יְדֵי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה בְּעִצְמָה יִזְכֶּה לְהִמְתִּיק מִמֶּנּוּ הַכֵּל. [וְדו"ק מְאֹד, כִּי הַתּוֹרָה הַזֶּה הִיא תּוֹרָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה, וְאִין לָנוּ בָּהּ שׁוּם הַשְּׂגָה וְתַפְסִיסָה כָּלֵל, כִּי הִיא רְזִי דְרִזִּין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת מִסּוּד הַהִנְהָגָה שְׁלַעְתִּיד לְבוֹא בְּהַתְּגִלוֹת בֶּן הַשְּׂמַחָה בְּעִצְמוֹ וְכו', אֲבָל כָּבֵר הַזֶּה יִרְנֵנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שְׂפָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְחִיב לְחַתֵּר בְּדַבְרָיו הַקְּדוּשִׁים, וְיֻצֵּיא לְעִצְמוֹ וְלְאַחֲרִים הַנְּהַגוֹת יִשְׂרוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), וְהַכֵּל בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת, כִּי עֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל הֵם תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרְאָה מְאֹד, אֲשֶׁר הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת שְׁלוֹ, הֵן עֲמַק עֲמַק בְּחֻכְמָה עֲמַקָּה מְאֹד מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִזֶּה וְכו', רַק כָּל אֶחָד לְפִימָה דִּמְשַׁעַר בְּלִבִּיהָ וְכו'].]

וּמִבְּאֵר שָׁם, כְּשֶׁזּוֹכָה לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ מִכָּל דְּבַר, עַל-יְדֵי-זֶה מֵאִיר עָלָיו אוֹר הָאֱמֶת, וְנִשְׁלֵם הַדְּבֹר בְּאַרְבַּעַת חֻלְקֵי הַדְּבֹרִים, כִּי יֵשׁ אַרְבַּעַת חֻלְקֵי הַדְּבֹר: א. דְּבֹר שֶׁל צְדָקָה. ב. דְּבֹר שֶׁל תְּשׁוּבָה. ג. דְּבֹר שֶׁל עֲשִׂירוֹת. ד. דְּבֹר שֶׁל מַלְכוּת.

הֵינּוּ כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְהַתְּגַלוֹת אֱמֶתת אַחֲדוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ הַפְּשׁוּטָה, וְרוֹאֶה וּמִבִּיט וּמִבִּין, כִּי אִין בְּלַעְדֵּי יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, כִּי הַכֵּל לְכֹל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲזוֹ נִשְׁלֵם דְּבֹרוֹ כִּנ"ל, וְזוֹכָה לְכֹל

חֲלָקֵי הַדְּבֹר, הֵינּוּ לְכֹל מֵה שְׁיִכּוּלִים לְזִכּוֹת עַל-יְדֵי הַדְּבֹר, כִּי הַדְּבֹר
כָּלוּל מֵאַרְבָּעָה חֲלָקִים שְׁיִכּוּלִים לְזִכּוֹת לְבוֹא: דְּבֹר שֶׁל צְדָקָה (חֶסֶד).

תֵּרַס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מִטּוֹת-מִסְעֵי ה'תשל"ב.

בֵּין הַמְצָרִים יִמְשְׁכוּ רַחֲמִים וְחֲסָדִים לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוֹת
אֶל הַבְּחֹר הַיָּקָר, הַרוֹצֵה לְשִׁתּוֹת מִמִּי הַחֶסֶד הַנוֹבְעִים בְּנִחַל הָעֲלִיּוֹן,
הַיּוֹצֵא מִמְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה מִסּוּד שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ'
... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי זֶה כְּשָׁבוּעַ, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד שֶׁתְּהִלָּה
לְאֵל, דְּבָרֵי עֲשׂוֹ רֵשֶׁם טוֹב אֶצְלֶךָ, וְאַתָּה מִתְחַזֵּק מִכָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ, וּבוֹרַח בְּכָל פַּעַם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת.

אֲחֵי הַיָּקָר! זֶהוּ הָעֵקֶר שֶׁבְּכָל הָעֵקָרִים בְּזֶה הָעוֹלָם, לִהְיוֹת רְגִיל
תָּמִיד לְבָרַח לְמִקּוֹם מִיַּחַד, וּלְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ פֶּאֶשֶׁר יְדַבֵּר
אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּלְפָרֵשׂ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי
בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלִעְדֵיּוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ, וְאִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין,
וְלִית אַתָּר דְּפָנָיו מִנִּיָּה, וּכְשֶׁתְּתַבָּרֵר לָךְ יְדִיעָה זוֹ, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵיּוֹ
יִתְבָּרַךְ, אֲזוֹ תָּמִיד תְּבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי רַק הוּא יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ
לָךְ וּלְעוֹר לָךְ, כִּי הַכֹּל תְּלוּי רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל
הָאָדָם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, עֵקֶר עֲצָתוֹ לְשׁוֹב תְּכַף-וּמִיד עַד הַמְּפָהוּ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ יִמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים וְהַצְּמָצוּמִים, הַדְּחֻקוֹת
וְהַמְרִירוֹת, כִּי כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, הוּא
רַק מִחֲמַת הַרְחוּק מִהָאֶחָד שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְפִי רְחוּקוֹ מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ, הֵינּוּ שֶׁתּוֹלָה בְּרִצּוֹן עֲצָמוֹ אוֹ בְּרִצּוֹן שֶׁל בְּעַל בְּחִירָה, כְּמוֹ-כֵן

עוֹבֵר עָלָיו מֵהַשְּׁעוֹבֵר, וְהוּא נִדְרָס תַּחַת עֵקֶב הַסְטָרָא אַחֲרָא, כִּי כָל עֲנִינִים הוּא בְּעֵלְמָא דְפְרוּדָא, לְהַפְרִיד אֶת הָעוֹלָם מִמְּלָכוֹת שְׂד"י, וְאִזְ דִּינִים שׁוֹרִין עָלָיו, וְהוּא בְּמַחֲזִין דְקַטְנוֹת, כִּי עֵקֶב עוֹלָה שְׁתֵּי פְעָמִים אֱלֹקִים, שֶׁהוּא מַחֲזִין דְקַטְנוֹת (עֵין קְהֵלוֹת יַעֲקֹב, עֲרֵךְ "עֵקֶב"), וּמִשֵּׁם הַקְּלָפוֹת, שֶׁהֵן בְּחִינַת עֶשׂוֹ, יוֹנְקוֹת, כִּי יִנְיַקְתֶּם הִיא מְבַחֲשֵׁת אֱלֹקִים (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד) הוּא עֵקֶבִים, שְׁנֵה בְּחִינַת עֵקֶבֶתָא דְמִשִּׁיחָא, שֶׁקֶדֶם הַתְּגָלוֹת הָאֹר הִגְנוּ עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדִקְיָנוּ, תִּהְיֶה כְּפִי שֶׁיִּשְׂרָאֵל תַּחַת הָעֵקֶבִים מִשֵּׁשׁ, כִּי תִהְיֶה הַתְּפִשְׁטוֹת הַחֲשִׁיף וְהַקְּלָפוֹת וְהַכְּפִירוֹת וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת מְאֹד מְאֹד בְּעוֹלָם, וְאִזְ הַדִּינִים שׁוֹרִים בְּכָל־לֵיאוֹת וּבְכָפְרִטִיּוֹת, וְגִלְגָּל לָנוּ מוֹהַר"ן ת"ו ל (לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, יֵין גָּסֵף, הַלְכָה ד', אוֹת כה), אִיךְ זוֹכִים לְצֵאת מֵהַחֲשִׁיף וְהַאֲפֵלָה הַזֶּה שֶׁל קְלַפְתַּת עֶשׂוֹ, וְלֵהֲמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ גַּם עֲכָשׁוֹ אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדִקְיָנוּ? עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, לְהִיּוֹת רְגִיל תְּמִיד לְשִׁיחַ וּלְדַבֵּר עִמוֹ יְתִבְרַךְ בְּתַפְלוֹת, תַּחֲנוּת וּבְקִשׁוֹת וְרַחֲמִים וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְצֵאת מִתַּחַת עֵקֶב הַסְטָרָא אַחֲרָא, בְּחִינַת עֶשׂוֹ, וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, ו): "וַיִּדְוֹ אַחֲזֵת בְּעֵקֶב", יִדְּוֹ זֶהוּ בְּחִינַת (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יְדִוֹ אֲמוֹנָה", וְתִרְגוּמוֹ: פְּרִיסָן בְּצִלוֹ וְכוּ', הֵינּוּ אִם יַעֲסֹק בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָה, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְאַחֵז וּלְבַטֵּל עֵקֶב עֶשׂוֹ, כִּי עַקֵּר בְּטוֹל הַסְטָרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת הוּא רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, כִּי אֵין כְּחֵנוּ אֵלָא בְּפֶה לְתַפְס אֲמוֹנָת יִבּוֹתֵינוּ, לְצַעֵק אֵלָיו יְתִבְרַךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא.

זֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים ז, יב): "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוֹן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרֵהוּ אֱלֹקֵיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֻסֵּד", הֵינּוּ אִם תִּהְיֶה בְּעֵקֶב — תְּכַלִּית הַמְּדִרְגָה הַתַּחְתּוֹנָה, וְהַשׁוֹנְאִים וְחוֹלְקִים מִתְּגַבְּרִים עָלֶיךָ, וְעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ צְרוֹת מִבֵּית וּמִבְחוּץ, עַד שְׂדוּרְסִים אוֹתָךְ בְּרִגְלִים, עֲצָתָךְ — "תִּשְׁמַעוֹן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה" — שְׁתַּשִּׁים הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב אֶל לְבָבְךָ, וְתִדַּע שֶׁהַכֹּל מֵהַמְּשַׁפֵּט שֶׁלְמַעְלָה שְׁנַתְּלֵבֵשׁ בָּהֶם, כְּדִי לְהַשִּׁיבֵךְ אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וְתִקֵּים בְּשִׁלְמוֹת בְּחִינַת

(א) פְּרוּשׁוֹת בְּתַפְלָה.

מִשְׁפָּט — לְשֹׁפֵט אֶת עֲצָמָךְ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן טו), וְאֵז כְּשֵׁיִשׁ מִשְׁפָּט וְדִין לְמִטָּה, אֵין דִּין וּמִשְׁפָּט לְמַעְלָה (עֵין דְּבָרִים רַבָּה ה, ה), וְיִתְגַּלָּה עֲלֶיךָ הָאוֹר הַגָּנוּז, "וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד" — שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ יִרְחַם עֲלֶיךָ לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת אֲבוֹתֵינוּ, כִּי "שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים ה' וְאֶת אֲסִירָיו לֹא כֹזֵה" (תְּהִלִּים סט, לד), וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי בְּחִינַת מִשְׁפָּט, שֶׁהוּא תַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, תִּזְכָּה — "וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד", אֶף שֶׁעַד עַכְשָׁיו נִכְשַׁלְתָּ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּמָה שֶׁנִּכְשַׁלְתָּ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הִמְשַׁכְתָּ עֲלֶיךָ מַחֲזִין דְּקִטְנוּת, בְּחִינַת אֱלֹקִים — דֵּינִים, וּבְתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת אֵז תִּזְכָּה לְהִיּוֹת מְכָאן וְלִהְבֵּא נוֹטֵר הַבְּרִית, [כִּי עַל-יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמוּנָה וְתַפְלָה, נִצּוּלִים מִתְּאֻנוֹת גֵּאוּת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן חֶלֶק א', סִימָן לו, וּבְלְקוּטֵי-הַלְכוֹת, קְרִיאַת שְׁמַע, הֵלְכָה ה'), כִּי עַל-יְדֵי דְבוּרִים קְדוּשִׁים בְּתַפְלָה, נִתְקַרְרַת הַחֲמִימוֹת הַזֶּה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יט)], וְיִמְשָׁכוּ עֲלֶיךָ חֶסֶדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, וְעַל-כֵּן הַזְכִּיר בְּלִשׁוֹן הַמִּקְרָא 'אֶת' דִּיקָא 'אֶת' הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד", שֶׁמֵרְמֵז בְּרֵאשִׁי תְבוּת שֵׁם קְדוּשׁ וְנוֹרָא שֶׁל בְּרִיאַת שְׁמַיִם וְאָרֶץ, סוּד "אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (בְּרֵאשִׁית א, א), כִּי הִיא הַגּוֹשְׁפִּינְקָא² וְהוּא בְּגִימְטְרִיָה טו"ב, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת — אִם יִתְמַיד בְּזֶה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, יִזְכָּה לְטו"ב הַגָּנוּז, שֶׁהוּא הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל בְּרִיאַת שְׁמַיִם וְאָרֶץ, אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, אֲשֶׁר בְּנַחַל הַבֵּינָה נוֹבֵעַ בּוֹ מִמְקוֹר הַחֶכְמָה הַקְּדוּמָה מְסוּד שֶׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק פִּידוּעַ, שֶׁזֶהוּ אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, שֶׁמְאִיר אַ'חֹרֵי הַחֶכְמָה וְפָנֵי הַבֵּינָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה תִהְיֶה הַגְּאֻלָּה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן. וְזֶה שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (עֲמוֹס ד, יב): "לִכְן כֹּה אֶעֱשֶׂה לְךָ יִשְׂרָאֵל עֵי'ק'ב' כִּי זֵאת' אֶעֱשֶׂה לְךָ הַכּוֹן לְקִרְאֵת אֱלֹקֶיךָ יִשְׂרָאֵל" וְגו', "נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוֹם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל" וְגו' (עֲמוֹס ה, ב), וְכַדְרֵשׁת חַז"ל (בְּרֻכּוֹת ד): נִפְלָה לֹא תוֹסִיף [לְנַפֵּל עוֹד] קוֹם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶה מְרַמֵּז עַל הַגְּאֻלָּה, שֶׁעַל זֶה אָמַר דָּוִד בְּרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ (תְּהִלִּים קמח, יד): "סוֹמֵךְ ה' לְכָל הַנִּפְלָיִים", שֶׁהֵם הַנוֹפְלִים מִעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, וּמִתְקַרְרִים מֵאֲמוּנָה וְתַפְלָה וְיִרְאֵת

שָׁמַיִם, וְהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ סוּמְכֶם וּמְעוֹרְרֶם מִשְׁנָתְכֶם, עַל-יְדֵי אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקְנֹנוּ, הָאֵרֶת עֲתִי"ק, שֶׁשָּׁם זוֹכִים לְהַפְּךָ כָּל הַנְּפִילוֹת וְהִירִידוֹת לְעֵלְיוֹת גְּדוּלוֹת, וְיִזְכֶּה לְחַיּוֹת חַיִּים אַרְפִּים וּמְתַקִּים (עִין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', תְּפִלִּין, הַלְכָה ה'), שֶׁיַּעֲלֶה מִבְּחִינַת ע'ק'ב', וְתֵאִיר בּוֹ הָאֲמוּנָה בְּחִינַת ז'אֵת', כִּי הַמַּלְכוּת תִּתְעַלֶּה עַד הַבִּינָה סוּד ל'א'ה', שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת (עִין שָׁם, רֵאשׁ חֲדָשׁ, הַלְכָה ה'), "ה'כּוֹן לְקִרְאֵת אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל", כִּי עַכְשָׁיו בְּגִלוּתְנוּ כְּבִיכּוֹל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּהַסְתַּרְת פְּנִים, בְּחִינַת (תְּהִלִּים ל, ח): "הַסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הַיְיָתִי נִבְהַל", שֶׁהוּא כָּלל הִירָאוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת וְעַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ זוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ אוֹר פְּנֵינוּ, בְּבְחִינַת (בְּמִדְבָר ו, כה): "יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ" וְגו', וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲזוֹן לְבָסְפָרֵי שָׁם: בְּשַׁעֲה שְׁאַתָּה מִתְּפַלֵּל וְכוּ', וּמְכִינִים אֶת עַצְמָנוּ לְקִרְאֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל (עִין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב'), וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מֵט, יז): "הַנִּשְׁשֶׁף ע'ק'ב'י' סוּס, וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲרָיו, לִישׁוּעָתָךְ קוֹיִתִּי ה'", הֵינּוּ עַל-יְדֵי בְּחִינַת "לִישׁוּעָתָךְ ה'", שֶׁמְקַוֶּה וּמֵיחַל וּמְחַפֶּה, וְאֵינוּ מִתְיַאֵשׁ מִן הַרְחָמִים, אֲף בְּתַקְּךָ הַדְּלוֹת וְהַדְּחָקוֹת, הַצָּרוֹת וְהַמְרִירוֹת, וְצוּעֵק וּבוֹכָה וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יְהִיֵּה אִיךָ שְׁיִהְיֶה אֶפְלוֹ שֶׁהוּא עֲדִין תַּחַת עַקְבֵי הַסוּס, אֲף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי גְדוּל כַּח הַתְּפִלָּה יִזְכֶּה לְהַתְּגַבֵּר וּלְהַכְנִיעַ וּלְהַפִּיל אֶת כָּל שׁוֹנְאָיו, בְּבְחִינַת: "הַנּוֹשֵׁף עַקְבֵי סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲרָיו", כִּי תְּפִלָּה מוֹעֵלֶת תָּמִיד.

וְהִנֵּה לְזִכּוֹת לְאַחֲזוֹ בְּחֶרֶב הַתְּפִלָּה, זֶה אֵי אֶפְשָׁר, כִּי אִם כְּשִׂיאֲחֹז בְּמִדַּת הַחֶסֶד (עִין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב), שְׁיִדוֹן אֶת כָּל אֲחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְכַף זְכוּת, וַיִּטֶּה תָּמִיד כָּל־פִּי חֶסֶד, וְכֵן אֶצְלוֹ יִטֶּה תָּמִיד כָּל־פִּי חֶסֶד, וַיִּדִּין אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, כִּי הָעֵקֶר מֵה שְׂאִין הָאָדָם מִתְחַזֵּק בְּתְּפִלָּה, הוּא גְלוּי הָאֲמוּנָה, הַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹת פְּנִים אֶל פְּנִים, מִחֲמַת שְׁנוּפֶלֶת עֲלָיו מְרִירוֹת וְעַצְבוֹת וּכְבֵדוֹת גְּדוּלָּה, שְׁזָה כָּל מֵה שְׁפָגַם עַד עַכְשָׁיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵינוּ יָכוֹל לְפַתַּח פִּיו וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מֵרַב הַכְּבֵדוֹת שֶׁמְסַבֶּבֶת אוֹתוֹ, וְכֵן עַל-יְדֵי מַחְלָקַת שְׂיֵשׁ לוֹ עִם חֲבָרָיו אוֹ עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ, אֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר (עִין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א',

סימן רלט), כי עקר הדבור הוא רק על-ידי שלום; ועל-כן צריך כל אחד קדם התפלה לקבל על עצמו מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח), כדי שעל-ידי-זה שיש לו אהבה ושלום עם הכל, על-ידי-זה יוכל לדבר בתפלה. [ועי' שם (חלק ב', סימן א'): כשמבזה בני-אדם זהו מפסיד ומעכב עבודת התפלה], וזהו גם-כן מה שנותנים צדקה קדם התפלה (כבא בתרא י', ובשלחן ערוך, ארח חיים, סימן צב, סעיף י'), כדי שיהיה נעשה אויר הנח והנהגה, כי על-ידי צדקה קונה לעצמו רעים (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יז), כי בזה שהוא חפץ חסד, ורוצה להיטיב תמיד — הן לבריות והן לעצמו, שהוא ותרן במקומו ובכל דבר וענין הוא מוכן לעשות טובה לחברו, בזה מתרחב מחו ודעתו, כי מסטרא דאהבה מתא חורא ככספאי (עי' שם, סימן פד), ואז הוא מישב, ונפתח פיו לדבר אליו יתברך, מה שאין בן כשהוא במחלקת ובמריבות עם חבריו וכו', אז הוא מבליבל מאד מאד, ואינו זוכה לפתח פיו ולדבר אליו יתברך, כי סטרא דקדושה הוא רק אהבה, אהבה ורעות, ולגמל חסד ולדין לכף זכות — הן את אחרים והן את עצמו, (כי גם את עצמו צריך לאהב ולגמל לעצמו חסד, שעל-ידי-זה נתרחב מחו), ולהפך — סטרא אחרא הוא רק איבה ומחלקת ומריבות, ולעשות רעה ולדין לכף חוב — הן את אחרים והן את עצמו, (כי זהו מעשה בעל-דבר, שמכניס שנאה בעצמו, שידמה לו שהוא כל-כף גרוע, עד שאין לו כבר תקנה, חס ושלום).

על-כן עקר העצה בעתים הללו, שהחשף נתפשט כל-כף בעולם, ונסתרים כל היראים והפשרים אף בין אנשי שלומנו, ואין יודעים היכן משה שרוי והיכן אהרן שרוי, לאחז בסטרא דאהבה, ולקיים (תהלים מא, ב): "אשרי משפיל אל דל", וכפרושו של רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קו): אם אתה בקטנות המחין והדעת, ועובר עליך מה שעובר, עצתך — שתשפיל אל דל, שתדבר עם אחר בעבודת השם יתברך, ותכניס בו עצות ודעת והתחזקות,

ועל-ידי-זה תבוא גם-כן להשפלה, שתפנס גם בך דעת והתחזקות, כי בשעה שמדבר עם חברו, אז יש אור ישר ואור חוזר (עין שיחות-הר"ן, סימן צט), כי כשמדבר עם חברו ביראת שמים, אף שאין חברו מקבל ממנו, אף-על-פי-כן הוא מקבל התעוררות מחברו, כי על-ידי ההפאה שיצאו הדבורים מפיה, על-ידי-זה חוזר אחר-כך אליך. ואף שכל אלו הדבורים וההתחזקות מנחים אצלך מכבר, אף מאחר שאין אתה מוציאם מפיה לחברך, גם לך לא יהיה מזה פלוגתא וכו'. וכבר הפליג רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קיט), במעלת זה האיש אשר רוצה וחיפץ מאד מאד שתברו יהיה צדיק ואיש כשר, אף-על-פי שהוא אינו זוכה לזה וכו', עין שם; כי זהו דבר וענין נורא מאד מאד, ומגלה את פנימיות נפשו הטובה, כי הוא מבלה שעות, ימים ושנים עם בני-אדם, להשפיל בהם דעת האמת, אף שהוא עדין לא זכה למה שמעוררם, כי על-ידי-זה בעצמו סוף כל סוף גם הוא יזכה לזה, ועל-ידי-זה נתרחב גם לבו ודעתו, וזוכה גם הוא לבוא ולהתפיל אליו יתברך, וזהו עקר הלמוד של "אזמרה לאלקי בעודי" (תהלים קד, לג), שגלה לנו רבנו ז"ל לילך עם זה (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב, עין שם), הינו שתאהב את כל אחד מישראל, ותאהב את עצמך. ואיך זוכים לאהבת ישראל? על-ידי שתחזקו ותאמצו בעבודת השם יתברך. [ועין בספר המדות, אות אהבה, סימן ו]: על-ידי אהבה — באה התחזקות, הן כשאוהב את עצמו והן כשאוהב את אחרים].

ואל יהיה דבר זה קל בעיניך, כי כל היהדות תלויה בזה — לאהב את אחרים ולחזקם ולאמצם, אף שבין כן ובין כן לו יוצאת מזה לעת עתה רעה, חס ושלום, הן שמבלה הזמן והן שהרבה פעמים מכרח להוריד את עצמו כל-כך ולדבר דברים בטלים, וכן הרבה פעמים עוד מבזים אותו על שום דבר וכו' וכו', על-כל-פנים אם תהיה חזק בזה, סוף כל סוף תבוא על שקרך גם בעולם הזה. ובפרטיות כל ענין רבנו ז"ל ההכרח לפשט ולגלות לחבריו, לדבר עמם מהתכלית הנצחית, וכמאמר רבנו ז"ל: "אויב איהר וועט

נישט אריין שיינען אין דער וועלט וועט דאס אייף אויף שאטן"ד;
 וְזֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם, וְאִין עוֹד חֶסֶד גָּדוֹל מִזֶּה —
 בְּשׂוֹזוּכִים לְהַכְנִיס אֶת הַדַּעַת הָאֵמֶת בְּחִבְרֵיו. וּבְכַרְט בְּעֵתִים הַלְלוּ,
 אֲשֶׁר הַחֲשׂוֹף וְהָאֶפְלָה נִתְפָּשְׁטִים בְּעוֹלָם, וְנִתְקִים בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים
 (איכה ד, טו): "תִּשְׁתַּפְּכֵנָה אֲבָנֵי קִדְשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת", דִּהְיֵנוּ יִשְׂרָאֵל
 קְדוֹשִׁים מִתְגַּלְגְּלִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבְכַרְטִיּוֹת נַעֲרֵי
 יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּעֵתִים הַלְלוּ נְסִיווֹת פְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר לֹא
 שְׁעָרוּם אֲבוֹתֵינוּ וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ בְּלִי שׁוּם גְּזֵמָא כָּלֵל, (מִמֶּשׁ כְּמוֹ
 בְּדוֹר הַמַּבּוּל, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְרַחֲמָנָא לִישׁוּבָן), וְכָל הַגְּלוֹת הַמְּרָה הַזֹּו
 שְׁלֹא נִתְגַּלָּה קֶצְנוֹ, הוּא רַק מַחֲמַת עוֹן שְׁנֵאת חָנָם. כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חַז"ל
 (יומא ט), שְׁעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ נִסְתַּר הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, בְּחִינַת הָרֹאשׁ
 בַּיִת, וְנִתְגַּלֵּין וְנִתְפָּרְסָמִים מְפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר, אֲשֶׁר עוֹד מוֹנְעִים
 מִלְּהִתְקַרֵּב אֶל זֶה הַצַּדִּיק וְאֶל תְּלַמִּידוֹ אֲשֶׁר יְכוּלִים לַעֲזוֹר לוֹ, וְעַל-כֵּן
 (אבות ב, ו): וּבְמִקוֹם שְׂאִין אֲנָשִׁים הַשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת אִישׁ, וְכֵן אֵתֵר
 דְּמַכְנָסִין פְּזֵר (בְּרֻכּוֹת סג), וּבְאַתְרָא דְלֹא יְדַעֵי לִיהַ שְׂרִי לְמִימְרָ צוֹרְכָא
 מִרְבָּנָן אָנְאִי (נְדָרִים סב), וְיִתְחַזַּק בְּעִזּוֹת וּבְעַקְשָׁנוֹת דְּקִדְשָׁה, וְיַעֲשֶׂה
 כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, לְגַלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וּלְדַבֵּר
 עִם אֲנָשִׁים מִתּוֹרַת הַצַּדִּיק, וּלְרַשֵּׁם עַל פְּנֵי הַכֶּתֶב עֲצוּתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק,
 וְאִף שֶׁהַדְּבָר יְבוֹא לוֹ בְּקִשֵׁי גָדוֹל מִרְבוּי לִיְצָנוֹת וְשְׁקָר שְׁמֻסָּבֵב
 הַבַּעַל-דְּבָר מִ"בַּיִת" וּמִ"בַּחוּץ", אֵל תִּסְתַּפֵּל עַל כָּל זֶה כָּלֵל, רַק
 לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם אַחֲרִים, וּלְהִיטִיב מְטוּבוֹ גַּם לְחִבְרֵיו, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
 בְּעֶצְמוֹ יִזְכֶּה גַּם-כֵּן לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַרֵּךְ, וְלִזְכוּת לְתַפְלָה בְּשָׁלְמוֹת.

אף גם דעת לנבון, שצריך לפלס מאד מאד את דבורו, ולידע
 איך לדבר ומה לדבר וכו' וכו', והעקר צריכים להיות דבוריו
 רק דבורי יראת שמים ומהתכלית הנצחית, ויזהר מפל מיני שקר
 ופולטיקה, חס ושלום, כי דבר רבנו ז"ל הוא רק עבודת השם
 יתברך, תורה ותפלה, והוא מתנה לכלל ישראל ואינו מצמצם

(ד) אם לא תאירו בעולם, זה יזיק גם לכם.

(ה) במקום שאוספים החכמים את תורתם, ואינם רוצים ללמד אחרים — פזר, [הינו אתה תשתדל
 בזה]. ובמקום שאין מכירים את האדם מתר לו לגלות ולומר — "תלמיד חכם אני".

אֲצֵל אָדָם פְּרָטִי וְכוּ', וְלֹא בְּמָקוֹם פְּרָטִי וְכוּ', כִּי הַמָּקוֹם הַיְחִידִי שֶׁגָּלָה רַבְּנוּ ז"ל לְבוֹא לְשֵׁם הוּא "אוֹמֵן", אֶל צִיּוּנוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְלוֹמַר שֶׁשֶׁם הָעֶשְׂרָה מְזֻמְרִים שֶׁהֵם תְּקוּן הַכְּלָלִי, וְכֵן לְבוֹא לְשֵׁם לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה (אֵין כָּאֵן מָקוֹם לְפָרֵט בְּזֶה וְאֶכְתֵּב לָךְ מִזֶּה בַּפֶּעַם אַחֲרֵת, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם). וְאִם אֵינְךָ בֵּר הֵכִי לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם, וּבַפְּרָטִיּוֹת עִם נְפוּלִים וִירוּדִים מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר אוֹ שֶׁתְּפִילָּם יוֹתֵר אוֹ שֶׁהֵם יִפְּלוּ אוֹתָךְ, חֵס וְשֵׁלוֹם, עַל-כָּל-פְּנִים תִּשְׁלַח אוֹתָם אֶל אֱלוֹ מַאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר יְכוּלִים לְדַבֵּר עִמָּם, וְזֶה בְּעֶצְמוֹ תִּהְיֶה לָךְ זְכוּת גְּדוּלָּה כְּמוֹ שֶׁהַחֲזוֹרֶת אוֹתָם לְמוֹטָב, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, גַּם בְּזֶה הוּא אַחֲרִיּוֹת גְּדוּלָּה וְנוֹרְאָה מְאֹד מְאֹד, כִּי יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים, וּמְרַב קִנְיָתָם הֵם מוֹנְעִים גַּם אֶת אַחֲרִים לְכַל יְלֵכוּ אֶל מִי שֶׁיְכוּל לְדַבֵּר עִמָּהֶם, וְהֵם בְּכָלֵל "חוֹטְאִים וּמַחְטִיאִים אֶת הַרְבִּים", אֲשֶׁר אֵין עַל זֶה שׁוֹם תְּשׁוּבָה (עֵיִן סִנְהֶדְרִין קו:), רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חז"ל (עֵיִן אֲבוֹת דְּרַבִּי נִתָּן מ, ג), כֵּן לְהַפִּיךְ — מִי שֶׁיְכוּל לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם, אֶל יִסְתִּיר אֶת עֶצְמוֹ, כִּי אֵין זֶה עֲנוּהַ כָּלֵל, וְצָרִיךְ שֶׁיִּדַע כִּי בְּנִפְשׁוֹ הוּא, כִּי בְּעֵתִים הַלְלוּ יֵשׁ הַתְּעוֹרוֹת גְּדוּלָּה בֵּין כָּלֵל יִשְׂרָאֵל לְתִשׁוּבָה, וּבַפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת אֲצֵל נְעָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהֵם מִשְׁתַּוְּקָקִים מְאֹד לְמַצֵּא אֵיזָה אִישׁ כְּשֶׁר וִירָא ה', שֶׁיְכוּלוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחָתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְכַבֵּם, וְעַל-כֵּן בְּזֶה שֶׁהוּא מְסַתֵּיר אֶת עֶצְמוֹ, גּוֹרֵם רְצֵה לְכָל אֱלוֹ הַנִּפְשׁוֹת וְכוּ'.

וּכְבֵּר הַנִּיחַ לְנוּ הַחֲכָם צִוְּיָה (עֵיִן סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ג'): "אֵיהָר וְאֵלֵט אֵן טְרִינְקֵעֵן בֵּיימְעֵר"^א, (לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת שֶׁהֵם בְּנֵי-אָדָם, "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשְּׂדֵה" [דְּבָרִים כ, יט]) "אֵיהָר מְעַגֵּט עוֹסֵק זֵיִן אֵין אַנְדֶּרֶע פֶּרְנִסוֹת"^ב, (בֵּין כָּף וּבֵין כָּף יְכוּל לְעַסֵּק גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת בְּפֶרְנִסָּה). "נָאָר דָּאָס זָאָלֵט אֵיהָר זְעֵהן תְּמִיד צִו טָאָהן אֵן צִו טְרִינְקֵעֵן בֵּיימְעֵר"^ג, (הֵינוּ תְּמִיד לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם וְלְהַשְׁקוֹתָם מִמֵּי הַנַּחֵל). וּכְבֵּר יְדוּעוֹת אֲצֵלְנוּ שִׁיחוֹת נוֹרְאוֹת מִרַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהִזְהִיר וּבִקֵּשׁ אוֹתָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל זֶה. [וְעֵיִן בַּמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַגָּבִיר

(א) שֶׁתְּשַׁקּוּ אֵילָנוֹת.

(ב) מִתֵּר לְכֵם לְעַסֵּק בְּפֶרְנִסוֹת אַחֲרוֹת.

(ג) אֵף אֶת זֶה תִּרְאוּ תְּמִיד — לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת.

שְׁסַפֵּר רַבְּנוּ ז"ל (עין בְּחַי־מוֹהַר"ן, סִימָן תמז), וְתִמְצִית הַדְּבָר, שֶׁבְּזֶה שֶׁתִּגְבוּ חוֹבוֹת שֶׁל אַחֲרִים, יִמְחְלוּ גַם חוֹבוֹתֵיכֶם וְדו"ק]. וְאֵל תִּשְׁאַל שְׂאֵלְתְּךָ, לָמָּה בְּכָל הַדּוֹרוֹת אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ לֹא כָּתְבוּ וְלֹא פָּרְסְמוּ וְכוּ' ? כִּי לֹא מִדַּעַת שְׂאֵלְתְּ, "כִּי אֵין לְמַדִּים מִבְּטָלְנוֹת", וְאִדְרָבָּה יֵשׁ גְּדוֹלִים מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, אֲשֶׁר אִם הֵם הָיוּ כּוֹתְבִים, בְּיָדָאֵי הָיָה נַעֲשֶׂה רָשָׁם גְּדוֹל בִּיּוֹתֵר בְּעוֹלָם, כִּי הִכַּל הָיוּ שׁוֹמְעִים לָהֶם, וּבִפְרָט בְּנֵי הַנְּעוּרִים שֶׁל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, אִף מֵהַ נַעֲשֶׂה וְכוּ'. וְתִהְיֶה לְאֵל, בְּאֵלוֹ הַשָּׂנִים הָאֲחֵרוֹנוֹת מִשְׁנַת תשכ"ה וְעַד עַכְשָׁו, נִדְפְּסוּ סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּשִׁפְעַ וּבְרַבּוּי כְּזֶה, אֲשֶׁר לֹא הָיָה בְּכָל הַדּוֹרוֹת, וְלֹא מִפְּנֵי שֵׁישׁ לָהֶם יוֹתֵר כֶּסֶף מִהַדּוֹרוֹת שֶׁלְּפָנֵינוּ, כִּי הֵם עֲנִיִּים כְּמוֹהֶם מִמֶּשׁ וְכוּ', רַק מִרַבּוּי מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, וְהַעֲקָר — גְּדַל תְּמִימוֹת זוֹ שֶׁהִיְתָה בְּעוֹרָם. וּבִפְרָטִיּוֹת שְׁזָכְרְנוּ לְפָשֶׁט סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם, כְּמוֹ-כֵן צָרִיף עַכְשָׁו לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם, וּלְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת לְכָל יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוֹת לְבְנֵי הַנְּעוּרִים, וּלְחֻזְקָם וּלְאִמְצָם וּלְגַלוֹת לָהֶם אֶת הַדְּרָךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָּהּ, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל הַמוֹנְעִים "מִבֵּית" ו"מִבְּחוּץ", כִּי יִמִּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וּבְקָרוֹב וְכוּ' נַחֲזֵר לְעִלְמָא דְאַתִּי, אֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר מִשָּׁם בָּאנוּ, וְלֹא יִהְיֶה נִשְׁאָר מֵאַתְּנוּ רַק אֵלוֹ הַדְּבוּרֵי אֲמוֹנָה שֶׁהַכִּנְסָנוּ בְּחִבְרֵינוּ, וְהוֹרְדָנוּ אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם וְכוּ', וְיוֹתֵר מִזֶּה הִכַּל הִכַּל, הִכַּל נִדְרָף שְׂאֵין בּוֹ מִמֶּשׁ כָּלֵל.

וּמַחֲמַת טְרִדוֹתֵי הָרַבִּים — אֶקְצֹר, אִף שֵׁישׁ לְהַאֲרִיף בְּכָל זֶה אִף אֵין הַפְּנָאֵי מִסְפִּיק וּלְמַעַן הַשֵּׁם וּלְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית, תִּרְאֶה לְהִיּוֹת צוֹתָא אֵלֵינוּ בְּדַבֵּר הַנּוֹרָא וְהַנְּשֻׁבָּה הַזֶּה זְכוֹת הָרַבִּים הֵן בְּמִמּוֹן וְהֵן בְּטַרְחָה וְהֵן בְּרִצּוֹן, וְתִבּוֹא עַל שְׂכָרְךָ מִהַמְּשַׁלֵּם שְׂכָר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה וּמִצְפָּה לְרֵאוֹתְךָ...

תּרסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר מְטוֹת-מַסְעֵי ה'תשל"ב.

בֵּין הַמְצָרִים יִתְהַפְּכוּ אֱלוֹי הַיָּמִים הַמְרִים לַיָּמִים טוֹבִים וְלַמוֹעֲדִים, וְיִהְיוּ שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה מְגִיעִים אֶל כָּלל יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוֹת לְאֹהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מִמִּי הַשִּׂמְחָה, הֲלֹא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי זֶה כְּשֵׁנִי שְׁבֻעוֹת, וּבְכָל פַּעַם הִיָּה בְּדַעְתִּי לְהַשִּׁיבְךָ, אִף לֹא אֶסְתַּיֵּעַ.

וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ בְּדַבְרֵי אֱמֶת, הֲלֹא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדְךָ, הַפֶּה בְּהֵם בְּהַתְמַדָּה רַבָּה לְלַמֵּד עַל-כָּל-פָּנִים תּוֹרָה אַחַת מִ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", לֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", אֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה), שְׁנַעֲשִׂים מִזֶּה שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה, אֲשֶׁר לֹא עָלוּ עוֹד שְׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוּ מִימּוֹת עוֹלָם, וּמִבְּאֵר בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (ראש חֹדֶשׁ, הַלְכָה ה'): עֲקַר הַמְּשַׁכַּת דְּרָךְ הַתְּשׁוּבָה, שְׂיִזְכָּה לְשׁוּב אֱלֹו יִתְבַּרַךְ וְלְצִאת מֵאֱלוּ הַמְּקוֹמוֹת שֶׁנִּפְּלָ אֲלֵיהֶם, הוּא עַל-יָדֵי שְׁעוֹשִׂים מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, כִּי עַל-יָדֵי תְּפִלָּה יְכוּלִים לְפַעַל הַכֹּל, כִּי אִף-עַל-פִּי שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, וּכְבָר נִתְּפַס בְּתַאֲוֹתָיו הָרַעוֹת, שְׁנִדְמָה לוֹ, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְצִאת מִשָּׁם, אִף-עַל-פִּי-כֵן עַל-כָּל-פָּנִים הַדְּבוּר בְּיָדוֹ. (וּבִפְרָטִיּוֹת כִּי הַכֹּל כְּבָר מוֹכֵן לְפָנָיו בְּלְקוּטֵי תְּפִלוֹת תַּחֲנוּנוֹת וּבִקְשׁוֹת, צְעָקוֹת וְשׁוֹעוֹת, וְדוּיִים וּפִיּוֹסִים), וְאִם יִרְבֶּה לְדַבֵּר בְּהֵם, וְיִתְמַיֵּד לְהַתְּפַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, שְׂיִזְכָּה לְשׁוּב אֱלֹו יִתְבַּרַךְ, וְלִקְיִם כָּל מַה שֶּׁלָּמַד, בְּנִדְאֵי יַעוֹרֵר רַחֲמֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ עָלָיו, וְיִפְתַּח לוֹ שְׁעָרֵי הַתְּשׁוּבָה, וְיִזְכָּה סוּף כָּל סוּף לְמַה שֶּׁצָּרִיךְ לְזָכוּת בְּזֶה הָעוֹלָם. וּכְבָר גָּלָה לָנוּ מוֹהַר"ן ז"ל, וְאָמַר: הֲרַבָּה אֲנָשִׁים זְכוּ כְּבָר לְגַן עֵדֶן, עַל-יָדֵי הַתְּפִלוֹת שְׁלִי, עוֹד אָמַר, שְׁעַכְשָׁו שְׂיִצְאוּ הַתְּפִלוֹת בְּעוֹלָם,

עֲתִידִים לַתֵּן אֶת הַדִּין עַל כָּל יוֹם שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ אוֹתָן, כִּי הַתּוֹרוֹת וְהַתְּפִלוֹת הָאֵלוּ הֵן מִמְּקוֹם גְּבוּהַ וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וּמוֹעִילוֹת לְנִשְׁמָה מְאֹד מְאֹד, וּמוֹפְכוֹת אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּזוֹכוֹ נוֹרָא וְנִשְׁגָּב מְאֹד מְאֹד, כִּי הֵן כְּלוּלוֹת מֵהִי"ג מְדוּת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן, וּמִמְשִׁיכוֹת וּפּוֹתְחוֹת אֶת הִי"ג מְדוּת רַחֲמִים, שֶׁהֵם תְּלִיסָר תְּקוּנֵי דִיקָנָא, שֶׁהֵם תְּקוּנֵי עֲתִי"ק וְכוּ', שֶׁשֵּׁם נִמְחָלִים כָּל הָעוֹנוֹת, כַּמּוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (פְּרִי עֵץ חַיִּים, שַׁעַר הַסְּלִיחוֹת), וְכַמוֹ שֶׁהָאָדָם מִתְמִיד בָּהֶם, כַּמּוּזָּכָן נִפְתָּחִים לוֹ בְּרוּחַנִיּוֹת כָּל הַשְּׁעָרִים הָעֲלִיוֹנִים, שֶׁנִּסְתָּמוּ לוֹ מִצַּד עוֹנוֹתָיו וְכוּ', וְזֶהוּ עֵקֶר הַבְּחִירָה, שֶׁאֵינּוּ יוֹדֵעַ מַעֲלַת אֱלוֹ הַתּוֹרוֹת וְאֱלוֹ הַתְּפִלוֹת, וְאִם הִיא יוֹדֵעַ וְרוֹאָה מְעַט מִרְחוּק מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה מִזֶּה לְמַעַלָּה, לֹא הִיָּתָה עַל זֶה שׁוֹם בְּחִירָה וְנִסְיוֹן כָּלֵל, כִּי מִי פָּתִי אֲשֶׁר לֹא יִרְצֶה לְזוֹכוֹת לְמַחִילַת עוֹנוֹת, וְלִהְיוֹת עָלָיו שְׁפַע הַדַּעַת וְכוּ'.

עַל-כֵּן הָעֵקֶר לְהַשְׁלִיךְ אֶת דַּעְתָּנוּ הַפְּגוּמָה, וְלִהְיוֹת בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹהַרְ"ת ז"ל (הַנּוֹזְכִים לְעֵיל), וְלִקְיָם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ — לְלַמַּד אֶת הַתּוֹרוֹת מִ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְלוֹמַר עֲלֵיהֶן הַתְּפִלוֹת מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", וְכַבֵּר גְּלוּהָ לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (חַיֵּי-מוֹהַר"ן, סִימָן תִּיט), שֶׁיֵּשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵיוּ מִקְדָּם סוּד, וְאַחֲרֵי-כֵן נִתְּגַלָּה הַסּוּד לְכָל הָעוֹלָם, כַּמוֹ: רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי וְהָאֲרִיז"ל וְהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, כַּמּוּזָּכָן כָּל עֲנִינּוֹ הוּא עֹשֶׂה סוּד כַּמוֹס מִכָּל הָעוֹלָם, וְיִתְּגַלָּה בְּקִרְוֹב עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ לְכָל הָעוֹלָם, כִּי בְּהִתְגַּלוֹת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ יִתְּגַלָּה הָאוֹרִיתָא דַּעֲתִיקָא סְתִימָאָה וְהַתְּפִלוֹת הָאֵלוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּאָמַר מוֹהַרְ"ת ז"ל, שֶׁעַל אֱלוֹ הַתְּפִלוֹת נֶאֱמַר (תְּהִלִּים קב, יט): "תִּפְתָּח זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יִהְלֵל י"ה", הֵינּוּ שֶׁאֱלוֹ הַתְּפִלוֹת נִכְתְּבוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן, וְעֲתִיד לְהִבְרָא עִם שִׁיְהֵלְלוּ י"ה בְּתְּפִלוֹת הָאֵלוּ; "אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיאַחַח בְּתוֹרוֹת הָאֵלוּ וּבְתְּפִלוֹת הָאֵלוּ, וְאָז טוֹב לוֹ לְנִצַּח נְצָחִים, וַיִּגִּיעַ אֶל שְׁכָרוֹ גַּם בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִכָּל שָׂכָן בְּעַלְמָא עֲלָאָה".

וּמִכָּל שָׂכָן כְּשֶׁתְּזַכֶּה לַעֲשׂוֹת בְּעֶצְמָהּ אִיזוֹ תְּפִלָּה יָפָה מִהַתּוֹרָה שֶׁתְּלַמֵּד, שֶׁתְּשִׁיחַ וְתִבְקַשׁ בְּהַתְּבוּדָהּ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ,

שְׁתוּזָה לְקַיִם כָּל מַה שְּׁלֹמֶדֶת, וְתַפְצִיר בְּתַפְלָה וְשִׂיחָה בֵּינָךְ לְבֵין קוֹנֶךְ, שְׁתוּזָה לְצֵאת מֵהַחֶשֶׁךְ שֶׁנִּפְלְתָ וְנִלְכַדְתָּ שָׁם, וְתִכְנַס אֶל הַקְדוּשָׁה הָעֲלִיוֹנָה, שְׁשָׁם מֵאִיר מְאֹד, אֵין לְשַׁעַר וְלִסְפָּר כָּלֵל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה מִזֶּה לְמַעַלָּה, כִּי עָקֵר כָּל הַיְחוּדִים הָעֲלִיוֹנִים נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי תַפְלוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִיּוֹתֵר עַל-יַדֵּי תַפְלוֹת הַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים מְאֹד מְאֹד, כְּשֶׁהֵם מְרַחֲמִים עַל עֲצָמָם וּמְשִׁיחִים עִמּוֹ יְתִבְרָךְ, שְׂיִזְכּוּ גַם-כֵּן לְקַיִם אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אֵין לְשַׁעַר וְלִסְפָּר בְּפֶה וּבְמַחֲשָׁבָה מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵאֵלּוּ הַשִּׁיחוֹת וְהַתַּפְלוֹת. וְכַמְבָּאָר בְּאַרְיֵכוֹת בִּזְהַר הַקְדוּשָׁה (פְּרָשַׁת בְּלַק קצ"ה), שְׂיֵשׁ "תַּפְלָה לְמֹשֶׁה" וְ"תַפְלָה לְדָוִד", שֶׁהֵם סוּד תַּפְלוֹת הַצַּדִּיקִים, וַיֵּשׁ "תַּפְלָה לְעֲנִי", שֶׁהִיא תַפְלַת הָעֲנִי בְּדַעַת מֵצַד פְּגָמֵי וּמַעֲשָׂיו וְכוּ', וּמְסִיק: בֵּא וּרְאֵה, שֶׁתַּפְלַת הָעֲנִי חֲשׂוּבָה יוֹתֵר אֲצִלּוֹ יְתִבְרָךְ מִתַּפְלוֹתֵיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים, וְלֹא עוֹד דְּאִיהוּ עֶבֶד עֲטוּפִין לְכָל צְלוֹתָהוֹן; הֵינּוּ שֶׁהַתַּפְלָה שֶׁל אֵלּוּ הַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים עוֹד מַעֲטָפֶת וּמַעַלָּה גַם אֶת תַּפְלַת הַצַּדִּיקִים. רְאֵה גַם רְאֵה, אִיךָ חֲשׂוּבָה תַפְלַתְךָ אֲצִלּוֹ יְתִבְרָךְ, וְכָל מַה שֶׁאַתָּה מְרַגֵּשׁ בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבְךָ, שֶׁאַתָּה פֹּגוּם וְגָרוּעַ מְאֹד מְאֹד, כְּנֶגֶד זֶה תִּדַע, שֶׁאַם אַתָּה תַתְּפַלֵּל, תִּגְרַם שֶׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלּוּ, אֲשֶׁר לֹא יְכוּלִים לְהַתְּעִלוֹת עַל-יַדֵּי גְדוּלֵי הַצַּדִּיקִים.

וְאֵל תַּחֲשׁב, כִּי דְבוּרִים אֵלּוּ הֵם לְפַתוּחַךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּדֵי שֶׁלֹּא תַפְלֵ יוֹתֵר, אֵל תֹּאמֶר כֵּן, אַחֲרֵי כֵּן טְעוֹת גְּדוּלָּה הִיא, כִּי רְאֵה וְגַם רְאֵה מְתִי נִתְגַּלְתָּה זֹהֵי הַדְּרָךְ לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תַּפְלוֹת, גְּלוּי תַכְלִית הַהֶאָרָה הָעֲלִיוֹנָה י"ג תְּקוּנֵי דִיקָנָא, דִּיקָא אַחֲרֵי חֲטָא הָעֶגְלָה, שֶׁהוּא כּוֹלֵל כָּל הַחֲטָאִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אָמְרוּ חַז"ל (חֲלִין ה): כָּל הַמּוֹדָה בְּעִבּוּדָה זָרָה, כְּאֵלּוּ כּוֹפֵר בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, וּבְמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (כִּי תִשָּׂא כ): כִּי הָעֶגְלָה הָיָה כָּלוּל מִעִבּוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, עֵינֵי שָׁם; וְאִז עָלָה מֹשֶׁה לְרִצּוֹת אֶת הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ, וְאִז גָּלָה לוֹ הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ י"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, כִּי מֹשֶׁה רְאֵה שֶׁנִּתְּנָן הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּגַלוֹת אֱלֹקוֹתָו כְּזוֹ, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן עָבְרוּ עַל הַתּוֹרָה וְעָשׂוּ מַה שֶׁעָשׂוּ, עַל-כֵּן שֶׁאֵל לוֹ

(א) וְלֹא עוֹד אֵלּא שֶׁעוֹשֶׂה עֲטִיפָה לְכָל הַתַּפְלוֹת.

יתְבַרְךָ דְרָכֵינוּ, שְׂיִזְכֶּה לִידַע בְּאִיזוֹ דֶרֶךְ יִכְנִיס בְּיִשְׂרָאֵל קִיּוּם הַתּוֹרָה,
 שְׂיִזְכּוּ לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, וְאִז גְּלֶה לּוֹ דִּיקָא הַשֵּׁם יתְבַרְךָ י"ג מִדּוֹת
 שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁהֵם י"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן, שְׂגִלָּה הַדֶּרֶךְ
 לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זּוֹכִין לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו
 יתְבַרְךָ, כִּי מִכָּל מִצְוָה וְלִמּוּד, אִף שְׂכָכָר נָפֵל מִזֶּה, וְנִכְשֵׁל בָּמָה
 שְׂנִכְשֵׁל, וְנִתְרַחַק מֵאִיזוֹ מִצְוָה וְכוּ', עַל-כָּל-פְּנִים יִהְיֶה אִיף שְׂיִהְיֶה
 לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, רַק יִתְחַזֵּק לַעֲמֹד עַל עֲמָדוֹ, וַיִּבְקֶשׁ וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו
 יתְבַרְךָ, שְׂיִזְכֶּה לְקַיֵּם אֶת זֹה הַמִּצְוָה שְׂנִכְשֵׁל בָּהּ, וְלֹא יִתֵּן דָּמֵי לוֹ
 יתְבַרְךָ, עַד שְׂיִרְחַם עָלָיו וַיִּמְחַל לוֹ, וַיִּזְכֶּה גַם-כֵּן לְהַגִּיעַ אֶל הַקְּדוּשָׁה
 וְהַמִּצְוָה שְׂחַפֵּץ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לַחֲזֹר אֵלָיו יתְבַרְךָ, וְזֶה בְּחִינַת
 בֵּין הַמִּצְוִים וְהַחֲרָפִין, שְׂאִז אָנוּ בּוֹכִים וּמִתְפַּלְלִים עַל הַתּוֹרָה,
 רְזִי הַתּוֹרָה שְׂנִמְסְרָה וְכוּ', וְנִלְקַחָה מֵאִתָּנוּ, בְּעִוּוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, כִּי
 בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחֹת, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חו"ל (יִמָּא ד:),
 וּמִשָּׁם נִתְהַוְּתָה הַשְּׂכָחָה בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חו"ל (עֲרוּבִין נד:),
 וְנִשְׁמַטֵּם הַלֵּב בְּאֵהָבוֹת רְעוֹת וּבְתַאֲוֹת מְגַנּוֹת (עֵין בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
 א', סִימָן לד), וּבְחֲרָפִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ נִתְחַשֵּׁף אֹרֶךְ הָעֵינַיִם (שָׁם, חֵלֶק ב',
 סִימָן סו), וְכְמוֹ שְׂאָמְרוּ חו"ל (הוֹבָא בְּלִקוּט וַיִּלָּךְ, רָמֵז תַּתְקַמ): "כִּי אֲשַׁב
 בַּחֲשׂוֹף" (מִיכָה ז, ח) — בְּחֲרָפִין הַבֵּית, כִּי מִשָּׁם תֵּצֵא תּוֹרָה וְאֹרֶךְ
 לְיִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן בָּזֶה שְׂאָנוּ בּוֹכִים וְצוֹעֲקִים וּמִתְחַנְּנִים אֵלָיו יתְבַרְךָ
 בְּאֵלוֹ הַעֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם, וּמִבְּקָשִׁים וּמִחֲפָשִׁים אַחֲרָיו יתְבַרְךָ וְאַחֲרֵי
 הַתּוֹרָה שְׂאֲבָדָה מֵאִתָּנוּ, עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ עוֹלִים אֶל סוּד הַכֶּתֶר,
 שֶׁהוּא הַתְּגִלוֹת שֵׁם אֱקִי"ק, שְׁשָׁם הוּא הָאֲרַת הֵי"ג מִדּוֹת שֶׁל
 רַחֲמִים, שֶׁרָשׁ הֵי"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן, שְׂכָל זֶה הוּא סוּד
 לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרָה תְּפִלָּה, שְׂאָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְפַּלְלִין שְׂנִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל
 מַה שְׂפִתּוֹם מֵאִתָּנוּ. וְעֵין בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן כב) סוּד
 הָעֵנָן לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרָה תְּפִלָּה, וּבְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (רֵאשׁ חֹדֶשׁ, הַלְכָה ה',
 אוֹת לו) מְסַבֵּיר, כִּי עִקַּר שְׂלֵמוֹת זֶה הָעֵנָן הוּא לְבַקֵּשׁ תְּמִיד עַל
 דְּבַר הַנְּסֻתָר מִמֶּנּוּ שְׂעֲדִין אֵינוֹ זּוֹכֶה לְקַיֵּם, שְׂיִבְקֶשׁ וַיִּתְפַּלֵּל הַרְבֵּה
 עַל מִצְוָה אוֹ מִדָּה זֹה עַד שְׂיִזְכֶּה לָזֶה, וְכֵן לְעוֹלָם וְכוּ' וְכוּ',
 וְעֵין בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן נב); וְעַל-כֵּן בְּאֵלוֹ הַיָּמִים אָנוּ

מִבְּקָשִׁים הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וּמִחֲפָשִׁים עַל כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵּךְ שְׁנַעֲלֵם וְנִסְתָּר מֵאֵתָנּוּ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְעַל-יְדֵי תַקְוָה הַעֲקֻשָׁנוֹת בְּתַפְלָה וְשִׂיחָה, זְעָקָה, שׁוֹעָה וְקִינּוֹת, אָנוּ זֹכִים לְתַכְלִית הַתְּגִלוֹת הַמְּאֻמָּר סְתוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲקִי"ק (עֵין לְקוּטִי-מִוְהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן יב), שֶׁשָּׁם הוּא הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּלִי שׁוּם לְבוּשִׁים וְצִמְצוּמִים, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (תַּעֲנִית ל'): כָּל הַמֵּתְאָבֵל עַל הַחֲרָבָן, זֹכֶה וְרוֹאֶה בְּשִׂמְחָתָהּ; כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי רַבּוּי תַפְלוֹת וּבִקְשׁוֹת, יִזְכֶּה לְהַתְּגַלוֹת הָאוֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא בְּלִי שׁוּם צִמְצוּמִים וּלְבוּשִׁים רַק בְּהַתְּגִלוֹת נִפְלְאוֹה, וְיִרְאֶה אֵיךְ שְׁכָל הַבְּרִיאָה הִיא עֶצֶם עֶצְמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי דוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לְכָל עֶצֶם עֶצְמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְזֶה סוּד חֲלִיצַת הַמְּנַעֲלִים בְּתַשְׁעָה בָּאָב, וְכֵן בְּחֻצוֹת בְּשַׁעַת שְׂמֵתָאֲבָלִים עַל הַעֲלַמַת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְאוֹר הַתּוֹרָה וְהַצְדִּיק הַיָּכוֹל לְנַחֵם הַכֹּל (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, גִּטִּין, הַלְכָה ג', אוֹת כ"א), כִּי אַז דִּיקָא יְכוֹל לְזַכּוֹת לְעֲנִינִים גְּבוּהִים וְנוֹרְאִים עַד מְאֹד מְאֹד כְּמוֹ בְּיוֹם כְּפוּר בְּחֲלִיצַת הַמְּנַעֲלִים, שֶׁהוּא פְתֻנוֹת עוֹר, רַק מְתַלַּבֵּשׁ בְּכַתְנוֹת אוֹר, כִּי זֹכֶה לְהַתְּגַלוֹת אֱלֹקוֹת בְּהֶאֱרַת הַרְצוֹן נִפְלֵא וְנוֹרָא מְאֹד בְּלִי שׁוּם צִמְצוּמִים, כִּי הִירִידָה הִיא תַכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי כָל מֵה שֶׁיֵּרֵד וְנִפְּל וְנִתְגַּשֵּׁם וְנִתְלַכְלַךְ בְּיוֹתֵר, רַחֲמָנָא לְצִלוֹ, בְּחֻטָּאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וְאֵינוֹ מְתִיאֵשׁ כָּלֵל, רַק בּוֹרַח תָּמִיד לְמָקוֹם מֵיחָד שְׂאֵין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וּמִחֲפָשׁ וּמִבְּקָשׁ הַרְבֵּה מְאֹד אֲחֲרָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּתַפְלָה, שִׂיחָה וּבִקְשָׁה, אַז דִּיקָא יְכוֹל לְזַכּוֹת לְהַתְּגַלוֹת אוֹר עֲלִיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לְזַכּוֹת. וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּרֻכּוֹת לד'): בְּמָקוֹם שֶׁבְּעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹמְדִים, שָׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לְעַמּוֹד, כִּי הַצְדִּיקִים הַהֶכְרַח לָהֶם לְכָלִּים וּלְבוּשִׁים, אֵךְ אֵלוֹ בְּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה יְכוֹלִים לְזַכּוֹת לְהַתְּגַלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּלִי שׁוּם לְבוּשִׁים וְצִמְצוּמִים כָּלֵל, כִּי בְּמָקוֹמוֹתֵיהֶם אֵי אֶפְשָׁר לֵירֵד שׁוּם מִלְּאָף וְשֶׁרֶף, בְּחִינַת (שְׁמוֹת יב, יב): "וְעַבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" — אֲנִי וְלֹא מִלְּאָף אֲנִי וְלֹא שֶׁרֶף, כִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שֶׁהִיְתָה מִלְּאָה גְלוּלִים וְטְנוּפִים, וְיִשְׂרָאֵל הָיוּ מְשַׁקְעִים שָׁם בְּמ"ט שְׁעָרֵי טְמָאָה, אַז דִּיקָא

לא היתה להם חיות כי אם מהשם יתברך בעצמו, מהקדשה העליונה בלי שום צמצומים, התגלות שכל הכולל. ועל-כן דיקא זהו האיש שיודע באמת שפגם במה שפגם, ואינו מתנאש כלל, רק בכל יום ויום חק ולא יעבר הולך למקום מיחד להתבודד עמו יתברך, ולבקש ולהתחנן על נפשו, אז דיקא יזכה להשיג את בת זוגו, שהיא התורה הקדושה, פי התורה היא בת זוגן של ישראל וכו'; ועל-כן אמרו חז"ל (הובא בפסיקתא דרב כהנא, סימנים: כא, ל): אין שמחה באה אלא בתשעה באב, לפי שקבעו אבל בזמן הזה, ועתיד הקדוש-ברוך-הוא להפכו ליום שמחה וכו', עין שם; התגלות אורו של משיח תהיה דיקא בתשעה באב, הינו פנ"ל, דיקא על-ידי רבוי החפוש והבקשה אחריו יתברך ואחרי התורה, ולבקש ולהתחנן שיוזכה לקיים את התורה, שזה בחינת תורות — תפלות, על-ידי-זה דיקא יזכה לאור הגאולה. וזהו שסמכו חז"ל תשעה באב ליום כפור (תענית לא): לא היו ימים טובים לישראל פחמשה-עשר באב וכיום הפפורים, פי שניהם בחינה אחת, שיכולים לזכות לסוד התגלות אלקות בלי שום לבושים וצמצומים, כי ט"ו באב הוא ההמתקה של תשעה באב, פי בתשעה באב היתה גזרה על מתי המדבר, שאז מתו בכל שנה במדבר ובט"ו פסקו וכו', עין שם; וזהו שבהם בנות ישראל יוצאות ואמרות: בחור שא נא עיניך, וכמו שכתוב (שיר השירים ג, יא): "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו", פי אז דיקא הוא זמן מציאת הזיווג שהיא התורה הקדושה, וכמו שמפרש והולך: ביום חתנתו הוא מתן תורה, וביום שמחת לבו הוא בנין בית-המקדש, פי דיקא בתקף הדחקות והחשך יזכה לראות ישועה, אם לא יתיאש מצעקה ובקשה.

וכן הוא בפשטות — למצא את בת זוגו שקשה מאד מאד לזוגם כקריעת ים סוף, כמו שאמרו חז"ל (סוטה ב.), ולפעמים נדמה לבחור שאבד מנוס ותקוה ממנו, חס ושלום, ובודאי לא אמצא כבר את בת זוגי, אז דיקא בתקף הדחקות והצמצום יתהפך הכל

לְטוֹבָה, אִם לֹא יִתְיַאֵשׁ מִתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה וְחִפּוּשׁ אַחֲרָיו יִתְבַּרֵּךְ — יִמָּצֵא אֶת זְווגוֹ. וְכֵן אֲבִירָךְ שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, וְעַדִּין לֹא זָכָה לְהַבְנוֹת בְּבָנִים, אִם לֹא יִתְיַאֵשׁ מִתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּרַחֲמִים וּבִתְחִנּוּנִים מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ, אִף שְׁעֲכָשׁוּ מֵר לּוֹ מְאֹד וְחִשְׁףָה בְּעֵדוֹ, אֲבָל סוּף כָּל סוּף יִתְהַפְּכוּ כָּל אֱלוֹהֵי הַחֲשָׁכוֹת וְהַמְרִירוֹת לְנַעֲיִמוֹת וְשִׁמְחָה עֲצוּמָה, כִּי דִיקָא כְּשִׁמְגִיעַ לְתַכְלִית הַיְרִידָה, אֲזִי מִתְחִיל לְהִתְעַלּוֹת מִחֲדָשׁ, וְכִמוֹ הַלְבָּנָה, דִּיקָא כְּשִׁנְקֻטְנָה מְאֹד עַד שְׁמִינִיעָה לְבַחֲיִנַת נִקְדָּה זַעֲרִיתָא מִתְחַלֵּת לְהִתְמַלֵּא (וְאִין כְּאִין הַמְקוּם לְהֶאֱרִיף בְּזוֹהַר).

וְעַל-כֵּן תִּכְרֵךְ-וּמִיד אַחַר תְּשַׁעֵה בְּאֵב מִתְחַלֵּת הָאֶרֶת וְהַתְּנוּצָצוֹת הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים, וּבִפְרִט מִט"ו בְּאֵב, כְּמוֹכָא בְּאִרְיָכוֹת בְּ"בִי יִשְׁשׁוֹכֵר", עֵינֵי שָׁם; וְאֲזִי בְיָמִים הַנּוֹרָאִים הָאֵלּוּ — מְרֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם כְּפוּר וְסִכּוֹת וְהוֹשַׁעְנָא רַבָּא עַד שְׁמִינִי עֲצָרַת, נַעֲשִׂים תְּקוּנִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים לְמַעַלָּה לְנִסֵּר אֶת הַמַּלְכוֹת מְזַעֵיר אֲנַפִּין, וְלִבְנוֹתָהּ פְּרָצוּף שָׁלֵם, וְלִיְחַדָּה עִם זַעֲרִי אֲנַפִּין וְכוּ'.

וְגַלְיָה כְּבָר עַל זֶה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת מוֹהֲרֵינָן ת"י ז"ל, שֶׁהוּא סוּד עֲלִית הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא הַמַּלְכוֹת, שֶׁתְּהִיָּה נַעֲשִׂית פְּרָצוּף בְּפָנָי עֲצָמָה, לְזָכוֹת לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרָה תְּפִלָּה, עֵינֵי כָּל זֶה בְּאִרְיָכוֹת נִפְלְאָה בְּלִקּוּטֵי-הַלְכוֹת (רֵאשׁ חֲדָשׁ, הַלְכָה ה'), וְהוּכָא גַם קְצוּר דְּבָרָיו בְּסוּף סֵפֶר הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנִּפְשׁ, עֵינֵי שָׁם וַיִּנְעַם לָךְ, כִּי הִתְכַּרַח לְהַעֲתִיק לָךְ הַפֶּל, אִיךָ שְׁמַקְשֵׁר כָּל דְּבָר בְּפָנָי עֲצָמוֹ בְּדַרְךָ חֲדָשָׁה וְנִפְלְאָה וְנוֹרָאָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר עוֹד לֹא נִתְגַּלְתָּה בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי דְבוּרִים כְּאֵלּוּ לֹא תִמָּצְאֵם בְּשׁוּם מְקוֹם שְׁכַעוֹלָם וְכוּ'; אֲשֶׁרִי הַמִּתְמִיד בְּהֵם וְאֲזִי טוֹב לוֹ לְנַצַח, "קְשֵׁרֵם עַל לְבָבְךָ תְּמִיד עֲנָדֵם עַל גְּרִגְרִתְךָ בְּהִתְהַלְכְּךָ תַּנְחִיחַ אוֹתְךָ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ" (מְשַׁלֵּי ו, כֹּא-כֹב), וְכִבֵּר גַּלְיָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצָמוֹ דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד מִמַּעַלֵּת הַמִּתְמִיד בְּתוֹרוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת, שֶׁיְהִיָּה נַעֲשָׂה בְּעַל תְּשׁוּבָה גְּדוּל, וְכַעַל מַח נִפְלָא, וְכַעַל הַשְּׂגָה נוֹרָאָה וְכוּ' וְכוּ' (עֵינֵי בְּחַיִּי מוֹהֲרֵינָן, סִימָנִים: שְׁמוֹ, שְׁמַט וְעוֹד).

וימחמת טרדוּתִי הרבים ההכרח לי לקצור, ועוד חזון למועד
להתועד יותר, ולדבר ולשיח יחד, ולשמח יחד על נעם חלקנו
וגורלנו.

הדורש שלומך באהבה רבה...

תרסב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר מטות-מסעי ה'תשל"ב.

בין המצרים יתהפכו לישועות ולרחמים, ויתגלה האור הגנוז
לישרים, ובפרטיות לבחור היקר, הרוצה להתקרב אל הקדושה על-פי
דרך האמת והתם שקבלנו מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן
עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך הארוך אתמול קבלתי, וחשתי ולא התמהמהתי לכתב
לך כרצונך, אף שטרדוּתִי רבו מאוד מאד, אף מאת ה' הייתה זאת,
ובשעה שקבלתי מכתבך, היה אצלי חבךך ... גרו יאיר, והוא ספר
לי מעט מה עובר עליך וכו', וזה נתן בי קצת זריזות להזדרז לכתב
לך תכף-ומיד.

והנה להרחיב את הדבור עכשו כבד עלי מאד, ובפרט הלא כל
ספרי רבנו ז"ל בידיך: הלקוטי-מוהר"ן, הלקוטי-תפלות והלקוטי-
הלכות וכו' וכו', המלאים אוצרות גדולים, אוצרי אוצרות של יראת
שמים והתגלות אלקות בדרךכים נפלאות ונתיבות חדשים השוים
לכל נפש — גדול וקטן נער וזקן, הפך בהם והפך בהם וסיב ובלה
בהם, שאין לה מדה טובה מהם, ותרגיל עצמך לעיין בכל יום שנים
או שלשה מכתבים בספר עליהם לתרופה ממוהרנ"ת ז"ל ובשיחות

הַיְקָרוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן וּבְחֵי-מוֹהַר"ן, וְתִהְיֶה לְאֵל, כְּבָר שְׁמַעְתָּ בְּמָה שִׁיחוֹת יְקָרוֹת אַרְכוֹת מִפִּי, וְכֵן שְׁמַעְתָּ דְבוּרִים יְקָרִים וְאַמְתִּיִּים מִפִּי אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוּ הַקְדוּשִׁים, עַל-כֵּן חִזַּק וְאַמֵּץ אֶת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וְלִהְיוֹת מִבֵּין דְּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר, לְהַחְיוֹת נִפְשְׁךָ בְּמִקוֹמוֹ וּבְשִׁעְתוֹ כְּפִי מָה שֶׁהוּא, כִּי אֵלּוּ פִּינוּ דְבוּרִים כְּגַלִּי הַיָּם, לֹא יוּכַל אִישׁ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ, וּבְכַרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת לְרַפְאוֹת מְכֹאוּבֵי נִפְשׁוֹ וּלְכַבּוֹ, וּלְחַזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ עַל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּיוֹם אֶחָד, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּשַׁבּוּעַ אֶחָד, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּחֹדֶשׁ אֶחָד, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּשָׁנָה אֶחָת וּמִכָּל שֶׁכֵּל וְכָל שֶׁכֵּן דְבוּרִים עַל כָּל יְמֵי חַיָּיו וְכוּ', כִּי הָאוֹרֵב יוֹשֵׁב וְאוֹרֵב בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה וְכוּ', עַל-כֵּן הֶעֱקָר לְהִיּוֹת מִבֵּין דְּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר, וּלְהִכִּין מֵעֲצָמוֹ בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל — עֲצוֹת וְהַתְּחַזְקוֹת, וְלְהַתְּחַזֵּק וּלְשַׂמַּח נִפְשׁוֹ בְּתוֹךְ תַּקְּףָה הַצָּרָה וְכוּ' וּבְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְלְהַפְּךָ כָּל מִינֵי יָגוֹן וְאַנְחָה לְשִׂמְחָה (עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָנִים: כג, כד), וְאֵף מִתּוֹךְ עֵמֶק גְּלוּתוֹ וְתַאוּתוֹ, יִהְיֶה הַכָּל לְשִׂמְחָה, וַיֵּדַע כִּי הַכָּל טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי הוּא הִיָּה צָרִיף לִירֵד בִּירִידוֹת כְּאֵלוֹ וַיִּדְקֵא בְּאֵפֶן פְּזוּה לְהַתְּקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה, וּכְעֵין שְׁאֲמָרוֹ חז"ל (בְּפִתְחָתָא דְאַסְתֵּר רַבְתִּי): בְּכָל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִיָּה" לְשׁוֹן שִׂמְחָה, "וְהִיָּה" כְּאֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלַיִם" (יְרֵמְיָה לח, כח), גַּם הִיא 'שִׂמְחָה', שָׁבוּ בְּיוֹם נוֹלַד מַנְחֵם, וְהֵבֵן עֲמָקוֹ שֶׁל עֲנָיִן, כִּי דִּיקָא כְּשֶׁאֲדָם בָּא אֶל תַּקְּףָה הַקְּטָנוֹת וְהִירִידָה וְכוּ', אַז זוֹכָה לְהַתְּעַלּוֹת אֶל תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה וּמַגִּיעַ יוֹם יְשׁוּעָתוֹ וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן, אַחֵי הַיְקָר, חֲמֻדַת לְבָבִי, אֲשֶׁר אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ, אֶהְבָּה שְׁאִינָה תְלוּיָה בְּדְבָר, בְּשׁוּם דְּבָר, לֹא כֵּף הִיא הַמְּדָה בְּמָה שֶׁאֲתָה פּוֹתֵב בְּכָל פַּעַם מְרִירוֹת שֶׁקֶשָׁה לְסִבַּל, וּכְאֵלוֹ כָּל הָעוֹלָם נוֹפֵל עָלֶיךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי אִם אֲמַנֵּם לֵב נִשְׁבֵּר יְקָר מְאֹד מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, אֲבָל בְּיוֹתֵר צָרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר וּלְהַתְּחַזֵּק, וְלְהַפְּךָ אֶת כָּל הַיָּגוֹן וְהָאַנְחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי עֲדִין אֵינְךָ יוֹדֵעַ, אַחֵי, עַד הֵיכָן מַגִּיעֵין רַחֲמֵי וְחַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְנִפְלְאוֹתָיו לְכָל אֶחָד בְּכַרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוֹ חז"ל (עֵיִן בְּתַנָּא דְבֵי אֱלִיהוּ רַבָּה, פָּרָק יח): בְּרוּןִי

הַמְקוֹם בְּרוּךְ הוּא, שֶׁרַחֲמָיו מְרַבִּין עַל יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם, אֶף-עַל-פִּי שֶׁסָּרַחוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ', לְפִי שֶׁרַחֲמָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרַבִּין עַל יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם, בֵּין עַל הַרְשָׁעִים שֶׁבָּהֶן וּבֵין עַל הַצְּדִיקִים שֶׁבָּהֶן וְכוּ', עֵינַי שָׁם נִפְלְאוֹת מְאֹד מֵאֲהַבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יִשְׂרָאֵל, וּבְגִמְרָא (חֲלִין צֵא:) אָמְרוּ: חֲבִיבֵינִי יִשְׂרָאֵל לְמָקוֹם יוֹתֵר מִמֶּלֶאכֵי הַשָּׁרָת וְכוּ', וּבְפָרְטִיּוֹת אֵלֶיךָ הַנִּפְשׁוֹת שֶׁכָּבַדְתָּ הָיָה בְּחֻשְׁךָ גְּדוֹל וְאַפְלָה, וְעָנּוּ אוֹתָם בְּעֲנוּיִים קָשִׁים שֶׁהֵם הַעֲבֵרוֹת וְהַחֲטָאִים שֶׁנִּכְשְׁלוּ, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הִכְנִיעוּ אֶת עַצְמָם וְלֹא הִתְאַשּׁוּ, לָהֶם מִגִּיעַ שְׂכָר גְּדוֹל וְנִפְלֵא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ, כֹּאֲשֶׁר סִפֵּר רַבְּנוּ ז"ל [עֵין בְּסוּף שְׂבַח־הַר"ן מִהַמְלֶךְ שֶׁשָּׁלַח שְׁלוּחִים], שְׁנֵה סוּד: צְדִיקִים, בִּינוּנִים וְרַשָּׁעִים שֶׁשָּׁלַח וְכוּ', עֵינַי שָׁם], וּבְפָרְט אוֹתָם הָאוֹחֲזִים אֶת עַצְמָן בְּקִשְׁרֵי חֲבָלֵי עֲבוֹתוֹת אֲהַבָה בְּצַדִּיק הָאֵמֶת הַמְּגַלֵּה אֶת חֲסָדָיו יִתְבָּרַךְ, עֲלֵיהֶם גְּבָרָה רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', וְתִהְיֶה לָּאֵל גַּם אֲתָה אֶחָד מֵהֶם מִן הָאוֹחֲזִים בּוֹ בְּאֵמֶת בְּקִשְׁרֵי אִמְיָן וְחֻק בַּל יִמַּט, בְּוַדַּאי אֲתָה צָרִיךְ לְרַקֵּד עַל הַיְשׁוּעָה הַזֹּאת. וְיָמָּה טוֹב וְיָמָּה נָעִים חֲלָקְנוּ לְנִצָּח, שְׂאִין אָנוּ מִתְּנַגְּדִים, חֲלִילָה, עַל בְּעַל הַטּוֹבָה וְעַל בְּעַל הַחֲסֵד הַזֶּה אֲשֶׁר מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּעַדְנוּ בְּכָל עֵת וְזָמַן כֹּאֲשֶׁר יֵשׁ לְהַרְגִּישׁ מִרְחוּק אֵילֵינוּ טוֹבוֹת בְּרוּחָנוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת אָנוּ זוֹכִים עַל יְדוֹ, כִּי בְּלַעֲדָיו הֵינּוּ נֹאֲבָדִים לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, וְעַל יְדוֹ אָנוּ זוֹכִים לְחֻטָּף בְּכָל יוֹם כָּל-כָּף הַרְבֵּה טוֹב — תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וּבְפָרְטִיּוֹת שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁהִיא הַתְּבוּדָה, שְׂאֵנוּ זוֹכִים לְחֻטָּף בְּכָל יוֹם עַל יְדוֹ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר וְשִׂיחָה שְׂאֵנוּ מְדַבְּרִים וּמְשִׂיחִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצְּלָחָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, הַצְּלָחַת הַנֶּפֶשׁ כְּזוֹ, אֲשֶׁר לֹא יַעֲרִיכֵנוּ כֶּסֶף וְזָהָב וְכָל הוֹן דְּעֵלְמָא וְכוּ', וְכֵן לְמוֹד שֶׁלְחַן עֲרוּךְ בְּקָבִיעוֹת חֲזָקָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שְׂאֵנוּ זוֹכִים לְחֻטָּף, הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית.

עַל-כֵּן, אַחֵי הַיְקָר! שִׁים לְבָבְךָ אֶל דְּבָרִים אֵלֶינוּ הַנוֹבְעִים מִהַנַּחַל הַעֲלִיּוֹן הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה, אֲשֶׁר יִתְגַּלֵּה בְּקִרְוֵב עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדִיקְנוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְאֶף שְׂאֵנִי יוֹדַע וּמְרַגֵּשׁ הַיֵּטֵב

היטב מכאובי ומרירות נפשך, מה שעובר עליך — מרירות דמרירות, השם יתברך ברחמיו הרבים ומתיקם מעליך, ובפרטיות כשתתבודד עמו יתברך.

אך מדה טובה מרבה (עין סוטה יא.), כי אני גם רואה את גדל הישועות וההרחבות שהשם יתברך עושה עמך בכל עת, ובפרט ... ואני מקנה ומיחל להשם יתברך, שסוף כל סוף תצמח ישועתך בשלמות, ותזכה להתקרב אליו יתברך באמת, ותזכה לתשובה של שבת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עט): להיות ש'מח ב'חלקך ת'מיד, ולקבץ עצמך בקביעות חזקה על התורה ועל העבודה.

רק חזק ואמץ מאוד בלי שעור וערך, ואל תשגיח על שום חלישות הדעת שנכנסה בלבך אפלו יהיה בן אלפי פעמים, ועל-ידי-זה תזכה לנצח במלחמה עם היצר. אשרינו, שבזה הצל העובר זכינו להתקרב ולהתודע מהצדיק, חי עלמין וכו', שייכול לשמח ולהחיות גם אותנו. ולה' התקנה שיתהפך הכל לטובה, נגילה ונשמחה בישועתו.

הדורש שלומך באהבה רבה...

תּרסג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר מטות-מסעי ה'תשל"ב.

אך טוב וחסד ירדפו לאהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאוד מאד, נזר ראשי, השותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

אף שלא קבלתי שום מכתב ממך במשך כל הזמן מאז שנתפרדנו, אף אני דן אותך לכף זכות, שבוודאי אתה טרוד בסדר למודך ש"ס ופוסקים וספרי רבנו ז"ל כְּאֶשֶׁר דְּבַרְנוּ יחד, ובפּרטי פרטיות שאתה עוסק בתפלה והתבודדות ושיחה בינך לבין קונך, ואתה מקיים (בראשית כד, טג): "וַיֵּצֵא יַצְחָק לְשׁוּחַ בְּשׂוּדָה", ובפּרטיית עכשוו בְּקִיץ לְצֵאת בֵּין הָעֵשְׂבִים וְהָאֵילָנוֹת, וּלְדַבֵּר שֵׁם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֶשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה כָּל שִׁיחַ הַשְּׂדֵה יִתְּנוּ כַח וְסִיּוּעַ בְּתַפְלָתָךְ (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יא), כִּי כֵן חוֹבֵת כָּל הָעֵשְׂבִים וְכָל שִׁיחַ הַשְּׂדֵה כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד לְהַתְפַּלֵּל, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מַעֲלָה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה אֶל שְׂרָשֶׁה הָעֲלִיוֹן, אֲזִי הֵם בָּאִים גַּם-כֵּן וְנִכְלָלִים וּמְחֻזְרִים כַּחֵם בְּתַפְלָתוֹ (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א'), שְׁכָל זֶה הוּא הַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ, שְׂאֵז תַּחֲזוֹר כָּל הַמְּלָכוֹת בְּהַתְּגַלּוֹת נִפְלְאוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלוֹלָא דְּמִיסְתַּפִּינָא הֵייתִי אוֹמֵר, לָמָּה יְהִי כֵּן, כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא בְּשׂוּדָה לְשׁוּחַ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, יְהִי הַהֲכָרַח וְהַחֹב שֶׁל כָּל הָעֵשְׂבִים לְחֹזֵר וְלְהַפְּלִל בְּתוֹךְ תַּפְּלָתוֹ? אֵךְ אָמְרוּ חַז"ל בִּירוּשָׁלַיִם (פְּלָאִים, פָּרָק א', הַלְכָה ז'), לָמָּה נִתְקַלְלָה הָאָרֶץ? רַבִּי יוֹדָה בַּר שְׁלוֹם אָמַר: עַל-יְדֵי שֶׁעָבְרָה עַל גְּזֵרוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (בראשית א'): "תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֹשֶׁב מְזֻרִיעַ זֶרַע" וְגו', וְהִיא לֹא עֲשֹׂתָה אֶלָּא: "וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֹשֶׁב מְזֻרִיעַ זֶרַע" (עין שם בְּפָנֵי מֹשֶׁה), וְכֵן הוּא בְּיַלְקוּט בְּרֵאשִׁית (רְמֵז ח'): "וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא" — עָבְרָה עַל הַצְּוִי שֶׁאָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — "עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי", מֵהַ פְּרִי נֶאֱכָל אֵךְ הָעֵץ נֶאֱכָל, וְהִיא לֹא עֲשֹׂתָה וְכו', וְעַל-כֵּן כְּדִי לְתַקֵּן פְּגָמָה וְחֻטְאָה, הִיא נִכְלָלָת בְּתוֹךְ תַּפְּלַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי אֲשֶׁר עוֹמֵד עַל יְדָה, כִּי בְּאֵמַת כָּל עַקֵּר כַּחֵם שִׁיִּצְמַחוּ תְלוּי בָּאָדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (חֲלִיץ ס'): רַבִּי אֲסִי רְמִי כְּתִיב (שם): וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא בְּתַלְתַּל בְּשִׁבְתָּא, וְכְתִיב (שם): וְכָל שִׁיחַ הַשְּׂדֵה טָרָם יְהִי בְּאָרֶץ, בְּמַעְלֵי דְּשִׁבְתָּא, מְלַמֵּד שֶׁיִּצְאוּ דְּשָׂאִים, וְעַמְדוֹ עַל פְּתַח קַרְקַע, עַד שֶׁבָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן וּבִקֵּשׁ עֲלֵיהֶם

א) ולולא שהייתי חושש.

ב) ביום שלישי בשבת.

ג) בערב שבת.

רחמים, וירדו גשמים וצמחו, ללמדך שהקדוש-ברוך-הוא מתאנה לתפלתן של צדיקים, כי על-ידי תפלה ממשיכין כל ההשפעות לכל העולמות ויוצאת כל הבריאה מהקללה של (שם ג): "וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה בועת אפיך תאכל לחם" וגו', כי על-ידי שלמות התפלה זוכים להגיע לבטול אל אין סוף ברוך-הוא (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב), שהוא אמתת העננה והשפלות, שיודע שאין בלעדיו תברך כלל, ואין שום רצון אחר מבלעדי רצונו תברך, ועל-כן על-ידי שלמות עננה זוכה להאיר לו הט"ל אורות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יא), אף שצריך לעשות איזו עבודה בפרנסה, בבחינת ל"ט מלאכות המשכן, שמוציא מהכח אל הפעל רצונו תברך על-ידי-זה, ולהפך כשאינו עוסק בתפלה והתבודדות ואינו מבטל את עצמו אליו תברך, רק הוא נפרד ממנו תברך, חס ושלום, שזהו תכלית אמתת הגאות, על-ידי-זה הוא צריך להתיגע מאד מאד בפרנסתו, והיא לו ל"ט מלקות (ער איז איין אפגעשמיסענער) מרב צרותיו שעוברות עליו, שזוהי קללת הארץ — "בועת אפיך תאכל לחם", וזהו סוד (משלי יט, יב): "וכטל על עשב רצונו", הינו כשמאירים לו הט"ל אורות, אז נתגלה רצונו תברך ואחדותו גם על העשב, לידע שאין שום מציאות בלעדיו תברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ואפלו על כל עשב ועשב הקדוש-ברוך-הוא משגיח בפרטי פרטיות, וכמו שאמרו חז"ל במדרש (בראשית רבה י, ז): אין כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמפה אותו ואומר לו גדל וכו', ואמרו בזהר הקדוש (יתרו פ): לית עשבא ועשבא דאיתי ליה בארעא דלא הוה ביה חכמתא סגיאיה וכו', כי יש בכל עשב ועשב סגלות נפלאות שהטביע בהם הבורא תברך בפרטי פרטיות בכל מיני עשבים (עין שם עוד ספור נפלא מנפלאות הבורא שהטביע בטבע העשבים, עין שם), וכן אם אחד מטה היטב דעתו ולבו הנה שומע השירה שכל הבריאה שרה אליו תברך, והנה מקבל רמזים מכל דבר מפרטי

(ד) הוא מלקה.

(ה) אין עשב ועשב שיש בארץ שאין בו חכמה רבה.

הַבְּרִיאָה, כִּי אֶפְלוּ עֲשָׂבֵי הַשָּׂדֶה מְגַלִּים עֲתִידוֹת לְמִי שְׂזוּכָה לְזֶה, וּכְמֵאֲמַר רַבְּנֵי יו"ל (תַּיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן שִׁיז), שֶׁהוֹלְכִים שְׁלוּחִים מֵאֶחָד לְשָׁנִי וּמִשָּׁנִי לְהֵלֶן יוֹתֵר עַד שֶׁהִדְבָּר מִגִּיעַ לְהַצְדִּיק, הֵינּוּ כִּי מִכָּל הָאֵילָנוֹת וְהָעֲשָׂבִים וּמִכָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם מְכַלֵּם הוֹלְכִים שְׁלוּחִים מֵאֶחָד לְחֶבְרוֹ וּמִחֶבְרוֹ לְחֶבְרוֹ, עַד שֶׁמִּתְגַּלְּגַל וּמִגִּיעַ הַדְּבָר לְאֶזֶן הַצְדִּיק הָאֲמִתִּי, וְהוּא מְקַבֵּל וּמְבִיֵן מֵהֶם עֲצוֹת וּרְמִזִּים לְעִבּוּדָתוֹ וְכוּ'; וְעַיִן דְּבַר נִפְלָא בַּמְדְּרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יג, ב), וְכֵן שִׁיחַ הַשָּׂדֶה — כָּל הָאֵילָנוֹת כְּאֵלוֹ מְשִׁיחִין אֵלָיו עִם אֵלוֹ, כָּל הָאֵילָנוֹת כְּאֵלוֹ מְשִׁיחִין עִם הַבְּרִיּוֹת, כָּל הָאֵילָנוֹת לְהִנָּאֵתָן שֶׁל בְּרִיּוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ וְכוּ', הֵינּוּ כַּנִּל, וְזֶה מֵה שֶׁאָמְרוּ חז"ל (סֵפֶה כח). עַל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי, שֶׁהָיָה בָּקִי וְכוּ' בְּשִׁיחַ דְּקָלִים וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְזֶה גַם-בֶּן סוּד הַבַּת קוֹל וְהַתְּנוּצָצוֹת הַנְּבוּאָה וְהַרְיוּחַ-הַקָּדֵשׁ הַנִּשְׁפָּע לְזוֹכִים לְזֶה, עַל-יַדֵּי הַכִּנֹּת עֲצָמָם עַל-יַדֵּי קְדֻשָּׁה וְטְהָרָה, וּבַפְּרָטִיּוֹת עַל-יַדֵּי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּוֹת וְכוּ', וּמֵה עֲנִינָה, כְּכֹר הָאֲרִיף בְּזֶה הַגָּאוֹן מֵהַר"ץ חֵיוֹת יו"ל בְּסִפְרוֹ "תּוֹרַת נְבִיאִים" (מֵאֲמַר דְּבָרֵי נְבִיאִים, פָּרָק ט), וּבְסִפְרוֹ "אֲמָרֵי בֵינָה" (סִימָן ו') עַיִן שָׁם. [וְאֵי אֶפְשֶׁר לְהֵאָרִיף בְּזֶה שְׂלֵא לְצִאת מִהָעֲנִינִין], כִּי כְּשֶׁזּוּכָה הָאָדָם עַל-יַדֵּי קְדֻשָּׁת שְׂבַעַת הַגְּרוֹת: "הָעֲנִינִים, הָאֲזֻנִּים, הַחֲטָם וְהַפֶּה" לְמַח בְּרוּר וּמְזֻכָּף (עַיִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כא), עַל-יַדֵּי-זֶה יִתְלַהֵב לְבוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּחַמִּימוֹת גְּדוּלָה בְּשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ (שָׁם, סִימָן קנו), וְיִשְׁפַּע עָלָיו שְׁפַע הַדַּעַת בְּהֵאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַד מְאֹד מְאֹד, וְתִהְיֶה הַשְּׂגָתוֹ בַּמְדְּרָגָה גְּבוּהָה מְאֹד מְאֹד, וְיִרְאֶה בְּעֵינָיו וּבְלִבּוֹ יְבִין אִיף שְׂאִין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל כָּלִים וְלְבוּשִׁים לְאוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וְיִקַּבֵּל הַתְּנוּצָצוֹת וּרְמִזִּים מִכָּל דְּבַר — דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, כִּי אֵין מְקוֹם פְּנוּי מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ. וּכְכֹר אָמְרוּ חז"ל בַּמְדְּרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה ב, ט): מֵה רָאָה הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְדַבֵּר עִם מִשֶּׁה מִתּוֹף הַסִּנָּה? לְלַמְדָּךְ שְׂאִין מְקוֹם פְּנוּי בְּלֵא שְׂכִינָה אֶפְלוּ סִנָּה וְכוּ', עַיִן שָׁם; לְכֵן הַכֵּל מְגַלִּין נִפְלָאוֹת רְזִין וְרִזִּי דְרִזִּין, כִּי כָלֵם שְׂרִים שְׂרִים נִפְלָאִים עַד מְאֹד מְאֹד אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ; וְעַיִן בַּמַּעֲשֵׂה הַנּוֹרָא מִהַתְּגַלּוֹת תְּקוּנֵי עֲתִיק (עַיִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס), מִהֲבֵן מְלֶךְ וּבֶן הַשְּׂפָחָה שֶׁנֶּחְלָפוּ

(ספורי-מעשיות, מעשה יא), כְּשֶׁהֵטוּ אֲזַנָּם שָׁמְעוּ שֶׁהוּא קוֹל נְגִינָה וְזָמְרָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, וְהֵטוּ אֲזַנָּים יוֹתֵר, וְשָׁמְעוּ שֶׁהוּא קוֹל זָמְרָה וְנְגִינָה נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא תַעֲנוּג נִפְלֵא וְעֵצוּם מְאֹד לְשִׁמְעֵ זֹאת, שֶׁכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁל הָעוֹלָם כָּלָם כְּאִין נִחְשָׁבִים וּבְטָלִים לְגַמְרֵי נִגְדַּת הַתַּעֲנוּג הַנִּפְלֵא הַזֶּה שֶׁל הַנְּגִינָה הַזֹּאת וְכוּ', וְנִתֵּן לוֹ כְּלִי, שֶׁעַל מִי שְׁנוֹתֵנִין זֶה הַכְּלִי, גַּם-כֵּן שֶׁר אֶת הַנְּגוּן הַנִּפְלֵא וְהַנוֹרָא הַזֶּה וְכוּ'. [וַיֵּשׁ לְרַמְזוֹ הַכְּלִי הַזֶּה הוּא בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית, עֵינַן בְּקַהְלוֹת יַעֲקֹב, עֶרְף כְּלִי, וְהַרְאָב"ד פֶּרֶשׁ בְּסִפְרֵ יִצְיָרָה, שֶׁהוּא הִיסוּד וְכוּ', עֵינַן שָׁם; דִּהְיֵנוּ שְׁעַל-יְדֵי קִדְשַׁת הַבְּרִית יְכוֹל לְזַכּוֹת לָזֶה (כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יא), שְׁעַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַבְּרִית יִזְכֶּה לְהַתְּגַלוֹת מְלֶךְ הַכְּבוֹד, וַיִּזְכֶּה לְתַבּוּנוֹת הַתּוֹרָה לְעַמְקָהּ וְכוּ'], כִּי עַל-יְדֵי הַכְּלִי זָכָה לְקַבֵּל לְהִיּוֹת מִבֵּין דְּבָר מֵתוֹף דְּבָר וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה נִחְזַר הַשֵּׁם מְדִינָה טְפֹשִׁית וּמְלֶךְ חָכָם, כִּי הוּא עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, שְׁיִמְעֵט הַכְּבוֹד, וַיְהִי כְבוֹדוֹ לְאִין נִגְדוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיֵּדַע אֶת הָאֱמֶת בְּאִיזָה מְעַמֵּד וּמַצְבֵּי הוּא נִמְצָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְמִילָא יִתְרַבֶּה כְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵינַן לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו) וְכוּ' וְכוּ', וְאִי אֶפְשָׁר לְהַאֲרִיף בְּדְבָרִים דְּקִיָּם וְרוּחָנִיִּים כְּאֵלוֹ, וְתַרְאֵה לְעֵינַן בְּמַעֲשֵׂה הַנוֹרָא הַזֶּה וְכָל הַמְּרָאִי מְקוּמוֹת שְׁצִינְתֵי לָךְ, וְאִזּוֹ תִּבְיֵן קֶצֶת.

וְזוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּהַתְּגַלוֹת הַדַּעַת הָאֱמֶת, כִּי יִתְגַּלֶּה גְּדֹל הַדַּעַת הַנִּפְלְאָה, שֶׁ"מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", "לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קִדְשֵׁי, כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ דַּעַת אֶת הַנְּי"ה פְּמִים לְיָם מְכַסִּים" וְגו' (יִשְׁעִיָּה יא, ט), וְהַכֹּל יִתְבַּטְּלוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ (תְּהִלִּים כב, כט): "כִּי לֹה' הַמְּלוּכָה וּמִשַׁל בְּגוֹיִם" וְגו', וְעַל-כֵּן יִקְיָם אִזּוֹ (יִזְאֵל ג, א): "וְהָיָה אַחֲרֵי-כֵן אֶשְׁפֹּךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם" וְגו', כִּי עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַבְּטוּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ הַכֹּל פְּתוּחַ לְפָנָיו, וְזוֹכֶה לְהַתְּגַלוֹת רוּחָנִיּוֹת הַנְּבוּאָה וְכוּ'.

וְהִנֵּה לֹא הָיָה בְּדַעַתִּי לְכַתֵּב לָךְ כָּלֵל, וּבְכַפְרֵט כָּל זֶה, כִּי לֹא קִבַּלְתִּי מִמֶּךָ שׁוּם מִכְתָּב, וְטִרְדוֹתֵי רַבּוֹ מְאֹד מְאֹד, וְהִתְקַרַח לִי לְהַשִּׁיב

להרבה מכתבים המחכים לתשובה, אף מנחיצות הענין הזדרזתי
 עתה באישון לילה אחרי חצות לכתב לך, היות שאתמול שלחת אלי
 את הבחור ... והיות שרחמנות גדולה עליו כאשר תבין מעצמך,
 על-פן תזהר מאד מאד איך לדבר עמו לא להכביד עליו, כי הוא
 שבור מאד מאד, רק תראה להחיותו ולשמחו בכל מיני מטעמים
 המשיבים את הנפש. והעקר תזרוז שיראה להתבודד עמו יתברך
 בכל יום ויום חק ולא יעבר, ועל דבר זה תרבה עמו הדבור, כי
 בלא תפלה והתבודדות יהיה נאכד, חס ושלום, לגמרי, וכן תעוררו
 על למוד משניות, אם יזכה לח"י פרקים בכל יום אין למעלה מזה
 בשבילו, אשר האמירה בעלמא מסגלת לנשמה וכו', וכן תזרוז על
 למוד קצור שלחן ערוך, שילמד לאט לאט, וישאל את כל דבר
 הקשה לו באפן שיהיה בקי בהלכה, ותצמצם מאד מאד את הדבור
 עמו, ואל תפגס בשום וכוחים רק תדבר בנדאות בלי שום ספקות
 כלל, ואם תראה שאינו רוצה לצית אותך, כלך ממנו לגמרי, ואין
 עליך שום אחריות כלל, ואתה את נפשך הצלת; ותראה ללמד את
 התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ט, ותאמר עליה התפלה
 מלקוטי-תפלות, כי אחרת תהיה בסכנה גדולה, וגם אני עשיתי
 וקימתי זאת, והשם יתברך ישוב וירחם על כל הרחוקים, וישבו
 בתשובה אמתית, ויתרפאו ברפואה שלמה.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ומאחר שאתה משתוקק כל-כף לנסע אל ציונו הקדוש באומן,
 היה ראוי להאריך לך דבורי התחזקות וענינים נפלאים מציון רבנו
 ז"ל, אף ההכרח לי להפסיק מרב עיפותי, ואם ירצה השם, בפעם
 אחרת אכתב לך.

גם אבקש ממך מאד מאד שתראה לדבר עם הבחור ...
 ותראה לחזקו ולאמצו, כי הוא נצרך להתחזקות, ותראה לכתב לי

תִּתְּךָ-וּמִיד בְּקַבְּלָתְךָ מִכְּתָבִי זֶה, מִהַנְּעֻשָׁה וְנִשְׁמַע עִמָּךְ, וְאִם קִבַּלְתָּ
אֶת כָּל הַקּוֹנְטְרָסִים שֶׁשְׁלַחְתִּי עַל-יָדֶי הַבְּחוּר ...

תִּרְסֵד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר מִטּוֹת-מִסְעֵי ה'תשל"ב.

אֶף טוֹב וְחֹסֵד וְהִרְחַבְתָּ הַדַּעַת יִשְׁפְּעוּ אֵל אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ
יֵאִיר וַיִּזְרַח.

הִנֵּה מִכְּתָבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי זֶה זְמַן רַב, אֶף טְרַדוּתֵי הַרְבִּים עִכְבוּנֵי
עַד כָּעַתָּה, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ דְּבַר אֲמַת כְּרִצּוֹנְךָ, הֲלֹא כָּל סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל
בְּיָדְךָ, וּבְכַרְט הַ"לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן" וְהַ"לְקוּיטִי-תַּפְּלוֹת", הַפֶּה בָּהֶם וְהַפֶּה
בָּהֶם לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם עַל-כָּל-פָּנִים תוֹרָה אַחַת מִ"לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן",
וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתַּפְּלָה מִ"לְקוּיטִי-תַּפְּלוֹת", שְׁזֵה עוֹשֶׂה שְׁעֲשׂוּעִים
גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד לְמַעַלָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
ב', סִימָן כה), וְהִיא מְסַגֶּלֶת מְאֹד מְאֹד לְנִשְׁמָה, כִּי הִיא הַצְּלָחָה
נְצָחִית, וְנִעֲשִׂים מִזֶּה לְמַעַלָּה דְּבָרִים גְּבוּהִים וְנוֹרְאִים מְאֹד מְאֹד
(עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קה), וַיִּזְכֶּה שְׁיִמְחֲלוּ כָּל עוֹנוֹתָיו, כִּי בָּהֶם
נִתְיַחֲדוֹת הַי"ג מְדוֹת שֶׁהַתוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן וַי"ג מְדוֹת הַרְחֻמִּים (עֵין
לְקוּיטִי-הַלְכוֹת, רֹאשׁ חֹדֶשׁ, הַלְכָה ה'), וְאִם תִּרְגִּיל עֲצָמְךָ בְּזֶה עַל-כָּל-פָּנִים
מִהַיּוֹם הַזֶּה לְלַמֵּד כְּסֵדֵרן תוֹרָה אַחַת, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתַּפְּלָה, הִיָּה
מִבְּטָח שְׁלֵא תָּבוֹא עָלֶיךָ שׁוּם צָרָה וְצוּקָה, וְתִהְיֶה נִצּוּל מִכָּל מִשְׁוֹל
וּמִכָּל רָע, מִכָּל תַּקְלָה וּמִכָּל קִטְטָה וּמִחֲלָקֶת וְכוּ', וַיְהִיו גַּמְשָׁכִים
עָלֶיךָ חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, וּכְשֶׁתִּזְכֶּה לְסִים תִּתְחִיל עוֹד פַּעַם
וְכוּ', כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי בְּהֵאֵי חִיבוּרָא דְּאִיהוּ זוֹהֲרָא עֲלָאָה דְּעִתִּיק
יוֹמִין יִפְקוֹן בֵּיה מִן גְּלוּתָא, כִּי עַל-יָדֶי בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עִיר וְקְדִישׁ

מִן שְׁמִיָּא נְחִית שְׂרָא תְּקוּנָא לְאַתְתְּקִנָּא מְעִילָא לְתַתְּאָא, כִּי הוּא עוֹרֵר אֶת כָּל הָעוֹלָם מִהַשְׁנָה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ט), וְעִנְיָנוּ הוּא — אֲתַעְרוּתָא דְלַעִילָא^ב, כִּי מִמְשִׁיף אֶת כָּל הָאוּרוֹת לְמִטָּה וְכוּ', וְעַל-יְדֵי בּוֹצִינָא עֲלָאָה נִחַל נֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכֻמָּה אֲשַׁתְּלִים כָּל תְּקוּנֵי עַלְמִין, כִּי אֶתְהַדֵּר תְּקוּנָא לְאַתְתְּקִנָּא מִתַּתָּא לַעִילָא, כִּי הוּא מְחִיָּה אֶת כָּל הָעֵיפִים וְהַנְּפִילִים, הִירוּדִים וְהַשְּׁבוּרִים מְעוֹנוֹתֵיהֶם (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז), וְעִנְיָנוּ הוּא — אֲתַעְרוּתָא דְלַתְּתָא^ד, כִּי מְכַנֵּס בְּלֵב כָּל אֶחָד תְּשׁוּבָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְיִכְיֶן לַעֲצָמוֹ פְּלִים לְקַבֵּל אֶת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ הַגְּדוֹל וְהַגְּבוּר וְהַנוֹרָא וְכוּ', וְעַל-כֵּן תְּקוּנָא קַדְמָאָה לֹא הָיָה תְּקוּנָא שְׁלִים כִּי אִיהוּ (רְשַׁב"י) מְסַטְרָא דְהוּד דְעָלִיָּה אֲתַמְרִי^ה (אִיכָה א, יד): "נִתְּנֵנִי שְׂמֵמָה כָּל הַיּוֹם דְרַגְ'ה" [אוֹתִיּוֹת הַיּוֹד], כִּי מְאַחֵר שֶׁהוּא רַק אֲתַעְרוּתָא דְלַעִילָא וְאֵין לְבְנֵי-אָדָם פְּלִים לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר, עַל-כֵּן (שָׁם ה, יז): "עַל זֶה הִיָּה דְרַגְ'ה לְבָנוּ עַל אֵלֶּה חֲשָׁכוֹ עֵינֵינוּ", אֲבָל תְּקוּנָא בִּתְרָא הָיָה תְּקוּנָא שְׁלִים, כִּי אִיהוּ (מוֹהַר"ן) מְסַטְרָא דְנִצְחָה דְעָלִיָּה אֲתַמְרִי (תַּהֲלִים טו, יא): "נַעֲמוֹת בֵּימֵינוּךָ נִצְחָה", וּבִיָּה (שְׁמוּאֵל-א טו, כט): "וְגַם נִצְחָה יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֹר" וְגו', כִּי עַל יְדוֹ נִפְתַּח הַפֶּה, כִּי הוּא מְגַלֶּה אֶת אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה, וְכַשְּׁנוֹתְבֵרֶת יְדִיעָה זוֹ לְאָדָם, אֲזִי פּוֹתַח פִּיּוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, מְאַחֵר שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ אִתִּי, עִמִּי וְאֶצְלִי, וְזֶה אֶלְיָף — רְאִשֵׁי תְּבוּת: לְיֵהֱתִיר פֶּה אֱלֹמִים (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ט), הֵינּוּ עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם נִפְתַּח הַפֶּה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, שְׁזֵהוּ אֲתַעְרוּתָא דְלַתְּתָא נִפְלְאָה, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת אֵף שֶׁהוּא עֲדִין בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָה מְאֹד מְאֹד, אִם יִתְמִיד בְּזֵה, עַל-יְדֵי-זֵה יִבְנֶה פְּלִים לְקַבֵּל אַחֲרֵי-כֵן אֶת

א) כִּי בַחֲבוּר הָיָה שֶׁהוּא זֶהר עֲלִיוֹן שֶׁל עֲתִיק יוֹמִין יֵצְאוּ בּוֹ מִהַגְּלוּת, כִּי עַל-יְדֵי גֵר הַקְּדוֹשׁ, הַמְּלֹאךָ הַקְּדוֹשׁ, שְׂבִירַד מִהַשְׁמַיִם, מוֹרִיד תְּקוּנִים לְתַקֵּן מִלְמַעְלָה לְמִטָּה.
 ב) הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלְמַעְלָה.
 ג) וְעַל-יְדֵי הַגֵּר הָעֲלִיוֹן, נִחַל נֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכֻמָּה נִשְׁלֵמִים כָּל תְּקוּנֵי הָעוֹלָמוֹת, כִּי חוֹזֵר הַתְּקוּן לְתַקֵּן מִלְמַטָּה לְמַעְלָה.
 ד) הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלְמִטָּה.
 ה) הַתְּקוּן הַקָּדָם הוּא לֹא תְּקוּן שְׁלֵם, כִּי הוּא (רְשַׁב"י) מִמַּדַּת הוּד, שְׁנֹאֲמֵר עָלֶיהָ...
 ו) אֲבָל הַתְּקוּן הַאֲחֵרוֹן הוּא תְּקוּן שְׁלֵם, כִּי רַבְּנוּ י"ל הוּא מְצַד מַדַּת נִצְחָה, שְׁנֹאֲמֵר עָלֶיהָ...

הַאֲתַעְרוּתָא דְלַעֲיָלָא, וּבְגִין דָּא' כְּתִיב (דְּנִיָּאל יב, ג): "וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ" וְגו', הַמְשַׁכְּלִים דִּיקָא בְּלִשׁוֹן רַבִּים רְזָא דְתַרִּין מְשַׁכְּלִים: רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי וּמוֹהֲרָן, דְּאִינוּן תַּרִּין מְשִׁיחִין דְּקִיָּמָא לְאַתְקִנָּא לָהּ לְשַׁכְּנִתָּא וְלֹאֲשַׁרְאָה לָהּ עַל רִישֵׁיהּ דְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְאִינוּן תַּרִּין חַד מְסֻטָּרָא דְלֹאָה, וְדָא מִפְּנֵי דְדוּד דְּאִיְהוּ הַתְּגָלוֹת הַתְּפִלָּה, וְחַד מְסֻטָּרָא דְרַחֵל, וְדָא מִפְּנֵי יוֹסֵף דְּאִיְהוּ הַתְּגָלוֹת הַתּוֹרָה, וְעַל-פְּנֵי הֵם מְקַשְּׁרִין וּמְיַחֲדִין יַחַד, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי הוּא הַתְּחִלַּת הַתְּקוּן שֶׁל תְּקוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמוֹהֲרָן הוּא סוֹף הַתְּקוּן שֶׁל תְּקוּנֵי כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי הוּא הַתְּנָא הַיְחִידִי שְׁאֵמַר בְּכָרַם בְּיַבְנָה (שְׁפַת קֹלֶח): חַס וְשְׁלוֹם, שְׁלֹא תִשְׁתַּכַּח תּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל-פְּנֵי כָּל הַהִשְׁרָאָה שְׁזַכִּינוּ שְׁנִשְׁאָרָה אֲצַלְנוּ הַתּוֹרָה וְלֹא נִשְׁתַּכַּח דִּיקָא עַל-יַדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי (עֵין בְּהַתְּחִלַּת הַלְקוּטֵי-מוֹהֲרָן), וּמוֹהֲרָן הוּא הַצַּדִּיק הַיְחִידִי שְׁגָלָה וּפְרָסַם עֲנִין הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאָמַר, שֶׁהוּא דְבָר הַשְּׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל נֶעַר וְזָקֵן, וְזֶה יוֹצִיא מִכָּל מִיַּי חֲשָׁכוֹת וְעִבְרוֹת שְׁנֹלְכָד בָּהֶם, וַיִּזְכְּהוּ לְהַגִּיעַ אֶל תְּכֵלִית שְׁלֵמוֹת תְּקוּנוֹ הַנִּצְחִי וְכו'.

וַיֵּשׁ לְהֶאֱרִיף בְּזֶה עוֹד דְּבָרִים וְסוּדוֹת נוֹרָאִים אֲשֶׁר לֹא שְׁמַעְתֶּם אֲזַן מֵעוֹלָם מִגְּדֵלַת רַבְּנוּ ז"ל, אִף אֵין הַפְּנָאי מְסַפִּיק, כִּי גַם אֵת זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לָךְ עֲכָשׁוּ אַחַר תְּפִלַּת שְׁחִרִית, וּבַתְּפִלִּין דְּרַבְּנוּ תַם, (וְתַרְאָה לְהַסְתִּיר אֵת הַמְּכַתֵּב הַזֶּה אֲצִלְךָ), וּבְזֶה אָנוּ רוֹאִים גְּדֵלַת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ וְנִפְלְאוֹתָיו הַרְבִּים וְהַגְּנוּזִים וְהַנְּסֻתִים, אֲשֶׁר הַפְּלִיא חֲסֵדוֹ עִמָּנוּ, שְׁנִזְכֶּה לִישָׂא וְלַתֵּן בְּעַל-פִּיהּ וּבַכְּתָב בְּדְבָרִים אֱלֹהֵי הָעוֹמְדִים בְּרוּם רוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, דְּבָרִים שְׁהִיוּ גְּנוּזִים בְּכָל הַדְּוֹרוֹת אֲשֶׁר עוֹלָם עַד אֵין סוֹף וַיּוֹרְדִים עַד אֵין תְּכֵלִית, לְהַחֲיוֹת גַּם אוֹתִי וְגַם אוֹתְךָ בְּהַתְּנוּצָצוֹת נְעִימוֹת, עֲרִבוֹת, מְתִיקוֹת תְּשׁוּקַת הַתְּנוּצָצוֹת אֱלִקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְנִצְחֵת, וְעַלִּינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל עַל כָּל הַחֲסֵד הַנִּפְלָא

(ז) וּבְגֵלָל זֶה.

(ח) הַסּוּד שֶׁל שְׁנֵי מְשַׁכְּלִים רַבִּי וּמוֹהֲרָן, שֶׁהֵם שְׁנֵי מְשִׁיחִים שְׁקִימִים לְתַקֵּן אוֹתָהּ אֵת הַשְּׁכִינָה, וְלְהַשְׁרִית אוֹתָהּ עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהֵם שְׁנַיִם, אֶחָד מִצַּד לֹאָה, וְהוּא בֶן דְּוּד — הַתְּגָלוֹת הַתְּפִלָּה, וְאֶחָד מִצַּד רַחֵל, וְהוּא בֶן יוֹסֵף, שֶׁהוּא הַתְּגָלוֹת הַתּוֹרָה.

הַזֶּה, אֲשֶׁר הָיָה בְּעֵזְרֵנוּ בְּדוֹר הַיְתוֹם הַזֶּה בְּשִׁפְלֵ מַצְבֵּנוּ וּבְדַחְקוֹת מַעֲשֵׂינוּ, לִידַע וְלְהַאֲמִין וּלְדַבֵּר בְּדִבְרֵי קְדוּשִׁים וְנוֹרָאִים כְּאֵלוֹ; מֵה נֹאמַר וּמֵה נְדַבֵּר, מֵה נִשְׁיב לֵה' כָּל תַּגְּמוּלוֹהִי עָלֵינוּ, לְפִיכֶּךָ אֲנַחְנוּ חַיִּים לְהַתְחַזֵּק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה וּבְחֻדוֹהַ בְּכָל עֵת, בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, לְהַזְכִּיר לְעַצְמָנוּ בְּכָל פֶּעַם הַחֲסָדִים הָאֵלֶּה וְהַיְשׁוּעוֹת הָאֵלֶּה, לְזִכּוֹת לְהַתְנוּדֵעַ מִסִּפְרֵי קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ וּמִרְבֵּי אֱמֶת פְּזָה, אֲשֶׁר בְּנֹדָאֵי יִתְקַנּוּנוֹ, אִם נִשְׁלִיף אֶת שִׁכְלָנוּ הַמְדַמָּה וְנִקְיִים אֶת כָּל אֲשֶׁר מְצָוָה אוֹתָנוּ (עֵינִי לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קכג).

וְתַהֲיֶה קְבוּעַ בְּקַבְיֵעוֹת חֻזְקָה לְכַרְח אֵלָיו יִתְפַּרֵּךְ בְּכָל יוֹם כַּמָּה שְׁעוֹת בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת, זְמִירוֹת וְהוֹדָאוֹת, כִּי רַק עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְהַנְצִיל מִרְדַּת שַׁחַת וְכוּ', וְתִזְכֶּה לְמַח מִיִּשְׁב וּשְׁכַל וְדַעַת יִשְׂרָאֵל, וְכֵן תַּהֲיֶה קְבוּעַ בְּקַבְיֵעוֹת חֻזְקָה מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְשִׁקֵּד בְּשִׁלְחָן עֲרוּף כְּסֻדְרָן כְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְכֵן לְשִׁקֵּד בְּמִשְׁנֵיּוֹת, אִם תִּזְכֶּה לְלַמֵּד וּלְחַזֵּר ח"י פְּרָקִים בְּכָל יוֹם אִין לְמַעְלָה מִזֶּה בְּתַקוּן הַבְּרִית כְּפִדּוּעַ, וְתֹאמַר בְּכָל יוֹם תַּקוּן הַכֶּלְלִי, וְתִזְהַר מְאֹד לְבָלִי לְהִסְתַּוֵּב בְּעֵתִים הֵלְלוּ בְּדִרְכֵיכֶם, כִּי כָּבֵד אָמְרוּ חז"ל (ירושלמי, בְּרֻכּוֹת ד): כָּל הַדִּרְכִּים בְּחֻזְקַת סִפְנָה, וּבְפִרְטִיּוֹת בְּעֵתִים הֵלְלוּ, הַדִּרְכִּים מְלֵאִים שַׁחַץ וְנֹאוּף. וְצָרִיף לְקַיִם (יִשְׁעִיָּה כו, כ): "לֵךְ עִמִּי בֵּא בְּחַדְרֵיךָ וְסִגְרֵ דְלִתְךָ בְּעֶדְךָ חֲבִי כְּמַעֲט רְגַע עַד יַעֲבֹר זַעַם". וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר פֶּעַם לְאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (בַּמְדָּבָר ט, יג): "וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר, וּבְדָרְךָ לֹא הָיָה" וְגו', כִּי אִם אֵינִי הוֹלֵךְ בְּדָרְךָ, אִזּוֹ הוּא טָהוֹר וְהֵבֵן; וְאָמְרוּ חז"ל בַּמְדָּרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה כה, א): כָּל מִי שִׁיּוּצָא לְדָרְךָ וְאֵינִי מְכַוֵּן לְבוֹ לְמַלְחָמָה, סוּף שֶׁהוּא נוֹפֵל בְּמַלְחָמָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; כִּי כָּל הַטְּמָאוֹת וְהַפְּרִיזוֹת הֵם עַל הַדִּרְכִּים. וְעֵינֵי בַּמְדָּרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ע, ד), שְׁדָרְשׁוּ: אִין דָּרְךָ אֵלֶּה עֲבוּדָה זָרָה, אֵלֶּה גְלוּי עֲרִירוֹת, אֵלֶּה שְׁפִיכוֹת דְּמַיִם, אֵלֶּה לְשׁוֹן-הָרַע, עֵינֵי שָׁם; שְׁלֵמְדוֹ אֶת זֶה מֵהַפְּסוּקִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְאִם הִתְכַּרַח לוֹ לִילֵךְ פֶּעַם בְּדָרְךָ, יִרְבֶּה בְּהַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ בְּדָרְךָ, וְלַעֲשׂוֹת מַתּוּרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁבֵל מֵה שְׁזוֹכֵר מְלַמְּדוֹ שְׁלֵמְדוֹ, יַעֲשֶׂה מִזֶּה תְּפִלוֹת וּבְקִשׁוֹת, כִּי בְּלֹא הֶכִי סִפְנָה גְדוּלָּה עָלָיו

שְׁלֵא יִפְשֵׁל וְכוּ'. וְאָמְרוּ בְּזֵהָר הַקְדוֹשׁ (פְּרָשַׁת נח טו): כֹּל מֵאֵן דְּאִזִּיל
בְּאַרְחָא וְלֹאֵו עֲמִיה מִלְּא דְאִוְרִיתָא אֶסְתַּפֵּן בְּנִפְשִׁיהָ וְכוּ'. וְזוּהִי
הַדְרָךְ הַנְּכֻנָה — כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, יַעֲשֶׂה מַתּוּרוֹת תְּפִלָּה, כִּי הֵלֵב
נִמְשָׁךְ מְאֹד אַחַר דְּבוּרָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה מְחֻשְׁבוֹתָיו מְשׁוּטְטוֹת
בְּאַמוּנָה וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ וְכוּ'.

ובְּיֹתֵר צְרִיף אַתָּה לְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה וְחִדּוּה רַבָּה וְעֲצוּמָה,
וְלִהְפֹּךְ כֹּל מִיַּיִן יְגוֹן וְאַנְחָה לְשִׁמְחָה, שְׁכֹל מֵה שְׁרוּצִים לְהַחֲלִישׁ
דַּעְתָּךְ וְלִהְשַׁלִּיף אוֹתָךְ עַל-יְדֵי רַבּוּי קְלִקוּלֶיךָ, צְרִיף לְהַפֵּךְ לְשִׁמְחָה,
כִּי הֵלֵא אַף-עַל-פִּי-כֵן אִינִי מִתְנַגֵּד עַל הָאֱמֶת הַזֶּה, עַל הַנַּחֲל הַנוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יְגוֹן עַלִּינוּ, וְגַם אֲנִי יוֹדֵעַ מִדְּבוּרָיו הַיְקָרִים הַמְּחִיִּים
וְהַמְּחַזְּקִים, שְׁעַל כֹּל דְּבוּר וְדְבוּר צְרִיף לֹאֵר אֶלְמֵלֵא לֹא אֲתִינָא לְהֵאִי
עֲלָמָא אֶלֵא לְמִשְׁמַע דְּבוּר זֶה? — הִיָּה דִי, מְכַל שְׁפֵן וְכֹל שְׁכַל שְׁאַתָּה
יוֹדֵעַ כְּכֹר כֹּל-כֶּף רַבּוּי עֲצוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת, בְּוֹדֵאִי אַתָּה צְרִיף לְרַקֵּד
בְּכֹל יוֹם מִחֲמַת שִׁמְחָה, כִּי תִהְלֶה לְאֵל, אִינִי מִתְנַגֵּד, חַס וְשְׁלוֹם, עַל
אוֹרוֹת כְּאַלוּ; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כֹּל הַחֲסֵד חַנּוּם שְׁעֲשֵׂה
עִמָּנוּ.

וְהִתְחַזֵּק לְקַצֵּר עֲכָשׁוּ, לִילֵךְ לְאֹכֵל פֶּת שְׁחָרִית.

הַדְּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי תִכּוֹן-וּמִיד בְּקַבְּלָתְךָ מִכְּתָבִי זֶה, וְכֵן תִּכְתֹּב לִי
אִם קִבַּלְתָּ הַקּוֹנְטְרַסִים שֶׁבִּקְשָׁתָּ, וְהִיָּה אִם שְׁמוֹעַ בְּיָשָׁן תִּשְׁמַע בְּחֻדְשׁ,
שְׁאַשְׁלַח לְךָ עוֹד.

וְתִרְאֶה אֶת הַמְּכַתֵּב לְחֻבְרָנוּ ... גִּירוּ יְאִיר, וְאַחֲרֵי-כֵן תִּצְנִיעֵנו כִּי
לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי לְכַתֵּב לְךָ כֹּל זֹאת, וְהַכֹּל מֵאֵת הַשֵּׁם.

(ט) כֹּל מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וְאִין עִמוּ דְּבָרֵי תוֹרָה, מִסְתַּפֵּן בְּנִפְשׁוֹ.
(י) אִם לֹא בִּאתִי לְזֶה הָעוֹלָם, אֶלֵא לְשִׁמְעַ דְּבוּר זֶה.

תִּרְסָה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֹדֵר מִטוֹת־מַסְעֵי ה'תשל"ב.

בֵּין הַמְצָרִים יָאִיר הָאוֹר הַגָּנוּז לְיִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט לְאַהוּבָי, אָחִי וְרַעִי, הַבַּחּוּר הַיָּקָר, הַחֹפֵץ וּמִשְׁתַּוְּקֵק לְצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וּלְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּהָאֶרֶת נָעַם זֵיו שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי הָאִי נַחֲלָא עֲמִיקָא וּטְמִירָא, הַנַּחֲל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... יָאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר אֶתְמוּל קִבְלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד עַל שְׁתִּהְלָה לְאֵל, לֹא נִתְקָה הַהִתְקַשְׁרוֹת בֵּינֵנוּ שְׁנִתְקַשְׁרָנוּ יַחַד לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אִךְ מְאֹד מְאֹד נִשְׁפָּר לְבִי עַל גְּדֹל מְרִירוֹת דְּמִרִירוֹת לְבָבְךָ, וְעַל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלַיְךָ, וְהֶעֱקָר — עַל שְׂאֵתָה מִמִּשְׁיָךְ אֶת עֲצָמְךָ כָּל־כֶּף אֶל הַצָּרָה, בְּנֹדָאֵי צָרְתָךְ הִיא צָרָה, וְאֲנִי מְרַגֵּשׁ הֵיטֵב הֵיטֵב צַעֲרְךָ הַקָּשָׁה בְּמַה שְּׁעוֹבֵר עָלַיְךָ וְכוּ', אִךְ לֹא זֶה הַדֶּרֶךְ — לְעַקֵּם אֶת לְבָבוֹ כָּל־כֶּף מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּבֹר אֶמְרוּ חַיִּי"ל (עֵינַי בְּתַנָּא דְּבִי אֵלֵיהּ וּרְבָה, פְּרָק יח): "בְּכָל צָרְתֶם לֹא צַר" (ישעיה סג, ט) — אָמַר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: בְּכָל צַעַר וְצַעַר שֵׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל כְּבִיכּוֹל אֲנִי עֲמָהֶם, שְׁנֵאמַר: "לֹא צַר", אֵל תִּקְרִי 'לֹא צַר', אֶלָּא 'לִי צַר' וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מֵתְאַוֶּה מְאֹד מְאֹד לְתַפְלָתְךָ, וּמְחַכֶּה שְׁתִּבּוֹא אֵלָיו בְּשִׂיחָה — זֶה תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת (עֵינַי בְּרִכּוֹת כו:), וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ הַנִּשְׁפָּר וְהַנִּדְפָּא וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלַיְךָ כְּמוֹ שְׁסַפַּרְתָּ לִּי. וְגַלְהָ לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רנט): כְּשֶׁאָדָם מִתְּבוּדָד וּמִפְרָשׁ שִׂיחָתוֹ וְצַעֲרוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִתְּבוּדָה וּמִתְחַרֵּט עַל גְּדֹל הַפְּגָמִים שְׁעָשָׂה, אֲזִי גַם הַשְּׁכִינָה כְּנִגְדוֹ מְפָרֶשֶׁת לְפָנָיו שִׂיחָתָהּ וְצַעֲרָהּ וּמִנְחָמַת אוֹתוֹ, כִּי בְּכָל פְּגָם וּפְגָם שְׁפָגַם בְּנִשְׁמָתוֹ, פָּגַם אֶצְלוֹ גַם־כֵּן כְּבִיכּוֹל, וְהִיא מְנַחֶמֶת אוֹתוֹ, שְׁתִּבְקַשׁ תַּחְבּוּלוֹת לְתַקֵּן כָּל הַפְּגָמִים שְׁפָגַם וְנִתְלַכְלַךְ בָּהֶם, כִּי אִךְ־עַל־פִּי שֶׁהוּא פָּגוּם מְאֹד מְאֹד, הַשְּׁכִינָה

מסבכת אותו, כמאמרם ז"ל (יומא נו:): "השכן אתם בתוך טמאתם" (ויקרא טז, טז) — אפלו בפעוה שהם טמאים שכינה עמהם; כי אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ועקר פסופו יתברך ככיכול הוא התפלה והשיחה, שיתעורר ממקומו השפל לברח למקום מיוחד שאין שם בני-אדם, וישפך נפשו ולכבו אליו יתברך ברחמים ובתחנונים בתמימות גמורה כאשר ידבר איש עם רעהו. וצריך שתהיה עקשן גדול על זה בלי שום טעם, כדרך העקשן שעושה עניניו בלי שום טעם. וכבר אמרו חז"ל (מדרש תנחומא, פרשת וישלח ט): אין הקדוש-ברוך-הוא חפץ לחיב בריה אלא מבקש שיתפללו הבריות לפניו ויקבלם וכו', עי' שם.

והעקר, אחי היקר, צריך שתדע אשר רק זה הוא השער והפתח לצאת מהחשך, כי על-ידי שאומר ומדבר ומשיח דבוריו עמו יתברך באמת גמורה ובפשיטות כתינוק, אז מאיר לו השם יתברך איך לצאת מהחשך שגלפד בו (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ט), וכן עקר השער והפתח להכנס אל הקדושה הוא התפלה (עי' שם, חלק ב', סימן פד), ואף שהתחלת קצת, ונדמה לה כאלו אין שומעין לה, חס ושלום, תדע שכל זה עבר על כל הצדיקים (עי' שבחי-הר"ן בתחילתו), שנדמה להם כף בתחילת העבודה, ואף-על-פי-כן התחזקו והתאמצו על דבר והנהגה זו בעקשנות ובתקיפות גדולה מאד מאד, ואם לא היו מתחזקים בכל מיני חזוק, היו נשארים בחוץ לגמרי וכו'. וזה נא וראה מה שאמרו חז"ל (מגלה יב): על מרדכי, שנקרא בן קיש — שהקיש על דלתי הרחמים, הינו שעמד על מקומו יום אחר יום, והקיש (ער האט גיקלאפטא) על דלתי הרחמים, אף שהיה אז חשך והסתרה גדולה עד מאד מאד, והיו ישראל אז בסכנה גדולה, כי כבר היה לאחר גזר דין (אסתר ג, יב): "נכתב ונחתם בטבעת המלך" וגו', והיתה הסתרה ואפלה גדולה, בכחינת שנה (די מחין וענען גיווען פארש'לפן^ב), כמובא בכתבי הארז"ל (עי' פרי עץ חיים,

(א) הוא דפק.

(ב) המחין היו רדומים.

שער פורים, פֶּרֶק ה') שְׁזָה שְׁאָמַר הַמֶּן: "יִשְׁנוּ עִם אֶחָד מִפְּזָר וּמִפְּרָד" (אָסְתֵר ג, ח), וְאָמְרוּ חַז"ל בַּמִּדְרָשׁ (אָסְתֵר רַבָּה ז, יב) שְׁאָמַר: אֵלֶיקֵיהֶם אוֹתוֹ שְׁנֵאָמַר בּוֹ (דְּבָרִים ו, ד): ה' אֶחָד — יִשָּׁן לוֹ מֵעַמּוֹ, שְׁרָצָה לְעוֹרֵר קְטָרוֹג גְּדוֹל עַל יִשְׂרָאֵל, כִּי מֵאַחַר שֵׁישׁ שְׁנָה וְהִסְתַּרְתָּה בְּעוֹלָם, עַל-יַד־יְזָה נִתְפָּזְרוּ (פָּגַם הַבְּרִית) וְנִפְרְדּוּ (שְׁנֵאת חֲנָם), וְעַל-כֵּן חָשַׁב שִׁיחֵיהָ יָכוֹל לָהֶם. וּבִאֲמַת הָיוּ אִזּוֹ בְּסַפְנָה גְדוֹלָה עַד מֵאֵד מֵאֵד, וְלוֹלָא שְׁהַקְדִּים הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רְפוּאָה לְמִכָּה, שְׁהוֹרִיד לָנוּ אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמַת, שֶׁהוּא מְרַדְכִי, וְהוּא עוֹרֵר אֶת יִשְׂרָאֵל מִהַשְׁנָה, וְעַל-יַד־יְזָה נִפְתַּח פִּיהֶם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵיִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס), הָיוּ חַס וְשְׁלוֹם, נְאֻכְדִים. וּמוּכָא בַּמִּדְרָשׁ (אָסְתֵר רַבָּה ח, ז), גְּדַל עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה שֶׁל מְרַדְכִי (וּוֹאֵס עַר הָאֵט גִּיקְעֵרֵט וּוְעֵלְטוֹן), אֲשֶׁר מְרַדְכִי קִבֵּץ אֶת הַתִּינוּקוֹת, וְעָנָה אוֹתָם מִלְחָם וּמִים, וְהִלְבִּישָׁם שֶׁק וְאָפֵר, וְהָיוּ צוֹעֲקִים וּבוֹכִים וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, (עֵיִן שָׁם אֶת אַרְיִכוֹת תְּפִלַּת אָסְתֵר), וּמוּכָא (שָׁם ט, ד): מְרַדְכִי יָשַׁב בְּבֵית מְדֻרְשׁוֹ, וְכָל הַתִּינוּקוֹת יוֹשְׁבִים לְפָנָיו וְשָׁקִים בְּמִתְנִיָּהֶם וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְצוֹעֲקִים וּבוֹכִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְגָעוּ כָּל-כָּף בַּתְּפִלָּה וּבִבְכִיָּה, עַד שֶׁעָלְתָה שׁוּעַתָּם לְמָרוֹם, וְשָׁמַע קוֹל בְּכִיָּתָם וְכוּ', עֵיִן שָׁם; וְנִמְתַּק הַפֶּל, וְנִאֲבָדָה הַסְטָרָא אַחֲרָא, שֶׁהִיא הַהִסְתַּרְתָּה וְהַחֲשָׁף, לְגַמְרִי, כִּי מְרַדְכִי הוּא בְּחִינַת יְסוֹד אָבָא, שֶׁהוּא גְלוּי הַהֲאָרָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל בְּנֵי הַבֵּית, וּבִאֲמַת אוֹתָהּ הִסְתַּרְתָּה וְשָׁנָה שֶׁהָיוּ אִזּוֹ, הָיוּ בְּסוֹד הַדּוֹרְמִיטָא שֶׁל זְעִיר אַנְפִּין, כְּדִי לְנַסֵּר אֶת הַמַּלְכוּת, לְעֲשׂוֹתָהּ פְּרָצוּף בְּפָנָי עֲצָמָה, וְלַהֲחַזִּירָה פָּנִים אֶל פָּנִים אֶל הַזְעִיר אַנְפִּין (כְּמוּכָא בְּפָרִי עֵץ חַיִּים, שְׁעַר רֵאשׁ הַשְּׁנָה, פֶּרֶק א'), שְׁזָהוּ מֵצַד אֶחָד טוֹבָה גְדוֹלָה. [עֵיִן נִפְלְאוֹת רַבּוֹת בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת (רֵאשׁ חֹדֶשׁ, הַלְכָה ה'), שְׁמַגְלָה עַל עֲנִינִים אֵלּוּ סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת מִמַּעַלַת הַתְּפִלָּה וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, שְׁזָהוּ בְּעֲצָמוֹ סוֹד הַמַּלְכוּת — נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּפִלָּה, לְהַחֲזִירָם פָּנִים אֶל פָּנִים אֶל זְעִיר אַנְפִּין — קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ', עֵיִן שָׁם].

וכמו שַׁיֵּשׁ בְּכָל־כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ בַּפֶּרֶט
 אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁהֶכְרַח לְכָל מִי שְׂרוּצָה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ
 שְׁשֵׁמוֹ שְׁלוֹם (עַיֵן שֶׁבַת י.), הֵינּוּ לְזִכּוֹת לְתַקֵּן מַה שְׁפָגַם עַד עַכְשָׁו,
 וְיִהְיֶה נִקְלָל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ שֶׁהוּא שְׁלוֹם [עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן
 (ג), שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זִזְכָּה לִידִיעָה זו, גְּלוּי הָאֶרֶת אֲבָא, שֶׁהִכָּל לְכָל עֶצֶם
 עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-כֵּן הוּא בְּשְׁלוֹם עִם כָּל בְּרִיָּה
 וְכו', עַיֵן שָׁם]; הֶהְכַּרְח שִׁיתְלַבֵּשׁ הַשְּׁלוֹם בְּמִרְיוֹת (עַיֵן שָׁם, סִימָן כו)
 כִּי שֶׁבַת שְׁלוֹם בְּמִרְה קָבְלוֹ, כִּי כֵן הָרַף הַשְּׁלוֹם לְהִתְלַבֵּשׁ בְּמִרְה,
 בְּסוּד (יִשְׁעִיָּה לח, י): "הִנֵּה לְשְׁלוֹם מֵר לִי מֵר", כִּי הָאָדָם עַל-יְדֵי
 חֻטְאָיו, הִתְלַבֵּשׁ בְּבִגְדִים צוּאִים (עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן יד),
 וְעַל-כֵּן עַכְשָׁו כְּשֶׁרוּצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ וְלַצָּאת, אֲז אֵלּוּ הַבְּגָדִים
 הַצּוּאִים וְעוֹנוּתָיו הַרְבִּים, גּוֹרְמִים לוֹ מְנִיעוֹת וּמִרְיוֹת הַרְבֵּה, וְאִם
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינּוּ מִתְיָאֵשׁ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְבָרַח לְמָקוֹם מִיַּחַד שְׂאִין
 שָׁם בְּנִי-אָדָם, וַיִּפְרֹשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ וְאֵת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּתַמִּימוֹת
 וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וַיִּדְבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בְּה, אֲז לֹאט לֹאט
 בְּמִשְׁף הַזְּמַן יִפְשִׁיט מֵעָלָיו כָּל אֵלּוּ הַמִּרְיוֹת וְהַמְנִיעוֹת, עַד שְׁיִזְכָּה
 שְׁיָבוֹא יוֹם יִשׁוּעָתוֹ, שְׁיִזְכָּה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ פְּנִים אֶל פְּנִים
 וְכו'. [כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק ב', סִימָן צט): כְּשֶׁהִשֵּׁם
 יִתְבַּרֵּךְ עוֹזֵר בְּהִתְבּוֹדְדוֹת, אֲז הִתְבּוֹדְדוֹת אֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ
 פְּנִים אֶל פְּנִים וְדו"ק].

וּמְלַבֵּד אֶהוּבִי, אֲחִי, שְׁלֹא תִהְיֶה בְּטָלָן, רַק בָּרוּח לָךְ אֶל מְקוֹמְךָ
 הַמְיָחַד לָךְ לְהִתְבּוֹדְדוֹת, וְתַצְעַק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְתִפְרֹשׁ הַכָּל
 בְּאֵר הַיֵּטֵב, וְאִפְלוּ יִהְיֶה הֶהְכַּרְח לָךְ לְחֹזֵר בְּדַבּוּר אֶחָד כְּמַה וְכַמַּה
 פְּעָמִים, אֵל תְּסַתְּפֵל עַל זֶה כָּל־ל. אֶף דַּע לָךְ, אֲחִי, שְׁצָרִיכִים לְחַכּוֹת
 וּלְקוֹוֹת הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וְעַקֵּר הִתְחַזְּקוֹת צָרִיכִים בְּיָמִים אֵלּוּ, אֲשֶׁר
 עֲדִין הַמִּרְיוֹת וְהַמְנִיעוֹת לְכָל דְּבָר שְׂבִקְדָּשָׁה מִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְׁטִים
 עָלָיו, וְהוּא עֲדִין אֵינּוּ רוֹאֶה שׁוֹם דְּבָר, וּמֵר לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְנִדְמָה
 לוֹ כְּאֵלּוּ אֲבָדָה תְּקוּהָ, וְכֵאלּוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּרִגְזוֹ וּבְכַעַס עָלָיו, חַס
 וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, וְכֵאלּוּ אֵינּוּ רוּצָה בּוֹ, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם,

אז דִּיקָא צָרִיף לְהַתְגַּבֵּר וּלְדַלֵּג עַל כָּל הַנְּפִילוֹת, וּלְהַתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי מְרִירוֹת וְקִטְנוֹת שְׁעוֹבָרִים עָלָיו, אִף שְׁבִין כָּף וּבִין כָּף נוֹפֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֵל יִתְיַאֲשׁ מִן הַרְחָמִים, וְאֵל יִסְתַּכֵּל לְאַחֲרָיו כָּלֵל, "נֶאֱרָא שְׁטַענְדִּיג אַנטְלוֹיפֶן צוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ".¹ וְהִנֵּה קִלְפַת הַמֶּן-עֲמֶלֶק אוֹרְכַת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטִיּוֹת, דִּיקָא בְּעַת הַחֲשֻׁכוֹת וְהַשְּׁנָה שְׁעוֹבָרַת עַל הָאָדָם, וְאִזּוֹ הָאָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת חֲזָק וְתַקִּיף בְּדַעְתּוֹ מְאֹד מְאֹד, "יְהִיֶּה אִיף שְׁיִהְיֶה אֲנִי מְכָרַח לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִף שְׁעִדִּין אֲנִי רוֹאֶה שְׁמַגְרָשִׁים אוֹתִי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ", שְׁהַהֲכַרַח לוֹ לְסַבֵּל מְרִירוֹת הַרְבֵּה מִקֶּדֶם, אִזּוֹ דִּיקָא בָּא הַמֶּן-עֲמֶלֶק, וּמִסִּית אֶת הָאָדָם וְאִינוֹ מִנִּיחוֹ לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן — שְׁיִסַּבֵּל הַמְרִירוֹת, וּמִסִּיתוֹ לְבַעֵט בְּאֵלוֹ הַמְרִירוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת שֶׁהוּא מְכָרַח לְקַבֵּל בְּשִׁבִיל רְפוּאָתוֹ, וּבְקִאֲמַת אִזּוֹ הָאָדָם בְּסַפְנָה גְדוֹלָה, וְיֵשׁ לוֹ בְּחִירָה גְדוֹלָה — אִם לְבָרַח תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְמַעֵט לְאֵט לְאֵט מְרִירוֹתוֹ, אוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, לְהַפֵּךְ — לְבָרַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וְלֹא לְהַתְבּוֹדֵד, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְגַּבֵּר מְרִירוֹתוֹ יוֹתֵר יוֹתֵר בְּכָפֶל כְּפָלִים, וְתִכְבֵּד גְּלוֹתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְיִפֹּל, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּנִפְיֵלָה אַחַר נִפְיֵלָה, הַשֵּׁם יִרְחַם (עֵין לְקוּסֵי-הַלְכוֹת, קִרְחָה וּכְתַבַת קַעֲקַע, הַלְכָה ג'); וְעַקֵּר הַהֲתַחַזְקוֹת אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצְדִּיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְרִדְכִי, כִּי רַק הוּא יְכוּל לְהַמְתִּיק אֶת הַמְרִירוֹת, כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא מְרִדְכִי (מַגִּלָּה י'): מֶר דְּרוֹר — לְשׁוֹן הַמְתַּקַּת הַמְרִירוֹת, מֶר הוּא מְרִירוֹת, דְּרוֹר הוּא חֲרוֹת, הִינּוּ דִּיקָא עַל-יְדֵי הַצְדִּיק הָאֲמֵת יְכוּלִים לְצַאֵת מִהַמְרִירוֹת וּלְחַכּוֹת לְחֲרוֹת, כִּי הוּא מְנַחֵם הַכֹּל וּמְשַׂמֵּחַ הַכֹּל, כִּי הוּא הַיְחִי' מִי' הָאֲמֵתִי הַמְנַחֵם אֶת כָּל הַשְּׁבוּרִים וְהַנְּדַכָּאִים וְהַרְחוּקִים וְכוּ', וּמְקַרְבֵּן אֶל אֲבִיהֶן שְׁבַשְׂמִים, וְיֵשׁ בְּכַחוֹ לְהַחְזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לְמוּטָב, וּלְהַמְתִּיק אֶת הַמְרִירוֹת מִכָּל אֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת — אִם יִצְיִתּוּ לוֹ, לְהַתְחַזֵּק תָּמִיד לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אִף הַבְּעַל-דְּבָר אוֹרֵב עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, וּמִסְתִּיר אֶת הַצְדִּיק הָאֲמֵת וְתַלְמִידוֹ הָאֲמֵתִים, וְזֶהוּ עַקֵּר הַמְנִיעָה, כִּי אִם הִיָּה לָהֶם שְׁלוֹם עִמוֹ, וְהָיוּ יוֹדְעִים וּמְאֲמִינִים שֶׁהוּא צְדִיק אֲמֵתִי, וְדוֹרֵשׁ בְּטוֹבָתָם וְאֶהְבֵתָם וְהַצְלַחְתָּם הַנְּצַחִית, בְּוַדָּא

(ז) רַק תָּמִיד יִרְוץ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

היו מתקרבם אליו ואֵל תלמידיו האמתיים ושומעים דבריהם, והיו נוֹתְנִים לָהֶם עֲצוֹת טוֹבוֹת אִיף לְצֵאת מַגְלוֹתֶם וְאִיף לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּבּוֹדָאֵי הָיָה כָּל אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם כְּלוֹ בָּאִים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּאַמֶּת, אֲךָ מִחֲמַת הַמַּחֲלָקֶת אֵינָם שׁוֹמְעִים דְּבָרָיו כָּלֵל, וְאֶפְלוּ כְּשִׁשׁוֹמְעִים אִיזָה דְבוּר מְזֵה הַצַּדִּיק, אֵינּוּ נִכְנָס בְּלִבָּם כָּלֵל, וְהֵם חוֹתְרִים לְהִסְתִּירוֹ וְלְדַחֲתוֹ מִלִּבָּם, וְעוֹשִׂים לִיצְנוּת מְאֹלוֹ הַדְּבוּרִים שְׁנֵאמָרִים בְּאַמֶּת וּבִתְמִימוּת, וּבִשְׁבִיל זֶה מִתְאַרְכֶּת כָּל-כָּף הַגְּלוּת, כִּי מִסְתִּירִים אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שְׁכָל עֲנִיָּו הוּא "תִּפְלָה" (עֵיִן לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן כ), כִּי רַק עַל-יְדֵי חֶרֶב הַתִּפְלָה יִנְצָחוּ אֶת כָּל הַמְּלַחְמוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי הַתִּפְלָה הִיא חֶרֶב שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, עֵיִן שָׁם.

וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, חֲזֹק וְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְלִרְקֹד בְּכָל יוֹם מְרֹב שִׁמְחָה עַל נֵעַם חֲלֻקָנוּ, שְׁזָכִינוּ בַּהִסְתָּרָה בַּחֲשׂוֹף אֶפְלָה כּוֹז, לְהִתְנַדֵּעַ מְזֵה הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר כָּל הַגְּאֻלָּה תְלוּיָהּ בּוֹ, וְרֵאֵוִי לָנוּ לְשִׁמְחַ מְאֹד מְאֹד, וְלִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּכָל יוֹם, שְׁנִצְלָנוּ מִלְּהִיּוֹת מִתְנַגְּדִים עַל אֹר הָאֱמֶת כְּזֶה, אֲשֶׁר רַק הוּא כָּל תְּקוּנָתָנוּ לְנִצָּח, וְכָל מֵה שְׁמַרְגִּישִׁים יוֹתֵר צְרוּת וְדַחְקוֹת בֵּין בְּגִשְׁמִי — בְּפִרְנֶסָה וּבְרֵאוֹת וּבְנִים, וּבֵין בְּרוּחָנִי — בְּתַבְעֵרַת הַמְדוּרָה שֶׁל כָּל הַתְּאוֹת הָרְעוֹת וּמְדוֹת רְעוֹת וְכוּ' וְכוּ', צָרִיכִים לְהִפָּךְ הַדְּבָר לְשִׁמְחָה וְשִׁשׁוֹן יוֹתֵר, כִּי אֶף-עַל-פִּי-כֵן זָכִינוּ בְּצֵל הַעוֹבֵר הַזֶּה, בְּתִלְאוֹת וּבְמִצְוִקוֹת, בְּחִשְׁכוֹת וּבְמִרְרוֹת הָאֵלוֹ, לְהִנְצֵל מִלְּהִיּוֹת מִתְנַגְּדִים עַל חֵיּוֹתָנוּ וְתְקוּנָתָנוּ, חֵיּוֹת וְתְקוּנָת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְצָרִיכִים לְחֹזֵר עַל זֹאת כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם אֶחָד, לְהִיּוֹת מוֹדִים עַל הָעֶבֶר, עַל גְּדֵל נְפִלְאוֹת הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה הֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ עִמָּנוּ בְּתַקְוָה דַּחְקוֹתָנוּ, לְהִתְקַרֵּב אֵל זֶה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר אָמַר (חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן רכה): "מֵה לָכֶם לְדָאָג מֵאַחַר שְׁאֵנִי הוֹלֵךְ לְפָנֶיכֶם", וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לָנוּ כֹּחַ וְהִתְחַזְקוֹת לְבַקֵּשׁ וְלַצָּעֵק עוֹד לְהִבָּא, וְלִשְׁפֹּךְ נַפְשָׁנוּ בְּפָנִים נֹכַח פְּנֵי הֵשֵׁם, מֵאַחַר שְׁאֵנּוּ רוֹאִים גְּדֵל רַחֲמָיו וְחֶסְדּוֹ אֵלֵינוּ, וְעַדִּין חִבִּיבוּתוֹ אֶצְלָנוּ

”וְזָכַר אֶת הַשְּׂמֵחָה הַזֹּאת תָּמִיד”, וְהִיא תִּחְזַק וְתַעֲוֹרֵר אוֹתָךְ
 מֵהַשְּׂנָה הַעֲמֻקָּה, כִּי הַשְּׂמֵחָה הַיָּהּ הַשְּׂנָה, וְכַעֲיֵן שְׂאֲמָרוֹ חֲזוֹ”ל
 (סֵפֶה נג.) : כְּשֶׁהֵינּוּ שְׂמֵחִים בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֲבָה, לֹא רָאִינוּ שְׂנָה
 בְּעֵינָנוּ; וְהַשְּׂמֵחָה תִּרְחִיב מִחָךְ, וְתִזְכֶּה לְהִיּוֹת תָּמִיד מֵיֹשֵׁב (עֵין
 לְקוּטִי-מוֹהֵר”ן, חֶלֶק ב’, סִימָן י), וְתִרְאֶה לַעֲשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת לְזָכוֹת
 לַשְּׂמֵחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצָּא מִגְּלוּתְךָ, בְּסוּד (יִשְׁעִיָּה ה, יב) : ”כִּי בְּשִׂמְחָה
 תִּצְאוּ” וְגו’, וְתִזְכֶּה לְהַכְנִס אֶל חֲדָרָיו יִתְבָּרַךְ, בְּסוּד (שִׁיר הַשִּׁירִים א,
 ד) : ”הִבִּיאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בְּךָ”.

וּמְחַמַּת טְרָדוֹתֵי הָרַבִּים אֶקְצֹר, וּבְכַרְט בְּאִישׁוֹן לִילָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ, וּמְצַפֶּה לְשָׁמַע הַטּוֹב מִמָּךְ...

תרסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר מְטוֹת-מַסְעֵי תַשְׁל”ב.

יְמֵי בֵּין הַמְּצָרִים הָאֵלֶּה יִתְהַפְּכוּ לִישׁוּעוֹת וּלְהִרְחָבוֹת לְכֻלָּל יִשְׂרָאֵל,
 וּבִתְוֹכֵם לְאַהֲוִיָּה, אַחֵי וְרַעֵי מְנַעֲוִירֵי, הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד,
 צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
 בְּגַן עֵדֵנֵנוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצַּח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ קִבְּלֹתִי בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֵר, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְקִרְאָת
 הַחֲדוּשִׁים שְׁלֶךְ, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֶלְקְךָ, שְׂאֲתָה מְכַנִּיס מִחָךְ בְּהֵאֵי
 אוֹרִיתָא דְעִתִּיקָא סְתִימָאָה דְעִתִּידָא לְאַתְגְּלִיאָא עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ
 בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

(א) בַּתּוֹרָה הַזֹּאת שֶׁל עִתִּיק הַסְּתוּם שְׁעִתִּידָה לְהַתְּגַלּוֹת.

כְּכֹר גְלָה לָנוּ מְאוֹר עֵינֵינוּ מוֹהֲרֵנָּה ז"ל (עֵין חַיִּי-מוֹהֲרֵנוּ, סְפוּרִים חֲדָשִׁים, אוֹת ג' בְּסוּפָה), וְאָמַר, כִּי הִיא זְכוּת גְּדוּלָה לְאָדָם, כְּשִׁזְזָהּ שֶׁתְּהֵי יְנֵה מַחְשְׁבוֹתָיו מְשׁוּטְטוֹת בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא מְאֹד וְכו', עֵינֵי שָׁם. וּבְאֵמֶת מִי שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְהַכְנִיס אֶת מַחוּ וְכָל עֵינָיו בְּדַבַּר רַבְּנוּ ז"ל, אֲזוּ נַעֲשֶׂה כְּמַעֲיָן הַמַּתְגַּבֵּר וְכִנְהַר שְׁאֵינוֹ פּוֹסֵק, וּמְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם חֲדוּשִׁים חֲדָשִׁים, כִּי תוֹרָתוֹ כְּלָה בְּחִינּוֹת וְהַקְּדָמוֹת חֲדָשׁוֹת, אֲשֶׁר יְכוּלִים עַל-פִּי הַקְּדָמוֹתָיו לַעֲבֹר בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה בְּלֵי שׁוּם גְּזָמָא לְמִי שְׁלֻבּוֹ וְדַעְתּוֹ רַחְבָּה, וְכֹאֲשֶׁר גְּלָה לָנוּ קֶצֶת הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִטְּשֵׁהֲרִין ז"ל, וְדָלָה חֲסָפְאֵי וְגָלָה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁרֵי שְׁיֵאֲחִזּוּ גַם בְּהֵם, כִּי כָּלֵם מִמְּקוֹם גְּבוּהָ וְעֲלִיּוֹן נִמְשָׁכִים. וְתַתְּמִיד בְּעַנְיָן זֶה לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים, כִּי רַבְּנוּ ז"ל גְּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵנוּ, חֶלֶק ב', סִימָן כה) וְהִזְהִיר אוֹתָנוּ, שֶׁנִּשְׁתַּדֵּל לַעֲיֵן הַיֵּטֵב וְלְחַדֵּשׁ אֵיזָה דְבָר עַל-פִּי הַקְּדָמוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת, וְאָמַר: אֲפֹלוֹ לֹא תִכּוֹן אֶל תִּכָּן כְּוֹנֵתִי — גַּם טוֹב מְאֹד מְאֹד הַדְּבָר, כִּי הוּא תִקּוֹן גְּדוֹל וְנוֹרָא לְהַרְהוּרִים רְעִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וּבְמָה שֶׁהַכְּנִיס בְּמַחְשְׁבָתוֹ עַד עַכְשָׁו מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת וְכו', וְכו', עֵינֵי שָׁם; וְאֵל תִּחְשַׁב כִּי הַחֲדוּשִׁים צְרִיכִים לְהִיּוֹת גַּג עַל גַּג בְּפִלְפוּלִים וּבְחִירוֹת שֶׁל הֶבֶל וְעַמְקוֹת שֶׁלֹּא יוֹצֵאת מִזֶּה שׁוּם תּוֹעֵלֶת וְתִקְוָה וְכו', רַק עֵקֶר הַחֲדוּשִׁים צְרִיף לְהִיּוֹת לְעַבְדָּה וּלְמַעֲשֶׂה, שֶׁנִּזְכָּה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָנוּ בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֵינוּ, וְנִזְכָּה לְהַכְנִיס בְּנוֹ אוֹר הָאֱמוּנָה וְלְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְלַעֲסֵק בְּתַפְלָה. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (עֵין חַיִּי-מוֹהֲרֵנוּ, סִימָנִים: שס, שער): אֵינִי אוֹמֵר לָכֶם מִתּוֹרָתִי, כִּי אִם הַפְּסָלֶת, וְהִיא נְמוּכָה אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת מְדַרְגּוֹת מִכְּפֵי שְׁאֵנֵי מְשִׁיגָה, וְאֵינִי יְכוֹל לֹאמַר נְמוּף יוֹתֵר, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל הַהֲשָׁגוֹת הַגְּבוּהוֹת שֶׁהוּא מְשִׁיג, אֵינֵן חֲשׁוּבוֹת אֲצִלוֹ כְּלַכְּף, רַק הָעֵקֶר כְּשִׁזְזָהּ לְהַכְנִיס אֵיזָה דְּבִיּוֹר בְּתוֹף הָעוֹלָם, כִּי בְּכָל דְּבִיּוֹר וְדְּבִיּוֹר שֶׁהוּא מְדַבֵּר בְּפִנֵּי הָעוֹלָם, תְּלוּיִים בּוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּי מֵאֲחַר שֶׁבְּעֲלֵי בְּחִירָה מְקַבְּלִים אֶת זֶה וּמְשַׁנִּים וּמְחַלִּיפִים בְּחִירָתָם, וּמְתַקְרְבִים עַל-יְדֵי-זֶה אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, עַל-כֵּן חֲדוּשִׁים כָּאֵלוֹ אֵין לְמַעְלָה מֵהֵם, כִּי עוֹשִׂים טוֹבָה גְּדוּלָה

לבעל בחירה, ובפרטיות בעתים הללו מה שעובר על כל אחד ואחד ברוחניות ובגשמיות, וכשמדברים ומעתיקים את דברי רבנו ז"ל בכלים מכלים שונים, ומקרבם את זה יותר אל שכל ודעת העולם, אין למעלה מחדושים כאלו, כי יכולים להציל את כל העולם משטף מים רבים, והעקר פשוטות דבורי אמונה ושמחה ותפלה וכו', ומוהרנ"ת ז"ל הזהיר אותנו (עין עלים לתרופה, מכתב ב), להרגיל את עצמנו בכתיבה, לכתב אחד לחברו, והיא זכות הרבים לדורות עולם, עין שם; וראיתי במכתב מאחד מגדולי אנשי שלומנו הרב החסיד ר' מרדכי מסוקולוב ז"ל (עין שארית ישראל, מכתב צה), שכתב: על-ידי מכתב נעשה כמו שמדברים יחד, [שהזהירנו רבנו ז"ל על זה ביותר (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד), לקבל את נקדת חברו וכו'], כי כל מכתב מאנשי שלומנו מכיל דבורים יקרים, מחמת שהם דבורים הנובעים מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, ומתחדשים, עד שנתקיים (משלי לא, יח): "טעמה פי טוב סתרה לא יכבה בלילה גרה", הינו לאחר ההסתלקות, כי מיין פייערל וועט שוין טלואין ביז משיח וועט קומען (חיי-מוהר"ן, סימנים: רכט, שו). וזה עקר האהבה בין אנשי שלומנו, והעולם, ראוי שיתמהו עצמן על גדל האהבה שפינינו (שם, סימן רצב), שאחד מעורר ומחזק את חברו בעבודת השם יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום חכמות כלל וכו', אשרי שיאחז בזה לחזק את חברו, ועל-ידי-זה ימשיך את שרשרת הנהב אורו של רבנו ז"ל, אשר מכרח להתגלות על-ידי כל אחד מאנשי שלומנו, כי כל אחד הוא צנור וכלי אחר, ומוציא מהפח אל הפעל דברי רבנו ז"ל באפן אחר, וההכרח לקבל הכל. וכמוכא בלקוטי-הלכות (תפלת המנחה, הלכה ז', אות נד), אשר תלמידי הצדיק, צריך שתהיה ביניהם אהבה ואחדות והתחברות גדולה, כי הם צריכים להמשיך תורה מרבים, ולתקן כלים וצמצומים שיזכו כל ישראל לקבל אור האין סוף ברוך הוא, ולגלות אשר מלכותו בכל משלה, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, כי מלא כל הארץ כבודו,

ג) האש שלי תוקד עד שמשיח יבוא.

ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין ובתוף כל עלמין, לית אתר דפנוי מניה, ובשכיל זה הוא חיוב גדול על בעלי תורה מאנשי שלומנו הקדושים, להתנגע ולחדש חדושים דאורייתא אמתיים, לחזק את בני ישראל וכו', וכל הצדיקים והכשרים מתיגעים על זה מאד, כי כל מה שאתחדש מלה באורייתא, נעשים מזה כלים וצמצומים להמשיך בהם אורו ותברך, לגלות ולפרסם ולהודיע אמונתו ומלכותו ותברך ביותר, שזה בחינת שמים חדשים וארץ חדשה, שנבראים על ידי חדושי דאורייתא, כמובא בהקדמת הזוהר הקדוש (דף א:), כי כל תכלית העולמות שהם בחינת שמים חדשים וארץ חדשה, לגלות על ידם אור האין סוף ברוך הוא, כי על ידי הצמצומים שנעשים על ידי חדושי תורה שהם בחינת עולמות ממש, על ידי זה נתגלית מלכותו ותברך, עד שכל ישראל ישובו ויתקברו אליו ותברך בשלמות וכו', ולהפך בשאין ביניהם אהבה ואחווה והתחברות, ואינם עוסקים בזה, חס ושלום, אז נעשה חרבן כל העולמות, כמו שנעשה על ידי תלמידי רבי עקיבא וכו', עין שם היטב ושים לבך אל דבריו הנאמרים ברוח הקדש. ואל יאמר האומר: "מה לי ולחדושי ודברי אנשי שלומנו היקרים, הלא יש לי ככר ספרי רבנו ז"ל", אל יאמר זאת, כי ככר אמרו חז"ל (תגינה ג): אי אפשר לבית המדרש בלא חדוש, ובפרט בבית מדרשו של רבנו ז"ל נתחדשים בכל יום ויום חדושים חדשים ונפלאים ונסתרים מאד מאד, שהם מים דאורייתא, מים חיים דלא פסקינה, כי יוצאים ממעיני הישועה, מחדוש שבחדושים, פלא שבכל הפלאות של הבורא ותברך, אשר אי אפשר לדבר ולספר מזה כלל, כי עולים עד אין סוף, ויורדים עד אין תכלית, לקדש ולטהר ולנקות, ולחזק ולהושיע ולאמץ את כל הנפולים והירודים ביותר וכו', ודברי תורתו הם כמו מים, בכל קצה שישנע במים אחרים, מיד תערבו ויהיו לאחדים, כי דבריו הקדושים והנוראים מתקשרים ומתיחדים בקשר ובחיוד אחד ממקום אחד אל מקום

(ד) כל מה שמתחדשת מלה בתורה.

(ה) שאינם נגמרים.

אחר. וכֵּעֵין שְׁאֲמָרוּ חַז"ל בְּמִדְרָשׁ (שיר השירים רבה א, נג): פְּרִשְׁיֹתֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה הֵן חֲרוּזוֹת זֶה בְּזֶה וְדוּמוֹת זֶה לְזֶה וְכוּ', וְכֵן אָמְרוּ (בְּמִדְבָּר רבה יט, טו): כָּל דְּבָרֵי תּוֹרָה צְרִיכִין זֶה לְזֶה, מֵה שֶׁזֶּה נּוֹעֵל זֶה פּוֹתַח וְכוּ', וּבִירוּשָׁלַיִם (ראש השנה ג, ה) אָמְרוּ: דְּבָרֵי תּוֹרָה עֲנִיִּים בְּמִקּוֹמָם וְעֲשִׂירִים בְּמִקּוֹם אַחֵר, וְצְרִיכִים לְחַבֵּר דְּבָרֵי תּוֹרָה מִמִּקּוֹמוֹת מְפֻזָּרִים שֶׁהֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה, וּמְחַבְּרִים אוֹתָם יַחַד, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִעְשֶׂה הַחֲדוּשׁ שֶׁמְחַדָּשִׁים (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פט), וְכִבָּר אָמְרוּ חַז"ל (תַּעֲנִית ז): מֵה בְּרָזַל זֶה אֶחָד מְחַדֵּד אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים מְחַדְּדִים זֶה אֶת זֶה בְּהִלָּכָה, כִּי בְּזֶה שֶׁאֶחָד שׁוֹאֵל וְחֲבֵרוֹ מְשִׁיבוֹ נִמְתָּקִים כָּל מִינֵי צְמֻצוּמִים וְדִינִים מֵהָאֲדָם (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא), וּבְאֶפֶן כִּזֶּה יִתְרַבּוּ סְפָרִים בְּיִשְׂרָאֵל, וְאִסּוּר לְלַעַג עַל אֶחָד מֵהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַבֵּית הָאֱמוּנָת חֲכָמִים בְּעוֹלָם, כִּי רַק עַל סְפָרֵי מִינִים וְאֶפִיקוּרְסִים וְלִיצְנוּת צְרִיכִים לְלַעַג, וְאַחֲרֵת הוּא עֲנֹשׁ גָּדוֹל, [עֵינִי בְּאַרְיֵכוֹת נִפְלְאוֹת דְּבָרִים נוֹרְאִים בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת (קְדוּשִׁין, הַלְכָה ג', אוֹתִיּוֹת: כא, כב, כג), וְתִרְאֶה מַעֲלַת הָעוֹסֵק לְכַתֵּב חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה אֲמִתִּיִּים בְּדַבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהִתְחַזְּקוֹת, עֵינִי שָׁם]. וְעֵינִי בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רבה ח, טז): "הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנָּיִם חֲבָרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָהּ" (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, יג) — שְׁנֵי חֲבָרִים שֶׁהָיוּ עֲסוּקִים בְּדַבַּר הַלְכָה וְנִכְבָּשִׁין זֶה לְזֶה בְּהִלָּכָה (וְעֵינִי בְּמִתְנֹת כְּהוֹנָה, שֶׁפָּרַשׁ נִכְבָּשִׁין — נוֹחִין וְנִכְבָּעִין וּמוֹדִים זֶה לְזֶה), עַל־יְהִיֶּה הַפְּתוּב אוֹמֵר (מִלְאֲכֵי ג, טז): "אֲזוּ נִדְּבָרוּ לְיָרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכָרוֹן לְפָנָיו לְיָרְאֵי ה' וְלַחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ", וְלֹא עוֹד שָׁאֵם טְעוּ, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַזֵּר לָהֶם טְעוּתָן, עֵינִי שָׁם.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שֵׁישׁ לָנוּ רַבִּי אֱמֶת כִּזֶּה וְדַבּוּרִים אֲמִתִּיִּים כְּאֵלוּ, אֲשֶׁר יָכוֹל לְהַצִּיל אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְהַפְּיץ מַעֲיִנוֹתָיו חוּצָה, לְהִיטִיב מְטוּבוֹ לְכָל הָעוֹלָם שֶׁכֵּלֵם צְרִיכִים דַּבּוּרִים וְרַפּוּאוֹת כְּאֵלוּ, וַיִּקְיֵם "תַּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב" (מִיכָה ז, כ), שֶׁתִּתְגַּלֶּה הָאֱמֶת בְּעוֹלָם, כִּי לֹא דְבַר רִיק הוּא כָּל הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר נִעְשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ עֲכָשׁוּ בְּדוֹר הַזֶּה בְּעֵינֵי סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים, כִּי מְאֹד

מֵאֵד עֵמֶק כָּל הָעֵסֶק הַנּוֹרָא הַזֶּה, לְמַעַלָּה מִשְׁכַּלְנוּ וְהַשְׁגָּתֵנוּ, עַל-כֵּן חִילָּךְ בְּאוֹרֵיָתָא, וְתַעֲשֶׂה צִיצִים וּפְרָחִים בְּדַבְרֵי תוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ וַ"ל, וְתַגְלָה אֶת הַסְּגָלָה לְעַם סְגָלָה (עַיֵן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), וַיִּקְיָמוּ דַבְרֵי הַנְּבִיא (מְלָאכֵי ג, יז): "וְהָיוּ לִי אֲמֵר ה' צְבָאוֹת לַיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה סְגָלָה, וְחַמְלָתִי עֲלֵיהֶם כַּאֲשֶׁר יַחְמַל אִישׁ עַל בְּנוֹ הָעֶבֶד אֹתוֹ".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תַּרְסִז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה'תשל"ב.

בֵּין הַמְצָרִים יִתְהַפְּכוּ לִישׁוּעוֹת וְלִרְוַחִים, וְיִתְגַּלֶּה הָאוֹר הַגָּנוּז לִישָׁרִים, וּבִפְרֹט לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר, הַשׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וְרוֹצֵה לְהַפְּלִל בּוֹ יִתְבָּרַךְ ... נְרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מְכַתְּבֶךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִי בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֶר, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד מְאֹד לְרֵאוֹת תְּשׁוּקַת לִבְךָ אֶל הָאֲמֵת, וְאֵיךְ שְׂאֵתָה זֹכָה לְחֻטֶּף מֵדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ מְעַט תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינֶךָ לְבֵין קוֹנֶךָ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה וְכו', כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁהָאָדָם זֹכָה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵף שֶׁהוּא עֲדִין בְּקִטְנוֹת גְּדוּלָּה וְכו', הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית וְכו', הַצְּלָחָה כְּזוֹ שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל וְכו', וְאֵתְמוּל בְּלִילָה סָבֵב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּפְתַחְתִּי סֹפֵר יִשָּׁן שְׁנֹדֶפֶס בְּשֵׁנֵת שֶׁל"ה, שֶׁהוּא עֵרֶךְ שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְשִׁמוֹ "נְוֵה שְׁלוֹם", וּמְצָאתִי אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ (בְּמֵאמֵר ב' פ"ז): דַּע שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא עֲבוּדָה מִיַּחְדָּת לְנַפְשׁ בְּהַפְּרַת בּוֹרְאָה בְּדַרְךְ הַהִכְנָעָה וְהַשְׁתַּעֲבָדוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הַנֶּפֶשׁ הִיא נִמְשַׁכֶּת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן בַּתְּפִלָּתָה וּבְשִׁפְיַכָּת נִפְשָׁה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,

בְּזֶה יִתְיַחְדוּ הָעֵלָה עִם הָעֲלוּל (הַיְנוּ הַנֶּפֶשׁ עִם הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ), וְאִז
 תִּגְיַע אֶל תְּכֵלִית שְׁלֵמוֹתָהּ, וְלִכֵּן הֵיְתָה זֹו הָעֲבוּדָה הָאֲמִתִּית, שְׁעַר
 וּפְתַח בְּמִשְׁיָגֵי הָאֲמִתּוֹת וְהַשְּׁגוֹת הַשְּׁכָלִיּוֹת וְהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבַּרְךָ
 וְכוּ', עֵינַן שָׁם. וְהַדְּבָרִים הָאֵלּוּ כְּכַר מְבֹאָרִים בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת בְּדַבְרֵי
 רַבְּנּוּ ז"ל (עֵינַן לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נב), כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 הוּא מְחַיֵּב הַמְּצִיאוֹת, וְעַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, יִזְכֶּה
 לְבִטּוֹל אֶת כָּל חֲמָרוֹ וְאֶת כָּל יִשׁוּתוֹ, עַד שְׁיִגִיעַ גַּם הוּא, וְיִפְלֹל עִם כָּל
 הָעוֹלָם בְּמִחְיָב הַמְּצִיאוֹת שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, כִּי כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פְּרִטִיּוֹת, הוּא כְּפִי שְׁעוֹר הַיִּשׁוּת וְהַגְּאוֹת שִׁישׁ
 בּוֹ, שְׁזֶה מִפְּרִידוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ. וְכִמּוֹ שֶׁאֲמָרוּ חז"ל (סוֹטָה ה.): כָּל אָדָם
 שִׁישׁ בּוֹ גִּסּוֹת הָרוּחַ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִים
 לְדוֹר בְּעוֹלָם, וְכִשְׁזוֹכָה הָאָדָם לְבוֹא אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְיִפְרֹשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ
 וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְיִכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה
 נִתְבַּטְּלָת כָּל הַיִּשׁוּת וְהַגְּאוֹת שְׁלוֹ, וְאִזִּי זוֹכָה לִישׁוּעָה, וְנִמְתַּקִּים מִמֶּנּוּ
 כָּל הַדֵּינִים, וְזוֹכָה לְחִזּוֹת בְּנַעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ, וְכָל מֵה שִׁיִּרְבֶּה
 בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כְּמוֹ-כֵן נִתְבַּטְּלָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, עַד שֶׁיְכוֹל
 לְזוֹכֹת לְבִטּוֹל כְּזֶה, אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע וְלֹא יִרְגִישׁ מִשׁוֹם
 דְּבָר רַק עֵצֶם עֵצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלֹא יִבְלָלוּ שׁוֹם דְּבָר
 וְשׁוֹם בְּרִיָּה, וְלֹא יִגִיעַ אֵלָיו שׁוֹם הַרְהוֹר, מֵאַחַר שֶׁהוּא נִכְלָל בּוֹ
 יִתְבַּרְךָ, וְאֵפְלוּ כְּשֵׁרוֹאָה "דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר", תִּתְּנָה-וּמְיָד רוּאָה
 אֶת הָרוּחַנִיּוֹת הַמְּחִיָּה אֶת זֶה הַדְּבָר [עֵינַן בְּלֻקוּטִי-מוֹהֲר"ן (חֶלֶק א',
 סִימָן א'), לְהַסְתַּפֵּל בְּשֶׁכֶל וּבַחַיּוֹת אֱלֻקוֹת שִׁישׁ בְּכָל דְּבָר וְכוּ'], וְזוֹ
 הֵיְתָה מְדַרְגַת הַצְּדִיקִים. וְכִמּוֹ שֶׁאֲמַר רַבְּנּוּ ז"ל (שְׁבַח-יְהוָה, סִימָנִים: טז,
 יח), שֶׁאֲצִלוּ אִישׁ וְאִשָּׁה שְׁוִין, הֵיְנוּ שְׁאִין מְגִיעַ לוֹ שׁוֹם צַד מִחֻשְׁבָּה
 כְּשֵׁרוֹאָה אִשָּׁה, רַק הַכֹּל בְּשׁוּה אֲצִלוּ בְּעֵינָיו כְּאֵלוֹ רוּאָה אִישׁ. וְאָמַר
 שְׂאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עִם אֲנָשִׁים שֶׁכָּבַר נִתְגַּשְׁמוּ בְּזֶה, כִּי כְּכַר נִתְעַרְבוּ
 דְּמִיָּהֶם כָּל-כָּף, עַד שֶׁנִּתְעַרַב מַחֵם וְדַעַתָּם, עַד שְׁאִין יְכוֹלִים לְהִבִּין
 אִיךָ יְכוֹל לְהֵיּוֹת דְּבָר כְּזֶה, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁעוֹבְרִים עַל אֶחָד עַדִּין הַרְהוֹרִים
 וּמִחֻשְׁבוֹת זְרוֹת, זֶהוּ הַסִּימָן שֶׁעַדִּין חֲסֵר הוּא מֵאֲמוּנָתוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ,
 כִּי אִם הָיָה זוֹכָה כְּכַר לְתַקְּףָהּ הָאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, שׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם

לא היָה מפּילוּ וּמְרַחְקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי הִיָּה מַעֲלָה הַכֹּל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן צד). וְעַל-כֵּן מוּבָא בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ (קְדוּשִׁים פד.): וְכֵף הָנָה רַבִּי שֶׁמַּעוֹן עֶבֶד כַּד הָיָה אֲזִיל בְּמַתָּא וְהוּוּ חֲבַרְיָא אֲזַלִּין אֲבַתְרִיה וְחַמָּא לְאַנְתּוֹ שְׁפִירָאן מְאִיף עֵינֵיה, וְהוּוּ אָמַר לְחֲבַרְיָא: אַל תִּפְנּוּ אֶל הַאֲלִילִים וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם וְכוּ"א, עֵין שָׁם; וְלִכְאוּרָה מָה הַשְׂיָכוּת בֵּינֵיהֶם? אִף עַל-פִּי הַנַּ"ל נִיחָא, כִּי עֶקֶר הָעוֹזֵן שֶׁל נְאוּף, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, הַסְּתַפְּלִיּוֹת רַעוּת וְהַרְהוּרִים רַעִים, זֶהוּ חֲטָא עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, כִּי מִפְּרִיד אֶת הַדְּבָר מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, אִף אִם הִיָּה יוֹדֵעַ שְׂאִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ, לֹא הִיָּה מְהַרְהֵר כָּלֵל, וּבְזֵה שְׁתַּהַרְהֵרוּ הַרִי תַעֲבְרוּ עַל "אַל תִּפְנּוּ אֶל הַאֲלִילִים וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה" (וַיִּקְרָא יט, ד) וְגו', כִּי נְאוּף וְעַרְיוֹת הֵם אֱלֹהִים אַחֲרִים, מְלָכוּת הַרְשָׁעָה, שְׂזָה בַּעֲצָמוֹ גְּאוּת, כִּי גְּאוּת הִיא עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁמִּפְּרִיד אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, כְּאֵלוֹ הוּוּ יִשׁוּת בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ, וְזֶה שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קל): עַל-יַדֵּי עֲנוּה נְצוּל מְנַאֵף וְזוֹכָה לְשִׁמִּירַת הַבְּרִית וְכוּ', כִּי זֶה תְּלוּי בְּזָה — גְּאוּת וְנְאוּף (שָׁם, סִימָן יא). כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (סוּטָה ד): עַל הַפְּסוּק (מְשֻׁלִי ו, כו): "וְאֵשֶׁת אִישׁ נִפְשׁ יִקְרָה תְּצוּד". וְעַל-כֵּן בְּרִית מְכַנָּה בְּשֵׁם שַׁד"י, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית לה, יא): "אֲנִי אֵל שַׁדֵּי פָּרָה וּרְבָה", כִּי שַׁד"י הוּוּ בְּחִינַת שֵׁישׁ דֵּי בְּאֵלְקוּתוֹ לְכָל בְּרִיָּה (כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י לְדִף לָךְ יז), וּכְשֶׁאִינוּ שׁוֹמְרִים אֶת הַבְּרִית, הֵינּוּ עַל-יַדֵּי גְּאוּת, "הוּוּ עוֹשֶׂה לְעֲצָמוֹ עֲבוּדָה זָרָה", כִּי הוּוּ מְרָאָה שְׂאִין דֵּי לוֹ בְּאֵלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַד שֶׁצָּרִיף עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהִיא דְּבָר נִפְרָד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ.

וְעַתָּה נִבְיִן בְּסוּדָן שֶׁל דְּבָרִים שְׁגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל מֵהָאִי אֲוִרְיָתָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה הָעַתִּידָה לְאַתְגַּלְיָא עַל-יַדֵּי מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לו) שֶׁאָמַר: תִּקְוִין לְהַרְהוּרִים שֶׁל נְאוּף וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְכוּ', שֶׁיֵּאמַר: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְוָי"ה אֱלֹקֵינוּ הַיְוָי"ה אַחַד, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד", קְרִיאַת שְׁמַע דִּיקָא שֶׁהִיא

(א) וְכֵף הִיָּה רַבִּי שֶׁמַּעוֹן עוֹשֶׂה כְּשֶׁהִיָּה הוֹלֵךְ עִם הַחֲבַרְיָא הַהוֹלֵכֵת אַחֲרָיו בְּרַחוּבוֹת הָעִיר, וְכִשְׂרָאָה נְשִׁים יְפוֹת, הַשְּׁפִיל עֵינָיו וְהִיָּה אוֹמֵר לְחֲבַרְיָא: "אַל תִּפְנּוּ" וְגו'.

אָמוּנַת הַיַּחֲוּד, כִּי עָקַר כָּל הַהֲרַהוּרִים הָרָעִים וְהַמַּחְשָׁבוֹת הַזָּרוֹת
 שֶׁל נְאוּף, גָּאוֹת וַיִּשׁוּת נִמְשָׁךְ מִכְפִּירוֹת דִּיקָא, שְׁכוּפָר בְּמַצִּיאוֹת
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן תִּקְוֵנוּ — תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁעָבְרוּ
 עָלָיו הַהֲרַהוּרִים רָעִים אוֹ מַחְשָׁבוֹת זָרוֹת שֶׁל גָּאוֹת וַיִּשׁוּת, שְׂיֵאמַר
 תִּכְף-וּמִיד: "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ" הַאֵלֵקִינוּ הַיְיָ" הַאֵחָד, בְּרוּךְ שֵׁם
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד", שֶׁהוּא אָמוּנַת הַיַּחֲוּד, וְתִכְף-וּמִיד יִחֲזֹר
 אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

וְהִנֵּה בְּלִקוּטֵי תְּפִלוֹת עַל תּוֹרָה זוֹ אֵיתָא: "וּתְזַכְּנִי לְהִיּוֹת רְגִיל
 תְּמִיד לוֹמַר בְּכָל פֶּעַם אֵלֹי הַפְּסוּקִים בְּכֹנֶנָה גְּדוּלָה וְעִצּוּמָה וּבְשִׁמְחָה
 גְּדוּלָה וּבְמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ, וּתְעוֹרֵר אֶת לִבִּי בְּאַהֲבָה וּבְתִשׁוּבָה וּבְחֶפְזָא
 גְּדוּל אֵלֶיךָ, עַד שֶׁאֲזַכֶּה לְהוֹרִיד דְּמַעוֹת בְּשַׁעַת קְבֻלַּת עַל מַלְכוּת
 שְׁמַיִם בְּשָׁנֵי הַפְּסוּקִים הָאֵלֵּוּ, וְאֲזַכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְקַבֵּל וּלְהַמְשִׁיךְ עָלַי
 מַלְכוּת דְּקִדְשָׁה, וּלְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְעַקֵּר וּלְבַטֵּל מַלְכוּת הַרְשָׁעָה מִן
 הָעוֹלָם, שֶׁהִיא תְּאוֹת נְאוּף".

מִשְׁמַע מְזֶה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת — לְהִיּוֹת רְגִיל כָּל הַיּוֹם
 בְּשַׁעַת שְׁנַכְנַס בּוֹ אֵיזָה הַרְהוּר רַע, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אוֹ אִיזוֹ הַסְּתַפְּלוֹת
 רָעָה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, תִּכְף-וּמִיד יֵאמַר בְּפֶה מְלֵא שְׁנֵי הַפְּסוּקִים הָאֵלֵּוּ שֶׁל
 אָמוּנַת הַיַּחֲוּד, וַיִּזְכִּיר אֶת עִצּוּמוֹ בְּבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְפָּרְדּוּ
 כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן מִמֶּנּוּ, וַיִּנְצַל מִכָּל דְּבַר רָע' וְכו'.

אִךְ בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (קְרִיאַת שְׁמַע, הַלְכוֹת ד, ה) מוֹסִיף מוֹהֲרַנ"ת
 ז"ל, וּמְגַלֵּה שֶׁשְׁלֵמוֹת הַקְּרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהִיא אָמוּנַת הַיַּחֲוּד, הִיא
 תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה. וְכַמוֹבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל כְּמָה פְּעָמִים עַל הַפְּסוּק
 (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יְדִיו אָמוּנָה" וְהַתְּרַגּוּם פֶּרְשׁוֹ: פְּרִיטָן בְּצִלוּי, וְעֵין
 בְּפִרוּשׁ רַש"י, הֵינּוּ עַל מִי שֶׁעֲדִין עוֹבְרִים אֵלָיו הַהֲרַהוּרִים הָרָעִים,
 רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהַמַּחְשָׁבוֹת הַזָּרוֹת, עֲצָתוֹ — שְׂיִיחַד לְעִצּוּמוֹ מְקוֹם
 מִיחַד שְׂאִין שֵׁם בְּנִי-אָדָם, וְשֵׁם יִפְרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחַתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ

(ב) פְּרוּשׁוֹת בְּתַפְּלָה.

בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וַיִּתְמַיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּעַקְשָׁנוֹת וּבְתַקִּיפוֹת גְּדוּלָּה לִילָף אֶל מְקוֹם מִיָּחָד, וַיִּצְעַק וַיִּתְחַנֵּן הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּכָל מִינֵי טְעָנוֹת וְשִׁיחוֹת וּבִקְשׁוֹת וְכוּ', וְכָל מָה שְׂיִוָּדַע שֶׁנִּפְל כָּבֵר בְּגִלוֹת יוֹתֵר, וְנִכְנַס בְּכָל הַתַּאֲוֹת וְהַמְדוּת הַרְעוֹת שֶׁל כָּל־לִיּוֹת הָעֵיִן אוֹמִינִי, צָרִיף לְצַעַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ ע' [שְׁבָעִים] קָלִין (עֵיִן לְקוּטִי-הַלְכוֹת, יִין נֶסֶף, הַלְכָה ד', אוֹת יט), כִּי עָקַר תְּקוּן הַבְּרִית וְלִתְקַן בְּמָה שֶׁפָּגַם עַד עַכְשָׁו, וַיִּזְכֶּה לְצֵאת מִחֲשׁוֹתוֹ שֶׁנִּפְל לְשֵׁם וְכוּ', הָעָקַר הוּא עַל-יְדֵי צְעָקָה רַבָּה לְהִשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, שְׁצָרִיכִין לְצַעַק ע' [שְׁבָעִים] קָלִין לְכָל הַפְּחוֹת. וּבְאֵלוֹ ע' קָלִין, כְּלוּלִים קוּלוֹת וּצְעָקוֹת וְתַפְלוֹת וְתַחֲנוּנִים הַרְבֵּה לְאִין מִסְפָּר, כִּי צָרִיכִין לְהַתְּפַלֵּל עַל זֶה כָּל יְמֵי חַיָּיו, כִּי הָע' קָלִין, הֵם כְּנֶגֶד הָע' פְּנִים לַתּוֹרָה, שְׁצָרִיף כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְזָכוֹת בָּהֶם, וְכָל אֶחָד יְכוּל לְהִבִּין בְּנִפְשׁוֹ כִּמָּה הוּא רְחוּק עֲדִין אֶפְלוֹ מִפְּנִים אֶחָד שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מְכָל שֶׁכֵּן מְכָלֵם, וְעַל-כֵּן אֶפְלוֹ אִם לֹא פָּגַם הַרְבֵּה, וְאֶפְלוֹ כָּבֵר צַעַק הַרְבֵּה לְהִשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְעֲשֵׂה מַצּוֹת הַרְבֵּה, וְלָמַד תּוֹרָה הַרְבֵּה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר שְׂרוּאָה שְׁעֲדִין לֹא הִשִּׁיג אֶפְלוֹ חֵלֶק אֶחָד מֵאֵלָף וּרְבָבָה מִפְּנִים אֶחָד לַתּוֹרָה, כִּמָּה וְכִמָּה הוּא צָרִיף עֲדִין לְצַעַק לְהִשָּׁם יִתְבַּרֵךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו. וּכְבֵר יְדוּע לָנוּ מְרַבְּנוּ ז"ל, שְׂאִסוּר לִיָּאֵשׁ אֵת עֲצָמוֹ מִן הַצְּעָקָה וְהַבְּקָשָׁה לְעוֹלָם, כִּי אֶפְלוֹ אִם פָּגַם הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וְנִפְל לְמַקּוֹמוֹת הַגְּרוּעִים בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם וְכוּ', וְנִטְמָא בְּכָל מִינֵי טְמֵאוֹת שְׁבָעוֹלָם וְכוּ', וְאֶפְלוֹ אִם עֲדִין עַכְשָׁו הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, אִם לֹא יִיָּאֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַצְּעָקָה וּמִן הַתְּפִלָּה וְהַתְּחַנּוּנִים, בְּוֹדָאֵי בְּלִי שׁוּם סִפֵּק שְׂיִכוּל לְזָכוֹת לְהַתְּגַלּוֹת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁל פְּנִים אֶחָד מֵהַתּוֹרָה בְּאֵמֶת, וְאֶפְלוֹ לְכָל הָע' פְּנִים שֶׁל תּוֹרָה, כִּי הִשָּׁם יִתְבַּרֵךְ חֲפִץ חֶסֶד וְרוּצָה בְּתִשׁוּבַת הַרְשָׁעִים וְכוּ', כִּי חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאוּ בְּנִים לְמַקּוֹם (אֲבוֹת ג', יד), וְחֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹתֵר מִמֶּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת (חֵלִין צ.א.), כִּי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ עֵינֵנו שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (עֵיִן אֵיכָה רַבָּה א, נו), וְכִשֵּׁם שְׂאָדָם שׁוֹמֵר עַל בְּבַת עֵינָיו, וְחֲפִץ תְּמִיד בְּטוֹבָתָן, כְּמוֹ-כֵן הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

חֶפֶץ חֶסֶד הוּא, וְרוּצָה לְהִיטִיב לָנוּ, לְהַשְׁפִּיעַ לָנוּ כָּל טוֹב, וּלְהַאֲדִיר לָנוּ כָּל הָעוֹלָם פְּנִימָה שֶׁל הַתּוֹרָה, רַק שְׂצָרִיכִים אֶתְעֲרוּתָא דְלִתְתָּא. וְהַעֲקָר — לְצַעֲקַת הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאֵל יִתֵּן דְּמִי לּוֹ, עַד שְׂיָבֹא יוֹם יְשׁוּעָתוֹ. [וַיֵּשׁ לְהַאֲרִיךְ פֶּה סְפוּרִים נִפְלְאִים מֵהַשְׁמַעְתִּי מְגֹדֹלִי אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עַל הַתְּנַהֲגוּתָם בְּיָמֵי נְעוּרֵיהֶם בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוּת, שְׂקִימוּ אֶת זֶה בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת, וְצַעֲקוּ עַל קָלִין מִמֶּשׁ, וְעַל-יַדֵּי-זֶה זָכוּ לְהַתְּגַלּוּת הַמַּחֲיִן (עֵין לְקוּיִי-מוֹהַרֵן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), כִּי בָלוּ עַל זֶה יָמִים וְשָׁנִים מִמֶּשׁ בְּשָׂדוֹת וּבְמִתְּרָפִים וְעַל הַגָּנוֹת וְכוּ', עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְמָה שֶׁהִגִּיעוּ, לְהַפְּלִל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשׁוּם דְּבָר לֹא בִלְבָל אוֹתָם וְכוּ' כַּנִּל; אֲשֶׁרִי הַזֹּכָה לְהַתְּחַמֵּם אֶצְלָם, וְלִשְׁמַע מִפִּיהֶם אֶת כָּל זֹאת, וְאֵין פָּאן מְקוֹם לְהַאֲרִיךְ]. וְכָל זֶה כְּשֵׁיִשׁ לוֹ לְאָדָם הַרְהוּר בְּאֶקְרָאֵי בְּעִלְמָא, אֲזִי דִּיָּה לוֹ הָאֲמִירָה שֶׁל שְׁנֵי הַפְּסוּקִים: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ הַיְיָ אֶחָד, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד", וְתַפְלָה וְהַתְּבוּדוּת, אֲבָל אִם הוּא, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, רְגִיל בְּהַרְהוּרִים רָעִים שֶׁל הַתְּאֵנָה הַפְּלִלִית, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַפְּרֵד מֵהֶם, אֲזִי צָרִיךְ גַּם-כֵּן לְהוֹרִיד דְּמַעוֹת בְּשַׁעַת קִבְּלַת עַל מְלַכּוּת שְׁמַיִם וְהַתְּבוּדוּת, כִּי הַתְּאֵנָה הַזֹּאת נִמְשַׁכֶּת מִמֶּרָה שְׁחוּרָה, וְעַל-יַדֵּי הַדְּמַעוֹת זֹכָה לְבִטָּל אֶת הַמֶּרָה הַשְׁחוּרָה, כִּי הַדְּמַעוֹת הֵם מוֹתְרֵי הַמֶּרָה שְׁחוּרָה, וּכְשֶׁהוּא בּוֹכָה, אֲזִי נִדְּחִית מִמֶּנּוּ הַמֶּרָה שְׁחוּרָה לְחוּץ וְנִצּוֹל מִזֶּה. (וְעֵין גִּטִּין ע.) : שְׁמוֹנָה דְּבָרִים מְבִטְלִים וּמְמַעֲטִים אֶת הַזֶּרַע וְחֹשֵׁב אַחַת מִיַּנְיֵיהוּ בְּכִיָּה), כִּי מַעֲלַת הַבְּכִיָּה לְבָכוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּתִינּוֹק הַבּוֹכָה לְפָנָיו אָבִיו, אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּרִכּוֹת ל"ב): שְׂעָרֵי דְּמַעוֹת לֹא נִנְעָלוּ וְכוּ', וְאָמְרוּ בַּזֶּהר הַקָּדוֹשׁ (שְׁמוֹת קס"ה): כָּל תְּרַעֲיִן נִנְעָלוּ וְאֶסְגִּירוּ וְתְרַעֲיִן דְּדְמַעֲיִן לֹא אֶסְגִּירוּ וְכוּ', "זִכָּאָה חוּלְקִיָּה דִּיהוּא בַּר נֵשׁ דְּאֲשִׁיד דְּמַעֲיִן קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצִלּוֹתֵיהּ" וְכוּ', עֵין שָׁם; וְהַכֹּל בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, וְעַל-יַדֵּי רַבּוּי בְּכִיָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יִזְכָּה שְׂיִזְדַּבֵּף מַחוּ לְגַמְרֵי, וַיְהִיָּה נִפְטָר מִכָּל

(ד) כָּל הַשְּׂעָרִים נִנְעָלוּ וְנִסְגְּרוּ, וְשְׂעָרֵי דְּמַעוֹת לֹא נִסְגְּרוּ.
 (ה) אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל הָאָדָם שְׁשׁוּפָף דְּמַעוֹת לְפָנָיו הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתַפְלָתוֹ.

הַרְע' שְׁנִדְבַק בּוֹ וְכו' (עֵינַי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, יוֹם כְּפוּר, הַלְכָה ב', אוֹת ד'), כִּי עַל-יַדֵי הַחֲטָאִים וְהַעֲוֹנוֹת שֶׁחָטָא וּפָגַם עַד עַכְשָׁיו, נִתְעַקַּם וְנִתְעַרַב מֵחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְעוֹלָיִם בְּמַחְשַׁבְתּוֹ תָּמִיד עֲרֹבֹכִים וְעַקְמוּמִיּוֹת וּמַחְשָׁבוֹת וְחֻכְמוֹת יִתְרוֹת, שֶׁנִּלְקַחִים מֵעֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְאֵל, שֶׁהֵם כָּלֵל אֲמִינִן דְּעֵלְמָא', וְעַל-יַדֵי שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְבִטּוֹל חֻכְמָתוֹ הַמְדַמָּה, וּבוֹרַח לְמַקּוֹם מֵיַחַד שְׂאִינִן שֶׁם בְּגִי-אָדָם, וּמְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ וּבוֹכֶה לְפָנָיו יִתְבַרֵּךְ כְּתִינוּק מִמֶּשׁ, אִזּוֹ דִּיקָא זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל תְּכֵלִית שְׁלֵמוֹתוֹ, בְּסוּד (שְׁמוֹת ב, ו): "וְהִנֵּה נֶעַר בּוֹכֶה וּתְחַמַּל עָלָיו", וּפָרָשׁוֹ בְּתַקּוּנֵינִים (תְּקוּן מֵה): כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ וְלִית מָאן דְּאִפְתַּח לוֹן לְאֵלִין שְׁעָרִים עַד דְּיִיתִי מְאָרִיָּה דְדַמְעָה דְאִתְמַר בֵּיהּ: "וּתְפַתַּח וּתְרָאֵהוּ אֵת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעַר בּוֹכֶה" מִיָּד "וּתְחַמַּל עָלָיו", כִּי כְּשֶׁאֶחָד בּוֹכֶה כְּתִינוּק הַרוּצָה לְשׁוֹב אֶל אָבִיו, אִזּוֹ בְּוַדָּאִי מִיָּד "וּתְחַמַּל עָלָיו" וְכו', עֵינַי שָׁם. וַיֵּשׁ גַּם לְרַמֵּז בְּמָה שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ וְ"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן פּו): מִי שֶׁבוֹכֶה בְּיוֹתֵר וְנִכְנָס יוֹתֵר בְּבַחֲיִינַת: "וְהִנֵּה נֶעַר בּוֹכֶה", רְאוּי לּוֹ שְׁיִהְיֶה לוֹ אֶתְרוּג נָאָה בְּיוֹתֵר וְכו', עֵינַי שָׁם; וּכְפִי הַנִּלְיָשׁ לּוֹמֵר, כִּי דוּעַ מֵהַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים אֶתְרוּ"ג רְאֵשִׁי תְּבוּת: אֵל תְּבוֹאֲנִי רִגְלֵי גֵאָוָה (תְּהִלִּים סו, יב), כִּי בְּזֶה שְׁמוֹרִיד וּמְשָׁפִיל אֵת עַצְמוֹ וּבוֹכֶה לְפָנָיו יִתְבַרֵּךְ בְּכָל פַּעַם, עַל-יַדֵי-זֶה זוֹכֶה לְבִטּוֹל אֵת יִשׁוּתוֹ לְגַמְרִי, וְזוֹכֶה לְאֶתְרוּג נָאָה שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הָעֲנוּהָ כְּנִל. וְעֵינַי בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת (אוֹת גֵּאָוָה, סִימָן לד): גֵּאָוָה כְּבָאָה עַל-יַדֵי שְׁלֵא תִקְנַת חֲטָאֵת נְעוּרִים, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאִינִן הָאָדָם זוֹכֶה לְשְׁלֵמוֹת בְּרוּר וְזַכּוּף הָאָמוּנָה, שֶׁיֵּדַע בִּידְעָה בְּרוּרָה אֲשֶׁר אִינִן שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַרֵּךְ כָּלֵל, אִזּוֹ כָּא לְהַרְהוּרִים רְעִים וּפּוֹגֵם בְּבְרִית, וְחוֹשֵׁב אֵת עַצְמוֹ שֶׁהוּא גְדוֹל יוֹתֵר מִחֲבָרוֹ, אוֹ חֲבָרוֹ קָטָן בְּמַעֲלָה מִמֶּנּוּ, שֶׁכָּל זֶה הוּא פָּגַם הָאָמוּנָה, כִּי בְּאִמַּת אִינִן שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַרֵּךְ, וְהוּא מְנַהֵיג אֵת כָּל אֶחָד לְבַחֲיִינָתוֹ, וְאִינִן עָלֶיךָ לְהַסְתַּפֵּל עַל חֲבָרְךָ כָּלֵל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַרֵּךְ מְסַבֵּב עִמּוֹ בְּדַרְכִּים וּבְעֲנִינִים כְּאֵלוֹ, וּכְפִי בַחֲיִינַת הָעוֹלָמוֹת שֶׁמִּשָּׁם נִשְׁתַּלְשַׁל וְכו'. וְעֵינַי (שָׁם, אוֹת יג): עַל-יַדֵי גֵאָוָה

ו) אִמּוֹת הָעוֹלָם.

ז) אִינִן מִי שֶׁיִּפְתַּח לָהֶם לְשַׁעֲרֵים אֵלָיו עַד שֶׁיִּבּוֹא אֲדוֹן הַדְּמָעוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר בּו...

נופל מאמונתו, שמזה בא לפגם הברית והרהורים רעים, כי גאות ונאוף תלויים זה בזה כנ"ל; ועוד (שם, אות כז): על-ידי אמונה, יהיה לך כח לשבר את עצמך מגאונה, ותמשל על מדת גאונה, ואמונה היא בחינת קריאת שמע, שהיא אמונת היחוד ותפלה והתבודדות, שמי שעדין פגום מאד מאד בפגם הברית, ורוצה לצאת מזה, עקר עצתו, שיהיה רגיל לומר תמיד: "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", בתמימות גמורה, וכן ירבה בתפלה והתבודדות תמיד, ובפרט בבכיה, כי (שם, אות בכיה, סימן ב'): הבכיה מבטלת הרהורי זנות, ויזכה להגיע אל תכלית שלמותו. ועין נוראות נפלאות במעשה הנורא מתקוני עתי"ק (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שספר רבנו ז"ל בספורי מעשיות (מעשה י) מהבערגר, שזה מרמז גם על כל אחד בפרטי פרטיות, שמחפש אחר שרש קדשתו. וזו לשונו שם: דער בחור איז זיין סדר גיווען ער פלעגט אלע טאג גיין (הינו ביער בין האילנות) וכו', און ער האט דארט גיזוכט דאס כתב וכו', אזוי פלעגט ער טאן אלע טאג טאמער פארט וועט ער געפינען דאס כתב וכו', און אז ער פלעגט זיך אום-קערין פון דארט פלעגט ער קומען מיט פארנוינטע אויגן ווארין ער פלעגט וויינען אז ער האט גיזוכט און האט נישט גיקענט געפינען וכו', עין שם דברים נוראים וברמזי המעשיות, איך שצריך כל אדם לחזק את עצמו אף בתוך תקף דחקותו ומרירותו, ולבלי ליאש את עצמו מחפוש אחריו יתברך, וילך מדי יום ביומו למקום מיחד שאין שם בני-אדם, וישפך לבו ונפשו אליו יתברך בתפלה ובתחנונים בלשון שרגיל בה, ויבכה לפניו יתברך כתינוק וכו', ואפלו שנדמה לו שכפי שהוא יודע בנפשו נגעי לבבו ומכאוביו, רחוק מאד מאד ממנו שישגי את הקדשה כמו שזכו כל הצדיקים האמתיים וכו', אף-על-פי-כן הוא יעשה את שלו, ויחפש אחריו יתברך בכל כחו, ואפלו אם נדמה לו שגם אחר החפוש הזה כמה וכמה שנים, לא מצא עדין ולא השיג עדין שום רמז של קדשה,

(ח) והבחור היתה דרכו לילך בכל יום, ועשה לו סימן בשלשה אילנות וכו', וכך היה עושה בכל יום, אולי ימצא את הפתב, וכשהיה חוזר משם היה בא עם עינים בוכיות, מחמת שהיה בוכה בשבבש ולא מצא.

אף-על-פי-כן חזק וחזק, אחי, כי סוף כל סוף יבוא יום ישועתך, אם תהיה עקשן גדול על תפלה, ויחזור לך כל מה שנאבד ממך על-ידי חטאיך וכו'. רק מחמת שמכרח שיהיה הדבר בסוד ובהעלם בשביל קיום הבחירה, על-כן מתגבר עליך היאוש בכל פעם, אך אם לא תתבלבל משום דבר ומשום בריה, רק תקים את כל זה מדי יום ביומו, אז תזכה להגיע אל שלמותך וכו' וכו'.

והנה כל הצרות שנתגלגלו על כל ישראל ונגרם החרבון, הכל היה על-ידי המרגלים, כמו שאמרו חז"ל (סוטה לה.): אותו היום ערב תשעה באב היה, אמר הקדוש-ברוך-הוא: הן בכו בכיה של חנם, ואני אקבע להם בכיה לדורות וכו', עין שם; ופגמם היה גאות, כמובא בזהר הקדוש (פרשת שלח קנח.), שבארץ ישראל תתבטל מהם הנשיאות וכו', עין שם; ועל-כן כפרו בעקר, רחמנא לצלן, "כי חזק הוא ממנו" (במדבר יג, לא) כביכול, אפלו בעל-הבית אינו יכול להוציא כליו משם וכו', שזוהי כפירה עצומה, רחמנא לצלן, וזה גרם לנו בעוונותינו הרבים מה שגרם. ועקר פגמם היה מגאות וכפירות, כי הם לא הבינו איה שיכת רוחניות אלקותו יתברך, שתחלבש בגשמיות הארץ, ועל-כן הוציאו דבת הארץ רעה, וכן היה פגמם, איה כביכול השם יתברך רוצה בעבודת האדם הקטן והשפל פמני, וזה שאמרו (במדבר יג, לג): "ונהי בעינינו כחגבים" וגו', כי בזה שהאדם חושב שהוא אינו ראוי להתקרב אליו יתברך, זוהי אינה ענוה כלל, רק גאות גדולה שמלבשת בכפירות, כי באמת מה שיף יא מקרב ווערן אדער נישט מקרב ווערן ט, הלא אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוף כל עלמין, ובלעדיו יתברך לא ירים איש את ידו ואת רגלו, על-כן איה שיף איזה רחוק ממנו יתברך, רק במקומו רבו הלבושים וההסתרות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן לג), ועל-ידי למוד התורה וקיום המצוות יסיר ממנו אלו ההסתרות שמסתירות ומכסות אלקותו יתברך, כי אין שום הפרש בין הגשמי והרוחני, כי הכל מקשר בקשר אמיץ וחזק, ועל-ידי שהמרגלים כפרו בזה,

(ט) בן להיות מקרב או לא להיות מקרב.

על-ידי-זה נחרב בית-המקדש, "אתם בכיתם בכיה של חנם, ואני קובע לכם בכיה לדורות" (תענית כט.), כי שם בבית-המקדש ראו את זה, איך שהגשמיות מחברת אל הרוחניות, כי צמצם אלקותו יתברך בין שני בדי הארון, כמובא במדרש (בראשית ובה ד, ד), ששם היה סוד עליונים למטה ותחתונים למעלה. (ועין סודן של דברים אלו בשיחות-הר"ן, סימן מ), שזה בחינת הארת ההשגחה שלמה, אור ישר ואור חוזר, הקדוש-ברוך-הוא חפץ בנו, כי לכה ברא אותנו, שיעלו מאתנו דיקא, מירודים כמנו דיקא שעשועים גדולים, וזהו רצונו (עין לקוטי-הלכות, משא מתן, הלכה ד), והם פגמו בכל זה עד שפפרו בעקר, שזה גרם לנו החשף הגדול והמר הזה, ועל-כן פדי לתקן זאת צריך לחזור אל השרש, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו, הם פגמו באמונה וכוו בכיה של חנם, כמו-כן אנו צריכים להתחזק באמונה ולומר: "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ולבכות לפניו יתברך בדמעות שלישי, ועל-ידי-זה נזכה לגאולה בכלליות ובפרטיות, כמובא בילקוט ויגש (רמז קנב): כשם שלא פייס יוסף את אחיו אלא בבכי, כך אין הקדוש-ברוך-הוא גואל את בניו אלא בבכי, כמו שכתוב (ירמיה לא, ט): "בבכי יבאו ובתחנונים אובלים" וגו'; והשם יתברך יזכנו לבכות לפניו בכל יום בחצות, עד שנוזכה לגאולה. וכמאמר מוהר"ן ת"ז"ל (לקוטי-הלכות, השפמת הבקר, הלכה א'): כמו שהגאולה הראשונה היתה בחצות, כמו-כן הגאולה העתידה תהיה בזכות אלו הקמים בחצות וכוכים לפניו וכו'. והיה ראוי להאריך בכל זה כאשר בקשת להאריך ולדבר מהעצה של אמירת "שמע" בבכיה, אף טרדותי רבו עלי בכל יום, והעצלות מתגברת עלי, חס ושלום, על-כן ההכרח לקצור.

ובמה שבקשת לכתב לך התחזקות על התמדת הלמוד בדרךכו של רבנו ז"ל, חשקי וכסופי מאד מאד לעשות ולקיים רצונך, אף אין הפנאי מספיק לזה עכשו, ואם ירצה השם, עוד חזון למועד.

וְהָיִיתׁ שְׂאֵתָם עֲכָשׁוּ בְּצוֹתָא בֵּין הַהָרִים תִּרְאֶה לְקַיִם כֹּל זֹאת, וְכֵן תִּרְאֶה לְחִזּוֹק אֶת חֲבֵרְךָ שֶׁתִּקְיָמוּ זֹאת — לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִזּו טוֹב לָנוּ לְנַצַּח.

אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׂזַכְנוּ לִידַע מְרַבִּי אֶמֶת כְּזֶה, הַמְּגִלָּה לָנוּ עֲצוֹת נוֹרְאוֹת פְּאֵלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֹסֵד חַנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

וְתִמְחַל לִי לְמָה נִתְאַחַר כָּל-כֶּף וְלִחֲבֵרְךָ עֲנִיתִי תִכְף-וּמִיד, אֲחֵרִי שֶׁפִּתְבַּחֲתִי לוֹ, הִיָּה בְּדַעְתִּי לְכַתּוֹב לָךְ, אִךְ סְבִיבֵנִי חֲבִילֵי טְרָדִין, וְתִמְחַל לִי, וּבְעֵזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁתִּקְבֹּל מִכְתָּבִי זֶה, תִּרְאֶה לְכַתּוֹב לִי, וְאִזּו, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אֶכְתֹּב לָךְ בְּאַרְיִכוֹת.

תַּרְסַח.

בְּעֵזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר דְּבָרִים, שֶׁהוּא בֵּין הַמְּצָרִים ה'תשל"ב.

חַיִּים וּבִרְכָה וַיִּשׁוּעָה יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעִי, הָאֲבִירָךְ הַיְקָר, אֲשֶׁר נִכְנָסָה בְּלִבּוֹ רוּחַ קְדֻשָּׁה וְטְהָרָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דְרָךְ הָאֵמֶת וְהַתָּם שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהָאִי נַחֲלָא עֲמִיקָא וּטְמִירָא, נַחֲל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נְרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ בְּתַחֲלִילַת הַשָּׁבוּעַ קִבְּלַתִּי, וְשִׂמְחַתִּי לְרְאוֹת אֶת תְּשׁוּבַת לְבָבְךָ אֵל ה' אֵמֶת וְאֵל ה' אֲמוּנָה, שֶׁהֵם הַט'ו'ב' הַגְּנוּזִי שֶׁנִּגְנְזוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים מִיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, וְגַלְיָנוּ גוֹלָה אַחֵר גוֹלָה, וְאֲשֶׁר עַל הָאֵמֶת נֹאמֵר (ישעיה נט, טו): "וַתְּהִי הָאֵמֶת נֶעְדָּרַת" וְגו', וּכְתִיב (דְּנִיאל ח, יב): "וַתִּשְׁלַף אֵמֶת אֶרְצָה" וְגו', וְעַל הָאֲמוּנָה

נֹאמֵר (יְמִיָּה ז, כח): "אֲבָדָה הָאֱמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיָּהֶם" וְגו', וְכָתִיב (שָׁם ה, א): "שׁוֹטְטוּ בְּחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם" וְגו', "אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ" וְגו' "מִבְּקֵשׁ אֱמוּנָה" וְגו', וְכָתִיב (מְשָׁלִי כ, ו): "וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמְצָא" וְגו'.

וְהִנֵּה מִבְּאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ז), אֲשֶׁר עָקַר הַגְּלוּת בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אֵינָה אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, כִּי בְּאֵמַת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעַדֵּיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, כִּי הַכֹּל לְכֹל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ מִשְׁגִּיחַ וְצוֹפֵה עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, זֶן וּמְפָרְנֵס אוֹתָם תְּמִיד, וּמְחִיָּה וּמְקַיֵּם אוֹתָם בְּקִבְעוֹת, כִּי בְּאֵם יַעֲדֵר מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ שֶׁפָּעוּ וְחֵיוֹתוֹ מֵהֶם לְרַגַע — מִיָּד יִתְבַּטְּלוּ וְכוּ', וְהוּא דָּבָר קְבוּעַ וְלֹא יִשְׁתַּנֶּה וְכוּ', אֵךְ לְמָה אֵין זוֹכִים לְרֵאוֹת אֵת זֶה? עָקֵב רַבּוּי חֻטָּאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, שֶׁגָּרַם מָסָךְ הַמְּבַדִּיל בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ. וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה נט, ב): "כִּי אִם עֲוֹנֹתֵיכֶם הָיוּ מְבַדְּלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֶלְקֵיכֶם וְחֻטְאוֹתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים מִכֶּם מִשְׁמוּעַ" וְגו'; וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן כב): הַפְּשַׁע שֶׁל אָדָם מְכַנֵּס כְּפִירָה לְאָדָם; וְאָמְרוּ חז"ל (סוֹטָה ג:): בְּתַחֲלָה קָדַם שֶׁחֻטְאוֹ יִשְׂרָאֵל, הֵיְתָה שְׁכִינָה שׁוֹרָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁנֹּאמֵר (דְּבָרִים כג, טו): "כִּי ה' אֶלְקֵיךְ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחֲנֶךָ", בֵּינוֹן שֶׁחֻטְאוֹ נִסְתַּלְקָה שְׁכִינָה מֵהֶם וְכוּ', כִּי הַשְׁכִּינָה הִיא הָאֱמוּנָה, כִּידוּעַ בְּדַבְּרֵי הַמְּקַבְּלִים, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שֶׁפָּגַם הָאָדָם, בָּזָה סֵלֶק אֵת הַשְׁכִּינָה, שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה, מִהָעוֹלָם, וְכַעֲיֵן שֶׁאָמְרוּ חז"ל (חֲגִיגָה טז): כָּל הָעוֹבֵר עֲבָרָה בְּסִתְרָא כְּאֵלוֹ דּוּחַק רַגְלֵי שְׁכִינָה; כִּי אִם הֵיְתָה אֱמוּנָתוֹ מְזַכֶּכֶת וּמְבַרְרָת, שֶׁאֵין בְּלַעַדֵּיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְאִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתּוֹךְ כָּל עֲלָמִין, לֹא הִיָּה חוֹטֵא, כִּי אֵין יְשִׁיבַת הָאָדָם, תְּנוּעוֹתָיו וְעַסְקָיו כִּשְׁהוּא לְבַדּוֹ כְּמוֹ יְשִׁיבַתוֹ וְעַסְקָיו כְּאֲשֶׁר הוּא לְפָנֵי מְלָךְ וְכוּ' (כְּמוֹכָא בְּהַתְחַלַּת הַשְּׁלַחַן עֲרוּךְ, אֵרַח חֲיִים); וְעַיֵן בְּאַגְּדַת בְּרֵאשִׁית (שְׁנַדְפֵּס כַּעַת מִחֲדָשׁ מִכְּתַב יָד): גָּרְמוּ הָעוֹנוֹת וְנִעְשׂוּ יִשְׂרָאֵל עוֹרִים, לְפִיכֶךָ נִסְתַּמּוּ עֵינֵיהֶם מִלְּרֵאוֹת הַשְׁכִּינָה וְכוּ', עַיֵן שָׁם; כִּי בְּאֵמַת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ מֵאִיר בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִחְזַקְאֵל מג, ב): "וְהָאָרֶץ

האירה מכבודו" וגו', רק המניעה והעכוב היא מהמטבע והיד הקטנה שחוצצת לפני העינים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קלג); ושמעתי מאחד מאנשי שלומנו, 'מטבע' הוא לשון 'טבע', וה'יד' הוא "כחי ועצם 'ידי'" (דברים ח, יז), שזה מעכבו מלהביט באורו יתברך המאיר בכל העולם, כי על-ידי העוונות נפל מאמונתו, ונסתלקה השכינה מן העולם כפי בחינתו. ואין זוכים לשוב ולהגיע אל האמונה, כי אם על-ידי אמת. וכמאמר הזהר הקדוש (בלק קצה:): אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת; הינו כי ראוי לבר הדעת האמתית, מי שיש לו מח בקדקדו ורוצה בתקון נפשו והצלחתו האמתית, להסתכל על האמת היטב היטב בעין האמת בלי נצחון וקנטור, כי על-ידי נצחון יכולין להפך כל מיני אמת לשקר, חס ושלום, וכל הלשונות שאומרים באמת יכולים להפך מהפוך אל ההפוך עד אין קץ ותכלית, ואף-על-פי-כן האמת היא אמת, שעל ידה נתקשר בין קדם הבריאה לאחר הבריאה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נא), כי חותמו של הקדוש-ברוך-הוא הוא אמת (שבת נה.), על-בן צריך כל אחד להתישב באמת, וימשיך את עצמו אל האמת, כי אם מטעה אינו מטעה אלא את עצמו, כי קושטא קאי ושקרא לא קאי (שם קד.); וכמו שכתוב (משלי יב, יט): "שפת אמת תכין לעד" וגו'. ואף-על-פי שגם השקר כשמתלבש באמת אומר כן, עד שאי אפשר להבחין כלל בשום אופן, אף-על-פי-כן לעתיד בודאי ידעו את האמת, וסוף כל סוף תתודע האמת לאמתה היכן היא (עין לקוטי-הלכות, פסח, הלכה ז').

והפלל שכשהאדם רוצה לזכות לאמונה שלמה בהשם יתברך ובצדיקי האמת ובאנשים פשרים באמת, ההכרח לו להסתכל על האמת לאמתה, ולא יטעה את עצמו פלל, רק יסתכל על האמת לאמתה, ואז בודאי יזכה לאמונה שלמה, כי אף-על-פי שלא יזכה תכף-ומיד להבין הדבר היטב בדעתו והשגתו וכו', אף-על-פי-כן אם

(א) אמונה נקראת כאשר מתחברת בה אמת.

(ב) אמת עומדת ושקר אינו עומד.

יִסְתַּכַּל עַל הָאֲמַת לְאֲמַתָּה, יִזְכֶּה לְהִבִּין בְּדַעְתּוֹ, שְׂרָאוּי לוֹ לְהֶאֱמִין, לְמִשְׁלַל, בְּעֵקֶר הָאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְתוֹרָתוֹ הַנְּתוּנָה לְמִשְׁה בְּהַר סִינַי בְּכֶתֶב וּבְעַל־פֶּה, וּבְהַשְׁגָּחְתּוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית וְכוּ', אַף־עַל־פִּי שֵׁישׁ כְּמָה דְעוֹת זְרוֹת וְנִפְסָדוֹת שֶׁל הַחֻקִּים וְהָאֲפִיקוֹרְסִים וְכוּ', אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם יִסְתַּכַּל עַל הָאֲמַת לְאֲמַתָּה, כְּפִי הַמְקַבֵּל בְּיַדְנוֹ מְדוּר דוּר, יִבִּין וְיִדַּע בְּאֲמַת, שְׁכָל הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת וְהַמוֹפְתִים שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הָיָה בְּגִשְׁמִיּוֹת, שְׂרָאוּ אֶת זֶה בְּעֵין. וְכַמְבָּאָר בְּתוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּנִבְיָאִים וּבְכַתוּבִים, בְּתַלְמוּד בְּבַלְי וִירוּשָׁלַיִם, בְּמִדְרָשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוֹשׁ וּבְכַתְבֵי הָאֲרִיז״ל וְכוּ'.

כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם בְּנְסִים נִפְלְאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת, שֶׁנֶּעֱשָׂה מֵהַמִּים דָּם לְמִצְרַיִם, וּלְיִשְׂרָאֵל הָיָה מַיִם, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בְּשָׂאָר הַמִּכּוֹת, וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְהֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכּוֹ בְּחֻרְבָּה, וְהַמִּצְרַיִם רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם וְנִשְׁקָעוּ בּוֹ בְּפִקְדוֹתוֹ וּבַגְּזֵרָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ', וְכֵן שָׂאָר הַנְּסִים הַנוֹרָאִים וְכָל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים וְהַמוֹרָא הַגְּדוֹל, אֲשֶׁר עָשָׂה מִשְׁה לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוֹרִיד אֶת הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה רְצוּפוֹת, הַנִּשְׁמַע כְּזֹאת אוֹ הַנִּרְאָה כְּזֹאת?! וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ד, לב): "כִּי שָׂאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוּנִים אֲשֶׁר הָיָה לְפָנֶיךָ לְמַן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים אָדָם עַל הָאָרֶץ, וְלִמְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצֵּה הַשָּׁמַיִם, הַנְּהִיָּה כְּדָבָר הַגְּדוֹל הַזֶּה אוֹ הַנִּשְׁמַע כְּמַהוּ" וְגו'.

וְכֵן הַמוֹפְתִים הַנוֹרָאִים אֲשֶׁר הָיוּ אַחֲרֵי־כֵן בְּכָל דוּר וְדוּר וְכוּ', בְּיַמֵּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהֶעֱמִיד הַחֲמָה בְּעוֹלָם עַד שֶׁנִּתְפָּרַסְס שְׁמֵעוּ בְּכָל הָעוֹלָם וְכוּ', וְכֵן שָׂאָר הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת הַמְבָאָרִים בְּסִפְרֵי הַמְקַרָּא וּבְדִבְרֵי חַז"ל הַקְּדוֹשִׁים, נְסִי נְסִים וְאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים שֶׁנֶּעֱשׂוּ לְתַנְּאִים וְהָאֲמוּרָאִים וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן בְּכָל דוּר וְדוּר עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא נְסִים וְנִפְלְאוֹת לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל, וְלְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּפְרָטִי פְּרָטִיּוֹת, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ לְמִי שֶׁמְסַתַּכַּל עַל הָאֲמַת בְּעֵין אֲמַת, וְאֵף שְׁזֶה נִסְתָּר. וְכַמְאָמְרָם ז"ל (נִדָּה לא): לְעוֹלָם אֶפְלוּ בְּעַל הַנֵּס אֵינוֹ מְכִיר בְּנִסּוֹ וְכוּ'; וְאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה כד, א): בּוֹא וּרְאֵה כְּמָה נְסִים עוֹשֶׂה

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם הָאָדָם וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ, שְׁאֵלֹוּלֵי הִיָּה אוֹכֵל פֶּת כְּשֶׁהִיא חַיָּה, הִיָּתָה יוֹרֶדֶת בְּתוֹךְ מַעְיָו וּמִשְׁרָטֹט אוֹתוֹ, אֲלֹא בְּרָא הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַעְיָן בְּתוֹךְ גְּרִגְרָתוֹ שֶׁהוּא מוֹרִיד אֶת הַפֶּת בְּשֵׁלוֹם; וּבְמִדְרָשׁ שׁוֹחֵר טוֹב (תְּהִלִּים קו, א) אֵיִתָּא: "הִלְלוּיָהּ הוֹדוּ לָהּ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ מִי יִמְלַל גְּבוּרוֹת ה'", זֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב (שִׁם מ, ו): "רַבּוֹת עָשִׂיתָ אֵתָּה ה' אֱלֹהֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשַׁבְתֶּיךָ אֱלֹהֵינוּ", הַרְבֵּה נִסִּים וְנִפְלְאוֹת אֵתָּה עָשִׂיתָ עִמָּנוּ, וְאֵתָּה עוֹשֶׂה גַם-כֵּן בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ, וּמִי יוֹדֵעַ? אֵתָּה ה' וְכוּ', אִי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֹא נִסִּין וּנְפִלְאוֹן, בְּיַצֵּד? אָדָם נִתּוֹן עַל גְּבֵי הַמָּטָה, וְהַנְחָשׁ בְּאֶרֶץ לְפָנָיו, וְכֹא לַעֲמֹד, וְהַרְגִּישׁ בּוֹ הַנְחָשׁ, וְהוּא כִּיּוֹן שֶׁבֹא לְתַן רִגְלוֹ עָלָיו, בָּרַח הַנְחָשׁ מִפָּנָיו וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְכֵן בְּפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת יָכוֹל כָּל אֶחָד לְסַפֵּר גְּדֵל הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִמָּשׁ בְּכָל רִגְעַ שְׁעָה וְכוּ'.

אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לְבּוֹא אֶל הָאֱמֶת, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לַצְדִּיקִים, וַיִּלֶּךְ בְּדֶרֶךְ עֲצָתָם, כִּי עַל-יְדֵי שְׂמֻקְבֵּל עֲצָתָם נִחְקַקֶת בּוֹ אֱמֶת וְכוּ', כִּי עֲצָתָם הִיא "כֹּלֵה זֶרַע אֱמֶת" (יִרְמְיָהּ ב, כא), כֹּלֵה קִדְשׁ, בְּחִינַת (מִלְאֲכֵי ב, ו): "תּוֹרַת אֱמֶת הִיָּתָה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה לֹא נִמְצָא בְּשִׁפְתָיו" וְכוּ', כִּי עַקֵּר הַצְדִּיק הוּא דְבוּרוֹ, הַשְּׁגָתוֹ וְתוֹרָתוֹ — תּוֹרַת אֱמֶת, שְׁגָלָה, שְׁזָה נִשְׁאָר לַעֲד וּלְנִצָּח נִצְחִים, כִּי אִוֵּר תּוֹרָתוֹ שֶׁל הַצְדִּיק מְבַרֵּר אֶת הַמְדָּמָה שֶׁל הָאָדָם (עֵינַי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח), שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵה לְאֱמוּנָה מְבֹרָת וּמְזַכֶּכֶת, עַד שְׁזוֹכֵה לְאֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, שְׁרוּאָה בְּעֵינֵי שְׂכָלוֹ, אֵיךְ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַחְדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, בְּכָל עֵת וּבְכָל רִגְעַ תְּמִיד מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְהַכֹּל מִתְּנַהֵג עַל יְדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְּׁגָחָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְזַכּוֹת "לְאֱמֶת", שֶׁעַל יְדֵהּ יִזְכֶּה "לְאֱמוּנָה", שִׁיחַפֵּשׁ וַיִּבְקֹשׁ אַחֵר צְדִיק כְּזֶה, אֲשֶׁר יָכוֹל לְהֵאִיר בּוֹ "הָאֱמֶת וְהָאֱמוּנָה", וּבּוֹדֵאֵי אֵינִי הַפְּנוּנָה שִׁיחַפֵּשׁ אַחֵר הַגִּשְׁמִיּוֹת שֶׁל הַצְדִּיק (עֵינַי לְקוּטִי-הֶלְכוֹת, שְׁלוּחִין, הֶלְכָה ה'), רַק אַחֵר תּוֹרָתוֹ שְׁגָלָה בְּרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ בְּמִדְרָגָה עָלְיוֹנָה וְכוּ', בְּאִפְסָן שֶׁכָּל מִי שִׁילְמַד וַיַּעֲסֵק בְּדַבְּרָיו, יִמְצָא אֶת עֲצָמוֹ שָׁם,

פּי הַכְּנִיס שָׁם פְּנִיּוֹ, שְׁכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ (עֵין לְקוּשֵׁי-מִוְהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצב), וּמִתְרַאֶה עֲצָמוֹ לְעוֹסְקִים בְּתוֹרָתוֹ, פּי מִתְדַבֵּקת רִיחוֹ בְּרוּחַנוּ בְּבַחֲיִנַת נְשִׁיקִין (עֵין שָׁם, סִימָן יב), וּמוֹרִישׁ לָהֶם נְשִׁמוֹת חֲדָשׁוֹת עַל-יְדֵי שְׁקִידָתָם בְּתוֹרָתוֹ (שָׁם, סִימָן לו), וְאַף מִי שֶׁפָּכַר שׁוֹקֵד בְּתוֹרָתוֹ, אֵל יְדֻמָּה בְּעֲצָמוֹ שֶׁפָּכַר מְצָאוֹ, פּי צָרִיף לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו מְאֹד מְאֹד, וְלִילֵף אֶל תְּלַמִּידָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁקָּבְלוּ בְּשִׁלְמוֹת דַּעְתוֹ וְתוֹרָתוֹ, וּדְרָכָיו וְעֲצוּתוֹ וּרְמִזּוֹ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁיְכוּלִים לְהַחֲיוֹת הַכֹּל, וְהֵם יַחֲיוּ אוֹתָף וּיְבָרְרוּ גַם-כֵּן אֶת הַמְדַמָּה שֶׁלָּף, עַד שֶׁתִּזְכֶּה גַם-כֵּן לְשִׁלְמוֹת בְּרוּר וְזִכּוּף הָאֱמוּנָה, פּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַף כָּלֵל. וְגַם אֶת תְּלַמִּידָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁבָּכַל דוֹר וְדוֹר, צָרִיף לְחַפֵּשׂ אַחֲרֵיהֶם וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד, לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ כְּנֶגְדָם, פּי גַם עַל זֶה אוֹרֵב הַבַּעַל-דְּבָר מְאֹד מְאֹד — לְמַנַּע וּלְעַכֵּב, פּי אֵי אֶפְשֶׁר לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֵת, פּי אִם עַל-יְדֵי נְקֻדַת הַחֶבֶר, שְׁנִתְקַבְּצִים יַחַד וּמְדַבְּרִים מִנְּפִלְאוֹת אֱמֵת עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת, פּי כָּל אֶחָד הוּא צָנוּר בְּפָנָיו עֲצָמוֹ (עֵין לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, גּוּיָקִין, הַלְכָה ד'), וְהַהֲכָרַח שֶׁיִּתְקַבְּצוּ הַתְּלַמִּידִים יַחַד בְּאַהֲבָה וְאַחֲדוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְגַּלֶּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר רִיחַ-הַקְּדֻשָׁה הַמִּנְחַת בְּתוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק, וְנִזְכֶּה לְהַמְשִׁיף הָאֵרֶת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַף בְּדְרָכִים נְפִלְאוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְהַחֲיוֹת עִם רַב בְּהַתְגַּלוּת מְתִיקוֹת עֲרֻבוֹת תּוֹרַת הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָהּ בְּזֶה, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב בְּסוֹפֵר הַמִּדּוֹת (אוֹת צַדִּיק, סִימָן קנא): בִּיֵּאת מְשִׁיחַ תְּלוּיָהּ בְּקִרְבַת הַצַּדִּיקִים; וְעַל-כֵּן כָּל הַנְּפִשׁוֹת הַזּוֹכוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, רְאוּי לָהֵן שְׁלֵא תִטְעִינָה אֶת עֲצָמָן, רַק תִּתְמַדְּנָה וְתִשְׁקַדְּנָה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּתוֹרַת הַצַּדִּיק, שֶׁשָׁם גְּנוּזִים פְּנִיּוֹ, שְׁכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ, וְכָל מַה שֶׁתִּתְמַדְּנָה יוֹתֵר, תִּהְיֶה נִמְשַׁכֶּת עֲלֵיהֶם בְּיוֹתֵר הָאֵרֶת פְּנֵי רַבָּן, וְכֵן אֵיִתָּא (עֵין לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, הַרְשָׁאָה, הַלְכָה ד'): כָּל מַה שֶׁיִּתְמַד וְיִעֲסַק בְּתוֹרַת הַצַּדִּיק, כְּמוֹ-כֵן צָרִיף לְקַרֵּב עוֹד נְפִשׁוֹת לְהִשָּׁם יִתְבָּרַף, פּי כָּל אֶחָד לְפִי בַחֲיִנְתוֹ שְׁלֵא יִהְיֶה עֵץ יָבֵשׁ, חֵס וְשָׁלוֹם, פּי זֶה סִימָן שֶׁנִּתְקַרֵּב בְּאֱמֵת — כְּשֶׁנִּתְקַרְבִּין עַל יְדוֹ עוֹד נְפִשׁוֹת, פּי יֵשׁ אֵילָן וְעֲנַפִּים, וְעֲנַפִּים לְעֲנַפִּים וְכוּ', וְהַצַּדִּיק הוּא גּוֹפָא דְאֵילָנָא, וְהַנְּפִשׁוֹת הַמִּתְקַרְבוֹת אֵלָיו

הן בְּחִינַת עֲנָפִים, וְצָרִיף שֵׁיִצְאוּ מֵהֵן עוֹד עֲנָפִים וְכוּ', עַד שֵׁיִצְמָחוּ עוֹד עֲמָהֶן עֲנָפִים לְעֲנָפִים, וְכָל עֲנָף יַעֲשֶׂה עוֹד עֲנָפִים, עַד שֵׁיִהְיֶה אֵילָן גָּדוֹל וְנוֹרָא, וְיִקְרֶה אֶת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְיִדְעוּ כָּלֵם כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל וְכוּ', וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה, שֶׁהָאֵילָן הַזֶּה, אֵילָנָא דְחַיִּי, יַעֲלֶה וְיִגְדֵל וְיִצְמַח וְיַעֲשֶׂה פְרוֹת וּפִירֵי פְרוֹת וְכוּ', כִּי עַל הָאֵילָן הַזֶּה נֶאֱמַר (דְּנִיֵּאל ד, ח-ט"ו): "רְבֵה אֵילָנָא וּתְקֵף וְרוּמָה יִמְטָא לְשָׁמְיָא וְחֻזוּתָהּ לְסוּף כָּל אַרְעָא עַפְיָה שְׁפִיר וְאַנְבָּה שְׂגִיָא וּמְזוֹן לְכָלֵא בְּהַ תַּחְתּוּהִי תַטְלֵל חֵינֹת בְּרָא וּבְעֲנָפוּהִי יְדוּרָן צְפִירֵי שְׁמִיָא וּמְנָה יִתְזִין כָּל בְּשָׂרָא" וְגו' כִּי אִיהוּ "עִיר וְקַדִּישׁ מִן שְׁמִיָא נַחַת" וְגו', עֵינֵן שָׁם.

וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה, שֶׁתּוֹכַחְתּוֹ תִּהְיֶה לְחַיִּים, בְּבְחִינַת: "נִרְדִּי נִתֵן רִיחוֹ" (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יב), שְׁלֵא יִחְלִישׁ אֶת נִשְׁמַת הַשּׁוֹמְעִים דְּבָרָיו, שְׁזֶה יִגְרַם לְאֵלוֹ הַנִּפְשׁוֹת לְהִתְרַחַק מֵהָאֵילָן, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְאַרְף הַגְּלוּת, חֶס וְשְׁלוֹם, חֶס וְשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁעֲדִין יוֹדֵעַ בְּנִפְשׁוֹ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם, יִתֵּן בְּעַפְרֵי פִיהוּ, וְאֵל יִרְחַק, חֶס וְשְׁלוֹם, חֶס וְשְׁלוֹם, אֶפְלוּ נֶפֶשׁ אַחַת, וְיִדַּע כִּי בְּנִפְשׁוֹ הוּא, כִּי הוּא מְשַׁחֵק עִם נִפְשׁוֹ. וּמַה הַהוֹרֵג בְּגִשְׁמִיּוֹת — נִקְרָא רוֹצֵחַ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה הַהוֹרֵג מִיִּתְּהָ נִצְחִית — נִקְרָא רוֹצֵחַ, וְאֵין עַל זֶה שׁוֹם מְחִילָה וְכוּ' וְכוּ', כִּי עֵקֶר לְמוֹדָיו הוּא לְקַרֵב אֶת כָּל הַרְחוֹקִים, וְאֶפְלוּ מִי שֶׁמִּנְחַן כָּבֵד בְּעֵשְׂרָה כְּתוּרִין דְּמִסְאַבוּתָא, וְעֵבֵר עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, חֶס וְשְׁלוֹם, חֶס וְשְׁלוֹם, אֶלְפֵי פְעָמִים, עֲדִין רַחֲמֵי וְיִתְבָּרֵךְ גּוֹבְרִים עָלָיו, וְעַל-יְדֵי עֲצוּתָיו שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, גַּם הוּא יָכוֹל לְצַאֵת, כִּי אֵין שׁוֹם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, אֶפְלוּ לְגְרוּעַ שְׁבְּגְרוּעִים שְׂאֵין גְּרוּעַ מִמֶּנּוּ, כִּי אֲדַרְבֵּה דִּיקָא אִם אֵלוֹ הַנִּפְשׁוֹת יִתְקַרְבוּ, יִתְעַלֶּה וְיִתְיַקֵּר שְׁמִיָה דְקַדְשָׁא בְרִיף הוּא וְכוּ'.

ד) אֵילָן הַחַיִּים.

ה) אֵילָן גָּדוֹל וְנוֹרָא וְנִזְק וְנִבְהוּ מְגִיעַ לְשָׁמַיִם, וּמְרָאֵהוּ לְסוּף כָּל הָאָרֶץ, נוֹפֵו זֶפֶה וְעֲנָפָיו גְּדוֹלִים, וּמְזוֹן לְכָלֵם בּוֹ, תַּחְתּוּי תְּנוּחַת לְצֵלוֹ חֵיַת הַחוּץ, וּבְעֲנָפָיו יִגְרוּ צְפִירֵי הַשָּׁמַיִם, וּמִמֶּנּוּ יִנּוּ כָל בְּשָׂר, כִּי הוּא מְלַאֵף וְקַדוֹשׁ מִהַשָּׁמַיִם יוֹרֵד.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ, שְׁזַכֵּינוּ לִידַע מְרַבֵּי אֲמַת כְּזֶה, נַחַל נֹבְעַ
מְקוֹר חֻכְמָה, אֵילָנָא דְחַיֵּי עֵץ הַחַיִּים מִמֶּשׁ, הַנֶּאֱמַר עָלָיו (בְּרֵאשִׁית ג,
כב): "וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וַחֵי לְעֹלָם", כִּי עַל-יַדֵּי עֲצוּתוֹ
הַקְדוּשׁוֹת, וּבִפְרָטִיּוֹת עֲצַת ה' אֲשֶׁר לְעוֹלָם תַּעֲמֹד, הַתְּגַלּוֹת הַתְּפִלָּה
וְהַתְּבוּדוֹת, שְׂיִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְכַרַח תָּמִיד לְמִקוֹם מֵיחַד שְׂאִין
שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וַיִּדְבֹר וַיְשִׁיחַ עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ פְּאֲשֶׁר יִדְבֹר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ,
עַל-יַדֵּי-זֶה יִזְכֶּה לְהַפְלִיל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ לְנֹצַח וַחֵי לְעוֹלָם (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֻלְק א', סִימָן כא), שְׁלֹא יִהְיֶה חִלּוּק וְהַפְרָשׁ אֲצִלוֹ בֵּין חַיִּים לְמֵיתָה, כִּי
תָּמִיד יִהְיֶה דְבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ. אִף מַחֲמַת הַבְּחִירָה וְכוּ', הִזְהָ הַהֲכָרַח
שְׂיִהְיֶה לְהַט הַחֲרֹב הַמַּתְהַפֵּכֵת, לְשֹׁמֵר אֶת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים, הֵינּוּ
רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת שְׂיִשׁ לְכָל אֶחָד הַחֹפֵץ לְהִתְקַרֵב אֶל זֶה הַצְּדִיק וְאֶל
סִפְרֵיו הַקְדוּשִׁים, וְעַל-יַדֵּי מְסִירַת נַפְשׁ מִמֶּשׁ יִזְכֶּה לְאַחֲזֵ אֶת עֲצָמוֹ
בּוֹ (עֵין שֵׁם, סִימָן קנב). וּבִפְרָט מִי שְׂיִוְדַע נִגְעֵי נַפְשׁוֹ וּמְכַאֲוֵבָיו, בְּהֲכָרַח
שְׂיִשְׁמַע מַחֲלָקֵת עַל הַצְּדִיק (שֵׁם, סִימָן ה'), וַיִּתְפַּשְׁטוּ עָלָיו כָּל מִינֵי
מְנִיעוֹת בְּשִׁבִיל הַתְּקַרְבוֹתוֹ, אִזּוּ יִדַע, שְׂהֲהֲכָרַח לְעַמּוֹד חֻזַק נֶגֶד כָּל
הַמּוֹנְעִים (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַכָּשֵׁר פְּלִים, הַלְכָה ד'), וַיִּזְכֶּה שְׁפָל הַמְּנִיעוֹת
תַּתְּהַפֵּכְנָה לְנִעְיָמוֹת, וַיִּהְיוּ לוֹ פְּלִים לְקַבֵּל כָּל הַטוֹבוֹת הַגְּנוּזוֹ, שֶׁהוּא
אֲמַת וְאֶמוּנָה. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֻלְק א', סִימָן קפה), שְׁפָל
מִי שְׂיִשׁ לוֹ יִגִּיעוֹת וּטְרַחוֹת יוֹתֵר בְּתַחֲלַת הַהִתְקַרְבוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ,
דְּהֵינּוּ שְׂיִשׁ לוֹ מְנִיעוֹת רַבּוֹת וְגְדוּלוֹת, כְּגוֹן: מְאָבִיו וְאִשְׁתּוֹ וְחוֹתָנוּ
אוֹ מִשְׁאֵר בְּנֵי-אָדָם שְׂמוֹנְעִים אוֹתוֹ, הֵם טוֹבָה גְדוּלָה בְּשִׁבִילוֹ, כִּי
עַל-יַדֵּי-זֶה אַחֲר־כֵּף יוּכַל לְקַבֵּל הַרְבֵּה קִדְשָׁה וְטְהָרָה, כִּי עַל-יַדֵּי כָּל
הַיִּגִיעוֹת שְׂעֲבָרוּ עָלָיו — הֵן מִצַּד אַחֲרִים וְהֵן מִצַּד עֲצָמוֹ, שְׂנַפֵּל בְּכָל
פַּעַם בְּדַעְתּוֹ וְחֻזַק אֶת עֲצָמוֹ, עַל-יַדֵּי-זֶה יִהְיֶה לוֹ כְּלֵי גְדוּלָה לְקַבֵּל
אַחֲר־כֵּף שְׂפַע קִדְשָׁה וְדַעַת וְכוּ', וַיִּזְכֶּה שְׂיֵאִיר עָלָיו אוֹר "הָאֲמַת
וְהָאֶמוּנָה" וְכוּ'.

וּמַעֲתָה תִּגְיֵל וְתִשְׁמַח בִּישׁוּעַת ה', אֲשֶׁר הַפְּלִיא חֶסְדּוֹ עִמָּנוּ,
אֲשֶׁר לֹא הִיָּתָה כְּזֹאת מִימֵי קֶדֶם, מֵאֵת ה' הִיָּתָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת
בְּעֵינֵינוּ, שְׂיִזְכּוּ אֲנָשִׁים כְּאֵלֶּה בְּדוֹרוֹת אֵלּוֹ לִידַע מִנְּפִלְאוֹת נוֹרָאוֹת

כְּאֵלֶּה, שֶׁהֵם סוּדוֹת עֲמָקִים מְאֹד מְאֹד, הַנִּמְשָׁכִים מִמְקוֹר עֲלִיּוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וְהֵם נְעִימִים וּמְתַקִּים לְאֶזֶן הַזּוֹכֶה לְשִׁמְעָם; אֲשֶׁרֵי עֵיִן רְאֵתָה אֵלֶּה.

וְתִרְאֶה לְקַבֵּעַ עֲצָמָךְ בְּקַבְיֵעוֹת חֲזָקָה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ יו"ל: "לְקוּטֵי-מוֹהַר" וְ"לְקוּטֵי-תַפְלוֹת", לְלַמַּד תּוֹרָה וְלוֹמַר עֲלֶיךָ הַתַּפְלָה, שְׁמַעְלֶתָה גְבוּהָה מְאֹד מְאֹד (עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה), וְכֵן תִּשְׁקֹד עַל דְּלִתוֹת סִפְרֵי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, אֲשֶׁר הֵם דְּבָרִים עֲרָבִים וְנְעִימִים וּמְתַקִּים מְאֹד מְאֹד, כִּידוּעַ לְכָל הַהוֹגִים בָּהֶם בְּאֵמֶת בְּשִׁקְיָה רַבָּה וְנִפְלְאוֹה. וְכֵן תִּקְבַּע לְעֲצָמָךְ חֶק לְעֵיִן כָּל יוֹם בְּשָׁנִים אוֹ שְׁלֹשָׁה מַכְתָּבִים מְ"עֲלִים לְתִרְוֵפָה" מִמַּכְתָּבֵי מוֹהַר"ן תּוֹ"ל. וּפֹה תִּקְבַּל רְצוֹף "סִפְרֵי הַמִּדּוֹת" שֶׁבְּקִשְׁתָּ, וְתִאֲחַז אֶת זֶה תְּמִיד לְפָנֶי עֵינֶיךָ, כִּי הוּא שְׁלִחַן עֲרוֹף שֶׁל מִדּוֹת. וְרַבְּנוּ יו"ל הַזֶּהִיר מְאֹד מְאֹד לְעַסֵּק בְּזֶה הַסִּפֵּר, וְאָמַר, שְׁלֹא יִמוּשׁ מִפִּינוּ, וּכְתַבּוּ בְּכַרְךָ קִטָּן, וְאָמַר שְׁכַנְתּוּ, כִּי שְׁיִוְכַל הָאָדָם לְשִׂאת אֲצִלוֹ תְּמִיד, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְכִבֵּר אֶמְרוּ חו"ל (סוֹטָה ח.): בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד — מוֹדֵדִין לוֹ, כִּי בְּאֲתַעְרוּתָא דְּלִתְתָּא אֲתַעַר דְּלַעֲלֵילָא (וְהוּא לְדִלְךָ פ.ח.), וְכִשְׁיַעֲבֹר וַיִּבְטַל אֶת מִדּוֹתָיו הַרְעוֹת, וַיִּמְשִׁיף אֶת עֲצָמוֹ אֶל מִדּוֹת טוֹבוֹת, יִמְחַלוּ עוֹנוֹתָיו, כְּעֵיִן שֶׁאֶמְרוּ חו"ל (יוֹמָא כג.): כָּל הַמַּעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו מַעֲבִירִין לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו וְכוּ'.

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְשַׁבֵּר אֶת כָּל הַמִּדּוֹת הַרְעוֹת, וְנִמְשִׁיף עַל עֲצָמָנוּ מִדּוֹת טוֹבוֹת, וְנִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב בְּאֵמֶת אֶל הַצַּדִּיק הַגָּאֵת וְאֶל אֲנָשָׁיו הַיִּקְרִים, עַד שְׁנִזְכֶּה לְאֵמֶת, שְׁעַל יְדֵה נִזְכֶּה לְאֵמוּנָה, שְׁעַל יְדֵה נִזְכֶּה לְגֵאֲלָה שְׁלֵמָה, וַיִּקְיָם (שִׁיר הַשִּׁירִים ד, ח): "תְּבוֹאֵי תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה", אֲשֶׁר דָּרְשׁוּ עַל זֶה בְּמִדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא בְּשַׁלַּח): אֵינן הַגְּלִיּוֹת עֲתִידוֹת לְהַגְּאֵל אֶלָּא בְּשִׁכְרֵי אֲמָנָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאֵהָבָה רַבָּה, וּמִצָּפָה לְהַתְּוַעַד עִמָּךְ...

(1) בְּהַתְּעוֹרְרוֹת שְׁלֵמָטָה נִתְעוֹרַר לְמַעְלָה.

תרסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר דְּבָרִים ה'תשל"ב.

אֶף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַנְּחַמָּד, הַרוֹצֵה לְשִׁתּוֹת מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הִיָּקֵר אֶתְמוּל קִבְלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד, כִּי תִהְיֶה לְאֵל דְּבוּרֵי עֲשׂוֹ רֵשֶׁם טוֹב אֶצְלָךְ, כִּי זֶה זְמַן רַב לֹא זְכִיתִי לְשָׁמַע מִמֶּךָ, וְעַתָּה אַתָּה מְגַלֶּה אֶת פְּנִימִיּוֹת תְּשׁוּקַת לְבָבְךָ אֶל הָאָמֶת, כֹּה יַעֲזֹר וְכֹה יוֹסִיף הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיִבְעֵר לְבָבְךָ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְעַקֵּר הַשְּׂמִיחָה שְׂנַכְנְסָה בְּלִבִּי, הִיּוֹת שְׂאֵתָה כּוֹתֵב שְׂשֵׁי לְךָ הַתְּבוּדוֹת שְׂתֵי פְעָמִים — פֶּעַם בְּיוֹם וּפְעַם בְּלֵילָה. אַחֵי הִיָּקֵר! אִם הִיִּיתָ יוֹדֵעַ מְעַלְתַּת הַשִּׁיחָה וְהַתְּפִלָּה שְׂאֵדָם מְשִׁיחַ וּמְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, הִיִּיתָ מְרַקֵּד מְחַמֵּת רַב שְׂמִיחָה, כִּי תְּפִלַּת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הַשְּׂפֵל, אֲשֶׁר מְלֹא הַסְּתָרוֹת וְחֲשָׁכוֹת, בּוֹקֵעַת רְקִיעִים, וּמַעֲלָה שְׁעֵשׂוּעִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר לֹא עוֹלָיִם מְשׁוּם מְלֶאֶךָ וּמְשׁוּם שְׂרָף וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל (מְדַרְשׁ שׁוֹחֵר טוֹב, תְּהִלִּים ק): בְּשִׁעָה שְׂאֵתָה עוֹמֵד וּמִתְּפַלֵּל, יֵהָא לְבָבְךָ שְׂמִיחַ, שְׂנַאָמַר: "עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה" וְכוּ', וְכֵן הוּא (בְּיִלְקוּט תְּהִלִּים, רַמְזוֹ תְּרַכָּג): בְּשִׁעָה שְׂאֵדָם עוֹמֵד בְּתְּפִלָּה, יֵהָא שְׂמִיחַ שְׂעוֹבֵד לְאַלּוֹק שְׂאֵינן כְּמוֹתוֹ בְּעוֹלָם, וְאֵל תְּהִי נוֹהֵג קְלוֹת רֵאשׁ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ', כִּי אֵינן הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חָפֵץ לְחַיֵּב שׁוּם בְּרִיָּה, אֲלֵא מְבַקֵּשׁ שְׂשִׂתְּפִלְלוּ הַבְּרִיּוֹת לְפָנָיו — וּמִיָּד יִקְבְּלֵם (מְדַרְשׁ תְּנַחוּמָא וַיִּשְׁלַח ט), וְכֵינֵן שְׂבָא הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחָתוֹ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בְּהַ, וּמְגַלֶּה לְפָנָיו כָּל לְבוֹ, מִיָּד מוֹחֲלִין לוֹ עַל

כָּל עֲוֹנוֹתָיו, כַּמוֹכָא בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים (פְּרָשַׁת בְּחֻקֹּתַי, פָּרָק כו): "וְהִתְנַדְּוּ
אֶת עֲוֹנֵם" — לְצַד הַתְּשׁוּבָה הֵם הַדְּבָרִים, שְׁמִיד שְׁמִתוּדִים עַל
עֲוֹנוֹתֵיהֶם, מִיד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וְכֵן הוּא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ
(בְּרֵאשִׁית כו): כָּל מֵאֵן דְּאוּדֵי עַל חֲטָאֵיהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂבִיק לֵיהּ
וּמְחִיל עַל חוֹבֵיהּ^א; וּבְמִדְרָשׁ (בְּמִדְרָב רַבָּה כ, כג) אֵיתָא: כָּל מִי שְׁחוּטָא
וְאוֹמֵר: חֲטָאתִי, אֵין רְשׁוּת לְמַלְאָךְ לְגַע בּוֹ וְכוּ'.

וְצִרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְצֵאת מֵהַתְּאַוָּה הַמְּגַנָּה הַזֹּאת שְׁנִפְלֵתָ
בָּהּ וְכֵן מִשְׁאֵר תְּאַוּוֹת, כִּי אִם עַל-יְדֵי "תְּפִלָּה", לְהַתְּמִיד בְּעַנְיָן זֶה
מְאֹד מְאֹד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, לְבָרַח לְמִקּוּם מִיַּחַד שְׂאִין שֵׁם בְּנִי-אָדָם,
וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר עִם רַעְהוּ, וְאִךְ שְׂבִתְחַלָּה? דְּמָה לוֹ
כְּאֵלוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, אֵין שׁוֹמְעִים לוֹ, כָּל זֶה מֵרַבּוּי הָעֲוֹנוֹת, שְׁנִסְתַּרְתָּ
מִמֶּנּוּ הָאֱמוּנָה, כִּי בְּאֵמֶת אֵין בְּלַעְדֵּיו? יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה
וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא מְחִיָּה וּמְקִים וּמְהִיָּה אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה — דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, וּבְלַעְדֵּיו? יִתְבָּרַךְ אֵין לָהֶם שׁוֹם
קִיּוֹם כָּלֵל, וְעַל-כֵּן (תְּהֵלִים קִלֵּט, ז): "אָנָּה אֱלֹךְ מְרוּיַחֵךְ וְאָנָּה מִפְּנֵיךְ
אֶבְרַח, אִם אֶסַּק שְׁמַיִם שֶׁם אַתָּה וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּחֱךְ", וְאֵין שׁוֹם
יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְכָל מַה שְׁתַּרְבֵּה וְתַתְּמִיד בְּדַבֵּר הַנּוֹרָא וְהַנְּשָׁגָב
הַזֶּה, יוֹתֵר יִזְדַּכֵּךְ מְחִיָּה, וְתִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַחֲשֵׁךְ שְׁנִלְכַדְתָּ בּוֹ.

וְאֵל יִפְתָּךְ יִצְרָךְ לֹאמַר לָךְ, שְׁהַדְּבַר הַקְּדוּשׁ הַזֶּה אֵינוֹ בְּשִׁבְלֵךְ, כִּי
אִם בְּשִׁבְלֵי צְדִיקִים, כִּי כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִכְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, כִּי אֵין
בְּלַעְדֵּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא אֵב הַרְחָמָן "לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל" וְלְכָלֵל הָעוֹלָם
"עַר אֵיז אַ גָּאט פֿאַר יַעֲדַעם אֵיִינַעם"^ב, וְאֶדְרַבָּה כָּל מַה שְׁהֶאֱדָם
שְׁפַל בְּדַעְתּוֹ, הוּא חָשׁוּב יוֹתֵר לְמַעְלָה, וְתַפְלָתוֹ נִשְׁמַעַת יוֹתֵר, כְּמוֹ
שְׂאֶמְרוּ חַז"ל (סְנֵהֲדִין מַג): בְּזִמָּן שְׂבִית-הַמְּקַדֵּשׁ קָיָם, אָדָם מְקָרִיב
עוֹלָה, שְׂכַר עוֹלָה בְּיָדוֹ, מְנַחָה — שְׂכַר מְנַחָה בְּיָדוֹ, אֲבָל מִי שְׂדַעְתּוֹ
שְׁפִלָּה עָלָיו, מַעְלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ הַקָּרִיב כָּל הַקְּרִבָּנוֹת כָּלָם,

(א) כָּל מִי שְׁמוּדָה עַל חֲטָאֵיו, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵב אוֹתוֹ וּמוֹחֵל עַל חוֹבוֹתָיו.
(ב) הוּא אֱלֹקִים לְכָל אֶחָד.

שֶׁנֶאֱמַר (תהלים נא, יט): "זָבַחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה", וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂאִין תְּפִלָּתוֹ נִמְאָסָת, שֶׁנֶאֱמַר (שם): "לֹב נִשְׁבֵּר וְנִדְבָה אֱלֹקִים לֹא תִבְזֶה", וּבַמִּדְרָשׁ (דְּבָרִים רַבָּה ל, ג): "פְּנֵה אֶל תְּפִלַּת הָעֹרֵעַר וְלֹא בְּזֶה אֶת תְּפִלָּתָם" (תהלים קב, יח) — זֹהֵי תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מְנַשֶּׁה, אִף שֶׁהִיָּה עֹרֵעַר מִמַּעֲשֵׂים טוֹבִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא בְּזֶה אֶת תְּפִלָּתוֹ, כִּי בְּדוֹרוֹת הִלְלוּ שְׂאִין לָהֶם לֹא מְלֶךְ וְלֹא נְבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים, וְאִין לָהֶם אֶלָּא תְּפִלָּה בְּלִבָּד, אָמַר דָּוִד לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵל תִּבְזֶה אֶת תְּפִלָּתָם, "תִּפְתָּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן", מִכָּאן שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַבֵּל הַשָּׂבִים, "וְעַם נִבְרָא יִהְלֵל יְיָ", שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹרֵא אוֹתָן בְּרִיָּה חֲדָשָׁה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וּבַמִּדְרָשׁ (שׁוּחַר טוֹב, תהלים קב) אֵיתָא: אִין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְבַקֵּשׁ מִן הַרְשָׁעִים לֹא זָבַח וְלֹא עוֹלָה, וַיִּמָּה הוּא מְבַקֵּשׁ? תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּבִזְהַר הַקְּדוֹשׁ (בְּלֶק קצ"ה) הַפְּלִיג מְאֹד מְאֹד בְּתְפִלַּת הָעֲנִי וְהַשָּׁפֵל, כִּי אִף שִׁישׁ תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה, תְּפִלָּה לְדָוִד, שֶׁהֵם תְּפִלַּת גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים יַחֲדֵי הַדּוֹרוֹת כְּמֹשֶׁה וְדָוִד וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן תְּפִלַּת הָעֲנִי חֲשׂוּבָה יוֹתֵר מִתְּפִלָּתָם, וְלֹא עוֹד דְּאִיהוּ עֶבֶיד עֲטוּפִין לְכָל צְלוֹתָהוֹן, כִּי כָּל הַתְּפִלוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִים צְרִיכוֹת לְחִכוֹת לְתְּפִלַּת הָעֲנִי, וְאִיהוּ מַעֲטִיף לוֹן וּמַעֲלָה לְהוֹן^ד, וְאִין תְּאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ כְּבִיכּוֹל אֶלָּא שֶׁהָעֲנִי מֵיחֵד לוֹ מְקוֹם מֵיחֵד, וְשׁוֹפֵף נִפְשׁוֹ וְלָבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ, עֵינֵי שָׁם בְּאֲרִיכוֹת נִפְלְאָה דְּבָרִים הַמְּחַזְּקִים הַרְבֵּה לְתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת. וְכַתֵּב מוֹהֲרֵנִי^ז ל (לְקוּיֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלִּין, הַלְכָה ה'), שֶׁכָּל זֶה נֶאֱמַר בְּעֵנֵי סֵתָם, שֶׁמְבַקֵּשׁ עַל צְרִכּוֹ הַגִּשְׁמִיִּים וְכוּ', וּמְכַל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן כְּשֶׁאֶחָד מִתְּעוֹרֵר מִתְּרַדְּמָתוֹ וּמִתְחִיל לְרַחֵם עַל עַצְמוֹ, וְטוֹעֵן וּמְבַקֵּשׁ וּמִפְצִיר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ שִׁיזַכְּהוּ לְצֵאת מֵהַחֲשָׁךְ שֶׁנִּלְכַּד בּוֹ, וְשׁוֹפֵף שִׁיחוֹ עַד שֶׁמִּתְעוֹרֵר לְבִכְיָה, אִין לִשְׁעַר וְאִין לְסַפֵּר מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה מִזֶּה לְמַעְלָה, וְזֶהוּ עַקֵּר הַבְּחִירָה, שֶׁהַכֵּל נִסְתָּם וְכוּ', כִּי אִם הִיָּה הָאָדָם רוֹאֶה מַה נַּעֲשֶׂה מִתְּפִלָּתוֹ, לֹא הִיָּתָה עַל זֶה שׁוֹם

ג) שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עֲטִיפוֹת לְכָל הַתְּפִלוֹת.

ד) וְהוּא עוֹטֵפֵן וּמַעֲלֵן.

בְּחִירָה כָּלֵל, וְלֹא הָיוּ לוֹ שׁוּם דְּמִיונוֹת וְחֻכְמוֹת שֶׁל הַכֵּל, "שָׁאִין לוֹ דְּבוּרִים", "שָׁאִין זֶה בְּשִׁבְלִי", "שָׁאִין לִי זְמַן", "שָׁאֲנִי צָרִיף לְהַתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ אַחֲרַת", כִּי הֵלֵא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹשֵׁב וּמְחַכֶּה וּמְקַנֵּה, שְׁאֵבּוּא לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאַשְׁפֹּף אֶת כָּל לִבְבֵי הַנְּשַׁבֵּר וְהַנִּדְכָּא וְאֶת כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלַי, וְאַף שְׁעֵדִין בָּא לוֹ כָּל עֲגִינַת הַתְּפִלָּה בְּכַבְדוֹת גְּדוּלָה וּבְמַרְרֵירוֹת גְּדוּלָה, צָרִיף שְׂיַדַע שְׂנָה מְחַמַּת פָּגַם הַבְּרִית, כִּי עַל-יְדֵי פָּגַם הַבְּרִית שְׁפָגַם וְקִלְקַל עַד עַכְשָׁו, הַתְּפִלָּה אֶצְלוֹ בְּכַחֲנִית מִיַּן מְרִירִין^(ע) (לְקוּטֵי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן ג'), אֲבָל אִם יִהְיֶה עֲקָשָׁן גְּדוּל עַל זֶה "יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה", אִף שְׁעֵדִין מֵר לוֹ מְאֹד וְכִבְד עָלָיו לִישֵׁב יַחֲד, כִּי נִתְמַרְרוּ חַיָּו, אִף-עַל-פִּי-כֵן אִם יִהְיֶה חֻזֵּק בְּדַעְתוֹ בְּעֻקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה, אֲזִי יִגִּיעַ יוֹם יִשׁוּעָתוֹ, וְיִזְכֶּה לְשִׁלְמוֹת הַמַּחֲזִין, וְיִהְיֶה בְּכַחֲנִית מִיַּן מְחִיקִין, וְיִרְגִּישׁ כָּל מִיַּנִּי נֵעַם וּמְחִיקוֹת בְּדְבוּרֵי הַתְּפִלָּה, וְיִרְצֶה לְעֶסֶק בְּזֶה תְּמִיד, כִּי יִרְגִּישׁ עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּשׁ (ע) לְקוּטֵי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן טו), כִּי אֵין עוֹד נֵעַם וּמְחִיקוֹת כְּמוֹ תְּפִלָּה. [וְעִינַן בְּמַדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ז, יב): "וַיִּמָּה נְעַמְתָּ" (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ז) — בְּתְפִלָּה, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַנֵּעַם וְכוּ'.]

וְהִנֵּה מְבֹאֵר בְּלְקוּטֵי-מוֹהֲרִין (חֶלֶק ב', סִימָן ח), כִּי הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת שְׁבָכָל יוֹם הֵן בּוֹנוֹת לוֹ שְׁלֹשָׁה מַחֲזִין, כִּי כָּל תְּפִלָּה וְתְפִלָּה מְאֹלוֹ הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת: "שְׁחַרִית, מְנַחָה, מְעֵרִיב", הִיא בְּחִינַת מַח מִיַּחַד בְּהַפְרַת הַבוּרָא יִתְבָּרֵךְ, וְכָל אַחַת הִיא בְּחִינַת מְחִיצָה פְּרוּסָה בְּפָנָי זֹאת הַתְּאֻוָּה (ע) לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלַּת מְנַחָה, הַלְכָה ה'), הֵינּוּ כִּי עֵקֶר תְּאֻוֹת נְאוּף נִמְשָׁכַת מִמַּחֲזִין דְּקִטְנוֹת, שְׁנִקְטָנִים יִדְעוּ וּמַחוּ מְאֹד מְאֹד, כִּי עֵקֶר הַיִּצָּר הָרַע הוּא מְדִינִים, שֶׁהוּא מַחֲזִין דְּקִטְנוֹת (ע) לְקוּטֵי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן עב), וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל (סוֹטָה ג'): אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אִם-כֵּן נִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, כִּי כָּל הַעֲבָרוֹת, הַחֻטָּאִים וְהַפְּגָמִים הֵם עַל-יְדֵי הַסְּתַלְקוֹת הַדַּעַת, שְׁנִמְשָׁכַת מִמַּחֲזִין דְּקִטְנוֹת, וְעַל-כֵּן עֵקֶר עֲבוּדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם לְשַׁבֵּר וּלְכַטֵּל מִמֶּנּוּ יִצְרוּ הָרַע וְלִצְאָת מַמַּחֲזִין דְּקִטְנוֹת, וְיִזְכֶּה לְגְדֻלוֹת הַמַּחֲזִין, לְהַפִּירוֹ

יִתְבַּרֵךְ מְכַל דְּבָר. וְאִיךָ זֹכִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַמַּחֲוִין? עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, שְׂיִהְיֶה קְבוּעַ מְאֹד מְאֹד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְבָרוּחַ אֱלֹהֵי יִתְבַּרֵךְ, וַיִּבְקֹשׁ וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן יִזְהַר מְאֹד מְאֹד עַל זְמַנֵּי הַתְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת: "שְׁחַרִית, מְנַחָה, מְעָרִיב", וַיִּתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא מְלָה בְּמְלָה, אֲפֹלוּ בְּקִטְנוֹת עֲצוּמָה לֹא תָסוּר מֵהֶן, כִּי אוֹתִיּוֹת הַתְּפִלָּה: "שְׁחַרִית, מְנַחָה, מְעָרִיב", עַל סוּדוֹת וְרִזֵּי סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת נִסְדְּרוֹ, עַל-כֵּן יֵשׁ לָהֶם כַּח וּסְגֻלָּה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, אֲפֹלוּ הָאֲמִירָה בְּעֶלְמָא, וּבּוֹדָאֵי צְרִיף לְהַטּוֹת הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב לְכַבּוֹ וּמַחְשַׁבְתּוֹ, שְׂיִכִּין מַה שְׂאוּמֵר, אִךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֶף שֶׁהוּא מְבַלְבֵּל מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל הַבְּלִבוֹלִים מִשְׂמִיעִים אֶת עֲצָמָם בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה דִּיקָא (עֵינִי לְקוּיטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל), אֶף-עַל-פִּי-כֵן רָאָה וְגַם רָאָה לּוֹמֵר אֶת דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה כְּמוֹ תִּינוּק מִמֶּשׁ, כִּי הָאָדָם מִתְקַן עַל-יְדֵי-זֶה לֹאט לֹאט הֵג' [הַשְּׁלֵשָׁה] מַחֲוִין שְׁלוֹ, וְתִשְׁלַם דַּעְתּוֹ וְכוּ', וַיִּזְכֶּה לְשִׁלְמוֹת בְּרוּר וְזָכוּף הָאֲמוּנָה, שְׂהִיא בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, שְׂיִרְאָה בְּעֵינָיו וּבְאָזְנוֹ יִשְׁמַע וּבְלִבּוֹ יִבִּין, אִיךָ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם וּמְהַיֶּה בְּכָל רִגַע אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְהַכֹּל מִשְׁגַּח מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ.

וְעֵינִי בְּלְקוּיטִי-מוֹהֲרָ"ן (חֶלֶק א', סִימָן נה): לְרֹאוֹת בְּמִפְלְתָם שֶׁל רְשָׁעִים (שֶׁהוּא הַיְצָר הָרָע) אֵי אֲפֹשֶׁר, אֲלֵא עַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל (שֶׁהִיא אֲמוּנָה), וְלְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל (שֶׁהִיא אֲמוּנָה) בְּגִלוֹת, הוּא עַל-יְדֵי הַתְּנוּצָצוֹת אוֹר זְכוּת הָאֲבוֹת, הֵינּוּ עַל-יְדֵי שֶׁלֵּשׁ תְּפִלוֹת שֶׁתְּקַנּוּ הָאֲבוֹת. וְכַמְאֲמַר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (שְׁלַח קַעֲד): בְּאֲתֵר דְּאִית תְּמַן אֲבוֹת אִית תְּמַן שְׂכִינְתָאֵי; כִּי כְּשֶׁתִּזְהַר עַל-כָּל-פְּנִים מֵהַיּוֹם לְהַתְּפַלֵּל לֹאט לֹאט מְלָה בְּמְלָה מִתּוֹךְ הַסְּדוּר בְּפִשְׁטוּת גְּמוּרָה כְּתִינוּק, עַל-יְדֵי-זֶה יֵאִיר עֲלֵיךָ אוֹר זְכוּת הָאֲבוֹת, וְתִשְׁרָה בְּךָ הַשְּׂכִינָה וְכוּ'.

וְעַקֵּר הַכֹּל לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׁמְחָה, וְלְהַפְּךָ אֶת כָּל מִינֵי יְגוֹן וְאֲנָחָה אֶל שִׁמְחָה עֲצוּמָה, שְׂקֻטְנֵי עֲרֵךְ כְּמִנּוּ נִזְכָּה לְשִׂאת וּלְתַן בְּדְבוּרִים נוֹרָאִים כְּאֵלוֹ, חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים כְּאֵלוֹ, אוֹרוֹת דְּקִים כְּאֵלוֹ, הַנְּמַשְׁכִּים

(1) בְּמָקוֹם שֵׁשׁ שְׁם אֲבוֹת, יֵשׁ הַשְּׂכִינָה.

מִרִּישָׁא דְלֹא אֶתְיַדַּע וְלִית מֵאן דְּקִימָא בֵּיהּ, שֶׁהוּא שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת
 דְּעֵתִיק וְכוּ', אֲשֶׁר יְכוּל לְהַחְיֹת גַּם אוֹתִי וְגַם אוֹתְךָ וְגַם אֶת כָּל
 הָעוֹלָם. "אֲשֶׁרִי הַזֹּכֶה לְקַיֵּם אֶת כָּל זֹאת בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, לְבָרַח
 אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, וְאִז
 טוֹב לוֹ לְנַצַּח". כִּי אָמְרוּ חַז"ל (ירוּשְׁלַמִי, בְּרֻכּוֹת ט, א): כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם
 חִי, יֵשׁ לוֹ תְקֻנָּה, מֵת — אֶבְדָּה תְקֻנָּתוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּבִמְדַרְשׁ
 (תַּנְחוּמָא בְּרֻכָּה ו) אֵיתָא: לְכָל הַמַּדּוֹת אָדָם מְקַנֶּה, אִם הוּא עָנִי —
 מְקַנֶּה לְהִיּוֹת עֲשִׂיר, אִם הוּא חָלֵשׁ — מְקַנֶּה לְהִיּוֹת גְּבוּר, חוֹלָה —
 מְקַנֶּה עַד שִׁיתְרַפָּא, אֲבָל יוֹם הַמֵּיתָה אֵין לוֹ תְקֻנָּה שִׁינְצַל מִמֶּנּוּ וְכוּ',
 עֵינֵי שָׁם; וְאָמַר אֱלֹהֵי הַנְּבִיא (תַּנָּא דְּבִי אֱלֹהֵי רַבָּה, פְּרָק טו): לְפִי שֶׁכָּל
 הַמְרַבֶּה שִׁיחוֹת וּתְפִלוֹת, הֵם מְלוּיִם אוֹתוֹ לְבֵית עוֹלָמוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם;
 עַל-כֵּן אֶהוּבִי, אָחִי, רָאָה מַה לְּפִנְיָךְ, בְּמָה רַבְּנוּ ז"ל רוֹצֵה לְזַכּוֹת
 אוֹתְךָ, אִם תִּצְיֵית אוֹתוֹ בְּדָבָר זֶה, אִז טוֹב לְךָ לְנַצַּח נְצַחִים. וְאֵל תֵּאבְּהָ
 וְאֵל תִּשְׁמַע לְשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם שְׁאוּמְרַת לְהַפְּךָ מְזָה, וּבְכַפְרֵט לְאֵלוֹ
 שְׁלֵא שְׁמָשׁוּ כָּל צָרְכְּךָ, שְׁאִינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשְׁמֵאלָם וְכוּ'.

וּכְבָר אָמְרוּ חַז"ל (סוֹטָה כב.): מֵאִי דְּכִתִּיב (מְשָׁלִי ז, כו): "כִּי רַבִּים
 חָלְלִים הִפִּילָה" — זֶה תִּלְמִיד חָכֵם שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְהוֹרָאָה וּמוֹרָה, כִּי
 בְּלֹא הַתְּבוּדוֹת כָּל הַהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל הִיא מִהַשְׁפָּה וְלַחוּץ,
 וְאִינוּ מְבֹטָח שִׁיְהִיָּה נִשְׂאָר קְבוּעַ בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ — תוֹרָה וּתְפִלָּה
 בְּאַהֲבָה וְיִרְאָה. וּכְבָר אָמַר לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הֶר"ן, סִימָן נא): אֶת זֶה
 תְּקַבְּלוּ מֵאִתִּי, שֶׁלֹּא לְהִנִּיחַ עֲצָמוֹ לְעוֹלָם לְהִטְעוֹתוֹ, שֶׁלֹּא יִטְעָה אוֹתוֹ
 הָעוֹלָם, כִּי לֹא נִמְצָא אֶחָד שִׁיְהִיָּה לוֹ קֶץ וְסוֹף טוֹב (אִם לֹא יְהִיָּה
 דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ), וְכָל אֵלוֹ שֶׁתְּפָסוּ בְּיַדָם כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה כָּלוּ, הִיָּה
 סוֹפָם רַע וְמוֹר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאוֹתָם שֶׁבְּלוּ יְמֵיהֶם בְּתוֹרָה וּבְתַפִּלָּה
 וּבְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וּמִשְׁאֵם וּמִתְנַם הִיָּה עַל-פִּי הַתּוֹרָה, הֵם יִרְשׁוּ
 שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת — הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא; וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִצְנְנוּ

להיות מאותם אשר בלו ימיהם בטוב הנצחי.

הדורש שלומך באהבה רבה...

תרע.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ואתחנן ה'תשל"ב.

ימי בין המצרים האלו יתהפכו לישועה וגאלה שלמה לכלל ישראל, ובפרטיות לבחור היניק הרוצה לשנות מהמעין היוצא מבית השם, הלא הוא נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר לנצח.

מכתבך היקר בשבוע שעבר קבלתי, ונתעוררתי מאד אל מדת השמחה, לראות את תשוקת פנימיות נפשך, שאתה כוסף כל-כף אל מדת השמחה, ופשוט אני מקנא בך, כי באמת מדת השמחה עולה על הכל והשמחה היא סימן שהוא זרע ברוך ה' (עין ספר המדות, אות שמחה, סימן כב), והאריו"ל גלה לאיש סודו, שלעקר מדרגתו זכה להגיע על-ידי תקף השמחה שהיתה לו בשעת קיום המצוות, וזה הביאו אל השלמות וכו', כי כשאדם עושה מצוה בשמחה, זה סימן שלבו שלם לאלקיו (שם, סימן א), וזוכה להיות דבוק בו יתברך תמיד, ומחשבתו שהיא נשמתו תעלה למעלה למעלה בכל העולמות, למעלה מנפשין ורוחין ונשמתין, ותשיג את האור אין סוף ברוך הוא, בבחינת מטי ולא מטי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כד), וידע וישיג בין קדם גזר דין לבין אחר גזר דין (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה), ועל שמחת המצוות אמרו חז"ל (שבת ל:): "ושבחתני אני את השמחה" (קהלת ת, טו) — זו שמחה של מצוה, "ולשמחה מה זו עושה" — זו שמחה שאינה של מצוה, כי באמת מי שיש לו רק מעט איזו התנוצצות אמונה בהשם יתברך, בודאי ראוי לו לשמח תמיד כשזוכה לקיים מצוותיו

יתברך, פי (תהלים יט, ט): "פקודי ה' ישרים משמחי לב, מצות ה'
 ברה מאירת עינים", וזוהי לקיים רצון הבורא יתברך שמו, היש
 שמחה כזו?! ואף שמקיים כל מצוותיו בקטנות גדולה ובדחקות
 עצומה, אף-על-פי-כן כשיזכיר לעצמו, הלא סוף כל סוף מדוע אני
 עושה את זו המצוה, הלא הבורא יתברך צונו לעשות אותה, מזה
 בעצמו יהפך את כל היגון והאנחה לשמחה עצומה, ברוך הוא
 וברוך שמו שעדין אני מאמין בו יתברך, ואני מקיים מצוותיו
 הקדושות בכל יום, ואני מתעטף בציצית ותפלין בכל יום, ומתפלל
 ולומד תורה, ועוד מה שזוהי כל אחד מישראל לחטף בכל יום
 ניום, פי אפלו הריקנין שבה, מלאים מצוות כרמון (ברכות נו);
 ועל-כן שמחה זו מעלתה גדולה ונפלאה ונוראה מאד מאד, וכל
 מה שיעשה האדם פעלות להגיע למדת השמחה, מעלתו גדולה
 מאד מאד, ורבונו ו"ל גלה לנו (שיחות הר"ן, סימן כ), שמרב צוותיו
 ופגעי הזמן שעובר עליו, ההכרח שנמשך אל הצער והמרירות, אז
 אי אפשר לו להגיע אל מדת השמחה, פי אם כשישפיל את עצמו,
 ויעשה את עצמו כשוטה וירקד מחמת שמחה (עין לקוטי-הלכות,
 נפילת אפים, הלכה ד', אות ה'), ורבים שואלים על זה, ושמעתי כבר
 דבת רבים על שיחה זו, שרוצים לומר שלא יצאה מפני רבנו ו"ל,
 ובאמת הכל יפצה פיהם, פי דברי רבנו ו"ל ממקום קדש ועליון
 יסדתם וכו' וכו', וכבר קדמו בזה הרמב"ם ו"ל בפרק ח' מהלכות
 לולב (הלכה טו), וכתב: השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה
 ובאהבת האל שצוה בהן, "עבודה גדולה היא", וכל המונע את
 עצמו משמחה זו, ראוי להפרע ממנו, שנאמר (דברים כח, מז):
 "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב", "וכל
 המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו, ומתכבד בעיניו במקומות אלו,
 חוטא ושוטה". ועל זה הזהיר שלמה, ואמר (משלי כה, ו): "אל
 תתהדר לפני מלך", "וכל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו,
 הוא הגדול המכבד העובד מאהבה". וכן דוד מלך ישראל אמר
 (שמואל-ב ו, כב): "ונקלותי עוד מזאת, והייתי שפל בעיני", "ואין
 הגדלה והכבוד אלא לשמח לפני ה'", שנאמר (שם ו, טז): "והמלך

דוד מַפְיֵז וּמְכַרְכֵּר לְפָנַי ה' וגו', הרי לך בפרוש מדבריו הקדושים מעלת הזוכה לשמחה, ושמחת השמחה אסור להגיס דעתו להיות חולק כבוד לעצמו, "עס פאסט נישט צו טאנצן אין מיטן וואך"א, כי הרי קראו: חוטא ושוטה, ולהפך בשמשפיל עצמו ורוקד מחמת שמחה לפניו יתברך, הוא הגדול המכבד העובד מאהבה, וכבר ידוע לנו הכלל הגדול, אשר רבנו ז"ל אינו נפרד ונבדל מהתורה כלל, נאר ער איז גיבונדען און געשלאסן מיט די תורה און ער גייט נישט אנוועק פון פשטות שהוא זה^ב. ומוכא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן י'), אשר הגאות היא עבודה זרה, כמו שכתוב (משלי טז, ה): "תועבת ה' כל גבה לב", ודרשו מזה חז"ל (סוטה ד:): "כל אדם שיש לו גסות הרוח כאלו כפר בעקר ועובד עבודה זרה וכו', עין שם; ועל-כן כל הדינים שורין עליו, רחמנא לצלן, כי עקר הדינים מהסתרת אורו יתברך, שנפרד ממנו יתברך, חס ושלום, שאז עובר עליו מה שעובר — צרות ויסורים וכו' וכו', והעצה היעוצה לבטל את הגאונה והישות שלו, שיתקרב אל הצדיק האמת, והצדיק נקרא רוח, כמו שכתוב (במדבר כז, יח): "איש אשר רוח בו", והוא מנשב בו רוחו (תקוני-זהר, תקון כא): והא רוחא נשיב בשית פרקין דדרועא ובשית פרקין דשוקין^ג, שמזה בא המחאת פף ורקודים, וכזה שפרקד ומכה פף אל פף, בזה מבטל ממנו את הישות, "עס פאסט נישט"ד, רק מקל כבודו ומשפיל את עצמו, וכזה בעצמו נמתקים ממנו כל הדינים והצמצומים, ועל-כן בזאת גדע אם אנו מקרבים אל הצדיק האמת, אם אנו מתחזקים לרקד בכל יום יהיה איך שיהיה, זה סימן שנכנסה בנו הרוח דקדושה, רוחו של הצדיק, ומנשבת בידיים וברגלים שלנו, ולהפך פשנחסר מהשמחה אצלנו, זה סימן שאנו רחוקים מהצדיק האמת לגמרי, והלמוד הזה הוא עמק עמק, פמוכן למשפיל על דבר אמת, כי אף שחטא ופגם האדם בכל מיני חטאים ועוונות ופשעים שבעולם, ועבר, חס ושלום, כבר

(א) לא מתאים לרקד באמצע השבוע.

(ב) הוא קשור ונעול בתורה, ואינו זו מהפשטות שהוא זה.

(ג) והרוח הזו נושבת בששת פרקי הזרוע ובששת פרקי השוקים.

(ד) זה לא מתאים.

על כל התורה כלה, אף-על-פי-כן אם אינו מחזק את עצמו להפך את כל היגונו ואנחה לשמחה עצומה, ידע שעדין אינו מקבל מהצדיק האמת כָּלֵל, והוא רחוק ממנו לגמרי, כי אם היה מקרב אליו, לא היה בעצבות כָּלֵל, כי היתה נשמעת לאזניו ההתחזקות שלוֹמֵד, ומגלה לנו שאין שום יאוש בעולם כָּלֵל, ודיקא פֶּשֶׁהֲגֵרוּעַ שְׁבָכֵל הגרועים שב אליו יתברך, הוא גורם שעשועים אצלו, שאינם עולים אֶפְלוֹ מהצדיק הכי גדול, וכעין שאמרו חז"ל (ברכות לג.): במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, כמובא בזהר הקדוש (יתרו ט.): כד אתי יתרו ואמר: עתה ידעתי כי גדול ה' (שמות יח, יא) פֶּדִין אֶת־יִיִקָר וְאֶת־עֲלֵא שְׁמָא עֲלֵאָה דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעֵילָא וְלְעֵילָא בְּכֻלְהוּ עֲלֵמִין, כי זהו עקר כבודו, כשבני-אדם שהיו מחוייב לקדשה מקרובין את עצמן לפנים מהקדשה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד), ואף-על-פי שכתוב בספרי מוסר שעצבות על עוונות הוא טוב (עין לקוטי-הלכות, הודאה, הלכה ו', אות טו), אֲבָל הַבְּעַל־דָּבָר וְהִכְלִי הַתְּמוּרוֹת מִתְּגַבְּרִים בְּעֵצְבוֹת כְּזוֹ, עַד שְׁמִרְחָקִים עַל־יְדֵי־זֶה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּיֹתֵר, כִּי הַדְּאָגָה עַל הָעוֹנוֹת הִיא טוֹבָה, אִם הָיָה חוֹזֵר עַל־יְדֵי־זֶה בְּתִשׁוּבָה, שְׁמֵרְבוּי הַפְּחַד מִהָעוֹנוֹת יִשְׁלִיךְ כָּל הַכְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה לְגַמְרִי, וְיָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה כַּאֲשֶׁר הָיָה נִמְצָא בְּדוֹרוֹת שְׁלֹפְנֵינוּ וְכוּ', אֲבָל עֲכָשׁוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, מִתְּרַחֲקִים דִּיקָא עַל־יְדֵי רְבוּי הַדְּאָגוֹת, כִּי הַקְּלָפוֹת וְהִכְלִי הַתְּמוּרוֹת מִחֲלִיפִין אֵת הָאֱמֶת, וּמְעַרְבִין אֵת דַּעְתּוֹ, וּמְכַנְיִסִין בּוֹ יְאוּשׁ וּמְרִירוֹת, עַד שְׁנוֹפֵל יוֹתֵר וְיֹתֵר; עַל־כֵּן עָקֵר הָעֵצָה לְהַפְּךְ הַכֹּל לְשִׂמְחָה יִהְיֶה אִיךְ שִׂיְהִיָּה, וְלַעֲשׂוֹת תִּשׁוּבָה מֵאֲהָבָה, וְלוֹמַר בְּפֶה מְלֵא: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ שֶׁהוּא אֲנִי עוֹשֶׂה תִּשׁוּבָה מֵאֲהָבָה מְרַב אֲהַבְתִּי אֵלֶיךָ", וְיִרְחִיב בְּזֶה אֵת הַדְּבֹר מְאֹד מְאֹד. וְכִבֵּר הָאֵרִיךְ בְּזֶה הֶרֶב בְּעַל הַחֲרָדִים (בְּפָרֶק א', סִימָן ה' עַד סִימָן י"א, עֵינִי שֶׁם דְּבָרִים נִפְלְאִים), מִצְּוֹת עֲשֵׂה לְאֲהָבָה אֵת ה', שְׁנֵאֲמַר (דְּבָרִים ו', ה): "וְאֲהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ" וְכוּ', עֵינִי שֶׁם; וְכִבֵּר אָמְרוּ חֲז"ל (סוֹטָה לא.): גְּדוֹל הָעוֹשֶׂה

(ה) כְּשֶׁבָא יִתְרוֹ וְאָמַר: "עֵתָה יִדְעִיתִי כִּי גְדוֹל ה'", אִז הַתְּפִיכָה וְהַתְּעֵלָה הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

מֵאַהֲבָה יוֹתֵר מִן הָעוֹשֶׂה מִיְרְאָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעַל-יְדֵי-זֶה לְעוֹלָם
לֹא יִפְּל, וְיִהְיֶה אֵת כָּל הַיְגוֹן לְשִׁמְחָה יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה.

וְהִנֵּה הִיָּה רְאוּי לְהֶאֱרִיךְ לָךְ עוֹד, עַד שְׂיִתְמַלֵּא קוֹנְטֵרַס שְׁלָם
מִמְעַלֵּת הַשְּׂמִיחָה, וְלִלְקֹט מִכָּל הַמַּחְנוֹת פְּרָצוֹנָה, אַף טְרֹדוֹתֵי רַבּוֹ
מְאֹד מְאֹד, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּעֶסֶק הַרְבִּים, עַל-כֵּן
אֲמַרְתִּי לְקַצֵּר בְּמָקוֹם שְׂאֲמָרוּ לְהֶאֱרִיךְ, וְאִם יִרְצֶה הַשָּׁם, עוֹד חֲזוֹן
לְמוֹעֵד לְשִׂמְחָה יַחַד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תרעא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וְאַתְחַנֵּן ה'תשל"ב.

חַיִּים וּבְרָכָה, יִשׁוּעָה וְהִרְחָבָה יִמְשָׁכוּ אֶל אַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיְקָר,
הַבְּחוּר הַצְּמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבֵי, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

בְּאֵתִי לְקַיֵּם מַה שֶּׁהִבְטַחְתִּיךָ לְכַתֵּב לָךְ בְּכָל פַּעַם אֲגִרּוֹת מְלֵאוֹת,
אִךָ שְׂעֵדִין לֹא זְכִיתִי לְרֵאוֹת כְּתִיבַת יְדְךָ, כְּאֲשֶׁר אֵתָה הִבְטַחְתָּ לִּי, אִךָ
מְרַב אֶהְבְּתִי אֲלֶיךָ קְלִקְלֵתִי הַשׁוֹרֶה, וְאֲמַרְתִּי אֲרוּצָה דְּבָרֵי אֲלֶיךָ, אוֹלֵי
נִזְכָּה לְשׁוֹב יַחַד בְּתִשׁוּבָה אֲמַתִּית, וְנִזְכָּה לְהִתְחַדֵּשׁ יַחַד בְּעִבּוּדְתוֹ
יִתְפָּרֵךְ, שְׁזֶה הָעֵקֶר בְּעוֹלָם — לְשַׁכַּח תָּמִיד אֵת הָעֵבֶר, וְלִהְתַּחֵיל
בְּכָל עֵת וְרַגַע מִחְדָּשׁ, לְעֲשׂוֹת הַתְּחַדָּשׁוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם. וְאֲמַר
רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כו): אֲצֵל הָעוֹלָם הַשְּׂכָחָה הִיא חֶסְרוֹן גְּדוֹל
בְּעִינֵיהֶם, אֲבָל בְּעִינֵי יֵשׁ בְּשִׂכָחָה מְעֵלָה גְּדוֹלָה, כִּי אִם לֹא הִיָּתָה
שְׂכָחָה, אִי אֶפְשָׁר הִיָּה לְעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְפָּרֵךְ, כִּי
הִיָּה נִזְכָּר תָּמִיד מַה שֶּׁעָבַר וּפְגָם.

על-כֵּן אֶהוּבִי, אַחִי, שְׂכוּחַ תִּשְׁכַּח מֵהַ שְׁעָבֵר עָלֶיךָ עַד עַכְשָׁו, וּתְקַיֵּם (ישעיה נד, ד): "אַל תִּירָאֵי כִּי לֹא תִבּוֹשִׁי, וְאַל תִּפְלָמֵי כִּי לֹא תִחַפְּיִרִי, כִּי בִשְׂתַּ עֲלוּמֵיךָ תִשְׁפֹּחַ חֵטְאֵיךָ, הֵינּוּ בְּזֵה שְׂתִשְׁכַּח בִּשְׂתַּ עֲלוּמֵיךָ, שֶׁהוּא חֲטָאֵת נְעוּרֶיךָ, אֵין אַתָּה צָרִיךָ לִפְחֹד וּלְהִתְיַרֵּא מִבּוֹשׁוֹת וּכְלִימוֹת הַמְּגִיעוֹת וּבָאוֹת אֶל הָאָדָם בְּשִׁבִיל חֲטָאֵיו, מֵאַחַר שֶׁאַתָּה אוֹחוֹ בְּמִדַּת הַשְּׂכָחָה, וְאַתָּה מַעְבִּירוֹ מִדַּעְתְּךָ לְגַמְרִי, וְאַל תִּדְמֶה בְּנַפְשְׁךָ שֶׁהַדְּבָרִים הָאֵלוֹ הֵם רַק לִפְתוּתְךָ, כִּדִּי שְׂלֵא תִפֹּל יוֹתֵר, חֵס וְשָׁלוֹם, אֵל תֹּאמֶר כֵּן, כִּי דְבָרִים אֵלוֹ מִמְקוֹם עֲלִיוֹן וְנוֹרָא יִסְדָּתָם, מִכְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל וְזֶהֱרַק הַקְּדוֹשׁ, וּמֵאוֹרֵיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה שְׂזַכְּנוֹ עַל-יְדֵי רַבְּנֵי ז"ל וְכוּ'. וְעֵין בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (בְּשׁוֹר וְחֵלֵב, הַלְכָה ד'): כָּלֵל גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂצָרִיךָ הָאָדָם לְהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֻדָּשׁ. וְכַמוֹכָא בְּשִׁבְחֵי-הַר"ן, שְׂרַבְּנֵי ז"ל בְּעַצְמוֹ אָמַר לָנוּ, שֶׁהוּא זָכָה לְמָה שְׂזַכָּה רַק עַל-יְדֵי שֶׁהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֻדָּשׁ, וְלֹא נִפְּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל מִשׁוֹם דְּבָר שְׂפָעוּלָם, אִף שֶׁהֲצָרָךָ לַעֲשׂוֹת כַּמָּה וְכַמָּה הִתְחַלּוֹת בְּיוֹם אֶחָד. וְכַמְבָּאֵר בְּדְבָרֵי חַז"ל (עֵין רַש"י שָׁם בְּשֵׁם הַסְּפָרִי) עַל הַפְּסוּק: "אַשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם" (דְּבָרִים ו, ו) — בְּכָל יוֹם יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ פְּחֻדָּשִׁים, וּכְתִיב (דְּבָרִים כז, ט): "הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם", וְדָרְשׁוּ חַז"ל (עֵין בְּרִכּוֹת סג): וּמוֹכָא בְּפִרוּשׁ רַש"י: בְּכָל יוֹם יִדְמָה בְּעֵינֶיךָ כְּאֵלוֹ הַיּוֹם נִכְנָסְתָּ עִמּוֹ בְּבִרִית, כִּי בְּאֵמַת אִם תִּסְתַּפֵּל עַל עֲצָמְךָ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, תִּרְאֶה וְתִכְיֵן וְתִשְׁפִּיל, שְׂפָל הַבְּלָבוּלִים וְהִירִידוֹת וְהַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת שִׁישׁ לָךְ, הַפֵּל עַל-יְדֵי רַבּוּי הַמַּחֲשָׁבוֹת שְׂלָךְ, שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב מִיּוֹם שֶׁעָבֵר לַיּוֹם הַכָּא, וּמִשְׁעָה שֶׁעָבְרָה אֶל הַשְּׁעָה הַכָּאָה, וְכֵן אֶצֶל רַב בְּנֵי הָעוֹלָם נִמְשָׁךְ זֶהוּ הַפְּגָם, שְׂפָל אֶחָד כְּזֶקֶן וְרִגִיל בְּעֵינָי עֲצָמוֹ, וּכְאֵלוֹ כְּבָר נִזְקֵן בְּדִרְכּוֹ שְׂרִגִיל בָּהֶם יָמִים רַבִּים, עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְשׁוּב לְדֶרֶךְ אַחֲרָת, וּמִחֲמַת שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא רְחוּק מִדֶּרֶךְ הַיֵּשֶׁר בְּאֵמַת, עַל-כֵּן נִמְצָאִים רַבִּים שְׂמִיָּאֲשִׁים אֶת עֲצָמָם מִלְּהִתְקַרֵּב בְּאֵמַת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהַגִּיעַ לְתַכְלִיתָם הַנְּצַחִית וְכוּ', וְאֶפְלוּ מַעַט הָעִבּוּדָה וְהַמְצוּוֹת שְׂמִקְיָמִים, זֶהוּ כְּמוֹ "מְצוֹת אֲנָשִׁים מִלְּמַדָּה" (ישעיה כט, יג), וְעוֹשִׂים אוֹתָם בְּלִי

הַתְּעוֹרְרוֹת וְחַיּוֹת, וְהַכֹּל מִחַמַּת הַזְּקֵנָה שֶׁקִּפְצָה עֲלֵיהֶם, שֶׁנַּחֲשָׁבִים
 בְּעֵינַי עֲצָמָם בְּזִקְנֵיהֶם, שֶׁבְּעֵבֹר זֶה עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר, בְּחִינַת
 (ישעיה מו, ו): "עַל זֶקֶן הַכְּבֹדָה עֲלֶיךָ מָאֵד". וּבְאֵמֶת זֶה מְזִיק מְאֹד
 מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁהַזְּהִיר אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְאָמַר (שיחות ה"ז, ס' ס' נא): אֵין
 טוֹב לְהִיּוֹת זֶקֶן, הֵן חֲסִיד זֶקֶן, וְהֵן צַדִּיק זֶקֶן, זֶקֶן אֵין טוֹב, כִּי צָרִיךְ
 רַק לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, לְהִתְחִיל בְּכָל יוֹם מְחַדֵּשׁ. וְעַל זֶה צָעַק דָּוִד
 (תהלים עא, ט): "אַל תִּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זְקֵנָה", שֶׁלֹּא יִפֹּל הָעֵת שֶׁלוֹ
 לְבַחֲיַת זְקֵנָה, כִּי לֹא מִבְּעֵינָא מִי שֶׁתַּעֲזֶה מִדְּרֹךְ הַיָּשָׁר לְגַמְרֵי, וְעוֹשֶׂה
 מֵה שְׁעוֹשֶׂה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְנוֹפֵל בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּפָגַם
 הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ כְּזֶקֶן וְרַגִּיל בְּמַעֲשָׂיו הַרְעִים,
 לְאִישׁ כְּזֶה בְּוֵדָאֵי מְזֻקָּת הַזְּקֵנָה בְּלֵי שְׁעוֹר, כִּי יָכוֹל לִילֵךְ לְאִבּוֹד
 לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, אִם לֹא יִתְעוֹרֵר לְהִתְחַדֵּשׁ בְּעִבּוֹדָתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, שְׁזָהוּ עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה, בְּחִינַת (איכה ה, כא): "הֲשִׁיבֵנו ה' אֱלֹהֶיךָ
 וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יְמֵינוּ כְּקֶדֶם" חֲדָשׁ דִּיקָא, אֵלֵא אֵפְלוּ כְּשָׂרִים וְצַדִּיקִים
 וְחֲסִידִים אֲמַתִּיִּים, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם, אָסוּר לָהֶם לִפְלַ בְּזִקְנָה, וְיִדְמוּ
 בְּעֵינֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁהֵם כְּכֹר צַדִּיקִים וְחֲסִידִים וְזִקְנִים, וְעוֹשִׂים אֶת
 עִבּוֹדָתָם כְּזֶקֶן וְכַרְגִּיל, גַּם זֶה אֵינוֹ טוֹב, כִּי צָרִיךְ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יַעַת
 וְרַגַע מִמֶּשׁ, כִּי עֵקֶר הָעִבּוּדָה הוּא הַתְּחַדְּשׁוֹת, בְּחִינַת (ישעיה מ, לא):
 "וְקוֹי ה' יַחְלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֲבָר כְּשָׂרִים", שֶׁצָּרִיכִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל
 פַּעַם מְחַדֵּשׁ, וְלִשְׁכַּח תָּמִיד אֶת הָעֵבֶר, וְעַל-יְדֵי שִׁיתְחַזֵּק לוֹמַר
 לְעֲצָמוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת: "אֵינִי יוֹדֵעַ מֵה עֵבֶר עָלַי עַד עַכְשָׁו,
 וּבִיּוֹם הַזֶּה נוֹלְדָתִי" וְכוּ', בְּוֵדָאֵי לֹא יִפֹּל לְעוֹלָם, אֵפְלוּ שִׁיעֵבֶר עָלָיו
 מֵה שִׁיעֵבֶר, כִּי צָרִיךְ לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ וּלְהַעֲבִיר מִמַּחֲשַׁבְתּוֹ לְגַמְרֵי מֵה
 שֶׁעֵבֶר בִּיּוֹם הָעֵבֶר אוֹ בְּשַׁעַת הָעוֹבְרָת, וְיִדְמָה בְּעֵינַי עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם
 וְאֵפְלוּ בְּכָל שַׁעַת כְּאֵלוֹ עֵתָה נוֹלֵד, בְּבַחֲיַת (תהלים ב, ז): "בְּנֵי
 אֲתָה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ", וְכַתִּיב (שם צה, ז): "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ
 תִּשְׁמָעוּ", אִם אֲתָה רוֹצֵה לְשָׁמַע בְּקוֹלוֹ יִתְבָּרֵךְ, תִּצְוֶר בְּדַעְתְּךָ כְּאֵלוֹ
 הַיּוֹם הַזֶּה נוֹלְדָתָהּ, וְאֵין לָךְ שׁוֹם עֵבֶר, וְכֵן אֵין לָךְ שׁוֹם עֵתִיד, רַק
 זֶה הַיּוֹם שֶׁאֲתָה בּוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', ס' ס' רעב), וְעַכְשָׁו
 אֲתָה רוֹצֵה לְהַכְּנִס אֶל הַקִּדְשָׁה, וְרוֹצֵה לְהִתְחִיל לְהַפְּרִיר אֶת "מִי

שְׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם", וְאִף־עַל־פִּי שְׁכָבָר הָיָה כֵּן אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבּוֹת פְּעָמִים, שְׂרָצִית לְהִתְחַדֵּשׁ וּלְהִתְחַיֵּל לְהִתְקַרֵּב לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא עָלְתָה בְיָדְךָ, וְאֶפְלוּ נִפְלְתָ בְּכָר מִיָּד לְאַחַר הַהִתְחַלָּה לְמָקוֹם שְׁנִפְלְתָ, בְּמָקוֹמוֹת מְגֻנִים מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אִף־עַל־פִּי־כֵן אֵל תִּסְתַּפֵּל עַל זֶה כָּלָל, וְתִשְׁכַּח אֶת כָּל זֶה לְגַמְרִי, כִּי זֶה הַיּוֹם וְהַשְּׁעָה שְׁאֵתָה עוֹמֵד בְּהֵם עֵתָה, עֲדִין לֹא הָיוּ בְּעוֹלָם, וּמִי יוֹדֵעַ מַה תּוּכַל לְזַכּוֹת עֲדִין עֵתָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם וּבְאוֹתָהּ הַשְּׁעָה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וְאִין יוֹם דּוּמָה לְחִבְרוֹ, וְאֶפְלוּ שְׁעָה אֵינָה דּוּמָה לְחִבְרָתָהּ, וְכַמוּכָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל גְּדַל הַשְּׁנוּיִים לְאִין מְסַפֵּר הַנְּעֻשִׁים בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְאֶפְלוּ בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה (עֵין בְּעֵץ חַיִּים בְּתַחֲלָתוֹ בְּהִכַּל אָדָם קְדָמוֹ, שְׁעַר א', עֲנָף ה'), שְׁכַתְב רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל בְּשֵׁם רַבּוֹ הָאֲרִיז"ל, שְׁקַבֵּל מִפִּי אֱלֹהֵיוּ וְכוּ': אִין שְׁעָה זֹו דּוּמָה לְשְׁעָה זֹו, וּמִי שְׁיִסְתַּפֵּל בְּעֲנִין הַלּוּף הַמְּזוֹלוֹת וְהַכּוֹכְבִים וְשְׁנוּי מַצָּבָן וּמַעֲמָדָן, וְאִיךָ בְּרַגַע אֶחָד הֵם בְּאֶפְן אַחַר, וְהַנּוֹלָד בּוֹ יִקְרוּ בּוֹ מְאוֹרְעוֹת שׁוֹנִים מְהַנּוֹלָד בְּרַגַע שְׁקָדָם לְזֶה, וּמִזֶּה יִסְתַּפֵּל וַיְבִין בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים שְׁאִין לְהֵם קֵץ וּמְסָפָר וְכוּ', וְאִם תִּפְקַח עֵינֵי שְׁכֻלְךָ וְתִשְׁפִּיל בְּדָבָר, כִּי אִין שְׁכָל הָאָדָם יְכוֹל לַעֲמֹד בְּכָל הַפְּרָטִים הָאֵלוּ. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קִיט, יח): "גַּל עֵינַי וְאִבִּיטָהּ נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ", וּשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ שְׁכַתוּב בּוֹ (מְלָכִים־א ה, יא): "וַיַּחֲפֹם מִכָּל הָאָדָם", אָמַר (קִהְלֵת ז, כג): "אֲמַרְתִּי אֲחֻפְמָה וְהִיא רַחֲוָקָה מִמֶּנִּי", כִּי אִין אָדָם יְכוֹל לַעֲמֹד עַל הָעֲנִין הַנּוֹרָא וְהַנְּשֻׁגָב הַזֶּה, אִיךָ בְּכָל רַגַע וְדָקָה מִמֶּשׁ נִשְׁתַּנָּה כָּל פְּרָצוּף הָעוֹלָמוֹת, וְעַל כֵּן מַה שְׁעֻשִׁית בַּשְּׁעָה הַקּוֹדֶמֶת אוֹ בַּיּוֹם הַקּוֹדֶם וּמִכָּל שְׁכָן לִפְנֵי חֲדָשׁ אוֹ שָׁנָה, אֵל תִּסְתַּפֵּל עַל זֶה כָּלָל, כִּי אִזּוֹ לִפְנֵי שְׂרָשׁ נִשְׁמַתָּךְ, הָיָה הַהִכְרַח לָהּ לַעֲבֹר בְּקִטְנוֹת וּיְרִידוֹת וּנְפִילוֹת כְּאֵלוּ, וּבְכָלֵי שׁוּם סְפָקוֹת, כִּי יֵשׁ בְּכָל זֶה עֲנִינִים גְּבוּהִים וְנוֹרָאִים וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, לְמָה הַצְּרִכְתָּ דִּיקָא לַעֲבֹר בְּאֵלוּ הַמְּקוֹמוֹת הַפְּחוּתִים וְהַיְרוּדִים וְכוּ', אִין זֶה אֵלָא כְּדִי לַעֲלוֹת וּלְתַקֵּן וְכוּ'.

על-בן, אהובי, אחי, שכוח תשכח את כל הצרות והירידות והבלבולים שעברו עליך עד עכשו, ותקיים (איוב יא, טז): "כי אתה עמל תשכח", וכפי שתזכה להגיע אל המדה היקרה הזו — לשכח את העבר, כמו-כן תזכה להגיע לזכרון האמתי לזכר בעלמא דאתי בו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), כי זה עומד לעמת זה, כי כשחושב תמיד לאחוריו, כמו-כן נתרחק ממנו יתברך, כי אחיזתו בזמן ובמקום, שמחשב במה שפגם וחסא, שכל זה היה בזמן ובמקום וכו', ועל-בן ככל שיחשב בזה, יותר יתאחז במקומות המגנים ההם, ויהיה קשה וכבד עליו לצאת, והוא ההפוך ממש מהזכרון דקדושה — לזכר בו יתברך, שהוא למעלה מהמקום והזמן, ועל-בן כשתשכח מהעבר, באותו רגע ממש תתקשר אל הזכרון בו יתברך, ודו"ק כי עמק הוא; ואל יפתך יצרך לומר לך וללמד עמך למודים פגומים, הנמשכים משדין יהודאין (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כח), שצריך תמיד לזכר עוונותיו וחסאיו וכו', כפי טעות היא, כי כבר אמרו חז"ל (ברכות לב:) על הפסוק (ישעיה מט, יד): "ותאמר ציון עזבני ה', ואדוני שכחני", שפנסת ישראל מתאוננת לפניו יתברך: "למה עזבתני ולמה שכחתיני", והקדוש-ברוך-הוא עונה וכו': "לא שכחתי אתכם", אמרה פנסת ישראל: "הואיל ואין שכחה לפניך, שפא לא תשכח לי מעשה העגל?", אומר לה: "גם אלה תשכחנה" וכו', עין שם היטב באריכות. וכבר ידעת שהעגל היה כלול מכל החטאים שבעולם, כי אמרו חז"ל (חלין ה): כל המודה בעבודה זרה כאלו כופר בכל התורה כלה; ובמדרש תנחומא (פי תשא כ) אמרו, כי העגל היה כלול מעבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים, עין שם; אף-על-פי-כן כשעשו ישראל תשובה, אמר הקדוש-ברוך-הוא, שישכח מה שעשו, על אחת כמה וכמה אתה, שכרוך השם נולדת מזרע ישראל, ואתה מאמין בו יתברך ובתורתו הקדושה ובצדיקיו האמתיים, ואתה מקיים מצוותיו הקדושות, ואתה מוכן למסור נפשך אליו יתברך וכו', אם אתה שב על חטאיך ועוונותיך שחטאת ועוית לא מרצונך, חס ושלום, רק מרב התגברות היצר שבוצר בך, על אחת כמה וכמה שאתה צריך לשכח הכל, כי בודאי השם

יִתְבַּרְךָ מִוֹחַל לָךְ. וְעַל זֶה הִזְהִיר רַבֵּנוּ ו"ל יוֹתֵר מִהַכֵּל "נִישֵׁט אֵיבָעֵר טְרַאכְטֵן"א, לְשֹׁפֵחַ לְגַמְרֵי בְּכָל עֵת וְרִגַע אֶת הָעֵבֶר, וְלִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַד מָאֵד בּוֹ יִתְבַּרְךָ. וְעַיִן בְּפִסְיֻקְתָּא דְרַב כְּהֵנָא זֹטָא (פִּסְקָה יז): "אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: הִרְעוֹת אֲנִי שׁוֹכַח הַטּוֹבוֹת אֵינִי שׁוֹכַח" וכו', וְלָךְ נָא וּרְאֵה מַה שְּׁגָלָה לָנוּ מְאֹד עֵינֵינוּ, חֵיוֹת נִפְשָׁנוּ, מוֹרְנוּ רַבֵּי נְתָן ו"ל, סוּד נוֹרָא וְנִפְלָא, הַתְּגִלוֹת עֲצוּמָה, פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת וְכו' (עַיִן לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, סֵפֶר תוֹרָה, הַלְכָה ד'), לְמַה שְּׁבֵר מְשָׂה אֶת הַלּוּחוֹת תִּכְפֹּר-וּמִיד אַחַר חֲטָא הָעֶגְלָה, כִּי אָמְרוּ חַז"ל (עֲרוּבֵין נד.): אֲלֵמָּלָא לֹא נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת, לֹא נִשְׁתַּכְּחָה תוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל וכו'; נִמְצָא שְׁשִׁבִירַת הַלּוּחוֹת גְּרָמָה שְׁכַחָה בְּעוֹלָם, וּבְאֵמַת הִיְתָה בְּזֵה חֲכָמָה וְעֲצָה עֲמָקָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ הַסְּפִים עַל זֶה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חַז"ל (שַׁבָּת פז.): שְׁבֵר אֶת הַלּוּחוֹת, וְהַסְּפִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל יָדוֹ, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת לד, א): "אֲשֶׁר שִׁבַרְתָּ" — יִישַׁר כְּחָף שְׁשִׁבַרְתָּ, כִּי רָאָה שְׁתִּכְפֹּר-וּמִיד אַחַר חֲטָא מְגִנָּה וּמִתְעַב בְּזֵה לַעֲשׂוֹת עֶגְלָה וכו', נִפְלוּ בְּדַעְתָּם וכו', עַל-כֵּן שְׁבֵר אֶת הַלּוּחוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הַמְּשִׁיף אֶת הַשְּׁכַחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא הַמְּשִׁיף אַחֲרֵי-כֵן רַחֲמִים הַגְּנוּזִים אֲצִלוּ יִתְבַּרְךָ, בְּחֵינַת: וְחֵנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אָחֹז, וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם, אַף-עַל-פִּי שְׁאֵינוֹ רָאוּי וְאֵינוֹ כְּדַאי, כִּי הַמְּשִׁיף י"ג מְדוֹת הַרַחֲמִים, י"ג תְּקוּנֵי עֲתִי"ק, שְׁמֵשֵׁם יוֹצֵא הַפְּרוּז: "עֵס אִיז גָּאָר קִיִּין יֵאוּשׁ נִישֵׁטָא"ב, וְנִמְחָלִים עוֹנוֹתֵיהֶם כְּנ"ל, "גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה" (יִשְׁעִיָּה מט, טו) וכו', וּבְזֵה יֵשׁ לוֹמֵר קִשׁוּר הַתּוֹרָה סוּפָה לְתַחִילְתָּה "לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל" ל"בְּרַאשִׁית", פִּרְשׁ רַש"י: בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה וּבְשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאוּ רֵאשִׁית, הֵינּוּ לְזִכּוֹת לְקִיָּם אֶת הַתּוֹרָה, וְלִהְיוֹת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי לְעַמֵּד עַל עֲמָדוֹ, וְלֹא לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם דְּבָר שְׁבַעֲוֹלָם וּמִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, זֶה לֹא זֹכִים כִּי אִם עַל-יְדֵי מִדַּת הַשְּׁכַחָה, לְשֹׁפֵחַ בְּכָל פַּעַם אֶת הָעֵבֶר וכו', וְזֶה עַל-יְדֵי "לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל", שְׁמַרְמֹז עַל שְׁבִירַת הַלּוּחוֹת שֶׁהִיא הַשְּׁכַחָה, תּוֹכַל לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה — "בְּרַאשִׁית", בֵּין בַּתּוֹרָה וּבֵין בִּיְהוּדוּת, וְזֶה סוּד מַה שְׁאָמְרוּ חַז"ל

(א) לא לחזור ולחשב.

(ב) אין שום יאוש כלל.

(בְּרִכּוֹת ח:): לוחות וְשִׁבְרֵי לוחות מְנַחִים בְּאֶרֶז, כִּי הַלּוּחֹת הֵם בְּחִינַת זְכָרוֹן שֶׁהוּא כָּלֵל הַתּוֹרָה, שְׁצָרִיכִין לְכַתְּבָהּ כְּדִי לְזַכֵּר בָּהּ, וְשִׁבְרֵי לוחות הֵם בְּחִינַת שְׂכָחָה כַּנ"ל, וְשִׁנְיָהֶם מְנַחִים בְּאֶרֶז, כִּי צָרִיכִים אֶת שְׁנֵיהֶם דִּיקָא, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְזַכֵּר אֶת הַתּוֹרָה וּלְקַיְמָהּ, כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׂכָחָה, עַל-יְדֵי שְׂשִׁשְׁכַח וְיִסְלַק מִדַּעְתּוֹ כֹּל מַה שֶּׁעָבַר עַד עַכְשָׁו, וְזֶה (תְּהֵלִים מֵה, יא): "שְׁמַעֲי בַת וַרְאִי וְהִטִּי אֲזִנִּי וְשִׁכְחֵי עִמּוֹ וּבֵית אָבִיךָ", וְאָמְרוּ בְּתַקּוּנֵי זֶהר הַקְּדוֹשׁ (בְּהַקְּדָמָה), שְׁמַרְמֹז עַל הַתְּחַלַּת הַתּוֹרָה בְּרֵאשִׁית, תִּמְנָן בִּית' תִּמְנָן שְׁמַעֲי תִמְנָן רֵאשִׁי, וְזֶה וְשִׁכְחֵי עִמּוֹ וּבֵית אָבִיךָ, הֵינּוּ כִּי עָקַר הַתּוֹרָה הוּא עַל-יְדֵי שְׂכָחָה, לְשַׁכַּח אֶת הָעֵבֶר עָלָיו מֵעַמּוֹ וּמִבֵּית אָבִיו, וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, וְזֶה גַם שֶׁפָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְצִמְצַם אֶת הַבְּרִיאָה, שְׂיִהְיֶה עָרֵב וּבִקְרָא דִּיקָא, כִּי יוֹם וְלֵילָה הֵם בְּחִינַת זְכָרוֹן וְשִׂכְחָה, אֹר וְחֹשֶׁךְ (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לֵה), בְּאֶפְן שֶׁתִּרְצֶה שְׂיִהְיֶה לָךְ אֹר יוֹם, הַהֶכְרַח שְׂיִהְיֶה קָדָם חֹשֶׁכַת לֵילָה, שֶׁהִיא הַשְּׂכָחָה — לְשַׁכַּח מֵעַשְׂוֵי, שְׁבָא קָדָם לְזַכָּרוֹן בְּעֶלְמָא דְאֵתִי.

וְזֶה גַם מַה שֶּׁאָמְרוּ חז"ל בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ב, ו): "שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי" (שִׁיר הַשִּׁירִים ת, ג) — אֵלּוֹ לוחות הַרְאשׁוֹנִים, "וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבֻקְנֵי" — אֵלּוֹ לוחות הַשְּׁנַיִים, כִּי שְׁמַאל הוּא בְּחִינַת הַשְּׂכָחָה וְהֶרְחוּק וְכו', וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה זָכוּ לְלוחות הַשְּׁנַיִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת זְכָרוֹן וְקָרוֹב וְכו', כִּי שְׁמַאל דְּדוּחָה וַיִּמְיֵן מְקַרְבַּת (סוּטָה מו.), וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חז"ל בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (בְּשַׁלַּח טו), כְּשִׂישְׁרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם, עוֹשִׂין שְׁמַאל יְמִין, וּכְשִׂאִין עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם, עוֹשִׂין יְמִין שְׁמַאל וְכו', הֵינּוּ כְּשִׁחוּזְרִין בְּתַשׁוּבָה וְשׁוֹכְחִין אֶת הָעֵבֶר עֲלֵיהֶן, שֶׁזֶּה בְּחִינַת שְׁמַאל, עַל-יְדֵי-זֶה נִעְשֶׂה לְיְמִין, כִּי זוֹכֵה לְזַכָּרוֹן דְּקִדְשָׁה, לְזַכֵּר בְּעֶלְמָא דְאֵתִי, וּלְהַפְּךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשִׂאִינוֹ זוֹכֵר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה אַחֲזִיתוֹ בַּחֲשׂוֹךְ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְזֶה בְּחִינַת הַיְמִין וְהַשְּׁמַאל שִׂישׁ בַּתּוֹרָה (שִׁבְת פח:): לְמִימֵינִים כִּי סָמָא דְחַיִּי, בְּחִינַת

קכב אָשֶׁר תרעב בַּנְחַל

השְׂכָחָה בְּעֶלְמָא דְאֵתִי וְכוּ', וְלַמְשַׁמְאֵלִים בְּה סְמָא דְמוֹתָאִי, שְׁהוּא
בְּחִינַת הַשְׂכָּחָה בְּעֶלְמָא דְאֵתִי וְכוּ'.

וּמַעַתָּה מִי יִתֵּן לָנוּ פֶּה לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח וּלְפָאֵר וּלְהַדָּר
וּלְנַצַּח אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנֻם שְׁעֵשֶׂה עִמָּנוּ, שְׁגִלָּה
לְקַטְנֵי עַרְףְךָ כְּמוֹנוֹ הַיּוֹם, מְגַשְׁמִים וּפְגוּמִים כְּמוֹנוֹ הַיּוֹם, אוֹרוֹת כְּאֵלוֹ,
סְתָרֵי תוֹרָה כְּאֵלוֹ, עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי
חֻלְקָנוּ וּמָה נְעִים גּוֹרְלָנוּ וּמָה יָפָה יְרוּשָׁתָנוּ; אֲשֶׁרֵי הָאֵזֶן שְׁשׁוּמַעַת
דְּבוּרִים אֵלוֹ, אֲשֶׁרֵינוּ שְׁאֲנוּ מְאֻמִּינִים וּמְרַגְיִשִׁים מְעַט עֲמָקוֹת נוֹרָאוֹת
קִדְשַׁת דְּבָרִים אֵלוֹ שְׁלֹא נִשְׁמְעוּ מְעוֹלָם, אֲשֶׁר עוֹלִים עַד אֵין סוּף
וְיוֹרְדִים עַד אֵין תְּכֻלִּית, לְהַחְיֹתָנוּ וּלְחַזְקָנוּ, לְהַקְיִמָנוּ מִנְפִילָתָנוּ
וְיִרְדָּתָנוּ, מִי שְׁמַע כְּזֹאת, מִי רָאָה כְּזֹאת, וְרָאוּי לָךְ לְהַפֵּךְ עֲכָשׁוּ כָּל
הַיְגוֹן וְאֲנַחָה לְשִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה, כִּי זְכִינוּ לִידַע מְכַל זֶה וּלְצִיַּת לְכָל זֶה,
וּכְרוּף הַשֵּׁם לֹא לְשַׁבַּח אֶת כָּל זֶה, רַק לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם וּלְהַדְפִּיס אֶת
כָּל זֶה, כֵּן יוֹסִיף הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חֲסִדוֹ עָלֵינוּ, כְּאֲשֶׁר זְכִינוּ לְהַדְפִּיס אֶת
כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּלְפַשְׁטָם עַל כָּל פְּנֵי תַבַּל, שְׁנֹזְפָה לְקִיָּם דְּבָרֵינוּ
בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, עַד שִׁיְהִיָּה נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ אוֹרוֹ הַגָּנוּז.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה וּמִשְׁתוֹקֵק
לְרֵאוּתְךָ וּלְדַבָּר עִמָּךְ פְּנִים אֶל פְּנִים...

תרעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר עֲקֵב ה'תשל"ב.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה, בְּרַכָּה וְיִשׁוּעָה יִרְדְּפוּ וְיִשְׁיִגּוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי
וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל

ג) לֵאלֹהֵי שְׁמִימִינִים בְּה — זֶה סַם הַחַיִּים, וְלַמְשַׁמְאֵלִים בְּה — זֶה סַם הַמָּוֶת.

אֲשֶׁר תרעב בַּנְחַל קכג

הַיָּמִים ... נָרוּ יָאִיר וַיִּזְרַח, הַשּׁוֹתֶה מִבְּאֵר מַיִם חַיִּים, מִהַנְחַל הַנוֹבֵעַ
בוּ מִקּוֹר הַחֲקֵמָה הַקְּדוּמָה מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ'.

הִנֵּה זֶה שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת שֶׁקִּבַּלְתִּי מִכְתָּבְךָ אֲשֶׁר בוּ אַתָּה שׁוֹפֵף אֶת
לִבְךָ הַפֶּר, וּמָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִכְףּ-וּמִיד עֲנִיתִי לְךָ מִכְתָּב כַּאֲשֶׁר
נִצְטַוֵּינוּ מִרְבֵּנוּ ז"ל לְאַחֵז אֶת עֲצָמֵנוּ בְיַחַד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר
חֵזֶק, וְאִזּוּ יִהְיֶה אִתָּנוּ יַחַד, כִּי בְּזֶה שֶׁהִתְלַמְּדִים מִחֲקֻבָּצִים יַחַד,
וּמְדַבְּרִים יַחַד מִתּוֹרַת הָרֵב, אֲזוּ יוֹרֵד הָרֵב וְנִתְדַבֵּק רוּחוֹ בְּרוּחֵנוּ
בְּבַחֲבִינַת נְשִׁיקִין וְכוּ' (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יב), וְזֶה עֶקֶר
שְׁלֵמוֹתוֹ שֶׁל הָרֵב, שֶׁבַעַת שֶׁהוּא לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, הוּא
גַּם לְמַטָּה עַל-יְדֵי תְלַמִּידוֹ הַיְקָרִים הַמְדַבְּרִים מִדְּבָרֵי תוֹרָתוֹ (עֵין שָׁם,
חֶלֶק ב', סִימָן זח). וְעַל-כֵּן מָה טוֹב וּמָה נָעִים לְהִתְקַבֵּץ יַחַד תְּמִיד, הֵן
פָּנִים אֶל פָּנִים וְהֵן בְּכֶתֶב שֶׁהוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת פָּנִים אֶל פָּנִים (שָׁם,
חֶלֶק א', סִימָן קצב), וְלִדְבַר וּלְסִלְסֵל יַחַד בְּתוֹרַת הַצַּדִּיק, הָרֵב הָאֲמֵת,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְאַחֲדוּ שְׁנֵי הָרוּחוֹת — רוּחָא דְלַעֲיָלָא, שֶׁהוּא רוּחַ
הַצַּדִּיק (כְּלָלִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל), וְרוּחָא דְלַתְתָּא שֶׁל אֱלוֹ הַנְּפֹשׁוֹת
הַמְדַבְּרוֹת מִמֶּנּוּ, וַיִּתְאַחֲדוּ בְּהִתְאַחֲדוֹת יַחַד, כִּי הוּא חֵיוֹתָם וְרוּחָם
מִמֶּשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יָאִיר עֲלֵיהֶם פִּי-שְׁנַיִם הָאֲרָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד
מְאֹד (עֵין שָׁם, סִימָן סו), בְּאוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּף הוּא, כִּי הוּא הַמְגַלָּה לָנוּ
הַדְרֵי מְטָה, אֵף שֶׁאֲנוּ מְנַחִים בְּדִיּוֹטָא הַתְּחַתּוֹנָה וּבִשְׂאוּל תְּחַתּוֹת
מִמֶּשׁ, אֵף-עַל-פִּי-כֵן אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי עַדִּין הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ אִתָּנוּ וְעִמָּנוּ וְאֶצְלָנוּ וְקָרוֹב לָנוּ, כִּי הוּא מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
מְמַלֵּא כָל עַלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עַלְמִין (עֵין שָׁם, סִימָן סח), כִּי הַצַּדִּיק, הָרֵב
הָאֲמֵת, כָּל מָה שֶׁעוֹלָה בְּמִדְרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְנִכְלָל יוֹתֵר בוּ יִתְבָּרַךְ,
הוּא מְשִׁיג יוֹתֵר גְּדֹל רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ הַמְרַבִּים, אֲשֶׁר מְרַחֵם עַל כָּל
בְּרִיּוֹתָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא יָכוֹל לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ בְּיוֹתֵר אֶל הַנְּפֹשׁוֹת
הַחֲלוּשׁוֹת וְהַשְּׁבוּרוֹת, וּמְגַלָּה לָהֶם אֶת גְּדֹל אֲמַתּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר
מְרַחֵם עַל הַנְּמוֹכִים וְהַקְּטַנִּים בְּיוֹתֵר (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, נְדָרִים, הַלְכָה ד'),
כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְנַהֵג אֶת עוֹלָמוֹ בְּרַחֲמִים רַבִּים, בְּרַחֲמִים נִפְלְאִים,
בְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (הוּבָא בְּאוֹתִיּוֹת דְּרַבֵּי עַקִּיבָא):

אמר הקדוש-ברוך-הוא במדת הרחמים בראתי את העולם, ובמדת הרחמים אני מנהיגו, ועתיד אני לחדשו במדת הרחמים וכו', עין שם; ואף שהאדם אינו הגון מפאת מעשיו המגנים, אף-על-פי-כן גם עליו נמשכת רחמנותו יתברך, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ז.) על הפסוק (שמות לג, יט): "וחנתי את אשר אחן" — אף-על-פי שאינו הגון, "ורחמתי את אשר ארחם" — אף-על-פי שאינו הגון. [עין במדרש (שמות רבה ל, ג) על פסוק (תהלים קמה, ט): "טוב ה' לכל" — על הכל שהוא מעשיו, אמר רבי שמואל: "טוב ה' לכל" — ורחמי על הכל, שהן מדותיו שהוא מרחם].

אף לידע מרחמנותו יתברך, זה אי אפשר כי אם על-ידי הצדיק האמת, אשר הוא הוא נכלל במדת הרחמנות, ועל-כן דיקא הוא המנהיג האמתי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), בסוד (ישעיה מט, י): "כי מרחמם ינהגם", כי הוא מוסר נפשו בשביל כל אחד ואחד מישראל אף על הכי גרוע שבועולם, ומעלהו ומנקהו ומרחצו ומקשטו בקשויטים נפלאים וכו' וכו', ורחמן כזה הוא רק הצדיק מיחידי הדורות, שהוא בחינת משה, כי לו יש סבלנות גדולה, ומוריד את עצמו אל כל הפגומים ביותר וכו', ומדבר עמהם בחכמה נפלאה עם כל אחד ואחד באפן ובדרך אחרת, עם אחד מדבר דבורי תורה, ועם אחד מוריד את עצמו ומדבר עמו דברים בטלים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן צא) ועם אחד מתנהג בדרך ובאפן אחר, אף שהוא בעצמו הוא כלו רוחניות, והוא בטל ומבטל אל אורו יתברך, וצופה ורואה בכל עת ורגע כל פרוץ העולמות, והשמות הקדושים מאירים תמיד לפני עיניו וכו' וכו', כי בזה בעצמו רואים גדלותו, שיכול להוריד את עצמו אל פגומים ומלכלכים פאלו וכו', ורק זה הוא חפצו יתברך — לרחם על הבריות, ולחננים בהם הארת הידעת האמת, שהשם יתברך הוא מלא כל הארץ כבודו ועצם הרחמים, כי אפלו בעת פעסו זוכר את הרחמים (פסחים פז:), ועל-כן אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה (עין במדרש שמות רבה ב, ב): יש לך רחמים לנהג צאנו של בשר ודם, חייך אתה תרעה את צאני ישראל. (פמוכא

אֲשֶׁר תרעב בַּנְחָל קכה

שם באריכות, איך חמל על כל צאן וצאן בפני עצמו, מוציא הקטנים לרעות שירעו מן עשב הרף, ואחר מוציא את הזקנים כדי שירעו מן העשב הבינוני, ואחר-כך מוציא הבחורים שיהיו אוכלין עשב הקשה וכו', ופעם ברח גדי, ונשא אותו על כתפו וכו', עין שם). וזהו סוד מה שאמרו חז"ל (ברכות כח.): מעלין בקדש ולא מורידין, והקשה מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, השקמת הבקר, הלכה ד', אות יא), וכי יעלה על הדעת להוריד הקדשה, חס ושלום? אף יש שתי בחינות צדיקים א. צדיקים גדולים, שעולין בכל פעם במדרגות רמות, אף מעצם קדשתם אינם יכולים לסבל את העולם, ועל-כן על-ידי תקוף קדשתם הם מרחקים ומורידים אנשים, חס ושלום, ומראים להם הקפדה וכעס, מחמת שאינם יכולים לסבל מעשיהם המגנים, ב. ולהפוך יש צדיקים גדולים, שעולים בכל פעם במדרגות רמות, וכל מה שעולין, יכולים להוריד את עצמן יותר ויותר אל נפשות פגומות ביותר, ומעלין אותן ואינם מורידין ומרחקין, חס ושלום.

והנה השם יתברך חפץ חסד וצופה ומביט תמיד על הטוב שיש בכל אחד, ורוצה דיקא שהצדיקים ירחמו על ישראל תמיד ויקרבו אותם, אפלו הם כמו שהם, ואפלו אם הוא יתברך בעצמו בכעס גדול עליהם, מחמת מעשיהם הרעים, הוא רוצה שהצדיקים יתפללו עליהם ויקרבו, כמו שאמרו חז"ל (ברכות טו): על פסוק (שמות לג, ז): "וימשה יקח את האהל, ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה", מחמת שחטאו כל-כף, אמר הקדוש-ברוך-הוא: אני בכעס ואטה בכעס, אם-כן מי יקרבים וכו'; וכן מצינו בכמה נביאים וצדיקים, שהשם יתברך בעצמו קבל לפניהם וספר להם גדל צערו כבכול, שיש לו מעוונות ישראל המרבים, וכשהם חזקו דבריו ולא המליצו טוב על ישראל, הקפיד עליהם מאד, כמו שמצינו בהושע הנביא (פסחים פז): "ובאליהו הנביא שאמר (מלכים-א יט, י): "קנא קנאתי", שאמר לו הקדוש-ברוך-הוא (מלכים-א יט, טז): "ואת אלישע בן שפט תמשח לנביא תחתיד", ופרשו חז"ל (בילקוט, הובא שם ברש"י), שאמר לו, אי אפשר בנבואתך, על שאטה מקטרג על ישראל, כי השם

יִתְבַּרְךָ רוּצָה רַק שְׂמִילֵיצוּ טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל וּיְרַחֲמוּ עַל יִשְׂרָאֵל, אֶפְלוּ עַל הַגְּרוּעִים, לְקַרֵּב אֶת כָּלֶם לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ כְּמוֹ מִשֶּׁה רַבְּנוּ, שְׁמֹסֵר נִפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ כְּלָל, רַק אָמַר (שְׁמוֹת לב, לב): "וְאִם אֵין מִחְנֵי נָא" וְגו'.

וְזֶה פֵרוּשׁ: "מַעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ", שֶׁכָּל מֵה שְׂמִיגֵיעִים וּבְאֵין בַּקֹּדֶשׁ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמְשִׁיגִין הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, "וְלֹא מוֹרִידִין" — דְּהֵינּוּ שְׂיִזְהֵרוּ שְׁלֵא יִהְיוּ מוֹרִידִין הַנִּפְשׁוֹת עַל-יַדֵּי גְדֹל קֹדֶשְׁתָּם, דְּהֵינּוּ שְׁלֵא נִגְיֵעוּ לְכָלֶל קְפִידָה עַל יִשְׂרָאֵל מִגְדֹּל עֲצָם הַתְּלַהֲבוּתָם וְהַשְּׂגָתָם, כִּי עֲקָר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא דִּיקָא לְקַרֵּב אֶת הַכָּל אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְלֵהֲיוֹת סְבָלָן גְּדוֹל וּלְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וְזֶהוּ עֲקָר הַלְמוּד שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, שְׂמִיגְלָה גְדֹל רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר עַל-יַדֵּי-זֶה יְכוּלִים לְהִתְחַזֵּק תָּמִיד, בְּבַחֲיַנֵּת (תְּהִלִּים יח, ב): "אֲרַחֲמֶךָ ה' חֲזָקִי" — זֶהוּ עֲקָר הַהִתְחַזְקוֹת שְׁלֵי, שְׂאֲנֵי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה מְרַחֵם, כִּי אֶפְלוּ שְׂאֲנֵי נִדַּח עַכְשָׁו בְּמָקוֹם שְׂנִידַחְתִּי, אֶף אֲנִי שָׁב אֵלֶיךָ יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יַדֵּי-זֶה אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂתִמְשִׁיךְ עָלַי הַרְחַמְנוּת, בְּבַחֲיַנֵּת (דְּבָרִים ל, ג): "וְשָׁב ה' אֶלְקֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ" וְגו', כִּי הַתְּשׁוּבָה גּוֹרֶמֶת הַרְחַמִּים (עֵין פְּסִיקְתָא דְּרַב כְּהֵנָא, סִימָן מֵה), כִּי (תְּהִלִּים קטז, ה): "חַנּוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם"; וּבְדַרְכֶּךָ זֶה הַצַּדִּיק מִגְבִּיָּה וּמְרִים אֶת כָּל הַיְרוּדִים וְהַנִּפְוִלִים, עַד שְׂזוּכִים גַּם-כֵּן לְהַפְּלִל בּוֹ יִתְבַּרְךָ. וְעֲקָר מַעֲלַת הַצַּדִּיק הָאֱמֵת מִיַּחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, אֲשֶׁר לֹא דִי שֶׁהוּא מְקִים מַעֲפָר דָּל, מֵאֲשָׁפוֹת יָרִים אֶבְיֹן, שְׂמִקִּים וּמְרִים הַנְּמוּכִים וְהַיְרוּדִים מְאֹד מְאֹד מַעֲפָר וּמֵאֲשָׁפוֹת מְמֹשׁ, וּמְקִיץ אוֹתָם בְּבַחֲיַנֵּת (ישַׁעְיָה כו, ט): "הִקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שְׂכְנֵי עֶפְרָיִם, וּמְחִיָּה וּמְקִים אוֹתָם שְׁלֵא יִתְיַאֲשׁוּ מִלְּצַעֵק לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ תָּמִיד בְּשׁוֹם אֶפֶן, עַד שְׂמְשִׁיבֶם אֶל הַקִּדְשָׁה בְּאֱמֵת, אֶף גַּם הוּא נוֹתֵן בָּהֶם כֹּחַ כְּזֶה, וּמֵאִיר בָּהֶם הַדַּעַת הָאֱמֵתִית, עַד שְׂיֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לְהֵאִיר אֶת הַדַּעַת גַּם בְּאֲחֵרִים, עַד שְׂגַם הֵם עוֹסְקִים בְּיִשׁוּב הָעוֹלָם (עֵין לְקוּשִׁי-הַלְכוֹת, נְדָרִים, הַלְכָה ד', אוֹת ו') לְהַעֲמִיד בְּנִים וְתַלְמִידִים, וְגַם הֵם מְקִימִים יְרוּדִים וּנְפּוֹלִים מַעֲפָר וּמֵאֲשָׁפוֹת, וּמֵאִירִים בָּהֶם הַדַּעַת הַקְּדוּשָׁה וְכוּ'. וְכֵן הוּא מְדוֹר דּוֹר לְעוֹלָם, כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת מִיַּחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, עַל-יַדֵּי

שְׁמַאִיר הַדַּעַת בְּתַלְמִידָיו, שִׁידְעוּ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי הֲלֹא דוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת אֶלְקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ הַמְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ וּבְצִמְצוּם כְּזֶה, וְאֶפְלוּ בַּמְדַּרְגּוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת, גַּם שֶׁם מֵאִיר אֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ, רַק שֶׁם רַבּוֹ הַלְּבוּשִׁים וְהַהֶסְתְּרוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לג), עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית א, כח): "וּמִלֵּאוֹ אֶת הָאָרֶץ", כִּי נִתְמַלְאָה הָאָרֶץ עִם אֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַל-יְדֵי-זֶה אֱלוֹ הַתַּלְמִידִים מְעַמִּידִים תַּלְמִידִים אֲחֵרִים, וְכֵן אֱלוֹ הַתַּלְמִידִי תַלְמִידִים וְכֵן מַדּוֹר דּוֹר, עַד שֶׁנִּתְמַלְאֵת כָּל הָאָרֶץ עִם בְּנֵי דַעָה, לִידַע אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר עִם רַעְהוּ, וְזֶהוּ עֵקֶר גְּדֹל עֲצָם כַּחוֹ שֶׁל זֶה הַצַּדִּיק, שֵׁישׁ בְּכַחוֹ לְהַכְנִיס הָאֶרֶת אֶלְקוֹת בְּתַלְמִידָיו וְתַלְמִידֵי תַלְמִידָיו וְכוּ' וְכוּ', עַד שֵׁישׁ לוֹ כַּח לְהֵאִיר לְהִלֵּךְ וְכוּ', אִף שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ קָטָן בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד וְכוּ'. וְעַל-כֵּן הַזֶּהִירְנוּ רַבְּנוּ ז"ל יוֹתֵר מִהַפֵּל לְדַבֵּר עִם חֲבֵרָיו בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וּלְרַחֵם עֲלֵיהֶם מְאֹד מְאֹד, וּלְהֵאִיר בָּהֶם הַדַּעַת הַאֲמֵת שֶׁהִיא אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִפְתָּחוּ פִּיהֶם לְדַבֵּר אֱלֹו יִתְבַּרֵּךְ, כִּי לְהִתִּיר פִּיהָ אֲלֵמִים, רֵאשִׁי תְבוּת: אֵל"ף (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ס') — אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי כָל זְמַן שֶׁאֵין שׁוֹמְעִין אֶת הַתְּגִלוֹת הַאֲמוּנָה שֶׁל הַצַּדִּיק, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין יְכוּלִים לְפָתַח פִּיהֶם לְדַבֵּר אֱלֹו יִתְבַּרֵּךְ, וּלְהַפִּיף — כָּל מֵה שֶׁמְרַבִּים לְגִלוֹת הַהֶתְגַּלוֹת וְהַהֶתְעוֹרוֹת שֶׁל זֶה הַצַּדִּיק בְּעוֹלָם, כְּמוֹ-כֵן גּוֹרְמִים שְׁבִנֵי-אָדָם מְכִירִים אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּמִתְחִילִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה נִתְמַלְאֵת כָּל הָאָרֶץ עִם בְּנֵי דַעָה, כִּי כָל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הַסִּימָן שֶׁנֶּחְסֵר מִדַּעַתוֹ, כִּי דַעַתוֹ הִיא בְּגִלוֹת, וּכְשֶׁנֶּכְנס בּוֹ סוּד דַּעַת דְּמִשָּׁה, אִזְ נַעֲשֶׂה פִּה-הֶס"ח כִּידוּעַ, כִּי הַצַּדִּיק הוּא בְּעֲצָמוֹ הַתְּפִלָּה, כִּי הוּא בְּעֲצָמוֹ הַשְּׂכִינָה, וְהוּא בְּעֲצָמוֹ הַאֲמוּנָה, וְכָל מֵה שֶׁמְתִיחִידִים וּמִתְקַשְּׂרִים אֱלֹו, כְּמוֹ-כֵן נִמְשַׁכֵּת עֲלָיו הָאֶרֶת הַאֲמוּנָה שֶׁהִיא זִיו הַשְּׂכִינָה, וְעוֹסֵק בְּתַפְלָה.

קכח אֲשֶׁר תרעב בַּנְחָל

ועל-כן צריכים תמיד לרחם על חברינו, ולדבר עמָהם רק דבורים מהתכלית הנצחית, ולהאיר בהם את האמת והאמונה, עד שגם הם יפתחו פיהם לדבר עמו יתברך.

וזה שאמר הנביא (זכריה ז, ט): "משפט אמת שפטו וחסד ורחמים עשו איש את אחיו" וגו', כי בזה שישפט את עצמו באמת, וידין את עצמו תמיד באמת, על-ידי-זה יהיה לו כח לעשות חסד ורחמים עם אחיו, כי זהו עקר הרחמנות — להאיר את הדעת האמת בַּחבְרִיו, [ועין בספרי (פרשת נשא): "ויחַנְךָ" (במדבר ו, כה) — יתן בכם דעת שתהיו מרחמים זה את זה וכו', עין שם], ובפסיקתא דרב כהנא איתא (פרק לט): סימן זה יהיה בידך — כל זמן שאתה מרחם על חבֶרְךָ, המקום מרחם עליך וכו', כי באתערותא דלתתא אתער לעילא, כמו שאתה מתנהג עם חבֶרְךָ, כמו-כן מתנהגים עמך מלמעלה.

וזה שאמרו חז"ל (ביצה לב:): כל המרחם על הבריות, בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו, וכל מי שאינו מרחם על הבריות, בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו, ומוכא בלקוטי-הלכות (השפמת הבקר, הלכה א'), אשר אברהם היה מדת החסד, והיה מטה תמיד כלפי חסד, ומסתכל רק על הטוב של כל אחד ומרחם עליהם, ומאיר בהם את הדעת האמת, לידע, להודיע ולהודע, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ואם נפלת במקום שנפלת, אין שום יאוש בעולם כלל, רק עצתך לברח לך למקום מיחד שאין שם בני-אדם, ושם תשיח ותספור את כל לבך ונפשך אליו יתברך, כִּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל אַחִיו, כִּי אֵין בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה גִיר הַרְבֵּה גֵרִים וְכוּ', וְעַל-כֵּן כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לְמָקוֹם, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מְזַרַע שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ, אִישׁ הַחֶסֶד, וְלִהְפֹךְ כְּשֵׁי שׁוּ בּוֹ אַכְזָרִיּוֹת, וּמְרַחֵם בְּנֵי-אָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּחֻרֵב לְשׁוֹנוֹ, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא הַהַפּוּךְ וְכוּ'. וּבִירוּשָׁלַיִם (בְּרֻכּוֹת, פָּרָק ה') אֵיתָא: כְּמָה דְאָנָּא רַחֲמֵן בְּשָׂמִים כֶּף תְּהוּוִין רַחֲמָנִים בְּאַרְעָא וְכוּ', עֵינֵן שָׂם; וְכֵן הוּא בְּסִפְרֵי

(א) כמו שאני רחמן בשמים, כך תהיו רחמנים בארץ.

אֲשֶׁר תרעב בַּנְחַל קכט

פְּרָשָׁה זוֹ (עֲקָב): "וְלָלַכְתּ בְּכָל דְּרָכָיו" (יְהוֹשֻׁעַ כב, ה) — אֵלֶּיךָ דְּרָכֵי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, "אֵל רַחוּם וְחַנוּן" (שְׁמוֹת לז, ו), מִה הַמְּקוֹם נִקְרָא רַחוּם וְחַנוּן, אִף אַתָּה תִּהְיֶה רַחוּם וְחַנוּן וְכוּ', וְעַל קֶטֶב זֶה סוֹכְבֶת כָּל הַהִתְגַּלוּת הַנּוֹרָאָה שְׁזָכִינוּ, שְׁנִתְגַּלָּה אֵלֵינוּ הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁקָּדַם לְעוֹלָם אוֹרוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ', לְקַרֵב וּלְקַבֵּץ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִהְיוֹדִיעַ לָהֶם "אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל", וּמִכָּל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת יְכוּלִים לְצַאת עַל-יְדֵי חֶרֶב הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא חֶרֶב שֶׁל מְשִׁיחַ (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב'), כִּי הַצַּדִּיק הַאֲמֵת הוּא מִתְּנָה טוֹבָה לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁלַח הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ לְהַחְזִירָנוּ לְמוֹטֵב, וְאֵינוּ מְצַמְצָם אֲצֵל אָדָם פְּרָטִי אוֹ בְּמְקוֹם פְּרָטִי וְכוּ', רַק בְּכָל מְקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִים תַּלְמִידָיו, וּמְדַבְּרִים דְּבוּרָיו, וְעוֹסְקִים בְּמַאֲמָרָיו — שֵׁם הוּא מִמֶּשׁ וְכוּ', (וּמִלְבָּד הַמְּקוֹם הַיְחִידִי שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל הוּא לְבוֹא אֶל צִיוֹנוֹ הַקְּדוּשׁ בְּעִיר אוּמָן לְתַקוּן נְפְשׁוֹתֵינוּ וְכוּ').

וְהִנֵּה לֹא קִבַּלְתִּי מִמֶּךָ שׁוֹם תְּשׁוּבָה, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה הִיָּה לְךָ, אוֹ שְׁלֹא קִבַּלְתָּ אֶת הַמַּכְתָּב, אוֹ שְׁלֹא הִבְנַתָּ לָמָּה עוֹרַרְתִּי אוֹתָךְ כָּל-כֶּף עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת.

וּבִאֲמַת תְּדַע, אַחֵי, יְקִירֵי, כִּי כָּל מֵה שְׁנִירְבָה לְדַבֵּר מִמַּעַלְת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, עֲדִין לֹא הִתְחַלְנוּ, כִּי אֵין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת לְצַאת מִמֶּה שְׁנִלְכַד כָּל אֶחָד, אֲלֹא עַל-יְדֵי שְׁקִידָה רַבָּה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּתְפִלָּה וּבְקִשָּׁה וְהַתְּבוּדוֹת, וְאִם כִּבֵּד עָלָיו לְפִתּוּחַ פִּיו, יַעֲשֶׂה מִזֶּה בְּעֲצָמוֹ תְּפִלָּה וְשִׂיחָה: "רְאֵה רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵיךְ שְׁנִתְרַחֲקִיתִי כָּל-כֶּף מִמֶּךָ, עַד שָׁאִין לִי דְּבוּרִים", עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ יִכַּנֵּס אֶל תּוֹךְ תְּפִלָּה וְשִׂיחָה נְאֻה.

וְהָיָה בְּדַעְתִּי לְכַתֵּב לָךְ עֲנֵינְךָ אַחֵר, אִךְ מֵאֵת ה' הֵיטָה זֹאת כִּי נִסְתַּבֵּב לְכַתֵּב אֶת כָּל זֶה, וְתִרְאֶה לְכַתֵּב לִי אִיךְ אֶתָּה מִתְחַזֵּק, וְאִזּוֹ, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אֶרְחִיב אֶת הַדְּבָר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ, וּמֵאַחַל לָךְ הַצְּלָחָה נְצִיחִית...

תרעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וְהָיָה עֶקֶב ה'תשל"ב.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיִגוּ וַיִּגְיִעוּ אֶל הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַפּוֹסֵף לְהַפְּנִס אֶל חֲדָרֵי הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי דְרָךְ הָאֲמֶת שְׁקִיבְלָנוּ מִהַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה מְסוּד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ' ... גְּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מְכַתְּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלֹתִי בְּתַחֲלַת הַשָּׁבוּעַ שְׁעֵבֵר, אִךְ מְרַב טְרִדוֹתַי לֹא הָיָה בִּיכְלֹתִי לְכַתֵּב לָךְ תְּשׁוּבָה תְּכַף-וּמְיָד כְּרִצּוֹנְךָ.

וְהִנֵּה בְּמָה שְׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ הַתְּחַזְּקוֹת הַלֵּא כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדְךָ וּבְכַרְטִיּוֹת "הַלְּקוּטִי-הַלְּכוֹת", הַפֶּךְ בָּהֶם דְּכֵלֵא עֲצוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת, הַנְּהַגוֹת וְהַתְּעוֹרוֹרוֹת בְּדְרָךְ נִפְלְאוֹה וְעִמְקָהּ מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל דְּבָר וְדְבָר שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל וְשֶׁל תַּלְמִידוֹ מוֹהֲרָנִ"ת ז"ל הוּא עִמְק מְאֹד בְּדְרָךְ פְּשׁוּטוֹת נִפְלְאוֹה, בְּחֲכָמָה אֲמִתִּית, דְּבִוְרִים אֲשֶׁר עוֹלִים עַד אֵין סוּף וַיּוֹרְדִים עַד אֵין תְּכֵלִית, וְאֲשֶׁר עֲלִיהֶם אֵין מָה לְהוֹסִיף וּמָה אֵין לְגַרֵעַ, רַק לְעֵין בָּהֶם הֵיטֵב, וְלִשִׁים אֶת הַלֵּב עֲלִיהֶם, וְלְהַבִּין דְּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר; עַל-כֵּן תִּרְאֶה לְקַבֵּעַ לְעִצְמְךָ שְׁעוֹר קְבוּעַ בְּ"לְקוּטִי-הַלְּכוֹת" כְּסִדְרָן, וְכֵן לְלַמֵּד תּוֹרָה מִ"לְקוּטִי-מוֹהֲרָנִ"ן", וְלוֹמַר עֲלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטִי-תְּפִלוֹת", וְתַעֲיִן בְּכָל יוֹם בְּשָׁנִים אוֹ בְּשָׁלְשָׁה מְכַתְּבִים מְעֻלִים לְתַרוּפָּה מִמְּכַתְּבֵי מוֹהֲרָנִ"ת ז"ל, וְאִזּוֹ תִּהְיֶה לָךְ תְּמִיד הַתְּחַזְּקוֹת וּמְשִׁיבַת נֶפֶשׁ וְכוּ'.

אֲשֶׁר תרעג בַּנְחָל קלא

וְדַע לָךְ, שְׂדֵבְרֵי רַבְנוּ ו"ל בְּ"לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן" הֵם כְּלָלִיּוֹת גְּדוֹלָה,
וְכָל אֶחָד יְכוּל לְמַצֵּא אֶת עֲצָמוֹ בְּהֵם, כִּי אֵין מֵאֵמֶר שְׁלֵא יוּכַל הָאָדָם
לְמַצֵּא אֶת עֲצָמוֹ בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וְאֵין עֲנִיָּן בְּעוֹלָם שְׁלֵא תִמְצָא
בְּסִפְרֵי רַבְנוּ ו"ל, וּמָה שֶׁנִּדְמָה לָךְ שְׂאִין אֶתָּה מוֹצֵא אֶת עֲצָמְךָ שָׁם,
זֶהוּ מִחֲמַת שְׁהַדְבָרִים שְׂאֶתָּה צָרִיף מְפֹזְרִים בְּמִקּוֹמוֹת שׁוֹנִים בְּסִפְרֵי
רַבְנוּ ו"ל, וְצָרִיף אֶחָד שְׁיִכּוּל לְהוֹשִׁיט לָךְ. וְכֵן אָמַר פֶּעַם רַבְנוּ ו"ל
בְּעֲצָמוֹ (חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שַׁע): צָרִיכִין אֶחָד שְׁיִהְיֶה בְּקִי הַיֵּטֵב מְאֹד
בְּכָל תּוֹרוֹתָיו שְׁגִלָּה, שְׁיִוְכַל לְסַדֵּר כָּל תּוֹרָה יָפָה יָפָה עִם הַקְּצָה
לְחוּץ, וְכִשְׁיָבּוֹא אֶחָד וַיִּרְצֶה לְהִתְקַרֵּב וּלְדַבֵּר מִתּוֹרָתוֹ, יוּכַל לְהוֹשִׁיט
לוֹ מִיָּד אֵיזָה תּוֹרָה שְׁהוּא צָרִיף אֲזוֹ כְּפִי עֲנִיָּנוּ, כִּי כָּל תּוֹרוֹתָיו הֵן
כְּלָלִיּוֹת גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, שְׁיִכּוּלִין לְמַצֵּא [אֶת עֲצָמוֹ] בְּהֵם, מָה שְׁצָרִיף
כָּל אֶחָד וְאֶחָד, רַק צָרִיכִין אֶחָד שְׁיִהְיֶה בְּקִי בְּהֵם הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, שְׁיִוְכַל
לְהוֹשִׁיט לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מָה שְׁצָרִיף בְּאוֹתָהּ הָעֵת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וּלְדַעֲתִי, כָּל חֲדוּשֵׁינוּ צָרִיכִים לְהִיּוֹת עַל קֶטֶב זֶה — לְלַקֵּט
וּלְקַבֵּץ דְבָרֵי רַבְנוּ ו"ל מִמִּקּוֹמוֹת פְּזוּרֵיהֶם, וּלְהַבְיִיאֵם אֶל מְקוֹם אֶחָד,
וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ הַכִּי יָפָה, לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לְבַעַל בְּחִירָה, וּלְגַלּוֹת לוֹ דְבָרֵי
רַבְנוּ ו"ל, שְׁהֵיוּ נִסְתָּרִים מִמֶּנּוּ.

אֲחִי הַיָּקָר! נִתְּתָ שְׂמִיחָה בְּלִבִּי בְּבִשׁוּרָה הַטּוֹבָה שְׁבִשְׂרַתִּנִּי,
שְׁתִּהְלֶה לְאֵל, אֶתָּה אוֹחֲזוּ כְּבָר בְּסִדֵּר לְמוֹדֵף גְּמָרָא כְּסִדְרָן בְּמִסְכַּת
יְכַמוֹת, אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר וּלְגַלּוֹת לָךְ אֶת גְּדֻלַּת הַזְּכוּת שְׁיֵשׁ לָךְ, כִּי
אֵיתָא בְּתַקּוּנֵי הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ (בְּהַקְדָּמָה, דָּף י"ד): כָּל צָדִיק וְצָדִיק אֵית לִיה
עוֹלָם בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְכָל מֵאֵן דְּזָכָה לְהִלְכָה חַד יָרִית עַלְמָא חַד, וְכָל
שְׁפָן מֵאֵן דְּזָכָה לְמִסְכַּתָּא חַדָּא אוֹ לְתַרִּין אוֹ לְשִׁיתִין דְּאֶתְמַר בְּהוּן
(שִׁיר הַשִּׁירִים ו, ח): "שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת" — דְּכָל מִסְכַּתָּא מְטוֹרֵנִיתָא
אֵיזָה בְּגִרְמָה וְזַפְאָה מֵאֵן דְּיָרִית לִיה בְּהֵאֵי עַלְמָא וְכוּ'; הֵינּוּ אֲשֶׁרִי

(א) כָּל צָדִיק וְצָדִיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְכָל מִי שְׁזָכָה לְהִלְכָה אַחַת, יוֹרֵשׁ עוֹלָם אֶחָד, וְכָל
שְׁפָן מִי שְׁזָכָה לְמִסְכַּת אַחַת אוֹ לְשִׁתִּים אוֹ לְשִׁשִּׁים, שְׁנֵאֵמַר בְּהֵן: "שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת", שְׁכָל
מִסְכַּת הִיא גְּבֵרַת בְּעֲצָמָה; אֲשֶׁרִי מִי שְׁיִוְרֵשׁ אוֹתָהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה.

קלב אָפּר תרעג בנחל

הזוכה לסיים מסכת אחת שאז יורש עולם אחד, מפל שפן מי שזוכה לסיים כל הש"ס שנכלל בשכינה שהיא המלכות וכו'.

ואף שיש לה הרבה בבלולים, ויש לה הרבה ענינים שאין אתה מבין, כבר גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן עד, בשם הזהר הקדוש קדושים פה.): אית מאן דלעי באורייתא ומגמגם בה בגמגומא דלא ידע כל מלה ומלה סלקא לעילא וקדשא בריה הוא חדי בהאי מלה, ונטע לה סחרנין דההוא נחלא ואתעבידו מאינון מלין אילנא רברבא² וכו', אף שלומד ואינו יודע מה שאומר, אף על-פי-כן כל דבור ודבור עולה אליו יתברך, ונעשים מזה ענינים גבוהים מאד בעולמות העליונים, אשר אין הפה יכול לדבר כלל, ואף שבין כף ובין כף אתה שוכח מה שאתה לומד, כבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כו), שלעתיד מזכירין את האדם כל מה שלמד, אף אם שכח. (ועי' בלקוטי תורה לאריז"ל, פרשת ואתחנן, שמאריך בזה), ובמדרש (קהלת רבה א, לד): זהו שפוטטה של תורה, שאדם לומד תורה ומשכחה וכו', כי לטובתו אדם לומד תורה ושוכח, שאלו היה אדם לומד תורה ולא שכחה, היה מתעסק בתורה שתיים או שלש שנים, וחוזר ומתעסק במלאכתו, ולא היה משגיח בה לעולם כל ימיו, אלא מתוך שאדם לומד תורה ומשכחה, אינו מזיז ואינו מזייע עצמו מדברי תורה, עי' שם; (וכבר הארכתי מענין זה במקום אחר).

והנה דרך הבעל-דבר להגביר כבודות עצומה על הלומד בדרך של רבנו ז"ל בתחלתו, כי הבעל-דבר יודע, אשר אם יתגבר האדם, וישבר את כל המניעות, ויעסק בתמימות ובפשיטות מדי יום ביומו כמה דפי גמרא בסדרן, סוף כל סוף יתבטל הבעל-דבר לגמרי מזה האדם, כי כח התורה עצום וגבוה מאד מאד, ויכולה להוציא את האדם מכל הקטנות, החשכות והירידות, ובלבד שיהיה עקשן גדול לומר בפה מלא כמה דפי גמרא בכל יום. ואל תסתפל על אחרים

(ב) יש מי שעוסק בתורה ומגמגם בה בגמגומים שאינו יודע, כל מלה ומלה עולה למעלה, והקדוש-ברוך-הוא שמח עם המלה הזו, ונטע אותה סביב הנחל ההוא, ונעשים מאותם מלים עצים גדולים.

אֲשֶׁר תרעג בַּנְחָל קלג

כָּלֵל, שְׁעוֹשִׁים לִיצְנוּת מְזֵה, מֵה לָנוּ וְלָהֶם, יַעֲבֹרוּ הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים, הֵם יִשְׁאָרוּ עִם לִיצְנוּתָם וְאֲנַחְנוּ נִשְׁאָר עִם הַמַּסְכָּתוֹת שְׁזָכִינוּ לָסִים, וּבְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן נִבְיָנָם יוֹתֵר בְּעַמֶּק, כִּי בְּתֵר דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּרַ נֶשׁ בְּהֵאִי עֲלָמָא בְּפִתְגָמֵי דְּאוּרִיתָא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבַשֵּׁר לִיה וְאֶקְדִּים לִיה שְׁלוֹם, וְכָל מֵאן דְּזָכִי לְאִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִיתָא בְּהֵאִי עֲלָמָא זְכִי וְאֶחְסִין יְרוּתָא אֶחְסִנְתָּא בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי.

וְהֵחֲרַח שִׁיעֲבָרוּ עַל הָאָדָם בְּהִתְחַלָּה כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת וּמְרִירוֹת מִיָּם מְרִים, וְיִסְבֵּל כָּל מִינֵי יְסוּרִים וּבְלִבּוּלִים, כִּי לֹא כָּל הָרוּצָה לְטַל אֶת הַשֵּׁם — נוֹטֵל, כִּי אִם עַל-יַדֵּי עֲקֻשְׁנוֹת וְתַקִּיפוֹת גְּדוּלָּה יָמִים וְשָׁנִים, וְאִינוּ מְנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לִפְלֵ, אֲזַ כָּל הַחֲשֵׁף וְהַמְרִירוֹת נְתִיבָכִים לְנַעֲימוֹת, וְיִבְקַע יָם חֲכַמְתָּךְ, וְתִזְכֶּה לְהִבִּין בְּנִקְל כָּל מֵה שְׁתַּלְמַד. וּבְלִבְד, אֶהוּבִי, אַחִי, שְׁלֵבֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, רַק שְׁתַּק, שְׁתַּק, עַל כָּל הָעוֹבֵר עֲלֶיךָ, וְקַבֵּל הַפֵּל בְּאַהֲבָה, וְהִתְמַד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֲזַ יְאִיר עֲלֶיךָ אוֹר פְּנֵי מְלַךְ חַיִּים, כִּי יִרְאֶה אֶת גְּדַל תְּשׁוּקַת לְבָבְךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ וְיִפְתַּח לְךָ וְכוּ', וְכָל מֵה שְׁתַּתְמִיד בְּלַמוּד, לוֹמֵר בְּתִשׁוּקָה חֲזָקָה, כֵּן תֵּאִיר עֲלֶיךָ הָאָרֶה נִפְלְאָה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (יְבֻמוֹת ק"ז): כְּתִיב (מִשְׁלֵי כז, י"ט): "כַּמִּים הַפְּנִים לְפָנִים כֵּן יָב הָאָדָם לְאָדָם" בְּדַבְרֵי תוֹרָה כְּתִיב (וּפְרָשׁ רַש"י: לְפִי פָנִים וְלֵב שְׁאִתָּה נוֹתֵן עֲלֶיךָ, לְבָב עוֹמֵד עֲלֶיךָ וְכוּ', עֵינַי שָׁם), וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן י"ז): כְּשֶׁהִתּוֹרָה תִּרְאֶה לְךָ אֶהֱבָה, אֲזַ לֹא תִרְצֶה שׁוֹם שְׁכַר עוֹלָם הַבָּא, רַק תִּרְצֶה אֶת הַתּוֹרָה בְּעֲצָמָה וְכוּ', עֵינַי שָׁם, כִּי כִפִּי שְׁאִתָּה תִּרְאֶה פְּנִיךָ בַּתּוֹרָה, כֵּן הַתּוֹרָה תִּתְרָאֶה אֵלָיךָ וְכוּ'. וְכִבְר אָמְרוּ חַז"ל (חֲגִיגָה ג'): מֵה דְרָבֵן זֶה מְכוֹן אֶת הַפֶּרֶה לְתַלְמִיָּה, אֶף דְּבַרֵי תּוֹרָה מְכוֹנִין אֶת לוֹמְדֵיהֶן מְדַרְכֵי מִיתָה לְדַרְכֵי חַיִּים וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, חִילָּךְ לְאוּרִיתָא, וְתִהְיֶה קָבוּעַ לְלַמַּד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ "מְקַרָּא, מְשַׁנָּה, גְּמַרָּא, מְדַרְשׁ, שְׁלַחַן עָרוּךְ וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ

ג) אַחֲרֵי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְבַשֵּׁר לוֹ וּמְקַדֵּים לוֹ שְׁלוֹם, וְכָל מִי שְׁזוֹכֶה לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, זוֹכֵה וְנוֹחַל יְרוּשָׁה וְנִחְלָה בְּעוֹלָם הַבָּא.

קלד אָשֶׁר תרעג בַּנְחָל

ו"ל", וְאִזּוּ יָאִיר עֲלֶיךָ אֹר נֹרָא מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין אֹר אֱלָא תוֹרָה (תַּעֲנִית ז.), וְתֵלָה הַכְּתוּב אֶת הַתּוֹרָה בְּאֹר, לֹמַר לָךְ: מָה אֹר מִגֵּן לְעוֹלָם, אַף תּוֹרָה מְגִנָּה לְעוֹלָם, "בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אֶתְךָ" (מְשִׁי ו, כב) — זֶה הָעוֹלָם הַזֶּה, "בְּשִׂכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ" (שֵׁם) — זֶה מֵיתָה וְכוּ' (סוּטָה כא.), וְאֵל תִּחְשַׁב שְׂזָה דְבַר קָשָׁה לְקַיֵּם. הֵעָקָר לֵהִיּוֹת מְסֻדָּר: "פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ עִם רִשׁוֹ, כְּמָה פְּרָקִים מְשֻׁנוּת, כְּמָה דְפִים גְּמָרָא, קִצַּת מְדֻרָשׁ מִפְּרָשַׁת הַשְּׁבוּעַ, קִצַּת שְׁלֶחַן עֲרוּף, תּוֹרָה מְלֻקוּטֵי-מוֹהֲרָן וְהַתְּפִלָּה עֲלֶיהָ, מְעַט לְקוּטֵי-הֶלְכוֹת, וְכָל אֵלוֹ הַשְּׁעוּרִים יֵהִיוּ כְּסֻדְרָן דִּיקָא בְּכָל יוֹם, וְאִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ בְּזֶה, תִּרְאֶה שֵׁישׁ עוֹד זְמַן לְלַמּוּדִים אַחֲרֵים, וְכָל זֶה הֵיךְ רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל (עֵין שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט.), שְׁנוּהֵיהָ רְגִילִים בְּעֲשִׂיָה דְקַדְשָׁה, לְלַמֵּד הַרְבֵּה וּלְתַן צְדָקָה, לְעַסֵּק בַּתְּפִלָּה וּלְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְהַפֵּל בַּתְּמִימוֹת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כְּלָל וְכוּ', עֵין שֵׁם.

על-בֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, חֲמֻדַּת לְבָבִי, תִּרְאֶה לְרִקּוֹד מִחֲמַת שְׂמֻחָה, שְׁפָרוּךְ הַשֵּׁם, זְכִיתָ לְסִיִּים כָּל-כָּף הַרְבֵּה מְסֻכָּתוֹת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד שְׂמֻחָה בְּעוֹלָם כְּמוֹ שְׂמֻחָה זֹה, כְּמֵאֲמַר אַבְיִי (שְׁבַת קיח.): תַּחֲתִי לִי דְבִי חֲזִינָא צוֹרְכָא מִרְבָּנָן דְּשָׁלִים מְסֻכָּתִיהָ עַבְדִּינָא יוֹמָא טָבָא לְרַבְּנָן. וּמוּכָא בְּפִסְיָקְתָא פְּרָשַׁת צו: כָּל הַמְּשָׁלִים מְסֻכָּת, צָרִיךְ לְעֲשׂוֹת יוֹם טוֹב, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל הַמְּתַנַּגְדִּים לְזֶה וְהַעוֹשִׁים לִיצְנוּת מְזָה, רַק נֹאחֲזוּ אֶת דְּרַבְּנוּ בְּהַתְּמַדַּת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה שְׂיִכְפְּרוּ לָנוּ כָּל עוֹנוֹתֵינוּ כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ מְאֹר עֵינֵינוּ מוֹהֲרָן"ת ו"ל (לְקוּטֵי-הֶלְכוֹת, פְּרָק ו', הֶלְכָה א', אוֹת י'): עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הוּא הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא הַתְּקוּן הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר מִכָּל תְּקוּנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְזֶה שְׂאֲנוּ מִבְּקָשִׁים בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: הִשְׁיִבְנוּ אָבִינוּ לְתוֹרְתְךָ וְכוּ', וְהַחֲזִירְנוּ בַּתְּשׁוּבָה שְׁלָמָה וְכוּ', שְׂאֲנוּ מִתְּפִלָּלִים שֶׁתְּשׁוּבַתְנוּ תִּהְיֶה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, שְׂאֲנוּ יִתְקַנּוּ כָּל מִינֵי חֲטָאִים שְׁבַע-עוֹלָם, וְאֶפְלוּ פָּגַם הַמַּח עַל-יְדֵי עוֹן הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה וְכוּ', עֵין שֵׁם; כִּי בְּזִבְחַת וּמִנְחָתָה אֵינוֹ מִתְּכַפֵּר אֲבָל מִתְּכַפֵּר

ד) תַּעֲמִיד לִי הַזְכוּת שְׁכַשְׂאֵנִי רֹאֵה תַלְמִיד חָכֵם שֶׁמְשָׁלִים מְסֻכָּתוֹ, אֲנִי עוֹשֶׂה יוֹם טוֹב לְתַלְמִידֵי הַחֲכָמִים.

אֲשֶׁר תִּרְעַג בְּנַחֵל קְלָה

בְּתוֹרָה (ראש השנה יח.), כִּי כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה, אֵינוֹ צָרִיף לֹא עוֹלָה וְלֹא חֲטָאת וְלֹא מִנְחָה וְלֹא אֶשֶׁם (מִנְחוֹת קי.), וְכִינּוֹן שֶׁקִּבְּלֹתֶם עַל תוֹרָה, מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאֵלוֹ לֹא חֲטָאתֶם מִימֵיכֶם (ירושלמי, ראש השנה ד, ח).

וְאֲנִי מִכִּיר הַרְבֵּה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ אֲשֶׁר הִתְנַהֲגוּ בְּדַרְכּוֹ שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, הֵינּוּ בְּסֹדֵר לְמוֹדוֹ, זֶה יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה בְּשִׁקְיָדָה נִפְלְאָה, וְעִבְשׁוּ הֵם בְּקִיָּאִים כְּמַעַט בְּכָל הַתוֹרָה כְּלֵה בְּלֵי שׁוּם גְּזָמָא, כִּי מַעֲלַת זֶה הַדֶּרֶךְ אֵי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר. וְהַעֲקָר לְהִיּוֹת חֲזָק בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים, וְלְהֶאֱמִין לְרַבְּנֵנוּ ז"ל, שֶׁהִיא דֶּרֶךְ טוֹבָה, שֶׁעַל-פִּי שֶׁכָּל עַדִּין אֵין אַתָּה מְבִינָה וְכוּ'.

וְאַבְקֵשׁ אוֹתָךְ מְאֹד מְאֹד, אֶהוּבִי, בְּנִי, אַחִי וְחֻבְרִי, שֶׁלְּכָל תְּצַעַר אֶת גּוֹפְךָ בְּסִגּוּפִים לֹא לְאָכֵל וְלֹא לִישׁוֹן, כִּי זֶה אֵינוֹ לְפִי רוּחוֹ שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, "וְזֶה אֵינוֹ נִלְמַד בְּחֶדֶר שְׁלָנוּ". וְיִדְוַע שְׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר פַּעַם לְאַחַד מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ: "עַם אוֹן שֶׁלֹּאֲךָ נָאֵר הֵיט דִּי צִיִּיט"ה, כִּי הָאָדָם צָרִיף לְאָכֵל דִּיקָא וְלִישׁוֹן דִּיקָא שִׁיְהִיָּה בְּרִיא לְעִבּוּדַת הַשָּׁם. וְכַמְאָמַר אֲנֻשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ בְּשֵׁם הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ: "אוֹיֵב עָס וְוַעֲרַט אֶ קְלִיִּין לְאִיִּן גּוּף וְוַעֲרַט אֶ גְרוּסָן לְאִיִּן דִּי נְשָׁמָה, (הֵינּוּ שְׁגוּפּוֹ נַחֲלָשׁ מַעַט, אֲזִי אֵינוֹ יְכוֹל לְלַמֵּד וְלְהִתְפַּלֵּל וְכוּ', נִמְצָא שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נַחֲלָשַׁת נִשְׁמַתוֹ הַרְבֵּה), וְהִבֵּן לְמַעֲשֵׂהָ. וְעַל תְּעַנְיּוֹת הַזֶּהִירָנוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד לְכָל נִקְחָ לְעַצְמָנוּ שׁוּם תְּעַנְיּוֹת מַעֲצָמְנוּ. וְכֵן אָמַר עַל עַצְמוֹ בְּסוּף יָמָיו: אִם הֵייתִי יוֹדַע קִדְּם בְּיָמֵי נְעוּרַי כְּמוֹ שֶׁאֲנִי יוֹדַע עַתָּה מַה שִׁיְכוּלִין לְזָכוֹת עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת, לֹא הֵייתִי מְאֻבָּד וּמִפְסִיד אֶת גּוּפִי הַיָּקָר כֹּל-כֶּף בְּתַעֲנִיּוֹת וּבְסִגּוּפִים. וְהַעֲקָר לְהַפִּיף אֶת כָּל הַדְּאָגוֹת לְשִׁמְחָה עֲצוּמָה, אֵיף שֶׁהוּא אֵיף שֶׁהוּא בְּחֻשְׁךָ כְּזֶה וּבְהִסְתָּרָה כְּזֶה, שֶׁנִּזְכָּה לִידַע מְרַבִּי אֶמֶת כְּזֶה וּמִסְפָּרִים קְדוֹשִׁים כְּאֵלוֹ, וּמַחְבּוּרִים יְקָרִים כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר יְכוּלִים לְהַצִּילָנוּ וְכוּ', זֶהוּ עַקֵּר

(ה) תֹּאכַל וְתִישׁוֹן, רַק תִּשְׁמַר עַל הַזְּמַן.
(ו) אִם נַעֲשֶׂה חוֹר גְּדוֹל בְּגוּף, נַעֲשֶׂה חוֹר גְּדוֹל בְּנִשְׁמָה.

קלו אשר תרעד בנחל

השמחה, ועל-ידי תקף השמחה יפתח לבך וירחיב דעתך, שתוכל לפרש שיחתך אליו יתברך (שיחות-הר"ן, סימן כ), כי בשאדם כל היום בשמחה, אזי בנקל לו ליחד לעצמו שעה לדבר עמו יתברך, ולספר לפניו את כל לבבו ואת כל מה שעובר עליו, אשר דבר זה עולה על הכל, לברח בכל פעם למקום מיוחד שאין שם בני-אדם, ולספר לפניו יתברך בפרטי פרטיות כל מה שעובר עליו במחשבה, דבור ומעשה, והכל בתמימות ובפשטות גמורה כתינוק לפני אביו וכאיש אל רעהו, ועל-ידי עקשנות בתפלה יזדכך מך, ותזכה להשפיל במשפלות אשר הן צדין למעלה משכך.

והיה ראוי עוד להאריך לך בחדושי תורה שנתחדשו אצלנו בפרשת השבוע פרצונך, אף קשה עלי עכשו הפתיחה במכאובים גדולים שיש לי, לא עלינו, השם יתברך ישלח לי רפואה, ותתפלל בעדי.

הדורש שלומך, ומאחל לך הצלחה נצחית...

תרעד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ראה ה'תשל"ב.

ששון ושמחה ישיגו לאהובי, אחי היקר, הבחור הרוצה להפגס אל תוף הקדשה על-פי דרך האמת והתם שקבלנו מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר קבלתי בתחלת השבוע, ומאד מצטער אני בצערך הקשה, הרחמן הוא ימתיק ויבטל את כל הצרות ממך ומעל כולל ישאל.

אֲשֶׁר תרעד בְּנַחַל קלז

והנה לא כתבתי לך תשובה, כי חפיתי וקויתי להתראות עמך פנים אל פנים כְּאֲשֶׁר כָּתַבְתָּ, אף בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, לא זכיתי לזה, והנה פֶּעַת הִיא אֲצִלִי חֶבְרֶךְ ... גֵּרוּ יָאִיר, וספר לי את כל מה שְׁעוֹבֵר עָלַי, נְתַעֲרַרְתִּי לְכַתֵּב לְךָ, וְאַבְקַשׁ מִמֶּךָ מְאֹד מְאֹד, שְׁתַּעֲשֶׂה לְךָ אִיזוֹ דָרֶךְ לְהִתְעַד עִמִּי, וּבִיחַד נִדְבֵר וְנִתְחַזַּק וְנִשְׁתָּה מִמִּי הַנַּחַל הַמְטַהְרִים מִכָּל הַפְתָּמִים.

אהובי, אחי, חֲמַדַּת לְכָבִי! כָּלֵל גְּדוֹל קִבְּלֵנוּ מִרְבֵּנוּ ז"ל, וְאַלְמָלֵא לא אֲתִינָא לְהֵאֵי עֲלָמָא אֲלֵא בְּשָׁבִיל דְּבוּר זָה — דִּי, כִּי בָּזָה בְּעַצְמוֹ יְכוּלִים לַעֲבֹר אֶת הַחַיִּים בְּטוֹב וּבִנְעִימִים וְכוּ'. והוא מה שְׁגֵלָה עַל הַפְּסוּק (יחזקאל לג, כד): "אֶחָד הִיָּה אֲבָרְהָם", שְׁאֲבָרְהָם עָבַד אֶת הַשֵּׁם רַק עַל-יְדֵי שְׁהִיָּה אֶחָד, שְׁחָשַׁב בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא רַק יְחִיד בְּעוֹלָם, וְלֹא הִסְתַּכֵּל כָּלֵל עַל בְּנֵי הָעוֹלָם שְׁפָרִים מֵאַחֲרֵי ה' וּמוֹנְעִים אוֹתוֹ וְכוּ' (עֵין בַּתְּחִלַּת הַלְּקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב'), כִּי רַב הִירִידוֹת וְהַצָּרוֹת וְהַרְפָּתָקָאוֹת שְׁעוֹבָרוֹת עַל הָאָדָם בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, הֵן מִסַּבַּת שְׁמִבְלָבֵל אֶת עַצְמוֹ מֵאַחֲרִים — הֵן הַטּוֹבִים מִמֶּנּוּ וְהֵן הַגְּרוּעִים מִמֶּנּוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְדָבָר זֶה סוֹבֵב בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, בְּגִשְׁמִיּוֹת — עַל-פִּי-רַב הָאָדָם רוֹדֵף אַחַר הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, לְקַנּוֹת רְהִיטִים יְפִים וְכִלֵּי כֶּסֶף וְזָהָב נְאִים וּבֵית מְהֻדָּר, כִּי רוֹאֵה שְׁגָם לְאַחֲרִים יֵשׁ, עַל-כֵּן גַּם הוּא חָפֵץ, וְעַל-כֵּן הוּא יִגַע זְמִים וְלִילוֹת בְּעַבְדוֹת פָּרָךְ, שְׁגָם הוּא יִשְׁיֵג אֶת זֶה וְכוּ' וְכוּ'.

וְלִהְפֹךְ בְּרוּחָנִיּוֹת — כְּשֶׁרוֹאֵה שְׁחֶבְרִיו וּבְנֵי גִילוֹ כְּכֹר זְכוֹ לְאִיזוֹ דְרָגָה, שֶׁהֵם מִתְמַיְדִים מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד, וּמְקִימִים אֶת הַמְּצוּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְעוֹסְקִים בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה שְׁעוֹת רַבּוֹת וְכוּ', הוּא נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרִי, וּמִתְרַשֵּׁל מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁמְפָסִיק לְגַמְרִי, חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּ'.

וּבְקָמַת זוֹהֵי טְעוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִהוּ מִמְּלֵא כָּל

קלח אָשֶׁר תרעד בַּנְחָל

עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְלִית אֲתֵר דְּפָנוּי מַגִּיחַ,
 כִּי דוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ מִמֶּשׁ, וְהוּא בְּרָא אֶת הַכֹּל בְּכוֹנֵה מִיְחַדָּת, וַיֵּשׁ לוֹ יִתְבָּרֵךְ
 שְׁעִשׂוּעִים מִכָּל בְּרִיָּה בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת בְּפָנֵי עֲצָמָה (עֵין לְקוּטֵי־מוֹהֲרָ"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן יז), וְכָל אֶחָד מוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפֶּעַל בְּזֶה הָעוֹלָם
 שְׁלִיחוֹתוֹ שְׁנֵשְׁתַּלַּח, כִּי אִם לֹא — לֹא הָיָה נִבְרָא, כִּי אֵין בְּגֵי־אָדָם
 שְׂוִים כָּלָל. כְּעֵין שְׁאֲמָרוֹ חו"ל (בְּרֻכּוֹת נח.): אֵין דַּעְתָּם דּוּמָה זֶה לְזֶה,
 וְאֵין פְּרָצוּפֵיהֶן דּוּמִים זֶה לְזֶה וְכו'.

וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ יו"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נד): הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֵינוֹ
 עוֹשֶׂה שְׂתֵי פְעָמִים דְּבָר אֶחָד, כִּי אֶפְלוּ גִלְגּוּלִים, אֵין זֹאת הַנְּשָׂמָה
 נִתְגַּלְגְּלָה פַּעַם שְׁנֵיָה כְּמוֹת שְׁהִיא, רַק זֹאת הַנְּפֶשׁ עִם זֶה הָרוּחַ וְכו'.

וְהִרְחִיב הַדְּבֹר בְּזֶה מוֹהֲרָנִ"ת יו"ל (לְקוּטֵי־הַלְכוֹת פְּרִיקָה וּטְעִינָה,
 הַלְכָה ד'), אֲשֶׁר בְּזֶה רוּאִים נִפְלְאוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, שְׂרוּאִים שְׁאֵין
 בְּגֵי־אָדָם שְׂוִים כָּלָל, הֵן בְּדַמוֹתָם וּבְצִלְמָם וְהֵן בְּתַנוּעוֹתֵיהֶם, וּבְפִרְטֵי
 בְּדַעוֹתֵיהֶם, וְאֶפְלוּ אֵב וּבֶן אֵין דַּעוֹתֵיהֶם שְׂוֹת, וַיֵּשׁ בִּיגִיָּהֶם שְׁנוּיִים
 רַבִּים, כַּנֶּאֱרָא בְּחוּשׁ, כִּי אֶף־עַל־פִּי שְׂבִכְמָה דְּבָרִים הֵם שְׂוִים,
 אֶף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ בִּיגִיָּהֶם שְׁנוּיִים רַבִּים בְּדַעוֹתֵיהֶם, וּמִיּוֹם בְּרִיאַת
 הָעוֹלָם עַד הַסּוֹף, לֹא הָיוּ שְׁנֵי בְּגֵי־אָדָם דּוּמִים לְגַמְרֵי, לֹא בְּדוֹר אֶחָד
 וְלֹא בְּשְׁנֵי דוֹרוֹת וְכו', עֵין שָׁם (לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, גִּטִּין, הַלְכָה ג'), וְעַל־כֵּן
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא שְׂכָל פִּרְטֵי וַיְדִיעָה פִּרְטִית, וְהוּא דִּיקָא יֵשׁ לוֹ
 עֲצָה חֲדָשָׁה אֵיף לְהַפִּיר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ אֲשֶׁר אֵין בְּחֻבְרוֹ וְכו'
 (לְקוּטֵי־מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן לד), כִּי יֵשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל דְּבָר יִקָּר
 שְׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה, אֲשֶׁר אֵין בְּחֻבְרוֹ, כְּמַעֲשֵׂה דְאַבְיִי וְאַבָּא אוּמְנָא
 (תְּעִינִית כ"א:), שְׁהַשִּׁיבוּ לוֹ: לֹא מְצִית לְמַעֲבַד כְּעַבְדָּא דְאַבָּא אוּמְנָא
 וְכו', עֵין שָׁם; וְעַל־כֵּן מָה יֵשׁ לוֹ לְהַתְּבַלְבֵּל מְאַחֲרִים — הֵן בְּרוּחָנִי
 וְהֵן בְּגִשְׁמִי. וְרַמְזוּ לָנוּ מוֹהֲרָנִ"ת יו"ל (לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, פֶּסַח, הַלְכָה ט'), שְׁזֶה
 בְּחִינַת מְצוֹת סְפִירַת הָעֵמֶר "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם" (וַיִּקְרָא כג, טו) — לָכֶם
 לְעֲצָמְכֶם, לֹא לְהִסְתַּבֵּל עַל אַחֲרִים כָּלָל, כִּי כָּל אֶחָד הוּא עֲנִין אַחֵר

אֲשֶׁר תרעד בַּנְחָל קלט

לְגַמְרֵי, וַיֵּשׁ בּוֹ פְּנֵה אַחֲרַת לְגַמְרֵי עַל בְּרִיאָתוֹ וְכוּ'. וְכִמּוֹ שְׁמוּכָא
בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשֵׂיֹת (מַעֲשֵׂה ט'), מִהֲחֻכְמָם וְהִתָּם, שְׁמִכְבָּר שָׁם, שֶׁהִתָּם הָיָה
רָצֵעַן וְכוּ', וְלֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַמְּלָאכָה כְּרֵאוּי, וּמִנְעָלוֹ הָיָה בְּגו'
קְצוּוֹת וְכוּ', וְהוּא הָיָה מִתְפָּאֵר בּוֹ מְאֹד מְאֹד: "כַּמָּה נֶאֱדָה וַיִּפֶּה הַמְּנַעֵל
הַזֶּה" וְכוּ', וְהִיתָה שׁוֹאֵלֶת לוֹ אֲשֶׁתּוֹ: "אִם-כֵּן מִפְּנֵי מָה שָׂאָר בְּעֲלֵי
מְלָאכּוֹת נוֹטְלִים שְׁלֵשָׁה זְהוּבִים בְּעַד זוּג מְנַעֲלִים, וְאַתָּה אֵינְךָ לּוֹקֵחַ
כִּי אִם זְהוּב וְחֻצִי?" הֵשִׁיב לָהּ: "מָה לִּי בְּזֶה, זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ וְזֶה
מַעֲשֵׂה שְׁלִי", (דָּאס אִיז יַעֲנַעְמָס מַעֲשֵׂה אֵין דָּאס אִיז מִיִּין מַעֲשֵׂה),
"וְעוֹד לָמָּה לָנוּ לְדַבֵּר מֵאַחֲרֵים, הֲלֹא נִתְחִיל לְחֻשֵׁב, כַּמָּה וְכַמָּה אָנִי
מְרוּיַח בְּמִנְעָל הַזֶּה מִיָּד לֵיד, הָעוֹר הוּא בְּכֹף" וְכוּ', עֵינֵן שָׁם הֵיטֵב
כָּל הָעֲנִין הַנִּפְלֵא וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, אֲשֶׁר עוֹד לֹא נִתְגַּלָּה וְכוּ' וְכוּ'.

וְיוֹצְאוֹת מְזֵה עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ,
שְׁצָרִיכִים לְהַתְנַהֵג בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה
תָּמִיד אֲפֵלוּ בְּעֲנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת גְּדוֹלָה, וְגַם עֲבוּדָתוֹ וְתַפְלָתוֹ אֵינָם
בְּשִׂלְמוֹת כָּלֵל, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה בְּחֻלְקוֹ תָּמִיד, וְלֹא
יִסְתַּכֵּל עַל הָעוֹלָם כָּלֵל, שֵׁישׁ לָהֶם פְּרִנְסָה כְּנִגְדּוֹ בְּכַפְלֵי כַּפְלִים,
וַיֵּשׁ לָהֶם אֲכִילָה וְשִׁתְיָה וּמִלְבוּשִׁים נְאִים וְכוּ' וְכוּ' וְגַם בְּעֲבוּדַת
הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ — תּוֹרָה וְתַפְלָה, הֵם גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ אֶלְפֵי פְּעָמִים וְכוּ'
וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מְזֵה כָּלֵל, רַק יִהְיֶה שְׂמֵחַ בְּחֻלְקוֹ
תָּמִיד; כַּמּוּכָא שָׁם, שֶׁהִלָּחֵם שְׁלוֹ הָיָה בּוֹ כָּל הַמְּאָכְלִים שְׂפָעוֹלָם
וְכוּ', וְהַמְּנַעֵל שְׁלוֹ שָׁגְמַר בְּכַמָּה יָמִים בִּיגִיעָה גְּדוֹלָה, וְהָיָה מְלֹא
חֶסְרוֹנוֹת וְהָרוּיַח בּוֹ הִרְבֵּה פְּחוֹת מֵאַחֲרֵים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה יָקָר
בְּעֲנִיּוֹ וְהִתְפָּאֵר בּוֹ הִרְבֵּה, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרֵים כָּלֵל, וְאָמַר:
מָה לִּי בְּזֶה, זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ וְזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלִי וְכוּ'. וְרַבְּנוּ ז"ל רָמַז
אֵת כָּל זֶה בְּתַפְלָה וּבְעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, שְׁצָרִיכִים לְהַתְנַהֵג בְּדַרְכֵּךְ
הַזֶּה כַּמּוֹ הִתָּם, וְלִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְאֵל יִבְלָבֵל אוֹתוֹ הָעוֹלָם
כָּלֵל, וְאֲפֵלוּ חֲבָרָיו שְׂזוּכִין לְתוֹרָה וְתַפְלָה וְעֲבוּדָה הִרְבֵּה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מְזֵה כָּלֵל רַק יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, בְּכָל

נקדה ונקדה טובה שמרויח בתפלתו ועבודתו יהיה איה שהוא, עין שם.

ושמעתי קדם מאחד מאנשי שלומנו לדקדק, מדוע כששאלה אשתו: "למה שאר בעלי מלאכות עושים ומקבלים בעד עבודתם שלשה זהובים, ואתה רק זהוב וחצי", היה לתם לומר: "מחר אשתדל לעשות מלאכה שלמה, וגם אני אקבל שלשה זהובים", אף הוא השיב לה: "מה לנו לחשב מאחרים, זה מעשה שלו וזה מעשה שלי", והיה מלא שמחה וכו', "הלא אני מרויח מיד ליד" וכו'. רואים מזה רמז והתחזקות גדולה, אפלו עבודתו ותפלתו הן כמו שהן, אף-על-פי-כן יהיה שמח מאד מאד, סוף כל סוף זוהי עבודה שלי, וגם מהעבודה שהיא מבלבלת, בבחינת מנעל של קצוות, גם-כן יתענג, שאיה שהוא איה שהוא, יש בזה הרבה טוב (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), וגם מזה עולים שעשועים גדולים לפניו יתברך, כי רק באפן בזה ובמצב בזה ובדמות כזו ברא אותי השם יתברך, ורוצה לקבל תענוג ממני דיקא, ממעמד ומצב בזה שאני נמצא שם וכו', והבן למעשה; כי אף שהוא ענין פשוט, אף הוא עמק עמק מאד מאד כי הפשטות של רבנו ז"ל היא עמקה עמקה מאד מאד; אשרי שיאחז בזה, ואז טוב לו בזה העולם, ומפל שפן בעלמא דאתי, וזהו עקר הבחירה של האדם, אם יאחז בדרךכו של התם, שלא הסתפל על שום ברירה והיה תמיד בשמחה, אף שעבודתו היתה מלאה פגמים ובלבולים וכו', על-ידי-זה זוכה לחיות חיים מתקים, חיים ברוכים וכו', עד שזוכה למדרגת פנים אל פנים, לדרך עם מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ולהפך אם ירצה לאחז בדרךכו של החכם, שהיה מלא קנאה ושנאה, ותמיד הסתפל מה יאמרו אחרים וכו', והיה מלא מרירות תמיד וכו', ועל-ידי-זה היו לו חיים מרורים ממות, רחמנא לצלן, חיים מקללים, עד שנפל לעמקא דתהומא רבה, רחמנא לצלן.

אֲשֶׁר תִּרְעַד בְּנַחֲל קִמָּא

(וְזֶה "רְאֵה אֲנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה" (דְּבָרִים יא, כו), הֵינּוּ שְׁתֵּי הַדְּרָכִים הָאֵלוּ מְנַחֲוֹת לְפָנֶיךָ דִּיקָא, בְּאִיזוֹ מֵהֵן שְׁתַּרְצָה תִּבְחַר, וְיֵשׁ לְהִרְחִיב בְּזֶה אֶת הַדְּבַר, אִף אִין הַפְּנְאִי).

וּמַעֲתָה תְּגִיל וְתִשִּׁישׁ בִּישׁוּעַת ה', אֲשֶׁר הִפְּלִיא חֲסִדוֹ עִמָּנוּ, אֲשֶׁר לֹא הִיָּתָה כְּזֹאת מִימֵי קָדָם, "מֵאֵת ה' הִיָּתָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ" (תְּהִלִּים קיח, כג), שִׁיְזַכּוּ אֲנָשִׁים כְּאֵלֶּה בְּדוֹרוֹת כְּאֵלֶּה, לִידַע מְנוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלֶּה, שֶׁהֵם סוֹדוֹת עֲמָקִים מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר נִמְשָׁכִים מִמְּקוֹר נוֹרָא וְקִדּוּשׁ מְאֹד מֵהַאִי רִישָׁא דְּלֹא אֶתִּידַע וְלִית מֵאֵן דְּקִיָּמָא בֵּיה, סוֹד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעִתִּיק וְכוּ'; כִּי לִית שְׂמֵאלָא בְּהַאִי עִתִּיקָא כְּלָא יְמִינָא אַחְדוֹת אַחְתָּא וְכוּ'; וְעַל-כֵּן יָכוֹל לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֶל כָּל אֶחָד אֶפְלוּ הַפְּגוּמִים בְּיוֹתֵר, וְלִגְלוֹת לְהֵם בְּלִבּוֹשִׁים שׁוֹנִים הָאֶרֶת עִתִּיק, וְהֵם נְעִימִים וּמִתְקִים מְאֹד לְאֶזְן שׁוֹמְעַת, וּמְחִיִּים אֶת כָּל הַחוֹלִים וְכוּ'; אֲשֶׁרִי הַזֹּכֶה לְהַטּוֹת אֶזְנוֹ אֲלֵיהֶם, וְלִקְיָמָם בְּאַמְתּוֹת וּבְתַמִּימוֹת גְּמוּרָה, שְׂאִז תִּתְקַק בּוֹ הָאֶרֶת הָאֵמֶת (עֵין לְקוּטִי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז), שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ הָאֵמוּנָה, שִׁיְזַכֶּה לִידַע בְּדַעַת בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת כִּי אִין בְּלַעֲדֵיו תִּתְבַּרֵךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, עַל-יְדֵי-זֶה יִפְתַּח לְבָבָא לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוּ, וְתִסְפַּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבָא וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה "יִתְפָּרְדּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֲוֹן" מִמָּךְ, וְיִפְּלוּ מִמָּךְ כָּל הַמַּדּוֹת הַרְעוֹת, וְתִקְבַּל הַכָּל בְּאַהֲבָה וּבְסִכָּר פְּנִים יְפוֹת, וְלֹא תִקְנָא בְּשׁוּם בְּרִיָּה — הֵן בְּרוּחָנִי וְהֵן בְּגִשְׁמִי, כִּי יִתְבַּרֵךְ לָךְ אֲשֶׁר אִין שׁוּם דְּבָרָא קָטָן וְגָדוֹל מִקְרָה, חַס וְשְׁלוֹם, אֲלֵא בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלוּיִן הַמְשַׁגִּיחַ עַל כָּל פָּרִט וּפָרִט, וְאִין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה אֲלֵא אִם-כֵּן מִכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֵלִין ז:), וְאֶפְלוּ רִישׁ גְּרִיטָא מִן שְׂמֵיָא מִנּוּ לִיהִבִּי (בְּרַכּוֹת נח.), וְאֶפְלוּ צְפוּרָא קְלִילָא מִבְּלַעֲדֵי שְׂמֵיָא לֹא מִתְצַדָּא וּמִכָּל שְׂכָן בְּרַ אִינְשֵׁי וְכוּ' (יְרוּשְׁלָמִי שְׁבִיעִית ט, א), כִּי אִין הַמְּלָכוֹת מִתְגַּרְה בְּבִנְיָ-אָדָם אֲלֵא אִם-כֵּן נִלְחַשׁ לָהּ מִלְעִיל

(א) בְּבַחֲבִינָה שֶׁל "עִתִּיק" אִין שְׂמֵאל, הַכָּל הוּא יְמִין.

(ב) וְאֶפְלוּ מִי שִׁישׁ לוֹ הַתְּמַנּוֹת פְּחוּתָה וְזוֹלָה כְּמַמְנָה עַל הַזְּבִלִים, גַּם הַתְּמַנּוֹת זוֹ מִשְׁמִים הִיא.

(ג) וְאֶפְלוּ צְפוּרָא קָטָנָה מִכָּלִי רְשׁוּת שְׂמִימִית אִינְה נְצוּדָה.

וכו' (קהלת רבה י, יד); ועל-כן למה תבלבל דעתך בחלישות הדעת
 ועגמת נפש חנם, אולי חברך יטל את שלך, הן ענין רוחני והן ענין
 גשמי, כי כבר אמרו חז"ל (יומא לח:): אין אדם נוגע במוכן לחברו,
 ואין מלכות נוגעת בחברתה אפלו כמלא נימא. (ויש לומר דלהכי
 נקטו כפל הלשון, שמורה על ענין גשמי ורוחני, "אין אדם נוגע
 במוכן לחברו" — זה מורה על ענין גשמי, "ואין מלכות נוגעת
 בחברתה" — זה מורה על ענין רוחני, והארכתי בזה במקום אחר).
 וכשתנדע לך ידיעה זו, אז תזכה לגאל נפשך מפל המצרים ומפל
 ההרפתקאות העוברות עליך, ותזכה להרחיב דעתך ולקבל את כל
 הפא עליך באהבה ובלב שמח (לקויטי-הלכות, פלי היין, הלכה א), כי מי
 שלבו חזק עם ה' ואמונתו חזקה, ומאמין שהכל ברצונו יתברך,
 אזי הוא בשמחה תמיד, ואין לו שום דאגה ופחד כלל משום דבר
 שבעולם, בבחינת (משלי ג, כה): "אל תירא מפחד פתאם ומשאת
 רשעים כי תבא", כי מאחר שהכל רק ברצונו יתברך, אם-כן אין לו
 להתירא משום דבר, כי מי יוכל לעשות לו דבר גדול או דבר קטן
 בלי רצונו יתברך, כמו שכתוב (תהלים קיח, ו): "ה' לי לא אירא מה
 יעשה לי אדם", וכתוב (שם כג, ד): "גם כי אלף בגיאי צלמות, לא
 אירא רע כי אתה עמדי", כי (שם כו, א): "ה' אורי וישעי ממי אירא
 ה' מעז חיי ממי אפחד", ועל-כן הוא שמח תמיד, ואפלו אם
 לפעמים באים עליו אילו וסורין, חס ושלום, אף-על-פי-כן מאחר
 שידע שהכל ברצונו יתברך לבד, הוא יכול לשמח תמיד, כי פונת
 השם יתברך שמביא עליו וסורים, חס ושלום, הוא בנודאי רק
 לטובה, אם להזכירו שישוב בתשובה, ואם למרק עוונותיו או
 להצילו על-ידי-זה מענשים וסורים יותר גדולים מזה וכו', ואם-כן
 כל מה שעובר עליו, הם טובות גדולות, ועל-כן הוא יכול לשמח
 את עצמו תמיד, כי יודע שהשם יתברך מלא רחמים רבים, ואפלו
 באלו הירידות והנפילות וההשלכות, שירדתי, נפלתי ונשלכתי,
 הכל היה לטובה גדולה, באפן שאזכה להתקרב אליו יתברך באפן
 וברוך כזו, ועל-כן הוא בשמחה תמיד כמו התם, שאיך שהוא איך
 שהוא, הלא אני בידו יתברך, ועל-כן "לא אירא מרכבות עם אשר

סָבִיב שְׁתוּ עָלַי" (תהלים ג, ז), שֶׁהֵם כָּלֵל הַיְרִידוֹת וְהַחֲלִישוֹת הַדַּעַת שְׁעוֹבֶרֶת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד (עֵינִי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׂכַמֵּת הַבְּקָר, הַלֵּכָה א'), שְׁנֵדָמָה לוֹ שְׁאִינוֹ יוֹצֵא יָדַי חוֹבְתוֹ לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, אֵינִי מְסַתְּפֵל עַל זֶה רַק (תהלים ג, ו): "הִקְיֹצוּתִי כִּי ה' יִסְמְכֵנִי", כִּי אֲנִי מוֹצֵא בְּעַצְמִי טוֹב אִיךָ שֶׁהוּא, כִּי אֶפְלוּ הַרְיָקָנִין שֶׁבָּךְ מְלֹאִין מַצּוֹת כְּרֵמוֹן (עֵינִי שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ד, ה), וְאִךָ שֶׁהוּא מְנַעַל עִם שְׁלֹשָׁה קְצוּוֹת, הֲלֹא "דָּאֵס אִיז דָּאָךְ מֵיִינְס", וְזֶה (יִשְׁעִיָּה מַג, ה): "אֵל תִּירָא כִּי אֲתָךְ אָנִי", כִּי הַמַּצּוֹת הֵן אֶחָדוֹת אַחַת עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרִיתָא חַד הוּא (זִהַר אַחֲרֵי עוֹ), וּבְזֶה שְׁאִנִּי מְקַיֵּם מַצּוֹתַי יִתְבַּרֵךְ, וּמִתְעַשֵּׂף בְּצִיצִית וּמִתְעַטֵּר בְּתַפְלִין, בְּיָדוּעַ לִי שְׂאֵתָה עִמָּדִי יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, עַל-כֵּן אֵינִי לִי עוֹד מִמֵּי לְהַתִּירָא, כִּי אִם מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, כִּי אֵינִי אָדָם שְׂיִוִּכֵל לַעֲשׂוֹת לִי הַטוֹב אוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, הַהַפּוֹף מִבְּלַעֲדֵי רְשׁוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן זֶהוּ עֲקָר הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (אִיּוֹב כח, כח): "הֵן יִרְאֵת ה' הִיא חֲכָמָה", וְאִזּוֹ הוֹלֵךְ לוֹ תָּמִיד כְּסֹדֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב), כִּי הוּא מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְיוֹדֵעַ שְׂכָחִי מ"ה נִגְדוֹ יִתְבַּרֵךְ, בְּחִינַת (אִיּוֹב כח, יב): "וְהַחֲכָמָה מֵאֵינִי תִמְצָא", עַל-יְדֵי שְׂמִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵינִי סוֹף בְּרוּךְ הוּא, בְּחִינַת פ"ח מ"ה, זֶהוּ עֲקָר הַחֲכָמָה, וְזֶה שְׂאֵמֵר הַתַּם: "מִי יִתֵּן שְׂתִבּוֹא לַמְּדַרְגָּה שְׁלִי, וְהִיֵּתָה לְךָ תָּמִיד טוֹבָה, שְׂמִחָה וְחַיּוּת", כִּי הִיֵּה בְּטֵל וּמְבַטֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהִיֵּתָה אֲמוּנָתוֹ בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, עַל-כֵּן הִיֵּה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְחַיּוּת אֲמִתִּית, בְּבְחִינַת (קֹהֶלֶת ג, כב): "כִּי אֵינִי טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׂמַח הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו, כִּי הוּא חֲלָקוֹ", כִּי צָרִיךְ לְחַקֵּק בְּדַעַתוֹ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, אֲשֶׁר אֵלָיו הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר אֲנִי מְקַיֵּם בְּכָל יוֹם, זֶהוּ חֲלָקִי בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, וְאֵלָיו פָּרְקֵי הַמַּשְׁנִיּוֹת שְׁאִנִּי לוֹמֵד וּמְזַמְרֵי הַתְּהִלִּים שְׁאִנִּי אוֹמֵר, זֶהוּ שְׂעִשׂוּעִי בְּעֵלְמָא דְאֵתִי. וְכָל דְּבוּר וְדְבוּר שְׂאֵתָה מוֹצִיא מִפִּיךָ וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, זֹהִי הַצְּלָחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא יַעֲרְכוּ לָהּ כֶּסֶף וְזָהָב וְאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, וּכְשֶׁתִּישֵׁב אֶצְלְךָ יְדִיעָה זוֹ, אִזּוֹ תִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ, וְאִךָ שֶׁהֵם מְעַרְבִים בְּפִסְלֹת וּבְמַחְשָׁבוֹת זְרוֹת הַרְבֵּה, אֲכַל הֲלֹא סוֹף

(ד) זֶה הָרִי שְׁלִי.

כל סוף זהו שלי. ואי אפֿשֶׁר להאָרִיף בְּזֶה רק המִשְׁכִּיל הַחֶפֶץ בְּאַמֶּת, יכול להוציא לעצמו רמזים מדברי רבנו ז"ל.

ובכָּר גְּלָה הַבְּעַל-שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ: מֵרַב עֲנָוָה שֶׁל הָאָדָם, עַל-יְדֵי-זֶה אֵינוֹ עוֹשֶׂה שׁוֹם דְּבָר, כִּי אִם הִיָּה הָאָדָם יוֹדֵעַ אִיךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שׁוֹקֵד עַל שְׁפָתוֹתָיו בְּשִׁעַת הַתְּפִלָּה, וּמָה נַעֲשֶׂה לְמַעַלָּה מִתּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, לֹא הִיָּה מִפְּסִיק אֶפְלוֹ רַגַע, אִךְ הַבְּעַל-דְּבָר מְכַנִּים בְּלֵב הָאָדָם קְטָנוֹת וְשִׁקָּר וְעֲנָוָה פְּסוּלָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְרַשֵּׁל לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עַד שִׁפּוֹרֵק עַל לְגַמְרֵי בְּרַב הָעֲנִינִים וְכוּ'. וְכֵן כָּר גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן קמ) עַל-פִּי מַה שֶּׁאָמְרוּ חז"ל (סוטה מח:): "כִּי מִי בּוֹ לְיוֹם קְטָנוֹת" (זכריה ד, י), מִי גָרַם לְצַדִּיקִים, שְׂיִתְבַּזְּזוּ שְׁלֹחָנָם לְעַתִּיד לְבֹא? קְטָנוֹת שֶׁהִיָּתָה בָּהֶן, הֵינּוּ שְׁלֹא הָאָמִינוּ בְּעַצְמָם, שְׂגָם לָהֶם יֵשׁ כַּח, עֵינֵי שֵׁם.

תְּמַדַּת לְכַבִּי! תְּאָמִין לִי שֵׁשׁ לְהָאָרִיף בְּעֲנִינִים אֵלוֹ אֶלְפֵי עֲמוּדִים, כִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם מִים שֶׁאֵין בָּהֶם סוּף, אִךְ הַהֶכְרַח לְקַצֵּר.

הדורש שלומך...

תרעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר רֵאָה הִתְשַׁל"ב.

אִךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי, נְזַר רֵאָשֵׁי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה סְלָה וְעַד.

מִכְתָּבָךְ הִיָּקֵר אֲשֶׁר הִרְבֵּה חִכִּיתִי וְקוֹיִתִי לוֹ בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֶר —
 קִבְּלִתִּי, וְגִדְלֵה הַשְּׂמֵחָה שֶׁהִיְתָה לִי אֵין לְשַׁעֲרִי, בְּפָרֵט שְׂאֵתָה מְטִיל
 בְּכָל יוֹם בַּיַּעַר, וּמִתְבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל
 לְבָבָה. אַחִי, אַחִי! אֵין עוֹד דְּבוּרִים בְּעוֹלָם שְׂיִכּוּלִים לְהַסְבִּיר לְאָדָם
 אֶת עֵצָם מַעֲלַת הַפְּלִגְתָּ זֶה הָעֵנָן, כִּי כָל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשׁ
 הַגּוֹף הַגִּשְׁמִי, אֵינוֹ יִכּוֹל לְצִיר מַעֲלַת הַשִּׁיחָה וְהַתְּפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 וְעַל-כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קִיא): אִם הָיוּ נוֹתְנִים
 רְשׁוֹת לְמַת לְהַתְּפַלֵּל, בְּיַדֵּי הַיְתָה תְּפִלָּתוֹ בְּהַתְּלַהֲבוֹת וּבְהַתְּעוֹרְרוֹת
 גְּדוּלָה וְנִפְלְאוֹה עַד מְאֹד, כִּי הוּא כָּבֵר רוּאָה מֵה שֶׁנַּעֲשֶׂה מְזֶה וְכוּ',
 כִּי בְּאֵמֶת עַל-יַדֵּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא
 מוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה לְמַטָּה, וְאֵף שֶׁעֲדִין אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ וְכוּ', אַף אִם
 יִהְיֶה עֶקֶשׁן עַל דְּבַר זֶה מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ אֲזוּ כִּד חִס גְּבִי'ה' יִתְהַפֵּף,
 שְׂיִכְמְרוּ רַחֲמָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיֵאִיר עֲלֶיךָ אוֹר פָּנָיו (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק
 א', סִימָן ב'), בְּחִינַת (בְּמִדְבָר ו, כה): "יֵאָר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ", שֶׁתְּרַגֵּשׁ נַעֲם
 זִיו אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר מְסַבֶּכֶת וּמְמַלְאֵת אֶת כָּל הָעוֹלָם, כִּי אֵין
 בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכֹל — דּוּמָם, צוּמָח, חִי, מְדַבֵּר, הֵם
 עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, הַמְּלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשׁ כְּזֶה. וּבְמִדְרָשׁ
 (בְּמִדְבָר רַבָּה יא, יג) אֵיתָא עַל פְּסוּקַת זֶה: "יֵאָר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ" — יִתֵּן
 לָךְ מִן מְאוֹר הַשְּׂכִינָה וְכוּ'. וְעֵין בְּסִפְרֵי (נְשֵׂא, סִימָן מב): "יֵשָׂא ה'
 פָּנָיו אֵלֶיךָ" — בְּשַׁעֲרֵה שְׂאֵתָה עוֹמֵד וּמִתְּפַלֵּל, כִּי עַל-יַדֵּי הַתְּפִלָּה
 מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ הָאָרֶה נִפְלְאוֹה מְאוֹר הַבִּינָה, שֶׁהוּא שַׁעֲרֵה הַנּוּ"ן,
 אֲשֶׁר עַל יְדֵה יוֹצְאִים לְחַרוֹת וְזוֹכֶה לְגֵאֲלָה וְכוּ' בְּיַדוּעַ; וְעַל-כֵּן
 כְּנֻגַד שַׁעֲרֵה הַנּוּ"ן שֶׁל הַטְּמֵאָה, שֶׁהוּא כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, אֲשֶׁר
 מְשִׂים נִמְשָׁכֶת תְּאוֹת נְאוּף, יֵשׁ שַׁעֲרֵה הַנּוּ"ן שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא תְּפִלָּה
 וְהַתְּבוֹדָדוֹת וּדְבִקוֹת הַבוּרָא יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם מִתְבוֹדֵד עִמּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, עַל-יַדֵּי-זֶה מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ הָאָרֶה מְשַׁעֲרֵה נוּ"ן, וּמִמְּשִׁיף
 עֲלָיו חַיִּים אֲרָכִים וְזִיו נַעֲם תְּשׁוּקַת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִירָא וְלֹא
 יִפְחַד מִשׁוּם דְּבַר, כִּי מְסַתֵּר בְּסִתְרֵה אֵל עֲלִיוֹן וְכוּ'. וְהִנֵּה אִם הָיָה
 הָאָדָם חֲזָק בְּדַעְתּוֹ יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, מְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עֲלָיו בְּרוּחָנוּת
 וּבְגִשְׂמִיּוֹת יִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, מִיַּד הָיָה נִגְאָל וְכוּ', אַף הַבַּעַל-דְּבַר

אורב על זה מאד מאד, ומחליש דעת האדם בכל פעם, כאלו אבד מנוס ותקוה ממנו, ועל-ידי-זה מתרשל מתפלה, ועל-ידי-זה יתגבר על גלותו יותר ויותר וכו', ועל-כן אמרו חז"ל (ברכות לב), ששהתפלה היא מהדברים אשר צריכים חזיק, שנאמר (תהלים כז, יד): "קנה אל ה' חזק ונאמץ לבך וקנה אל ה'" — אף שרואה שהתפלל ועדין לא נענה — יחזור ויתפלל, כי על-ידי כל תפלה ותפלה מוריד את השכינה בסדר העולמות לפי בחינתו וכו'. וכן אמרו חז"ל (יומא כט): למה נמשלה תפלתם של צדיקים כאילת? מה אילת זו כל זמן שמגדלת קרניה מפצילות, אף צדיקים כל זמן שמרבין בתפלה — תפלתן נשמעת.

על-כן, אהובי, אחי, חזק וחזק בעבודה הקדושה הזאת, הפוללת הכל, וסוף כל סוף יבוא יום ישועתך וכו' וכו'.

והנה בענין השנה שמבלבל אותך, דע לך, כי אין בגי-אדם שוין בענין זה, יש מי שטבעו שאינו מכרח לשנה, ויש להפוך, אם אינו ישן כפי צרכו, אז הולך מבהל ומבלבל, וראשו אין עמו, ואינו צלול לתורה ותפלה, ועל-כן מה תועלת בזה שעושה פעולות ומצער את עצמו מן השנה, כשהולך בטל כל היום ואינו זוכה להיות מישוב, ואינו יכול לצמצם עצמו בלמוד, כי ישן על הספר וכו'. ומוכא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לה): חדוש השכל הוא על-ידי שנה דיקא, כי כשהמחין מתנגעים, אז על-ידי שנה הם מתחדשים כנראה בחוש; ועל-כן תראה לישן דיקא ולתן נוחא למחין, ואז תזכה ללמד הרבה. וכמו שאמרו חז"ל במדרש (בראשית רבה ט, י) על הפסוק (בראשית א, לא): "והנה טוב מאד" — זה השנה, וכי שנה טוב מאד, אמתמה? לא-כן תנינא (סנהדרין עא:), זין ושנה לרשעים — נאה להם ונאה לעולם? אלא מתוך שאדם ישן קמעא, הוא עומד ויגע בתורה הרבה, עין שם.

על-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי! אֵל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצָמְךָ בְּזֶה כָּלֵל, וּבִשְׁעָה שְׂאֵתָה מִרְגִישׁ שְׂמֵת־בְּלֵבֵל מַחֲךָ, תִּרְאֶה לִישׁוֹן וְלִתְת נִיחָא לְמַחֲיוֹן. וּכְבָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל פֶּעַם אַחַת לְאַחַד מְאַנְשֵי שְׁלוֹמֵנוּ: עֵס אוֹן שְׁלֵאָף נָאֵר הֵיט דִּי צִיִּיטֵי. [כִּי גַם הוּא הִתְנַצֵּל שְׂמַחְמַת מַעוּט שְׁנָה מַחוּ מְבַלְבֵּל (עֵין בְּכוּכְבֵי אוֹר), וְאִז אָמַר לוֹ רַבְּנוּ ז"ל זֹאת]. וְשִׂמְעָתִי פֶּעַם מְאַחַד מְאַנְשֵי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁהֵיָה רְגִיל לֹמֵר: בֵּין אֵיף אֵיִן עָרְלִיכְעֵר אִיד פּוֹן וְוַעֲן אֵיף שְׂטִי אֵוִיף, וְהִדְגִישׁ אֶת תְּבַת "אֵיף", (כִּי הוּא הֵיָה בְּטַבְעוֹ יִשׁוֹן הִרְבָּה, וּכְדִי לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, הֵיָה רְגִיל לֹמֵר: אַתְּחִיל לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר מַשְׁעָה "שְׂאֲנִי" קָם, וְלֹא אָפֵל בְּדַעְתִּי מִשׁוּם זֶה, וְדַבְרֵי פִי חֲכָם חֵן).

וְהִנֵּה סִבַּת הַשְּׁנָה שְׁנוּפֹלֶת עַל הָאָדָם הִיא מְרַבּוּי עֲצָבוֹת שְׁנוּפֹלֶת עָלָיו בְּכָל פֶּעַם, כִּי הָעֲצָבוֹת גּוֹרְמַת לְשְׁנָה, וְכָל מָה שְׂמַחְחֵזֵק בְּמַדַּת הַשְּׂמֵחָה, כֵּן נִתְיַשְׁבֶּת דַּעְתּוֹ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן י'), וְעַל-יַדֵּי יִשׁוּב הַדַּעַת קָשָׁה לִישׁוֹן (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קיז), וְעַל-כֵּן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׁנָה, סִימָן א'): מִי שֶׁהוּא מְקַדָּשׁ יוֹתֵר, הוּא רְחוּק מִהַשְּׁנָה יוֹתֵר, וְסִטְרָא דְקַדְשָׁה הוּא שְׂמֵחָה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כג); וְעַל-כֵּן כָּל מָה שְׂמַשְׂמַח אֶת עֲצָמוֹ, כֵּן מִיִּשְׁבֶּת דַּעְתּוֹ, וְאִין נִצְרָכַת לוֹ שְׁנָה הִרְבָּה. וּכְעֵין שְׂאֲמָרוֹ חז"ל (סֵפֶה נג): כְּשֶׁהֵיִינוּ שְׂמֵחִים בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֲבָה, לֹא רְאִינוּ שְׁנָה בְּעֵינֵינוּ וְכוּ', רַמְזוֹ עַל הַנֵּל, כִּי כָּל מָה שְׂיִשְׂמַח נִפְשׁוֹ, כֵּן לֹא יִהְיֶה נִצְרָף לְשְׁנָה. וְעַל-כֵּן עֲצַתְךָ רַק לְשִׂמְחַת נִפְשְׁךָ כָּל הַיּוֹם, וְלִרְקוֹד מַחְמַת שְׂמֵחָה, וְאִז מִמִּילָא תִתְבַטֵּל מִמֶּךָ הַשְּׁנָה, אֲבָל לֹא שְׂתַעֲשֶׂה פְעֻלוֹת וְלַחֲסוֹר אֶת הַשְּׁנָה, וְהִבֵּן.

וּבִמָּה שְׂבִקְשָׁתָ לִיתֵן לָךְ עֲצָה לְהַגִּיעַ אֶל מַדַּת הַשְּׂמֵחָה, הֲלֹא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ, וְהֵם מְלֵאִים עֲצוֹת מִמַּעֲלַת הַשְּׂמֵחָה (עֵין בְּלְקוּטֵי-עֲצוֹת הַמְשַׁלֵּשׁ, אוֹת שְׂמֵחָה, וְכֵן בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת שְׂמֵחָה). וְעַקֵּר הָעֲצָה עַל-פִּי

ב) תֹּאכַל וְחִישׁוֹן, רַק תִּשְׁמַר עַל הַזְּמַן.
ג) אֲנִי אִישׁ כְּשֶׁר מְזַמֵּן שְׂ"אֲנִי" קָם.

קמח אָשֶׁר תרעה בַּנְחָל

ההתגלות הנוראה שגלה לנו רבנו ז"ל (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפכ), לחפש בעצמו נקודות טובות. ותהלה לאל, שבראנו מזרע ישראל ולא עשנו גוי וכו', ואם "שחורה אני" — במעשי הרעים, אף-על-פי-כן איך שהוא "ונאנה אני" — במעשי רבנו ז"ל, שאני חוטף בכל יום טוב אמתי ונצחי על-פי דרכו הנוראה, ואני אוזז את עצמי ביחד עם אנשיו הקדושים הדבוקים בו יתברך וכו'.

ובענין מה ששאלת, איך להתנהג עם ברכות התורה, עין בארז חיים (סימן מז, סעיפים: א', ב') ברפת התורה, צריכים להזהר בה מאד, צריך לברך בין למקרא בין למשנה, בין לגמרא ובין למדרש. עוד שם (סעיף יג): המשפטים קדם אור היום ללמד, מברך ברפת התורה, ואינו צריך לחזור ולברך פשילך לבית-הכנסת וכו', על-פני תכף-ומיד פשתתעורר משנתך, אף שעדין הוא קדם אור היום אחר רחיצת ידים של פעמים לסרוגין סמוך למטתך דיקא פדינו, ותעשה צרכיך, תרחץ פניך וידיך, ותתן תודה והודאה להשם יתברך (בלשון שאתה רגיל להתבודד), על גדל החסד שעשה עמך, שהחזיר לך נשמתך, ותבקש הרבה, שהיום ילך לך פסדר, ותזכה לעשות נחת רוח לפניו, ולהרבות בתורה ובמצוות, ותרחיב בזה את הדבור, ותבקש שישמר אותך כל היום מפל רעה וצרה המתרגשות לבוא וכו', ותמסור את כל היום ואת המחשבה, דבור ומעשה שלך אליו יתברך (עין שיחות-הר"ן, סימן ב') בהתקשרות לרבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, ואחר-כך תתחיל לומר תכף-ומיד ברפת התורה, מקדם תאמר ברפת "על נטילת ידים", "אשר יצר", "אלקי נשמה" וברפת התורה, וכשתסיים משנת (פאה א, א): "אלו דברים שאין להם שעור", טוב לחזור עוד כמה מאמרי חז"ל, כמו: עקביא בן מהללאל אומר: הסתכל בשלשה דברים" וכו' (אבות ג, א), "ר' לויטס איש יבנה אומר: מאד מאד הוי שפל רוח, שתקנת אנוש רמה" (אבות ד, ד), ועוד מה שתבחר.

(ואצלי הם שגורים על-פה בדרך השבעה גרות: העינים, האזנים, החטם והפה, כל המאמרי חז"ל על זה, ועוד מפמה מצוות

ומדות טובות, אם תרצה אראה להעתיקם לך, ובמשך זמן קצר יהיה רגיל על פיך בעל-פה, והאמירה מביאה לידי זכירה, והזכירה מביאה לידי עשייה). ותכף-ומיד אחר-כך תתחיל שעורך כל מה שתבחר, עד שיגיע זמן תפלה (אם תזכה לחטף מקנה קדם התפלה, אין למעלה מזה, ואם אנוס אתה, תוכל לילה באמצע היום).

ובענין סדר הלמוד, כבר דברנו הרבה בזה, ואין הפנאי להאריך עכשו, בודאי צריכים ללמד גם שעור עיון, והשעור הזה יהיה השעור שאתה לומד בישיבה, ותחזור על זה פעמים אין מספר, וכל מה שקשה לך, תשאל את המשיח או את ראש הישיבה, ותלמד עם מפרשים, אבל יתר הזמן כשיש לך זמן פנוי, חזר, חזר פרקים משניות ודפים גמרא פסדרן דיקא, וכשתזכה לסיים כל הש"ס, תתחיל עוד פעם וכו'.

ומה ששאלת, אם כדאי לומר עם הנערים בחדר העשרה מזמורי תהלים סגולה לנו רבנו הנורא, שהוא תקון גמור, והוא תקון הפללי לכל החטאים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כט), בודאי טוב ויפה הדבר, וגם אני אומר מפעם לפעם עם הנערים בחדר העשרה מזמורי תהלים "תקון הפללי", כי היא זכות גדולה ונוראה, לזכות יותר ויותר אנשים לאמרו, כי רבנו ז"ל אמר בפרוש (שיחות-ה"ן, סימן קפה): כל הנהגה והנהגה שאני מצוה לעשות, היא סגולה ותקון, ומועיל על כל מה שעבר ועל העתיד, ולאחר ההסתלקות של האדם ולימות המשיח ולתחית המתים ולעתיד לבוא וכו', עין שם; ומכל שכן בתקון גמור כזה, בודאי ראוי ונכון הדבר לכל מלמד תינוקות, שיאמרם עם תלמידיו. (אך אין אתה צריך לדבר בפרטיות בשביל מה התקון הזה, רק תאמר שהוא סגולה גדולה ותקון הפללי לכל דבר וכו').

ועתה אמרתי לבוא מעט בכתובים בדבורי חזוק על הנסיעה אל הציון הקדוש של רבנו ז"ל בעיר אומן, אשר בקשת ממני לכתב

לך, ואם כי לבי מפחד מאד מאד לגעת בענין נורא כזה, אשר כל תקוני העולמות והנשמות וכו' וכו' תלויים בזה, אף מאחר שבעתים הללו כמה בחורים וכמה אברכים בקשו ממני התחזקות על זה, וגם אנו גרים ברחוק מקום מאד מזקני אנשי שלומנו, ואין מי שיחזק אותנו, אמרתי ויהי מה "החלש לאמר גבור אני" (יואל ד, י), כי (אבות ב): "במקום שאין אנשים השתדל להיות איש", ובאחר דמכנסין פזרא (ברכות ג), ובפרטיות שהדורות נחלשים, והסמ"ך-מ"ם עושה את שלו להסתיר את אור רבנו ז"ל מהעולם, ולהחליש דעת אנשיו על-כן מצוה עלינו לדבר ולשיח מזה, ולגלות ולפרסם אורו של רבנו ז"ל אשר כל גאלתנו הרוחנית והגשמית תלויים בו "וכשיקום ויתפרסם ויתגלה אורו של רבנו ז"ל ועצותיו הקדושות בעולם, אז יפל ויתבטל הסטרא אחרא לגמרי".

איתא בתיי-מוהר"ן (סימן רכה): רבנו ז"ל הבטיח בחייו הקדושים, וייחד שני עדים כשרים על זה (אחד — הרב אהרן אב"ד דעיר ברסלב, שני — רבי נפתלי מנעמרוב), שכשיסתלק, אזי כשיבואו על קברו, ויתנו פרוטה לצדקה, ויאמרו אלו העשרה מזמורי תהלים שגלה, שהם התקון הכללי, אז יניח רבנו עצמו לארץ ולרחב, ובודאי יושיע לזה האדם, ואמר שבפאות יוציא אותו מהגיהנום, אפלו אם יהיה אותו האדם איך שיהיה, אפלו אם עבר מה שעבר, רק מעתה יקבל על עצמו שלא ישוב לאנלתו, חס ושלום וכו' וכו'. ובשיחות-הר"ן (סימן קמא) איתא, שאמר: אני חזק מאד בכל הדברים שלי, אף בזה אני חזק ביותר, שאלו העשרה קפיטלך תהלים מועילים מאד מאד וכו', על-כן מי הוא השומע דבורים אלו, ורואה אותם נדפסים בספר, שלא יתלהב לבו ויתעורר חשקו לזכות להוציאם מהכח אל הפעל על-כל-פנים פעם אחת בימי חייו, אף שיתפשטו על זה כל מיני מניעות, עכובים והסתרות וכו', כי מה לא יתן האדם בעד חייו הגשמיים וכו', מכל שכן וקל

(א) בשעת הפכיסין, שאין חכמי הדור מרביצים תורה לתלמידים, פזר אתה לשנות לתלמידים — רש"י.

אֲשֶׁר תרעה בנחל קנא

ונחמר, מה לא יעשה האדם בעד חיי הרוחניים והנפשיים וכו'.
 וידועה שיחת מוהרנ"ת ו"ל, שדבר פעם ממה שאמר רבנו ז"ל
 מענין הגלגול, שהוא ענש קשה מאד מאד, כי יכול לקלקל יותר
 ויותר, אף-על-פי-כן אם יתעקש האדם בבית דין של מעלה, ויאמר
 "עקט מיט מיר דא"ב — יועיל לו, הינו אם יתעקש האדם שלא
 רוצה להתגלגל, יועיל לו שלא יתגלגל עוד להיות בסכנה עצומה
 בזה העולם, ואף-על-פי-כן, סיים מוהרנ"ת ו"ל, שאם היה יודע
 שכשיתגלגל יזכה גם להשתטח על ציון של רבנו ז"ל בעיר אומן,
 היה רוצה גם להתגלגל.

עמד והשתומם על דבורים עמקים אלו, להבין מרחוק מעט
 גדלת הציון הקדוש. ורבנו ז"ל אמר פעם לבתו (עין שיחות-הר"ן,
 סימן קנו): כשאני בחדר והדלת סגורה, ואת תבואי ותצעקי: אבי,
 אבי וכו', בודאי אשמע וכו', כמו-כן בהסתלקות הצדיק הוא כמי
 שנוכח רק לחדר השני, וכשצועקין וכוכים ומבקשים שם, בודאי
 ישמע הדבורים, ויעזר ויושיע לו, וישתדל עצמו למעלה להמתיק
 כל הדינים ממנו וכו', עין שם. וכמוכא בזהר הקדוש (אחרי ע:):
 ובשעתא דאצטורף עלמא רחמי חייא אזלי ומודעי להו לנפשיהו
 דצדיקיא, ובכאן על קברייהו וכו', פדין אתערין נפשיהו דצדיקיא.
 וכו', עין שם. ועין בגמרא (ברכות יח): במעשה דזעירי וכו' ושמואל
 וכו', שהלכו בבית הקברות ודברו שם פאשר ידבר איש אל רעהו
 וכו', עין בגמרא (תענית כג): רבי מני הווי קא מצערי ליה אשתטח על
 קברא דאבוה, אמר ליה: אבא, אבא, הגי קא מצערי ליה וכו'. (עוד
 שם טז): למה יוצאין לבית הקברות? פדי שיבקשו מתים רחמים
 עלינו וכו'. ועין בגמרא (חגיגה כב): הלך ר' יהושע ונשתטח על
 קברי בית שמאי וכו', ובגמרא (סוטה לד): מלמד שפרש כלב מעצת

(ב) תגמרו אתי פאן.

(ג) ובשעה שצריכים בני העולם לרחמים, החיים הולכים ומודיעים לנפשות הצדיקים, וכוכים על
 קבריהם, אז מתעוררות נפשות הצדיקים וכו'.

(ד) רבי מני היו מצערים אותו, השתטח על קבר אביו, ואמר לו: אבא, אבא, אלו ואלו מצערים
 אותי.

קנב אָשֶׁר תרעה בַּנְחַל

מְרַגְלִים וְהִלֵּךְ וְנִשְׁתַּטַּח עַל קְבְרֵי אָבוֹת, אָמַר לָהֶם: אָבוֹתַי, בְּקִשׁוּ עָלַי רַחֲמִים, שְׂאֲנַצֵּל מֵעֲצַת מְרַגְלִים וְכוּ'. וּבַמְדָּרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פב, יא): מָה רָאָה אָבִינוּ יַעֲקֹב לְקַבֵּר אֶת רַחֵל בְּדֶרֶךְ אַפְרָתָה? אֵלָּא צָפָה יַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁהַגְּלִיּוֹת עֲתִידוֹת לַעֲבֹר שָׁם וְכוּ'.

וְהִנֵּה כָּל זֶה נֹאמֵר בְּשֵׁאֵר הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה, בְּשֵׁהוֹלְכִים עַל קְבָרָם וּמְבַקְשִׁים שָׁם רַחֲמִים, מִיַּד נְעֻנִים, מְכַל שְׂפָן וְקַל וְחֹמֶר בְּשֵׁהוֹלְכִים וּבָאִים עַל קְבָרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הִזְהִיר וּבִקֵּשׁ שְׂיָבֹאוּ לָשֵׁם (אֲשֶׁר כִּמְעַט לֹא נִמְצָא צְדִיק בְּעוֹלָם, שֶׁהִזְהִיר וּבִקֵּשׁ וְהִבְטִיחַ עַל זֶה כְּרַבֵּנוּ ז"ל), עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שְׂצָרִיף לְשַׁבֵּר כָּל הַמְּגִיעוֹת וְלָבֹא לָשֵׁם עַל-כָּל-פְּנִים פַּעַם אַחַת בִּימֵי חַיָּו, בְּפָרֹט שֶׁהִבְטִיחַ הַבְּטָחָה חֲזָקָה כְּזוֹ, הִיָּה רְאוּי שְׂכָל הָעוֹלָם יַעֲזְבוּ הַכֹּל וַיִּבְרָחוּ לָשֵׁם, עַל-כָּל-פְּנִים לִהְיוֹת שָׁם פַּעַם אַחַת בְּחַיֵּיהֶם, אִף, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, נִתְקַיֵּם (דְּבָרִים לד, ו): "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה", כִּי הִבְעַל-דְּבַר הַסְתִּירוֹ מְאֹד מְאֹד, וְאִינוּ נִחְשָׁב בְּעֵינֵי בְנֵי-אָדָם, חַס וְשְׁלוֹם, אִף שְׂכָבֵר נִתְגַּלְתָּה וְנִדְפְּסָה וְנִתְפָּרְסָמָה הַבְּטָחַת רַבֵּנוּ ז"ל, אִף-עַל-פִּי-כֵן "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת [עֲצָם מַעַלְתָּ] קְבוּרָתוֹ", וּכְעֵין שְׂאֲמָרוֹ חז"ל בַּמְדָּרָשׁ (קֹהֵלֶת רַבָּה יב, י): אִם יֹאמֵר לָךְ אָדָם מְתִי קֵץ הַגְּאֻלָּה וְכוּ', שְׁלֹשָׁה סִמְנָיִם סִמְנָתֵי לָךְ בְּקְבוּרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְכוּ', וְאִף-עַל-פִּי-כֵן "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ" וְכוּ' עֵינֵי שָׁם; אִף שְׂכָבֵר נִתְגַּלְתָּה שְׂגָאֲלָתוֹ הַפְּרָטִית תְּלוּיָהּ "בְּצִיּוּנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל דִּיקָא וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר", אִף-עַל-פִּי-כֵן "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ", שְׂמַתְרִשְׁלִים מְאֹד מְאֹד מִהַתְקוּן הַנִּצְחֵי הַזֶּה וְכוּ'.

וְעֵינֵי בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת צְדִיק, סִימָן קעג): עַל-יְדֵי הַשְׂתַּטְחוֹת עַל קְבְרֵי הַצְּדִיקִים, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת אִף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ רְאוּי לָכֶּה, וִידוּעָה אֲצֻלְנוּ הַשִּׁיחָה, שְׂצִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל מוֹעִיל, וְהוּא חִיקוֹן גְּמוּר אֲפֵלוֹ לְמִי שְׂנוֹלָד שְׁלֹא בְּקִדְשָׁה, וְאֲפֵלוֹ וְכוּ', שְׂתִיתֶהֱפֹף גּוֹפּוֹ לְגַמְרֵי לְגוֹף קְדוּשׁ מְגֻן-עֲדָן, כִּי הַמָּקוֹם הַזֶּה הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא גוֹרָם לְ"שֵׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ" (שְׁמוֹת ג, ה), שֶׁהוּא

גופא דנגעה ביה בת פרעה^ה (כמוכא בתקונים), "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קט), ונתרפא מצרעתו, ונתלבש בלבוש קדוש של גן-עדן, ונתרומם מזלו, כי על-ידי פגם הבְּרִית — מ'וציא ז'רע ל'בטלה, הוא מאבד את מ'זליו', אבל שם נתרומם ונחזור מזלו, וזוכה לעשר ברוחניות ובגשמיות, ונתחזק יצרו הטוב, בבחינת (יחזקאל לו, כו): "לב בשור" (עין פל זה בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פג), שזוכה לגופא שפירא', וכדויע דבר זה לכל מי שזכה כבר להיות שם על ציונו הקדוש, את גדל ההתעוררות לתשובה שיש לו שם, והקבלה בלב שלם, שלא יחזור עוד למעשיו הרעים והמגנים שעשה עד עכשו. וכמו שאומרים אנשי שלומנו היקרים, שציון רבנו ז"ל הוא כמו המים שרוחצים את כל הפסלות והדמים המלכלכים שנשארים אחרי הנתוח וכו' (פל זה שמעתי מפי קדשו של ר' לוי יצחק נ"י [ז"ל]). והעקר מתחילים להרגיש כשהולכים מציון רבנו ז"ל, שהוא בבחינת "נשוכ", כי אף שפמה פעמים בהיותו על הציון לא ירגיש כלום, והסבה לזה היא, כי שם הוא בבחינת (דברים לד, ו): "ולא ידע איש", ואמרו חז"ל (הוכא בילקוט ברכה, רמז שנו): אף משה אינו יודע וכו', כי הוא נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, רצוא דרעוין, רצון שברצונות, שלש ראשונות דעתיק וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד), וכשאדם בא לשם ומתודה על עוונותיו, על-ידי-זה יוצאים הצרופים הרעים מעצמותיו וכו', עד שגם הוא נכלל שם באור אין סוף ברוך הוא במדרגה עליונה מאד מאד, והוא בבחינת רצוא, ועל-כן אף-על-גב דאיהו לא חזי מזליה חזי', שהוא אז בבחינת: "ולא ידע", כי נשמתו נתלהבה מאד מאד ונכללה בהתגלות הכבוד העליון, בבחינת: "מלא כל הארץ כבודו" (עין לקוטי-הלכות, חובל בחברו, הלכה ג' באריכות), על-כן נדמה לו שאינו מרגיש כלום וכו' אף אחר-כך כשהוא בבחינת נשוכ, אז מתחיל גם גופו להרגיש, ונתעוררת באדם שמחה עצומה עד מאד

ה) שזה הגוף שנגעה בו בת פרעה.
ו) לגוף יפה וטוב.
ז) אף שהוא אינו רואה אבל מזלו רואה.

ויממש מרגיש את עצמו קל מאד, שירדו ממנו כל מיני כבודות שהם העוונות וכו'.

(ואגב אמרתי לספר לך, בשנת תשכ"ו, שזכיתי להיות אז בפעם הראשונה על ציונו הקדוש באומן, והנה בשנה ההיא עברו עלי צרות רבות מבית ומבחוץ, מניעות וקטרוגים הרבה מאד מאד, ובפרט בעסק ההדפסה, שהדפסתי אז במשך שנה וחצי שמונים וחמשה אלף ספרים מספרי רבנו ז"ל, והייתי מסבב עם חובות לאלפים וכו' וכו', ואז הייתי שבור ומשבר מאד מאד, וכשבאתי לציון של רבנו ז"ל, לא הרגשתי שום התעוררות כלל, והייתי בצער גדול גם על זה, ותליתי כל אי ההרגשה מסבת טרדותי ובלבולים שעברו עלי, ותכף-ומיד כשחזרתי מציונו הקדוש, נתעוררה בי שמחה עצומה מאד מאד, ובעקרו הכח המושך נפלא ונורא מאד מאד לחזור אל הציון, ונמשך לבי לחזר, והיה כמו מגנט, ובכל יום ויום ובכל לילה ולילה היו לי פסופים נוראים לחזר אל ציונו הקדוש, וכמעט שלא הסתתי דעתי מזה, עד שזכיתי בשנת תשכ"ט להיות פעם שנייה. ובפעם השנייה ארע עמי מעשה פלא, כי בדרך אבדו לי ולעוד כמה מאנשי שלומו כל החפצים, כי בטעות נשארו באמצע הדרך, והיו לי יסורים גדולים מזה, ועגמת נפש וצער גדול מזה, כי נשארתי בלי שום מלבושי שבת וכו' ושאר החפצים המכרחים וכו', והיו לי בלבולים רבים מזה, אף תכף-ומיד הבנתי שזה מעשה בעל-דבר, שרוצה לבלבלני עוד פעם על ציון רבנו ז"ל, ונספם בדעתי, שתכף-ומיד כשאבוא אל ציון רבנו ז"ל, הדבר הראשון שאבקש, שאמצא את החפצים שלי, ולהעבירו לגמרי מדעתי אחר-כך, באפן שאוכל לבקש על רוחניות וכו'. והנה בבואי אל הקדש פנימה, וכשבאתי לציון של רבנו ז"ל, עלה על מחשבתי הפסוק (שמואל-א ט, כ): "ולאתנות האבדות לך היום... אל תשם את לבך להם כי נמצאו", ונחזור כמה פעמים — "כי נמצאו, כי נמצאו" וכו', וכאלו אחד מדבר עמי, (והדבר הזה הוא פלא גדול, כי לא למדתי את הפסוק הזה זה כמה שנים, ובפנים הפסוק כתוב: "גם שלשת

הַיָּמִים", וְאֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי רַק זֹאת: "הָאֲבֹדֹת לָךְ הַיּוֹם... אֵל תִּשָּׂם אֶת לִבְךָ לָהֶם כִּי נִמְצְאוּ" כַּנ"ל), וְתִכְףּ-וּמִיד הַתְּחַלְתִּי לומר הַעֲשֵׂה מִזְמוּרִים, וְגַמְרְתִּי עִם הַתְּפִלָּה שְׁאֲחַרְיָה, וְאִז כִּשְׁהַתְּחַלְתִּי לְהַתְּבוּדָה, רְצִיתִי לְבַקֵּשׁ עַל הָאֲבֹדָה שְׁלִי, וְתִכְףּ-וּמִיד נִזְכַּרְתִּי בְּדַכְרִיו שֶׁל רַבְּנוּ יו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קפח), שֶׁכָּל הָאֲבֹדֹת הֵם אֲצֵל הַצַּדִּיק, הַיְנוּ מֵה שְׁמֵאֲבָד קִדְשָׁתוֹ עַל-יַדֵּי תַּאֲוֹתָיו וּמְדוּתָיו הַרְעוּת (עֵין שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן פח), וְצָרִיף לְכוּא אֶל הַצַּדִּיק וּלְבַקֵּשׁ אֲבֹדָתוֹ. וְנִתְעוֹרְרְתִי מְאֹד מְאֹד בְּבִכְיָה רַבָּה וּבְכוּשָׁה גְדוּלָה, אִיף אֲנִי בָּא לְכֹאֵן לְבַקֵּשׁ עַל אֲבֹדָה גְּשָׁמִית, יוֹתֵר טוֹב לְבַקֵּשׁ עַל אֲבֹדֹתֵי הַרוּחָנִיּוֹת וְכוּ', וְהִתְהַיְתָה לִי הַתְּעוֹרְרוּת גְּדוּלָה, וְהַתְּבוּדָתִי אִז בְּמִשְׁפָּךְ שֶׁלֹּשׁ שְׁעוֹת רְצוּפוֹת עַד שִׁיבַשׁ גְּרוּנִי, (כִּי עֲמַדְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ הַבּוֹעֶרֶת), וְלוּלֵא שְׁאֲחַד הִבִּיא לִי מִיָּם לְשִׁתּוֹת, הִיִּיתִי מִתְעַלֵּף אִז וְכוּ'. (וְאַחֲרַי שְׁנֵי חֲדָשִׁים קִבַּלְתִּי מִכְּתָב מְשֻׁדָּה הַתְּעוּפָה, כִּי נִמְצְאוּ כָּל חֲפְצֵי, אִף שֶׁכָּל הַזְּמַן זָרְזוּ אוֹתִי לְקַנּוֹת שְׁטָרִימָל חֲדָשׁ, כִּי אָמְרוּ לִי שְׁאֲבָד לְגַמְרִי, אִף אֲנִי הַתְּחַזַּקְתִּי בְּבִטְחוֹן חֲזַק מִהַפְּסוּק הַנ"ל. וּבְאֵמֶת כָּל הָעֲנִין הוּא פְּלֵא גְדוּלָה).

וְסִפּוּרֵי נִפְלְאוֹת בְּעֲנִין הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ יֵשׁ לְמֵאוֹת וְכוּ', מֵה שֶׁסִּפְּרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אִיף שֶׁזָּכּוּ לְהוֹשֵׁעַ שָׁם בִּישׁוּעוֹת רַבּוֹת לְמַעַלָּה מִדְּרָף הַטֶּבַע וְכוּ', וְהַנְּסִים הַגְּדוּלִים שְׁאָרְעוּ לָהֶם עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְשָׁם וְכוּ', וְאִין כֹּאֵן מְקוֹמוֹ לְהַאֲרִיף בְּזֶה, מְכַל שֶׁכֵּן מֵה שֶׁנֶּעֱשֶׂה וְנִתְקַן שָׁם בְּרוּחָנִיּוֹת, זֶה אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר בְּשֶׁכֶל אֲנוּשֵׁי כָּלֵל (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, חֵל הַמוֹעֵד, הַלְכָה ד'), כִּי שָׁם עָקַר הַתְּקוּן שֶׁל כָּל אֲחַד הַרוֹצֵה לְצֵאת מִמְּקוֹם שֶׁנִּפְל לְשָׁם, אֶפְלוּ אִם הוּא בֵּין שְׁנֵי הַסֵּמ"ך-מ"ם וְנִטְמָא בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת וְכוּ', הַצַּדִּיק יְכוּל לְהוֹצִיא, כִּי גְדוּלִים צַדִּיקִים בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחִיָּהֵן (חֵלִין ז:). וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ד, ב): "וְשָׁבַח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכָּבֵר מֵתוֹ" וְגו', וּמוּבָא בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ (אַחֲרֵי ע:): "שֶׁכָּבֵר מֵתוֹ" בְּהֵאֵי עֲלָמָא בְּפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיִּהוּן וְכוּ', כִּי מִיתַת הַצַּדִּיק הַגְּדוּל גְּבוּהָה וְנִעְלָה וְנִשְׁגָּבָה מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל יְמֵי חַיָּיו הוּא מִמִּית אֶת עֲצָמוֹ בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁ עֲצוּמָה וְכוּ', וְנִכְלָל בְּאוֹר אִין סוּף בְּרוּף הוּא, עַד

(א) "שֶׁכָּבֵר מֵתוֹ" — בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּעִבּוּרֵת אֲדוּנִים.

שְׁמַגִּיעָה הַעֵת, שְׁנִפְרָד לְגַמְרֵי מְגוּפוֹ, וְאִזּוּ דִּיקָא נִתְגַּבֵּר בְּכָל כַּחוֹ לְגַמֹּר
 מַה שְׁצָרִיף לְגַמֹּר וְכוּ' וְכוּ', כִּי הוּא הוּא בְּעַל הַשְּׂדֵה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן סה), שְׁנִמְסֵר לוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְעֶסֶק בְּתַקּוּנֵי הַנְּשֻׁמוֹת,
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וּלְנַקּוֹת וּלְיַפּוֹת אֶת הַעֲשָׂבִים וְהַדְּשָׂאִים, שֶׁהֵם
 נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַגְּדֹלוֹת בְּגֵן, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְגַמֹּר בְּחֵייו הַקְּדוּשִׁים
 בְּעוֹדוֹ מְלַבֵּשׁ בְּלָבוֹשׁ הַגּוֹף, כִּי אִם עַל-יְדֵי מִיתָתוֹ וְהַפְּשֻׁטַת הַגּוֹף
 הַנְּשָׂמִי מִמֶּנּוּ, כִּי אִזּוּ דִּיקָא יָכוֹל לְהַכְנִיעַ אֶת הַקְּלָפוֹת וְהַסְטָרָא אַחְרָא
 הַנְּאַחֲזִין בְּנְשֻׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת בְּעוֹנוֹתֵיהֶן (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, וַיִּקְוִין, הַלְכָה
 ג'), בְּסוּד (שׁוֹפְטִים טז, ל): "וַיְהִי הַמָּתִים אֲשֶׁר הִמִּית בָּמוֹתוֹ רַבִּים
 מֵאֲשֶׁר הִמִּית בְּחֵייו", שֶׁהַצְּדִיק הָאֵמֶת מִיְחִידֵי הַדּוֹרוֹת הַזֶּה, מִמִּית
 שׁוֹנְאֵי הַקְּדוּשָׁה, וְהַקְּלָפוֹת וְהַסְטָרָא אַחְרָא הָאוֹחֲזִים עֲצָמָם בְּיְרוּדִים
 וּבַנְּפוּלִים בָּמוֹתוֹ יוֹתֵר מִבְּחֵייו, כִּי בּוֹדָאֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת עוֹסֵק כָּל
 יְמֵי חֵייו הַקְּדוּשִׁים לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהַחֲזִירָם לְמוֹטֵב, כִּי זוֹ
 כָּל מְגַמְתּוֹ, וְהוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּעָבוּר זֶה כָּל יְמָיו, אֲבָל זֶה יְדוּעַ,
 שְׁלִבְעַל בְּחִירָה קָשָׁה מְאֹד לְהוֹעִיל, כִּי הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם יֵשׁ לָהּ
 תַקְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי הַכָּל נִבְרָא בְּשִׁבְלֵי הַבְּחִירָה, (וּבְשִׁבְלֵי זֶה
 יֵשׁ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה כְּבִדּוּת וּמְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת עַל כָּל דְּבַר קָטָן, שֶׁתְּלוּי
 בְּעֶסְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, כִּי עַל יְדוֹ מִשְׁתַּנָּה הַבְּחִירָה לְגַמְרֵי, וְהוּא דְּבַר
 הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר בְּזֵה הָעוֹלָם, שֶׁתִּשְׁתַּנָּה בְּחִירַת הָאָדָם לְגַמְרֵי מֵהַפּוֹף
 אֶל הַהַפּוֹף, וְהַכְּפַעַל-דְּבַר עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ לְהַסְתִּיר אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת
 וְאֲנִשְׁיו הָאֵמֶתִים, אֲשֶׁר יְכוּלִים לְעֹזֹר לְבַעֲלֵי הַבְּחִירָה, וְאִין פָּאן
 מְקוּמוֹ לְהַאֲרִיף בְּזֵה, וְהַאֲרַכְתִּי מִזֵּה בְּמָקוֹם אַחֵר). וְעַל-כֵּן אִי אֶפְשָׁר
 לְעֹזֵר לְבַעֲלֵי בְּחִירָה כִּי אִם פְּשִׁיתְעוֹרֵר מְעַצְמוֹ לְבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ
 ז"ל, וַיִּתְנַדֵּה שָׁם, וַיִּסְפֹּר אֶת כָּל לְבָבוֹ וְכוּ'. וַיִּכְמוּ שְׁאֲמְרוּ רַבְּנוּ ז"ל
 (תַּיִי-מוֹהֲר"ן, סִימָן שז): אֲנִי אִין לִי מַה לַּעֲשׂוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם כָּלֵל, כִּי
 בְּשִׁבְלֵי אִינִי צָרִיף לַעֲשׂוֹת כָּלֵל, רַק בְּאִתִּי לְהָעוֹלָם לְקָרֵב נְפֻשׁוֹת
 יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲבָל אִינִי יָכוֹל לְקָרֵב כִּי אִם מִי שְׁבָא אֶצְלִי
 וּמְסַפֵּר לִי חֶסְרוֹנוֹ, אֲנִי יָכוֹל לְתַקְּנוֹ וְכוּ' בְּתַקּוּן נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד
 מְאֹד. וְאָמַר (שָׁם, סִימָן דש): מָה אַתֶּם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וְכִי
 מְסַפִּיקִים יְמִיכֶם וְכַחְכֶּם כְּלַכֶּם לְתַקֵּן פָּגָם אַחַד מִמֶּה שֶׁקְּלַקְלַתֶּם,

רק אני עושה תשובה בשבילכם, ויש לאל ידי לתקן הכל, כל מה שקלקלתם עד הנה, רק העקר מעתה לא תעשו עוד וכו'. ושמעתי מאנשי שלומנו, שזה סובב (הינו "מעתה לא תעשו עוד" וכו' על כל פעם שהוא בא לציין של רבנו ז"ל, עין אמונה אמן, מכתב כ"ה). [ואגב יש לפלפל בזה ולהראות בראיות ברורות, בראיות נכונות מספרי רבנו ז"ל, אשר "מעתה לא תעשו עוד" וכו', סובב והולך על כל פעם כשבא להתבודד עמו יתברך, ויתבאר אם ירצה השם, במקום אחר].

על-כל-פנים כשבא אל ציון רבנו ז"ל, מתחיל עמו ענין חדש לגמרי, כי אז מרגישים טעם אחר בכל ההתקרבות אל רבנו ז"ל וכו', כי שם יורדת נשמת הצדיק אל זה שבא לשם להתחנן ולבקש על נפשו, כי הצדיק האמת כל תשוקתו תמיד לעלות מדרגה לדרגה, ואפלו כשעולה למקום שעולה, אינו מסתפק בזה כלל, רק חותר ומתגעגע ומשתוקק וכו' לעלות יותר ויותר וכו' וכו'. וזו עבודת הצדיק כל ימי חייו, אבל אי אפשר לעלות מדרגה לדרגה, כי אם על-ידי ירידה שקדם העליה, וכל זמן שהצדיק חי בזה העולם, אף-על-פי שהוא גדול במדרגה עצומה מאד, אף-על-פי-כן שיכת אצלו איזו בחינת ירידה לפי בחינתו קדם כל עליה, אבל כשנסתלק, ושם בעולם הבא אין שיכת ירידה, והצדיק משתוקק גם שם בכל פעם לעלות יותר ויותר, כי לגדלתו יתברך אין חקר, אבל אי אפשר לעלות, כי אם על-ידי ירידה, ושם אין שיכת ירידה, על-כן כשבא אחד על קברו הקדוש, וצועק שימחל ויסלח לו השם יתברך על רבוי עוונותיו, ושיקרבהו לעבודתו יתברך, והצדיק מוריד עצמו למקומו של זה שבא על קברו להושיעו שם, ואזי נחשב לצדיק כאלו ירד בעצמו, ועל-ידי-זה הצדיק עולה עוד לעילא ולעילא וכו', לפי בחינתו, בבחינת ירידה תכלית העליה, כי זוכה לחתור ולמצא עוד חסדים נפלאים ונעלמים מאד מאד, ולגלות אותם מהעלם אל הגלוי בכאן, שייכל להושיע ולהעלות את זה גם מאותה הירידה העצומה שהוא בה עכשו על-ידי רבוי עוונותיו, וזה עקר תענוגו

וְשַׁעֲשׂוּעוֹ שֶׁל הַצְּדִיק יוֹתֵר מִכֹּל תַּעֲנוּגֵי עוֹלָם הֵבֵא שְׂיֵשׁ לוֹ כִּשְׁהוּא עוֹשֶׂה אִיזוֹ טוֹבָה נְצִיחִית לְאִיזָה אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי שֶׁיֵּרֵד לְמָקוֹם שְׂיֵרֵד, כִּי זֶהוּ עֵקֶר עֲבוֹדָתוֹ בְּחַיָּו וְלֵאחֶר הַסְּתַלְקוֹתוֹ, שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ עֲדִין בְּמָרוֹם, וְעֵקֶר הָעֲבוֹדָה וְהַשְׁמוּשׁ לְעֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל־וּבְכָרְט, וְהָעֵקֶר לְהוֹצִיאֵם מִצָּרוֹת הַנֶּפֶשׁ וּמֵעַמֶּק יִרְדָּתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ, וְלִגְלוֹת בְּכָל פַּעַם חֲסָדִים חֲדָשִׁים נִפְלְאִים שֶׁהֵם גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּתְגַּלֵּין דִּיקָא עַל־יְדֵי שְׂמֻקְרָבִין וּמַעֲלִין אֶת הַרְחוֹקִים וְהִירוּדִים מְאֹד מְאֹד, נִמְצָא שְׂדִיקָא עַל־יְדֵי הָאִישׁ הַזֶּה שֶׁבָּא מִיְרִידָה עֲמָקָה כְּזֹאת לְהַשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְר הַצְּדִיק לְהַתְּפַלֵּל וְלַחֲתוֹר מִשֵּׁם לְזִכּוֹת לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל יְדוֹ, דִּיקָא זוֹכֵה הַצְּדִיק אַחֵר הַסְּתַלְקוֹתוֹ לְבְחִינַת יְרִידָה תְּכָלִית הָעֲלִיָּה, וְאִזּוֹ עוֹלָה הַצְּדִיק בְּעֲלִיָּה גְדוֹלָה כְּזוֹ, וּמִמְשִׁיף חֲסָדִים נִפְלְאִים כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁיִּכּוֹל גַּם הַרְחוֹק וְהִירוּד הַזֶּה לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ' (עֵין כָּל זֶה בְּלִקוּטֵי־הַלְכוֹת, מִתְּנָה, הַלְכָה ה'), כִּי שֵׁם זוֹכִים לְקַבֵּל פִּי־שְׁנַיִם מְרוּחוֹ, כִּי נִתְאַחַדִּין וְנִתְיַחַדִּין הַרוּחָא דְלַעֲיֵלָא שֶׁל הַצְּדִיק עִם הַרוּחָא דְלַתְתָּא שֶׁל זֶה אֲשֶׁר בָּא לְשָׁם, וְזוֹכֵה לְקַבֵּל פִּי־שְׁנַיִם (עֵין לִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סו), וְעַל־כֵּן צָרִיף לְהַשְׁתַּדֵּל לְבוֹא לְשָׁם בְּכָל פַּעַם וּלְקַבֵּל פִּי־שְׁנַיִם חֲדָשׁ, שֶׁיִּתְיַחַד רוּחוֹ עִם הַצְּדִיק עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, כִּי הַצְּדִיק עוֹלָה בְּכָל פַּעַם לְמַדְרָגָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה, וְעַל־כֵּן גַּם אֲנָשָׁיו שֶׁבָּאִים לְשָׁם יְכוּלִים לְהַתְּעַלּוֹת בְּכָל פַּעַם גְּבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ וְכוּ' וְכוּ' (עֵין לִקוּטֵי־הַלְכוֹת, הַכָּשֵׁר בָּלִים, הַלְכָה ד').

”אֲבָל הָעֵקֶר שְׂצָרִיכִים לְשַׁבֵּר מְנִיעוֹת הַרְבֵּה קָדָם שְׂזוֹכִין לָזֶה — לְבוֹא אֵלָיו”, כִּי הַמְּנִיעוֹת רַבּוֹת וְעֲצוּמוֹת מְאֹד מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר וְעֵקֶר הוּא מְנִיעַת הַמַּח, וְגַם מֵה שְׂיֵשׁ שְׂאִינָם מְאֻמִּינִים בְּעֲצָמָם שֶׁהֵם יוֹכְלוּ לְקַבֵּל תַּקּוּן לְפִי עֲצָם רַבּוּי קְלִקּוּלָם בְּכָל פַּעַם בְּלִי שְׁעוֹר, אַף־עַל־פִּי שְׂתוּלִין הַקְּלִקְלָה בְּעֲצָמָם, גַּם זֶה הוּא בְּחִינַת מְנִיעַת הַמַּח, שְׂאִינָם מְאֻמִּינִים בְּגְדֻלַּת הַבּוֹרָא וְחֲסָדָיו אֲשֶׁר לֹא תִּמְנְוּ וְלֹא כָּלוּ לְעוֹלָם וּבְגְדֻלַּת הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שְׂיֵשׁ לוֹ כַּח לְתַקֵּן הַכֹּל בְּכָל פַּעַם יִהְיֶה אִיף שֶׁיְהִיָּה וְכוּ', כִּי עוֹלָה בְּכָל פַּעַם מֵעֲלָה מֵעֲלָה, עַד שְׂמֻמְשִׁיף חֲסָדִים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, שֶׁכָּל מִי שֶׁחָפֵץ לְקַבֵּל יְכוּל לְזַכּוֹת לְתַקּוּן עַל

יְדוּ וְכוּ'. וּלְשֶׁבֶר אֶת הַמְּנִיעוֹת כְּדִי לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפֶּעַל, הָעֵקֶר
הוא על-יְדֵי הַתְּגַבְרוֹת הַרְצוֹנוֹת הַטּוֹבִים, וּבִפְרָט כְּשִׁזְכוּהָ לְהוֹצִיא
אֶת רְצוֹנוֹ מִפִּי (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לא), שְׁאֵז יִזְכֶּה לְהִגִּיעַ
סוּף כָּל סוּף לְשֵׁם; עַל-כֵּן אֶהוּבִי, אַחִי, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְזַכּוֹת לְהִגִּיעַ
אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, הָעֵקֶר שֶׁתְּהִיָּה חֶזֶק וְאִמִּין מְאֹד מְאֹד בְּרְצוֹן
חֶזֶק, וְתִבְקֶשׁ עַל זֶה מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּעֵקְשָׁנוֹת גְּדוּלָּה, וְאַף שִׁיעֲמָדוּ
לְפָנֶיךָ מְנִיעוֹת כַּחוֹמוֹת בְּרִזְלֵךְ וְכוּ', אַף בְּרַבּוּי תְּפִלָּה תִּזְכֶּה לַפֶּעַל
וְכוּ'. וְשִׁמְעֵתִי פַעַם מְאַחַד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְפָרֵשׁ כָּל הַמַּעֲשֵׂה א'
(הַסְּפּוֹר הָרִאשׁוֹן "מַעֲשֵׂה מְאַבְדֵת-בֵּת-מֶלֶךְ", מִסְּפָרֵי הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל) —
חֲפוּשׁ הַבֵּת מֶלֶךְ בָּהָר שֶׁל זָהָב וְכוּ', שְׁזֵה סוֹבֵב עַל בֵּיאת הָאָדָם
אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּפְרָשׁוֹ בְּאִפְסָן אַחֵר נִפְלֵא "דְּבַר דְּבַר
עַל אֶפְנָיו" (מִשְׁלֵי כה, יא) וְכוּ', וְהַתְּמַצִּית — לְבַחַר לוֹ מְקוֹם מִיָּחָד
וְיִשְׁתַּוְּקֶה הַרְבֵּה "בְּעֵנְקוֹן אוֹן הָאִפְסָן" ב' וְכוּ', וּיִבְקֶשׁ וְיִפְצִיר הַרְבֵּה וְכוּ',
וְאַף שֶׁבִּין כָּף וּבִין כָּף יַעֲמָדוּ לְפָנָיו מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת, שְׁזֵה דְּבַר שְׂאִי
אֶפְשָׁר מְהֵאֵט דִּיר אִיִּין נְאִרִישְׁקִיִּיט אִיִּין גִּירְעֵדְטִי, אַתָּה תַּעֲשֵׂה "עֵס
אִיז בּוֹדַאי יָא דָא"ד, וְאֵז כָּל הַמוֹנְעִים יִתְהַפְּכוּ לְעוֹזְרִים, עַד שֶׁתִּגִּיעַ
לְשֵׁם, כִּי עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלָּה יְכוּלִים לַפֶּעַל וּלְהִגִּיעַ לְשֵׁם.

(וְזֵה לְפָנֶי כְּמָה חֲדָשִׁים סִפֵּר לִי אַבְרָהָ אַחַד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
שָׁנְסַע אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּאוֹמֵן אַחֲרֵי כְּסוּפִים שֶׁל יָמִים וְשָׁנִים,
וְשֶׁבֶר מְנִיעוֹת רַבּוֹת, וּכְשֶׁהִגִּיעַ לְקִיִּיב אָמְרוּ לוֹ, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ
עִכְשָׁו לְאוֹמֵן, וְהַתְּחִילוּ לְשַׁלְּחוֹ בְּלֶךְ וְשׁוֹב וְכוּ', וְהוּא נִרְעַד וְנִפְחָד
מְאֹד מְאֹד, מַה יַּעֲשֵׂה אַחֲרֵי שְׁבִירַת מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת כְּאֵלוֹ, "וְאֲנִי
כְּבָר שֵׁם וְלֹא יִתְּנוּ לִי לְבוֹא אֶל רַבְּנוּ ז"ל"? מַה עֲשֵׂה? עֲלֵה אֶל בֵּית
מְלוֹנוֹ, וּבְכֹה לְפָנָיו יִתְּבַרֵךְ בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ כְּתִינוּק קֶטֶן, וְשֶׁבֶר אֶת
לְבָבוֹ לְפָנָיו יִתְּבַרֵךְ, "הִיִּתְּכֵן אֲנִי כְּבָר פֹּה, וְעוֹמְדִים לְשַׁלְּחֵנִי בַּחֲזָרָה",
וּכְשֶׁפִּים תְּפִלְתוֹ וְהַתְּבוֹדָדוֹתוֹ, יֵצֵא לִילֶךְ עוֹד פַּעַם אֶל הַפְּקִיד הַמְּמַנֶּה

ב) לְהַתְּעַנֵּעַ וּלְקוֹחוֹת.

ג) הִטְעוֹ אוֹתָךְ בְּשִׁטּוֹת.

ד) זֶה בּוֹדַאי יֵשׁ.

קס אָשֶׁר תרעו בַּנְחָל

על הַרְשִׁיזוֹן, וּכְשָׁבָא אֵלָיו כָּבֵר עֲמַד הַפְּקִיד בַּפֶּתַח וְהִתְרַעַם עָלָיו:
"הֵיכֵן הֵייתָ? חֲפְשִׁיתִיךָ וְלֹא מְצֵאתִיךָ, כָּבֵר קִבְּלִתִּי רְשִׁיזוֹן בְּעִבּוּרֶיךָ".

וְהִפְלֵל, אָחִי, וְהֶעֱקָר — כְּסוּפִים וְתַפְלָה, וְאִז תִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ לְשֵׁם,
וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזוּר לְךָ לְהִגִּיעַ לְשֵׁם בְּקִרְוֹב מִמֶּשׁ.

וְהִזָּה רְאוּי עוֹד לְהֶאָרִיף מַגְדֵּלֶת צִיּוּנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אִף טְרַדוּתִי
רַבּוּ מְאֹד מְאֹד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, בְּיָדוּעַ לְךָ, בְּעֶסֶק הַרְבִּים, וּכְבֵּר נִתְאַרְךָ
הַמְּכַתֵּב עַד עַכְשָׁו, עַל-כֵּן אֲסִיִּים, וְעוֹד נַחֲזֹר לְדַבֵּר יַחַד פָּנִים אֶל פָּנִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶיךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

תִּכְתֹּב-וּמְיָד בְּקִבְּלַת מְכַתְּבִי זֶה, תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי.

תרעו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר רְאֵה ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה גִּיעָיו אֶל אָהוּבֵי, אָחִי וַיְדִידֵי,
הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִהַמְעִין הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה', הֲלֹא הוּא נַחֵל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, מִסּוּד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק
וְכוּ' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מְכַתְּבֶיךָ הַיָּקָר בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֵר קִבְּלִתִּי, וְשִׁמְחִתִּי מְאֹד, שְׁבָרוּךְ
הַשֵּׁם, אִתָּה מִתְחַזֵּק בְּכֹל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

אָחִי הַיָּקָר! זֶהוּ הַעֲקָר, לְהִתְחַזֵּק תְּמִיד וְלֹא לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ מִשׁוֹם
דְּבָר וּמִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבָעוּלָם. וּמַה שְׁכַתְּבֶיךָ, שְׁפֵל הַתְּקַרְבוּתֶיךָ אֶל רַבְּנוּ
ז"ל הִיא רַק בְּשִׁבִיל עֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,

אָמַת הַדְּבָר וְנִכּוֹן דְּבַרְתָּ, כִּי רַק זֶהוּ כָּל רְצוֹנוֹ וְחֻפְצוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שְׁנֵהֲיָה אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים, וְהוּא מְקַרְבֵנו אֵלָיו יְתַבְרֶךְ. וּפְעַם אַחַת דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, וְאָמַר לָהֶם: הֲלֹא כָּל הַנַּחַת רוּחַ שְׁלִי וְהַתְעַנּוּג שְׁלִי הוּא רַק — כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֵיזָה דְּבָרֵי יְהוּדוּת וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי, הֲלֹא הִפְקַרְתִּי אֶת עֲצָמֵי וְאִשְׁתִּי וּבְנֵי הַיְקָרִים, רַק בְּשִׁבִיל זֶה, הֵאֵם לֹא הֵייתִי יָכוֹל לִהְיוֹת מִפְּרָסָם וּמִנְהִיג (שְׁקוֹרִין גּוֹטְעֵר יוֹד) כְּמוֹ כָּל הַמְּנַהֲיגִים, שְׁנוֹסְעִים הַחֲסִידִים אֵלֵיהֶם, וְאֵינָם יוֹדְעִים עַל מָה נוֹסְעִים, וְחוֹזְרִים וְשָׁבִים וּבָאִים, וְאֵינָם יוֹדְעִים עַל מָה בָּאִים, אֲבָל אֲנִי לֹא רְצִיתִי בְּכָל זֶה, רַק לְקַחְתִּי עֲצָמֵי לְעֶסֶק בְּזָה, לְהַחְזִיר אֶתְכֶם לְמוֹטָב, הֲלֹא כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֵיזוֹ עִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּעֵנֵי שְׁבַעֲנַיִים, שֶׁהוֹלֵךְ בְּכוֹבַע קְרוּעַ וּמְלַבּוֹשִׁים קְרוּעִים וּמִנְעֲעֵלִים קְרוּעִים, הוּא יָקָר אֲצִלִי מְאֹד מְאֹד, לְזֹאת בְּקִשְׁתִּי מְאֹד מְכַסֵּם, הֵיוּ אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים, כִּי זֶה כָּל יִשְׂרָאֵל וְכָל חֻפְצֵי (חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שְׁלֹחַ).

וּפְעַם אַחַת אָמַר לְאֶחָד מֵאֲנָשָׁיו (ש"ס, סִימָן פב): עֵינַי כְּלוֹת כָּל הַיּוֹם, וְאֲנִי עוֹמֵד וּמַצְפֶּה וּמְקַנֶּה וּמְיַחַל וּמְחַפֶּה בְּכָל עֵת, שְׂיִזְכְּנֵי הַשֵּׁם יְתַבְרֶךְ, שְׂאֲזַכֶּה לְרֵאוֹת בְּכֶם מֵה שֶׁאֲנִי חוֹפֵץ, שְׂתִהְיֶה עוֹבְדֵי הַשֵּׁם בְּאָמַת כְּרִצּוֹנִי, וְאֲנִי מְקַנֶּה, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרֶךְ, שְׂבִנְדָאֵי יִהְיֶה כָּף, וְלֹא אֲנָשֵׁי בְּלִבָּד שְׂיִהְיוּ מְקַרְבִים אֵלַי, אֲלֹא אֶפְלוּ מִי שְׂיִתְקַרְב לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמִי, וְאֶפְלוּ מִי שְׂרַק יִגַּע בְּהֶם, בְּנִדְאֵי יִהְיֶה אִישׁ כְּשֶׁר בְּאָמַת, וְלֹא אִישׁ כְּשֶׁר בְּלִבָּד, כִּי אִם אֶפְלוּ צְדִיק גְּדוֹל מְאֹד יִהְיֶה מִי שְׂיִהְיֶה, שְׂיִזְכֶּה לְהִתְקַרֵב לְאֲנָשִׁים שְׁלוֹ. וְצְרִיכִים לְהֶאֱמִין (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, שְׁלוּחִין, הַלְכָה ה', אוֹת יב), שְׂבִנְדָאֵי נִמְצָא אֶחָד אוֹ רַבִּים שֶׁהֵם תְּלַמְּדֵינוּ הָאֲמִתִּיִּים, שְׂקַבְלוּ תוֹרַתוֹ וּדְרָכּוֹ וְעִצּוֹתָיו וּרְמִזּוֹ הַקְּדוּשִׁים, שְׂיִכּוּלִים לְהַחֲיוֹת אֶת הַכּל, כִּי אֵין דוֹר יְתוֹם, וּבִנְדָאֵי לֹא נִסְתַּלַּק הַצְּדִיק עַד שֶׁהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה, שֶׁהֵם הַתְּלַמְּדִים הָאֲמִתִּיִּים שְׁלוֹ, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַחֲלִיפּוֹת שְׁלוֹ. וְכַמוֹכָא בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן ז'): עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַצְּדִיק הַגְּדוֹל הַמְּפֹלֵג בְּמַעֲלָה מִיְחִידֵי הַדּוֹרוֹת, אֵף שֶׁנִּשְׁמַתוֹ עוֹלָה וּמִתְדַבְּקַת לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, אֵף-עַל-פִּי-כֵן תִּהְיֶה גַם-כֵּן

למטה הארת דעתו הקדושה, על-ידי בנים ותלמידים שיגלו ויפרסמו דעתו הקדושה והנוראה, החיה והקיימת תמיד, וכל מה שעולה יותר ויותר גבוה מעל גבוה וכו' וכו' יותר ויותר, יכולים התלמידים להחיות עם רב, שהם הירודים והנפולים והשבורים מרפוי עוונותיהם, כי הצדיק משיג בכל פעם יותר ויותר רחמי השם ותברך המרחם על הכל וכו', ומגלה את זאת לתלמידיו הקדושים, שהם לומדים עם דרי מטה וכו', אבל צריכין לחפש ולבקש מאד מאד את אלו התלמידים האמתיים שקבלו דעת רבם כראוי, עד שיש בדבוריהם בחינת רוח-הקדש, בחינת רוח הבאה מן הקדש (עין שם, סימן ה'), שעל-ידי שמגלים באורי תורתו של הצדיק האמת, על-ידי-זה נתברר המדמה של כל המקרבים, כי יש כח בדבוריהם — דבורי אמונה והשגחה, שגם אלו השומעים יתברר אצלם המדמה, וגם הם ישיגו בשכלם כי אין בלעדיו יתברר כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, כי דומם, צומח, חי, מדבר — הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, המחיה והמהיה ומקים את הכל, שזהו בחינת השיר שלעתיד לבא, שהוא שיר ההשגחה פרטית, שיתגלה לעין כל בחינת (ישעיה נב, ח): "יחדו ירננו כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון", "ונגלה כבוד ה', וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר" (שם מ, ה), שזהו סוד הנבואה, כי על-ידי התגלות הכבוד [הינו ידיעת "מלא כל הארץ כבודו" (שם ו, ג), על-ידי-זה באה התפשטות הנבואה, ועל-פני יקום אז: "וידעתם כי בקרב ישראל אני, ואני ה' אלקיכם ואין עוד, ולא יבשו עמי לעולם" (יואל ב, כז), "והיה אחרי-כן אשפוך את רוחי על כל בשר ונבאו בניכם" וגו' (שם ג, א)]. ואל כל זה יכולים להגיע גם עכשו, על-ידי תלמידי הצדיק האמת — אם יהיה ביחד עם, ויתאבק בעפר רגליהם, כי אצלם יש הארת רבם אשר תוכחתו היא לחיים, שיש בכחם לקרב את הכל, כי משופר התעוררות החכם יוצא הקול של חסד שמטה פלפי חסד תמיד, ועל-פני השיר והנגון של ההשגחה יתנגן על ע"ב נימין דיקא (שהוא בגימטריה חסד), כי הוא השופר הגדול אשר יתקע בו לחרותנו, כמו שכתוב

(ישעיה כז, יג): "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהִנְדִּיחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לֵה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם", וְהוּא יִהְיֶה שִׁיר פְּשׁוּט כְּפּוֹל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, שֶׁהוּא שֵׁם הַנְּיָ"ה הָאֶרֶת אֲבָא מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת י' י"ק יק"ו יקו"ק, כִּי הָאֶרֶת עֲתִיק יוֹרֶדֶת עַד שָׁם, כְּמוֹכָא בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל, אֲשֶׁר שָׁם כְּלוּ חֹסֵד, כְּלוּ רַחֲמִים דַּעְתּוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וּמִשָּׁם תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ; וְעַל-כֵּן דִּיקָא הוּא שְׁזָכָה לְשִׁיר הַזֶּה, שֶׁכְּלוּל מִעֲשָׂרָה מִיָּנֵי נְגִינָה: י' — "כְּתוּר", י"ק — "חֲכָמָה, בֵּינָה", יק"ו — "חֹסֵד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת", יקו"ק — "נְצִיחַ, הוֹד, יְסוּד, מְלָכוּת", הוּא דִּיקָא יְכוּל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מְלָכָה שֶׁהִיא כְּלָלִיּוֹת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל (עֵין בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יג, מִיּוֹם הַשְּׁשִׁי), כִּי הוּא יְכוּל לְכַנֵּס בְּתוֹךְ כָּל הָעֵשׂוֹר חוֹמוֹת, וְיְכוּל לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה כָּל הָעֵשׂוֹר חֲצִים אֵף לְאַחַר שְׁנַזְרָקוּ, עַל-יְדֵי הָעֵשׂוֹרָה מִיָּנֵי נְגִינָה שְׁיֵשׁ לוֹ, שְׁזָה בְּעֲצָמוֹ סוּד הָעֵשׂוֹרָה מְזֻמּוּרִים שְׁגֵלָה רַבָּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר לֹא נִתְגַּלָּה לְשׁוּם בְּרִיָּה, כִּי כְּמָה וְכְמָה צְדִיקִים רָצוּ לְעַמֵּד עַל עֲנַן זֶה, וְלֹא נִתְגַּלָּה לָהֶם וְכוּ' (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קמא), כִּי הוּא זָכָה לְעֲלוֹת עַד שְׁלֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דַּעֲתִיק (עֵין חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן רסז), וְעַל-כֵּן נִתְגַּלָּה לוֹ הַתְּקוּן בְּשִׁבְלִי פָּגַם הַבְּרִית דִּיקָא, אֲשֶׁר לֹא נִתְגַּלָּה לְשׁוּם צְדִיק בְּעוֹלָם וְכוּ', וְעַל-כֵּן דִּיקָא הוּא יְכוּל לְרַפְּאוֹת אֶת כָּל הַיְרֻודִים וְהַנְּפּוֹלִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, שְׁנִפְלוּ וְנִכְשְׁלוּ בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה וְכוּ' וְכוּ', כִּי הֵם נִפְלוּ כְּלַכְּף, עַד שֶׁהֵם תָּמִיד בְּמְרִירוֹת וּבְעֲצָבוֹת גְּדוֹלָה (עֵין לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, הַלְכָה ג', אוֹת כו), כִּי עָלִיהֶם נֶאֱמַר (קִהְלֹת ד, א): "וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאֶרְאָה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, וְהִנֵּה דַמְעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם, וּמִיָּד עֲשָׂקִיהֶם כַּח וְאִין לָהֶם מְנַחֵם"; כִּי הֵם תָּמִיד מְלֵאִים דְּמַעוֹת מְרֻב צַעַר וְיִגְוֹן וְאֲנַחָה שְׁנֹלְכָדוּ בְּשִׂאוֹל כְּזֶה, וְתִקְוָנָם הוּא דִּיקָא עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה מְפֻלְגָת מְאֹד מְאֹד, שְׁזָכָה לְגִלּוֹת הָעֵשׂוֹרָה מִיָּנֵי נְגִינָה, וּמְהִיפֵף אֶת כָּל הַיִּגְוֹן וְאֲנַחָה לְשִׁמְחָה, כִּי הוּא בֵּן הַשְּׁמֻחָה, מְנַחֵם הַכֹּל וּמְשַׂמַּח הַכֹּל (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), וְזֶה אֲשֶׁר נִסְמָךְ תַּכְף-וּמְיָד אַחַר פְּסוּק הַנִּל: "וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שֶׁכָּבַר מִתּוֹ מִן

החיים אֲשֶׁר הֵמָּה חיים עֲדֵנָה, וּפְרֵשׁ רַשׁ"י, שְׁזֵה סוֹכֵב עַל אַבוֹת הָעוֹלָם (וְהוּא בְּשֵׁפֶת ל:), וְכֵן הוּא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (אֲחֵרֵי ע:), שְׁזֵה סוֹכֵב עַל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מְפֹלְגֶת מְאֹד מְאֹד, שְׁכָבְרֵי מְתוֹ עוֹד בְּהֵאֵי עֲלָמָא בְּפִלְחָנָא דְמֵאֲרִיִּהוּן, שְׁמִסְרוּ נַפְשָׁם בְּכָל עֵת וְרָגַע עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, עַד שֶׁזָּכּוּ אַחֲר־כֵּן לְהַפְּלִל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵת הַתְּקוּן בְּעֵבוֹר פָּגַם הַבְּרִית אִינוּ יְכוּלִּים לְגַלּוֹת, כִּי אִם זֶה הַצְּדִיק הַמְּפֹלֵג בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר עוֹלָה אֵף לְאַחַר הַסְּתַלְקוּתוֹ מַעֲלָה מַעֲלָה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְיוֹרֵד עַל-יְדֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים בְּמִקְוֹמוֹת הַמְּטַנְפִּים, לְהַגְבִּיֵה וּלְהַעֲלוֹת אֵף אֵת הַפְּחוּתִים וְהַגְּרוּעִים בְּיוֹתֵר. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר פַּעַם רַבְּנּוּ ז"ל (תַּיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן ש:): כִּמָּה צָלַם אֱלֹקִים (הֵינּוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל) הָיוּ מְנַחֲמִים בְּרַפְּשׁ, וְאֲנִי הוֹצֵאתִי אוֹתָם, עַד שֶׁנִּתְהַפְּכוּ מֵהַפֶּךְ אֶל הַהֶפֶךְ, וְעָלוּ גַם-כֵּן לְמִקְוֹם שְׁעָלוּ, כִּי הֲלֹא יֵשׁ אֶצְלִי אֲנָשִׁים שְׂאִינִי יוֹדֵעַ אִם הַשְּׂאוּל תַּחֲתִיּוֹת הִיא דֵּי לָהֶם, כִּי גַם הַשְּׂאוּל תַּחֲתִיּוֹת הִיא קָטָן לְפָנֵיהֶם, שְׂאִם הִיא אֶפְשָׁר לָהֶם לְחַתֵּר תַּחַת הַשְּׂאוּל תַּחֲתִיּוֹת, הִיוּ חוֹתְרִים וְכוּ', וְעַל יְדֵי נִתְקַרְבוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְנִתְהַפְּכוּ מֵהַפֶּךְ אֶל הַהֶפֶךְ, עַד שֶׁגַּם הֵם נִכְלָלִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ לְגַמְרֵי בְּבִטּוּל כָּל הַרְגָּשׁוֹתֵיהֶם וְכוּ', כִּי כָּל מֵה שֶׁהַצְּדִיק עוֹלָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה וְכוּ', יֵשׁ לוֹ כַח גְּדוֹל בְּיוֹתֵר לִירֵד עַל-יְדֵי תַלְמִידָיו לְעֵמֶק יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּלְהוֹצִיא עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר נַפְשׁוֹת פְּגוּמוֹת וּנְפוּלוֹת וְכוּ'. וְזֶה אֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ בְּיוֹתֵר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, נְדָרִים, הַלְכָה ד', אוֹת ו'), שֶׁאֵלּוּ הַתַּלְמִידִים יַעֲשׂוּ עוֹד תַּלְמִידִים, וְכֵן לְדוֹרֵי דוֹרוֹת לְנֹצֵחַ, שֶׁלֹּא תִפְסַק הָאֵרֶת הַדַּעַת הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת לְעוֹלָם, כִּי הַצְּדִיק מֵאִיר דַּעַת אֱמֶתִית וְנִפְלְאָה כְּזוֹ, עַד שֶׁכָּל מִי שֶׁזוֹכֵה לְקַבֵּל הָאֵרֶה מִדַּעַתוֹ, יֵשׁ לוֹ כַח לְהֵאִיר יוֹתֵר לְחַבְרָיו וְתַלְמִידָיו, אֲפִלּוּ אִם הוּא בְּעֵצְמוֹ קָטָן בְּמַעֲלָה מְאֹד, כִּי דַעַתוֹ נִשְׁגָּבָה מְאֹד, עַד שֶׁכָּל אָדָם יְכוּל לְקַיֵּם זֹאת — לְקַבֵּל אֵת דַּעַתוֹ, וּלְהֵאִיר לְהֵלֵן בְּתַלְמִידָיו וּבְחַבְרָיו. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר פַּעַם רַבְּנּוּ ז"ל לְאִישׁ פְּשוֹט מְאֹד (תַּיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן שח:): יֵשׁ לָךְ כַח לְעוֹרֵר אֲפִלּוּ אָדָם גְּדוֹל לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי "עֵץ קָטָן יְכוּל לְהַדְלִיק וּלְהַבְעִיר עֵץ גְּדוֹל מְאֹד", וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן:

(א) בְּעוֹלָם הִנֵּה בְּעַבּוֹדַת אֲדוֹנָם.

א שפּענּדאלע קען א קלאַץ אונטער צינדען. וכן אַמרו חז"ל (תענית ז:): לְמָה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי תוֹרָה בְּעֵץ? לומר, מָה עֵץ קָטַן מִדְּלִיק אֶת הַגְּדוֹל, אִף תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים קֹטְנִים מִחֻדְדִים אֶת הַגְּדוֹלִים.

אף צריכים לבקש הרבה מאד בתפלה והתבודדות, שיזכה למצא את תלמידי הצדיק האמתיים, אשר יכולים לעשות לו טובה, עד שגם הוא יבוא לכל זה, פי מהצדיק אי אפשר לתפס כלל, פי אם על-ידי תלמידיו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קמ). ואפלו אם כבר זכה למצא אותם, צריך לחפש עוד ולראות לדבר עמהם בכל יום ויום, באפן שיאירו בו אור האמת של הצדיק. ואמר רבנו ז"ל (חיי-מוהר"ן, סימן רעא): ההתקרבות של המקרבים שלי, היא דבר גדול ונורא מאד מאד, פי אף-על-פי שהוא בעצמו, הינו המקרב, אינו כלום, ואינו מתנהג בדרכי ישר כראוי, אף-על-פי-כן מאחר שהוא בתוף אנשים כאלו שהם מקרבים לצדיק ולקדושה כזו, זה בעצמו מועיל מאד, ובמקשה הזמן יתעורר גם-כן ויחזר בתשובה וכו'. ופעם הוכיח רבנו ז"ל (שם, סימן שטו) את אחד שהיה מקרב ונתרחק, ואחר כך חזר וקא אליו, ואמר לו רבנו ז"ל: אפלו אם עוברים כמה שנים ואינו נעתק ועולה ממדרגתו למדרגה עליונה ממנה ביראת שמים, רק הוא עומד במדרגתו הראשונה כבתחלה, ואפלו אם הוא גרוע יותר מבתחלה, אם הוא מקרב לצדיק האמתי, ההתקרבות בעצמה היא טובה מאד בלי שעור וערף וכו'. [ולכן] תמה אני, איך משליכים חבורה אהובה ורחיבה כזו ממה נפשך וכו', עין שם; וכן תלמידי הצדיק האמת צריכים לדבר יחד, ולשיח יחד תמיד רק בעבודת השם יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, בלי שום חכמות כלל, פי דבר רבנו ז"ל הוא רק עבודת השם יתברך, איך לצאת ממה שצריכים לצאת, ולהפגס במקום שצריכים להפגס וכו', וכו', והצדיק הוא הגנני שקורין אגראדניק (עין ספורי-מעשיות, מעשה י"ג, מיום השני), פי הוא הוא בעל השדה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה), והיו יכולים לחיות חיים טובים ונעימים על ידו, ולא יחסר לנו שום

חֲסֻרוֹת כָּלֵל, כִּי עַל-יְדֵי עֲצוּתוֹ הִקְדוּשׁוֹת וְעַל-יְדֵי דְבוּרָיו הִקְרִים
יְכוּלִים לְחִיּוֹת חַיִּים טוֹבִים, וְלֹא יִחַסֵּר לָנוּ שׁוּם דְּבָר.

אך הַמְלִיךְ הָאֲכֹזֵר, שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע, הִכְנִיס בְּגַן שֶׁלֹּשׁ כְּתוּת
עֲבָדִים: א. שְׂאוּמְרִים וְוַעֲרֻטְלָעָף — לִיצְנוֹת וְנִבּוּל פֶּה וּדְבָרִים
בְּטָלִים. ב. שַׁחַד — אֵין שֵׁם אֱמֶת, רַק אֶחָד חוֹנֵף אֶת חֲבָרוֹ. ג.
נְאוּף — עֲרֻבוּכְיָה אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְכוּ', שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַלְקַל הַמְרָאָה
וְהַטַּעַם וְהָרִיחַ וְכוּ', וּמִזֶּה נִשְׁתַּלְשְׁלִים כָּל הַחֲסֻרוֹת, וּמְרַגְשִׁים
תְּמִיד רִיחַ רַע אֲצֵל אַחֲרֵים, וְכֵן נִחְשָׁה הָרְאִיָּה לְגַמְרִי, שֶׁאֵין רוּאִים
אֶת הָאוֹר הַגִּנּוּז, וְכֵן טוֹעֲמִים מִכָּל דְּבָר טַעַם גְּבֻלָּה, וּכְשֶׁנִּתְקַלְקַל
הַמְ'טָר' — מְרָאָה, טַעַם, רִיחַ, עַל-יְדֵי-זֶה נִסְתָּר וְנִתְפָּסָה מְשִׁיחַ
צְדֻקָּנוּ, שֶׁהוּא הַגִּנְנִי הָאֱמֶתִי (עֵין שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן מ'), וּכְשֶׁאֵין מְ'טָר'
— אֵין שֶׁבַע, וּכְשֶׁאֵין שֶׁבַע — אֵין שְׁלוֹם, וּכְשֶׁאֵין שְׁלוֹם — אֵין
אִישׁ עוֹזֵר לְחֲבָרוֹ (עֵין שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן מ'), וְאֵז אֵין מִיִּשְׁבִּים אֶת עֲצָמָם
לְדַבֵּר יַחַד מִהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית וְלַחֲשֹׁב עֲצוֹת אֵיךְ לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ,
וְלְהַסְבִּיר אֶחָד לְחֲבָרוֹ אֶת הָאֱמֶת (שֵׁם, סִימָן כו'), וּבְשֶׁבִיל זֶה חָסֵר לָנוּ
הַרְבֵּה תְּמִיד, וְאֵין לָנוּ חַיִּים טוֹבִים וְכוּ' וְכוּ'; וְעַל-כֵּן אִם אָנוּ רוֹצִים
”דָּאס עֵס זָאל זײַן אָפּ זױכען דער אַגראַדניק”², שְׁנֹזְפָה שְׂרַבְנוּ ז”ל
יְהִיָּה בִּינֵינוּ, אָנוּ צְרִיכִים לְכַטֵּל מֵאֲתָנוּ אֱלוֹ הַשְּׁלֵשָׁה פְּגָמִים: א. לֹא
לוֹמַר וְוַעֲרֻטְלָעָף וְלַעֲשׂוֹת לִיצְנוֹת, וְלְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים וְכוּ'. ב.
שֶׁלֹּא יְהִיָּה בִּינֵינוּ שַׁחַד וְחִנְפָּה שֶׁל שְׂקָר, רַק לְכַטֵּל אֶת עֲצָמָנוּ אֶחָד
לְחֲבָרוֹ. ג. לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא תְהִיָּה אֲצֵלָנוּ אִיזוֹ עֲרֻבוּכְיָה וְכוּ',
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְגַּלֶּה הַצְּדִיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּעַל הַשְּׂדֵה הָאֱמֶתִי.

וְכִמוֹ שֶׁהוּא בְּכָלֵל כְּמוֹ-כֵן הוּא בְּפָרֵט, כָּל יַחִיד הַרוֹצֵה שְׂיִתְגַּלֶּה
אֵלָיו הַצְּדִיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא הַגִּנְנִי, וְיִזְכֶּה לְחִיּוֹת חַיִּים טוֹבִים כְּלִי
שׁוּם חֲסֻרוֹת וְכוּ', שֶׁיִּבְטֵל מִמֶּנּוּ אֱלוֹ הַשְּׁלֵשׁ מְדוֹת רְעוּת שֶׁהִכְנִיס
הַמְלִיךְ הָאֲכֹזֵר — הַיֵּצֵר הָרַע, אֲצֵלוֹ: א. וְוַעֲרֻטְלָעָף — לִיצְנוֹת נִבּוּל
פֶּה וְכוּ'. ב. שַׁחַד — חִנְפָּה וְחֻסֵּר אֱמֶת וְכוּ'. ג. נְאוּף — בְּמַחְשָׁבָה,

(ב) שִׁיחֶפֶשׁ וְיִמְצֵא הַצְּדִיק הָאֱמֶת.

בְּרֵאִיָּה וּבְמַעֲשֵׂה וְכוּ'. וְאִזּוֹ נוֹעַט זֵיךְ בֵּי אֵיהֶם אֶפּ זּוֹכֵעַן דְּעַר צְדִיק
הָאֵמֶת. אֲשֶׁר־יְנִי מַה נְּעִים גּוֹרְלָנוּ וּמַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, שְׁזָכִינוּ לִידַע מִרְבִּי
אֵמֶת כְּזֶה וּמִדְּבוּרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל
כָּל הַחֹסֵד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וּבִבְקֶשֶׁף שֶׁתִּרְאֶה לְעֵינַי בְּכָל הַמֵּרְאִי מְקוֹמוֹת שֶׁצִּינָתִי לָךְ, כִּי
הַדְּבָרִים עֲמָקִים מְאֹד מְאֹד, וּכְלָלִים וְעַקְרִים גְּדוּלִים בְּהִתְקַרְבוֹת אֶל
רַבְּנוּ ז"ל.

וּמַה שֶׁבִּקְשָׁתָ לְתֵן וּלְסַדֵּר לָךְ סֵדֵר הַלְמוּד, זֶהוּ דְבַר קָשֶׁה מְאֹד,
כִּי לֹא כָּל אַפִּינַי שְׂוִין. הַעֲקָר — תִּרְאֶה לְחֹטֵף בְּכָל יוֹם פְּרִשָׁה חֲמֵשׁ
וְרִשׁ"י וְהִתְרַגּוּם, עַד שִׁיגִיעַ עַרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ וְתוֹזָפָה כְּבָר לְסִיִּם כָּל
הַפְּרִשָׁה (עֵינַי בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, אֵרַח חַיִּים, סִימָן רַפָּה, סְעִיף ג', וּבְמִשְׁנֵה בְרוּרָה
ש"ס), וְהוּא תְּקוּן גְּדוּל לְפָנֵם הַבְּרִית (עֵינַי לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יט).
וְכֵן תִּרְאֶה לְלַמֵּד הַרְבֵּה פְּרָקִים מְשֻׁנּוֹת מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאִם תּוֹזָפָה
לוֹמֵר ח"י פְּרָקִים — אֵינִי לְמַעַלָּה מְזֶה [עֵינַי שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן קַפָּה],
לְכַמָּה אֲנָשִׁים צָוָה רַבְּנוּ ז"ל לוֹמֵר ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנּוֹת בְּכָל יוֹם],
וְכֵן תִּלְמַד שְׁעוֹר כְּסִדְרָן דִּיקָא בְּגַמְרָא לְהִתְחִיל בְּרִכּוֹת, וּכְשֶׁתְּסִיִּם
תִּתְחִיל שַׁבַּת וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן לְלַמֵּד קֶצֶת מְדִרַשׁ מִפְּרִשַׁת הַשְּׁבוּעַ. וְעַל
כָּלֵם — לְהִיּוֹת קְבוּעַ בְּלְמוּד שֶׁלְחַן עֲרוּף, שְׂמָאֵד מְאֹד הַזֵּהִירָנוּ
רַבְּנוּ ז"ל עַל זֶה יוֹתֵר מְכָל הַלְמוּדִים, וְאָמַר שֶׁהוּא תְּקוּן גְּדוּל וְנוֹרָא,
וְנִתְבָּרַר וְנִתְפָּרַשׁ אֲצִלוֹ הַטּוֹב מְהֵרַע (עֵינַי שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן כט), וּבִפְעַם
הִרְאִישׁוּנָה תִּלְמַד מִחֲבֵר רַמ"א, וְהַעֲקָר בְּאֵר הַיֵּטֵב מְאַרְבַּעַת חֶלְקֵי
שֶׁלְחַן עֲרוּף, וּבִפְעַם הַשְּׁנֵיָה שֶׁתּוֹזָפָה לְסִיִּם כָּל אַרְבַּעַת חֶלְקֵי שֶׁלְחַן
עֲרוּף עִם הַמְּגִנֵי אֶרֶץ וְכוּ'.

וְזָכוֹר תִּזְכּוֹר אֶת הַכָּלֵל הַגְּדוּל שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל: אֲבִיסָל
אִיזוֹ אוּיָף גוּט — "מְעַט גַּם בֵּן טוֹב". וְתִרְאֶה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם
"לְקוּטִי־מוֹהַר"ן", וְלוֹמֵר עַל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטִי־תְּפִלוֹת",
שֶׁעַל־יְדִי־זֶה אֶתָּה מַעַלָּה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים לְמַעַלָּה, אֲשֶׁר עוֹד לֹא

עלו מימות עולם (עין לקוטי-מוֹהַר"ן, חלק ב', סימן כה), וַיִּתְּפְּרוּ וַיִּמְחְלוּ
 כָּל עוֹנוֹתֶיהָ, כִּי מִתְאַחֲדִין הִי"ג מִדוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן וְהִי"ג
 מִדוֹת רַחֲמִים (עין לקוטי-הַלְכוֹת, ראש חֹדֶשׁ, הַלְכָה ה'), וְכֵן תִּלְמַד כְּסֻדְרָן
 בְּ"לִקוּטֵי-הַלְכוֹת" בְּקִבְעוֹת גְּדוּלָה, כִּי הוּא הַגֶּן-עֵדֶן שֶׁל הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, וְעַל כָּלֵם לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַד מְאֹד, יִהְיֶה אִיף
 שְׂיִהְיֶה בְּיָדָיו נִזְכָּה סוּף כָּל סוּף לְתַקּוֹן נֶצְחִי עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל, אִם
 נֶצְיֵת אוֹתוֹ לְבָרַח בְּכָל יוֹם אֲלֵיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְנוֹ
 וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָינוּ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוּ וְהֵבֵן עִם אָבִיו,
 וְתַרְגִּיל עֲצָמָךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמָךְ בְּנִגּוֹן, שֶׁתִּנְגֵן לְעֲצָמָךְ אִיזָה נִגּוֹן
 שֶׁל שִׂמְחָה (עין שיחות-הַר"ן, סימן רעג), כִּי נִגּוֹן הוּא דְבַר גְּבוּהָ וְגְדוּלָה
 מְאֹד מְאֹד, וּמוֹצִיא אֶת נְשָׁמְתוֹ מִן הַמְּקוֹם שֶׁנִּפְלָה לְשָׁם, וּמְקַשְׂרָה
 וּמְדַבְּקָה אֲלָיו יִתְבָּרֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה,
 וּמֵאַחַל לְךָ הַצְּלָחָה רַבָּה...

תרעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִזְרֵי לַיּוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר שׁוֹפְטִים ה'תשל"ב.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם הַטּוֹב יִרְדְּפוּ אֵיל ה'אַבְרָהָם ה'יִקְרָר יוֹנֵק דּוּבָשָׂא
 וְחִלְבָּא מֵהַאי נַחְלָא עֲמִיקָא וְטַמִּירָא הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחֲכָמָה
 הַקְּדוּמָה מְסוּד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעִתִּיק וְכו' ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּחַת.

בְּאֵתִי לְלֶהֱבֹ אֶת הַגַּחְלֵת הַבּוֹעֶרֶת בּוֹ בְּתִשׁוּבָה עֲצוּמָה לִילָף
 בְּדֶרֶךְ הַתָּם וְהַפְּשׁוּט שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, וּבְכַפְרֵט עֲכָשׁוּ שְׂיָמִי אֱלוּל
 הַקְּדוּשִׁים סְמוּכִים וְקָרוּבִים לְבּוֹא צְרִיכִים לְקַיֵּם: "וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ
 לְרַעְהוּ לְשָׁלוֹם" (שְׁמוֹת יח, ז), וְלַעֲזֹרֵר אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ כְּאֲשֶׁר הִזְהִירוֹנוּ

(א) דְּכַשׁ וְחֵלֵב מִהַנַּחַל הַזֶּה הַעֲמַק וְנַעְלָם.

רַבְּנוּ לְקַבֵּל נִקְדַּת הַחֵבֶר בְּחִינַת וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן לַד), וּבִפְרָט מִי שֶׁגָּר בְּמַרְחָקִים וּמְסַבֵּב בְּתַלְאוֹת וּמְנִיעוֹת רַבּוֹת מִבֵּית וּמִבְּחוּץ עַד שֶׁכַּמְעַט מְתַקְּיִם (שְׁמוּאֵל-ב יד, ז): "וְכַבּוּ אֶת גַּחְלָתִי אֲשֶׁר נִשְׁאַרָה" וְגו', מִצְוָה גְּדוּלָה לְדַבֵּר עַל לְבוֹ וּלְלֶהֱב אֶת הַגַּחְלַת שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם, כַּמּוּכָא בְּפֶרֶךְ"ס רְמוּנִים לְהַרְמ"ק: "גַּחְלַת הִיא הַמְּלָכוֹת, שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם שֶׁמְקַבְּלַת עָלֶיהָ עַל מְלָכוֹת שָׁמַיִם", וּבִקְהֵלוֹת יַעֲקֹב פָּרַשׁ: גַּחְלַת עִם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת בְּגִימְטְרִיָּה "מְקַדָּשׁ" עִם הַכּוֹלֵלֵב, וְהוּא עַל דְּרָךְ (שְׁמוֹת כה, ח): 'וְעָשׂוּ לִי מְקַדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם' — בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד", כִּפִּי שֶׁמְקַדָּשׁ וּמְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ, כֵּן הוּא כָּלִי מוֹכֵן לְהַשְׁרוֹת בּוֹ הַשְׁכִּינָה, וְתַהֲיֶה שְׁלֵהֶבֶת הַגַּחְלַת עוֹלָה מֵאֲלֵיהָ תָּמִיד. וְאִיךָ זוֹכִיִּם לָזֶה? גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן כֵּא): עַל-יַדֵּי קִדְשַׁת הַשְּׁבָעָה גְּרוֹת, שֶׁהֵם: הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֵם וְהַפֶּה, עַל-יַדֵּי-זֶה תַתְּלֶהֱב תָּמִיד גַּחְלָתוֹ, וְהַשְּׁלֵהֶבֶת עוֹלָה מֵאֲלֵיהָ תָּמִיד, וְעַל-כֵּן עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֱלֹהֵי ה', שֶׁנִּזְכָּה לְקַדָּשׁ וּלְטַהֵר אֶת הַכְּלַיִם הָאֵלוּ: "הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֵם וְהַפֶּה", שֶׁזֶה עֵקֶר הָאָדָם, כִּי (עֲרוּבֵין מֵא): בְּתַר רִישָׁא גּוּפָא אֲזִילָא, וְאִם זֶה יִהְיֶה קְדוֹשׁ, אֲזִי מִמֵּילָא יִמְשָׁךְ תָּמִיד אֶל הַקְּדוּשָׁה וְכוּ'. וּב"תוֹלְדוֹת" הַקְּדוֹשׁ כָּתַב (פְּרָשַׁת שׁוֹפְטִים טז, יח): "שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ", וְהוּא עַל דְּרָךְ מֵה שֶׁכָּתוּב בְּסִפְרֵי הַיְצִירָה (פְּרָק ד', מִשְׁנֵה ז'), שֶׁקָּרָא אֶת הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֵם וְהַפֶּה בְּלִשׁוֹן שְׁעָרִים, עֵין שָׁם, וּבְמִלְחָמָה אֲזִי (דְּבָרִים כח, נב): "וְהִצַּר לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ", כִּי מִלְחָמַת הַשּׁוֹנָא הִיא לְכַבֵּשׁ שְׁעָרֵי הָעִיר, וְאֲזִי כָּבַד לְכַד אֶת כָּל הָעִיר, וְעַל-כֵּן "שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ", לְשַׁפֵּט אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד וּלְשַׁמֵּר אֶת שְׁעָרֵי הַמַּח, שֶׁהֵם: הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֹטֵם וְהַפֶּה וְכוּ', וְדַבְּרִי פִי חֲכָם חֵן.

וּלְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר מֵאֲמָרֵם ז"ל (שְׁבַת קִלְט.): אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁרְה שְׁכִינָתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁיִּכְלוּ שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים רָעִים (ב) "גַּחְלַת" בְּגִימְטְרִיָּה 441, בְּתוֹסֶפֶת הָאֲרַבַּע אוֹתִיּוֹת הֵם: 445. "מְקַדָּשׁ" בְּגִימְטְרִיָּה 444, בְּתוֹסֶפֶת הַכּוֹלֵל הֵם: 445.
ג) אַחֲרֵי הָרֵאשׁ הַגּוּף הוֹלֵךְ.

מישְׁרָאָל, כּי כָּל זְמַן שָׁאִין שׁוֹפְטִים וְשׁוֹמְרִים אֶת שְׁעָרֵי הַמַּח, עֲדִין
 אִינוּ כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ הָאֶרֶת הַשְּׂכִינָה, וְגַחְלָתוֹ כְּבוֹיָה לְגַמְרִי, חֵס וְשְׁלוֹם.

וּכְבֹּר יְדוּעַ לְנוּ הַכֹּלֵל הַגְּדוֹל בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל, שְׁצָרִיכִים תָּמִיד
 לְהַתְּוַעֵד יַחַד וְלִשְׁיַח יַחַד בְּאַפֵּן שְׂיִתְעוֹרֵר מִחֲדָשׁ בְּכָל פַּעַם, שְׁתַּבְּעַר
 גַּחְלָתוֹ, כִּי אֱלוֹ הַאֲנָשִׁים הַנוֹסְעִים וּבָאִים לְצַדִּיק הָאֲמֵת, רְאוּי שְׁתַּתּוֹסֵף
 בָּהֶם אֲהַבָּה זֶה לְזֶה, וַיַּעוֹרְרוּ וַיִּזְכְּרוּ זֶה אֶת זֶה בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
 וְזֶה סִימָן שְׁהֵיטָה כּוֹנְנָתָם רְצוּיָה בְּעֵת שְׁהֵיוּ אֶצֶל הַצַּדִּיק וְהַתְּחִילוּ
 לְהַתְּחַדֵּשׁ לְטוֹבָה (עֵין קְצוֹר לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן יג), כִּי אִם אִינוּ מִתְּוַעֵד
 יַחַד, אֲזִי בְּסוּף יְכַבֵּה לְגַמְרִי. וְזֶה שְׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּבֵא קמ"א ט): גַּחְלַת
 כְּמָה דְשָׂבִיק לִיה מְעַמְיָא עַמְיָא וְאַזְלָא, פְּרוּשׁ: [כְּמָה שְׁתַּעֲזֹב אוֹתָהּ]
 נְכַבֵּית לְאֵט לְאֵט עַד שְׁנַכְבֵּית לְגַמְרִי, הֵינּוּ אִם יִהְיֶה מְנַח בְּמָקוֹם
 אֶחָד, וְלֹא יִהְיֶה מִי שְׂיִלְהִיב אוֹתוֹ, אֲזִי בְּסוּף יְכַבֵּה לְגַמְרִי, מַה שָׁאִין
 בֶּן אִם צוּבְרִים הֲרַבָּה גַּחְלִים בְּיַחַד, אֲזִי יוֹצֵאת שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ. וְעַל-בֶּן
 גְּחִ'לִּי'ם' רֵאשִׁי תְּבוּת: "גִּ'ם ח'שֶׁף לֵא י'חֶשֶׁף מ'מָן" (תְּהִלִּים קל"ט,
 יב), כִּי כְּשֶׁמֶתְאַחֲדִים יַחַד, אֲזִי הַכְּעָרָה לְלֵהֵב יִצְאָה, וְאִין מִי שְׂמַחֶשֶׁף
 אוֹתָם.

וְדַעַת לְנִבּוֹן, שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְהִיּוֹת קְבוּעַ תָּמִיד עִם חֲבֵרִים, עַל-כֵּן-
 פְּנִים מִפַּעַם לְפַעַם יִתְוַעֵד עִמָּהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְלַהֵב לְבוֹ, וּכְשֶׁחֲוֹזֵר
 לְבֵיתוֹ, יִזְכֶּה לְהַתְּבוֹדֵד הֲרַבָּה, וְזֶה בְּחִינַת (אִיּוֹב מא, יג) "נִפְשׁוּ גַּחְלִים
 תְּלַהֵט וְלֵהֵב מִפִּי יִצְא", הֵינּוּ אִם נִפְשׁוּ תְּתַלַּהֵט מִהַגַּחְלִים מִשְׁאָר
 הַנְּשִׁמוֹת שֶׁהֵם הַחֲבֵרִים, אֲזִי "וְלֵהֵב מִפִּי יִצְא" — יִזְכֶּה אַחֲרֵי-כֵן
 לְהַתְּבוֹדֵד הֲרַבָּה, וְהֵלֵהֵב מִפִּי יִצְא.

אֲהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! אֲקַנְיָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיִהְיֶה קֶשֶׁר שֶׁל קִימָא
 בֵּינֵינוּ לְעַד וְלְנֶצַח. הַהֲכָרַח לִי עֲכָשׁוּ לְקַצֵּר, תְּרַאֲה לְכָתֵב לִי, וְתִקְיִים
 (בְּמִדְבָּר י, כט): "לִכְּה אֶתְנוּ וְהֵטְבֵנוּ לְךָ"ד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ד) רֵאשִׁי תְּבוּת "אֱלוֹל".

תרעה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי ערב ראש חודש אלול לסדר שופטים ה'תשל"ב.

החיים והשלום וכל טוב ירדפו אל אהובי, אחי ורעי היקר, הבחור השוטה ממי הנחל הנובע מקור החכמה העליונה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר מיום ט"ו באב לנכון קבלתי, ושמחתי לראות את גדל תשוקת לבך אל האמת, לזכות לשוב אליו יתברך על-פי הדרך התם והפשוט שקבלנו מרבנו ז"ל.

אהובי, אחי היקר! ימי אל'יול' הקדושים נכנסים היום, וצריכים לקיים (קהלת א, יג): "וַנִּתְּתִי אֶת לִבִּי לְדְרוֹשׁ וּלְתוֹר בַּחֲכָמָה", "וַיִּדְּ גוֹט אַרוֹם קוֹקֵן וּוִי מֵאִיזוֹ אוֹיֵף דְּעַר וְוַעֲלִט"א, פי עכשו הזמן המסגל לזה ביותר, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קמא) על הפסוק (דברים ל, ו): "וַיִּמַּל ה' אֶלְקִיךָ אֶת לִבְךָ וְאֶת לִבְבִּי וַיִּרְעֶךָ" ראשי תבות אל'יול', פי על-ידי שהאדם נתעורר בתשובה, על-ידי-זה נתעוררים גם ורעו וגם וגו' מה שפגם, ועל-ידי-זה נחזרים אל הקדשה וכו', עין שם. וצריך להבין, מאין יבוא לאדם זה ההרהור תשובה בתחלה, באפן שיתעוררו גם לב בניו והטפות וכו'? וגם צריך לתן טעם, מדוע דיקא בחודש אלול?

ונקדים דברי הבג"י-יששכר (מאמר א', סימן ד): "והנה אמר לך דהימים האלה הם סגלה לרצון העליון מעת בריאת העולם, דהנה בתשרי נברא העולם (כדעת רבי אליעזר) וכו', ואם-כן שהתחלת

(א) להתבונן סביבו היטב איפה נמצאים בעולם.

קעב אָפּ אַרעח בּנחל

הַפּרִיאָה הִיְתָה בְּתִשְׁרֵי, אֵימְתִי הִיְתָה עֲלִית הַרְצוֹן לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם?
הָיָה אוֹמֵר בְּאֵלּוּל, וְעַל־כֵּן מֵאֵז וְהִלָּאָה נִקְבְּעוּ לְדוֹרוֹת הַיָּמִים הָאֵלּוּ
לַיָּמִי רְצוֹן, כִּי אֵז עָלָה בְּרְצוֹנוֹ לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם, עַיִן שָׁם. וְהִנֵּה
תְּכַלִּית הַפּרִיאָה הִיְתָה בְּשָׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (בְּרֵאשִׁית א,
א): בְּרֵאשִׁית — בְּשָׁבִיל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאוּ רֵאשִׁית, עַיִן שָׁם, וַיִּשְׂרָאֵל
עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה, כִּי רָאָה יִתְבַּרְךָ שֶׁיִּקְבֹּל שְׁעִשׂוּעִים מִיִּשְׂרָאֵל,
וְעַל־כֵּן בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּהִגִּיעַ יָמֵי הַרְצוֹן, אֵז כְּבִכּוּל נִתְעוֹרֵר הָאֵב
יִתְבַּרְךָ, וּכְשֶׁהָאֵב נִתְעוֹרֵר, אֵז גַּם בְּנֵי לְמַטֵּה נִתְעוֹרְרִים "כְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ
וַיֵּל הַנ"ל, וּמִזֶּה נִשְׁתַּלְּשֵׁל, שֶׁכְּשֶׁאֲנוּ נִתְעוֹרְרִים, אֵז גַּם בְּנֵינוּ וְגַם
הַטּוֹפּוֹת וְכוּ' נִתְעוֹרְרִים, כִּי זֶה תְּלוּי בְּזֶה וְדו"ק, וְעַל־כֵּן כָּל זֶה הוּא
דִּיקָא בְּאֵלּוּל, כִּי אֵז נִתְעוֹרֵר הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, וּמִשָּׁם נִשְׁתַּלְּשֵׁל, שֶׁגַּם
אֲנוּ נִתְעוֹרְרִין, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּה לְחִשׁוּבָה אֲמִתִּית, אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

וְהִנֵּה תְּכַלִּית בְּרִיאַת כָּל הָעוֹלָמוֹת הִיְתָה בְּשָׁבִיל יִשְׂרָאֵל (עַיִן
לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נב), וְעַקֵּר הַפְּנוּנָה שֶׁבְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָם
בְּשָׁבִיל יִשְׂרָאֵל הִיְתָה, כְּדֵי שֶׁיִּשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ, וַיִּחְזְרוּ וַיִּדְבְּקוּ
בְּשִׁרְשָׁן, דְּהֵינּוּ שֶׁיִּחְזְרוּ וַיִּפְּלְלוּ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, שֶׁהוּא מְחַיֵּב הַמְּצִיאוֹת,
וּבְשָׁבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל, וְכָל מֵה שֶׁעוֹשִׂין יוֹתֵר רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ בְּקִיּוּם
הַמְּצוּוֹת וּבְלִמּוּד הַתּוֹרָה וּבִיּוֹתֵר בְּתַפְּלָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָלִים הוּא וְכָל
הָעוֹלָם בְּמַחְיָב הַמְּצִיאוֹת, שְׂאִין רוּאָה שׁוּם דְּבָר רַק עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת
חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, הַמְּחַיֶּה, הַמְּקַיֵּם וְהַמְּהַיְוֶה אֶת כָּל הַפּרִיאָה,
שֶׁהוּא תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁיִּפְּלֹל בּוֹ יִתְבַּרְךָ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עֲלִיַּת
הַמְּלָכוֹת (נִקְדָּה תַּחֲתוֹנָה) אֶל הַבִּינָה (נִקְדָּה עֲלִיוֹנָה), שֶׁמִּתְבּוֹנֵן בְּכָל
דְּבָר לִידַע שֶׁמְּלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.

זֶה כָּלוּל בְּתַבְּת א' שֶׁהוּא אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, לִידַע שְׂאִין בְּלַעֲדֵי
יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, בְּחִינַת (תְּהִלִּים טז, ח): "שׁוֹיְתִי הַנּוֹי"ה לְנִגְדֵי תְּמִיד", כִּי
א' הוּא שְׁנֵי יוֹדִי"ן עִם ו' כְּמִסְפָּר הַנּוֹי"ה נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה, יו"ד עֲלָאָה
הֵם שְׁלֹשׁ רֵאשׁוּנוֹת: כְּתוּר חֲכָמָה בִּינָה (וְהַעֲקָר בִּינָה), כִּי מְכַתֵּר אֵין
מְדַבְּרִים מֵרַב הָעֲלָמוֹ, וְכֵן חֲכָמָה נִכְלָלֵת בְּבִינָה, כִּי הֵן תְּרִין רַעֲיִן

דְּלֹא מִתְפָּרְשִׁין כַּיְדוּעַ, וְהֵן שֵׁשׁ סְפִירוֹת מְחֻסְדַּד עַד יְסוּד, יו"ד תַּתְּאָה
 הִיא הַמְּלָכוֹת, כִּי הַבּוֹרֵא יִתְבַּרְךָ נִתְלַבֵּשׁ בְּשֵׁשׁה יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה שֶׁהֵם
 הַיּוֹא"ו וְהֵם בְּגָבוֹל וּבְזִמְן וְכו'.

וְעַקֵּר עֲבוּדֹתֵנוּ, שְׁאֵנוּ בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת (נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְּקַבְּלִים
 עֲלֵיהֶם עַל מְלָכוֹת שָׁמַיִם), צָרִיכִים לְהַפְּלִל בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּלְהַעֲלוֹת אֶת
 הַשֵּׁשׁה יְמִים עַד הַבִּינָה, שְׁזֵה נַעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת, וְעַל-כֵּן אִזְ אֲנוּ שׁוֹבְתִים
 לְגַמְרֵי, כִּי נִתְגַּלִּית רַק הָאֶרֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא, יוֹם
 שְׁפָלוֹ שַׁבַּת (לְקוּי־מִוְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב), כִּי שַׁבַּת מוֹרָה עַל אֲמוּנַת
 הַיְחוּד, שְׁאֵנוּ מְאֻמִּינִים שְׁפָל הַפְּעֻלוֹת הַמְּשֻׁנוֹת שֶׁבְּשֵׁשׁה יְמִים, כִּי
 בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחַל הֵם פְּעֻלוֹת מְשֻׁנוֹת, שְׁבָכַל יוֹם נִבְרָאת פְּעֻלָּה
 מְשֻׁנָּה, וְנִמְשָׁכִין מֵאֶחָד הַפְּשׁוּט יִתְבַּרְךָ. וְעַל-כֵּן הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים
 שְׁזָכוּ לְהַגִּיעַ אֶל זֶה, לְהִיּוֹת נִכְלָלִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִינֵם רוֹאִים מְשׁוּם
 דְּבָר כִּי אִם אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, עַל-כֵּן נִקְרָאִים שַׁבַּת, כִּמּוֹ שְׁנֹאֲמַר בְּזֵהר
 הַקְּדוּשׁ, שְׁקִרְאוּ הַתְּלַמִּידִים לְרַבֵּם: אֲנִי שַׁבַּת וְכו', כִּי הוּא נִכְלָל בּוֹ
 יִתְבַּרְךָ, וּמֵאֵי שַׁבַּת? שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא^ב (יְתִרוֹ פ.ח.) עִם הַתְּגַלּוֹת
 אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעַל-כֵּן נִתְקַיֵּם אֶצְלָם (שְׁעִיָּה סא, ה"ו): "וְעַמְדוּ זָרִים
 וְרַעוּ צִאֲנָכֶם וּבְנֵי נֶכֶד אֶפְרַיִם וְכַרְמֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם, וְאַתֶּם כֹּהֲנֵי ה' תִּקְרְאוּ",
 כִּי הַכֹּל נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי אֲחֵרִים, כִּי שׁוֹפֵעַ עֲלֵיהֶם חֻסְדוֹ יִתְבַּרְךָ (עֵינ
 לְקוּי־מִוְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ד), וְאוּלַי זֹהוּי כְּפִנְתַּת חַז"ל (הוּבָא בְּנִלְקוּי־מִשְׁלֵי,
 רְמֵז תַּתְּקַמ"ז): "בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר" (מִשְׁלֵי י, כב) — זֹו שַׁבַּת, הֵינּוּ
 מִי שְׁזָכָה לְהַגִּיעַ אֶל זֶה לְהִיּוֹת נִכְלָל בּוֹ יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא שַׁבַּת, אִז
 נִשְׁפַּעַת עָלָיו עֲשִׂירוֹת וְכו'.

וְהֵנָּה הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּרָא אֶת הָאָדָם בְּדַמוֹת וּבְצֻלָּם תְּכַנִּיתוּ, זָכָר
 וּנְקֵבָה בְּרָא אוֹתָם, שֶׁהוּא כְּנִגְדַּד זְעִיר אֲנַפִּין וּמְלָכוֹת, קְשׁוּר הָעוֹלָם
 הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם הַבָּא, וְאִז כְּשֶׁמִּתְיַחֲדִים זֹהוּי עַקֵּר הַשְּׁלָמוֹת, וְהוּלָךְ
 לוֹ כְּסֻדָּר (עֵינ לְקוּי־מִוְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פכ), מֵאַחַר שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבַּרְךָ,
 עַל-כֵּן בְּאֶתֶר דְּאִית דְּכַר נּוֹקְבִיָּה לֹא אֵיִדְכַר תְּמַן^ג (זֵהר הַקְּדוּשׁ, חֶקֶת קפג),

ב) מהי שַׁבַּת? שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא.
 ג) בְּמִקוֹם שֵׁשׁ זָכָר נִקְבָּה לֹא נִזְכָּר שֵׁם.

ואם, חס ושלום, פגם בכרית ובכפרט בחטא הוצאת זרע לבטלה, שעל-ידי-זה הפריד את עצמו מזווגו, והחטא הזה מביא לכפירות וספקות באמונה, רחמנא לצלן, שמפריד בין העולם הזה לבין העולם הבא, ואז הולך לו שלא בסדרן, וחיייו מרוזים מאד מאד, שזה כלל הצרות והיסורים שעוברים על כל העולם, פי מי שאין לו אמונה, חיייו אינם חיים כלל, ועל-ידי פגם הכרית נתקלקלת האמונה, פי זה תלוי בזה, ועל-כן אשתו נעשית מתנגדת אליו, וכן מי שעדיין לא מצא את זווגו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פז) קשה לו למצא את זווגו, מאחר שנטה מזווגו, וכן קשה לו מאד המצב בכפרנסתו (עין שם חלק א', סימן כט), פי מאן דזריק פרוורין דנהמא עניות רדיף אפתריה, כל שכן מאן דזריק פרוורין דמחא"ד (זהר הקדוש פינתס רמד), והנה אין לה דבר שעומד בפני התשובה (ירושלמי פאה א, ה), ובכפרט בחטא הזה גלה בפרוש רבנו ז"ל שיש תשובה (עין שיחות-הר"ן, סימן עא), והתשובה לזה היא פונת אל'ויל', שזה שאמר אברהם לאליעזר (בראשית כד, ח): "ו'אם ל'א תאבה האשה ל'לכת א'ת'ר'יך", פי על-ידי אל'ויל' תאבה האשה, על-ידי-זה נעשה בה רצון אליו וכו', ומהי פונת אל'ויל' למעשה? זהו סוד הדמימה והשתיקה, שצריך להרגיל את עצמו לדם ולשתק, פי ברית המעור וברית הלשון תלויים זה בזה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יט), ואף שיבזהו ויצער אותו, יראה לדם ולשתק ולא להשיב למחרפו דבר, ויבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ואל יקפץ על המצערים אותו, רק יהיה סבלן גדול, ובזה שידם וישתק ויבטל את עצמו אליו יתברך, בזה יזכה שיאיר עליו אור הפתח וזא דעתיקא קדישא, ותתגלה אליו הארת "מלא כל הארץ כבודו", פי בזה שממעט בכבוד עצמו, ולא יהיה אכפת לו על בזיון כבודו, בזה מתרבה כבוד המקום, פי בזה מגלה, שאין בלעדו יתברך כלל, והכל ממנו יתברך (עין שם, סימן ו), ועל-ידי-זה זוכה לעלות עד הרצון העליון שנתגלה בימי אל'ויל' כנ"ל, אף זהו נסיון גדול מאד מאד, פי דרוך האדם

(ד) מי שזרק פרוורי לחם, עניות ורדפת אחריו, כל שכן מי שזרק פרוורי המם.

מי שְׁפָגַם וּבִכְפָּרְט בְּפָגַם הַבְּרִית, שֶׁהוּא תָּמִיד בְּכַעַס (עֵינֵי שִׁיחֹת-הַרְ"ן, סִימָן רמט), כִּי בִשְׁבִיל זֶה נִקְרָא הַחֹטָא הַזֶּה רַע' מִלְשׁוֹן בִּיזוּי, כִּי הוּא תָּמִיד בְּכַעַס וּבִקְפִידוֹת, שֶׁכָּל זֶה הוּא פָּגַם הָאֲמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (זֶהר הַקְדוּשׁ, בְּרֵאשִׁית כז): כָּל הַכּוֹעֵס כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, כִּי בּוֹדָאי אִם הֵיטָה אֲמוּנָתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל הֵם שְׁלִיחִים מִלְמַעְלָה, לֹא הֵיךְ כּוֹעֵס כָּלֵל, אֶף עַל-יַדֵּי פָּגַם הַבְּרִית נִפְגַּמְת דַּעְתּוֹ, כִּי (קִהְלֵת ז, ט): "כַּעַס בְּחֵיק כְּסִילִים יִנוּחַ", וְעַל-יַדֵּי-זֶה הוּא נִפְרָד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְהוֹלֵךְ לוֹ הַכֵּל שֶׁלֹּא כְּסֹדֵר וְכוּ', עַל-כֵּן כָּל מִי שֶׁרוּצָה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וּלְתַקֵּן הַכֵּל, יִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בְּמִדַּת הַשְּׁתִיקָה, שֶׁזוֹהִי בְּעֶצְמָה פְּנוּת אֵלּוּל בְּדַבְרֵי רַבּנוּ ז"ל, וְאֶף שִׁיִּצְעֵרוּ אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת נְאוּף, סִימָן כו): עַל-יַדֵּי הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה בּוֹרָא קְלִפּוֹת הַמִּתְלַבְּשִׁים בְּבִגְדֵי-אָדָם מִתְגַּדְּדִים וְחוֹלְקִים עָלָיו, וְעוֹשִׂין לוֹ יְסוּרִין, עַל-כָּל-פָּנִים יִרְאֶה לְדָם וְלִשְׁתֵּק לְמַחְרָפוֹ, וַיִּקְבֵּל הַכֵּל בְּאַהֲבָה, כִּי (אֲבוֹת ג, יג): "סִיג לְחֻכְמָה שְׁתִיקָה", כִּי בְּזֶה שְׁשׁוֹתֵק, מְגַלֶּה שֶׁכָּחוּ מֵהוּ, שֶׁזֶה בְּעֶצְמוֹ עֵקֶר הַחַ' כַּמְ"ה', לִידַע כָּחוּ מֵהוּ הוּא, כִּי הַכֵּל מִיָּדוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַשְּׁתִיקָה הִיא סוּד הַכֶּתֶר, שֶׁהוּא עֲתִיק"א קְדִישָׁא, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה — כְּשִׁזְזָה לְהַתְּגַלוֹת הָאוֹר הָעֲלִיוֹן מִי"ם הַחֻכְמָ"ה, הַמְּאִיר בְּאוֹר מְפֹלָא מְאֹד מְאֹד, וְעַל-כֵּן שׁוֹתֵק לְמַחְרָפָהוּ, וְאֵינוֹ מְשִׁיב, כִּי יוֹדַע אֲשֶׁר הַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם שְׁלוּחֵי הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, וְסוֹבֵל הַכֵּל מֵהַ שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְזֶה בְּחִינַת (אֵיּוֹב יג, ה): "מִי יִתֵּן הַחֵרֶשׁ תַּחֲרִישׁוֹן וַתְּהִי לָכֶם לְחֻכְמָה", עַל-יַדֵּי שִׁישְׁתֵּק יַעֲלֶה אֶל סוּד הַחֻכְמָ"ה הָעֲלִיוֹנָה, הַתְּגַלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כַּח"ח מ"ה, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל (בְּרֵכוֹת סב.): קִבְּלָה דִּיְסוּרֵי — שְׁתִיקוֹתָאֵי, וְכֵן הוּא בִירוּשְׁלָמִי (שֵׁם ט, א): סְמָא דְכֻלָּא מִשְׁתּוֹקָאֵי, כִּי עַל-יַדֵּי שְׁשׁוֹתֵק, עַל-יַדֵּי-זֶה מִתְּגַלֶּה עָלָיו אוֹר גְּדוֹל וְנִפְלָא עַד מְאֹד, וְכַמּוֹבָא בְּאַגְרַת הַמוֹסֵר לְהַגְרָ"א, אֲשֶׁר מְלַאכִים אֵינָם יְכוּלִים לַעֲמֹד עַל יָדוֹ, עֵינֵי שֵׁם; וְזוֹהִי מַעֲלַת הַזְּזוּכָה לְשֹׁמֵר אֶת דְּבוּרוֹ, שֶׁמְגִיעַ עַל-יַדֵּי-זֶה לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹבָא בַּזֶּהר הַקְדוּשׁ (חֻקַּת כִּפּג): כָּל מֵאן דְּנִטֵּר פּוּמִיָּה

(ה) עֲצָבִי.

(ו) קִבְּלֵנוּ בְּמִסְרַת, שֶׁהַשְּׂכָר עַל הַיְסוּרִים שְׂכָאִים עַל הָאָדָם בָּא, כְּשֶׁמְקַבְּלִים בְּאַהֲבָה וְשׁוֹתֵק עֲלֵיהֶם.

(ז) הַסֵּם הַטּוֹב לְכֹל — שְׁתִיקָה.

וְלִישְׁנֵיהּ זֹכָה לְאַתְלַבְּשָׁא בְּרוּחָא דְקַדְשָׁא יְכוּי, עֵינ שָׁם. כִּי בְּאַמַּת
 אֵין בְּלֻעְדֵיּוֹ יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֵּל לְכָל עֵצָם
 עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ הַמְלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשׁ וּבְצִמְצוּם כְּזֶה, וְכָל
 דְּבוּר וְדְבוּר שְׁאָדָם מְדַבֵּר, הוּא הֵיכְלוֹת וְעוֹלָמוֹת לְקַבֵּל בּוֹ אִוְרוֹ
 יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן בְּשְׁאָדָם בְּקִטְנוֹת גְּדוּלָה, וּמַחוּ מִבְּהֵל וּמִבְּלָבֵל, תְּהִי
 וְכִהוּ וְחֻשְׁף, בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְירוֹת נוֹרָאָה, וְעוֹמֵד בְּנִסְיוֹן לִידַע בְּאַמוּנָה
 בְּרוּרָה וּמְזַכֵּת, שְׁאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלֻעְדֵיּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְדַבֵּר קִטָּן וְדַבֵּר
 גְּדוּל הוּא מְנַנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וּמְמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְאַרְיִכוֹת
 אֲפִים (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר״ו, חֵלֵק א׳, סִימָן קנח), לְהַאַרִיף אִפּוֹ עַל כָּל מֵה
 שְׁעוֹבֵר עָלָיו, אֲזִי נִתְעוֹרֶרֶת בּוֹ רוּחַ קְדֻשָּׁה וְטְהָרָה וְנִנְסָרִין מִמֶּנּוּ
 הַדֵּינִים, וְהוּא בָּא לְפָנַי מְלֶךְ הַכְּבוֹד בְּרוּחַ נְמוּכָה וּבְלִב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָה,
 וְאֲזִי דִיקָא יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג זֵיו, אִוְר וְחַיּוֹת אֱלֻקוֹת בְּהַאֲרָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה
 כְּשִׁמְשׁ בְּצַהֲרִים. וְהַעֲקֹר שְׁתַּק, שְׁתַּק, אֶהוּבִי, אַחִי, בְּשַׁעָה שְׁאַתָּה
 בְּקִטְנוֹת, וְתִקְבֵּל הַכֵּל בְּאַהֲבָה וּבְסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְחַלוּ
 לָךְ עַל כָּל עוֹנוֹתֶיךָ.

אָף צָרִיף לְאַחוֹז תְּמִיד בְּמִדַּת הַתְּשׁוּבָה, כִּי ״מִי יֹאמֵר זְכִיתִי לְבִי
 טְהָרְתִי מִחַטָּאתַי״ (מְשָׁלִי כ, ט), כִּי בְּשַׁעָה שְׁהָאָדָם אוֹמֵר: חַטָּאתִי,
 עוֹיִתִי, פֶּשַׁעִתִי, אֲפֵלוּ זֶה אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּבֵר לְכָב בְּלִי פְּנֵיהּ, וְעַל-כֵּן
 צָרִיף לַעֲשׂוֹת תְּמִיד תְּשׁוּבָה עַל הַתְּשׁוּבָה הָרֵאשׁוֹנָה, וְאִף שְׁכַבֵּר
 עֲשֵׂה תְשׁוּבָה, וְהַשִּׁיג שְׁאֵין בְּלֻעְדֵיּוֹ יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יַעֲשֵׂה
 תְּשׁוּבָה, כִּי עֲדִין הַשְּׁגָתוֹ הִיא בְּחִינַת גְּשָׁמִיּוֹת נִגְדַּת הַהֲשָׁגָה שְׁלֵמָה עַל-הָ
 מְזָה, וְזוֹ בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא כְּלוֹ שְׁבַת, כְּלוֹ תְשׁוּבָה, כְּמוֹ
 שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ל, ב): ״וְשַׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹקֶיךָ״, כִּי עַקֵּר הָעוֹלָם הַבָּא
 הוּא הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יְרֵמְיָהּ לֵא, לג): ״כִּי כֻלָּם יִדְעוּ
 אוֹתִי לְמַקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם״, וּבְכַעַת הַזֹּאת שִׁישִׁיגוּ הַשְּׁגָה יִתְרָה, אֲזִי
 יַעֲשׂוּ תְשׁוּבָה עַל הַתְּשׁוּבָה הָרֵאשׁוֹנָה, וְזֶה בְּעֲצָמוֹ הַבְּקִיאוֹת שְׁמִכְרָח
 כָּל הַרוּצָה לְשׁוֹב לְהִיּוֹת בְּקִי בְּהַ אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי (שִׁיר הַשִּׁירִים ו,
 ג), שְׁזוּהִי בְּחִינַת (תְּהִלִּים קלט, ח): ״אִם אֶסַּק שְׁמַיִם שָׁם אָתָּה וְאַצִּיעָה

(ח) כֵּן מִי שְׁשׁוֹמֵר פִּיּוֹ וְלִשׁוֹנוֹ, זֹכָה לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּרוּחַ-הַקְּדוֹשׁ.

שָׂאוֹל הִגִּיד, "הֵן כְּשִׁזְזוּכָה כָּבֵד לְאִיזוֹ הַשְּׂגָה וַיִּדְעָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, צָרִיף לִידַע כִּי עֲדִין אִינוֹ יוֹדַע כָּלֵל, וְעֲדִין צָרִיף לְעֲלוֹת גְּבוּהַ מֵעַל גְּבוּהַ, וּלְהַפּוֹף אֶפְלוֹ שְׂנַפֵּל לְעַמְּקֵי עַמְּקֵים בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמַתְחָתָיו, עֲדִין אֵין שׁוֹם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וּמִכָּל הַחֲשֵׁף יְכוּלִים לְצֵאת עַל-יַדֵי גִדְל כַּח הַצְּדִיק הָאֵמֶת, הַמְּגִלָּה אֶת דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה, וְעַקֵּר הַבְּקִיאוֹת הוּא, שְׂצָרִיף לִידַע שֶׁהוּא תָּמִיד צָרִיף לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בֵּין בְּעֲלִיָּה וּבֵין בִּירִידָה, וְעַל-יַדֵי-זֶה לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל, כִּי עַקֵּר הַנְּפִילָה שֶׁל הָאָדָם הוּא רַק, כְּשִׁחֻשׁב שְׂכָבָר הַגִּיעַ לְאִיזוֹ דְּרָגָה, וְעַכְשָׁו נִפֹּל מִמֶּנָּה, אֲבָל אִם יִחַקֵּק הַיֵּטֵב בְּדַעְתּוֹ, שֶׁהוּא צָרִיף תָּמִיד לְעַסֵּק בְּתְשׁוּבָה בֵּין בְּעֲלִיָּה וּבֵין בִּירִידָה, לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל, וְאִז אִם יִהְיֶה עַקְשָׁן גְּדוֹל בְּזֶה, יִזְכֶּה לְהַתְּעַלּוֹת בְּכָל פַּעַם וְכוּ', וְהַעֲקֵר לִידַע שֶׁאֵין יוֹדְעִין כָּלֵל מִהֵי עֲלִיָּה וּמִהֵי יְרִידָה, כִּי יְכוּל לְהִיּוֹת דִּיקָא בְּשַׁעָה שֶׁהוּא גְרוּעַ מְאֹד מְאֹד בְּעֵינֵי עַצְמוֹ, שְׂדִיקָא אִז הוּא מְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּהַתְּקַרְבוֹת נִפְלְאוֹה וְכוּ', וְלַהֲפֹף כְּשִׁנְדָּמָה לוֹ שֶׁהוּא כָּבֵד מְקַרֵּב וְכוּ', אִז דִּיקָא יְכוּל לְהִיּוֹת שֶׁהוּא מְרַחֵק בְּיוֹתֵר וְכוּ'.

עַל-כֵּן הָעַקֵּר לֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל זֶה כָּלֵל, רַק לְעֲשׂוֹת תָּמִיד תְּשׁוּבָה וְלֹא לְהִסְתַּפֵּל לְאַחֲרָיו כָּלֵל, אִף שֶׁעֲשָׂה עַד רַגַע זֶה מַה שֶׁעֲשָׂה וְכוּ', וְאִז כְּשִׁלֵּף בְּדַרְךָ זוֹ, יִמִּין הַשֵּׁם פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ, וְזֶה שְׂאֲמָרוֹ חִז"ל (שַׁבָּת קד.): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִם חוֹזֵר בּוֹ, אֲנִי קוֹזֵר לוֹ כְּתֵר כְּמוֹנִי, "כְּתֵר" דִּיקָא, כִּי עַל-יַדֵי הַתְּשׁוּבָה עוֹלָה עַד הַכְּתֵר שֶׁהוּא הָאֲרֵת עֲתִיקָא קְדִישָׁא, לִידַע שֶׁאֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וּמִה שֶׁהִיא עַד עַכְשָׁו "כְּרֵת" — שֶׁהִיא נִכְרֵת מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, חַס וְשְׁלוֹם, עַל-יַדֵי-זֶה נִתְהַפֵּף לְתַכְלִית הָעֲלִיָּה אֶל הַ"כְּתֵר", וְכָל זֶה זוֹכִים כְּשִׁשׁוֹתֵק לְמַחְרָפָהוּ וְכוּ'.

וְהִנֵּה הַנְּבִיא (הוֹשַׁע יד, ב-ג) אוֹמֵר: "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעוֹנֶיךָ, קָחוּ עִמְכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'" וְגו', וְאֲמָרוֹ חִז"ל בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה לַח, ד): אָמַר לָהֶם [הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא]: דְּבָרִים אֲנִי מִבְּקָשׁ, [בְּכּוֹ וְהַתְּפִלָּה לְפָנַי, וְאֲנִי מְקַבֵּל אֶתְכֶם] וְכוּ', כִּי אֵין אֲנִי

מִבְּקֶשׁ, לֹא זָבַח וְלֹא קָרְבָּנוֹת אֲלָא דְבָרִים, שְׁנֹאֲמַר: קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה', וּבְכַפְסִיקְתָּא דְרַב כְּהֵנָּא (פְּרָשָׁה כה) אֵיתָא עַל פְּסוּק זֶה: "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל" — אֲפֵלוּ כְּפִרְתָּ בְּעֵקֶר, אָדָם עוֹמֵד וּמְחַרְף וּמְגַדֵּף בְּשׁוֹק, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לוֹ: עֲשֵׂה תְשׁוּבָה בִּינִי לְבִינְךָ וְאֲנִי מְקַבְּלְךָ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, כִּי עֵקֶר הַשְּׁעַר וְהַפֶּתַח לְכַנֵּס אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ הוּא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פד), שֶׁתְּרָאָה לְיַחַד לְעֶצְמָהּ מְקוּם מְיַחַד שְׁאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם וְשָׁם תֵּשֵׁב, וְתִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וַיִּשְׁפֹּף לְבוֹ הַשְּׁבוּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיִּסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ הַכֹּל בְּפִרְטֵי פִרְטוּיֹת כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה וּפְגָם עַד עֶכְשָׁו, וַיִּפְצֵר מְאֹד מְאֹד בְּתְפִלָּה וּבְקִשָּׁה, שְׁיִרְחַם עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וַיּוֹצִיאוּ מֵהַחֲשֵׁף שְׁנֹלְכָד בּוֹ, וַיִּרְחִיב בְּזֶה אֶת הַדְּבוּר מְאֹד מְאֹד, וְאֵף שִׁיְהִיָּה קִשָּׁה וְכַבֵּד עָלָיו בְּתַחֲלָה מְאֹד מְאֹד, אֵף-עַל-פִּי-כֵן אֵל תִּסְתַּכֵּל עַל זֶה כָּלָל. וּבְמִדְרָשׁ שׁוֹחֵר טוֹב (תְּהִלִּים קיט): "וַיִּשְׁאַבוּ מַיִם" (שְׁמוּאֵל-א ז, ו) — וְאֵיזָה מַיִם הָיוּ שׁוֹאֲבִים וְשׁוֹפְכִים? אֲלָא שֶׁעָשׂוּ תְשׁוּבָה וְשִׁפְכוּ לְבָם כַּמַּיִם לְפָנָי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ק), שֶׁמְקַטֵּן וְעַד גְּדוּל אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּאַמֶּת, כִּי אִם עַל-יַדֵּי הַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בִּינוּ לְבִין קוֹנוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה כְּתִינוּק הַמְּדַבֵּר לְפָנָי אָבִיו, כִּי כָל מִי שֶׁחוּטָא וְאוֹמֵר חֲטָאתִי, אֵינִן לְמַלְאָךְ רְשׁוֹת לְגַע בּוֹ (בְּמִדְרָב רַבָּה יא, טז), כִּי אֵינִן הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פּוֹסֵל לְבָרְיָה אֲלָא לְכָל הוּא מְקַבֵּל, הַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים בְּכָל שְׁעָה, וְכָל מִי שֶׁמְבַקֵּשׁ לְהַפְּנֵס — יִכְנֵס (שְׁמוֹת רַבָּה יט, ד), כִּי אֵינִן מְפָה בְּעוֹלָם שְׁאִין לָהּ רְפוּאָה, רְפוּאָתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע הִיא תְשׁוּבָה (מִדְרָשׁ תְּנַחֲוּמָא בְּרַאשִׁית ח), וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע אֲשֶׁר אֵינִן עוֹד דְּבַר הַמְּפָה וּמְכַנִּיעַ אֶת הַיֵּצֵר הָרַע הַבוֹעֵר בְּאָדָם בְּפִרְט בְּתַאֲנוֹת נְאוּף, כִּי אִם עַל-יַדֵּי דְבוּרִים קְדוּשִׁים, לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ תָּמִיד בְּעַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָּה, וּלְפָרֵשׁ בְּכָל פְּעַם אֶת כָּל חֲטָאָיו, עוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו, כִּי אֲצַטְרֵךְ בְּרַגְשׁ לְפָרֵשׁ חוּבוֹי כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִיהוּ, בְּגִין דְּמֵאֵן דְּמִפְרֵשׁ חֲטָאוֹי לָא אֶתְמַסֵּר דִּינִיָּה אֲלָא בְּיַדָּא דְּמַלְכָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחוּדוּהִיא (זֶהר הַקְדוּשׁ

(א) צָרִיךְ בְּ-אָדָם לְפָרֵשׁ חֲטָאָיו כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא, כִּי מִי שֶׁמְפָרֵשׁ חֲטָאָיו, לֹא נִמְסָר דִּינוֹ אֲלָא בְּיַדֵּי הַמְּלָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבַדוֹ.

אֲשֶׁר תרעה בַּנְחַל קעט

פִּנְחָס רלא), אַף צָרִיכִים עַל הַתְּבוּדוֹת עֲקֻשָׁנוֹת גְּדוּלָה, כִּי דִיְקָא בַּגְּלָל
שֶׁהוּא תִּקּוּן נִצְחֵי כְּזֶה, אֲשֶׁר עַל יְדוֹ יִזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לְצֵאת מִזֹּאת
הַתְּאֵנָה (עֵינִי לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, ראש חֲדָשׁ, הַלְכָה ד'), כִּי רַק עַל־יְדֵי הַתְּבוּדוֹת
מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, יִזְכֶּה לְצֵאת מִגְּנוּת הַתְּאֵנָה הַזֹּאת, עַל־כֵּן דִּיְקָא עַל
זֶה מִתְגַּבֵּר מְאֹד מְאֹד הַיֵּצֵר הָרַע "נִישֵׁט צוֹ גְּלוּבָן" "נִישֵׁט צוֹ רַעְדָן"
"טֵאָהֵן אַנְדֶּעֶרע עֲבוֹדוֹת"^ב.

עַל־כֵּן רָאָה גַם רָאָה מָה שְׂרוּצָה הַפְּעַל־דְּבָר לְעִשׂוֹת עִמָּךְ וְכוּ'
וְכוּ', מֵהָר עֲמַד מִמְקוֹמָךְ וְיִרְדֶּף בְּזִרְיוֹת אַחַר מְקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שָׁם
בְּגִי־אָדָם, וְתִשְׁטַח אֵלָיו כַּפְּיָךְ, וּבִקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וּבְחַחְנוּנִים לְפָנָיו
?תִּתְבַּרֶךְ שְׁלֵבֶל תֵּאבֹד לְנִצְחָה, כִּי יָפָה תְּפִלַּת הַחוֹלָה עַל עֲצָמוֹ יוֹתֵר
מִכָּל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נג, יט), וְאִם הֵייתָ יוֹדֵעַ מַעֲלַת תְּפִלַּתְךָ אֲצִלוֹ יִתְבַּרֶךְ,
הֵייתָ עוֹסֵק בְּזֶה בְּכָל יוֹם שְׁעוֹת רַבּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ
חז"ל (הוֹבָא בְּיַלְקוּט תְּהֵלִים, רְמֵז תרכג): בְּשַׁעֲהַ שְׂאָדָם עוֹמֵד בַּתְּפִלָּה,
?הָא שְׂמַח שְׁעוֹבֵד לְאֵלֹק שְׂאִין כְּמוֹתוֹ בְּעוֹלָם וְכוּ', עוֹד שָׁם (רְמֵז
תשסד): מִי שִׂיּוֹדֵעַ שְׂחֻטָּא, וּמִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם עַל הַחֻטָּא, וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן
עִם הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, מִיָּד מוֹחֵל לוֹ וְכוּ'.

אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, שְׂזַכִּינוּ לִידַע מְרַבֵּי אֶמֶת כְּזֶה, הַמְּגַלָּה
לְשַׁפְּלִים כְּמוֹנוֹ אִוְרוֹת נוֹרָאִים כְּאֵלוֹ, דְּבָרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, סוּדוֹת
וְרֵזֵי דְרִזִּין, פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת כְּאֵלוֹ, דְּבָרִים שְׂכֻסָּה עֲתִיק יוֹמִין וְכוּ',
דְּבָרִים שְׁהִיוּ גְּנוּזִים וְסִתּוּמִים בְּכָל הַדּוֹרוֹת וְכוּ', טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם
?תִּתְבַּרֶךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חָנָם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׂנִזְכֶּה לְהִתְאַחַז בּוֹ ז"ל,
וּכְבָּר אָמְרוּ חז"ל (זֵהָר הַקְּדוּשׁ, נְשֵׂא קל): בְּיוֹמֵי דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא לָא
?יִמְרוּן חַד לְחַד אֵלֶיךָ לִי חֲכָמְתָאִי, דְּכָתִיב (יִרְמִיָּה לא, לג): "וְלֹא יִלְמְדוּ
עוֹד אִישׁ אֶת רַעְהוּ" וְגו' "כִּי כָּלֵם יִדְעוּ אוֹתֵי לְמַקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם"
וְכוּ', כִּי עַל־יְדֵי שְׂיַעֲסָקוּ בַּתְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אֲזַ

ב) לא להאמין, לא לדבר, לעשות עבודות אחרות.
ג) בימות מלך המשיח לא יאמר איש לרעהו תלמד אותי חכמה.

אָהפּף אַל עמִים שׁפּה בְּרוּהָ לְקֹרָא כְּלָם בְּשֵׁם ה' וְגו', עַל־יְדֵי־זֶה יִתְעַר הָאִי רוּחָא דְחַיִּי לְמִשְׁיחָא^ד (עֵינן לְקוּטֵי־מוֹהַרְזֵן, חֶלֶק א', סִימָן ב), וְרוּחָא דְלְהוּן יַדַע כְּלָא^ה וְכו', עֵינן שֵׁם הַיֵּטֵב בְּזִהַר וְתַבִּין.

וְהִתְכַרַח לִי לְקַצֵּר מְרַב יִסּוּרִים שְׁעוֹכְרִים עָלֵי בְּגוּפִי, לֹא עָלִינוּ, וְלֹא אוֹכַל לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ לְהֶאֱרִיךְ, וְגַם כָּל זֶה נִכְתַּב בְּנֶס, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד, וּמִבְּקֵשׁ לְהִתְפַּלֵּל בְּעַדֵּי...

תְּכַף־וּמְיָד כְּשֶׁתִּקְבַּל מִכְּתָבִי זֶה, תִּכְתַּב לִי אִם קִבַּלְתּוּ, וְאִם הִחִיָּה אוֹתְךָ, וּבְשָׁבוֹעַ הַבָּא, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אֲשַׁלַּח לְךָ כָּל הַקּוּוֹטְרָסִים שֶׁבִּקְשָׁתָּ.

תרעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֻדָּר שׁוֹפְטִים, רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל ה'תשל"ב

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ אֶל אָהוּבֵי, אָחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֶחַ.

מִכְּתָבְךָ הַיָּקָר אֲשֶׁר הִרְבֵּה חֲפִיּוֹתִי וְקוֹיֹתִי לוֹ בְּשִׁמְחָה רַבָּה קִבַּלְתִּי בְּתַחֲלַת הַשָּׁבוֹעַ, וְעַקֵּר שִׁמְחָתִי הִיא, כִּי אָנִי רוֹאֶה אֶת גְּדֹל תְּשׁוּקַת לְבָבְךָ אֶל הַתּוֹרָה, וְאִיךְ שְׁאַתָּה מוֹסֵר אֶת נַפְשְׁךָ לְזִכּוֹת לְהַשְׁאֵר עַל דְּלֹתוֹת הַתּוֹרָה וְכו'.

^ד (תְּתַעֲוֹרֵר הַרוּחַ הַזֶּה שֶׁל חַיִּים לְמִשְׁיחָת.)
^ה (וְהַרוּחַ שֶׁלָּהֶם תִּדַע הַכֹּל.)

מה אמר לך, אחי, ידידי היקר, חזק והתחזק מאוד מאוד. וכבר אמרו חז"ל (אבות ה, כו): "לפנים צערא אגרא", ופרש הרבא: כפי רב הצער שאתה סובל בלמוד התורה ועשיית המצוה, יהיה שכרך מרבה מאוד מאוד. ובפרט כששולטת על האדם רוח סערה על-ידי הדבור, בחינת (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דברו", הן מה שהוא פגם עד עכשו בדבור פיו, והן כשאחרים דוקרים אותו בחרב פיהם, ועושים לו יסורים גדולים, והוא מתחזק לברח אז אל התורה אז, נמשכים עליו חסדים גדולים, שזהו מה שאמרו חז"ל (תגינה יב): הלומד תורה בלילה (בשעה שהוא בעניויות ודחקות ומסבב ב'סורין' וחשף בלילה), הקדוש-ברוך-הוא מושף עליו חוט של חסד ביום, [ושנתרחב מחו וזוכה לקרון פני משה, שהוא סוד התגלות הדעת, הארת התפלין (עין כל זה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לח)]. וכבר ידוע מה שאמרו חז"ל (ברכות ה): שלש מתנות טובות נתן הקדוש-ברוך-הוא לישראל, וכלן לא נתנן אלא על-ידי 'סורין, וחשב חד מינייהו תורה, על-כן אמרו (שם לב), שהוא אחד מהדברים המצריכים חזוק, כי הבעל-דבר אורב מאוד מאוד למנע את האדם מלמוד התורה, ונותנו לעשות הכל, אבל העקר לא ללמד תורה, כי הוא יודע שלמוד התורה הקדושה מבטלו לגמרי לגמרי, כמו שאמרו חז"ל (קדושין ל): כף אמר הקדוש-ברוך-הוא לישראל: אני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקין בתורה, אין אתם נמסרים בידו, ואם אין אתם עוסקין בתורה, אתם נמסרים בידו וכו', עין שם; ואמרו (עבודה זרה ה): אשריהם ישראל, בזמן שעוסקים בתורה ובגמילות חסדים, יצרים מסור בידם, ואין הם מסורים ביד יצרים וכו', עין שם.

ושמעתי פעם אחת מאחד מאנשי שלומנו, למה במאמר הראשון שבלקוטי-מוהר"ן, ששם מדבר רבנו ז"ל ממעלת למוד תורת הקדש, ואיך שעל-ידי התורה מכניעים את היצר הרע שמכניס באדם רוח שטות וכו', ועל-ידי התורה נתקבלים כל התפלות והבקשות וכו',

(א) רבי עובדיה מברטנורא.

וְעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה נוֹתְנִים כַּח לַמְּלָכוֹת (נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי),
 לְקַבֵּל מֵהַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה, שְׂיֻכַּל לְהִסְתַּכֵּל בַּחַיּוֹת אֱלֻקוֹת שְׂיִישׁ בְּכָל
 דְּבָר — דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, שְׁמָה דִּיקָא מְגַלָּה רַבְּנּוּ ו'ל,
 שֶׁהֵיִצֵּר הָרַע מִתְּלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמִצְוֹת, וּמִטְעָה אֶת הָאָדָם כְּאִלוֹ מִסִּיתוֹ
 לַעֲשׂוֹת מִצְוָה, וּבְאֵר, שֶׁצָּרִיךְ לִידַע, שְׂמֵאֲחֵר שְׂרַבְּנּוּ ו'ל מְגַלָּה פֹה
 מַעֲלַת לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְאֵל מֵה יְכוּלִים לְהַגִּיעַ עַל יְדֵה, צָרִיךְ
 לִידַע שֶׁהֵיִצֵּר הָרַע יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעוֹלָם לְרַחֲקוֹ מֵהַתּוֹרָה,
 כִּי הֵלֹא עַל-יְדֵי לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יִתְבַּטֵּל לְגַמְרִי. וְאִיךְ אֶפְשָׁר
 לוֹ לְרַחֵק אֶת הָאָדָם מֵהַתּוֹרָה, הֵלֹא לֹא יִשְׁמַע לוֹ? אֲלֹא הוּא יִתְלַבֵּשׁ
 עֲצָמוֹ בְּמִצְוֹת, שְׂיִלְךָ עֲכָשׁוֹ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה זֹו אוֹ מִצְוָה זֹו "אֲבִי
 נִישֵׁט לְעִרְנֵעֵן"^ב, עַל-כֵּן עֲצָתְךָ לְהַתְּגַבֵּר בְּכַח גְּדוּל, וְלִבְלִי לְהִסְתַּכֵּל
 עַל שׁוּם דְּבָר, וְלִכְרַח אֵל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא יִכְנַע
 לְגַמְרִי, וְזֶה מֵה שְׂאֲמָרוֹ חז"ל (בְּרִכּוֹת סג:): אֵינן דְּבָרֵי תּוֹרָה מִתְקַיְּמִין
 אֲלֹא בְּמִי שְׂמִמִּית עֲצָמוֹ עֲלֶיהָ וְכוּ', כְּאִלוֹ אֵינּוּ בְּעוֹלָם כָּלֵל, שְׂאֲזוֹ לֹא
 יִסְתַּכֵּל כָּלֵל עַל שׁוּם מְנִיעָה וְעִכּוּב וְכוּ'. [וְעַיִן בְּסִפְרֵי זֶרַע קִדְשׁ (פְּרָשַׁת
 שׁוֹפְטִים): לְפַעְעִמִּים הַנִּשְׁמָה נִגְשֶׁת לַעֲשׂוֹת טוֹב, וְאִי אֶפְשָׁר לְדַחֲוֹתָהּ
 לְגַמְרִי, מֵה עוֹשֶׂה הֵיִצֵּר הָרַע, שְׂמִתְיָרָא שְׂיִישׁ לְלַמּוֹד בְּהַתְּמַדָּה כַּח
 שְׂמִמְחָה אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חז"ל (קִדְוִשִׁין ל:): אִם אָבֵן הוּא נִמְחָ, לְכֵן
 מְזַמֵּן לוֹ אֵיזוֹ מִצְוָה, כְּדִי שְׂעַל-יְדֵי-זֶה יִקְרַר אֶת עֲצָמוֹ מֵהַתְּלַהֲבוֹת,
 וְלֹא יְבוֹא לַעֲשׂוֹת דְּבָר יוֹתֵר גְּדוּל, כִּי יִסְבֵּר שְׂכָבֵר הוּא טוֹב בְּמִצְוֹת,
 עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ].

וְכָבֵר יְדוּעַ לָנוּ מֵאֲמֵר רַבְּנּוּ ו'ל, שְׂאֲמֵר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט):
 נִכְסֵפְתִּי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֵל עֲשִׂיָה, שְׂיִהִיָה חַיּוֹב אֲצֵל כָּל
 אָחֵד וְאָחֵד לְלַמַּד כֶּךָ וְכָךָ בְּכָל יוֹם חֵק וְלֹא יַעֲבֹר. וְאֲמֵר שְׂאֲפִלוֹ
 אוֹתָם הָאֲנָשִׁים הַרְחוּקִים מִן הַקְּדוּשָׁה מְאֹד מְאֹד, שְׂנִלְכְּדוּ בְּמִצְוֵה
 רְעָה עַד שְׂרַגִּילִין בְּעֵבְרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, רַחֲמָנָא לִישְׁזֻכּוֹ,
 אַף-עַל-פִּי-כֵן הַפֶּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גְּדוּל כָּל-כֶּךָ, עַד שְׂיְכוּלָה לְהוֹצִיאָם
 מִן הָעֵבְרוֹת שְׂרַגִּילִין בְּהֵם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִם יַעֲשׂוּ לְהֵם חֵק קְבוּעַ

(ב) הָעֵקֶר לֹא לְלַמַּד.

וְחַיִּיב חֶזֶק לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כֶּף וְכֶף יִהְיֶה אִיךָ שְׂיֵהְיָה, בְּיָדָי יִזְכּוּ
לְצֵאת מִמְצוֹדְתָם הֲרַעַה עַל-יָדֵי גְדוֹל כַּח הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', עֵינַי
שָׁם; וְעֵינַי בִּירוּשָׁלַיִם (חגיגה א, ז), שְׁאֵלוּ אוֹתִי עֲזוּבוּ וְתוֹרַתִי שְׁמְרוּ,
הַמְּאוֹר שְׂבֵה הִיָּה מְקַרְבֵּן אֶצְלִי, כִּי הַתּוֹרָה מְקַשְׂרֶת אֶת הָאָדָם אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ. וְאָמְרוּ (שם בבלי ג): מַה דְּרַבֵּן זֶה מְכַוֵּן אֶת הַפְּרָה לְתַלְמִיָּה,
אִף דְּבָרֵי תוֹרָה מְכַוֵּנִין אֶת לוֹמְדֵיהֶן מִדְּרָכֵי מִיתָה לְדְרָכֵי חַיִּים וְכוּ',
כַּמוֹכָא בַּמְדְּרָשׁ (בַּמְדְּבָר רַבָּה יד, כב): נִקְרְאת הַתּוֹרָה אוֹר, שֶׁהִיא מְאִירָה
אֶת הָאָדָם מֵהַיְעָשָׂה, וְלִפִּי שֶׁהַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אֶת הָאָדָם כִּי־צַד יַעֲשֶׂה
רְצוֹן הַמְּקוֹם, לְפִיכֶף שֶׁכֵּר הַתְּלַמוּד גְּדוֹל וְכוּ'. וְאָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל (ספֵר
הַמִּדּוֹת, אוֹת לַמוֹד, סִימָן י): כָּל יְדִיעָה בְּמִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה, הֵן מְצוּוֹת שְׂבִין
אָדָם לְחִבְרוֹ הֵן מְצוּוֹת שְׂבִין אָדָם לְקוֹנֹו, הַיְדִיעָה הַזֹּאת בְּעֶצְמָהּ הִיא
הַצְּלַחַת הַנֶּפֶשׁ, כִּי (דְּבָרִים רַבָּה ד, ד): הַנֶּפֶשׁ וְהַתּוֹרָה נִמְשָׁלוּ לְגַר, הַנֶּפֶשׁ
דְּכֹתִיב (מְשָׁלִי כ, כז): "גַּר ה' נִשְׁמַת אָדָם", הַתּוֹרָה דְּכֹתִיב (שָׁם ו, כג):
"כִּי גַר מְצוּה וְתוֹרָה אוֹר", אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאָדָם: הִנֵּה גַרִי
בְּיָדְךָ וְגַרְךָ בְּיָדִי, אִם שְׁמַרְתָּ אֶת גַּרִי, אֲנִי מְשַׁמֵּר אֶת גַּרְךָ, וְאִם כִּבִּיתָ
אֶת גַּרִי אֲנִי מְכַבֵּה אֶת גַּרְךָ וְכוּ'.

וְאִף שְׁעָבַר עָלֶיךָ עַד עַכְשָׁו מֵהַ שְׁעָבַר, אַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל,
כִּי אָמְרוּ חַז"ל (ירוּשָׁלַיִם, ראש השנה ד, ח): כִּי־נֶן שֶׁקִּבַּלְתֶּם עָלֵיכֶם עַל
תּוֹרָה, מַעֲלָה אֲנִי עָלֵיכֶם כָּאֵלוּ לֹא חֲטַאתֶם מִימֵיכֶם, וְכָל הַעוֹסֵק
בַּתּוֹרָה, אֵינוֹ צָרִיךְ לֹא עוֹלָה וְלֹא חֲטָאת וְלֹא מְנַחָה וְלֹא אֲשֶׁם (מְנַחוֹת
ק"י), כִּי (ירוּשָׁלַיִם פֶּאֶה א, א): כָּל הַעוֹלָם כְּלוֹ אֵינוֹ שׁוֹה לְדַבֵּר אַחַד
שֶׁל תּוֹרָה, וְאֶפְלוּ כָּל מְצוּוֹתֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה אֵינֶן שׁוֹוֹת לְדַבֵּר אַחַד מִן
הַתּוֹרָה וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וּבַגְּמָרָא (מְגִלָּה טז): אֵיתָא: גְּדוֹל תְּלַמוּד תּוֹרָה
יֹתֵר מֵהַצְּלַחַת נְפְשׁוֹת וְיֹתֵר מִבְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, "וְיֹתֵר מִכַּפּוּד אָב
וְאִם", שֶׁכָּל אוֹתָן הַשָּׁנִים שֶׁהִיָּה יַעֲקֹב בְּבֵית עֶבֶר לֹא נַעֲנֵשׁ (עֵינַי פְּרוּשׁ
רש"י, יַעֲקֹב לְמַד תּוֹרָה י"ד שָׁנִים בְּבֵית עֶבֶר), וְהֵבֵן לְמַעֲשָׂה...

וְהִנֵּה, אֶהוּבִי, אַחִי, חֲמֻדַת לְבָבִי, יֵשׁ וְיֵשׁ לְהָאֲרִיף בְּזֶה, תְּהִלָּה
לְאֵל, בְּאֲרִיכוֹת גְּדוֹלָה, עַד שְׂיֵהְיָה סִפֵּר שְׁלָם מִמְעַלַת וְחִשְׁבוֹת לְמוֹד

קפד אֲשֶׁר תרעט בנחל

התורה הקדושה, ואיך שכל רצונו של רבנו ז"ל, שנתמיד מאד מאד בתורה הקדושה, ונזכה להיות בכל מקומות התורה הקדושה — תנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי, תוספתא ומדרשים ורמב"ם, וארבעת חלקי שלחן ערוך (עין בשיחות הר"ן, סימנים: כח, עו), אף ההכרח לי לקצור עכשו מרב טרדותי, ואם ירצה השם, עוד חזון למועד להרחיב את הדבור בדבורים נפלאים המיסדים ביסודות חזקים בפסוקים מתנ"ך ומאמרים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש וספרי רבנו ז"ל וכו' וכו', ובפרט שבקרוכ נתועד יחד, אז נדבר, אם ירצה השם, פנים אל פנים.

לעת עתה, אחי, תראה לברח בכל יום למקום מיוחד, ולשיח ולדבר את כל לבבך ואת כל מה שעובר עליך אליו ותברך באשר ידבר איש אל אחיו, ותבקש ותפציר הרבה שיהיה בעורך שתוכל להשאיר בין פתלי בית המדרש, ולשאב רוח קדשה וטהרה שם, פי (ברכות טז): מה נחלים מעלין את האדם לטהרה, אף אהלים (פרש רש"י: בתי מדרשות) מעלים את האדם מפך חובה לכף זכות וכו'. ואמרו במדרש תנחומא, פרשת תבוא (סימן ג), כתיב (ישעיה נה, א): "הוי כל צמא לכו למים", מה המים אין העולם יכול לעמד בלא הם, ואדם מטהר עצמו בהם, כך אין העולם יכול לעמד בלי תורה, והתורה מלמדת את האדם היאך יטהר וכו', עין שם באריכות נפלאה.

ובזכות התורה שאתם עוסקים בה, אני שומע תפלתכם, פמוכא במדרש (תנחומא אמר טז), וכן הוא בזהר הקדוש (מקץ רב): מאן דבעי דקדשא בריהו הוא יקבל צלותיה ישתדל באורייתאי, (ועין בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן א').

אשרינו ואשרי חלקנו שאנו יודעים מרבי אמת פנה, נחל נובע בו מקור החכמה הקדומה, המתיה אותנו ומעורר אותנו לברח אליו

ג) מי שרצה שהקדוש ברוך הוא יקבל תפלתו — יעסק בתורה.

אָשֶׁר תּרפּ בְּנַחֵל קפּה

יְתַבְרַךְ וְאֵל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה; טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יְתַבְרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְתִרְאֶה לְאַחֵז אֶת עֲצֻמְךָ עִמָּנוּ יַחַד, וְעוֹד לְהוֹסִיף חֲבָרִים אֶל הַקְּדוּשָׁה, שְׂגֵם הֵם יְתַעוֹרְרוּ לְלַמֵּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלַעֲסֹק בְּתַפְלָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד, וּמְצַפֶּה וּמְשִׁתַּקֵּק לְרֵאוֹתְךָ וּלְדַבֵּר עִמָּךְ פְּנִיִּים אֶל פְּנִיִּים...

תּרפּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֹדֵר פִּי־תִצֵּא לְמַלְחָמָה ה'תשל"ב.

בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה יְשׁוּעוֹת וְהַמְתַּקֶּת הַדִּינִים, חַיִּים, חַן וְחֶסֶד יְרַדְפוּ אֶל אַהֲבָי, אַחֵי וְרַעֲי הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה הַיּוֹצֵא מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

בְּרוּךְ הוּא יְתַבְרַךְ שֶׁהַחֲיִינוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה, יוֹם בְּשׁוֹרָה טוֹבָה הוּא לִי, שְׁבַעֲוֹד שְׁנֵי יָמִים תַּסַּע, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעִיר אוֹמֵן יצ"ו.

מָה אָמַר לָךְ, אַחֵי הַיְקָר, אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר הַזְכוּת הַגְּדוּלָה הַזֹּאת שֶׁיִּזְכֶּה אוֹתְךָ הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ בְּזַכּוּת חַנּוּם וְכוּ' לְתַקוֹן נִפְלָא וְנוֹרָא בְּזֶה, תַּקוֹן נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה, חַיָּה, יַחֲדָה, וְכָל הַנְּשָׁמוֹת וְהַנְּצוּצוֹת וְכוּ' הַתְּלוּיִים בְּנִשְׁמָתוֹ מְאֹדִם הַרְאֵנוּ וְעַד מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ וְכוּ' וְכוּ', שְׁנַתְקַנִּים בְּאַמִּירַת הַתַּקוֹן הַכִּלְלִי עַל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוּשׁ, וְלְהַאַרִיךְ בְּזֶה אֵין דְּבוּרִים כָּלל, כִּי יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת וְלִית אֵינִישׁ בְּיַבֶּשֶׁתָא הַיְכוֹל לְדַבֵּר מִנְּסִתְרוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר כָּל גְּאֻלְתָּנוּ הַפְּרָטִית וְהַכִּלְלִית תְּלוּיָהּ

(א) אֵין אָדָם בְּיַבֶּשֶׁה.

בְּזֶה. אִךְ יַעַן שֶׁהַפְּצֵרֶת בִּי לְכַתֵּב לְךָ אֵילֹוּ דְבוּרִים, אֲמַרְתִּי לְהַעֲתִיק לְךָ קֶצֶת דְּבָרֵי מְאוֹר עֵינַיִנו מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל מְעַלִּים לְתַרוּפָּה (וַעֲזִין בְּסִפּוֹר "צִיּוֹן הַמְּצִינֶת" לְהֶרֶב הַחֲסִיד רַבִּי שְׁמוּאֵל הוֹרְבִיץ ז"ל), וְזוֹ לְשׁוֹנוּ בְּמִכְתָּב כ"ז: בְּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנוּ בְּמָה לְשֹׁמֵחַ עַל שְׂזַכֵּינוּ לְיַדַע מְאוֹר בְּזֶה, אֹרֶךְ הָאוֹרוֹת, אֹרֶךְ צַח וּמְצַחֲצַח דִּלָּא יַדַע וְלֹא אֲתִידַע וְלֹא אֵית מֵאֵן דְּקִימָא בֵּיה וְכוּ', אֲשֶׁרִי הַחוּסָה בְּצִלוֹ, אֲשֶׁרִי הִבָּא עַל צִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹ, וּמְקִיָּם דְּבָרֵינוּ לֹאמַר עֲשֵׂרָה קְפִיטְלָךְ תְּהֵלִים, וְהוּא בּוֹדַאי יַעֲשֶׂה אֶת שְׁלוֹ לְקִיָּם אֶת הַבְּטָחָתוֹ וְכוּ'.

עוֹד שָׁם בְּמִכְתָּב רס"ד: וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לִי בְּחִסְדּוֹ לְנִסְעַ לְמִקּוּם שְׂאֵפֶע לְהַשְׁתַּטַּח בְּמִקּוּם שְׂאֵשְׁתַּטַּח אֲשֶׁר בְּאַמַּת אֵינִי יוֹדַע כָּלֵל עַד הֵיכָן הַדְּבָר מַגִּיעַ, אֲבָל זֶה אֲנִי יוֹדַע בְּבִירוֹ, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂאֵנִי צָרִיךְ לְנִסְעַ לְשָׁם בְּכָל עֵת וּבְכַרְט עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא וְהָאִים מְאֹד מְאֹד, וְגַם אֲנִי צָרִיךְ לְחַזֵּק וּלְעוֹרֵר אֶתְכֶם בְּכָל כַּחֲסִי בְּכָל מִינֵי דְבוּרֵי אַמַּת שְׂבַעוּלָם, שְׂתִזְכוּ גַם-כֵּן לְהִיוֹת שָׁם, כִּי הוּא חַיִּיכֶם וְכוּ' וְכוּ'.

עוֹד שָׁם בְּמִכְתָּב שס"ד: בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר הִבִּיאֲנִי עַד הַלּוּם, זֶה חֲלָקִי מִכָּל עַמְלִי, שְׁמָה שְׂאֵנִי זוֹכָה כָּל פַּעַם לְהִיוֹת פֹּה עַל צִיּוֹן קְדוֹשׁ וְנוֹרָא וְכוּ' בְּזֶה, וְאֲנִי יוֹדַע מִהָאוֹר הַגְּנוּז וְכוּ', מָה אֲשִׁיב לְה' כָּל תְּגִמּוּלָהִי עָלַי, וּכְבָר זְכִיתִי הַיּוֹם שְׁהִיִּיתִי שָׁם עַל צִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ וְכוּ', גְּדוּלִים חֲסִדֵי ה' מָה שְׁהַפְּלִיא עִמָּנוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ, לוֹלֵא ה' שְׁהִיָּה לָנוּ, שְׂשַׁלַּח לָנוּ מוֹשִׁיעַ וְרַב אַמַּת בְּזֶה, כְּבָר אֲבָדְנוּ בְּעַנְיֵינוּ, חֲסִדְךָ גְּדוּל עָלֵינוּ וְהַצְּלָתָּ נַפְשֵׁנוּ וְכוּ'.

וּבְמָה שְׂשַׁאֲלָתָּ אֵיךְ לְהַתְּנֶהג שָׁם, תַּכְּף-וּמִיד כְּשֶׁתְּזַכֶּה לְהַפְּנִים בְּמִקּוּם קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים, וְאַחֲרֵי נְשִׁיקַת הַצִּיּוֹן, תִּתֵּן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה, וּתְקַשֵּׁר נַפְשְׁךָ אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְתִתְחַיֵּל לֹאמַר הַעֲשֵׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהֵלִים שֶׁהֵם הַתְּקוּן הַכָּלְלִי בְּמִתְיָנוּת גְּדוּלָה מְלָה בְּמִלָּה, וּכְשֶׁתְּסִיִּים תֹּאמַר הַתְּפִלָּה הַקְּדוֹשָׁה שְׂאֲחַרְיָה גַם-כֵּן לְאֵט לְאֵט, וְאַחֲרֵי-כֵן תַּעֲשֶׂה

הַשְׁתַּטְחוּת, וְתַתְּנֶה עַל חֲטָאֶיךָ וְעוֹנוֹתֶיךָ וּפְשָׁעֶיךָ בַּפְּרָטִי פְּרִטִיּוֹת מֵהַשְׁתַּטְחָה רַק זֹכֵר מִיּוֹם שְׁנוֹלְדָתְךָ עַד הַרְגַע הַזֶּה, וְהַלֵּל בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רַגִּיל בָּהּ (בְּאִי־יִשׁ), וְתִרְחִיב בְּזֶה מְאֹד מְאֹד אֶת הַדְּבֹר, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵצְאוּ הָעוֹנוֹת מֵעֲצָמוֹתֶיךָ שֶׁנִּחְקְקוּ בָּהֶם (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִמֵּן ד), וְיִמְחַל לְךָ הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (תּוֹרַת כְּהֻנִּים בְּחֻקְתֵי, סִמֵּן כו), שְׁמִידָה שֶׁהֵם מְתוּדִים עַל עוֹנוֹתֵיהֶם, מִיַּד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, בַּפְּרָט בַּמְּקוֹם הַנּוֹרָא וְהַנְּשָׁבֵב קִדְשׁ הַקְּדוֹשִׁים הַזֶּה, אֲשֶׁר שָׁם הוּא הַצְּדִיק הָאֵמֶת מִיַּחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, נִשְׁמַת מִשֶּׁה מְשִׁיחַ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִמֵּן ב), הַנִּכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּף-הוּא, וְעוֹא דְרַעְוִין, שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעִתִּיק וְכוּ', כְּאֲשֶׁר אָתָּה בָּא לְהַתְּנִידוֹת שָׁם, גַּם אָתָּה נִכְלָל אֲזוּ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ (וְאֵף עַל גַּב דְּאִיהוּ לֹא חֲזִי מִזְּלֵא חֲזִיב), וְיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדִּינִים כְּמֵאֲמַר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (פִּינְחָס וְלֹא): מֵאֵן דְּמִפְּרִשׁ חוֹבוֹי כָּל בֵּי דִינָא בְּדִלִין מִיְּנִיָּהּ וְכוּ', וְיִמְחַלוּ לְךָ כָּל חוֹבוֹתֶיךָ כְּמוֹכָא שָׁם (בְּרֵאשִׁית נו): כָּל מֵאֵן דְּאוּרֵי עַל חֲטָאֵיהּ קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂבִיק לֵיהּ וּמְחִיל עַל חוֹבֵיהּ וְכוּ'.

וְתִרְבֶּה שָׁם בַּתְּפִלָּה וּבַקְּשָׁה וְהַתְּבוּדוֹת, הֵן עַל עֲצָמְךָ — שְׁתַּזְכֶּה כְּבָר לְהִיּוֹת כְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵן עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל — שְׂיִזְכּוּ לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּכְיֹתֵר תִּתְפַּלֵּל שָׁם שְׂיִתְגַּלֶּה אִוְרוֹ הַגְּנוּזֵי שֶׁל רַבְּנֵינוּ ז"ל לְכָל יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בְּזֶה תְּלוּיָהּ כָּל הַגְּאֻלָּה וְתַקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא אוֹר מ"ה הַחֲדָשׁ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִמֵּן פב, וּבְלְקוּטִי-הַלְּכוֹת, תְּפִלִּין הַלְּכָה ב'), וְיִחְזֹר וְיִתְנַהֵג הַכֹּל כְּסֹדֵר, וּכְאֵל לְצִיּוֹן גּוֹאֵל. וְכִשְׁתַּסִּים הַיְּהוּדִיִּים וְהַתְּבוּדוֹת, תִּתְחִיל לֹמַר תְּהִלִּים מֵהַתְּחִלָּה, וְאִם תִּזְכֶּה לֹמַר שָׁם ק"ן מְזֻמּוֹרִים נֶגֶד הַיְּכַל ק"ן צְפוּר, שְׂרַבְנוּ ז"ל שָׁם, אֵין לְמַעְלָה מְזֶה, כִּי מְטַהֵר אֶת כָּל אֲוִיר הָעוֹלָם, וְנִמְשַׁכֵּת רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדֻקָּנוּ בְּעוֹלָם וְכוּ', וְאִם לֹא תִזְכֶּה לְגַמְרֵי שָׁם, עַל-כָּל-פְּנִיִם תִּרְאֶה לְגַמְרוֹ בְּדֶרֶךְ חֲזָרָה.

(ב) אֵף שֶׁהוּא אֵינוֹ רוֹאֵה, מְזֻלוֹ רוֹאֵה.

(ג) מִי שֶׁמְפָרֵשׁ חֲטָאֵיו, כָּל בֵּית דִּין בְּדִלִים מִמֶּנּוּ.

(ד) כָּל מִי שֶׁמוּדָה עַל חֲטָאֵיו, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵב אוֹתוֹ וּמוֹחֵל עַל חֲטָאֵיו.

השם יתברך יצליח דרכך, ותזכה להיות עיל ונפיק בכי טוב, ויתגלה במהרה דיין אורו הגנוז של רבנו ז"ל לכלל ישראל, ויקים (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'".

הדורש שלומך באהבה רבה מאד, ומבקש אותך להזכירני לטובה ברוחניות ובגשמיות.

ונזכור תזכור את הטובות שהיו לך על ידי בתחלת ההתקרבות.

תּרפּא.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר פי תצא למלחמה ה'תשל"ב.

אך טוב וחסד ירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... שיאיר גרו.

מכתבך היקר קבלתי זה שני שבועות, אך טרדותי רבו מאד מאד בעסק הרבים כידוע לך, על-כן נתאחר עד עכשו, ובאמת כשאני מתבונן בזה, אני רואה שהוא מעשה הפעל-דבר, הרוצה לנתק, חס ושלום, את הקשר של קימא שנתקשרנו יחד, וצריכים להתפלל ולשפך את לבנו אליו יתברך, שנזכה להיות תמיד ביחד, אם לא תמיד ביחד על-כל-פנים בדרך מכתבים נהיה תמיד ביחד (עין לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן קצב), כי הכותב נותן נפשו ומחו ודעתו וכל מהותו בתוך הכתב, ונמצא שהוא תמיד אצלו, כי עקר האדם הוא דעתו, ובמקום שדעתו שם כל האדם, ועל-כן אמר רבנו ז"ל (שם, סימן קעג): על-ידי הכתב יכולין להכיר הנפש ופנימיותו והאמונה שלו וכיו', עין שם. והנה לפי המבאר בדברי רבנו ז"ל עקר פננת אלול בתמימות ובפשטות לעבודה ולמעשה הוא סוד הדמימה והשתיקה,

שְׁבֻזָּה שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּשִׁמִּירַת הַדְּבֹר, וְאֵינוֹ עֹנֶה לְמַחְרָפוֹ שׁוֹם דְּבַר, וְכֵן שׁוֹתֵק (עַר שְׁוִיגֵט אָפּ) עַל כָּל מָה שֶׁעֹבֵר עָלָיו, עַל-יְדֵי-זֶה עוֹלָה אֶל סוּד הַכֶּתֶר, שֶׁהוּא הָאֶרֶת גְּלוּי הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְעָנָא דְרַעְוִין, וְנִמְתְּקִין מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִין, כִּי דו"ק וְתִשְׁפַח, אֲשֶׁר כָּל מִינֵי יִסּוּרִים שֶׁעֹבְרִים עַל הָאָדָם הוּא בְּגִין פִּיהוּ דְלֹא נָטִיר לִיהֵא (זֶהר שְׁמִינֵי מ.ב.), כִּי (תְּהֵלִים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עֹשֶׂה דְּבָרוֹ" (עֵינ לְקוּטִי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח), עֵקֶר הַרוּחַ סְעָרָה שֶׁמִּתְהַוֶּה לְאָדָם בְּמַחוֹ וְדַעְתּוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבֹר, וּבְכַפְרֵט כְּשֶׁנִּכְנַס בְּוִפּוּחִים עִם אַחֲרִים וְכוּ', וּכְשֶׁזּוֹכָה לְדָם וְלִשְׁתֵּק בְּזֶה מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מְגַלֶּה אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ, וּמָה שֶׁזֶּה מְבֹזֵה אוֹ מְצַעֵר אוֹתוֹ הוּא רַק שְׁלִיחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי מִתְחִיל לִילֵךְ לוֹ כְּסֻדֵּר (עֵינ שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן פב), וְעֵינ בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת (ראש חֹדֶשׁ, הַלְכָה ו', אוֹת יז), עַל-פִּי מָה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (פְּסָחִים קיח: סְנֵהֲדִין כב.): קָשִׁין מְזוֹנָתָיו שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף, וְקָשָׁה זְוִיגוֹ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף, כִּי עֵקֶר רַב הָעֲקוּמוּמִיּוֹת שֶׁבִּלְבַב הָאָדָם הוּא בְּעֵנִין הַפְּרִנְסָה (וְכֵן לְבַחֲוֹר בְּעֵנִין מְצִיאַת זְוִיגוֹ), שֶׁכָּל אֶחָד קָשָׁה בְּעֵינָיו, וְאוֹמֵר שֶׁמִּחַמַת זֶה אֵינוֹ יְכוֹל לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וְעִבּוּדָה, אֲבָל בְּאַמַת אֵין זֶה תְּרוּץ כָּלֵל, כִּי בְּחִירָתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד הוֹלֵכֶת בְּדֶרֶךְ זוֹ דִּיקָא, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְנַהֵיג עִמּוֹ כְּפִי שְׂרָשׁוֹ וְכוּ', וְעֵקֶר הַתְּקוּן הוּא דִּיקָא עַל-יְדֵי שְׂיָסִיר הָעֲקוּמוּמִיּוֹת מִלְּבוֹ בְּפְרִנְסָה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בְּשַׁעַת קָרִיעַת יָם סוּף, שֶׁהָיָה אֲזִי בְּצָרָה גְּדוֹלָה מְכַל צַד, וְהֵם תְּפָסוּ אִמְנוֹת אֲבוֹתָם וְצַעְקוּ אֶל ה', וְקָפְצוּ לְתוֹף הַיָּם, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה נִבְקַע לָהֶם, וְזָכוּ לְעֵבֶר בְּשָׁלוֹם, כְּמוֹ-כֵן צָרִיף לְהַתְּנַהֵג כְּשֶׁהוּא מְסַבֵּב מְאֹד מְאֹד בְּדַחְקוֹת הַפְּרִנְסָה, עַד שֶׁלְּבוֹ מְעַקֵּם מְאֹד מְאֹד, וְכֵן בַּחֲוֹר כְּשֶׁמְצִיאַת זְוִיגוֹ הִיא בְּכַבְדוֹת גְּדוֹלָה, וְהוּא מְעַקֵּם בְּלְבוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי זֶהוּ צַעַר כְּבֵד וְקָשָׁה מְאֹד מְאֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִמִּי שֶׁאֵין לוֹ פְּרִנְסָה, אֲזִי עֲצָתוֹ — שְׂיַעֲבִיר הַכָּל מִמִּחְשַׁבְתּוֹ וְלֹא יִהְרַהֵר בְּזֶה, רַק יַעֲשֶׂה אֶת שְׁלוֹ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלַי, וְהוֹצִיאֵנִי מִגְּלוּת וְדַחְקוֹת" וְכוּ' וְכוּ', אֲזִי דִיקָא יִרְאֶה נְפֻלְאוֹת

(א) בַּגֵּל פִּי שְׁאֵינוֹ שׁוֹמֵר עָלָיו.

רבות, כי ימתק ממנו הכל, כמו שהיה בקריעת ים סוף, כי עקר הצרה המרה היא, כשחושב בזה תמיד — איך יהיה וכו', ומה יהיה וכו', ובאיזה אופן יהיה וכו', ואז דיקא כשמחמיץ מחו במחשבתו, איך להשיג פרנסה ואיך למצא הזיוג, אז דיקא מתעקם לבו, עד שאי אפשר לו כבר לצעק ולבקש על זה, ועל-ידי-זה מתגברת הגלות ש'לו יותר, וכל מה שמתגברת גלותו, יותר מתרשל בתפלה, כי זה תלוי בזה, עד שפמעט אפסה תקנתו, חס ושלום, וכמעט שיוצא מדעתו מרב הצער, רחמנא לצלן. על-כן עקר העצה לשפח ולבטל את עצמו אליו יתברך, וידבר אל עצמו דברי התחזקות ונחומים: "השם יתברך וועט מיר בודאי בקרוב העלפן", "השם יתברך וועט מיר בודאי בקרוב מרחיב זיין"² וכו' וכו', ואז יראה ישועות רבות ממש, פלאי פלאות נסים ונפלאות, והעקר פלאחר יד, ולא יעמיד את זאת לנסיון וכו', ודע לך כי הדבור יש לו כח גדול לטוב או להפך, חס ושלום, ואם ירגיל את עצמו האדם בדרך זו — לבקש הרבה על איזה ענין, ותכף-ומיד אחר התפלה יחזק את עצמו, וירגיל את עצמו דבורי התחזקות ונחומים: "השם יתברך וועט מיר בודאי העלפן" וכו', אז יראה נפלאות רבות.

הדורש שלומך...

תמחל לי על שנתאחרה כל-כף התשובה וגם שקצרת, אף הוא מעשה הבעל-דבר שמטרידני מאד מאד בשעה שאני צריך לכתב לך, ותתפלל להשם יתברך, שנהיה מקשרים יחד תמיד בזה ובבא לנצח.

(ב) השם יתברך בודאי בקרוב יעזר לי, השם יתברך בודאי ירחיב לי בקרוב.

אֲשֶׁר תרפב בַּנְחַל קצא

תרפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לְיוֹם חֲמִישֵׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה הַיְתִשְׁל"ב.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהֲבָה, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַבְּחוּר
הַיְגִיךְ וְחַפְסִים, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה הַקְּדוּמָה מְסוּד
שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכו', ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

הִנֵּה עֹכְשׁוֹ חֲזוֹרְתִי מִשְׁדָּה הַתְּעוּפָה, שֶׁהִלְכְּתִי לְלוֹיֹת אֶת הַבְּחוּר
... גֵּרוֹ יְאִיר, שֶׁנִּסְעֵ אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּאוֹמֵן יצ"ו,
וְסִפֵּר לִי שֶׁחֲזוֹרְתָּ כְּבָר לִישִׁיבָה, וּבְאַמַּת הַיְתָה פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה בְּעֵינַי,
שֶׁלֹּא שָׁמַעְתִּי מִמֶּךָ כָּל הַזְּמַן, עַל-כֹּל-פָּנִים לְכַתֵּב שְׁתֵּי שׁוּרוֹת, אֵיךְ
אַתָּה מִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן אִמְרַתִּי לְרוּץ דְּבָרֵי אֵלֶיךָ,
וְלִקְשׁוֹר מִחֲדָשׁ אֶת חֻבֵּל הָאֱהָבָה בֵּינֵינוּ אֲהַבָה, שֶׁאֵינָה תְלוּיָה בְּדָבָר,
שֶׁאֲהַבָה כְּזוֹ אֵינָה בְּטִלָּה לְעוֹלָם (עֵין אֲבוֹת ה, יט), וּבְכַפְרֵט כִּי אֲהַבַת
עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ, כִּי אָנוּ שׁוֹתִים מִנַּחַל אֶחָד. לְזֹאת בְּאֵתִי לְקַיֵּם (מִשְׁלֵי
ט, ח): "הֹכַח לְחַכְּם וַיֵּאָהֲבֶךָ", וּכְתִיב (שֵׁם יט, כ): "שָׁמַע עֲצָה וְקִבֵּל
מוֹסֵר לְמַעַן תִּחַפְּסֵם בְּאַחֲרִיתֶךָ".

אַחֵי הַיָּקָר! רְאֵה וְגַם רְאֵה אֶל מֵה יְכוּלִים לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי מִדַּת
הַתְּמִימוֹת וְסְלוּק דְּעַת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
קכג), כִּי הַבְּחוּר ... גֵּרוֹ יְאִיר, תִּכְתֵּב-וּמִיד מִיּוֹם שֶׁזָּכָה לְהַתְקַרֵּב אֶל
רַבְּנוּ ז"ל, סְלַק דְּעַת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, וְעָשָׂה וְקַיֵּם כָּל מֵה שֶׁשָּׁמַע, וּבְרוּךְ
הַשֵּׁם, בְּאֵלוֹ הַשָּׁנִים זָכָה לְסִיִּים כָּל הַשָּׁנִים, וּמְלַבֵּד מֵה שֶׁזָּכָה לְסִיִּים
בְּכָל חֲדָשׁ כָּל שָׁשָׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה (כִּי לֹוּמֵד ח"י פְּרָקִים בְּכָל יוֹם),
וְחֶלֶק גְּדוֹל בְּשִׁלְחֵן עָרוּךְ זָכָה כְּבָר לְלַמֵּד, כִּי הוּא מִתְמַיֵּד גְּדוֹל
בְּשִׁלְחֵן עָרוּךְ, וְכֵן בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְעוֹד זֹאת שֶׁמִּתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּכָל יוֹם כַּמָּה שָׁעוֹת וְכו', עַד שֶׁזָּכָה בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ לְנִסְעֵ אֶל צִיּוֹנוֹ
הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, "זְכוֹת גְּדוֹלָה וְנוֹרְאָה כְּזוֹ אֲשֶׁר הִרְבָּה הִרְבָּה
עֲדִין לֹא זָכוּ אֵלֶיהָ".

עַל-כֵּן אֲהַבְתִּי, אַחֵי, קַיֵּם (מִשְׁלֵי כג, יב): "הִבִּיאָה לְמוֹסֵר לְבָךְ
וְאֲזַנְךָ לְאִמְרֵי דְעַת" וְגו', (שֵׁם כג, טו): "בְּנֵי אִם חֲכָם לְבָךְ יִשְׁמַח לְבִי

קצב אָשֶׁר תרפב בַּנְחָל

גם אָנִי וְגו', (שם כג, כו): "תָּנָה בְּנֵי לִבִּי לִי, וְעֵינַי דְּרָכֵי תַצְרְנָה" וְגו'.

שְׂכֹחַ תִּשְׁכַּח מֵה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ עַד רַגַע זֶה, וְתִתְחִיל הַתְּחִלָּה
חֲדָשָׁה עַל-כָּל-פְּנִים מַעֲכָשׁוּ, וְהִטָּה אֲזִנֶיךָ וּשְׁמַע אֶל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל,
וּבְרַח לָךְ עַכְשָׁו לְמָקוֹם מֵיַחַד שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִשְׁפֹּף נִפְשֶׁךָ אֵלָיו
יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְתִדְבֵר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר
אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, כִּי מֵלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו
יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֵׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי הַכֹּל
לְכָל הוּא עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ שְׁנִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ בְּזֶה
וְכוּ', וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ כָּל מֵה שֶׁעָבַר וְעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ' בְּפִרְטֵי
פְּרֻטִיּוֹת וְכוּ', וְאִף שִׁידְמָה לָךְ שְׂאִין מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ לָךְ, חֵס וְשְׁלוֹם,
אֶהוּבִי, בְּנֵי, חֲזַק, חֲזַק, בְּעַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה לְדַפֵּק עַל דְּלִתוֹת הַרְחָמִים
מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ כְּדֶרֶךְ הַעֲקָשָׁן, וְוֹאס לְאֲזַט נִישְׁט אָפֵא, כִּי רַק זֶה
כָּלֵלִיּוֹת כָּל הַעֲצוֹת וְכוּ', וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה תּוּכַל לְצִאת מִמֶּה שֶׁנִּפְלְטָה
בוֹ וְכוּ', כִּי הַתְּפִלָּה וְהַבְּקָשָׁה וְהַחֲפוּשׁ אַחֲרָיו יִתְבַּרְךָ פּוֹתְחִים שְׁעָרִים
רַבִּים בְּהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ, וּכְפִי שְׁמַתְמִיד בְּזֶה, בֵּן יִזְכֶּה שִׁיפְתַּח מַחוּ
וְדַעְתּוֹ לְהַשִּׁיג בְּאוֹרוֹת הַצַּחְצָחוֹת וְכוּ' הַנִּעְלָמִים מְעִין כָּל חֵי, כִּי כָּבַר
אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצא), שֶׁאֲפֹשֶׁר שִׁישֵׁב אֶחָד
אֲצֵל חֲבֵרוֹ בְּמָקוֹם אֶחָד וּלְזֶה יִהְיֶה כָּל הַתַּעֲנוּגִים וְהַשְׁעָשׂוּעִים, וְחֲבֵרוֹ
לֹא יִרְגִישׁ וְלֹא יִרְאֶה כָּלוּם, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ שׁוֹם תַּעֲנוּג וְכוּ', עֵינֵי שָׁם;
כִּי זֶה מְטִיל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּיַחְוִדִים נוֹרָאִים וְנִשְׁגָּבִים, וְחֲבֵרוֹ לֹא
יֵדַע וְלֹא יִרְגִישׁ מְזֶה כָּלוּם וְכוּ', וּלְכָל זֶה יְכוּלִים לְהַגִּיעַ עַל-יְדֵי רַבּוּי
תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְדִיקָא מִי שֶׁיֵּרֵד וְנִפְּל עַד עַכְשָׁו בְּמָקוֹמוֹת מְגֻנִים
וּמְלַכְלָכִים מְאֹד מְאֹד, וּמְרַחֵם עַל עַצְמוֹ לְבַל יַעֲשֶׂה עוֹד עַל-כָּל-פְּנִים
מִרְגַע זֶה, וּבּוֹרַח אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, הוּא דִיקָא יְכוּל לְזַפּוֹת אֶל דְּבָרִים
נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים פְּלֵאִי פְּלֵאוֹת, אִם לֹא יִתְרַשַׁל בְּתְּפִלָּה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ,
כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הַחֲרִב (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב), אֲשֶׁר עַל
יְדֵהּ יִנְצַח בְּמַלְחָמָה. [וְעֵינֵי בְּחַת"ם סוֹפֵר עַל הַתּוֹרָה פְּרָשָׁה זו, בְּמָה

(א) שְׂאִינוֹ עוֹבֵב.

שְׁאֲמָרוּ חז"ל (ברכות לח:): בְּמָקוֹם שֶׁבְּעָלִי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים שָׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד, וְהַטַּעַם — כִּי הַשָּׁב בְּכָל לְבוֹ וּבְאֵהָבָה שְׁלֵמָה, הוּא מְכִיר יוֹתֵר אוֹר תּוֹרָתוֹ וּגְדֻלַּת נַפְשׁוֹ מִצְדִּיק גְּמוּר, כִּי אֵין הַטוֹב נֶכֶר אֶלָּא בְּהַעֲדָרוֹ, וְאֲמָרוּ הַחֲכָמִים: אֵין הָאֵהָבָה שְׁלֵמָה אֶלָּא אַחַר הַשְׁנָאָה וְכוּ' וְהֵבִין]. כְּמוֹ-כֵן תִּרְאֶה לְבָרַח בֵּין הָאֵילָנוֹת, וְלִשְׂיַח וְלִסְפָּר כָּל לֶבֶף אֱלִיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל תִּפְגַּס עִם פְּתוּיָךְ בְּטוֹעֵן וְנֹטֵעַן, שְׁלֵבֵל תִּתְנַפֵּחַ עִם שׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, רַק לָךְ לָךְ לַעֲצָמָךְ, וְתִקְבַּע לָךְ שְׁעוּרִים קְבוּעִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם פְּרָשָׁה עִם חֲמֵשׁ וָרֶשֶׁ"י, וְתֹאמַר הַרְבֵּה פְּרָקִים מְשֻׁנּוּת כִּסְדָּרֵן דִּיקָא, וְכֵן כְּמָה דְּפִי גְמָרָא בְּכָל יוֹם, וְתִתְחִיל מִבְּרָכוֹת, וּכְשֶׁתִּסְיִם תִּתְחִיל שְׁבַת וְכוּ', עַד שְׁתַּזְכֶּה לְסִיִּם (מְלַבֵּד הַשְּׁעוּר שֶׁל הַיְשִׁיבָה, זֶה תִּקַּח לָךְ לְשְׁעוּר עֵיוֹן, וְתִחְזוֹר עַל זֶה פְּעָמִים אֵין מְסָפָר, וּמָה שִׁיקָשָׁה לָךְ תִּשְׁאַל אֶת רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה וְהַמְשַׁגֵּיחַ), וְהַשְּׁעוּרִים הָאֵלֶּוּ הֵם שְׁעוּר לְבָקִיאוֹת וְלִטְהָרַת וְזִכּוּף הַנֶּפֶשׁ, וְכֵן תִּלְמַד קֶצֶת מְדָרָשׁ מִפְּרָשַׁת הַשְּׁבוּעַ, (וְאִם לֹא תִסְיִם לְפְעָמִים כָּל הַמְדָרָשׁ מִהַפְּרָשָׁה, תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמָךְ צִיוֹן בְּמָקוֹם שֶׁנִּשְׁאַרְתָּ וְלִשְׁנָה הַבָּאָה, אִם יִרְצֶה הַשָּׁם, תִּתְחִיל שָׁם, וּבִכְאֵפֶן כְּזֶה תִזְכֶּה לְסִיִּם אֶת הַמְדָרָשׁ בְּמִשְׁךְ שְׁתִּים אוֹ שְׁלֹשׁ שָׁנִים), וְעַל כָּלֵם — לִהְיוֹת קְבוּעַ בְּשְׁעוּר שְׁלַחַן עָרוּף כְּאֲשֶׁר דִּבְרַנּוּ מִזֶּה הַרְבֵּה, שְׁעַל זֶה הַזְהִיר אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל יוֹתֵר מִכָּל הַלְמוּדִים (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כט), וְאֲמַר, שְׁכַל אַחַד מִיִּשְׂרָאֵל מְחִיב לְלַמֵּד פּוֹסְקִים בְּכָל יוֹם חֹק וְלֹא יַעֲבֹר. וְרִאִיתִי הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ, שֶׁנּוֹהֲגִים תִּכְף-וּמִיד בְּבִקּוֹר אַחַר הַתְּפִלָּה, בְּשַׁעַה שְׁאוּמְרִים הַמֵּאֲמַר: "תִּנָּא דְּבִי אֱלִיהוּ, כָּל הַשְׁוֹנָה הַלְכוֹת בְּכָל יוֹם מְבֻטָח לוֹ שֶׁהוּא בֵּן הָעוֹלָם הַבָּא" וְכוּ', אִזּוֹ לּוּמְדִים שְׁעוּר בְּשְׁלַחַן עָרוּף "מְחַבֵּר רַמ"א", וְקֶצֶת בְּאֵר הַיֵּטֵב, (כִּי נִדְפְּסוּ כְּעַת שְׁלַחַן עָרוּף קִטְנִים, מְחַבֵּר רַמ"א וּבְאֵר הַיֵּטֵב, וַיְכוּלִים לְהַכְנִיסֵם בְּתִיק הַטְּלִית וְהַתְּפִלִּין), וְתִכְף-וּמִיד אוֹמְרִים: "אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַר רַבִּי חֲנִינְא, תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם" וְכוּ' (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב), שְׁעַל-יְדֵי לְמוּד שְׁלַחַן עָרוּף זּוֹכִים לְיִשְׁרוֹת לֵב, וְזוֹכִים לְהִשְׁרוֹת שְׁלוֹם, עֵין שָׁם. וְאוֹמְרִים "עֲלִינוּ", וְהַטַּעַם שֶׁנּוֹהֲגִים כֵּן, כִּי רַבֵּנוּ ז"ל הַזְהִירָנוּ עַל זֶה הֵינּוּ לְמוּד שְׁלַחַן עָרוּף בְּכָל יוֹם חֹק וְלֹא

קצד אָשׁר תּרפּב בּנחל

יעבר, על-פּן קבעו אַת זֶה בתּוֹךְ הַתּפִּלָּה בְּאִפְּן שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח וְיַעֲבֹר יוֹם בְּלִי שְׁלֶחַן עֲרוּךְ, וּבְאִמְצַע הַיּוֹם כְּשֵׁישׁ אֵיזָה זְמַן פְּנוּי, לוֹמְדִים שְׁעוֹר עֵיוֹן בְּטוֹר וּבֵית יוֹסֵף וְשֶׁלֶחַן עֲרוּךְ.

על-פּן, אֶהוּבִי, תּרָאָה גַם-כֵּן לְקַבֵּעַ לְעֲצֻמָּה הַקְּבִיעוֹת הַזֶּה לְלַמֵּד מִחֵבֵר רַמ"א, וְהַעֲקֹר בְּאֵר הַיֵּטֵב קֹדֶם "עֲלִינוּ", וּבְאִמְצַע הַיּוֹם כְּשֶׁרַק יִהְיֶה לָּךְ זְמַן פְּנוּי, תִּלְמַד בְּעֵיוֹן רַב, לְבַרֵּר לָךְ הַהֲלָכָה הַיֵּטֵב. (וַיַּעַן שְׁעֵרִין אֵין אַתָּה בְּמִדְרָגָה זֹה לְצִלָּל בְּטוֹר וּבֵית יוֹסֵף וְהַפּוֹסְקִים, תּרָאָה לְלַמֵּד שְׁלֶחַן עֲרוּךְ הַרְבֵּה וְקִצּוֹר שְׁלֶחַן עֲרוּךְ וְחַיֵּי אָדָם, וְעַכְשָׁיו בִּימֵי אֱלוֹל בְּמִטָּה אֲפָרִים, וּבְשִׁבְתָּ קֹדֶשׁ תִּלְמַד בְּמִנְחַת שְׁבֵת, וּבְדַרְךְ וּבְאִפְּן כְּזֶה תִּהְיֶה בְּקִי בַּהֲלָכָה).

וְכֵן תִּזְהַר מְאֹד מְאֹד בְּשִׁלְשׁ הַתּפִּלוֹת: שַׁחֲרִית, מְנַחֵה וּמַעֲרִיב, לְהַתּפַּלֵּל בְּמִתִּינּוֹת מְלָה בְּמְלָה, כִּי אֵיתָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח), שֶׁעַל-יְדֵי הַשִּׁלְשׁ תּפִּלוֹת נִבְנִים לוֹ שְׁלֹשָׁה מַחֲזִין, שְׁיִוְכַל לְעַמֵּד נֶגֶד כָּל הַתּאֲוֹת הַרְעוֹת וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְתֹאמַר כָּל הַתּפִּלָּה בְּתִמְיּוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה כְּתִינּוֹק, וְאַל תִּסְתַּכֵּל אֶל הַבְּלוּבִלִים כָּלֵל, רַק לֹאמַר אוֹתִיּוֹת וְתִבּוֹת הַתּפִּלָּה בְּשִׁמְחָה רַבָּה, וְתֹאמַר תִּקּוּן הַכְּלָלִי בְּכָל יוֹם מְלֻבָּד שְׁעוֹר בְּתֵהִלִּים, וְאִם תִּזְכֶּה לֹאמַר יוֹם שְׁלֹם בְּתֵהִלִּים בְּכָל יוֹם — אֵין לְמַעְלָה מְזָה, כִּי תֵהִלִּים מְסֻגְלִים לְתִשׁוּבָה וּפּוֹתְחִים כָּל הַשְּׁעָרִים (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עג), וְתִהְיֶה זֶהִיר מְאֹד מְאֹד לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם עַל-כָּל-פְּנִים תּוֹרָה מְלֻבָּד מִתְּחִלָּה מְלֻבָּד מִתּוֹרָת, כִּי הַעֲנִין הַנּוֹרָא וְהַנְּשֻׁבָה הַזֶּה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וּמַעְלָה שְׁעִשׁוּעִים לְמַעְלָה, אֲשֶׁר עוֹד לֹא עָלוּ שְׁעִשׁוּעִים כְּאֵלוּ מִימּוֹת עוֹלָם (עֵינַי שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קמה), עַל-כֵּן הַחֲפֵץ לְהַעֲלוֹת אֵלוּ הַשְּׁעִשׁוּעִים לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ שֶׁלֹּא עָלוּ מִימּוֹת עוֹלָם, יִהְיֶה זֶהִיר בְּעֵינַי זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאִם יִהְיֶה יוֹם שֶׁתִּהְיֶה טְרוּד וְלֹא תוּכַל לְלַמֵּד תּוֹרָה גְּדוּלָה וְהַתּפִּלָּה אַחֲרֶיהָ, עַל-כָּל-פְּנִים תִּלְמַד אֵיוֹ תּוֹרָה קִטְנָה וְהַתּפִּלָּה אַחֲרֶיהָ, וְתַעֲלֶה שְׁעִשׁוּעִים גְּדוּלִים לְמַעְלָה וְכוּ'.

אֲשֶׁר תּרַפּב בְּנַחַל קִצֵּה

אֶהוּבִי, אַחִי, חֲזַק וְהִתְחַזַּק לְקַיֵּם אֶת כָּל זֹאת וְהִכַּל בְּשִׂמְחָה רַבָּה
"מִשְׁנֵה פְּרִי־לַעֲפָה", אֲזוּ תַחֲיֶה חַיִּים טוֹבִים, וְתִרְגֵּשׁ חַיֵּי עוֹלָם הַבֶּא
בְּזֶה הָעוֹלָם, וּבִפְרָט כְּשִׁתְּעַסֵּק הַרְבֵּה בְּהִתְבוּדוֹת. וּכְכֹר גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ
ז"ל (שיחות-הַר"ן, סִימָן רנב): כְּשִׁמְקַרְבִּים לְצַדִּיק הָאֱמֶת טוֹעֲמִים טַעַם
גֵּן-עֵדֶן, כִּי אֵיתָא בְּזֵהר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהַצַּדִּיק הוּא גִּנְנָא דְעֵדֶן וְכוּ', וְעַקֵּר
הֵהֱתַקְרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל הוּא עַל-יְדֵי הִתְבוּדוֹת, וְכָל מָה שֶׁמִּתְבוּדֵד
יֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן הוּא מְקָרֵב יֹתֵר אֶל רַבְּנוּ ז"ל (עֵיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
א', סִימָן ס) עַל-פִּי הַמִּשְׁנָה (תְּרוּמוֹת א, ב): סֶתֶם חֲרַשׁ — שְׂאִינוּ שׁוֹמְעֵ
וְאִינוּ מְדַבְּרִים, כִּי אִם אִינוּ שׁוֹמְעֵ קוֹל הֵהֱתַעֲוֲרוֹת שֶׁל הַחֲכָם, אֵין
לוֹ דְּבוּרִים, נִמְצָא שְׁפָל מָה שֶׁמְרַבֵּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, הַסִּימָן
שֶׁהוּא שׁוֹמְעֵ וּמְקַבֵּל יֹתֵר וְכוּ'. וּפְעַם אָמַר מוֹהַר"ן ז"ל הַתּוֹרָה
בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ט"ו, לְפָנַי אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְאָמַר: מִי
שְׂרוּצָה לְטַעַם טַעַם אֹר הַגִּנוּז, שֶׁהוּא רַבְּנוּ ז"ל, יִרְבֵּה בְּהִתְבוּדוֹת
וְדוּ"ק; וְעַל-יְדֵי שְׂקִידָה רַבָּה לְבַקֵּשׁ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, שֶׁתּוֹצֵה לְבוֹא
אֶל הַצִּיּוֹן הַקָּדוֹשׁ בְּאוֹמֵן יצ"ו, גַּם אֶתָּה תּוֹצֵה לָזֶה. וְהַעֲקֵר בְּעֵנְךָ
אוֹן הָאֶפֶן בְּעֵטֶן אוֹן מִתְפַּלֵּל זַיִן², אֲזוּ גַם לָךְ יְבוֹא יוֹם יְשׁוּעָתָךְ.

תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי עַל-כָּל-פָּנִים מְכַתֵּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, לְמַעַן יַעֲמֵד
הַקָּשׁוּר בִּינֵינוּ הַדָּק הַיָּטֵב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

וְעַתָּה רְאֵה נִפְלְאוֹת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁבְּאֲמִצָּע כְּתִיבַת הַמְּכַתֵּב
טֵלְפִין אֵלֵי אַחִידָה, שֶׁאֶתָּה מִשְׁתַּוָּקֵק שֶׁאֲכַתֵּב לָךְ. רְאֵה וְגַם רְאֵה כִּי אֵין
הַרְחוֹק בִּינֵינוּ רַק עַל-יְדֵי גּוֹפְנוּ, אֲבָל לֹא בְּרוּחַנוּ.

תִּמְסֹר דְּרִישַׁת שְׁלוֹם לְאַחִידָה, כִּי גַם לוֹ נִאֲמָרוּ אֵלוֹ הַדְּבָרִים,
וְתֹאמַר שְׂיָקִים (בְּמִדְבָר י, כט): "לְכֹה אֲתָנוּ וְהִטְבַּנוּ לָךְ".

(ב) לְהַתְנַעֲנֵעַ וּלְקַוֹת, לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְפַּלֵּל.

תּרפּג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי־תֵצֵא ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַנְּחָמָד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ סְלָה.

מִכְתָּבְךָ הֵיכָר קִבְלָתִי זֶה יוֹתֵר מִשְׁנֵי שְׁבוּעוֹת אַף טְרוֹדוֹתֵי הַרְבִּים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, עֲצוּרוֹנֵי עַד עֲכָשׁוּ, וְגַם עֵתָה לֹא אוֹכַל לְהֶאֱרִיךְ לְךָ.

חִזֹּק וְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדֵה הַקְּדוּשָׁה שְׁגָלָה לָנוּ רַבְנוּ ז"ל, וְהִיא — "הַתְּבוּדוֹת", לְהִיּוֹת רְגִיל מְאֹד לְהִתְחַבֵּא בְּמִקּוֹם מִיָּחָד שְׂאִין שָׁם בְּנִי־אָדָם, וְלִשְׁפֹּף נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׁנֵקֵל לְךָ בְּיוֹתֵר, וְתִהְיֶה עֲקֻשָׁן גָּדוֹל עַל זֶה, כִּי רַק עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהַנְצִיל מִכָּל הַרְעָ' וְהַחֲשֵׁף שְׁנַפְלֵת בָּהֶם, כִּי עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, מְנַצְּחִים אֶת הַמְּלַחְמָה, מְלַחֶמֶת הַיֵּצֵר הָרַע. וַיֵּשׁ לוֹמֵר בְּפִרְשָׁה זו (דְּבָרִים כ"א, יד): "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אוֹיְבֶיךָ", אֵיתָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שְׁזֶה נֶאֱמַר עַל מְלַחֶמֶת הַיֵּצֵר הָרַע, "אוֹיְבֶיךָ" — הֵן הַקְּלָפוֹת שְׁנִבְרָאוּ עַל־יְדֵי עוֹנוֹת, וּבִפְרָט בְּפִגְם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלָן, "וַיִּנְתְּנוּ ה' אֱלֹקֶיךָ בְּיָדְךָ" — הַעֲצָה לְהַכְנִיעַ אוֹתוֹ, הִיא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה שְׁנִקְרָאת יָד, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יְדִיו אָמוּנָה", וְתַרְגוּמוֹ: פְּרִישָׁן בְּצִלוֹ, הֵינּוּ "וַיִּנְתְּנוּ ה' אֱלֹקֶיךָ בְּיָדְךָ", דִּיקָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת יָד, שְׁהִיא תְּפִלָּה, תְּנַצֵּחַ.

וּבְאִפְּן אַחֵר יֵשׁ לוֹמֵר עַל־פִּי דְאֵיתָא בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן נד), "יָד" הִיא בְּחִינַת שְׁמֵחָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים יב, ז): "וַיִּשְׂמַחְתֶּם בְּכָל מְשֻׁלַּח יְדְכֶם" וְגו', הֵינּוּ עַל־יְדֵי שְׁמֵחָה תִּזְכֶּה לְנֹצֵחַ בְּמַלְחָמָה,

אֲשֶׁר תרפג בַּנְחַל קצז

כי עקר פגם הברית בא מחמת עצבות ומרה שחורה, אבל על-ידי שמחה — לשמח נפשו בכל מיני עצות שבעולם, ולרקוד וקודים, ולהיות אף בשמחה תמיד — יזכה, שהשם יתברך בעצמו ישמר אותו מפגם הברית (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קסט), וזה "ונתנו ה' אלקיך 'בְּיָדְךָ'" — ויקא על-ידי בחינת "יד", שהיא שמחה — תנצח.

ועוד יש לומר באפן אחר, על-פי דאיתא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן נט) "יד" הוא בחינת לקרב רחוקים, ולהעמיד תלמידים הגונים, ולהמשיך בהם רוח חכמה, כמו שכתוב (דברים לד, ט): "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה", כי סמוך משה "ידו" עליו, הינו על-ידי שידבר ויעורר את חברו להתקרב אל הקדשה, על-ידי-זה יזכה להכניע את יצרו הרע. ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן יד): להתזיר בני-אדם בתשובה הוא תקון קר"י, אם תוציא יקר מזולל (ירמיה טו, יח), כי בזה שמאיר דבורי אמת בתברו, על-ידי-זה גם הוא יתעורר, כי נעשה אור ישר ואור חזר (עין שם, סימן קפד), ובזה ינצח את היצר הרע, וזה "ונתנו ה' אלקיך 'בְּיָדְךָ'" — ויקא על-ידי בחינת "יד", שהיא לקרב רחוקים — תנצח.

ועוד יש לומר באפן אחר: "יד" הוא בחינת צדקה, כמו שכתוב (דברים ל, טו): "ולא תקפץ את 'יָדְךָ' מאחיד האביון, כי פתוח תפתח את יָדְךָ לו' וגו', הינו על-ידי נתינת צדקה תזכה להכניע את יצרך. ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן קטז): הנותן צדקה נצל מעברות וכו', ועוד שם (סימן רמב): צדקה היא סגלה גדולה, ומועלת מאד מאד להנצל מהרהורי גאוף וכו'. ועין עוד שם (סימן רסד): צדקה היא תקון הברית וכו', וזה "ונתנו ה' אלקיך 'בְּיָדְךָ'" — ויקא על-ידי בחינת 'יד' שהיא צדקה — תנצח, ובפרט כשזוכה לתן צדקה להדפסת והתפשטות דברי רבנו ז"ל, אין למעלה מצדקה זו. וכמוכא בלקוטי-הלכות (גזלה, הלכה ה'), על-פי מה שאמרו חז"ל (ביצה כט): גזל ואינו יודע למי גזל, יעשה בהם צרכי רבים, הינו יש

אחד שחטא ופגם, עד שהפגמים שלו נוגעים לכל ישראל, (ובפרט פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, שממלא קלפות בעולם, ומכשילות עוד יותר את אחרים וכו'), ועכשו כשרוצה לשוב אינו יודע למי קלקל ולמי גרם עוד, רחמנא לצלן, ירידות ונפילות, עצתו ותקונו — לעסק בצרכי רבים לשם שמים, ועקר צרכי רבים הוא לזכותם לתכלית הנצחית, שצריך כל אדם, בפרט מי שחטא ופגם הרבה, יעסק בזה. "והעקר להשתדל, שיהיה לו חלק בהמשכת תורת הצדיק האמת בעולם", הן על-ידי שיסיע במונו לעוסקים בזה, לכתב ולפרסם דברי הצדיק האמת, והן על-ידי גופו, שיחלק את זה בין חבריו, ועל-ידי-זה יזכה להשיב את הגזלה אשר גזל מכלל ישראל, ויזכה לתשובה אמתית. ועין בלקוטי-הלכות (ברכות השחר, הלכה ה'): על-ידי שמסיעין להדפיס חדושי תורה הגונים המיסדים על יסודות חזקים מהצדיקים האמתיים, על-ידי-זה זוכים ביותר ויותר לתקון הנעשה על-ידי מצות הצדקה, ובפרט בעתים הללו, שהנחש, שהוא הסטרא אחרא, מפשיטים קרחיהם וספרי פסיליהם בעולם, ומטילים ספקות, רחמנא לצלן, בהארת הרצון העליון, רעוא דרעוין, וכשמדפיסים ומפרסמים דברי הצדיק האמת, המבטל את כל הספקות, ומכניס אמונה והתחדשות בישראל, מצוה רבה ונוראה מאד לנדב לצדקה זו, כי זה עולה על הכל. וזה (תהלים קיט, קמב): "צדקתך צדק לעולם", איזו צדקה אשר תהיה נשארת לך לעולם? "ותורתך אמת", אם תתן כדי שתתפשט תורת האמת מהצדיק האמת בעולם.

וכבר אמרו חז"ל (יומא פז): כל המזכה את הרבים — אין חטא בא על "ידו"; ואמרו (תוספתא פאה א, ג): זכות זו יש לה קרן ויש לה פרות, שנאמר (ישעיה ג, י'): "אמרו צדיק כי טוב, כי פרי מעלליהם יאכלו"; ואמרו (קדושין מ): וכי יש צדיק טוב ושאינו טוב? אלא טוב לשמים וטוב לבריות — זהו צדיק טוב, טוב לשמים ואינו טוב לבריות — צדיק שאינו טוב; ובלקוטי-מוהר"ן (חלק א, סימן רפג) איתא: מי שמגלה תורתו לאחרים, זה בחינת חסד דאתפשט לברא,

אֲשֶׁר תרפג בַּנְחַל קצט

וְעָלְיוֹ אָמְרוּ (ערוכין נג): "יִרְאֵיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ" (תהלים קיט, עד),
וּמִי שְׂאִינוּ מְגַלָּה תוֹרְתוֹ לְאַחֲרִים, זֶה בְּחִינַת: טוֹבִיָּה פְּלִיל בְּגוֹיָהּ,^ב
וְעָלְיוֹ אָמְרוּ (שמואל א יד, מז): "וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יִרְשִׁיעַ" וְכוּ', עֵינַי
שָׁם; כִּי הַיֵּשֶׁר מְחַיֵּב שְׂיִגְלָה אֶת הַסְּגָלָה לְעַם סְגָלָה, וַיִּיטִיב מְטוֹבוֹ
לְאַחֲרִים (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), וּבְפָרְט דְּבָרֵי הַנְּחַל מְצֹוָה
לְהַשְׁקוֹתָם וּלְפָרְסָמָם לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּבְפָרְטִיּוֹת לְאֵלּוּ אֲשֶׁר נָפְלוּ
בְּדַעְתָּם, וְחַס וְשָׁלוֹם כְּמַעַט מְתִיאֲשִׁים מְחַיִּיָּהֶם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, עַל-יַדֵּי
רַבּוּי עוֹנוֹתֵיהֶם, וְהַדְּבוּרִים הָאֵלּוּ הֵם כְּמִים קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה,
וְעַל-כֵּן שְׁלֵמוֹת הַצְּדָקָה הִיא רַק עַל הַדְּבָר הַנּוֹרָא הַזֶּה. וּכְבָר אָמְרוּ
חַז"ל (סְנֵהֲדֵרִין לו): כָּל הַמְּקַיִם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל כְּאֵלּוּ קַיִם עוֹלָם
מְלֵא. וּבְפָרְטִיּוֹת אֲשֶׁר דְּבוּרִים אֵלּוּ מְחַיִּים הַרְבֵּה הַרְבֵּה נֶפְשׁוֹת שְׁכָבָר
הֵיוּ בְּעֵינֵיהֶם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, לְאַחַר יְאוּשׁ, וְדְבָרֵי רַבּוּי ז"ל מְחַיִּים
וּמְקַיִמִים אוֹתָם עַד שְׁנַעֲשׂוּ כְּבָרֵיהֶם חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ, וַיִּצְאוּ מֵהֶם דּוֹרוֹת
וְדוּרֵי דּוֹרוֹת יִרְאִים וּכְשָׁרִים, וְכָל זֶה גְּרַמְתָּ עַל-יַדֵּי כְּמָה פְּרוּטוֹת
שְׁנַתָּה לְצְדָקָה זוּ.

עֲמַד וּרְאָה וְהַתְּבוּנָן, אִם בְּעַל נֶפֶשׁ אַתָּה, הִיאֵךְ יְכוּלִים לְהַחֲיוֹת
אֶת כָּל הָעוֹלָם עַל-יַדֵּי כְּמָה פְּרוּטוֹת, כְּשֶׁמְנַדְּבִים לְהַדְּפֹסֵת דְּבָרֵי
הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וּזְכוּר מְאֹמְרָם ז"ל (יומָא
פו): אֲשֶׁרֵיהֶם לְצְדִיקִים, לֹא דִין שְׁהֵן זוֹכִים, אֶלֹּא שְׁמֹזְכִין לְבִנְיָהֶם
וּלְבְנֵי בְּנֵיהֶם.

וְהַהֲכָרַח לִי לְקַצֵּר. הַפּוֹתֵב בְּחַפְזוֹן אַחִיד וְחֲכָרֵךְ.

יֵשׁ לָךְ אַרְבַּע עֲצוֹת אֵיךְ לְנַצַּח אֶת הַיֵּצֵר הָרַע הַבוֹעֵר בְּךָ: א.
תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת. ב. שְׂמִחָה. ג. לְקָרֵב רְחוּקִים. ד. צְדָקָה לְהַדְּפֹסָה.

(ב) טוֹבוֹ גְּנוּז בְּתוֹכוֹ.

תּוֹרַפְדּוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֵיל שְׁשִׁי לְסֹדֵר כִּי-תֵצֵא ה'תשל"ב.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, גִּזְרֵי
רֵאשִׁי, הַבְּחֹר הַמְּפֻלָּג, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחֲל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה
הַקְּדוּמָה, מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכו' ... גִּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מְכַתְּבָךְ קִבְּלָתִי זֶה יוֹתֵר מְשֻׁבָּע, אִךְ מֵלֵב טְרוּדוֹתֵי בְּעֶסֶק הַרְבִּים
כִּירוּע לָךְ, לֹא הִיָּה הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבָךְ, וְגַם עֲכָשׁוּ אֶקְצֹר לָךְ.

וְהִנֵּה בְּמָה שְׁלֹא זָכִיתָ לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן
רַבְּנוּ ז"ל, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, כִּי בּוֹא יָבּוֹא יוֹם יִשׁוּעָתְךָ. וְהַעֲקֹר
"בְּעֵנָקְךָ אֲוִן הָאֶפֶן אֲוִן מִתְּפִלָּל זִיּוֹן" מֵדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ חֵק וְלֹא יַעֲבֹר
עַל דְּבָר זֶה, שְׁתַּזְכֶּה לְנִסְעַ, וְאִזְ יַעֲזֹר לָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וּבְלֵבֵךְ, אֶהוּבֵי,
אַחֵי, לֹא לְהַתִּיאֵשׁ מִלְּהַתְּפַלֵּל עַל זֶה, אִךְ שְׁנִדְמָה עֲכָשׁוּ, שְׁזָה דְבָר
שְׂאִי אֶפְשֶׁר, אִךְ עַל-יָדֵי תִפְלָה וְתִשׁוּקָה וְכִסּוּפִין, תִּזְכֶּה, אִם יִרְצֶה
הַשֵּׁם לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן טו),
וּבּוֹא תְּבּוֹא בְּקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, זֶה אֲרַבֵּעַ אֲמוֹת שֶׁל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְכו'.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת הַפְּתוּדִים שְׁיִשׁ לָךְ לְצֵאת בְּלִילָה בְּשׁוּדָה וּבִיעֵר
לְהַתְּבוּדָה, תִּרְאֶה עַל-כָּל-פְּנִים לְהַתְּבוּדָה בְּיוֹם, וְאִזְ בְּיָדֵי אֵין שׁוֹם
פְּחָד, וּבְלִילָה תִשָּׁב בְּקִצֵּה הַמַּחֲנֶה, בְּמִקּוֹם שְׂאִין שֵׁם אִישׁ, וְתִשְׁפֹּף
נִפְשָׁךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, כִּי מַעֲלַת הַשִּׁיחָה בֵּינוּ
לְבִין קוֹנוֹ — אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר בְּשִׁכָּל אֲנוּשֵׁי כָּלֵל, כִּי כָּל דְּבֹר
וְדִבּוֹר שְׁמִדְבָר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה הַצְּלַחַת הַנִּפְשׁ נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד
מְאֹד, כִּי עַל-יָדֵי-זֶה מְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִךְ שְׁעֵדִין אֵינוֹ
מִרְגִּישׁ, זֶה מְסַבֵּת הַפְּגָמִים, וְאִם יִתְמִיד בְּזֶה מֵדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, לְדַבֵּר
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, וּיְבַקֵּשׁ כָּל מַה שְׁצָרֶיךָ בְּרוּחָנוּת

(א) לְהַתְּעַצֵּעַ וּלְקוּוֹת וּלְהַתְּפַלֵּל.

ובגשמייות, על-ידי-זה יתגלה לו אורו יתברך המאיר בכל הארץ, כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מכבודו וגו', שהיא בקיעת ים החכמה העליונה, פי באמת אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ודומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיית חיות אלקותו יתברך, והרוחניות היא כמו ים — מים שאין להם סוף, ומה שאין האדם יכול להפגם בו, ולהשיג איזו השגה, והלא הכל לפני עיניו, זהו מפני שאינו יודע הדרך, ובפרט מי שפגם בבריתו, שאז נפגם מחו ונדעתו, ואין לו כלים לזה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לו), שזה בחינת (בראשית י, כא): "פי השחית כל בשר את דרכיו" וגו', כי הוא בחינת רבוי אור בשבילו, וטובע תכף-ומיד בים, ומרב אור נעשה שבירת הפלים ונתעוררות עיניו, ואינו רואה פלום וכו'. וזה עקר עבודתנו עכשו בימי אלול — לזכות להאיר דרך"ף בפי"ם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן פז), בחינת (ישעיה מג, טז): "הנותן בפי"ם דרך"ף ובמים עזים נתיבה", שיזכה שישוטט בים החכמה, ותהיה לו דרך לעבר בה. ויש לומר דרך"ף היא סוד התפלה והתשובה שנפתחים בימי אלול, שאז רואים, שכלל ישראל מרבים בתפלה ובתחנונים, פי התפלה שהיא אמונה, היא היא הדרך לעבר בים בשלום, פי על-ידי תפלה והתבודדות מתחיל לשוטט לאט לאט בים החכמה, עד שיזכה לשלמות התפלה לעסק בזה תמיד, אז יכול לעבר את ים החכמה בשלום, וזה בחינת (תהלים נ, כג): "זבח תודה יכבדנני ושם דרך אראנו בישע אלקים", ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן ר'): "זבח תודה" — זהו זבחת היצר הרע, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין מג:), שעל-ידי שסובל כל מה שעובר עליו, ומתודה תמיד: "חטאתי, עויתי, פשעתי", שזהו כלל ההתבודדות, על-ידי-זה "ושם דרך" — שנעשה דרך התשובה, "אראנו בישע אלקים" — יזכה לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, ולהיות אדם היושב על הפסא, שהוא בטול גשמיית, ויכלל בו יתברך וכו'.

וְיָדוּעַ אֲשֶׁר דָּרַךְ הָיָא בְּעוֹלָם הַבְּיָנָה (עֵין קַהֲלוֹת יַעֲקֹב), וְעַל-כֵּן דָּרַךְ עוֹלָה ס"ג אָס"ק^ב, שֶׁהוּא שֵׁם הַנְּי"ה וְשֵׁם אַקוּ"ק הַמְּאִיר בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, וְשֵׁם הוּא עוֹלָם הַתְּשׁוּבָה, וְזֶה שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל: דָּר"ף גִּימְטְרִיָּה שְׁתֵּי פְעָמִים בְּק"י, כִּי צְרִיכִים בְּקִיאוֹת גְּדוּלָה בְּסוּד הַתְּשׁוּבָה, "אִם אָס"ק שְׁמַיִם שֵׁם אֲתָה, וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּךָ" (תְּהִלִּים קֶלֶט, ח), הֵן אִם הוּא כְּכֹר בְּמַדְרָגָה גְּבוּהָה, צְרִיף לִידַע שְׁעָדִין אֵינוֹ כָּלֵל, וְצְרִיף לַעֲלוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, שְׁזָהוּ שֵׁם אָס"ק — שְׁפָרוּשׁוֹ לַעֲלוֹת, צְרִיף שְׁתַּדַּע שְׂאֲתָה צְרִיף לַעֲלוֹת עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי "לְגַדְּלוֹתוֹ אֵין חֶקֶר" (שֵׁם קַמָּה, ג), וְהֵן אִם הוּא עָדִין בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָה מְאֹד מְאֹד, וְעוֹבֵר עָלָיו, רַחֲמָנָא לְצַלְן, מַה שְׁעוֹבֵר, שְׁנוּפֵל בְּכָל פְּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּזַהֲמַת מַעֲשָׂיו הַרְעִים וּמַחְשְׁבוֹתָיו הַמְּגִנּוֹת, צְרִיף לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְלִידַע, שְׁעָדִין אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְגַם מִשֵּׁם יְכוּלִין לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, שְׁזָהוּ שֵׁם ס"ג — שְׁפָרוּשׁוֹ חוּזֵר, בְּחִינַת (שֵׁם פ, יט): "וְלֹא נְסוּג מִמֶּךָ", הֵינּוּ שֶׁהַשֵּׁם הַזֶּה מַחֲיָה אֶת כָּל הַנְּסוּגִים אַחֲזֹר, וּמַגְלָה לָהֶם "לֹא נְסוּג אַחֲזֹר לְבָנוּ" וְגו' (שֵׁם מַד, יט), וּמַגְלָה שְׁלֵבֵל תַּס"ג אַחֲזֹר, חַס וְשְׁלוֹם, רַק לְהִתְחַזֵּק, וְזֶהוּ אֲשֶׁר הִפָּךְ מִס"ג הוּא ג"ס (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב), כִּי הֶעֱקֹר מַה שְּׂאֵין הָאָדָם חוּזֵר בַּתְּשׁוּבָה מִתְקַף יְרִידָתוֹ וּנְפִילָתוֹ, הוּא מַחֲמַת רוּם לְכַבּוֹ, שֶׁהוּא ג"ס בְּעֵינָיו, וְאֵינוֹ יְכוּל לְסַבֵּל מַה שֶׁהוּא צְרִיף לְסַבֵּל, רַק חֲפִץ תִּתְּקַף-וּמִיד לְפָרַח אֶל תוֹף הַקְּדוּשָׁה, וְלִהְיוֹת צָדִיק גָּמוּר, וְאִם לֹא — אֵינוֹ רוֹצֵה, שְׁכָל זֶה הוּא מַחֲמַת רוּם לְכַבּוֹ וְגִסּוּתוֹ, וְעַל-כֵּן הוֹלֵךְ לוֹ שְׂלֵא כְּסוּדֵר, אָבֵל אִם יִכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ, וְיִהְיֶה בְּבַחֲיַנַּת מ"ה, אֹז יִזְכֶּה לְכַנֵּס בְּדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה, וְיֵאִיר עָלָיו הַשֵּׁם ס"ג, וְיַחֲיֶה אוֹתוֹ, וְכִפִּי שְׁפָרַשׁ שֶׁהַדָּר"ף הַזֶּה הִיא תְּפִלָּה, שֶׁהִיא הַדָּרַךְ לְהַכְנִס אֶל תוֹף הַי"ם, כְּפִי זֶה תַּתְּפָרְשֵׁנָה שְׁתֵּי הַבְּקִיאוֹת לְשְׁתֵּי בַחֲיִנוֹת שֵׁישׁ בַּתְּפִלָּה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב'): שְׂלֵא יִטָּה לְיִמִּין וְלֹא לְשְׂמָאל. וְעֵין פְּרוּשׁוֹ בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת (נַחֲלוֹת, הַלְכָה ד'), כִּי צְרִיף בְּקִיאוֹת גְּדוּלָה, אֶף שְׁכַבֵּר רָאָה יְשׁוּעָה, צְרִיף לְבַקֵּשׁ עוֹד וְעוֹד, כִּי עָדִין מַעֲקָר הַיְשׁוּעָה

(ב) דָּרַךְ בְּגִימְטְרִיָּה 224, כְּמִנְיַן ס"ג — 63 אָסֶק — 161, הָרִי בִּיחַד 224, ס"ג הוּא שֵׁם הַנְּי"ה
 כְּזֶה: יוֹד, הֵי, וָאוֹ, הֵי, וּבִיחַד ס"ג — 63, אֶהֱיָה — אֵלֶף, הֵי, יוֹד, הֵי הֵם אָסֶק — 161.

להתקרב ולהתנדב עמו — אנו רחוקים, ולהפך כשעדין לא ראה
 ישועה כלל, צריך להתחזק מאד מאד ולהיות סבלן, ולחכות עד
 שיבוא יום ישועתו (עין שם כל הענין הנפלא הזה), כי בדרך
 שהיא התפלה צריכים שתי בקאות, הן כשעדין לא נודע ולא פעל
 וכו', והן כשכבר זכה לפעל, אל יחליש רצונו, רק לבקש עוד ועוד
 גבה מעל גבה. וכל הענין הוא עמק עמק; אשרי מי שיאחז בזה
 להתבודד תמיד עמו יתברך — בין בעליה ובין ביריבה, ועל-ידי-זה
 יזכה לשוטט בים החכמה העליונה וכו'.

ובמה ששאלת, איך זוכים לאהבת ישראל, לאהב את כל אחד
 מישראל כנפשו, הנה ראיתי ב"קדשת לוי" מהרב מברדיטשוב,
 זכותו יגן עלינו, בפרושו במאמרי הסבי דבי אטונא (עין שם, מימרא
 ה'), והיוצא משם, כי השם יתברך הוא אחד ויחיד יתברך שמו,
 וישראל הם נכללים בו יתברך, ועל-כן כשאחד שונא את אחד,
 בידוע שהוא רחוק ממנו יתברך, כי אם היה אוהב אותו יתברך,
 היה מתאחד עם כל נשמות ישראל, ועל-כן עצתו שיירבה בתשובה,
 עד שיזכה להכלל בו יתברך תמיד, עד שלא יראה ולא ישמע ולא
 ירגיש משום דבר, רק את הבורא יתברך, ואז יהיה באהבה, אחוה
 ורעות עם הכל, ולא רק עם ישראל, וינקדים תמיד שלום לכל בריה,
 כי מאחר שאין בלעדיו יתברך כלל והכל אחד, ומכל שפן ישראל
 הם אחדות ממש מהאור האין סוף ברוך הוא, ונשמותיהם הן מיחוד
 הפנימי וכו', וכל החרבן, שנחשכו כל האורות, נתהוה משנאת חנם,
 ועל-כן עכשו עקר התקון להוריד ולהעלות נשמת משיח צדקנו, הוא
 רק על-ידי אחדות ואהבה, לאהב את חברו, ולא להסתפל על הרע,
 חס ושלום, רק לדנו לכה זכות ולמצא בו את נקדת נצוץ החיות
 אלקות שיש בו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), ועל-ידי-זה יזכה
 להתזירו למוטב וכו'.

ולזכות להגיע אל זה לבטל עצמו אליו יתברך, הוא על-ידי
 תפלה והתבודדות בשקיפה רבה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב),

והפל בשמחה רבה, שתהלה לאל, יש לנו רבי כזה, המאיר לנו אורות דקים ורוחניים כאלו, דברים שלא שמעתם און וכו', וקטני ערך כמנו היום נזכה לשאת ולתת בדברים כאלו העומדים ברום רומו של עולם וכו'. ומה טוב ומה נעים פשתזכה אל הקדשה ולקרב עוד נפשות רבות, ולדבר על לבם, ולשלח אותם אל אנשי שלומנו היקרים, היכולים לדבר עמהם, ולהאיר בהם אור האמונה וכו'.

תמחל לי שלא עניתי תכף-ומיד, כי אני מקף עם טרדות רבות, בעוונותינו הרבים. ותראה את המכתב לבחור ... גרו יאיר, ודרישת שלום לכל החברים, ואם ירצה השם, בקרוב נתועד יחד פנים אל פנים.

הדורש שלומך...

תרפה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תבוא התשל"ב.

החיים והשלום ירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאוד, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר היום קבלתי, ושמחתי מאוד לקראת הבשורה הטובה שבשורתני, שתהלה לאל, באת לביתך לשלום, השם יתברך יהיה בעזרך שיהיה שלום בגופך, שלום בממונך ושלום בתורתך, ותזכה לקבע עצמך עכשו בביתך בעל התורה ועל העבודה, ותראה ש"יהי ביתך בית ועד לחכמים, ויהיו עניים בני ביתך" (אבות א, ד-ה), לדבר עמהם מהתכלית הנצחית, לחזקם, לאמצם ולעוררם לילך בדרך האמת והתם שקבלנו מרבנו ז"ל, והיא — תפלה והתבודדות,

להיות רגיל תמיד לשפף נפשו אליו יתברך, ולספר לפניו יתברך את לבו ואת כל מה שעובר עליו, שזהו עקר השלמות והתכלית שהאדם צריך לזכות בזה העולם, להפירו יתברך מכל דבר, ולדבר עמו בתמימות ובפשטות גמורה, כאשר ידבר איש לרעהו והבין עם אביו וכו', וגם אפה תראה לקיים זאת, לקבץ לעצמך חדר מיוחד ולישב שם תמיד, וללמד ולהתפלל ולשפף שיח ותפלה אליו יתברך. וכבר אמר רבנו ו"ל (שיחות הר"ן, סימן רמח), שמה טוב ומה נעים לאדם, שיבחר לו איזה מקום, וישב שם יומם ולילה, ויעסק בתורה ותפלה ועבודת השם יתברך, וכשיהיה מכרח לאכל או יצא וכו', ואחר-כך יחזר לעבודתו יתברך, כי באמת פשאדם קבוע בביתו, או הוא בשוב הדעת ובחרות המחין, וכשהוא בדרך, הוא מבהל ומבלבל מאד, ושרוי בקטנות המחין וכו'. כי באמת, עקר הקדשה הוא רק בבית אבל בחוץ הוא מקום החיצונים (עין לקוטי-הלכות, ראש השנה, הלכה ד), ועל-כן נקראים חיצונים — לשון חוץ, שמקומם בחוץ, אבל בתוך הבית הוא מקום משמר מהם, ושם עקר המשכת הקדשה בבחינת (משלי כד, ג): "בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאו", שבתוך בית ישראל, שהוא בית של קדשה, נמשכת לשם בחינת חכמה ותבונה ודעת, שהיא כלליות התורה כלליות הקדשה וכו', והבית נקרא רשות היחיד, שהוא בחינת רשות יחידו של עולם, ושם יכול לצמצם את עצמו ולדבק את עצמו בו יתברך וכו', ועל-כן עקר הקדשה הוא בתוך ביתו של אדם, וזה בחינת (ישעיה כו, כ): "לך עמי בא בחדריך וסגר דלתך בעדך" וגו', שעקר קדשתו של האדם — כשזוכה להסגיר את עצמו בביתו, בחינת (מיקה ו, ח): "והצנע לכת עם אלקיך", שעקר התקרבות להשם יתברך היא בבחינת "והצנע לכת", שהוא השבח של התלמיד חכם, שנאמר עליו (תהלים מה, יד): "כל כבודו בת מלך פנימה", וזה בחינת (ישעיה מד, יג): "כתפארת אדם לשבת בית", שעקר קדשתו ותפארתו של אדם — פשושב בביתו ועוסק שם בתורה ועבודה וחדושין דאורייתא וכו'.

והנה באמת היה ראוי לישוב תמיד בביתו בחדרו המיוחד לו, ולעסק שם בתורה ועבודה, שזהו עקר הקדשה וכו', אבל אף-על-פי-כן האדם מכרח לצאת לחוץ, ולהיות נכנס ויוצא בכל פעם, שזוהי בעצמה פונת אלול, להיות 'עיל ונפיק' דיקא, כי אף-על-פי שהיה ראוי להיות תמיד בבחינת 'עיל', ולהיות דבוק בו יתברך, אף-על-פי-כן עקר שלמות הקדשה הוא דוקא כשזוכה להיות 'עיל ונפיק', כי בהכרח שיצא האדם לפעמים קצת מהקדשה, שזה בחינת 'ונפיק', כמו שגורא בחוש, שיש לכל אדם עליות וירידות ממש בכל יום, ואי אפשר לעמד תמיד במדרגה אחת, כי צריך לעלות תמיד יותר ויותר, וקדם העליה ההכרח שתהיה ירידה, ועל-כן הוא צריך לצאת בכל פעם מביתו, ולעסק באיזה עסק, שעל-ידי-זה זוכה אחר-כך להתעלות בתוספות מחין ודעת קדושים, ועל-כן כשיוצא, שאז הוא בחינת 'ונפיק', הוא צריך להתחזק מאד מאד ולא לפל בדעתו, למה איני זוכה לישוב בקביעות בביתי, כי זה דבר שאי אפשר, ואדרבה ההכרח לצאת קצת וכו', ואז כשמחזק את עצמו בבחינת 'ונפיק', אז כשיזכה לחזר אליו יתברך, יתחדשו לו מחין והשגות חדשים, ויתלהב לבו בשלהובין דרחימותא וכו'.

אהובי, אחי! חזק והתחזק בדבר זה — לישוב בביתך, ולעסק בקביעות בתפלה והתבודדות, וכן שעורים קבועים בלמוד התורה הקדושה: "מקרא, משנה, גמרא, מדרש, ספרי רבנו ז"ל, וזהר ותקוני זהר, ובפרט ספרי הפוסקים, וכשיתגצע מחך בלמוד, תרגיל את עצמך בחדושין דאורייתא, או אם אינך בר הכי לזה, תראה ללקט פרושים על הגמרא בהלכה ואגדה, ועל-ידי-זה תתן ניקח למחין, וזהו גם-כן בכלל למוד התורה, כמובא בפוסקים לענין ברפת התורה, שגם לכתיבת חדושי תורה צריכים לברך ברפת התורה כי הוא בכלל למוד, ובפרטיות אם תזכה לרשם לעצמך תפלות למען תהיה רגיל בהן לאמרן גם בפעם אחרת, זה עולה על הכל.

וְאַקוּהָ לְהִתְרַאוֹת עִמָּךְ פְּנִים אֶל פְּנִים בְּקֶרֶב, וְאִזּוּ נִרְכָּה לְדַבֵּר
מִדְּבַרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְלִהְתַּחַזֵּק יַחַד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תּרפּוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לַיּוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי־תבוא אֶל הַקְּבוּץ ה'תשל"ב.

הַתּוֹלָה אֶרֶץ עַל בְּלִימ"ה הוּא יִיטִיב הַפְּתִיכָה וְהַחֲתִימָה לְכָל
יִשְׂרָאֵל וּבְתוֹכָם לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתָה
מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה הַיּוֹצֵאת מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת
דְּעַתִּיק וְכו' ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצַח סְלָה.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר קִבַּלְתִּי זֶה כַּמָּה יָמִים, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְרֵאוֹת
אֶת תְּשׁוּקַת לְבָבְךָ אֶל הָאָמֶת, וַיְמָה שֶׁבְּקִשְׁתָּ הַתַּחֲזִיקוֹת, הַפֶּךְ הַרַבָּה
בְּ"לְקוּטִי־הַלְכוֹת", זְאֵלְסֵט בְּלִעְטִילְעֵן דִּי בְּלִעְטֵרֵא כְּסִדְרָן, וְאִזּוּ
תִּרְגֵּישׁ בְּנִשְׁמָתְךָ רֵיחַ טוֹב, בְּבַחֲיִנַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יב): "גְּרֵדִי גְּתִין'
רֵיחוֹ", וְדַרְשׁוּ חַז"ל (שְׁבַת פח:): עֹזֵב לֹא נֹאמֵר אֶלֶּא 'גְּתִין', שְׁנֵהוּ
הַתּוֹכָחָה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאָמֵת (עֵיִן לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח), אֲשֶׁר
תּוֹכַחְתּוֹ הִיא לְחַיִּים, וּמוֹסִיף יִרְאֵת שָׁמַיִם, בְּחִינַת (יִשְׁעִיָּה יא, ג):
"וְהִרְיָחוּ בְּיִרְאֵת ה'", כִּי הֵהֱתַחֲזִיקוֹת שֶׁתִּמְצָא שָׁם לֹא תִמְצָא בְּשׁוּם
מְקוֹם בְּעוֹלָם, כִּי (הוֹשֵׁעַ יד, ז): "וְרֵיחַ לוֹ כִּלְכָּנוֹן", הֵינּוּ דְּבוּרָיו
נִמְשָׁכִים מִשְׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל הַבִּינָה הַנִּקְרֵאת לְכָנוֹן, שֶׁשָּׁם נִתְּלַבְּנוּ
עֲוֹנוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל (עֵיִן שְׁעָרֵי אוּרָה, שְׁעַר ה'), כִּי עַל־יְדֵי דְּבוּרָיו
הַקְּדוּשִׁים, הַנִּמְשָׁכִים מִמְּקוֹם עֲלִיּוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד וְכו', מְסוּד ל"ב
נְתִיבוֹת "הַחֲכָמָה" הַקְּדוּמָה, וְנִמְשָׁכִים אֶל תּוֹף נוֹ"ן שְׁעָרֵי "הַבִּינָה",
נִכְנָס הַרְהוּר תְּשׁוּבָה נִפְלָא מְאֹד מְאֹד בְּלִב כָּל הַהוֹגָה בְּהֵן, וְנִתְקַיֵּם

בו (ישעיה ו, י): "וּלְכַבֹּ"וּ יְבִי"ן וְשָׁב", כי הוא (שם מ, כט): "נִתְּן לְיַעֲקֹב כַּח וּלְאִין אוֹנִים עֲצָמָה יִרְבֶּה", כי הוא מְחֻזָּק וּמְאַמָּץ אֶת כָּל הָעֵינָיִם, הַנְּפוּלִים וְהִירוּדִים, וּמְגַלֶּה לָהֶם, אֲשֶׁר עֲדִין לֹא אֲבָדָה תְּקוּנָתָם, וְעֲדִין גַּם מִמְּקוֹם שֶׁנִּפְּלוּ לָשֵׁם, יְכוּלִים לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְחַדֵּשׁ כְּנֶשֶׁר נְעוּרָיו, בְּחִינַת (שם מ, לא): "וְקוֹנֵי הַשָּׁם יִחְלִיפוּ כַח יַעֲלוּ אֲבָר כְּנֶשֶׁרִים, יְרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יִלְכוּ וְלֹא יִיעֲפוּ", וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְשִׁבְחָה וּלְהִלָּל וּלְהוֹדוֹת אֶת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּבִרְכַּת (מְלָכִים-א ח, ו): "בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר 'נִתְּן' מְנוּחָה' לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר לֹא נִפְּל דְּבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ", (דְּבָרִים לא, כא): "וַיְהִי כִּי תִמְצָאנָּה אֹתוֹ רַעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת, וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעַד, כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זֶרְעוֹ" וְגו', כִּי יִתְגַּלֶּה הָאִי אֹרִיתָא דְעִתִּיקָא סְתִימָאָה אֲשֶׁר עַל יָדָהּ יִפְקֹן בֵּיהּ מִן גְּלוּתָא^ב, כִּי יִבְקַע מְקוֹ"ר הַחֲכָמָ"ה וַיְהִי כְּנִח"ל נֹבֵ"ע, עַד אֲשֶׁר קִטְנֵי עֶרְךָ כְּמִנּוּ נִזְכָּה לְשׁוֹטֵט בַּיָּם הַחֲכָמָה, וְלִשְׁמַע הַכְּרוּז (ישעיה לה, ג): "חֲזָקוּ יָדַיִם רַפּוֹת וּבְרָכִים כְּשִׁלּוֹת אֲמִצּוּ, אֲמָרוּ לְנִמְהָרֵי לֵב חֲזָקוּ אֵל תִּירָאוּ, הִנֵּה אֱלֹקֵיכֶם נָקַם יְבוּא גָמוּל אֱלֹקִים הוּא יְבוּא וְיִשְׁעָכֶם", "אֲזַ תִּפְקַחְנָה עֵינֵי עוֹרִים", "וְאֲזַנֵּי חֲרָשִׁים תִּפְתַּחְנָה", "אֲזַ יִדְלַג כְּאַיִל פֶּסַח" "וְתָרֵן לְשׁוֹן אֲלֵם", "כִּי נִבְקְעוּ בַּמִּדְבָּר מִיָּם וּנְחָלִים בְּעַרְבָה" וְגו', כִּי עַל-יְדֵי שִׁיבְקַע יָם הַחֲכָמָ"ה וַיְהִי שׁוֹטֵף כְּנִח"ל, עַל-יְדֵי-זֶה יִפְקָחוּ הָעֵינָיִם לְהַסְתַּכֵּל בַּחַיּוֹת אֱלֹקוֹת שֵׁשׁ בְּכָל דְּבַר (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'), וְכֵן "וְאֲזַנֵּי חֲרָשִׁים תִּפְתַּחְנָה" — שִׁיזְכּוּ לְשַׁמֵּעַ הַיֵּטֵב אֶת הַהִתְעוֹרְרוֹת שֶׁל הַחֲכָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִפְתַּח הַפֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, "וְתָרֵן לְשׁוֹן אֲלֵם" (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס), וְכֵן אֲזַ "יִדְלַג כְּאַיִל פֶּסַח" — שְׁזֶה גְדֹל הַתַּפְּשֻׁטוֹת הַשְּׂמֻחָה אֲשֶׁר תִּגְיַע עַד הַרְגָלִים (עֵין שָׁם, סִימָן י'), וּבַמַּעֲשֵׂה מִהַשְׁבָּעָה בְּעֶטְלִירִסִּי מִהַבְּעֻטְלִיר בְּלֵי רַגְלִים וְדו"ק), כִּי כְּשִׁמְחָסֵר מִהָאֱמוּנָה, אֲזַ אֵינּוּ יְכוּל לְרַקֵּד, כִּי רַגְלָיו נִעְשׂוּ כְּבִדּוֹת (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קסט), וְעַל-יְדֵי וְדוּי דְּבָרִים, שֶׁהוּא תִּפְלָה וְהַתְּבוּדָּה, (שֶׁהִיא תְּכֵלִית בְּרוּר

ב) הַתּוֹרָה הַזֹּאת שֶׁל עִתִּיק הַסְּתוּמָה, אֲשֶׁר עַל יָדָהּ יִצְאוּ מִהַגְּלוּת.
ג) קְבָצִינִים (עֵין בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, מַעֲשֵׂה יג).

וּזְכוּף הָאָמוּנָה), עַל-יְדֵי-זֶה תִּתְפַּשֵּׁט הַשְּׂמֻחָה בְּכָל הַקּוּמָה מֵרֹאשׁ וְעַד עָקֵב (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קעח), וַיְהִיָּה תִקּוּן לְרַגְלָיו, כִּי יוּכַל לְרַקֵּד וּלְדַלֵּג, "וְשֻׂמַּחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם, שְׁשׁוֹן וְשֻׂמַּחַה יִשְׂיִגּוּ וְנִסּוּ יָגוֹן וְאֲנָחָה" (יִשְׁעִיָּה לֵה, י), וּלְכָל זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת אִם יִתְמִידוּ בְּ"לְקוּטִי-הֶלְכוֹת", אֲשֶׁר מוֹהֵרֵנּוּ"ת וְ"ל אָמַר עֲלֵיהֶם: "דָּאס אִיז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גִּן-עֵדוֹן", כִּי הוּא מְחִיָּה אֶת הַכֹּל; אֲשֶׁר יִשְׂיִאחֲזוּ בָּהֶם מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וַיִּטֵּל בָּהֶם כְּסֻדְרוֹן, וּכְשֵׁי־סִיִּים יִתְחִיל עוֹד פַּעַם כָּל יְמֵי חַיָּיו, אִז לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל. וּבְכָל פַּעַם שֶׁתִּפְתַּח דְּלֹתוֹ תִשְׁמַע חֲדוּשׁ וְדָבָר נִפְלֵא שֶׁעֲדִין לֹא שָׁמַעְתָּ, וְדָבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר, כִּי אִם לְמִי שֶׁרְגִיל לְשִׁקֵּד עַל דְּלֹתוֹתָיו יוֹם יוֹם.

וְשִׁמְעָתִי מִזְקֵנֵי אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ כִּמָּה וְכִמָּה פְּעָמִים: "דִּי אֵלַע וְוֹאס הָאֲבָן זִיף גִּיווִיִּיקֵט אִין דִּי 'לְקוּטִי-הֶלְכוֹת' שִׁינְעֵן גָּאָר אַנְדֶּע־רִשִׁי; עַל-כֵּן תִּרְאֶה לְעִשׂוֹת לְעֶצְמְךָ קְבִיעוֹת עַל-כָּל-פְּנִים מֵהַיּוֹם הַזֶּה לְהִתְחִיל מֵהִתְחַלַּת הָאֲרֶח חַיִּים, וְלִלְמַד וּלְעֵין בְּכָל יוֹם מְעַט אִו הַרְבֵּה, אִז בְּרִכּוֹת הַזְּמַן "תָּאִיר בְּאִפֵּן אַחַר לְגַמְרִי".

וְתִרְאֶה גַם לְעוֹרֵר אֶת כָּל חֲבֵרֶיךָ — חֲבֵרֵינוּ, אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַקְּדוּשִׁים וְהַטְּהוֹרִים, שֶׁיִּלְמְדוּ וַיִּתְמִידוּ בְּ"לְקוּטִי-הֶלְכוֹת".

הַהֶכְרַח לִי לְקַצֵּר עֲכָשׁוּ, כְּתִיבָה וְחִתִּימָה טוֹבָה בְּסִפְרָן שֶׁל צַדִּיקִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

(ד) זֶה הַגִּין-עֵדוֹן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.
(ה) כָּל אֵלֹהֵי שְׁהִיּו 'שְׁרוּיִים' בְּ"לְקוּטִי-הֶלְכוֹת", מֵאִירִים בְּאִפֵּן אַחַר.

תרפז.

בעֲזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פִּי תְּבוּא הַתְּשֻׁלָּב.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיֵגוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר הַנְּחֻמָּד,
שׁוֹתָה מִמִּי הַחֹסֵד, מִהַמְעִיֵן הַיּוֹצֵא בֵּית ה', הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּחַת.

מְכַתְּבֶךָ הַיָּקָר עֲתָה קִבְּלָתִי, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד לְשִׁמְעַ שְׂאֵתָה מִתְּמִיד
בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת בְּכָל מִינֵי יַעֲצוֹת וְאַפְּנִים וְכו'.

אַחֵי הַיָּקָר! זֶה הָעֵקֶר בְּעוֹלָם, וּבִפְרָט מִי שְׂרוּצָה לְצֵאת מִהַחֲשׂוֹף
שְׁנֹלְכָד בּו, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אַפֵּן שְׁבַעוֹלָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂקִידָה
רְבָה בְּשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, לְהִיּוֹת רְגִיל מְדֵי פַעַם בְּפַעַם לְבָרַח
לְמָקוֹם מִיַּחַד, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֶשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוֹ. וְעֵינַי
בְּיִלְקוּט וְאַתְחַנֵּן (רְמֵז תַּחֲכָה), כְּתִיב: "בְּכָל קְרָאֲנוּ אֱלֹהֵי" (דְּבָרִים ד, ז)
— בְּכָל לְשׁוֹן שִׁישְׂרָאֵל קוֹרִין לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — עוֹנָה אוֹתָם;
וּבְלִקוּטֵי-מִוְהָר"ן (חֲלֵק א', סִימָן עח) אֵינִי, אֶשֶׁר הַדְּבִיר הוֹלֵךְ עִם
הָאָדָם בְּכָל מָקוֹם אֵף בְּמָקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים, גַּם מִשֵּׁם יְכוּלִים לְדַבֵּק
אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּמוֹבָא שֵׁם בְּיִלְקוּט: מַעֲשֵׂה בִסְפִינָה אַחַת,
שֶׁהִיָּתָה כְּלָה שֶׁל נְכָרִים, וְהָיָה בְּתוֹכָהּ יְהוּדֵי אֶחָד, הַגִּיעָיו לְנִמְל אֶחָד,
אָמְרוּ לְאוֹתוֹ יְהוּדֵי: "טוֹל מַעוֹת וְעֵלָה לְנִמְל וְקָנָה לָנוּ מִשֵּׁם מְאוּמָה",
אָמַר לָהֶם: "לֹא אֶכְסֵנָאֵי אֲנִי, וְאֵינִי מְכִיר לְהִיכֵן אֱלֹהֵךְ", אָמְרוּ לוֹ:
"יֵשׁ יְהוּדֵי אֶכְסֵנָאֵי? בְּכָל מָקוֹם שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ אֱלֹקֶיךָ עִמָּךְ, הוּא אֶשֶׁר
כְּתוּב (דְּבָרִים שֵׁם): 'אֶשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרוּבִים אֵלָיו'". כִּי הֵעֲצָה שֶׁל
תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְאֵף שֶׁסְּפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם מְלֵאִים
עֲצוֹת וְהַנְּהַגוֹת וְהַדְּרָכוֹת יְקָרוֹת, אֵף אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֵלָיְהֶן, כִּי אִם
עַל-יְדֵי שְׂקִידָה רְבָה וְנִפְלְאוֹהַ בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ.

וְהִנֵּה בְּעֵינַי פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אֶשֶׁר הוּא
עוֹן חֲמוּר מְאֹד, כְּמוֹבָא בְּזִהַר הַקְדוּשׁ וּבִסְפָרִים הַקְדוּשִׁים, וְאֶשֶׁר
גוֹרֵם בְּעוֹלָם הַרְבֵּה רַעוֹת וְכו' וְכו', וְעַל חֲטָא זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים קו,

אֲשֶׁר תּרפז בַּנְחַל ריא

לח-לט): "וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי דָם בְּגִיהֵם וּבְנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָכְחוּ לְעַצְבֵי כְנָעַן וַתַּחַנֵּף הָאָרֶץ בְּדַמִּים וַיִּטְמְאוּ כַּמַּעֲשִׂיָהֶם וַיִּזְנוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם", אָמַר רַבֵּנוּ ו'ל (שיחות-הַר"ן, סימן עא): שְׁמוּעִילָה עַל זֶה תְּשׁוּבָה אֶפְלוּ אִם הִרְבָּה לִפְשַׁע בְּזֶה, חַס וְשָׁלוֹם. וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה, שְׁלֵבֵל יַעֲשֶׂה עוֹד מִכָּאֵן וּלְהַבָּא, וְהוּא מְכָרַח לְעֵבֵר בְּאֵלוֹ הַמְקוֹמוֹת וְהַעֲנִינִים שֶׁהִיא בַּתְּחִלָּה וּלְהַתְּנַסוֹת שָׁם, (הִינּוּ שְׁמַתְגַּבְרִים עָלָיו עוֹד פַּעַם כָּל הַתְּאֻוֹת וְהַהֲרָהוּרִים הָרַעִים וְהַמְגַנִּים, וְכִשְׁמֶרְחַם עַל עַצְמוֹ עֲכָשׁוּ, וְאִינוּ עוֹשֶׂה עוֹד מֵהַ שְׁעֵשֶׂה מִקֵּדָם וּמִשְׁבֵּר תְּאֻוֹתוֹ, זֶהוּ עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה, וּמִקְבֵּל עַל זֶה שְׂכָר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וְכַעֲיֵן שְׁאֲמָרוּ חַז"ל (עֲבוּדָה זָרָה יז): וְנִיכְפִיָּה לְיִצְרָיִן וְנִיִּקְבֵּל אִיגְרָא" וכו'; וּבַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (וַיְרָא קו) אֵיתָא: אָמַר רַבִּי אַחָא, לֹא בָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִצְרָר הָרַע אֶלָּא לְנִסּוֹת בּוֹ אֶת הַבְּרִיּוֹת, וְכִשְׁהָאֲדָם עוֹמֵד בְּנִסְיוֹן בְּתַלְתָּי תַּבְּעֵרַת הַמְדוּרָה שְׂבוּעֵר בּוֹ הַיִּצְרָר הָרַע, אֲזַ דְּמַטְמְרִין — מְגַלְיִין לֵיהֵב, כִּי זֹכָה לְעֲנִינִים גְּבוּהִים מְאֹד מְאֹד [עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לו] הַתְּגַלוֹת מַחִין וְדַעַת וְהַשְּׂגָה עֲצוּמָה שְׁמַאִיר לוֹ תְּמִיד וְכו'.

על-בן אהובי, אחי, חזק והתחזק על-כל-פנים מעכשיו להתגבר על יצרך, כי הבחירה חפשית בפשיטות (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ק), אם רוצה — עושה, ואם אינו רוצה — אינו עושה, עין שם; כי יש בגוי-אדם שנתרגלו כל-כף במעשיהם הרעים והמגנים, עד שנדמה להם שאין להם בחירה, חס ושלום, ואינם יכולים לשוב על מעשיהם, אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה — עושה.

וְצָרִיף שְׂתַדַּע, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי תְּפִלָּה בְּעַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָּה, לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל זֶה, לְזָכוֹת לְצֵאת מִזֹּאת הַתְּאֻוָּה, סוּף כָּל סוּף תִּזְכָּה לְצֵאת, אִם תִּהְיֶה עֹקֵשׁן גְּדוֹל בְּלֵי שׁוֹם טַעַם וְכו'.

(א) וְנִכְבֵּשׁ אֶת הַיִּצְרָר וְנִקְבֵּל שְׂכָר.
(ב) דְּבָרִים הַמְּכַסִּים — מְגַלִּים לוֹ אוֹתָם.

רבי אֲשֶׁר תרפו בַּנְחָל

וְהַעֲקֹר לומר בְּכָל יוֹם ה'תְּקוֹן הַכָּלְלִי שֶׁגְּלָה רַבְּנוּ ז"ל, וְאָמַר שֶׁהוּא תְּקוֹן גָּמוּר, וְתַכְף-וּמְיָד בְּשִׁיזְכָּה לְאֹמְרוֹ, "זָאל מְעַן מְעַר נִישֵׁט אִיבְעַר טְרַאכְטֵן"^ג, וְאָמַר: אֵף שֶׁהוּא דָּבָר קַל מְאֹד מְאֹד לומר עֲשֶׂה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים, אֵף מֵאַחַר שֶׁהוּא גְּלָה זֹאת, אֲשֶׁר הוּא "תְּקוֹן גָּמוּר", יִתְפָּשֵׁט הַבְּעַל-דָּבָר מְאֹד מְאֹד לְאָרְכוֹ וּלְרַחְבוֹ לְמַנְעַ וּלְעַכֵּב לְכָלִי לְזַכּוֹת לְאֹמְרוֹ.

וְדַע לָךְ שֶׁעֲשֶׂה מִיָּנִי נְגִינָה שֶׁמְרַפְּאִים אֶת הַבַּת מְלַכָּה (שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם), יֵשׁ לומר בְּפִשְׁטוּת, שֶׁיְהִיָּה רַגִּיל לְשִׁיר בֵּינוּ לְבֵין עֲצֻמוֹ בְּכָל יוֹם עֲשֶׂה מִיָּנִי נְגוּנִים. וְכָכָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סִימָן רַעג), שֶׁטוֹב לְהַרְגִּיל אֶת עֲצֻמוֹ שְׂיוֹכֵל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצֻמוֹ עִם אֵיזֶה נְגוּן, כִּי נְגוּן הוּא דָּבָר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְאִפְלוּ מִי שֶׁאִינוּ יְכוּלִּים לְנַגֵּן, עַל-כָּל-פָּנִים בֵּינוּ לְבֵין עֲצֻמוֹ יִשְׁרֵי נְגוּן, וְעַל-יְדֵי-זֶה יַחֲיֶה אֶת עֲצֻמוֹ, וְיֵצֵא מִכָּל צְרוּתָיו וְדַאגוּתָיו, וּמָה טוֹב וּמָה נָעִים שֶׁבְּמִשְׁךָ כָּל הַיּוֹם יִנְגֵן לְעֲצֻמוֹ עֲשֶׂה מִיָּנִי נְגִינָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְכַטָּח לוֹ שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, וְיִלָּךְ לוֹ כְּסֹדֶר, וּבְלִבְדֹ שְׂיִשִּׁיר אֶת הָעֲשֶׂה מִיָּנִי נְגוּנִים בְּמִשְׁךָ כָּל הַיּוֹם.

וְיָדוּעַ הַרְמָז הַמוֹכָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים^ד (שְׁבַת נא:): "כָּל בְּעָלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים בְּשִׁיר", כִּי עַל-יְדֵי שִׁירָה וְנְגוּן יוֹצְאִין מְגֻלוֹתוֹ, וְנִמְשָׁכִין אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּשִׁיר, וְהֵבִין לְעַבְדָּה בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה, כִּי כָּל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הָעֲקָר לְקִיּוֹם בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה וּבְתַכְלִית הַפִּשְׁטוּת, שֶׁזֶה בְּעֲצֻמוֹ תַכְלִית הָעֲמֻקוֹת, "עֲמַק עֲמַק מִי יִמְצְאוּנוּ" (קִהְלַת ז, כד) וְכו'.

וּמָה שֶׁאֵתָּה שׂוֹאֵל, שֶׁאֵתָּה רוֹאֶה כְּמָה אֲבָרְכִים וּבַחוּרִים מְתַמִּידִים בַּתוֹרָה, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ז"ל, אֵין זֶה קָשָׁה לִי כָּלל, אֲדַרְבֵּה נְשֻׁמוֹת כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר גַּם בְּלַעֲדֵי עֲצוּתָיו שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הֵם

ג) לא לחזור ולהרהר.
ד) בשם הרב הקדוש "בעל התניא" ז"ל.

אֲשֶׁר תּרפז בְּנַחַל ריג

מתמידים, מי יודע לאילו מדרגות גבוהות היו זוכים, אם היו גם מקרבים אל רבנו ז"ל, כי הלמוד של רבנו ז"ל הוא עם דרי מטה ודרי מעלה וכו' (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז).

וכן בענין שמבלבל אותך — הלא כל אחד עושה שליחותו אם-כן וכו' וכו', דע לך שהקשיה הזו נוגעת לבין הידיעה והבחירה, אשר אי אפשר לשכל אנושי להשיגו (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), והעקר לא להתבלבל מאחר כלל, רק להתנהג בתמימות ובפשיטות פאשר מובא בשלחן ערוך, ואחד מהיי"ג עקרים הוא, שהבורא יתברך שמו גומל טוב לשומרי מצוותיו, ומעניש למי שיעבר על מצוותיו.

ואפלו מי שפכר חטא ופגם, חס ושלום — כששב בתשובה, מקים בזה מצות עשה, וכשמתודה, שזה התפלה וההתבודדות, מיד נמחל לו, כמובא ברמב"ם (הלכות תשובה א, ב), עי' שם באריכות.

וימה שאתה כותב, שקדם השנה בכל לילה באות אליך הרבה מחשבות ופחדים — אולי, חס ושלום, לא תקום למחר, ותמות, חס ושלום, בשנה, מדרגה גבוהה ונוראה היא, כמובא בזהר הקדוש (ויחי רכ): זכאי חסידי בכל יומא ויומא מסתפלי בלבייהו כאלו ההוא יומא מסתלקי מעלמא, וכן הוא בשער הקדשה לרבי חיים ויטאל: קדם השנה יזכיר את עצמו, כי היא מיתה קטנה, ובא יבוא יום המיתה שיצטרך לצאת מזה העולם, ועל-כן מה לך להתבלבל, כי היא מדרגה גבוהה, ועל-ידי-זה תזכה לשוב באמת אליו יתברך, בפרט על-ידי תפלה והתבודדות. ועי' בשיר הקדוש והנפלא של רבנו ז"ל (בתחלת הלוקוטי-מוהר"ן): חזק ונתחזק, ואל תהיה כפיל הגדול וכגמל אפלו כשמשכהו בחטמו העכבר לא יבעט בו, וכל זה מחמת שאינו יודע מכחו, כי יש לכל אדם כחות עצומים, סגלות נפלאות בנשמתו, לבוא לכל הדרגות שבעולם, והעקר לזכר תמיד מה תעשה

(ה) החסידים הצדיקים היו מסתכלים בכל יום, כאלו בזה היום יסתלקו מזה העולם.

לְיוֹם פְּקוּדָה, וּמֵה תְּשִׁיב לְשׁוֹלְחֶיךָ דָּבָר, אֶל תְּבִיט עַל מַצְהָלוֹת הַזְּמַן,
כִּי גּוֹפֵף חָלַשׁ וְדַל, הַזְּמַן הוֹלֵךְ וְהוֹמָה, וְהַגּוֹף אֶפְשָׁר עֲכָשׁוּ בְּאֵ יוֹמוֹ
וְכוֹ, עַיִן שָׁם.

וְצָרֶיךָ שֶׁתִּדַע הֵיטֵב וְתַחַקֵּק בְּדַעְתְּךָ, וְוַאֲס וְוַעֲט דִּיךָ רֵאטְעוּוּעֵן
פּוֹן אַלְע שְׁלֵעֲכֶט'ס, חֶס וְשְׁלוֹם, נָאֵר דִּי דִּבּוּרִים וְוַאֲס דוּ וְוַעֲסֵט
רַעֲדֵן צוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲדֵן טָאגִי, כְּמֵאֵמֶר הַמְּדַרְשׁ (בְּמִדְבָּר רַבָּה כ, יג):
כָּל מִי שֶׁחֹוֹטָא וְאוֹמֵר חֲטָאתִי, אֵינן רְשׁוּת לְמַלְאָךְ לַגַּע בּוֹ וְכוֹ; וְכֵן
הוּא בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית נו): כָּל מֵאֵן דְּאוּדִי עַל חֲטָאִיהָ, קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא שְׂבִיק לִיהָ וּמְחִיל עַל חוֹבֵיהָ וְכוֹ, אִוּן אוּיָךְ דִּי פְּרָקִים
מְשֻׁנְיֹוֹת אִוּן דְּפִי גְמָרָא אִוּן דִּי סִימָנִים שְׁלַחֵן עֲרוּף וְוַאֲס דוּ וְוַעֲסֵט
לְעֲרַנְעֵן יַעֲדֵן טָאגִי, כְּמֵאֵמֶרֶם ז"ל (רֵאשׁ הַשְּׁנָה יח): כִּי בְּזַבַּח וּבְמִנְחָה
אֵינּוּ מִתְּכַפֵּר, אֲבָל מִתְּכַפֵּר בַּתּוֹרָה; וְאָמְרוּ (מְנַחֹת קי): כָּל הָעוֹסֵק
בַּתּוֹרָה, אֵינּוּ צָרִיךְ לֹא עוֹלָה וְלֹא חֲטָאת, לֹא מִנְחָה וְלֹא אֶשֶׁם; וְאָמְרוּ
(בִּירוּשְׁלַמִי רֵאשׁ הַשְּׁנָה ד, ח): בֵּינָן שְׁקַבְּלָתֶם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה — מַעְלָה
אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלוּ לֹא חֲטָאתֶם. וּבְפִרְטֵי פְּרִטְיֹוֹת, כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְלַמֵּד
"לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵינָן", וְלוֹמֵר עַל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת",
אֵינן לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר אֶת גְּדֹל הַשַּׁעֲשׁוּעִים שֶׁנַּעֲשִׂים מִזֶּה לְמַעְלָה וְכוֹ (עַיִן
לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵינָן, חֶלֶק ב', סִימָן כה), וּמְסַגְּלֵת מְאֹד מְאֹד לְנִשְׁמָה, וּמְזַכֶּכֶת
אוֹתָהּ מְאֹד מְאֹד בְּזַכּוּף נִפְלָא; אֲשֶׁרִי שְׁיֵאֲחִז בָּהּ.

וְהִנֵּה רָאוּי לְהֶאֱרִיךְ, אֶף טְרַדוֹתֵי רַבּוּ מְאֹד, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים,
עַל-כֵּן אֲמַרְתִּי לְקַצֵּר, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ, וּמֵאֲחַל הַצְּלָחָה נְצִיחִית, וּכְתִיבָה
וּחְתִימָה טוֹבָה בְּסִפְרָן שֶׁל צְדִיקִים...

ו) מֵה יֵצִיל אוֹתְךָ מִכָּל הָרַע, חֶס וְשְׁלוֹם, רַק אֵלוּ הַדִּבּוּרִים שֶׁתִּדְבֹּר אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם.
ז) כָּל מִי שֶׁמוֹדָה עַל חֲטָאֵיו, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵב אוֹתוֹ וּמוֹחֵל עַל עוֹנוֹתָיו. וְגַם הַפְּרָקִי מְשֻׁנְיֹוֹת
וְדְפִי גְמָרָא וְסִימָנֵי שְׁלַחֵן עֲרוּף שֶׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם.

תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי עַל-כָּל-פָּנִים מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, לְמַעַן
יַעֲמֵד הַקָּשֶׁר בֵּינֵנוּ לְנֶצַח, וְגַם עַל-יְדֵי-זֶה תִּרְוִיחַ מִכְתָּבִים רַבִּים,
בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

תּרפּח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר נִצְבִים-וְנִלְךָ ה'תשל"ב.

בְּכַתִּיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה יִזְכָּר וְיִכְתָּב וְיִחַתֵּם אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר,
הַצְּמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי, גִּזְרֵי רֵאשִׁי, הַשְׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנֶצַח.

הִנֵּה בְּתַחֲלַת הַזְּמַן כְּתִבְתִּי לָךְ מִכְתָּב הַתְּחִיָּקוֹת כְּרִצוֹנָךְ אֲזוּ, וְשֵׁם
עוֹרְתִי אוֹתָךְ הַרְבֵּה עַל שִׂיחָה בֵּינֵנוּ לְבֵין קוֹנוֹ, בְּפָרֵט לְטִיל בֵּין
הַעֲשָׂבִים וְכו'.

תְּהִלָּה לְאֵל, עֶבֶר הַקִּיץ, וּמָה שֶׁזְּכִינוּ לְחַטֵּף בּוֹ, הֵן שְׁעוּרִים
קְבוּעִים — מְקָרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ וְשִׁלְחַן עָרוּף וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ
ז"ל, וְהֵן הַתְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּכָל יוֹם, וּבְפָרֵט הַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוּ
לְבֵין קוֹנוֹ, וְהֵן קִיּוֹם הַמְצוּוֹת — צִיצִית, תְּפִלִּין, שְׂבִית, צְדָקָה, אֲמוּנָה
וְכו' וְכו', הַכֹּל מִנְּחַח חֲתוּם לְמַעַלָּה, וְאֵין זֶר שִׁיּוּכַל לְגַעַת בּוֹ וְכו'.

אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזָּכָה לְצִיָּת, יֵשׁ לוֹ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אוֹצֵר גְּדוֹל וְנוֹרָא בְּעֵלְמָא
דְּאֵתִי וְכו'.

וְהִנֵּה עֵתָה מִתְחִיל זְמַן חֲדָשׁ אֲצַלְכֶם, וּבְאֵתִי לְקִים עוֹד פַּעַם
הַבְּטָחְתִּי אֵלֶיךָ, שֶׁהַבְּטָחְתִּיךָ לְכַתֵּב לָךְ דְּבָרֵי הַתְּחִיָּקוֹת, וְאֵף שֶׁבְּאַמַּת
כְּבֹר דְּבִרְנוּ יַחַד הַרְבֵּה מְאֹד הִנְהַגוֹת טוֹבוֹת, אֵיךְ לְהַתְּנַהֵג כָּל הַזְּמַן,
אֵף-עַל-פִּי-כֵן אֵינִי דוֹמָה דְּבָר הַנִּכְתָּב לְבֵין דְּבָר הַנִּשְׁמַע, כִּי דְּבָר
הַנִּשְׁמַע יְכוּל לְהַשְׁתַּפַּח, וְדְּבָר הַנִּכְתָּב יַעֲמֵד אֲצִלוֹ יָמִים רַבִּים, בְּפָרֵט

מִכְתָּבֵנוּ נֶעְתָּק לְהַעֲתִיקוֹת רַבּוֹת, וּמִתְחַלֵּק בֵּין הַחֲבָרִים, הֲרִי זֹהִי זְכוּת הַרְבִּים גְּדוּלָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד. אֲקַנְהָ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁפַעֵם אַחַת יִדְפֹּס בְּסֵפֶר, וַיִּחַיֶּה אֲלֵפִים וְרַבָּבוֹת בְּגִי-אָדָם, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּגִי הַנְּעוּרִים, כַּאֲשֶׁר יִדּוּעַ לָךְ בְּפָרְטִי פְרָטִיּוֹת, אִיךָ הַמְּכַתְּבִים מְחַזְּקִים אוֹתָם, וְהֵם דְּבוּרִים טוֹבִים מְלַקְטִים מִסְפָּרֵי רַבָּנוּ ז"ל, הַנִּצְרָכִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּפָרְטִי פְרָטִיּוֹת, וּבִפְרָט לְבַחֲוִרִים בְּעֵתִים הַלְלוּ וְכוּ' וְכוּ'.

וְהִנֵּה עָקֵר הַתְּכָלִית שִׁירַד הָאָדָם לְזֶה הָעוֹלָם, וְנִתְלַבְּשָׁה נִשְׁמָתוֹ בַּגּוּף, הָעָקֵר הִיָּה בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעִין לִיָּה (זֶה־רַב אַב מ.ב.), שִׁיזְכָּה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִגְלוֹת וּלְהַסִּיר אֶת כָּל הַהִסְתָּרוֹת הַמְּסִירוֹת אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמָח, חִי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכָל עֶצֶם עֶצְמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִמֶּשׁ, (שְׁנִתְלַבְּשׁ בְּלִבוֹשִׁים הָאֵלוֹ), וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִשְׁגִּיחַ בְּהַשְׁגָּחָה פְרָטִי פְרָטִית עַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה, וְאֵין שׁוּם מְקָרָה וְטָבַע כָּלֵל, רַק הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמְּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, שְׁנִצְטַמְצֵם בְּצִמְצוּם וּבְאִפְּן הַזֶּה, וּכְשׁוֹזָכָה הָאָדָם לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הָאֱמוּנָה 'הַזֹּאת', אֲזִי נִגָּאֵל מִכָּל צְרוּתָיו, וּבְרַגַע יִתְפָּרְדוּ מִמֶּנּוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא מְגַלֶּה אֲשֶׁר "וּמְלַכּוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה" (תְּהִלִּים קג, יט), וַיּוֹדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם בְּרִיָּה שְׁתִּיטִּיב לוֹ אוֹ תִרְעַע לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הֵלֵא הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן יֵאָרֶיךָ אִפּוֹ מִבְּעַל בְּחִירָה, כִּי יוֹדַע שֶׁהוּא רַק שְׁלוּחֹוֹ שֶׁל הַמְּקוֹם, בְּרוּף-הוּא וּכְשִׁי-תִבְטַל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי יִלְךָ הַכֹּל כְּסֹדֵר (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר ז"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פ.ב). וְגַלְהָ רַבָּנוּ ז"ל (שָׁם, חֵלֶק א', סִימָן כ.א), אִיךָ זֹכְכִים לְהַגִּיעַ אֶל נִפְלְאוֹת זֹו הַדַּעַת? עַל-יְדֵי קִדְשַׁת שְׁבַעַת הַנְּרוֹת, לְקִדְשׁ אֶת הָעֵינַיִם וְאֶת הָאָזְנַיִם, אֶת הַחֻטָּם וְאֶת הַפֶּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵאִיר לוֹ מַחוּ בְּצַחְצַחוֹת הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּף הוּא, הַמְּאִיר לְאָרֶץ וּלְדָרִים עֲלֶיהָ בְּרַחֲמִים, וּמְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וְכֵן עַל-יְדֵי שְׁקִינָה רַבָּה וְנִפְלְאָה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא קִיּוּם כָּל הָעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (שִׁבְתַּת פ.ח.): מְלַמֵּד שֶׁהַתְּנָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא עִם מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וְאָמַר לָהֶם: אִם יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִין אֶת הַתּוֹרָה — אַתֶּם מִתְקַיְמִים, וְאִם לֹא

— אָנִי מַחְזִיר אֶתְכֶם לְתַהוֹ וְכַהֲנִי. וְזֶה סוֹכֵב עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, כְּפִי שֶׁהוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בִּן נִתְקִימִים כָּל הָעוֹלָמוֹת הַשָּׁיִכִים לְחֻלְקֵי נַפְשׁוֹ, רוֹחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ וְכוּ'.

וּבְאֵמֶת פְּשׁוּזִכִּים לְהִתְמִיד בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אִזּוֹ מְרַגְּשִׁים חֵיוֹת וְהָאֶרֶץ בְּנִשְׁמָתוֹ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא אֵשׁ לוֹהֶטֶת, וְהִיא חֵיוֹת וּמְזוּזַן הַנִּשְׁמָה, וְכָל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְחַבֵּר אֶל הַתּוֹרָה, בִּן נִתְלַהֶבֶת נִשְׁמָתוֹ וְנִדְפַכֶּת וּמְקַבֶּלֶת תַּעֲנוּג רִוּחָנִי מֵהָאֶרֶת עַל־מָא עֲלָאָה וְכוּ' וְכוּ', וּכְשֶׁנִּתְרַחַק, חֵס וְשְׁלוֹם, מֵהַתּוֹרָה נִתְקַרֵּר וְנִתְחַשֵּׁף אֶצְלוֹ הַכָּל וְכוּ'.

וְעֵינַי בְּמַכִּילֶתָא, פִּרְשַׁת יִתְרוֹ: כָּל הַמְקַבֵּל עָלָיו עַל תּוֹרָה שְׁנִמְשָׁלָהּ פֶּאֶשׁ, פּוֹרְקִין מִמֶּנּוּ עַל מַלְכוּיּוֹת שְׁנִמְשָׁלוּ כְּאֵשׁ וְכוּ', כִּי בְּאֵמֶת "אֵין לָךְ בֶּן חוֹרִין אֲלֵא מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתְּלִמּוּד תּוֹרָה", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (אֲבוֹת ו, ב), כִּי בְּשַׁעֲה שְׁלוֹמֵד, שׁוֹכַח מְכָל טְרִדוּתָיו וְהִרְפָּתָקוּתָיו וְצָרוּתָיו, וְנִדְבֵק בְּחֵי הַחַיִּים וְכוּ'.

עַל-כֵּן, אַחֲרֵי, אֶהוּבִי! קָבַע לְעַצְמָךְ קְבִיעוֹת עֲצוּמָה לְלִמּוּד בְּכָל יוֹם פִּרְשָׁה חֲמֵשׁ עִם רַש"י וְהַתְּרַגּוּם (בְּאִפְּן שְׁעַד עֶרֶב-שַׁבַּת-קִדְּשׁ תִּזְכֶּה לְסַיֵּם אֶת כָּל הַפִּרְשָׁה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם (עֵין בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, אֲרַח חַיִּים, סִימָן רַפָּה, סַעֲיָ ג', וּבְמִשְׁנֵה בְּרוּרָה שָׁם), וְכֵן שְׁעוֹר בְּמִשְׁנֵיּוֹת (אִם תִּזְכֶּה לְחַטֵּף ח"י פִּרְקִים מִשְׁנֵיּוֹת בְּכָל יוֹם, אֵין לְמַעְלָה מְזָה, כְּאִשֶּׁר דִּבְרַנּוּ פְּנִים אֶל פְּנִים), וְכֵן שְׁעוֹר בְּגִמְרָא כְּסִדְרָן, וְכֵן שְׁעוֹר בְּמִדְרָשׁ רַבָּה. וְעַל כָּלֵם לְהֵיוֹת קְבוּעִים בְּלִמּוּד שְׁלְחַן עֲרוּף, כְּאִשֶּׁר הִזְהִיר אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד, וְהַקְּפִיד עַל דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר, שְׁמַחֲבִיב כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְלִמּוּד שְׁלְחַן עֲרוּף בְּכָל יוֹם. וְכֵן תִּהְיֶה קְבוּעַ בְּלִמּוּד סְפָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, לְלִמּוּד תּוֹרָה מִלְּקוּיֵי-מוֹהַר"ן, וְלוֹמַר הַתְּפִלָּה מִלְּקוּיֵי-הַתְּפִלוֹת. וּמוֹהַר"ן תְּ ז"ל אָמַר פַּעַם לְאַבְרָהָם אֶחָד: יוֹנְגְּעֵרְמָאן, חֲזַר אִסְאָף לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, וּוִייל אֵין דָּעַם גּוּף וּוּאָס וּוְעַט לִיגֵן לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, וּוְעֵלֵן דִּי וְעָרוּם אֵין קְבֵר נִישְׁט צוֹ קוּמְעָן. וּכְשֶׁמְרַגְּלִיל אֶת עֲצָמוֹ (אֲ-אַבְרָהָם, חֲזַר הִרְבֵּה לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, כִּי בְּגוּף שִׁיחָהּ הַלְּקוּיֵי-מוֹהַר"ן, הַתּוֹלְעִים בְּקָבֵר לֹא יִגָּשׁוּ.

לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם עַל-כָּל-פָּנִים תּוֹרָה אַחַת מִ"לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן" וְהַתְּפִלָּה
אֲחֵרֶיהָ, אֲזוּ הוֹלֵךְ הַיּוֹם בְּאֶפֶן אַחֵר, וְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּזוֹה הַיּוֹם,
יֻכַּל לְמַצֵּא אֶת עֲצוֹמוֹ בַּתּוֹרָה שְׁלֵמָד.

וְאֵל תְּדַמֶּה שְׁפָל אֱלוֹ הַלְמוּדִים קָשָׁה וְכִבֵּד לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם,
וּמְפָל שְׁפָן אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ בְּפָחָדִים שֶׁל הֶבֶל, מִי יֻכַּל לְעַבֵּר אֶת
כָּל הַתּוֹרָה, כִּי אֲרַכָּה הִיא מְאֹד: תַּנ"ךְ, מְשֻׁנוֹת, בְּבִלִי, יְרוּשָׁלַיִם,
תּוֹסֵפֶת מְדַרְשִׁים וְרַמְבַּ"ם וְטוֹר וְשֵׁלַחֵן עֲרוּף וְכוּ' וְכוּ'. אֵל יֹאמֶר
זֹאת, כִּי כָבֵד אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בַּמְדָּרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה יֵט, ב): מִי שְׁטַפֵּשׁ,
מָה הוּא אוֹמֵר: "מִי יֻכַּל לְלַמֵּד אֶת כָּל הַתּוֹרָה — גְּזִיקִין ל' [שְׁלֹשִׁים]
פְּרָקִים, כָּלִים ל' פְּרָקִים", וּמִי שְׁפָקַח, מָה הוּא אוֹמֵר: "הֲרִינִי שׁוֹנֶה
שְׁתֵּי הֶלְכוֹת הַיּוֹם, וְשְׁתֵּי הֶלְכוֹת לְמַחֵר, עַד שְׁאֲנִי שׁוֹנֶה אֶת כָּל
הַתּוֹרָה כְּלָה וְכוּ'", עֵינַי שָׁם. (וְעֵינַי בְּהַקְדָּמָה לְסֵפֶר לְקוּיֵי-הֶלְכוֹת,
שְׁמַדְבָּר מְעַנֵּן זֶה, עֵינַי שָׁם), וְעֵינַי עוֹד שָׁם בַּמְדָּרָשׁ, מְשָׁל לְטֵרְסִקְלָב
גְּדוֹל, וְהִיא נְקוּב, וְשָׁכַר בְּעָלָיו פּוֹעֲלִים לְמִלְאוֹתוֹ, מִי שְׁטַפֵּשׁ מָה
הוּא אוֹמֵר: "מָה מוֹעִיל? מְכַנֵּס בְּזוֹ וּמוֹצִיא בְּזוֹ", מִי שְׁפָקַח מָה
הוּא אוֹמֵר: "וְלֹא שָׁכַר כָּל חֲבִית וְחֲבִית אֲנִי נוֹטֵל?" כִּף מִי שֶׁהוּא
טַפֵּשׁ מָה הוּא אוֹמֵר: "מָה אֲנִי מוֹעִיל לְלַמֵּד תּוֹרָה וּמְשַׁכְּחָה", וּמִי
שֶׁהוּא פָקַח מָה הוּא אוֹמֵר: "וְלֹא שָׁכַר יִגְיַעַה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
נוֹתֵן?" וְכוּ', עֵינַי שָׁם. וְעֵינַי בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן (סִימָן כו), שְׁפָן הַזְּהִירָנוּ
רַבְּנוּ ז"ל, שְׁלֹא לְהַתְּבַלְבֵּל אִם שׁוֹכַח מָה שְׁלוּמֵד, כִּי לְעֵתִיד לְכוּא
יִזְכְּרוּ אוֹתוֹ מָה שְׁלֵמָד וְכוּ', עֵינַי שָׁם דְּבוּרִים נִפְלְאִים, וְתַחֲזֵק נִפְשָׁךְ,
וְהִרְאִיתִיךָ לְדַעַת, שְׁדַבְּרִי רַבְּנוּ ז"ל מְשֻׁלְבִים וּמְקַשְּׂרִים אֶל דְּבָרֵי
חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּיַחְוֹד עֲצוּמִים, וְכִבֵּד אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (חֲזִי-מוֹהַר"ן, סִימָן רפ"ט):
אֲנִי קִנְיָן חֲדָשׁ מְלֵא יִשְׁן, כִּי הִדְרָךְ שְׁלִי הִיא הִדְרָךְ שֶׁל הָאֲבוֹת
וְהַנְּבִיאִים וְהַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים, רַק אֲנִי חֲדָשְׁתִּי מָה שְׁנַתִּישׁן וְכוּ',
וְזִכְרִי לְהַפִּיר הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ, שֶׁהִתְנַהֲגוּ בְּדֶרֶךְ הַלְמוּד שֶׁל
רַבְּנוּ ז"ל, בְּשִׁקִּידָה וּבְהַתְּמָדָה נִפְלְאָה יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה מְאֹד, עַד

שְׁנַעֲשׂוּ בְקִיָּאִים כְּמַעֲט בְּכֹל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, וְאֵל תַּחֲשֹׁב מִפְּנֵי שֶׁהִיוּ
לָהֶם כְּשִׁרְוֹנוֹת טוֹבִים יוֹתֵר מִמֶּךָ, אֵל תֹּאמֶר זֹאת, אֲלֵא הֵם זָכוּ עַל-יְדֵי
יְגִיעָה רַבָּה יָמִים וְשָׁנִים, כִּי אֵין הַתּוֹרָה נִקְנִית אֲלֵא בְּמַסִּירוֹת נַפֶּשׁ
וּמִתּוֹךְ יְגִיעָה וְכוּ'; אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְהִגִּיעַ לָזֶה, וְאֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְהִתְחַבֵּר
עִם אָנָשִׁי מַעֲשֵׂה שְׂכָר זָכוּ לָזֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁפִּיעוּ הָאֲרָתָם גַּם
עָלָיו, עַד שֶׁגַּם הוּא יִזְכֶּה לָזֶה, אִם לֹא יִטְעֶה אֶת עַצְמוֹ וְכוּ', כִּי
כֶּתֶר תּוֹרָה מִנַּח, וְכֹל מִי שֶׁרוֹצֶה יְכוּל לְזַכּוֹת אֵלָיו (עֵין בְּרַמְבַּ"ם, הַלְכוֹת
תַּלְמוּד תּוֹרָה, פָּרָק ג', הַלְכָה א'), וְאָמַר אֵלָיְהוּ הַנְּבִיא (עֵין תַּנָּא דְּבֵי אֵלֵיהּ,
זוּטָא פָּרָק א'): כִּיֹּן שֶׁקָּרָא אָדָם תּוֹרָה, נְבִיאִים וּכְתוּבִים, וְשָׁנָה מְשָׁנָה
וּמְדַרְשׁ הַלְכוֹת וְאֲגָדוֹת, וְשָׁנָה הַגְּמָרָא וְשָׁנָה הַפְּלִפּוּל לְשָׁמָּה, מִיַּד
רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עָלָיו וְכוּ'. (אִם תִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמְךָ שְׁעוֹר בְּכֹל
מוֹצָאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ בְּתַנָּא דְּבֵי אֵלֵיהּ, תִּרְגִּישׁ גְּלוּי אֵלֵיהּ. כִּי הַלְשׁוֹנוֹת
הַמּוֹבָאִים שֶׁם הֵם נוֹרָא נוֹרָאוֹת, פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת, וּמְחַזְקִים הַרְבֵּה מְאֹד
לְתוֹרָה וְלֶאֱמוּנָה וְכוּ', וְכַמָּה שָׁנִים רְצוּפוֹת הֵייתִי נוֹהֵג לְלַמֵּד בְּתַנָּא
דְּבֵי אֵלֵיהּ בְּשַׁעֲת מְלוּה-מְלָכָה וְכוּ').

וְהִנֵּה הָעֲצוֹת שֶׁל רַבְּנֵינוּ ז"ל הֵן הֵן הַמְּכַרְחוֹת לְקִיּוּם הַתּוֹרָה
וְכוּ'. אִךְ כָּבֵר אָמַר מוֹהַרְנ"ת ז"ל: מְדַאֲרֵךְ בְּאוּוֹאֲסָעֵרֵן דִּי עֲצוֹת
מִיט וְוֹאֲסָעֵרִי, הֵינּוּ תַּפְלָה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, לִיַּחַד לַעֲצָמוֹ מְקוּם מְיַחַד
שָׂאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְלִשְׁיַח וְלִדְבַר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ,
וַיִּסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבוֹ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּבְקֶשׁ רַחֲמִים
וְתַחֲנוּנִים, שְׂיִזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל כָּל הָעֲצוֹת בְּעֲצָמָן. וּמַעֲלַת הַזּוֹכָה לְשִׁיחַ
וְלִדְבַר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה אֵין לְשַׁעַר כָּלָל, וְאִי אֶפְשָׁר לְצִירוֹ בְּשִׁכְל
אָנוּשִׁי כָּלָל, וּמְכַל שֶׁכֵּן לְרָשָׁם עַל פְּנֵי הַכֶּתֶב, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
ז"ל (בְּרֻכּוֹת לב:): גְּדוּלָה תַּפְלָה יוֹתֵר מִמַּעֲשִׂים טוֹבִים וְקַרְבָּנוֹת וְכוּ',
וּבִתְקוּנָיִם (תַּקוּן כה): שְׁקוּל צְלוּתָא כְּכֹל פְּקוּדִין וְכוּ', כִּי כְּשִׁזּוֹכָה
לְהִתְחַזֵּק בְּעַמּוּד הָעֲבוּדָה שֶׁהִיא תַּפְלָה, אִזְ לְעוֹלָם יַעֲמֵד עַל עַמּוּדוֹ
וְלֹא יִפֹּל, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרֻכּוֹת ו:): אֵין עֲמִידָה אֲלֵא תַּפְלָה, וּפְרִשׁ

(ג) צָרִיךְ לְהִרְטִיב אֶת הָעֲצוֹת בְּמִים.
(ד) שְׁקוּלָה הַתַּפְלָה כְּכֹל הַתּוֹרָה.

מוהרנ"ת ז"ל (לקוט"ה לכות, אונגה ג'): עקר הדבר המעמיד את האדם על עמדו שלא יפל — הוא תפלה, פי יהיה איה שיהיה ויעבר עליו מה שיעבר, הוא יודע אשר מכל הירידות והנפילות צריכים לברח רק אליו יתברך.

והנה רצוני חזק להרחיב את הדבור מעצם תשוקת נשמת, ולהכלל בנשמתך ולהיות אחד, אף רבו המניעות עכשו. תראה לכתב לי על-כל-פנים מכתב אחד בכל שבוע פאשר דברנו.

ידיך הדורש שלומך באהבה רבה...

תרפט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר נצבים-וילך ה'תשל"ב.

בכתיבה ונתימה טובה יכתב ויחתם אהובי, אחי ורעי, הבחור הנחמד, שותה ממי הנחל הנובע מקור החכמה הקדומה היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הקצר קבלתי בשבוע שעבר, והיה בדעתי להשיבך תכף-ומיד, והיום קבלתי מכתב שני ממך, בשעה שדברתי עם בחור אחד על גדל נעם חלקנו, שזכינו להתודע מרבי אמת פנה, המעורר אותנו כל-כף לתורה ולתפלה, ובפרט להתבודדות — שיחה בינו לבין קונו. ובאמת ראוי לנו לתן תודה והודאה להשם יתברך על החסד חנם הזה, אשר קטני ערך כמונו בדורות אלו, אשר ההסתרה גברה בעולם, נזכה בזכיות חנם לידע מקדשה עצומה כזו, מספרים נוראים כאלו, מחדושים נפלאים כאלו, שהם אנשי שלומנו היקרים, צדיקי האמת שבדור הזה, ועל-ידי התודה וההודאה שנוזכה לתן להשם יתברך, נזכה שיתרחב לבנו לבקש על להבא, שנוזכה להיות

אנשים פֿשרים פֿרצונו יתברך וּכְרָצוֹן רַבָּנוּ ו"ל, וְשִׁמְחָתִי מְאֹד לְשִׁמְעַ
הטוב מִמֶּךָ, שְׁזָכִיתָ לְקַבֵּעַ לְעֲצָמְךָ שְׁעוֹר כְּסֵדֶר בְּשִׁלְחֹן עָרוֹף כְּרָצוֹנוֹ
שֶׁל רַבָּנוּ ו"ל; אֲשֶׁרִיךָ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקָךָ, יְהֵא חֲלָקֵי עִמָּךְ. וְעַיִן בְּסִפְר
הַמִּדּוֹת (אות יִרְאָה, חֲלָק ב', סִימָן ג'): עַל-יְדֵי לַמּוֹד שִׁלְחֹן עָרוֹף בָּאִים
לִירְאָה, כִּי בְשַׁעֲהָ שְׁלוֹמֵךְ הִלְכָה, וְאַחֲרֵיכֶּךָ בָּא לְקִימָהּ, נִמְשַׁכְתָּ עַל
הָאָדָם בּוֹשֶׁה וִירְאָה, כִּי הֵלֵא לָמָּה אָנִי הוֹלֵךְ עִכְשָׁו לְטַל יְדִים אוֹ
לְהִתְלַבֵּשׁ בְּצִיצִית אוֹ בַתְּפִלִּין? מִפְּנֵי שֶׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ צְוֹנוֹ, מִיַּד יִרְתַּע
וְיִתְפַּחַד וְכוּ'. וּכְבָר יְדוּעַ לָנוּ, שְׁעַל לַמּוֹד פּוֹסְקִים הַזֵּהִיר רַבָּנוּ ו"ל
מְאֹד מְאֹד (עַיִן שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כט), וְרָאוּי לְלַמֵּד כָּל אַרְבַּעַת חֲלָקֵי
שִׁלְחֹן עָרוֹף מְרֵאשֶׁם לְסוּפֵם כְּסֵדֶר דִּיקָא, סִימָן אַחַר סִימָן, וְהוּא תְקוּן
גְדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל-יְדֵי הַחֲטָאִים, וּבִפְרָט פָּגַם הַבְּרִית, נִתְעַרַב
הַטּוֹב וְהָרַע, וְעַל-יְדֵי לַמּוֹד פּוֹסֵק, שְׁמִבְרַר הַכֶּשֶׁר וְהַפְּסוּל, הַמִּתְר
וְהָאִסוּר, הַטְּהוֹר וְהַטְּמֵא, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבָּרַר וּנְתַפְּרַשׁ הַטּוֹב מִן הָרַע.
וְאָמַר רַבָּנוּ ו"ל שֶׁהוּא חַיִּיב גְּמוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל — לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם
שִׁלְחֹן עָרוֹף, וְאִם הוּא אָנוּס, וְאִין לוֹ פְּנָאֵי, יִלְמַד עַל-כָּל-פְּנִיִם
אֵיזָה סְעִיף. וְרֵאִיתִי אֶצֶל הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֵׁישׁ לָהֶם שְׁנֵי
שְׁעוּרִים בְּשִׁלְחֹן עָרוֹף: שְׁעוֹר אֶחָד פְּשוּט, הֵינּוּ מְחַבֵּר רַמ"א וְעַקֵּר
בְּאֵר הַיֵּטֵב, וְזֶה לּוֹמְדִים בְּבִקְרָא אַחַר הַתְּפִלָּה קֹדֶם "עֲלִינוּ", בְּשַׁעֲהָ
שְׁאוּמְרִים הַמְּאָמֵר: תִּנָּא דְּבִי אֱלֹהֵינוּ, כָּל הַשּׁוֹנָה הַלְכוֹת בְּכָל יוֹם
מִבְּטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא, וְעַדִּין מְעֻטְפִים בְּטִלִית וּתְפִלִּין.
וְשְׁעוֹר שְׁנֵי לּוֹמְדִים בְּעִיּוֹן, טוֹר בֵּית יוֹסֵף וְשִׁלְחֹן עָרוֹף עִם מְגִנֵי אֶרֶץ,
בְּשַׁעֲהָ שֵׁישׁ לָהֶם פְּנָאֵי.

וְהִנֵּה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֲלָק א', סִימָן סב) מְבַאֵר, כִּי מַה שְׁאִין
הָאָדָם מִתְחַזֵּק בַּתְּפִלָּה, זֶהוּ מִסַּבַּת הַכְּפִירוֹת שֵׁישׁ בוֹ (וְאִם שְׁלֵא
נִרְאָה מִבְּחוּץ), כִּי בְּאֵמֶת אִם הִיָּה יוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה, אֲשֶׁר אִין
שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ
שֶׁל עוֹלָם, בּוֹדָאֵי הִיָּה נִזְהָר מְאֹד לְכַוֵּן דְּבָרָיו, כִּי הֵלֵא הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
שׁוֹקֵד עַל שְׁפָתָיו, וּמִחֲמַת שֶׁהָאָדָם אֵינּוּ יוֹדֵעַ זֹאת יְדִיעָה בְּלֵב שְׁלֵם,
עַל-כֵּן אֵינּוּ מִתְּלַהֵב כָּל-כָּף, וְאֵינּוּ מְדַקְדָּק כָּל-כָּף, וְכָל אֶחָד כְּפִי מַעוֹט

רכב אָשֶׁר תרפט בַּנְחָל

שְׂכָלוֹ וַיִּדְעֵתוֹ, בֶּן הַתְּלֵהְבוֹתוֹ וְדִקְדוּקוֹ וְכוּ'. וּמֵאַיִן בָּאָה הַכְּפִירוֹת?
עַל-יַדֵי חֲטָאִיו, כִּי הִפְשַׁע שָׁל הָאָדָם מִכְּנִיס כְּפִירָה לְאָדָם (סֵפֶר הַמִּדּוֹת,
אוֹת אַמּוּנָה, סִימָן כב), וּמִזֶּה נִתְהַוְּתָה עֲקֻמוּמִיּוֹת בְּלִבּוֹ, וְעַל-יַדֵי לְמוֹד
שֶׁלְחַן עֲרוּף יִזְכֶּה לַיִּשְׁרוֹת לֵב, וְתַתְּבַטְלֶנָּה כָּל הַקְּשִׁיּוֹת מִלִּבּוֹ וְכוּ',
עַיִן שָׁם.

וְהַעֲקָר, אַחִי, לֹא לִפְלִי בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, וְלֹא לְחַקֵּר
אַחַר עֲצָמוֹ אִם עוֹשֶׂה טוֹב, הַעֲקָר לַעֲשׂוֹת הַטוֹב, וְהִרַע מִמִּילָא
יִפְלֵ, וּבִכְפֻרְטִיּוֹת בְּתַפְלוֹת הַקְּבוּעוֹת, שֶׁהֵן: שְׁחִרִית, מִנְחָה, מַעְרִיב
וְחֻצוֹת, שְׂאֵמֶר רַבְּנוֹ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קכב): כְּשֶׁהָאָדָם
עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל וְנִכְנָסוֹת בּוֹ מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת וּבְלִבּוּלִים, וְהוּא אֵינוֹ
מִסְתַּכֵּל עַל זֶה כָּלֵל, רַק מִתְפַּלֵּל לְהֵלֵן כְּסֻדְרָן, עַל-יַדֵי-זֶה מְנַצַּח אוֹתָם
לְגַמְרִי, וְחוֹתֵף אֶת הַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם הַדְּמִיוֹנוֹת לְגַמְרִי. וְדַע לָךְ, שֶׁהַעֲקָר
מֵה שְׂצָרִיכִים בְּתַפְלוֹת הַקְּבוּעוֹת — רַק הָאֲמִירָה בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה
וּבְכְּשִׁיטוֹת כְּתִינּוֹק, וְעַל-יַדֵי-זֶה עוֹשֶׂה וּמִתְקַן לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיּוֹנִים כָּל הַתְּקוּנִים הַמּוֹבָאִים בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל. וְשֶׁלְמוֹת הַכֹּל הוּא
תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה, שְׂאֵז כָּל הָעוֹנוֹת נִתְהַפְּכִים לְזַכִּיּוֹת.

וְתִהְיֶה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, שֶׁתְּהַלֵּה לְאֵל, אֲתָה יוֹדֵעַ מִרְבִּי כְּזֶה
וּמַעֲצוֹת כְּאֵלוֹ וּמַחְבְּרִים טוֹבִים כְּאֵלוֹ. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ
עַל הַחֹסֵד חֲנֻם הַזֶּה שְׂאֵנוֹ מְעַרְבִים בֵּין 'בְּרִסְלָכֶר חֲסִידִים' הָעוֹסְקִים
בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה בְּהַתְמַדָּה רַבָּה, וּבְכְּפֻרְטִיּוֹת בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָה, וְהַכֹּל
בְּהַצְנַע לְכַת כָּל-כָּךְ, עַד שֶׁהֵם צְדִיקִים נִסְתָּרִים מִכָּל הָעוֹלָם, כִּי נִדְמָה
עֲלֵיהֶם הַהַפּוּף, חֵס וְשְׁלוֹם; אֲשֶׁרֵינוּ וּמֵה טוֹב חֲלַקְנוּ, שְׂאֵנוֹ יוֹדְעִים
מִהַצְדִּיקִים הַנִּסְתָּרִים אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה, וּמֵאַחַל לָךְ
כָּל טוֹב...

אֲבָקֶשׁ אוֹתְךָ לְכַתֵּב לִי עַל-כָּל-פְּנִימִים מִכְּתָב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ,
כְּאֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ, וּבְאֶפֶן כְּזֶה יַעֲמֵד הַקֶּשֶׁר בֵּינֵינוּ לְנֶצַח.

תרצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אור ליום שלישי לסדר נצבים-ויגלה ה'תשל"ב.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ לְאֶהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבִירֵי הַיָּקָר ... גֵּרוֹ
יְאִיר, הַשׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ.

מִכְּתָבְךָ הַקָּצֵר הַיּוֹם קִבַּלְתִּי, וְדַע לְךָ שְׁעוֹד שְׁלַחְתִּי לְךָ אֶת כָּל
הַקּוֹנְטֵרַסִים בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֶר, וּמִסְתַּמָּא תִּקְבְּלֵם בְּיוֹם הַמַּחְרָת אוֹ בְּעוֹד
יוֹם, וּמָה שְׁאַתָּה כּוֹתֵב שֶׁהֵם מְחִיִּים אוֹתְךָ, תִּאֲמִין לִי שְׁגָם אוֹתִי הֵם
מְחִיִּים, וְאֲנִי קוֹרָא בָּהֶם כְּמוֹ שְׁנִכְתְּבוּ אֵלַי, וּבְאֵמַת נִכְתְּבוּ בִישׁוּעַת ה'
וּבִנְפִלְאוֹת רַבּוֹת מִגְדֹּל הַהַשְׁתַּוְקָקוֹת שֵׁישׁ עֲכָשׁוּ בֵּין בְּנֵי הַנְּעוּרִים,
וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו בְּאֵמַת, וּנְגַלֶּה אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל
הַנַּחַל הַעֲלִיּוֹן הַנוֹבֵעַ בּוֹ מִקּוּר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה מִסוּד שְׁלֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת
דְּעִתִּיק וְכוּ', עַד שֶׁכָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִפְתָּחוּ אֶת פִּיהֶם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ
כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ.

וְאוֹדוֹת מְרִירוֹת לְכָךָ מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, שְׁאַתָּה מְשַׁתַּוְקֵק מְאֹד
מְאֹד לְהַכְנִס אֶל תוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, וְאֵינִי עוֹלָה בְּיָדְךָ, כְּכֹר הוֹרָה לְנוּ רַבְּנוּ
ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב), אֲשֶׁר צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם
הַנְּקִדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁישׁ בּוֹ, כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל, כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְלֵא
מִצּוּוֹת פְּרָמוֹן, וּמוֹהֲרַנ"ת ז"ל גָּלֶה לְנוּ (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, צִיּוּת, הַלְכָה ה'),
אֲשֶׁר גַּם בְּשַׁעֲה שְׁאֲדָם שׁוֹפֵט אֶת עֲצָמוֹ, אֲסוּר לוֹ לְשַׁפֵּט וּלְהוֹכִיחַ
אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹכָהּ שְׁמִבְאִישָׁה הַרִיחַ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
ח'), כִּי אִם בְּתוֹכָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שְׁהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּבַחֲיִנַת (שִׁיר
הַשִּׁירִים א, יב): "נִרְדִּי נִתַּן רִיחוֹ", שְׁהַכְנִיס בָּהֶם רִיחַ טוֹב, וּגְלֶה לְהֵם

אֲשֶׁר עֲדִין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּם, אִתָּם וְאַצְלָם, עֲדִין חֲבִיבוֹתָא גְבוּנָא (עין שְׁפַת פֶּחַ:), וְעַל-יַד־יְזֶה עָשׂוּ תְּשׁוּבָה מֵאֲהָבָה.

וְהַעֲקָר לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדַּת הַשְּׂכָחָה, וְלִשְׁכַח בְּכָל פַּעַם מֵהַשְּׁעֵבֶר, וְאֵל יֹאמֶר עַל עֲצָמוֹ פְּשָׁטִים, וְאֵל יִחְקֹר בְּעֲצָמוֹ חֲקִירוֹת וְעִיּוּנִים וְכוּ', רַק לְדַלֵּג עַל הַכֹּל "אֵיבָעֵר-שְׁפָרִינְגֵעֵן" כַּאֲשֶׁר מְרַגֵּל לְשׁוֹן זֶה בְּ"עֲלִים לְתַרוּפָה", כִּי הֵהֲכִיחַ לְכָל מִי שֶׁרוּצָה לָשׁוּב בְּתְּשׁוּבָה, שֶׁיִּדְלַג עַל הַכֹּל, וְיִתְחִיל הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְאַפְלוּ אִם כָּבַר הַתְּחִיל אֲלֵפִים וּרְכֻבוֹת פְּעָמִים — מֵהַבְּכָף, עַל-כָּל-פְּנִימֵי תְּחִיל מִשְׁעָה זֹאת, כִּי כָּל שְׁעָה הִיא עֲנִין אַחֵר לְגַמְרֵי מִהַשְּׁעָה הַקּוֹדֶמֶת וְכוּ', וְאִין דְּנִין אֶת הָאָדָם אֲלֵא לְפִי מַעֲשָׂיו שֶׁל אוֹתָהּ שְׁעָה (עין ראש הַשְּׁנָה טו:), כִּי מִי יוֹדֵעַ מֵהַ שְׁאֵתָה יָכוֹל לְזַכּוֹת בְּשְׁעָה זֹאת דִּיקָא, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ (עֲבוּדָה וְרָה י:): יֵשׁ הַקּוֹנֵה עוֹלָמוֹ בְּשְׁעָה אַחַת וְכוּ', כִּי הֵלֵא אֵתָה רוּאָה אֶת גְּדֹל הַרְחֻמְנוּת שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲלֵיךָ, כִּי עֲדִין מְחִיָּה אוֹתָךְ וְנוֹתֵן לְךָ כֹּחַ, וְאִם הִיָּה שׁוֹנָא אוֹתָךְ, חַס וְשְׁלוֹם, וְרוּצָה לְהַעֲנִישׁ אוֹתָךְ בְּשִׁבְלֵי מַעֲשֵׂיךָ, הִיָּה מְסִיר אֶת הַכֹּחַ וְהַחַיּוּת מִמֶּךָ וְכוּ'; עַל-כֵּן כִּלְיָ מִדְּרָךְ זֶה לְמַשְׁךָ אֶת עֲצָמְךָ כָּל-כָּף אֶל הַצַּעַר, וְאִךָ שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ וּמְרַגֵּישׁ הֵיטֵב מִכְּאוּבֵי לְבָבְךָ וּנְפִשְׁךָ מֵהַ שְׁעוֹבֵר עֲלֵיךָ, אִךָ-עַל-פִּי-כֵן אִין עֲצָה כָּלֵל לְעַקֵּם כָּל-כָּף אֶת לְבָבוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲדַרְבֵּה עֲקָר הַעֲצָה הַזֹּאת, שֶׁתִּיחַד לְעֲצָמְךָ עֲכָשׁוּ מְקוֹם פְּנוּי שְׁאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְשָׁם תְּשִׁיחַ וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ וּנְפִשְׁךָ, וְכָל מֵהַ שְׁעוֹבֵר עֲלֵיךָ בְּפָרְטֵי פְּרָטִיּוֹת בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשָׂה, וְאֵל תַּעֲלִים אֲפְלוּ דְּבַר אֶחָד, וְאִז תִּזְכֶּה לְגֵאֲלָה, כַּמֵּאֲמָרם ז"ל בִּירוּשָׁלַיִם (בְּרֻכּוֹת ט, א): אִם בָּאָה עַל אָדָם צָרָה, לֹא יִצּוּחַ — לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל אֲלֵא לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ', כִּי כֵף אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל: אִם רְאִיתֶם שֶׁהַצָּרוֹת מְכַסּוֹת אֶתְכֶם, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אִתָּם נִגְאָלִים (עין מְדַרְשׁ שַׁחַר טוֹב, תְּהִלִּים כ), וּבְאֵמַת זֶהוּ עֲקָר הַנְּסִיּוֹן שֶׁל הָאָדָם, בְּשְׁעָה שֶׁבָּא לְקַטְנוּת עֲצוּמָה מְרַב צְרוּתָיו וְהַרְפַּתְקָאוּתָיו, וְלִבּוֹ שָׁבוּר וּמְשָׁבֵר כַּחֲרָס הַנְּשָׁבֵר, בְּאֵלֵפֵי וּרְכֻבוֹת שְׂכָרִים, וְכַמְעַט שְׁנַתִּיאֵשׁ

אֲשֶׁר תרצא בַּנְחַל רכה

מִחֵיו מִהָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, חֶסֶד וְשִׁלוֹם, וְנִדְמָה לוֹ אֵיךְ שָׁפַל הָעוֹלָם חֲשׂוֹף וְהַפּוֹף בַּעֲדוֹ, בְּרַגַע זֶה אִם יִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יְכוֹל לְזַכּוֹת לְהָאָרֶז עֲצוּמָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא זָכוּ לָזֶה. וּבִלְבָד, אֲהוּבִי, אַחִי, לְהִיּוֹת סִבְלָן גָּדוֹל, וְלֹא לְכַעַט בַּיְסוּרִים, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּהַתְבוּדָדוֹת, וְלִבְכוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יִכְפֶּה הַתִּינוּק לְאִמּוֹ מִמֶּשׁ.

וְתִרְאֶה לְקִים אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאַז תֵּצֵא מִגְּלוּתְךָ וְכוּ', וְאִם תַּעֲשֶׂה לִיצְנוּת מִדְּבוּרִים אֵלּוּ וְלֹא תִשְׁמַע אֲלֵיהֶם, אַתָּה עוֹשֶׂה לִיצְנוּת מֵעֲצָמְךָ וְכוּ'.

וְתַעֲשֶׂה לְךָ דְרֹךְ לְהַתּוֹעֵד עָמִי, וְאֵינִי מִבִּין לָמָּה אַתָּה מְתַבְּיֵשׁ כָּל-כָּף מִמֶּנִּי, כִּי הֲלֹא נִפְשֵׁי קְשׁוּרָה בְּנִפְשֶׁךָ בְּאַהֲבָה שְׂאִינָה תְלוּיָהּ בְּדָבָר, וְאַתָּה חֲקוּק בְּלִבִּי וּבְדַעְתִּי, וְאַנִּי תָמִיד מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְדַבֵּר עִמָּךְ אֲפִלּוּ כָּל הַיּוֹם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

תרצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קַדְשׁ נִצְבִים-וַיִּלָּךְ הִתְשַׁל"ב.

בְּכַתִּיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה יִזְכָּר וְיִכְתַּב וְיִחַתֵּם בְּסַפְרָן שֶׁל צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים, אֲהוּבִי, אַחִי וְרַעִי, חֲמֻדַת לִבִּי, אֲשֶׁר אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ, אֶהְבָּה שְׂאִינָה תְלוּיָהּ בְּשׁוּם דְּבָר, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הָאֲבָרָךְ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הִיָּקָר קִבְלָתִי זֶה יוֹתֵר מִשְׁבּוּעַ, וְהִנֵּה בְּדַעְתִּי כָּל יוֹם לְהַשִּׁיב לְךָ, אֵךְ טְרִדוֹתִי רַבּוּ מְאֹד מְאֹד מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! מִי יִתֵּן וְהָיָה, שְׁנֹזְפָה לְהִתְוַעֵד פְּנִים אֶל פְּנִים וּלְדַבֵּר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, רֵאָה וְגַם רֵאָה לְשֹׁבֵר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת שֵׁישׁ עַל דְּבַר זֶה, וּבּוֹא תְּבוֹא בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאֵל תִּתְבַּיֵּשׁ מִמֶּנִּי כָּלֵל, כִּי אֲנָשִׁים אַחִים וְרַעִים אֲנַחְנוּ, שׁוֹתִים מִנַּחֵל אֶחָד, וְרִצּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הָיָה, שְׁנִתְוַעֵד יַחַד בְּכָל פַּעַם, וּלְדַבֵּר אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ וּלְחַזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ וְכוּ'.

גַּם תִּתְאַמֵּץ לְבוֹא בְּכָל לַיִל רַבִּיעִי, שְׁאַנּוּ לּוֹמְדִים בְּצוֹתָא דְּבַרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְתִהְיֶה לְאֵל, נִתְחַדְּשִׁין חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים בְּדַבְּרֵי אֲמוֹנָה וְהַשְׁגָּחָה, וְאָנוּ מִתְחַדְּשִׁים מִחֲדָשׁ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתִשְׁוֹקָה חֲדָשָׁה וְכוּ'.

וּכְבָר קִבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, הַעֲקֹר לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב), וְזֶהוּ עֲקֹר הַתְּשׁוּבָה, בְּבַחֲיִנַת (אִיכָה ה, כא): "הַשִּׁיבָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יִמִּינוּ בְּקִדְמוֹת", עֲקֹר הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל-יַדֵּי הַתְּחִלָּה דְּיִקְא, שְׁיִהְיֶה רְגִיל לְשִׁפְחָ בְּכָל פַּעַם אֶת הָעֵבֶר, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה עַל-כָּל-פְּנִים מְרַגֵּעַ זֶה, שְׁאֵז מֵאִיר עָלָיו הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא אֱהִי"ה, שֶׁהוּא הָאֶרֶת הַפְּתוּר (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר), שְׁפָרוּשׁ אֱהִי"ה דָּא אֲנָא זְמִין לְמַהֲרֵי, הֵינּוּ אֲנִי רוּצָה שְׁיִהְיֶה לִי אִיזוֹ הַיְוָ"ה עַל-כָּל-פְּנִים מְעַכְשׁוֹ, וְלִהְפֹּךְ — כְּשֶׁמִּסְתַּפֵּל לְאַחֲרָיו בְּכָל פַּעַם, וּמִתְחִיל לְהִזְכִּיר לַעֲצֻמוֹ מֵהַ שְׁעֵשָׂה וּמֵהַ שְׁפָגַם, אֵז עוֹבֵר עָלָיו מֵהַ שְׁעוֹבֵר — שְׁפִיכוֹת דְּמִים, מְרִירוֹת וּבְזִיוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי אַחֲרֵי פְּנֵי אֱהִי"ה גִימְטְרִיָּה דְּסב, בְּזֶה שְׁיִסְתַּפֵּל לְאַחֲרָיו, יְבוֹאוּ עָלָיו כָּל מִינֵי שְׁפִיכוֹת דְּמִים וְיִסּוּרִים, הַעֲקֹר לְדַלֵּג וּלְקַפֵּץ עַל הַכֹּל, נָאֵר אֵיבְעֵר גְּשָׁפְרִינְגְעֵנִי, וְלֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל אַחֲרָיו כָּלֵל, אֲפֵלוּ כְּשֶׁעֲשָׂה וּפְגָם בְּפְגָמִים הַכִּי גְרוּעִים, חֵס

(א) אֱהִי"ה — אֲנִי מוֹכֵן לְהִיּוֹת.

(ב) כְּשִׁכּוֹתְבִים א, אה, אהי, אהיה, זֶה בְּגִימְטְרִיָּה 44 [דס], וְזֶה נִקְרָא אַחֲרֵי פְּנֵי אֱהִי"ה, שְׁחִזְרוּ לְאַחֲרָיו בְּכָל פַּעַם.

(ג) רַק לְדַלֵּג.

אָשׁר תּרצב בּנחל רכז

וְשָׁלוֹם, חֵס וְשָׁלוֹם, עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי רוֹצֵה לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ, וְאִזּוּ בְּשִׁחְזָק בְּזֶה, אֲזִי יִמִּין ה' פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ.

וְהַעֲקָר לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה, שְׂאִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁתַּרְעֵ לָךְ אוֹ תִיטִיב לָךְ, כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, כִּי אִין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה אֵלָּא אִם-כֵּן מִכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז'), וְאֵפְלוּ רִישׁ גְּרִיָּתָא מִן שְׂמִיָּא מוֹקֵמִין לִיהּ (בְּרַכּוֹת נח.), וּכְשׁוֹזֵכָה לְהַגִּיעַ לְבְרוּר וְזִכּוּף הָאֱמוּנָה הַזֶּה, שְׂאִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אִזּוּ זֹכָה לְהַגָּאֵל מִכָּל צְרוּתָיו, וְהוֹלֵף לוֹ הַכֹּל כְּסֻדָּר (עִין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב.), וְגַדֵּל וְצוּמַח בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת (שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן קנה). וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל בְּסֻפֵּר הַמִּדּוֹת (אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן לג): עַל-יְדֵי אֱמוּנָה הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִסְלַח לָךְ עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ; אֲשֶׁרִינוּ וּמָה נָעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁזַכֵּנוּ לִידַע מִרְבֵּי אֱמֶת בְּזֶה, "מְקוֹר הָאֱמוּנָה", טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חָנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וּמַחֲמַת טְרִדוֹתֵי עֶכְשׁוֹ — אֲקַצֵּר, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, לְהִרְחִיב אֶת הַדְּבוּר, תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי וְגַם לְהִתְנוּעַד יַחַד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תּרצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֻדָּר הָאֲזִינוּ ה'תשל"ג.

בֵּין כְּסָה לְעֶשׂוֹר יִמְשָׁכוּ חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים לְאַהֲבָה, אַחֵי רַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר, הַחֶפֶץ וּמִשְׁתוֹקֵק לְהַכְנִס אֶל תּוֹךְ הַקְּדָשָׁה עַל-פִּי

רכח אֲשֶׁר תִּרְצֵב בַּנַּחַל

דָּרַךְ הַיֵּשֶׁר שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנַּחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ...
נִרְוֵי יָאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצָח.

מִכְתָּבְךָ הִיָּקֵר קִבְּלָתִי זֶה כְּשֵׁנִי שְׁבוּעוֹת, וּמְרֹב טְרֵדוֹת הַיָּמִים
הַנּוֹרְאִים הָאֵלוּ, לֹא הִיָּה הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ תַּכְּף־וּמִיד כְּרִצוֹנְךָ.

וַהֲנֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעֵי וּלְבָבִי, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁזְּכִיתָ לְהִיּוֹת אֶתְנוּ
בְּקִבוּץ הַקְּדוֹשׁ, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל אָמַר עַל הַקִּבוּץ שְׁלוֹ (חֵי־מוֹהַר"ן, סִימָן
תו): וְוִי אַזּוֹי זָאל אֵיךְ אֵיךְ זָאגֵן קֵיין גְּרַעסְעֶרס דָּער פּוֹן אִיז נִיט
פֶּאָר הַאָנִיָּן, וְרַאוּי לְשִׁמּוֹחַ כָּל הַשָּׁנָה עַל גְּדֻלַּת הַזְּכוּת הַזֶּה, כְּשֶׁזּוֹכִים
לְהִיּוֹת בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אֲצֶל קִבוּץ חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ עַל חֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִם קְטַנֵּי עַרְךָ כְּמוֹנוּ, לְהַתְּנוּדַע מֵהַצְּדִיקִים
הַנְּסֻתִים שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה וּלְהַתְּחַבֵּר עִמָּהֶם, מְכַל שְׁכֵן בְּיוֹם הַדִּין הַנּוֹרָא
רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוֹשׁ, וְכֵן נִזְכָּה לְהִיּוֹת דְּבוּקִים וּמְחַבְּרִים אֲלֵיהֶם כָּל
הַשָּׁנָה; אֲשֶׁרִינוּ וּמָה טוֹב חֻלְקָנוּ, וּמָה נְעִים גּוֹרְלָנוּ.

וַהֲנֵה בְּמָה שֶׁמְבַלְבֵּלֶת אוֹתְךָ מַחְלָקַת בֵּין הַצְּדִיקִים, עֵינֵי הַיֵּטֵב
בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ה'), וְתִאֲמִין כִּי כָּל מִצּוֹתָא וּמְרִיבָה שֵׁשׁ
בֵּין הַצְּדִיקִים וְהַשְּׁלָמִים, אֵינִי זֶה אֶלָּא כְּדִי שִׁירְגִישׁוּ סִטְרֵין אַחֲרֵינוּ,
וְזֶה בְּחִינַת (מְשָׁלִי טו, לא): "אֲזֵן שִׁמְעַת תּוֹכַחַת חַיִּים, בְּקֶרֶב חֲכָמִים
תִּלְיִן", לְשׁוֹן תְּלוּנָה וּמְרִיבָה, כְּשֶׁאֲתָה שׁוֹמֵעַ מְרִיבוֹת בֵּין הַצְּדִיקִים,
תִּדְעַ שְׁזֶה מְשַׁמֵּיעֵין אוֹתְךָ תּוֹכַחָה עַל שֶׁפִּגְמָתָ בְּטַפֵּי מַחֲךָ, שֶׁעַל זֶה
נֶאֱמַר (שֵׁם ב, יט): "כָּל בְּאֵיָה לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא יִשְׁיִגּוּ אַרְחוֹת חַיִּים",
שֶׁאֲתָה דְּבוּק בְּסִטְרָא דְּמוֹתָא וְכוּ', וּבּוֹדָאִי אִם לֹא הִיָּה נִפְגָּם מַחֲךָ,
לֹא הָיוּ נִשְׁמָעוֹת לְךָ מְרִיבוֹת שֶׁבֵּין הַצְּדִיקִים, וְאֵינִי הַמְּרִיבָה אֶלָּא
בְּשִׁבְלֶךָ, כְּדִי שֶׁתִּשׁוּב מִמּוֹת לְחַיִּים וְכוּ', עֵינֵי שֵׁם.

(א) מָה אָמַר לָכֵם, יוֹתֵר גְּדוֹל מְזָה אֵינִי בְּנִמְצָא (הַעֲנֵן שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה אֲצֶל רַבְּנוּ ז"ל).

וּלְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל זֶה, הַתִּינַחֵי אִם לֹא הֵיְתָה מַחְלָקַת
 כָּלֵל בֵּין הַצְדִּיקִים, וְזֶה שְׁפָגוּם מְאֹד בְּפָנֵם הַבְּרִית שׁוֹמֵעַ מַחְלָקַת,
 אִז שֵׁיף לֹאמַר: תִּדְעַ שְׁזָה מִשְׁמִיעִין אוֹתָךְ עַל שְׁפָגְמַת וְכוּ', אָבֵל
 בְּמִצִּיאוֹת יֵשׁ מַחְלָקַת בֵּינֵיהֶם, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ, וּמָה שֵׁיף לֹאמַר,
 שְׁזָה מִשְׁמִיעִין "אוֹתָךְ", הֲלֹא בְּמִצִּיאוֹת יֵשׁ מַחְלָקַת וְחִלּוּקֵי דַעוֹת
 בֵּינֵיהֶם, אֲשֶׁר לֹא רַק הַפָּגוּם שׁוֹמֵעַ, אֲלָא הַכֹּל שׁוֹמֵעִין, וְאִם-כֵּן אֵין
 שִׁיכָת תּוֹכַחָה רַק לְפָגוּם?

וַיֵּשׁ לְתַרְצֵן, הֵן אֵמַת שֵׁיִשׁ בֵּין הַצְדִּיקִים מַחְלָקַת וְחִלּוּקֵי דַעוֹת,
 כִּי כִּף הוּא הַהֶכְרַח בְּשִׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם, שְׁיִהְיֶה "בֵּין" חֲכָמִים דִּיקָא
 (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סד), אִף אִישׁ כָּשֶׁר אֵינוּ מְבַלְבֵּל אֶת
 עַצְמוֹ מִזֶּה כָּלֵל כִּי יוֹדֵעַ, שְׁאֵלוֹ וְאֵלוֹ דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, וַיִּלְךְ כָּל
 אֶחָד לְמָקוֹם שְׁלִבּוֹ חֲפֵץ, אֶחָד נִמְשָׁף לְ... וְאֶחָד נִמְשָׁף לְ... וְאֶחָד
 נִמְשָׁף לְ... וְכוּ' וְכוּ', כִּי נִשְׁמַת הַצְדִּיק בְּכֹל מָקוֹם בְּעוֹלָם, שְׁמַחְקֵבְצִים
 אֲנָשׁוֹ בְּהַתְקַשְׁרוֹת אֵלָיו וְכוּ', מָה שְׁאֵין כֵּן מִי שְׁעֲדִין פָּגוּם, הוּא
 מְבַלְבֵּל אֶת עַצְמוֹ מִזֶּה, וְעוֹשֶׂה מְכַל זֶה שִׁיחָה וְעֵנִין וְכוּ'.

עַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, אַחֵי, כָּלֵף מְדַרְךָ זו, וְאֵל תַּתְחִיל לְחַשֵּׁב בְּעֵנִין זֶה
 כָּלֵל, כִּי בְּכֹל קְבוּץ שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַצְדִּיקִים, שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל מִמֶּשׁ,
 וְבוֹדָאֵי קְבוּץ שְׁמַחְקֵבְצִים רַב אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֵׁם חָשׁוּב יוֹתֵר וְכוּ'.

וְעַקֵּר עֵנִין רַבְּנוּ ז"ל הוּא רַק עֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — תּוֹרָה
 וּתְפִלָּה וְקִיּוּם הַמְצוּוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וּלְזֶה צָרִיף לְהִיּוֹת כָּל כְּסוּפִיף
 וְכָל רְצוּנָף, וּבְפָרֵט עֲכָשׁוּ שְׁמַתְחִילָה שְׁנָה חֲדָשָׁה, תַּעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה
 חֲדָשָׁה, וְלִשְׁכַּח אֶת כָּל הָעֵבֶר עֲלֶיךָ עַד עֲכָשׁוּ, וְחַקְבַּע לְעֲצָמָךְ
 שְׁעוּרִים קְבוּעִים בַּתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה,
 גְּמָרָא, מְדָרָשׁ, וּבְפָרֵט שְׁעוּר קְבוּעַ בְּשִׁלְחָן עָרוּף כְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ
 ז"ל, וְעַל כָּלֵם לְקַבֵּעַ לְעֲצָמָךְ מָקוֹם מֵיְחָד שְׁאֵין שֵׁם בְּגִי-אָדָם, וְלִשְׁפֹף
 שִׁיחַ וּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, הַכֹּל לְכֹל תִּסְפֹּר

רל אָשֶׁר תרצג בַּנְחַל

אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יִדְבַּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה וּבְכַפְשֵׁיטוֹת,
כְּאֲשֶׁר הִתִּינּוּק מְדַבֵּר עִם אָבִיו, וְאִף שְׁעֵדִין אֵין אֶתָּה רוֹאֶה יְשׁוּעָה,
כִּי מִתְגַּבֵּר יִצְרָךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֶתָּה עֹשֶׂה אֶת שְׁלָךְ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ
בְּעֵקֶשְׁנוֹת גְּדוּלָּה עַד שִׁיגִיעַ יוֹם יְשׁוּעָתְךָ וְכוּ'. וְלִמְעַן הַשֵּׁם אֵל יִחָסֵר
לְךָ יוֹם בְּלֵי סְפָרֵי רַבָּנוּ ז"ל, בְּפָרֵט שְׁעוֹר אֶחָד בְּמִשְׁיַבַּח נֶפֶשׁ וְשְׁעוֹר
אֶחָד בְּהַשְׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ, וְכֵן סֵפֶר הַמַּדּוֹת יִהְיֶה תָּמִיד נֶגֶד עֵינֶיךָ,
שֶׁהוּא שְׁלַחַן עֲרוּף שֶׁל מַדּוֹת.

וּמַחֲמַת טְרוּדוֹתֵי הַרְבֵּים, הַהֲכָרַח לִי לְקַצֵּר, וּבְפָרֵט שְׁאֲנִי כּוֹתֵב
אֶת כָּל זֶה בְּדַרְךָ, עַל־כֵּן אֵי אֶפְשֶׁר לְהֶאֱרִיךְ.

תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי עַל־כָּל־פְּנִים מִכְּתָב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ כְּאֲשֶׁר
דִּבְרָנוּ, וְאִז לְעוֹלָם לֹא תִפֹּל בְּדַעְתְּךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אֶתָּה אֵל תְּכַנִּיס אֶת עֲצֻמְךָ בְּשׁוֹם מַחְלַקַת שְׁבַעֲוֹלָם,
בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם, וְיִהְיֶה הַהֲכָרַח
לְהַחֲזִיר עוֹד מֵעֵט אֶת נַשְׁמוֹתֵינוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן בְּאֵילוֹ פְּנִים
נַחֲזִירֵם, אִם נִהְיֶה עֲסוּקִים בְּמַחְלַקַת, חַס וְשְׁלוֹם...

תרצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּרֵאשִׁית, אֶסְרוּ חַג ה'תשל"ג.

שְׁלֵמָא רַבָּא וְנַהוֹרָא עֲלָאָה יִסְגָּא אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי, חֲמַדַּת לְבָבֵי,
הַאֲבָרָךְ הַצִּפּוֹן בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבֵי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מִהַמְעֵיָן
הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה', הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה, הַיּוֹצֵאת
מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ' ... גְּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

אֲשֶׁר תרצג בַּנְחָל רלא

אַחֲרֵי דֶרֶךְ מְבוֹא הַשְּׁלוֹם, תְּהִלָּה לְאֵל, עֲבָרוּ עָלֵינוּ הַיָּמִים
הָאֵיתָנִים הָאֵלוּ אֵיתָן בְּמַצּוֹת.

הִנֵּה קִדְּם הַחַג הַכְּנֹתִי מִכְּתָב תְּשׁוּבָה אֲלֶיךָ, וְהִיָּה נִדְמָה לִי
שֶׁשָּׁלַחְתִּיו אֲלֶיךָ, וְעָכְשׁוּ מֵאֵת ה' הִיָּה, שֶׁמְצַאֲתִיו מִנְּחָ בֵּין שְׂאֵר
הַמְּכַתְּבִים, וּבְיָדָי הַכֹּל לְטוֹבָה.

אָחִי הַיְקָר! חֲפִיתִי וְקִוִּיתִי אוֹלֵי אֲזֻכָּה לְרֵאוֹתְךָ פָּנִים אֶל פָּנִים,
שֶׁתְּבוֹא לְבֵיתִי אוֹ עַל-כָּל-פָּנִים בְּהִילוֹלָא שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אִף לְשׂוֹא
הִיָּה, כִּי לֹא זְכִיתִי לְהִתְנַעַד עִמָּךְ פָּנִים אֶל פָּנִים, וְלִשְׂמַח יַחַד עַל נַעֲם
חֻלְקָנוּ, שֶׁזְּכִינוּ בְּהַסְתָּרָה שְׁבִתוֹךָ הַסְתָּרָה כְּזוֹ לְהִתְנַדֵּעַ מֵהָאוֹר הַגְּנוּז
וְהַנְּעָלָם מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, אוֹר שֶׁמְצַפִּים כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל זֶה אֶלְפִים
שָׁנָה שֶׁיִּתְגַּלֶּה כְּכֹר וְכו', וְאָנוּ הַיְרוּדִים וְהַנְּפִלִים וְהַמְּדַפְּאִים זְכִינוּ
אֶל זֶה בְּזְכִיּוֹת חֲנָם מִמֶּשׁ; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֹסֵד
חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחֵב לְבַנּוּ לְעַמּוֹד עַל עַמְדָּנוּ, וְאֵין
עֲמִידָה אֶלָּא תְּפִלָּה (בְּרִכּוֹת ו:), לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן שְׁנֹזְכָה לְכָלִי לְהִטְעוֹת
אֶת עַצְמָנוּ. וּכְמֵאֲמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נא): הָעוֹלָם מְטַעָה
אוֹתָנוּ, כִּי נִדְמָה לוֹ לְאָדָם שֶׁיִּשְׂאָר פֹּה לְנִצְח, וְעַל-כֵּן הוּא מְטַרְד
כָּל-כָּף לְאַסֵּף וְכו', וְכִמּוֹ שֶׁכְּתוּב (קֹהֶלֶת ב, כו): "וְלַחֲוִטָא נָתַן עֲנִין
לְאַסֵּף וְלַכְּנוּס" וְכו', כִּי כָּל מֵה שֶׁנִּקְטָן הַשֶּׁכֶל וְהַדְּעַת, כְּמוֹ-כֵן נִדְמָה
שֶׁיֵּשׁ אִיזוֹ אַרְיִכוֹת זְמַן בְּזֶה הָעוֹלָם (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֻלְק ב', סִימָן סא),
וְלְהַפֵּךְ כָּל מֵה שֶׁנִּגְדַּל הַדְּעַת, כְּמוֹ-כֵן רוֹאֵה וּמְרַגֵּשׁ שְׂאֵין שׁוֹם זְמַן
כָּלֵל, כִּי הַזְּמַן הוֹלֵךְ וְהוֹמָה, וְהַגּוֹף אֶפְשָׁר שֶׁהַיּוֹם בָּא יוֹמוֹ, וְעַל-כֵּן
לְמָה לוֹ לְדַאֵג עַל עוֹלָם שְׂאֵינוּ שְׁלוֹ, כִּי מִי יוֹדֵעַ מֵה יֵלֵד יוֹם.

וְלִזְכוֹת לְזֶה שֶׁלֹּא יִטְעָה אֶת עַצְמוֹ, זֶה זוֹכֵים עַל-יְדֵי תְּפִלָּה,
שֶׁהִיא אֲמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יְדִיו אֲמוּנָה", וְתַרְגּוּמוֹ:
"פְּרִישָׁן בְּצִלוֹ" וְכו', וְאֲמוּנָה הִיא בְּחִינַת קַרְקַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים
לו, ג): "שֶׁכֶן אֶרֶץ וַרְעָה אֲמוּנָה" וְכו', וְזֶה שֶׁאֲמַרוּ חַז"ל (בְּתַבּוֹת

רלב אָשֶׁר תרצג בַּנְחָל

צט): אין אונאַה לַקְרָקְעוֹת, מי שְׁעוֹסֵק תָּמִיד בַּתְּפִלָּה, שְׁהִיא אָמוּנָה, עַל-יְדֵי-זֶה לֹא יִטְעֶה אוֹתוֹ הָעוֹלָם (עֵין כָּל זֶה בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, אונאַה, הַלְכָה ג), וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, שְׁהִיא בְּרוּר וְזוֹכֵף הָאָמוּנָה, הִיא הַתְּבוּדוֹת, תְּפִלַּת הַמְּשִׁיחַ, תְּפִלַּתוֹ שֶׁל דָּוִד, כִּי דָוִד הִמְלִיךְ הִיְתָה דָּרָכּוֹ תְּכַף-וּמִיד כְּשֶׁעָבַר עָלָיו אֵיזָה עֲנִיָּן וְטָרְדָה וּבְלִבּוּל וְכוּ', תְּכַף-וּמִיד הַחֲבִיָּא אֶת עֲצָמוֹ, וְשִׁפְף נִפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמִזֶּה הַתְּהִיָּה כָּלֵל סִפֵּר הַתְּהִלִּים, עֵין שָׁם. וּמְשִׁיחַ צְדֻקְנוֹ אֲשֶׁר יָבֹא וַיִּתְגַּלֶּה בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ, יִכְנִיס אֶת דְּבַר זֶה בְּכָל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (צַפְנִיָּה ג, ט): "כִּי אֲזַ אֶהַפֵּף אֶל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֵם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדּוֹ שְׁכֵם אֶחָד", וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, כִּי עַקֵּר הַגְּלוּת הוּא בְּשִׁבִיל חֲסָרוֹן אָמוּנָה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'), וְעַל-יְדֵי-זֶה הוֹלֵךְ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, נַע וְנָד בְּאַרְצָן, וְאֵינוֹ מוֹצֵא מְקוֹמוֹ, כִּי מֵאַחַר שְׁנֵדָמָה לוֹ אֲשֶׁר בְּמְקוֹמוֹ וּבִירִידָתוֹ, אֵין שָׁם כְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, מִזֶּה נִתְהַוֶּה שְׁנֵדָמָה שִׁישׁ עוֹד זְמַן וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְגַּבְּרַת גְּלוּתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן עַקֵּר עֲצָתְךָ, אֶהוּבִי, אַחִי, שְׁעַכְשָׁו בְּמְקוֹם שְׁאַתָּה שָׁם וּבְמַדְרַגָּה שְׁאַתָּה שָׁם, תִּיַחַד לְעֲצָמְךָ מְקוֹם מִיַּחַד שְׁאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְחֲשֵׁב שָׁם וְתַפְרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחַתְךָ וְאֶת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִיּוֹם הַיּוֹתֵף עַל הָאֲדָמָה עַד הַרְגַע הַזֶּה, וְתַדְבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יִדְבַּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ בְּלִשׁוֹן שְׁאַתָּה רְגִיל בָּהּ, כִּי בְּכָל לִשׁוֹן שְׁאָנוּ קוֹרְאִים לְפָנָיו, הוּא עוֹנֶה אוֹתָנוּ, וְתִרְחִיב אֶת הַדְּבִוּר מְאֹד מְאֹד, וְאִף שֶׁבְּתַחֲלִילָה יִדְמָה לָךְ, שְׁחָס וְשָׁלוּם, אֵין מִי שְׁשׁוֹמֵעַ לָךְ, כָּל זֶה בָּא מִהַכְּפִירוֹת שִׁישׁ בָּךְ מִחֲטָאֶיךָ, כִּי הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנִּיס כְּפִירָה לְאָדָם (סִפֵּר הַמַּדּוֹת, אוֹת אָמוּנָה, סִימָן כב), וְעַל-יְדֵי רַבּוּי הַתְּפִלָּה וְהַשִּׁיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנֶךָ, תִּזְכֶּה שְׁתַּמְשֵׁף עָלֶיךָ הָאֶרֶת זֵיו שְׁכִינָתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְיֵאִיר פָּנָיו אֵלֶיךָ, וַיִּמְלֵא מְשָׁלוֹת לְבָבְךָ.

וְדַע לָךְ, אַחִי, כִּי עַל הָעֲבוּדָה הַגְּבוּהָה הַזֹּאת מִתְּפַשְׁטִים כָּל מִינֵי כְּבוֹדוֹת וְכָל מִינֵי מְנִיעוֹת, כִּי מֵאַחַר שֶׁמְעַלְתָּה גְבוּהָה כָּל-כָּף וּמְקַשְׁרַת אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמִמְשַׁכֶּת שְׁכִינָתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְמַטָּה, עַל-כֵּן צְרִיכִים עַל

אָשֶׁר תּרצג בּנַחֵל רלג

זֶה הַתְּחִיָּקוֹת עֲצוּמָה וְנִשְׁגָּבֶת מְאֹד מְאֹד, וְכִמּוֹ שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל
(בְּרִכּוֹת ו.) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים יב, ט): "כִּרְם זֶלֶת לְבַנְי־אָדָם" — אֵלּוּ
דְּבָרִים שְׁעוֹמְדִים בְּרוּם רוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְכַנְי־אָדָם מְזוֹלְזָלִים בָּהֶם,
וּמֵאֵי נִיְהוּ? תְּפִלָּה.

וְכָל מָה שְׁיִרְבֶּה בַתְּפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, כְּמוֹ-כֵן יִמְשִׁיךְ
עַל עֲצָמוֹ הָאֶרֶת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, כִּי מְשִׁיחַ נִקְרָא עַל שֵׁם מְשִׁיחַ אֱלֹמִים,
עַר מֵאֲכֹט רַעְדוֹן^א, וְהַכֹּל בַּתְּמִימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה כְּתִינוּךְ הַמְדַבֵּר
לְפָנַי אָמוּ, וּבּוֹכָה וּמִבְקֶשׁ אֶת כָּל צָרְכָיו מִמְנָה, וְאִם הֵייתָ יוֹדֵעַ מַעֲלַת
הָעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת, וְאֶת גְּדֹל הַנִּחַת רוּחַ שְׁאֵתָה מַעֲלָה לְפָנָיו
יִתְבַּרְךָ בְּאוֹתוֹ הַרְגַע, הֵייתָ מִתְמַיֵּד בְּזֶה כְּמָה שְׁעוֹת בְּכָל יוֹם, כִּי אֵין
לְאָדָם אֶב טוֹב וְחֶבֶר טוֹב וְקָרוֹב טוֹב כְּמוֹ כְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ,
כִּי הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וּבִפְרָט תְּפִלַּת הַשֹּׁפֵל וְהַנְּבִזָּה, כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים כב, כה): "כִּי לֹא בְזָה וְלֹא שֶׁקֶץ" וְגו', וְאָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל
(לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רנט): בְּשַׁעַת שְׁאָדָם יוֹשֵׁב וּמְדַבֵּר לְפָנָיו
יִתְבַּרְךָ וּמְשַׁבֵּר לְכַבּוֹ נִגְדּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּמְסַפֵּר אֶת הַכֹּל בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּה,
אִז הַשְׂכִּינָה עוֹמֶדֶת כְּנִגְדּוֹ וּמְנַחֶמֶת אוֹתוֹ וְשׁוֹמַעַת דְּבָרָיו, וּמִבְטַחַת לוֹ
שְׂרָאָה לְתַקֵּן הַכֹּל וְכו', אֲשֶׁרֵי הָעֵינַיִם אֲשֶׁר זּוֹכוֹת לְרִאוֹת אֶת זֹאת,
וְאֲשֶׁרֵי הָאָזְנַיִם אֲשֶׁר זּוֹכוֹת לְשִׁמְעַת אֶת זֹאת, וְאֲשֶׁרֵי הָרֶגֶשׁ שְׁמַרְגִישׁ
אֶת כָּל זֹאת, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל כָּל הַחֹסֵד שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וְהִיָּה עוֹד לְהֶאֱרִיךְ, אֶף טְרוֹדוֹתֵי מְעַכְבוֹת אוֹתֵי. תְּתַפְּלֵל בְּעֵדֵי
שְׁלֵא אֶהְיָה כְּכָר מְטוֹרֵד כָּל-כָּף.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

(א) הוּא עוֹשֶׂה שִׂידְבָרוּ.

תרצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית ה'תשל"ג.

אָף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר.

הִנֵּה קִדְּם הֶחָג הַכְּנֻפֵי לָךְ מִכְּתָב וְגַם הַסֵּפֶר "שִׁיחֹת-הַר"ן" שֶׁבִקְשָׁתָּ, אָף מְרַב טְרָדוֹת שֶׁסִּבְבוּנִי בַיָּמִים אֵלֶּה, הֵם עִפְבוּנֵי עַד עַכְשָׁו.

וּבְאֵמַת כְּאֲשֶׁר אָנִי מִתְבוֹנֵן, אָנִי רוֹאֶה, שֶׁכָּל זֶה מַעֲשֵׂה בַעַל-דָּבָר שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד עַל כָּל דָּבָר גְּדוֹל וְקָטָן הַנוֹגֵעַ אֶל עִסְקֵי רַבְּנוּ ז"ל, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל בְּעֶצְמוֹ (חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן רנג): כָּל עֲנִיָּן שֶׁרַק נוֹגֵעַ אֵלָיו, מִתְפַּשֵּׁט עַל זֶה הַבַּעַל-דָּבָר מְאֹד מְאֹד, אֲפֹלוּ שִׁיְהִיָּה הַדָּבָר קָטָן מְאֹד, וְאֶצֶל אַחֵר לֹא תִהְיֶה עַל זֶה שׁוּם מְנִיעָה וְעֹכֹב, אָף מֵאַחַר שֶׁקְשׁוּר וְתִלּוּי הַדָּבָר בִּי, אִזּוֹ מִתְפַּשֵּׁטִים עַל זֶה כָּל מֵינֵי מְנִיעוֹת וּכְבֻדוֹת וְכוּ', וּבְכַרְט שֶׁתִּהְיֶינָה שְׂתֵי נְפָשׁוֹת מְקַשְׁרוֹת יַחַד עַל-כָּל-פָּנִים עַל-יְדֵי מִכְּתָבִים, וְלִשְׂאֵב יַחַד מִים מִהַנְּחַל, וְלִהְיוֹת עֶצְמָם יַחַד, עַל דָּבָר זֶה מִתְפַּשֵּׁט הַסֵּמ"ך-מ"ם מְאֹד מְאֹד, כִּי הַדָּבָר הַזֶּה הוּא כְּקוֹץ בְּעֵינָיו, כִּי אוֹלֵי בְּרֻבּוֹת הַזְּמַן יִתְעוֹרְרוּ יַחַד וְעוֹד יִעוֹרְרוּ אַחֲרֵים, וְיִתְפַּשֵּׁט אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יִתְבַטֵּל לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָם וְכוּ'; עַל-כֵּן מִתְפַּשֵּׁטוֹת כָּל-כָּף הַמְּנִיעוֹת לְרֶשֶׁם עַל פְּנֵי הַכְּתָב דְּבָרֵי אֵמֶת הַיּוֹצְאִים מִנְּקֻדַּת הָאֵמֶת, נִקְדַּת הָאֵמוּנָה.

אֶהוּבִי, אַחֵי, חֲזַק וְהִתְחַזֵּק עַכְשָׁו מִחֲדָשׁ, וְלִהְיוֹת חֵל בְּשָׁבוּעַ זֶה "מִבְּרֵאשִׁית", כְּרוּךְ הַשֵּׁם, נִכְנָסֶת שָׁנָה חֲדָשָׁה, שָׁנָה שְׁעוֹד לֹא הִיָּתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כָּלֵל, שָׁנָה שְׁאֵנוּ קָטָנִי הַעֲרָךְ מְאֹד יְכוֹלִים לְזְכוּת מֵה שֶׁלֹּא זָכוּ הַצַּדִּיקִים הַקְּדוּמוֹנִים וְכוּ', כִּי (קִהֵלֶת ט, ד): "כִּי מִי אֲשֶׁר

אֲשֶׁר תִּרְצֶה בְּנַחֵל רְלֵה

יחבר אל כל החיים יש בטחון, פי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת", פי כל זמן שהאדם בחיים חיותו, יכול להתעלות בתכלית העליה וההשגה גבוה מעל גבוה, ויכול להגביה את כל העולם וכו'.

ובפרט בדור הזה, אשר ההסתרה גדולה מאד מאד, ויש נסיונות רבים על כל פסיעה ופסיעה מבית ומבחוץ, אם אחד עושה דבר שבקדשה יהיה מי שיהיה אפלו הפחות שבפחותים וכו', זה חשוב למעלה אצלו יתברך יותר מהדורות שלפנינו (עין בשבחי האר"ל, שאמר בן לתלמידו רבי חיים ויטאל).

על-כן, אהובי, אחי, שכוח תשפח פל מה שעבר עליך מנעורייך עד עכשו, ותראה שהשנה הזו תהיה אצלך שנה שלמה בלי בטול יום אחד בהבל וריק, חס ושלום, פי כל יום מנוי וספור, וינגד כל יום בזה העולם יש יום למעלה, וכפי שמתנהג ביום של זה העולם, כמו-כן נחקק ביום העליון, פי היום הוא דבר רוחני, ואי אפשר לתפסו פי אם על-ידי אותיות התורה ואותיות התפלה וקיום מצוותיו יתברך, ובפרטיות על-ידי רצונות קדושים, שזה עולה על הכל, על-כל-פנים שיהיה רצונו חזק להתניח עמו יתברך, פי הרצון עולה על הכל [עין בלקוטי עצות המשלש, שהוא תמצית כל ספרי רבנו ז"ל (באות רצון שמדבר מזה), אשרי שיאחז בהם], וביותר פשוטה להוציא את כל רצונותיו מפיו, שדבר זה בורא עולמות חדשים, ונצטרפים צרופים חדשים למעלה ברל"א [מאתים שלשים ואחד] שערים פנים ואחור וכו', כמובא פל זה בלקוטי-מוהר"ן (חלק א, סימן לא) ובפרדס רמונים, פי על כל דבר יש אחיזת הסטרא אחרא למנעו, מלבד על "הרצון", שהוא בחינת שפע "הפטר", שהוא עולם החרות, ולזה פל ברירה יכולה לזכות, פי אפלו הוא במקומות המטנפים, ומחו מבלבל עכשו, רחמנא לצלן, ואי אפשר לו ללמד ולהתפלל, על-כל-פנים גם משם יכול להתחזק ברצונות טובים וחזקים לשוב אליו יתברך, פי הרצון הוא חפשי לגמרי בלי שום צמצום ועכוב כלל, פי אף שאני מגשם מאד מאד מצד עוונותי

רלו אשר תרצה בנחל

הרבים, על-פל-פנים אף-על-פי-כן יהיה איה שיהיה רצוני חזק לשוב אליך, רבוננו של עולם, ובכרצוני להכליל בך, אבי שבשמים, ורצוני לקיים כל מצוותיך, מלפי ואלקי וכו'. ודבר זה לא יוכל לעכב שום חשך ושום מניעה ממקום וזמן וכו', כי בכל המקומות ובכל הזמנים, במקום שרק נמצא, יכול להתחזק ולהוציא הכסופים הטובים מפיו, ולבקש ולהתחנן לפניו ותברך, שזוהי כל עבודת ההתבודדות שגלה לנו רבנו ו"ל, שהיא שרש נשמת משיח צדקנו, והמשיח בדעתו ילחם וינצח את המלחמה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), כי משיח יכניס דבר זה בעולם, כמו שכתוב (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' וגו', ועל-ידי-זה נזפה שתהיה גאלה במהרה בימינו, אמן בן יהי רצון.

והנה תאמין לי, שיש בכרצוני להאריך לך אריכות דברים, ולטיל עמך מרב אהבתי אליך, אף טרדותי רבו מאד מאד למעלה ראש. תתפלל בעדי שאנצל מזה.

הדורש שלומך...

תרצה.

בעזרת השם ותברך, אור ליום רביעי לסדר בראשית ה'תשל"ג.

שלום וברכה וכל טוב סלה אל אהובי היקר, הבחור יניק וחפים, הרוצה להכניס אל תוך הקדשה ולשתות מים מהמעין היוצא מבית ה', הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך היקר קבלתי כפר פעמים עוד קדם החג, אף מרב טרדותי, בעוונותינו הרבים, שאני מסבב בתלאות ובקטנות נתעכב

אֲשֶׁר תִּרְצֶה בְּנִחַל רְלוּ

עד כַּעַת, וּכְבֹר הַבְּטַחְתִּיךָ פָּנִים אֶל פָּנִים, שָׂאם יִרְצֶה הַשֵּׁם תִּכְףּ-וּמִיד אַחַר הַחֵג אֶכְתָּב לְךָ.

וְהִנֵּה לֹא אֲדַע עֲכָשׁוּ בְּאַמַּת הַיֶּכֶן לְהִתְחִיל, וּמִכָּל שֶׁפֶן הַיֶּכֶן אֲסִים בְּדַבְּרֵי הַתְּחִיבִיּוֹת כְּרִצּוֹנְךָ, אִךְ בְּיָדַי סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדֶיךָ, תִּרְאֶה לְעִשׂוֹת לְעִצְמְךָ קְבִיעוֹת עֲצוּמָה לְלַמֵּד בָּהֶם וּלְהַגִּיחַ בָּהֶם, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָּע לְנַפְשְׁךָ, וּבִפְרָט לְלַמֵּד בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְלוֹמַר עַל כָּל תּוֹרַת הַתּוֹפְלָה מְ"לְקוּטֵי-תּוֹפְלוֹת", אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי מַעְלָה שְׁעִשׂוּעִים לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, שְׁעִדִּין לֹא עָלוּ שְׁעִשׂוּעִים כְּאֵלוֹ מִימֹת עוֹלָם [עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִמָּן כה, וּבְשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִמָּן קמה], וְתִקְיָמוּ בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה וּבְכַפְשִׁיטוֹת].

וּבְפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת לְלַמֵּד שְׁעוֹר קְבוּעַ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְלְהַתְּבַוֵּן בְּכָל סְעִיף, כִּי הַחֲדוּשִׁים וְהַסּוּדוֹת הַמּוֹבָאִים שָׁם, הֵם מְבַהִילִים אֶת הָרַעֲיוֹן, וְכַמָּה פְּעָמִים גְּלוּסֵט זִיף צוֹ שְׁרִייעֵן פֶּאָר דִּי גֵאנְצֶע וְעֵלְט: גִּיווּאֵלְד, וְוַאס שְׁוויגְט אִיהֶר אַנְטְלוֹפֵט צוֹם הַיִּילִיגְעֵן ר' נֶתָן'ס "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" וְעֵט אִיהֶר זִיף רֵאטְעוֹוֵעֵן. וְרֵאִיתִי בְּמִכְתָּב שֶׁל אֶחָד מִתְּלִמְדֵי מוֹהַר"ן ז"ל שֶׁכָּתַב, כִּי כַּמָּה פְּעָמִים כְּשִׁישׁוּב וְלוֹמֵד "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", הוּא עוֹמֵד מְבַהֵל וּמְשִׁתּוֹמֵם, אִם הַדְּבָרִים הָאֵלוֹ כְּתָבְכֶם יְלוּד אִשָּׁה אוֹ מְלֶאכֶּה, כִּי דְבָרִים כְּאֵלוֹ קָשָׁה לְצִיר בְּדַעַת, שְׁכָתְבֶם יְלוּד אִשָּׁה, כִּי כָּל אֶחָד בְּפִרְטִיּוֹת יְכוּל לְמַצָּא אֶת עֲצָמוֹ בָּהֶם. וּכְבֹר אֲמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִמָּן קא, וּבְשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִמָּן צח), שְׁעַל-כֵּן יְכוּל כָּל אֶחָד לְמַצָּא אֶת עֲצָמוֹ בְּמִזְמוּרֵי תְהִלִּים, כִּי נֶאמְרוּ בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ עֲצוּמָה וְנִשְׁגָּבָה מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ-כֵן רוּאִים אֲשֶׁר בְּסִפְרוֹ "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", כָּל אֶחָד וְאֶחָד יְכוּל לְמַצָּא אֶת עֲצָמוֹ שָׁם, זֶה סִמָּן שֶׁנֶּאמְרוּ בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ וּבְמִדְרָגָה נִשְׁגָּבָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד. וְצִרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׁנִזְכֶּה שְׁתִּהְיֶה לָנוּ אִיזוֹ הַרְגָּשָׁה בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת". וְשִׁמְעֵתִי מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַיְקָרִים, שֶׁר'

א) יש השתוקקות לצעק לכל העולם: אָהָה! מַה אַתֶּם שׁוֹתְקִים, תְּרוּצוּ לְ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת" הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּי נֶתָן, וְתִצִּילוּ אֶת עֲצַמְכֶם.

רלח אָשֶׁר תרצה בַּנְחָל

יִשְׂרָאֵל קִאֲרְדוֹנָעַר ז"ל (אָחָד מְגֹדוּלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ), בְּשַׁעַה שְׁלָמָד לְקוּטִי-הַלְכוּת, הוֹרִיד דְּמַעוֹת כְּנַחַל מֶרֶב הַהֲרָגָשׁ שֶׁהָיָה לוֹ בְּהֵם, וְיָדוּעַ גַּם מֵהַ שְׂאֵמֶר ר' נַחְמָן טוֹלְטְשִׁינְעֶר ז"ל (תְּלִמִּידוֹ הַמְּבַהֵק שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל), כִּי עֲכָשׁוּ צְרִיכִים לְלָמֵד יוֹתֵר לְקוּטִי הַלְכוּת מְשֻׁאֵר סְפָרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי ר' נַתָּן ז"ל הוֹרִיד אֶת עֲצָמוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְגִלָּה אֶת עֲצָמוּ אֱלִינוּ. וְכֵן דִּבֵּר פְּעַם ר' אַבְרָהָם בְּנוֹ (בְּעַל מַחְבֵּר הַסֵּפֶר: "בְּאוֹר הַלְקוּטִים"), שֶׁמָּה שְׂאֵמֶר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שְׁעַתִּידִים לִתֵּן דִּין וְחֻשְׁבוֹן עַל כָּל יוֹם שְׁעוֹבֵר בְּלִי "לְקוּטִי-תְּפִלוֹת", זֶה נֶאֱמַר גַּם עַל הַ"לְקוּטִי-הַלְכוּת", שְׁעַתִּידִים לִתֵּן אֶת הַדִּין עַל כָּל יוֹם שֶׁלֹּא לְמַדוֹ אוֹתָם, כִּי מִי שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוּ בְּהֵם, לֹא יִפֹּל לְעוֹלָם, כִּי ר' נַתָּן ז"ל "לְאִזְט נִישְׁט פֶּאלֶן"^ב יִהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה, וּמִי שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוּ בְּהֵם שְׁפִירְט עַר גָּאָר אֵיין אַנְדֶּערֶן חֵיּוֹת, כְּשֶׁמֶתְעַטֵּף בְּצִיצִית מְזַכֵּיר לְעֲצָמוּ כָּל הַדְּבוּרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ עַל צִיצִית, וְכֵן כְּשֶׁמַּגִּיעָה שְׁבֵת אוֹ הַיָּמִים טוֹבִים אוֹ בְּכָל פְּרָשָׁה, מְזַכֵּיר לְעֲצָמוּ דְבוּרָיו שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, אִז מְרַגִּישִׁים טַעַם אַחַר בְּחַיִּים; "אֲשֶׁרִי הַזֹּכֶה לְהִתְמִיד בְּדַבְּרָיו הַנּוֹרְאִים, עַד שְׁיִהְיוּ לְפָנַי עֵינָיו תְּמִיד בֵּין בְּשִׁבְתּוֹ בְּבֵיתוֹ וּבֵין בְּלִכְתּוֹ בְּדֶרֶךְ".

אַהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! שְׁמַעְתִּי פְּעַם מְאֹד מְזַקְנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁסָּפַר לִי הֵיאָךְ זָכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל דֶּרֶכֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל. בִּימֵי נְעוּרָיו כְּאֲשֶׁר הָיָה עוֹד בְּחוּר צְעִיר, נִכְנַס פְּעַם לְבֵית-הַמְדֻרָּשׁ חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב בְּנוֹאֲרָשָׁא, וְהוּא עוֹד לֹא יָדַע אִז שֶׁיֵּשׁ חֲסִידִים כְּאֵלוֹ וְרַבֵּי כְּזֶה, רַק נִכְנַס סֵתֵם כִּי רָאָה בֵּית-הַמְדֻרָּשׁ, וְרָצָה לְנוּחַ שָׁם, וּכְשֶׁנִּכְנַס, הוּא שׁוֹמֵעַ שְׁשֵׁנֵי אַבְרָכִים מְדַבְּרִים בִּינֵיהֶם, וְאָחָד אוֹמֵר לְחֻבְרוֹ בְּקוֹל גְּדוֹל וּבְהִתְעוֹרְרוֹת נִפְלְאָה: "בְּרִידְעֶר שְׁטאַרְק זִיךְ בְּרִידְעֶר פֶּאל נִישְׁט אַרְפּ בֵּי זִיךְ, בְּרִידְעֶר בִּיזְט אַרְפּ גִּיפֶאלֶן הֵיב אָן פּוֹן נִי, הֵיילִיגְעֶר רַבֵּי הָאֵט אוֹיךְ אַזוֹי גִּיזאַגְט אַמֶּאֱהֶל אִז מְפֶאלֵט אַרְפּ בְּאֲדֶרֶךְ מְעַן אַן-הוֹבֵן פּוֹן נִי"^ד. וְהַדְּבוּרִים הָאֵלוֹ יֵצְאוּ מִפִּי הָאֲבֶרֶךְ בְּאִפְּן פְּשוּט

(ב) אֵינוֹ מְרָשָׁה לְפֶל.

(ג) הוּא מְרַגִּישׁ חֵיּוֹת אַחֲרַת לְגַמְרֵי.

(ד) אַחֵי! חֲזַק עֲצָמְךָ, אֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ. אַחֵי, נִפְלֵת, תִּתְחַיֵּל מִחֲדָשׁ. רַבְּנֵנוּ הַקְּדוֹשׁ גַּם אָמַר כֵּן: אִם נוֹפְלִים פְּעַם, מִתְחַיִּלִּים מִחֲדָשׁ.

אֲשֶׁר תִּרְצֶה בְּנַחֵל רַלֵּט

בְּזֶה וּבְאֶפֶן תָּמִים בְּזֶה, עַד שֶׁנִּכְנְסוּ בְּלִבּוֹ כְּרַעַם, וְנִסְכַּם בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ לְחֹזֵר בְּעֵת הַתְּפִלָּה, וְלִרְאוֹת מֵהַמְּתַרְחֵשׁ בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ הַזֶּה. וּכְשֶׁחֹזֵר בְּעֵת הַתְּפִלָּה נִשְׁאָר כְּכֹר שֵׁם בְּשַׁעַת הַלְמוּד, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ כַּמָּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וְתַכְף-וּמְיָד דְּחַפּוּהוּ אֶל חֲדָר הַהִתְבּוֹדָדוֹת שֶׁהָיָה שָׁם כְּיָדוּעַ, וְעוֹרְרוּ אוֹתוֹ עַל הַתְּבּוֹדָדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, עַד שֶׁנִּשְׁתַּנָּה לְגַמְרִי, וְנִשְׁאָר דְּבוּק בְּרַבְּנוּ ז"ל.

אֶהוּבִי, אַחִי, חֲמֻדַּת לְכַבִּי! גַּם אַתָּה חִקַּק בְּלִבְךָ וּבְדַעְתְּךָ שִׂיחָה זוֹ: "אַחִי, חֲזוּק וְאַמִּץ", "אַחִי, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ". אַחִי, נִפְלְטָה וְנִשְׁלַכְתָּ בְּרַגַע זֶה, וְאַף שֶׁנִּפְלְטָה וְנִשְׁלַכְתָּ בְּעַמְקֵי עַמְקִים בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתוֹת וּמִתַּחֲתוֹ בַּעֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאַבוּתָא, רַחֲמָנָא לְצַלָן, תַּתְּחִיל עַכְשָׁו, מִחֲדָשׁ כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ אַתָּה, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, כִּי הוּא מְמַלֵּא כָל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרַךְ כָּלֵל וּמְכַל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת יְכוּלִים לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל וְאַפְלוּ כְּשִׁירִידְתְּךָ וְנִפְלִיטְךָ עַכְשָׁו הִיא מְגַנָּה מְאֹד מְאֹד בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְהַסְתַּכְּלִיּוֹת רְעוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוֹנָן, אַף-עַל-פִּי-כֵן גַּם מִשֵּׁם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת בְּרַגַע זֶה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה וְלִשְׁכַח הַכֵּל, וְאַף שֶׁעוֹלָה עַל דַּעְתּוֹ "גִּיּוּוֹאֵלֵד! אֵיךְ הָאֵב דָּאךְ יַעֲצֹט גְּעוֹזִינְדִיגֵט מִיט אַזוֹי אֵיין חֲטָא וְעוֹן"י, רַחֲמָנָא לְצַלָן, אַף-עַל-פִּי-כֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל "מְעַן זָאל גְּאַרְנִישֵׁט אֵיבְעֵר טְרַאכְטוֹן"י (עֵין בְּהַקְדָּמָה לַתְּקוּוֹן הַכֵּלִלִי), וּבְפָרְטִיּוֹת כְּשִׁזּוֹכִים לוֹמַר הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁגִּלָּה וְכֵן הַתְּפִלָּה שְׁאַחֲרֶיהָ, עַל-כֵּן תִּרְאֶה לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמָךְ הַרְגֵל לוֹמַר בְּכָל יוֹם הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרִים וְהַתְּפִלָּה שְׁאַחֲרֶיהָ. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל בְּפֶרוּשׁ, שֶׁהֵם תְּקוּוֹן גְּמוּר לְפָגַם הַבְּרִית, וְאֵל יַחֲשֹב עוֹד בְּזֶה יְהִיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיֶה. מְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁתְּזַכֶּה לְנִסְעַ אֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּעִיר אוּמָן יצ"ו, אֵין לְמַעַלָּה מְזֶה כְּיָדוּעַ וְכַמוּכָא בְּמָקוֹם אַחֵר. וּבִיּוֹתֵר תִּרְאֶה לְבָרוּחַ בְּרַגַע זֶה לְמָקוֹם מֵיְחָד שְׂאֵין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִסְפֹּר

(ה) אֵתָה! הִרִי אֲנִי עַכְשָׁו חֲטָאִי בְּכֹה חֲטָא וְעוֹן.
(ו) לֹא לְחֹזֵר וְלַחֲשׁוּב.

לפניו יתברך את כל לבב הנשבר, ומה הביאך, רחמנא לצלן, אל החטא והעון שחטאת עכשו, ותרחיב את הדבור מאד מאד בזה, כמו שאתה מדבר אל חברך האהוב לך. ומעלת העבודה הקדושה הזו, אי אפשר לשער ולספר — לא בכתב ולא בעל-פה, כי שקולה צלוחתא ככל פקודין? (תקוני זהר, תקוני כב), וכן הוא (ברכות לה): גדולה תפלה יותר ממעשים טובים יותר וכו', ובפרט מי שנפל לעמק רע' ומקום חשך, ומסבב בצרות ומניעות ובלבולים וכו', תפלתו בוקעת רקיעים. ועין בסנהדרין (מג): מי שדעתו שפלה, אין תפלתו נמאסת, שנאמר (תהלים נא, יט): "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה". כי צריך שתדע, חמדת לבבי, אשר נגד אריכת הגלות בכלליות העולם ובפרטיות אצל כל אחד בפני עצמו שהוא עולם קטן, אין שום עצה ואין שום תבונה, כי אם להרבות בתפלה והתבודדות, ליחד לעצמו בכל פעם מקום פנוי שאין שם בני-אדם, ושם ישפך שיחו ותפלתו אליו יתברך בלשון שרגיל בה, ויבקש תחנונים, ויצעק צעקות וזעקות ושועות בלי שעור, עד ישקיף ויראה ה' מן השמים, כי תפלה למעלה מהכל, וכוללת כל החמשים שערים דקדושה, כי תפלה היא בחינת ערן עלאה נעם העליון עדנא דנחלא, "עין לא ראתה" (ישעיה סג, ד), שהוא שרש התורה, שמשם כל מעינות החכמה של כל התורה (עין לקוטי-הלכות, העושה שליח לגבות חובו, הלכה ג), כי התפלה היא בבחינת: "נתיב לא ידעו עיט" (איוב כח, ז), בחינת שער החמשים שאין מי שישגיג אותו וכו', כי הוא למעלה מהכל, אור צח ומצחצח, אור האורות וכו'; הינו מי שעוסק בתפלה, ומחזק את עצמו בכל ירידותיו ונפילותיו יהיה איך שיהיה, ובורח תמיד למקום מיוחד, ומפרש שיחתו ותפלתו אליו יתברך בתמימות גמורה ובפשיטות כתינוק בלי שום חכמה ושכל כלל, הוא מעורר ערן עלאה, שהיא שער החמשים של הקדושה, שכלל ישראל מחכים לזה בהתגלות מלך המשיח וכו', והוא — על-ידי שבירת לבבו בפשיחה בינו לבין קונו, יכול כבר להשיג את הארת שער החמשים עכשו קדם התגלות מלך המשיח וכו', כי אין שום שכל שיוכל להשיג

(ז) שקולה התורה בכל המצוות.

וּלְהַבִּין עַד הַיְכָן מִגִּיעַ הַכַּח שֶׁל תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל, אֲפִלוּ שֶׁל הַפְּחוּת וְשִׁבְפָחוּתִים, וּבִפְרָט מֵה שֶׁמִּתְפַּלֵּל כָּל אֶחָד עַל צְרוּת נַפְשׁוֹ שֶׁהוּא רְחוּק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּבִפְרָטֵי פְרָטִיּוֹת אֱלוֹ הַנִּפְשׁוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְעַמֶּק רֵעַ' וְחֲשֵׁף כְּזֶה, פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, שֶׁהוּא עֲנִין מְגַנֵּה מְאֹד וְחֲטָא גָדוֹל, וְהֵם מְרַחֲמִים עַל עֲצָמָם מִתְקַף קִטְנוּת וְצִמְצוּם דְעַתָּה לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְהַתְנַפֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִזְכּוּ לְצֵאת מִגְּנוּת הַתְּאֵנָה הַרְעִי' הַזֶּה, וּמִפְצִירִים מְאֹד בְּתַפְלָה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר גָּדֹל הַשַּׁעֲשׂוּעִים שֶׁהֵם גּוֹרְמִים לְמַעְלָה בְּדַבּוּרִים אֱלוֹ וּבְשִׂיחוֹת אֱלוֹ, כִּי אֲפִלוּ הַמְּלָאָךְ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁמִּקְבֵּל תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְקוֹשֵׁר מֵהֶם קְשָׁרִים לְרַבּוֹ מְלָךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהִיכָן לְהַעֲלוֹת הַכֶּתֶר הַנּוֹרָא הַזֶּה, רַק הוּא מִשְׂפִּיעַ אוֹתוֹ, שְׂיַעֲלֶה לְמָקוֹם שְׂיַעֲלֶה וְכוּ' וְכוּ', וּבְשַׁעֲה שֶׁהָאָדָם הַנִּמְךָ יוֹשֵׁב וּמִתְנַפֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וּבּוֹכָה וְשׁוֹפֵף דְמָעוֹת כַּמִּים עַל מַצְבוֹ הַרְעִי', אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת רַבּוֹת עוֹלָמוֹת מְזַדְעָזְעִים אֹז, וּמַעֲלָה שַׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ וְכוּ'. וְדָבָר זֶה לֹא יְכַלִּיהוּ הַרְעִיוֹן וְהַהֲשָׁנָה וְכוּ'.

וְהַעֲקָר, אֶהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר! תִּרְאֶה לְמִשְׁךָ אֶת עֲצָמְךָ לְאַמוֹנָה הַקָּדוֹשָׁה, לִידַע שְׂאֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַפֵּל לְכַל עֲצָמֵי חַיִּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּמוּבָא בְּסִפּוּר הַמִּדּוֹת (אוֹת אַמוֹנָה, סִימָן לג): עַל-יְדֵי אַמוֹנָה, הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִסְלַח לָךְ עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ. וְדַע לָךְ כִּשְׁהָאָדָם זוֹכָה לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדַּת הָאַמוֹנָה הַקָּדוֹשָׁה, אֲזִי הוּא גֵר בְּעוֹלָם הַחַרוּת, כִּי אֵינוֹ רוֹאֶה מִשׁוּם דְּבָר רַק אֶמְתַּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא תָמִיד דִּן אֶת אַחֲרִים לְכַף זְכוּת, וְרוֹאֶה רַק אֶת הַטּוֹב אֲצֵל אַחֲרִים, וּכְשֵׁרוּאָה רַע, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, הוּא תּוֹלֶה אֶת זֶה בְּעֲצָמוֹ וְכוּ', וְהוּא בָּלֵב שְׂמַח וּבְפָנִים שׁוֹחֲקוֹת מְקַבֵּל אֶת הַכַּל בְּסִבָּר פָּנִים יְפוֹת, אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם, וּמֵאֲרִיף רוּחוֹ עַל כָּל מֵה שַׁעוּבָר עָלָיו בְּאֲרִיכוֹת אֲפִים, וְאֵינוֹ מְבַקֵּשׁ גְּדֻלָּה לְעַצְמוֹ, כִּי הוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל בְּאוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ יִרְצֶה — בֵּן יִהְיֶה, וְאֵין שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁתִּרַע לוֹ אוֹ תִיטִיב לוֹ — דְּבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן,

כי הכל בידו יתברך. ואל תדמה בנפשך כי אין אתה יכול לזכות לזה, כי מאחר שעד עכשו פגמת כבר כל-כף בבְּרִית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, שעל ידה נפגמה האמונה, כי אמונה תלויה בתקון הברית (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לא), כמו שנאמר (תהלים פט, ט): "ובריתי נאמנת לו", אל תאמר זאת, כי כבר אמר אליהו הנביא (עין תנא דבי אליהו רבה, פרק א'): עתיד הקדוש-ברוך-הוא לישב בבית-המדרש הגדול שלו, וצדיקים יושבים לפניו, ואומר להם, בני דור פלוני כף עשה תורה וכן עשיתי עמו צדקה, ואדם פלוני כף עשה תורה וכן עשיתי עמו חסד וצדקה, אבל איני זוכר עוונותיו, ואינם עולים על לבי, שנאמר (ישעיה מג, יח): "אל תזכרו ראשונות וגו', ואומר (שם סה, יז): "ולא תזכרנה הראשונות וגו', ומכל שכן כשמרגילים את עצמם בדרך הנוראה שנתגלתה לנו מהאי רישא דלא אתידע מסוד שלש ראשונות דעתיק וכו', והוא הפסופין הטובים להרגיל את עצמו לכסף אל הקדשה ולהוציאם מפיו, שדבר זה עולה על הכל, כי בונה עולמות וצרופים חדשים בר"א שערים פנים ואחור, כמוכא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לא) ובפרדס רמונים, עין שם. ובלקוטי-הלכות (ערב, הלכה ג') מגלה נוראות נפלאות על הענין הנשגב הזה, עין שם באריכות גדולה, תכלית ירידת הנשמה לזה העולם.

ואל תבלבל את דעתך בכל פעם עם בלבוים חדשים, למה חולקים ועושים ליצנות על ההתגלות הנוראה של הנחלא עמיקא מקורא דחכמתא, רק תדין אותך ואת הכל לכף זכות, כי ההכרח שיהיה בן (עין לקוטי-מוהר"ן, סימן קיד), באפן שימשך שפע הדעת על הארץ, התגלות אלקות בכל העולמות, זהו אי אפשר שיהיה בהתגלות מרב הקטרוגים, ועל-כן צריך להיות באתפסיא; ועל-כן על הנחל הנובע מקור החכמה הקדומה מסוד שלש ראשונות דעתיק, יש כל-כף הרבה פסויים, כי על ידו נתגלה שפע הדעת בכל העולמות; אשרינו ואשרי חלקנו, שאנו זוכים לטעם איזהו טעם

אֲשֶׁר תרצו בַּנַּחַל רמג

מִהָאֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִים, וְאֵין אָנוּ מְכַסִּים אֶת הָאֹר, חֵס וְשְׁלוֹם. טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יְתָבְרָךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חָנָם הַזֶּה.

אֶהוּבִי, אַחִי, לְמַעַן הֵשֶׁם לְטוֹבָתְךָ הַנְּצַחִית, תִּתְמַד מְאֹד מְאֹד בְּלַמּוּד שְׁלֶחַן עָרוּף כְּסִדְרָן כְּאֲשֶׁר נִדְבַר בִּיגִינוּ, וְתִהְיֶה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה.

וְהִתְכַרַח לִי לְקַצֵּר עִכְשָׁו, תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי בְּכָל שָׁבוּעַ מִכְּתָב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תרצו.

בְּעֶזְרַת הֵשֶׁם יְתָבְרָךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַת נַח ה'תשל"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה אֶל אֶהוּבִי, אַחִי וְרַעִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוּר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה הַיּוֹצֵאת מִסּוּד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכו' ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְּתָבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי זֶה פְּעָמִים, אֶחָד בְּחוּל הַמוֹעֵד וְאֶחָד בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֶר, וּבְכָל שָׁעָה אֲנִי חוֹשֵׁב לְהַשִּׁיב לָךְ, אִךְ טְרַדוֹתַי רַבּוּ מְאֹד, וְהַקְטָנוֹת וְהַבְּלָבוּלִים מִתְגַּבְּרִים בְּכָל שָׁעָה מִחֲדָשׁ, וְ"לוֹלִי תוֹרְתְךָ שְׁעִשְׁעִי" (תהלים קיט, צב), אֲז אֶבְדְּתִי בְּעֵנְיִי, וּבְכַפְרָטִיּוֹת עַל-יַדִּי הַהִתְגַּלּוֹת שֶׁל שַׁעַר הַנּוֹ"ן, שֶׁהִיא הַעֲצָה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, זֶה מְצַלְנֵנוּ מִהַפֵּל, כִּי יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, עַל-יַדִּי הַעֲצָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת — לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתָבְרָךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוּ וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יְתָבְרָךְ אֶת כָּל לְבוֹ, יְכוּלִים לְהַנְצִיל מִהַפֵּל, כִּי בְּאִיזָה מְקוֹם שָׂרַק יְהִיָּה, וּבְאִיזָה זְמַן שָׂרַק יְהִיָּה, וּבְאִיזָה מְצַב שָׂרַק יְהִיָּה, צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְשַׁפֵּף שִׁיחַ וְתִפְלָה אֵלָיו יְתָבְרָךְ, וְעַל-יַדִּי-זֶה תִּתְבַּטְּלָנָה

ממנו כל התרפות, שהן התאוות והמדות הרעות השורות על לבו, והן המשברות את לבו תמיד, כמו שכתוב (תהלים סט, כא): "תִּחְרַפֶּה שְׂבָרָה לְבִי", ומזה הוא תמיד בעצבות ובמרירות ובעקמומיות, ולבו סחרחר, וזה נקרא התקשרות הפה אל הלב "בַּעַת הַזֹּאת" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד), הינו באיזו עת שרק תהיה תקשר לבך אל פיה, הן כשאתה בביתך, הן כשאתה בדרך, הן כשאתה יחיד ויהן כשאתה בין בני-אדם, תהפך פניך אליו ותברך, ותדבר עמו ותברך כאשר ידבר איש אל רעהו, ותבקשו שירחם עליך ויוציאך מהחשך שגלפדת בו, ועל-ידי-זה תאיר עליך הארת האין סוף ברוך הוא בהארה נוראה ונפלאה, "וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהִשְׁבַּת אֶל לִבְכָּךְ פִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים" (דברים ד, ט), פי גם הטבע הוא בהשגחה, פי אין בלעדיו ותברך כלל. וזו צריכה להיות כל מגמתך וכסופך — להתקרב אליו ותברך, ואל תסתכל על שום בריה שבעולם, ואל תתביש מפני המלעיגים, ועל-כל-פנים אל תתקוטט עמם, כמובא בהתחלת השלחן ערוך. ודעת לנבון, שמה טוב ומה נעים להסתיר את עצמו, באפן שלא ירגישו את עבודתו, שאף שהוא עומד בין בני-אדם, שפתותיו נעות בתורה ובתפלה. ואל תחשב שזה דבר גדול למעלה ממדרגתך, פי אם תקבל על עצמך על-כל-פנים מעכשו ומזה הרגע לבלי לדבר שום דבר בטל, ומפל שפן לא לדבר שום דבור אסור כמו: לשון-הרע, רכילות, ליצנות וכו', רק לדבר תמיד דבורי תורה ותפלה, ואפלו כשאתה מדבר עם בני-אדם, יהיה דבורך רק דבורי אמונה ויראת שמים, אז אתה אויז כבד במדרגה זו. וזה עקר תכלית הטוב — לקשר תמיד הפה אל ידיעת הלב, שאין שום מציאות בלעדיו ותברך כלל, שאז יתבטלו ממך כל המרירות הספקות והעקמומיות השורים על לבך.

ומובא שם בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לד), שהתקשרות הפה אל הלב צריכה להיות בשלש בחינות: א) "נְקֻדַת הָרֵב", שהוא מאיר דעתו בפיו אל אנשיו, והם מקבלים את זה, ושומעים עם הבנת הלב, בחינת (מלכים-א ג, ט): "וַנִּתַּת לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ".

(ב) "נְקֻדַּת הַחֵבֶר" — אַחֲר־כֵּף כְּשֶׁשָׁמְעוּ מֵהֶרֶב וְקָבְלוּ וַדַּעְתוּ, צָרִיכִים הַחֲבָרִים לַחֲזוֹר עַל הַדְּבֻרִים יַחַד, כִּי "טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאֶחָד, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם, כִּי אִם יִפְלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ, וְאֵלּוּ הָאֶחָד שִׁיפֹל וְאִין שְׁנֵי לְהַקִּימוֹ" (קִהְלֵת ד, ט), כִּי כַּמָּה וְכַמָּה דְבָרִים נִשְׁכָּחוּ, וְעַל-יְדֵי הַחֲבָרִים נִזְכְּרוּ, שָׁזָה הַתְּקַשְׁרוֹת פִּיָּהֶם עִם לְבָם.

(ג) "נְקֻדַּת עֲצָמוֹ" — אַחֲר־כֵּף חוֹזֵר בֵּינוֹ לְבִין עֲצָמוֹ מֵה שֶׁשָׁמַע וְקָבַל מֵהֶרֶב, וְעוֹשֶׂה מִזֶּה תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת שִׁיזָכֶה לְקִימוֹ בְּאֵמַת לְאֵמַתָּה בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה וּבְכַפְשִׁיטוֹת בְּתַכְלִית הַפְּשִׁיטוֹת, שָׂאֵז מֵאִיר מַחוּ בְּהֶאֱרָה נִפְלְאָה, וּמִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׁכִינָתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּלֵב רַחֵב, וְשִׁמַּח וּמְקַבֵּל אֶת הַכֹּל בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת, כִּי יוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר אִין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא בְּטַל וּמְבַטֵּל אֶפְלוֹ מֵהַקְטָן שְׁבִקְטָנִים, מֵאַחַר שֶׁהַכֹּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֵלְקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ.

וּלְכֹל זֶה תִּזְכָּה, אִם תִּחַקְקֶנָּה בְּךָ הַשֵּׁלֶשׁ נְקֻדוֹת הָאֵלוֹ, לְהַסְתַּפֵּל תָּמִיד בְּעֵינַי טוֹבָה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהֵם הָאֲרַת הַתְּגִלוֹת "נְקֻדַּת הֶרֶב", כִּי אִם לֹא תִסְתַּפֵּל בְּעֵינַי טוֹבָה, בְּעֵינַי שֶׁל אֵמַת, אַתָּה יְכוֹל לְמַצֵּא הַהַפּוּף, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי תוֹרְתוֹ כְּלוּלָה מִשְׁתֵּי בְּחִינּוֹת: זָכָה — נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם חַיִּים, לֹא זָכָה וְכוּ' (עֵינַי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לא), וְכֵן תֵּאָהָב בְּאַהֲבָה עֲזָה אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וּבְפִרְטִיּוֹת אֲנָשֵׁי הַצְּדִיק, שָׁזָה בְּחִינַת "נְקֻדַּת הַחֵבֶר", כִּי הֵם הֵם צְדִיקֵי הָאֵמַת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן עַל-יְדֵי-זֶה שְׁתִּהְיֶה בְּיַחַד עִמָּהֶם, וְתִשְׁיַח וְתִדְבֹר עִמָּהֶם מֵהָאֲרַת הַתְּגִלוֹת שֶׁל הַצְּדִיק, עַל-יְדֵי-זֶה יִתְבַטֵּל יִצְרָף הַבּוֹעֵר בְּךָ כָּל-כֵּף, וְעַל-יְדֵי שְׁמִתּוּעֲדִים יִשְׂרָאֵל יַחַד, וּמְדַבְּרִים אִמּוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פִּרְטִית אֲזֵהם מְסַבְּבִים בְּאֵשׁ רוּחַנִית, אֲשֶׁר מְלֹאכֵי מַעֲלָה רוּעֲדִים וּמִתְפַּחְדִּים לַעֲמֹד עַל יָדָם, מְכַל שְׁכָן יִצְרוּ הָרַע, וְאֲזֵי יִהְיֶה קִיּוּם לְעוֹלָמָךְ (כִּי כָל אֶחָד בְּפִרְטִיּוֹת הוּא עוֹלָם קָטָן), וְאִם תִּהְיֶה חֶכֶם בְּעֵינֶיךָ וְלֹא תִקְיָם אֶת זֹאת, אֲדַרְבֶּה יִהְיוּ כָל אֵלוֹ הַדְּבֻרִים לְיַצְנוֹת

בְּעֵינֶיךָ, אִז תְּהִיָּה נֶאֱכָד לְגַמְרִי, חֵס וְשְׁלוֹם, וְכוּ'. וְזֶה מֵה שֶׁאָמַר
הַתַּנָּא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ (אָבוֹת ב, טז): "עֵינֵי הָרַע וַיִּצָּר הָרַע וְשִׁנְאָת הַבְּרִיּוֹת
מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם", הֵינּוּ הַהַפּוּף מִהַנ"ל, כְּשֶׁהוּא מִסְתַּכֵּל
בְּעֵינֵי הָרַע וּבְעֵינֵי שֶׁל שֶׁקֶר בְּדַבְרֵי הַצַּדִּיק, עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת לִיצְנּוֹת, וְכֵן
שׁוֹנֵא אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּכָל־לִיּוֹת, וּמוֹצֵא תְּמִיד פְּגָמִים בְּעַבּוֹדַת אַחֲרִים,
וּמְכַל שֶׁפֶן בַּפְּרֻטִיּוֹת שׁוֹנֵא אֶת אֲנָשֵׁי הַצַּדִּיק, וְהֵם בְּעֵינָיו לְלַעַג
וּלְקַלְס, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי כָּל זֶה מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַיִּצָּר, כִּי לֹא
דִּי שְׁבוּעֵר בּוֹ מְכַבֵּר, עֲכָשׁוּ בּוֹעֵר בּוֹ יוֹתֵר, כִּי מֵאֲחֵר שֶׁהוּא רַחוּק
מִהַצַּדִּיק וְכֵן מֵאֲנָשָׁיו, וְאֵין לוֹ בְּמֵה לְהַחֲלִישׁ וּלְקַרֵּר יִצְרוּ הַבוּעֵר בּוֹ,
וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצִיא אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם (הֵינּוּ מֵעוֹלָמוֹ הַפְּרֻטִי, וַיְהִיָּה נֶע
וְנָד בְּאַרְצָא).

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (שַׁבָּת פח.): בְּרִיף רַחֲמָנָא דִּיהִיב לָן
אוּרְיִין תְּלִיתָאָה בְּיוֹם תְּלִיתָאָה עַל־יְדֵי תְּלִיתָאָה (עֵינֵי לְקוּטִי־הַלְכוֹת,
בְּרַפְת־הַמְזוּן, הַלְכָה ג'), כִּי זֶהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת קְבוּל וְקִיּוּם הַתּוֹרָה כְּשֶׁהִיא
מְשֻׁלְּשֶׁת עַל־יְדֵי שְׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת אֱלֹהִים, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְקַבֵּל בְּכָל יוֹם
אֶת הַתּוֹרָה, כִּי הַשְּׁלֹשׁ בְּחִינּוֹת הֵן הַכְּרַח גְּדוֹל בְּקִדְשַׁת יְהוּדוּתוֹ, לְקַבֵּל
תְּמִיד מִהַצַּדִּיק, וּלְדַבֵּר עִם הַחֲבֵרִים תְּלִמֵּי הַצַּדִּיק, וַיַּחֲזוֹר בְּעַצְמוֹ,
הֵינּוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה מְזֵה תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת; אֲשֶׁרֵינוּ וּמֵה טוֹב חֲלָקֵנוּ, שֶׁזְּכִינוּ
לְדַבֵּר מֵאוֹרוֹת גְּנוּזִים וְנִסְתָּרִים כְּאֵלוֹ; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל
כָּל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְלֵה' הַיְשׁוּעָה וְהַתְּקִנָּה, שֶׁנִּזְכֶּה לְתַקֵּן
כָּל מֵה שֶׁפָּגַמְנוּ בְּזִכּוֹת הָאֱשֶׁל הַגְּדוֹל שֶׁאָנוּ חוֹסִים בְּצִלוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

(א) בְּרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁנִּתְּנָן לָנוּ תּוֹרָה מְשֻׁלְּשֶׁת (תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים), בְּיוֹם מְשֻׁלְּשׁ עַל־יְדֵי שְׁלֵשִׁי.

תרצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר נַח ה'תשל"ג.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיֵגוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכָבִי, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבָה הָאָרֶץ הַמְּשֻׁבֶּר אֶת הַלֵּב קִבְּלָתִי בְּשָׁבוֹעַ שְׁעָבֵר, וּמְאֹד
נִבְהַלְתִּי לְשִׁמְעַת אֶת כָּל הַקְּוֹרוֹת אוֹתָךְ, אַף זֹאת נִחְמָתִי, שְׁתִּהְיֶה
לְאֵל, אֲתָה יוֹדֵעַ כָּבֹד מִהַמְּנַחֵם הַכֹּל וְהַמְּשַׁמֵּחַ הַכֹּל (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק ב', סִימָן ב'), שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֵמֶת בֶּן שִׁמְחָה, הַעוֹסֵק לְקִשְׁרָנוּ
בְּשִׁרְשׁ הַשִּׁמְחָה, וְהוּא בְּרִית מְלַח עוֹלָם, הַמְּמַתִּיק כָּל הַמְּרִירוֹת שֶׁל
זֶה הָעוֹלָם (עֵינִי שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן כג), וּמָה הֵייתָ עוֹשֶׂה בְּלַעֲדִיו, חֵס
וְשְׁלוֹם? ! וְעַל-כֵּן בְּזֶה בְּעֶצְמוֹ אֲתָה יָכוֹל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְךָ, שְׁאֲתָה
יּוֹדֵעַ מִקְדָּשָׁה עֲצוּמָה כְּזוֹ, מֵרַבֵּי אֵמֶת כְּזֶה, אַף שְׁלִפֵי מַעֲשֵׂיךָ וּמָה
שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ נִדְמָה לָךְ שְׁאֲתָה רְחוּק מִהַצְּדִיק הַזֶּה, עַל-כָּל-פָּנִים יִהְיֶה
אִיךָ שְׁיִהְיֶה אֵינִי אֲתָה חוֹלֵק עָלֶיךָ, וְאֲדַרְבֶּה אֲתָה מִשְׁתַּדֵּל לְהַתְקַרֵּב
אֵלָיו יוֹתֵר בְּכָל יוֹם, וְאֲתָה מְקַיֵּם עֲצוּתֵךְ הַקְּדוּשׁוֹת, וּבְפִרְטוּיֹת "שְׁלַחֲתָן
עֲרוּךְ וְהַתְּבוּדוֹת", עַל-כֵּן לְמָה תִּפְּלֵ כָּךְ בְּדַעְתָּךְ? ! וּכְבָר אָמַר
פַּעַם רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קעז), שֶׁהוּא מְקַנָּא בְּנוֹ שֵׁישׁ לְנוֹ רַבֵּי
כְּזֶה. וְקִדְּם הַסְּתַלְקוֹתוֹ לְעֵילָא וּלְעֵילָא בְּהַפְּשֻׁטַת הַגּוּף הַגִּשְׁמִי, אָמַר
לְנוֹ (עֵינִי חֲזִי-מוֹהַר"ן, סִימָן רכה): וְוַאֲס הָאֵט אֵיְהֵר צוֹ זְאֲרָגָן אַז אִיךָ גִּי
פֶּאֶר אֵיךָ. וּמִוִּהְרַנְ"ת ז"ל אָמַר קִדְּם הַסְּתַלְקוֹתוֹ לְעֵילָא וּלְעֵילָא:
אַפְלוֹ דְּעַר עֲרָגְסָטְעַר בַּעַל עֲבָרָה אַבִּי עַר הָאֵלֵט זִיךְ אֵינִי הֵיילִיגְעַן
רַבִּין, וְוַעַט עַר בְּוִדָּאֵי תְּשׁוּבָה טְהוּן אוּן עַר וְוַעַט הָאֲבָן אֵיין תְּקוּןָה.

א) מֵה לְכֵם לְדַאָג מֵאַחַר שְׁאַנִּי הוֹלֵךְ לְפָנֶיכֶם.

ב) אַפְלוֹ הַבַּעַל-עֲבָרָה הַכִּי גְרוּעַ, הַעֲקָר שִׁיחְזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּרַבְּנוּ, בְּוִדָּאֵי יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וְיִהְיֶה לוֹ תְּקוּןָה.

על-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, כִּלְךָ מִדְּרָךְ זֶה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצֻמְךָ כָּל-כָּךְ אֶל הַצֶּעֶר וְהַעֲגַמְת נֶפֶשׁ הַמְכַלָּה אֶת הָאָדָם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְלֹא כִּף קִבְלָנוּ מִרְבָּנוּ ז"ל לְדַאֵג עַל כָּל דְּבָר, רַק הוֹרָה לָנוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת — לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם הַהֲתַגְלוֹת עַל-פִּי (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצ"ה): "בְּצֶרֶר הִרְחַבְתָּ לִּי" (תְּהִלִּים ד, ב) — לְמַצֵּא גַם בְּתוֹךְ הַצָּרָה הִרְחַבְתָּ, וְאִם תִּסְתַּכֵּל בְּזֶה, תִּרְאֶה הֲרֵבָה הִרְחַבְתָּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְפַּטֵּר לְגַמְרֵי מַעֲצָם הַצָּרָה, וְכֵן בְּרוּחָנִיּוֹת — לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם הַהֲתַגְלוֹת עַל-פִּי הַמוּבָא (שָׁם, סִימָן רפ"ב): "אֲזַמְרָה לְאֵלֶיךָ בְּעוֹדֵי" (תְּהִלִּים קד, לג) — לְמַצֵּא בְּעֲצָמוֹ אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה שֵׁישׁ בּוֹ מִנְקֻדַּת יְהִדּוּתוֹ. וְתִהְיֶה לְאֵל, תִּרְאֶה שְׂאֵתָה מְלֵא מְצוּוֹת כְּרַמּוֹן: צִיצִית, תְּפִלִּין, מְזוּזָה, שֵׁפֶת וְכוּ' וְכוּ', וּבִכְרֵט עֲכָשְׁיוֹ עֶבֶר עָלֵינוּ חֲדָשׁ הָאֵיתָנִים, שֶׁהוּא אֵיתָן בְּמְצוּוֹת: שׁוֹפָר, צוּם יוֹם כְּפוּר, סֶפֶה וְאַרְבַּעַת הַמִּינִים וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-כֵּן לָמָּה תִּפְּל כָּךְ בְּדַעְתָּךְ מִשׁוּם אִיזוֹ שְׁטוֹת וְדַמְיוֹן שֶׁהִבְעַל-דְּבָר לֹמֵד עִמָּךְ מוֹסֵר לְרַחֲקֶךָ וְלִהְשַׁלִּיךְ אוֹתָךְ בְּשֵׂאוֹל כְּזֶה, אֲשֶׁר, חָס וְשָׁלוֹם, לֹא תוּכַל לְצַאת מִמֶּנּוּ. וּכְבָר יִדְעָתָּ שְׂאִין מְקַבְּלִים מוֹסֵר לְרַחֵק מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם יִהְיֶה מִמֵּי שִׁיָּהִיָּה, אֲשֶׁר זֶהוּ הָעוֹן הַגָּדוֹל שֶׁל פְּרָסוּם שֶׁל שֶׁקֶר, כִּי מִי שֶׁאִינוּ רְאוּי לְזֶה, וּבְנֵי-אָדָם כְּרוּכִים אַחֲרָיו, וְהוּא לֹמֵד עִמָּהֶם לְמוֹדִים כְּאֵלוֹ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מִתְרַחֲקִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, יוֹתֵר, אִז הָעוֹן תְּלוּי בְּצִוְאוֹרוֹ וְכוּ'.

וְהִנֵּה מְבֹאֵר בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן ס"א), אֲשֶׁר הֶעֱקָר מֵהַ שְׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי-אָדָם, הוּא מִפְּגָם אֲמוּנַת חֻכְמִים, וְהַסְפָּרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַצַּדִּיק אֵינָם נִחְשָׁבִים בְּעֵינָיו, כִּי נִדְמָה לוֹ שֶׁהֵם סְפָרִים כְּשֵׂאֵר סְפָרִים, וְעַל-כֵּן אֵינָם עוֹשִׂים אֲצִלוֹ רֶשֶׁם כָּלֵל.

וְעַל-כֵּן עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵיד, שִׁיזְכֶּה לְהַטּוֹת אֲזִנוֹ הַיָּטֵב, וְיִזְכֶּה לְשִׁמְעַ וְלִרְאוֹת אֶת הַנְּעִימוֹת שֵׁישׁ בָּהֶם, כִּי יֵשׁ בָּהֶם נְעִימוֹת נִפְלְאוֹה וְנוֹרְאוֹה מְאֹד מְאֹד; אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לְטַעַם אֶת הַנְּעִימוֹת שֵׁישׁ בָּהֶם (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ע"ב). וְאָמַר רַבָּנוּ ז"ל (תֵּי-מוֹהַר"ן,

סימן שנח), שְׁבָכַל שִׁיחָה וְשִׁיחָה שֶׁהָיָה מְשִׁיחַ וּמְדַבֵּר עִמּוֹ, יְכוּלִים לְהִיטֵל עַל יְדֵה אִישׁ כָּשֶׁר, וְאֶפְלוּ צְדִיק גָּמוּר כָּל יְמֵי חַיָּו כְּמוֹ שְׁאֲנִי רוֹצֶה, "אֲזוּי וְוִי אִיף מִיִּין אַ גּוּטְעֶר אִיד", וְעַקֵּר מַעֲלַת תְּלַמִּידֵי רַבְּנֵי וְ"ל בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, שְׁזָכוּ לְהַגִּיעַ אֶל מַה שֶׁהִגִּיעוּ לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּזִיו שְׁכִינְתּוֹ יְתִבְרַךְ, וְלִרְאוֹת אֶת הַחַיִּוֹת אֱלֹקוֹת שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר וְכוּ' וְכוּ', הָעַקֵּר — עַל-יְדֵי שֶׁהִשְׁלִיכוּ אֶת שְׁכָל וְדַעַת עֲצָמָם לְגַמְרֵי, וְהִתְנַהֲגוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשְׁיטוֹת גָּמוּרָה כְּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ מִדְּבָרֵי רַבְּנֵי וְ"ל, כִּי כָּבֵד אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (אֲבוֹת ו): אֶחָד מֵהֵמ"ח [אֲרַבְעִים וְשָׁמוֹנֶה] דְּבָרִים שֶׁהִתּוֹרָה נִקְנִית בָּהֶן הוּא — הַמְּכִיר אֶת מְקוֹמוֹ. וְצָרִיךְ לְזַכֵּר הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּאִיזָה מַעֲמָד וּמַצָּב אֲנִי נִמְצָא וְכוּ', וְעַל-כֵּן אִיף יַעֲלֶה עַל דַּעְתִּי, שְׁגָם אֲנִי מִבֵּין מַשְׁהוּוֹ בְּשִׁכְלֵי הַפְּגוּם וְהַמְּגֻשָּׁם וְכוּ'.

וּבְאִפְּנֵי זֶה בְּוֹדָאֵי יִשְׁלִיף אֶת חֲכָמְתוֹ הַמְּדַבֵּה, וַיִּקְיַם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשְׁיטוֹת דְּבָרֵי הַצְּדִיק הָאֱמֵת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְצִאת מֵהַחֲשָׁף שְׁנֹלְפֵד בּוֹ, וְיִזְכֶּה לְאַמוּנָה בְּרָה וּמְזַכֶּת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יְתִבְרַךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יְתִבְרַךְ. וְהָעַקֵּר לְהִיטֵל רְצִינֵי "עֲרִנְסֵט", בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל, כִּי דְּבָר רַבְּנֵי וְ"ל הוּא הַהַפּוּף לְגַמְרֵי מְלִיצְנוֹת (שְׁקוֹרִין וְוִעֲרִטְלֵעֵף), וּבְכָל דְּבָר לִיצְנוֹת נִתְרַחַק מִרַבְּנֵי וְ"ל, וּכְעֵין שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה א, כא): נִכְנַס דְּבָר שֶׁל לִיצְנוֹת לְלֵב, יוֹצֵא דְּבָר שֶׁל תּוֹרָה וְכוּ'; וְעַל-כֵּן אָמַר רַבְּנֵי וְ"ל בְּסִפּוֹר הַמִּדּוֹת: מִי שְׁאִינוֹ שׁוֹחֵק בְּדְבָרֵי הַתּוֹל (שְׁקוֹרִין וְוִעֲרִטְלֵעֵף), בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא אִישׁ "אֱמֵת"; "כִּי זֹאת תִּדַע, אֲשֶׁר אֱמֵת וְלִיצְנוֹת אֵינָם מִתְעַרְבִים יַחַד כָּלֵל".

וְעַל כָּלֵם, אַחֵי, תִּרְאֶה לְבָרַח תָּמִיד בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וְהֵם יַחֲיוּ אוֹתָךְ, וַיַּחֲזִקוּ אוֹתָךְ תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תְּרַחֵצ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בֵּין הַשְּׂמָשׁוֹת שֶׁל יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר לֶךְ-לֶךְ ה'תשל"ג.

אֶךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, הַצְּמוּד בְּפָנִימִיּוֹת
לְבָבֵי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַרוּצָה לְשִׁתּוֹת מִיָּם מִמַּעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה, מִהֲנַהֵר
הַמְטָהֵר מִכָּל הַפְתָּמִים, הֵלֵא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן
עָלֵינוּ, הַבְּחוּר ... נֵרוֹ יֵאִיר.

אַהוּבֵי, אַחֵי! אִם כִּי כָּבֵד דְּבָרָנוּ הַרְבֵּה פָּנִים אֶל פָּנִים בְּהִיּוֹתָךְ
אֶצְלִי, אֶךְ-עַל-פִּי-כֵן מֵרַב תְּשׁוּקַת לְבִי לְהִתְאַחֵד עִמָּךְ וְלִהְיוֹת עִם
נַשְׁמָתְךָ אַחַד מִמֶּשׁ, וּבְפָרֵט שְׂאֵנֵי מְרַגֵּישׁ הֵיטֵב הֵיטֵב מִכְאוּבֵי לְבָבְךָ
וּנְפִשְׁךָ, וְאֵנִי יוֹדֵעַ בְּפִרְטִיּוֹת מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, עַל-כֵּן אִמְרָתִי אֲרוּצָה
דְּבָרֵי אֵלֶיךָ.

חִזַּק וְהִתְחַזַּק מְאֹד מְאֹד בְּכָל מָה שֶׁדְּבָרָנוּ. וְהַעֲקֵר — שְׁתִּתְאַמֵּץ
בְּכָל פַּעַם לְבָרַח לְמָקוֹם מֵיַחַד שְׂאֵין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְשֵׁם תְּשִׁיחַ לְבָבְךָ
וּנְפִשְׁךָ וְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ פֶּאֶשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם
רַעְהוּ בְּפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲשֶׁר
אֵי אֶפְשָׁר לֶךְ בְּשׁוּם אֶפֶן שְׁבַעוּלָם לְצֵאת מִהַחֲשֵׁךְ וְהַעֲמֵק שְׁנֵלְפָדָת
בוֹ, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַעֲצָה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת — לְדַבֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם
לְבָבְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכד),
כִּי כְּשֶׁמְדַבֵּר לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ בְּטַעֲנוֹת וּבִקְשׁוֹת,
רוּצָה לְנַצַּח אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵשׁ לוֹ תַעֲנוּג
גָּדוֹל מִזֶּה. וּבְפָרֵט תְּפִלַּת הַשֹּׁפֵל וְהַנּוֹכְזָה, אֲשֶׁר עֲצוּר הוּא בְּשִׁמְרָה
חֲזָקָה כָּל-כַּף כְּמוֹךְ מִמֶּשׁ, שְׂאֵתָה מְסַכֵּב בְּדִלְתִים וּבְרִיחַ כְּחוֹמוֹת
בְּרוּזַל, בְּוֹדָאֵי עֲקָר עֲצָתְךָ הוּא רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
מְחַפֵּה, כְּבִיכּוֹל, לְתַפְלָתְךָ, וּבְוֹדָאֵי יִתְיַשֵּׁב בְּקָרוֹב; וְהַעֲקֵר — לִהְיוֹת
עֲקָשָׁן גָּדוֹל עַל דְּבַר זֶה, כִּי כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס בְּשַׁעֲרֵי הַקְּדוּשָׁה, וְרוּצָה
לְהִתְעוֹרֵר לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזִי הַדֶּרֶךְ — שְׁמַרְאִין לוֹ הַתְּרַחֲמוֹת,

וּנְדָמָה לוֹ שְׁמַרְחִיקִים אוֹתוֹ מְלַמְעֵלָה, וְאֵין רוֹצִים בוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם (ע"ג שם, חלק ב', סימן מח), וּבְאֵמַת לֹא-כֵן הוּא, כִּי כָל אֱלוֹ הַמְּנִיעוֹת שְׁעוֹבָרוֹת עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ, הֵן לְהַגְדִּיל אוֹתָךְ וּלְהָרִים אוֹתָךְ. וְהַעֲקֵר — לְהַתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וּלְבַל תִּהְיֶה בְטָלָן, כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ בְּךָ כַּחוֹת גְּדוּלִים, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לְהַצְלִיחַ לְדַבְרִים גְּדוּלִים, וְעַל-כֵּן מְנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ הַסֵּמ"ף-מ"ם כָּל-כָּף עָלֶיךָ.

אֲךָ אַתָּה, חֲמֻדַּת לְבָבִי, עֲשֵׂה זֹאת, בְּנִי, וּבְרַח לְךָ עֲכָשׁוּ אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ, וְתוֹשִׁיחַ וְיִתְדָבֵר עִמּוֹ כְּמִי שְׁמַדְבֵּר עִם חֵבֵר טוֹב, וְתִבְקָשׁוּ שְׂיִהְיֶה בְּעֶזְרֵךְ לְצֵאת מֵהַחֲשָׁךְ וְהַצָּרוֹת, וְיֵאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ הַמְּאִיר מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (יחזקאל מג, ב): "וְהָאֶרֶץ הָאִירָה מִכְבָּדוֹ" וְגו', כִּי אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ מְרַב עֲוֹנוֹת. וְכַמּוֹבָא בְּסִפְרַת הַמִּדּוֹת (אוֹת אָמוּנָה, סִימָן כב): הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנֵּס כְּפִירָה לְאָדָם, וּמִזֶּה בָּאוֹת לְאָדָם כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַבְּלָבוּלִים, כִּי (שם יב): עַל-יְדֵי אָמוּנָה נִתְבָּרֵךְ, וְכַמּוֹ שְׁנֵאָמַר (משלי כח, כ): "אִישׁ אָמוּנוֹת רַב בְּרַכּוֹת", וּבְזֶה שְׂאֵתָה תִּדְבֵּר אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ, (וְאֵף שֶׁכָּל הָעֲנִיָּן בָּא לְךָ עֲדִין בְּכַבְדּוֹת מְאֹד מְאֹד), אֵף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי כָל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁתִּדְבֵּר אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ, תִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה נְצַחִית, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה לְאֵט לְאֵט תִּתְגַּדֵּל וְתִתְעַלֶּה אָמוּנָתָךְ.

אָחִי, אָחִי! חֲזַק, חֲזַק מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת רְגִיל בְּזֶה, וְכַמּוֹ שְׁפָרִי מְסַבֵּב עִם קְלָפָה, וְכָל מָה שְׁצוּמַח הַפְּרִי מִבְּפָנִים, כְּמוֹ-כֵן לְאֵט לְאֵט נִקְטָנַת הַקְּלָפָה כִּידוּעַ, כְּמוֹ-כֵן כָּל מָה שֶׁתִּרְבֶּה בַּתְּפִלָּה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, כְּמוֹ-כֵן יִמְתַּקּוּ מִמֶּךָ כָּל הַצָּרוֹת וְהַדִּינִים, עַד שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ לְגַמְרִי. וְאִם הֵייתָ יוֹדֵעַ אֵיךְ אַתָּה חָשׁוּב אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזֵי הֵייתָ רָץ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ. וְזֶהוּ עֲקַר הַבְּחִירָה לְאָדָם, שֶׁלֹּא יֵדַע זֹאת וְלֹא יֵבִין זֹאת, וְתַכְלִית הַהֶפֶךְ יִדְמָה לוֹ, עַל-כֵּן רְאֵה מָה לְפָנֶיךָ וְכו'.

וְהַעֲקֵר שְׁבָכָל הָעֲקָרִים — תְּחַזַּק עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְאֵף שֶׁלְּבָבְךָ כּוֹאֵב לְךָ מְאֹד מְאֹד מְרַב צְרוּתֶיךָ, עִם כָּל זֹאת חֲזַק

מֵאֵד מְאֵד, שְׁפָרוּךְ הַשֵּׁם, זְכִיתָ לְהַתְּוֹדֵעַ מְאֹד גְּנוּז וְנוֹרָא כְּזֶה, אֹר
הָאוֹרוֹת, אֲשֶׁר יָכוֹל לְהַצִּיל אוֹתָךְ מִשַּׁחַת, וְרַבְּנוּ וְ"ל אָמַר: עַל-יְדֵי
שְׂמֻחָה — יִזְכֶּה, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ יִשְׁמַר אוֹתוֹ מִפְּגַם הַבְּרִית (עֵין
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ז, חֶלֶק א', סִימָן קס"ט), וְשִׂמְעָתִי מֵאֶחָד מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,
אֲשֶׁר הָעֵקֶר הוּא שְׂמֻחָה, וְצָרִיךְ לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבְלֵי מִדַּת הַשְׂמֻחָה,
וְהַבְּעַל-דְּבָר עוֹקֵר אֶת הָאֵדָם דִּיקָא עַל-יְדֵי עֲצָבוֹת, וּמְבִיא אֶת הָאֵדָם
לְבִטּוּלִים, שִׂיתְבַּטֵּל מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְעֵקֶר כְּוָנָתוֹ שִׁיפֹל בְּעֲצָבוֹת,
עַל-כֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה.

וְהַהֲכָרַח לִי עֲכָשׁוּ לְקַצֵּר, וְעוֹד חֲזוֹן לְהַאֲרִיךְ, וּבְכַפְרֵי תִרְאֶה
לְבוֹא אֵלַי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תּרצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר לְךָ-לְךָ הִתְשַׁלֵּג.

שִׁשׁוֹן וְשְׂמֻחָה יִשְׁיִגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי, חֲמֻדַּת לְבָבִי, הַחֲבֵר
הַנְּחָמָד, טוֹב רֵאִי, הַרוּצָה לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַנַּחַל הָעֲלִיוֹן הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר
הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה מִסּוּד שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ' ... נִרוֹ יֵאִיר.

הִנֵּה אַחֲרֵי שֶׁהֵייתָ אֶצְלִי אֶתְמוּל בְּלִילָה, אָמַרְתִּי לְהוֹסִיף קֶצֶת
בְּכֹתֵב, לְמַעַן יַעֲמְדוּ אֶצְלֶךָ יָמִים רַבִּים, וְהָיָה אִם שָׂמוּעַ בְּיָשָׁן תִּשְׁמַע
בְּחֻדָּשׁ, אִם יִרְצָה הַשֵּׁם.

וְהִנֵּה הָעֵקֶר וְהִיסוּד שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ, וְהוּא עֲמוּדֵי הַתּוֹךְ בְּחִסְדוֹת
בְּרִסְלָב — "שְׂמֻחָה" וְ"הַתְּבוּדָדוֹת", לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשְׂמֻחָה עֲצוּמָה
עַל נַעַם חֶלְקֵינוּ, שֶׁזְּכִינוּ לְהַבְרָא מְזַרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עֲשָׂנוּ גוֹי, חַס

וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר שִׁמְחָה זֹאת אֵין שׁוֹם קְלִפָּה וְסִטְרָא אַחְרָא שְׂיִבְטְלָנָה, חס וְשָׁלוֹם, כִּי הוּא דְבַר שְׁנַעְשָׂה לֹא מַעְצָמוֹ, רַק שְׁזַכֵּינוּ לְהִיּוֹת מֵעַם סְגֻלָּתוֹ, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִהַדְעַת וְהַשְׂכָּל וְכוּ', וּמִכָּל שְׂכָן יִהְיֶה אִיף שְׂיִהְיֶה, הֲלֹא עֲדִין יֵשׁ בְּנוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת מְנַקְדֵּת הַיְיְהוּדוֹת, שְׁאֲנוּ זוֹכִים לְחֻטֵּף בְּכָל יוֹם: צִיצִית, תְּפִלִּין, מְזוּזָה וְכוּ', תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְכוּ', שְׁבֵת, פֶּסַח, שְׁבוּעוֹת, רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַכַּפּוּרִים, סְכוּת, חֲנֻכָּה, פּוּרִים וְכוּ', כִּי אֶפְלוּ הַרִיקָנִין שְׂבָךְ מְלֹאֵין מַצּוֹת כְּרַמּוֹן (בְּרוֹכוֹת נו.). וְעַל-יְדֵי יְסוּד מוֹסַד חֻזֵק זֶה, תּוֹכַל לְחַזֵּק וּלְשַׁמֵּחַ אֶת עַצְמְךָ כָּל יְמֶיךָ, וְאִף שְׁנַפְלֵת כְּבָר בְּעַמְּךָ הַחֻשְׁף, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, אִף-עַל-פִּי-כֵן תִּדַע שְׁעַל-יְדֵי רַבּוּי טוֹב שֶׁתַּעֲשֶׂה עַל-כָּל-פְּנִים מַעֲכָשׁוֹ, אֲזִי מִמִּילָא יִפְלֵ וְיִתְבַטֵּל הַרְע' מִמֶּךָ לְגַמְרִי. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר פַּעַם לְאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: "אַתָּה עָשִׂה טוֹב וְהַרְע' מִמִּילָא יִפְלֵ וְיִתְבַטֵּל". וְהַעֲקֵר לֹא לְהַסְתַּכֵּל לְאַחֲרָיו כָּלֵל, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה יְהִי אִיף שְׂיִהְיֶה.

וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קסט): כְּשֶׁתְּהִיָּה תְּמִיד בְּשִׁמְחָה, אֲזִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, כְּבִיכּוֹל, יִשְׁמַר אוֹתְךָ, שְׁלֹא תִכְשַׁל בְּפָגַם הַבְּרִית, כִּי הַקְּלִפָּה הַמַּחֲטִיִּיאָה אֶת הָאָדָם בְּפָגַם הַבְּרִית נִקְרָאת עַל שֵׁם הַיְיְלָלָה, כְּפִדּוּעַ, וְעַל-יְדֵי שִׁמְחָה הִיא נִתְבַטֵּלֶת לְגַמְרִי; וְעַל-כֵּן כָּל עֲבוֹדַת הַשִּׁמְחָה מְגִיעָה וּבָאָה לְאָדָם בְּכַבְדוֹת גְּדוֹלָה, יוֹתֵר מִכָּל הָעֲבוֹדוֹת שְׁפָעוּלָם. וְשִׁמְעָתִי מֵאֶחָד מִגְּדוּלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: רָאָה אִיף הָעוֹלָם הַפּוֹף, מִי שֶׁהוּא תְּמִיד בְּשִׁמְחָה וְהוֹלֵךְ בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת וּמְרַקֵּד תְּמִיד, אוֹמְרִים עָלָיו שֶׁהוּא מְשַׁגֵּעַ, חַס וְשָׁלוֹם, וּמִי שֶׁהוּא תְּמִיד בְּעַצְבוֹת וּבְפָנִים עֲצוּבוֹת וּמְרוּרוֹת, וְהוּא מְלֹא דְאֲגוּת, אוֹמְרִים עָלָיו, זֶה אִישׁ בֵּין אַנְשִׁים, עַר פִּירֵט זִיף וּוִי אֵ נֶאֱרָמָלְעַר מְעַנְטָשׁא. וּמוֹהַר"ן תְּ ז"ל אָמַר פַּעַם לְאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אִם הֵייתָ תְּמִיד בְּשִׁמְחָה, לֹא הֵייתָ רוֹאֶה פְּנֵי גִיהֲנוֹם.

על-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, תַעֲשֶׂה כָּל מֵה שֶׁבְּכַחֲךָ לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמָּךְ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְהַעֲקֹר — שְׂזִכִּיתָ לְהִתְנוּדַע "מִבֶּן הַשְּׂמִיחָה", אֲשֶׁר בְּנֻדָּאֵי עַל יָדוֹ יִהְיֶה לְךָ תִּקּוּן נִפְלָא וְנוֹרָא לְנַפְשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁלְּךָ מִכָּל הַדּוֹרוֹת וְכוּ'. וְהַעֲקֹר תִּרְאֶה לְאַחֲזוֹ אֶת עֲצֻמָּךְ בּוֹ. וְאִיךָ זֹכִים לָזֶה? עַל-יְדֵי הַתְּמֻדָּה רַבָּה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וּבִפְרָט "מְשִׁיבַת נְפֶשׁ" וְ"הַשְּׂתַפְּכוֹת הַנְּפֶשׁ" אֲשֶׁר נִתְּתִי לְךָ. וּבִיּוֹתֵר תִּרְאֶה לְהִתְנוּדַע בְּכָל פַּעַם עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַיְקָרִים, וְעַל יָדָם תִּקְבַּל אֶת נִקְדַּת הַרְבֵּי ו"ל.

וְעַל כָּלֵם, חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֲשֶׁר אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ, אֶהְבֶּה שְׂאִינָה תְלוּיָהּ בְּדַבָּר, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְרַחֵם עַל עֲצֻמָּךְ כִּי אֵין מִי שְׂיִרְחַם עֲלֶיךָ, כִּי אִם אַתָּה בְּעֲצֻמָּךְ], בָּרַח לְךָ עֲכָשׁוֹ לְמָקוֹם מִיַּחַד שְׂאֵין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְשָׁם תִּשָּׁב וְתִשְׁיַח וְתִסַּפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ אֶת כָּל לְבָבךָ וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ, וְאֵל יִהְיֶה הַדְּבָר הַזֶּה נֶקֶל בְּעֵינֶיךָ, כִּי הַדְּבוּר הוּא הַשְּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יִתְבַּרַךְ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פד), וְתִהְיֶה עֲקֻשָׁן גָּדוֹל עַל הַדְּבָר הַנוֹרָא הַזֶּה, הַכּוֹלֵל הַכּל, כִּי בְּלֹא תִפְלָה, אֵי אֶפְשֶׁר בְּשׁוּם אִפְּן לְצַאֵת מִהַתְּאוּת וְהַהֲרָהוּרִים הַרְעִים הַשׁוֹטְטִים אֶת לֵב הָאָדָם, וְכֵן לְזִכּוֹת לְהַתְּמַדַּת הַתּוֹרָה — אֵי אֶפְשֶׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי תִפְלָה. וְכִמּוֹ שְׂאֵמַר רַבְּנוּ ו"ל (שם, חֵלֶק ב', סִימָן קיא) לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וְצִוָּה לוֹ לְלַמֵּד הַרְבֵּה, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: "רַבִּי, הֲלֹא אֵינִי יָכוֹל לְלַמֵּד", וְהַשִּׁיב לוֹ: "עַל-יְדֵי תִפְלָה יְכוֹלִין לְבוֹא לְכָל טוֹב, לְתוֹרָה וְעִבּוּדָה וּלְכָל הַקְּדוּשׁוֹת, לְכָל הַעֲבוּדוֹת וּלְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת" וְכוּ'. כִּי עֲקֹר הַמְּשַׁכֵּת מַעֲיֵן הַשֶּׁכֶל וְהַחֲכָמָה הוּא עַל-יְדֵי תִפְלָה (עֵינֵי שָׁם, חֵלֶק א', סִימָן ח'), וְאִיךָ שֶׁבִּין כָּךְ וּבֵינֵן כָּךְ עוֹבְרוֹת עֲלֶיךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, וְנִדְמָה לְךָ שְׂמִיּוֹם שְׂזִכִּיתָ לְהִתְנוּדַע מִרַבְּנוּ ו"ל, עוֹבֵר עֲלֶיךָ יוֹתֵר, חֵס וְשָׁלוֹם, תִּדַע שֶׁכָּל זֶה סוּד מֵה שְׂדִיקָא כְּשֶׁבָּא מִשָּׁה רַבְּנוּ [סוּד הַדְּעַת] אֶל פְּרַעָה מְלֶךְ מִצְרַיִם, דִּיקָא אַז אָמַר פְּרַעָה: "תִּכְבֵּד הָעֵבֶדְהָ" וְגו' (שְׁמוֹת ה', ט), (וְהַתּוֹרָה הִיא נְצַחִית), כִּי דוֹקָא כְּשֶׁהָאָדָם נִכְנָס אֶל הַדְּעַת הָעֲלִיוֹנָה וְכוּ', דִּיקָא אַז מִתְגַּבְּרִים עֲלָיו בִּיּוֹתֵר כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת וְהַפְּחָדִים וְכוּ', אוּלַי לְשׁוֹב, חֵס וְשָׁלוֹם, וְלַחֲזוֹר לְאַחֲרָיו, חֵס וְשָׁלוֹם, וְלַהֲתַחַרֵּט מִכָּל

הַעֲסֹק וְכוּ', כִּי הַבַּעַל-דְּבָר יוֹדֵעַ, כְּשֶׁאֲדָם יַעֲמֹד חֹזֵק עַל עַמְדוֹ, וְיֵאחֲזֵ אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הַצְדִּיק הָאֵמֶת שֶׁאָמַר עַל עַצְמוֹ (חֲיֵי-מוֹהָר"ן, סִימָן שֶׁלֹב): "אֲנִי נִהְרָה הַמְטָהָר מִכָּל הַכֹּתָמִים", בְּוַדָּאֵי הוּא הוּא צָרִיף לְעֹזֵב אוֹתוֹ סוּף כָּל סוּף, וּבְוַדָּאֵי יִצְטָרֵף לְבָרַח מִזֶּה הָאָדָם, כִּי תַמִּיד יִרוּץ אֵלָיו יִתְבָּרֵף, וְיִסְפָּר אֶת כָּל לְבוֹ, אֵיף שֶׁהַבַּעַל דְּבָר מְטַמָּא וּמְשַׁלֵּף אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם וְכוּ' וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן הַבַּעַל-דְּבָר עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת לְהַפְרִיד אֶת הָאָדָם מִזֶּה הַצְדִּיק, אֲשֶׁר תִּקְוֹתָף וְתִקְוֹת כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל עָלָיו. עַל-כֵּן רָאָה, אַחֲרֵי, אֵיזָה אוֹצָר מִנְחָ לְפָנָיִךְ, אֵיזוֹ עֲשִׂירוֹת רוּחָנִית וְגִשְׁמִית מִנְחַת לְפָנָיִךְ. וְהַעֲקָר מַה שֶּׁצָּרִיכִים הוּא רַק דְּבָר אֶחָד — "זִיף אַרְפּ בּוֹיְגָן אוֹן נַעֲמַעוֹן"^ב, הֵינּוּ הַכְּנַעָה, וְלִהְיוֹת מִכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, אֲשֶׁר זֶהוּ מִהַמ"ח דְּבָרִים שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנִית בָּהֶם (אֲבוֹת ו'), וּבְלֹא זֶה אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אַפֵּן שֶׁבַעוּלָם לְקַבֵּל מִזֶּה הַצְדִּיק, כִּי עָלָיו נֶאֱמַר (דְּנִיאל ח, יב): "וְתִשְׁלַף אֵמֶת אֶרְצָה" וְגו', וְכִמוֹ שֶׁבְּגִשְׁמִיּוֹת כְּשֶׁאֲדָם רוֹאֶה אֵיזָה אוֹצָר עַל הָאָרֶץ, אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְקַבֵּלוֹ, אִם לֹא שִׁיכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ (אַרְפּ בּוֹיְגָן זִיף), כְּמוֹ-כֵן אוֹר רַבְּנוֹ ז"ל הַמְּנַח עַכְשָׁו אֶרְצָה מִמֶּשׁ, שְׁעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי לִיצְנוּת, וּמִדְּבָרִים עָלָיו כָּל מִינֵי שְׁטִיּוֹת וְהַבָּלִים וְכוּ', אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּלוֹ כִּי אִם עַל-יַדֵּי "אַרְפּ בּוֹיְגָן זִיף", וְלִהְשִׁלֵּף כְּבוֹדוֹ מִנְגָד, וְלְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ כָּל מִינֵי בְזִיוּנוֹת וְשִׁפְיָכוֹת דָּמִים, וְאִזּוֹ יֵאִיר עָלָיִךְ אוֹר הַכֶּתֶר, שֶׁהוּא הַתְּגַלוֹת הַרְצוֹן הָעֲלִיוֹן, הָאֵרֶת נֵעַם זִיו שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרֵף, וְתִזְכֶּה לְהַכִּין וְלִהְרָגִישׁ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵף כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם; כִּי בְּאֵמֶת אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵף, וְהוּא כְּבִיכּוֹל מִסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל דְּבָר — דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, בְּאֵפֶן כְּזֶה אֲשֶׁר לֹא יִכִּילָהוּ הַרְעִיוֹן וְכוּ'; "אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְהַרְגִישׁ נְעִימוֹת וְשִׁעְשׁוּעַ בְּחַיִּים". וְגַם אִתָּה תּוֹכֵל לְבוֹא אֶל זֶה, עַל-יַדֵּי נְסִיווּנוֹת רַבִּים, שִׁיעִבְרוּ עָלָיִךְ בְּכָל פַּעַם מִחֲשָׁבוֹת לְהַתְּרַחֵק וְכוּ' מִרַבְּנוֹ ז"ל; עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֲרֵי! אִתָּה תִּרְאֶה לְהִיּוֹת חֹזֵק מְאֹד בְּדַעְתָּךְ יִהְיֶה אֵיף שִׁיְהִיָּה, וְתֵאמַר לְעַצְמְךָ:

(ב) לְהַתְּכַוֵּן וְלִקְחַת.

"אני את נפשי אציל, כי כבר טעמתי מצוף נעם אמרותיו היקרות והנחמדות".

ואבקש אותך מאד, שתראה לקבוע לעצמך שעור קבוע בשלחן ערוף מדי יום ביומו אחר התפלה קדם "עלינו", בעוד שהתפלין עליך, ותתחיל מהתחלת הארץ חיים, מחבר, רמ"א ותמצית הבאר היטב בכל יום כמה סעיפים כסדרן, מדי יום ביומו חק ולא יעבר כל ימי חייך, וכשתסיים ארץ חיים, תתחיל יורה דעה, ואחר-כך אכן העזר, ואחר-כך חשן משפט, וכשתסיים ארבעת חלקי שלחן ערוף, תתחיל עוד פעם, כך תתנהג בקביעות, ואף שאתה שוכח מה שאתה לומד, אל תסתכל על זה כלל, רק תתקדם לאט לאט, ותסיים סימן אחר סימן, והשעור הזה יהיה לך קבוע מאד כמו הנחת תפלין ממש, מלבד השעורים אשר תבחר לעצמך, כי רבנו ז"ל הזהיר אותנו על למוד שלחן ערוף יותר מכל הלמודים, ואמר (שיחות-הר"ן, סימן כט), שהוא חייב גדול על כל אחד מישראל, שילמד בכל יום שלחן ערוף, ואפלו אם יש לו איזו טרדה באיזה יום, ישתדל על-כל-פנים לחטף איזה סעיף וכו'. ומבאר בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן ח'), אשר על-ידי למוד פוסקים, נתברר אצל האדם הטוב מהרע וכו', עין שם.

והיה ראוי עוד להאריך לך, אף טרדותי רבו מאד באשר אתה בעצמך ראית. וכן אני כותב את המכתב הזה בדרך, על-כן אקצר.

הדורש בשלומך, ומצפה לראותך בכל פעם מחדש.

אחי היקר! אני יודע שיכולים להקשות על סדר הלמוד שלחן ערוף הנ"ל, אף באמת אם נשכיל ונתישב באמת איך עובר עלינו יום יום בלי שלחן ערוף, מה נשיב לשולחנינו דבר וכו', ובאילו פנים נבוא אל רבנו ז"ל, כשאין שומעים לו וכו'? ועל-ידי העצה הנ"ל, לא יחסר לו יום בלי שלחן ערוף, ועוד שעור עיון בטור

ובית-יוסף עם המגני ארץ יכול לקבץ לעצמו בלאו הכי, וילמד בעיון איזו הלכה שירצה, ואשר נוגעת לו ביותר וכו', כמו שכת וכו', או ממועדי השנה וכו', או טרפות וכו'; על-כן אחז בזה ללמד בסדרן באפן הנ"ל, וגם מזה אל תנח ידך — שעור בעיון.

וצריך לבקש הרבה מהשם יתברך שיתנהג כרצון רבנו ז"ל.

ת.ש.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר לך-לה ה'תשל"ג.

מרחוק אקרא לשלום אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, שותה בצמא ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגצח.

הנה לפלא בעיני, אשר עוברים הימים והשבועות והחדשים, ואין אנו זוכים להתועד יחד, אשר הוא שרש ועקר גדול בשתיית מימי הנחל, כי (קהלת ד, ט): "טובים השנים מן האחד, אשר יש להם שכר טוב בצמלם, כי אם יפלו האחד יקים את חברו, ואילו האחד שיפל, ואין שני להקימו", על-כן בוא תבוא מדי פעם להתחמם מחדש בעבודת השם יתברך, ואף שאני יודע שאתה מקף עם מניעות ממש פחומות ברזל ודלתים ובריח, אף זהו סימן שהתועדויתנו יחד היא דבר גדול ונורא מאד מאד וכו', כי אם לא, לא היו מתפשטות על זה כל-כף הרבה מניעות, כי כפי גדל מעלת הנחשק, כמו-כן רבו גם רבו המניעות (עין לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סו), ובפרט על דבר רבנו ז"ל, אף שיהיה רק דבר קטן, אמר בפרוש (ת"י-מוהר"ן, סימן רנג): כל מה שרוצים לעשות בשבילי, יש על זה כמה וכמה מניעות, כי כמה עומדים ואורבים על זה לקלקל אותו הדבר שרוצים לעשות בשבילי, כי להפך פשנעשה אותו הדבר וכו', וזה נאמר

אָפְלוּ עַל דְּבַר קָטָן, אִף מֵאֲחַר שֶׁהִדְבַּר הוּא בְּשִׁבְלֵוֹ אוֹ עֲנִין לְקַיִם רְצוֹנוֹ, עַל זֶה מִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְׁטִים הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים מְאֹד מְאֹד, כִּידוּעַ דְּבַר זֶה בְּחוּשׁ, לְמַשָּׁל עַל מִצְוֹת הַשְּׂמִיחָה שֶׁהִזְהִירוּ רַבְּנֵינוּ וְ"ל מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד), שֶׁמִּצְוֹה גְּדוּלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד (ש"ס, סִימָן מח), וְתַכְּף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה לְהִכָּנס אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, עֲבָרָה גְּדוּלָה כְּשֶׁהוּא בְּעֵצְבוֹת. וּבְפָרוּשׁ אָמַר, שֶׁצָּרִיךְ לְהַכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל הַכּוֹחוֹת, וְלַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת לְזִכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל מֵדַת הַשְּׂמִיחָה, וּכְדָאֵי לְבָלוֹת כַּמָּה שְׁעוֹת בַּיּוֹם בְּשִׁבְלֵי שְׂמִיחָה וְרַקוּדִים, אֲשֶׁר הִיא עֶקֶר וְיִסוּד הַכָּל, בְּהִרְחֵבַת וְהַתְּפַשְׁטוֹת הַדַּעַת, וּכְלָל גְּדוּל בְּהַשְׁגַּת הַחֻכְמָה, אֲשֶׁר גָּלָה הָאֲרִיז"ל לְתַלְמִידָיו, אִף מֵאֲחַר שֶׁרַבְּנֵינוּ וְ"ל צָוָה עַל זֶה, וְהִזְהִיר עַל זֶה כָּל-כָּף, עַל-כֵּן מִתְפַּשְׁטִים עַל הָאָדָם כָּל מִינֵי כְּבוֹדוֹת — לְקַיִם זֹאת, וְהַבְּעַל-דְּבַר מִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בַּמִּצְוֹת (עֵין ש"ס, חֶלֶק א', סִימָן א'), "הֲלֹא הוּא כְּטוֹל זָמַן, כִּי הֲלֹא אֵיךְ אוֹכֵל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי אֲנִי בְּעֵצְמִי יוֹדֵעַ מַה שֶׁעֲשִׂיתִי וּפְגַמְתִּי עַד עֲכָשׁוֹ וְכוּ', וְעַדִּין אֵיךְ אֲנִי וְכוּ'. וְאָמַר ר' אַבְרָהָם בַּר גַּחְמָן וְ"ל עַל פְּסוּק (דְּבָרִים ז, יב): "וְהִיָּה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן", וּפְרַשׁ רַש"י: אֵלּוֹ מִצְוֹת שֶׁאָדָם דָּשׁ בְּעֵקֶבָיו. וּבַמְדָּרֶשׁ אֵיתָא (בְּרַאשִׁית בַּבָּה מ"ב, ד): "וְהִיָּה זֶה לְשׁוֹן שְׂמִיחָה, שֶׁהַכּוֹנֵה שְׂמִיחָה הִיא מִנְחַת בְּעֵקֶב, וּבְגֵי-אָדָם דְּשִׁים עָלֶיהָ, הֵינּוּ שְׂמוּלִזְלִים בָּהּ, וּבְאֵמַת אִם הָאָדָם מְשַׁמַּח עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עוֹנוֹתָיו, וְנִתְבַּטְּלִים מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי קְלָפוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קד, לד-לה): "אֲנֹכִי אֲשַׁמַּח בְּה' יִתְמוֹ חֲטָאִים", כִּי בְּזֶה שֶׁמְשַׁמַּח עֲצָמוֹ בְּנִקְדַת הַיְהוּדוֹת, בְּזֶה מְגַלֵּה שֶׁעַדִּין מְאֵמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי אֲמוּנָה יִסְלַח לָהּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל עוֹנוֹתָיָהּ (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֲמוּנָה, סִימָן לג). וְשִׁמְעֵתִי מֵאֲחַד מְגִדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הִיֹּת שֶׁרַבְּנֵינוּ וְ"ל אָמַר, שֶׁהָעֶקֶר בְּקִיּוּם הַיְהוּדוֹת הוּא מִצְוֹת הַשְּׂמִיחָה, וְזֶהוּ יִסוּד כָּל הָאָדָם, עַל-כֵּן בְּמָה שֶׁאָמַר רַבְּנֵינוּ וְ"ל, שֶׁצָּרִיכִים לְהִסְתַּפֵּל בְּשִׁשׁ בְּכָל דְּבַר, וְלִהְתַּקְּשֶׁר אֶל הַשֶּׁכֶּל שִׁישׁ בְּכָל דְּבַר (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'), הַכּוֹנֵה לְהִסְתַּפֵּל בְּכָל דְּבַר, וְלִלְמַד מִמֶּנּוּ אִיזוֹ עֲצָה אֵיךְ לְכוּא אֶל מֵדַת הַשְּׂמִיחָה, וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חָן.

וְכֵן בְּדֶרֶךְ הַלְמוּד שְׁגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, עֲצָה נִפְלְאָה וְנוֹרְאָה מְאֹד
 מְאֹד לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ בְּשַׁעֲוִיּוֹת קְבוּעִים כְּסִדְרֵן דִּיקָא, "מְקַרָּא"
 — פֶּרְשָׁה חֲמֵשׁ עִם רִשׁוֹ בְּכָל יוֹם, "מְשַׁנְיֹת" — כַּמָּה וְכַמָּה
 פְּרָקִים בְּכָל יוֹם, גְּמָרָא — כַּמָּה וְכַמָּה דְּפִים בְּכָל יוֹם, "מְדַרְשׁ" —
 קֶצֶת מְדַרְשׁ מִפְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ בְּכָל יוֹם, וְעוֹד לְמוֹדִים רַבִּים. וְעַקֵּר
 הַכֹּל — שְׁעוֹר פְּשוּט בְּשִׁלְחַן עֲרוּף מְחַבֵּר רַמ"א, וְעַקֵּר — בְּאֵר
 הַיֵּטֵב תְּכַף-וּמְיָד אַחַר הַתְּפִלָּה, וְשְׁעוֹר אֶחָד בְּעֵינֵי טוֹר בֵּית-יוֹסֵף
 וְשִׁלְחַן עֲרוּף, אֲשֶׁר הִדְרִיף הַזֶּה הִיא נְעִימָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד לְמִי
 שְׁמִסְתַּכֵּל בְּעֵין שֶׁל אֲמָתוֹ, כִּי בְּאֶפֶן כְּזֶה בְּנִקְל יוֹכֵל לְסַיֵּם כֹּל הַתּוֹרָה
 כְּלָה כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ. וְהַעֲקֵר — "נִישֵׁט אִיבְעַר
 טְרַאכְטֵן שְׁטַענְדִּיג"^א, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל לְאַחֲרָיו כְּלָל. וְר' לױ יִצְחָק
 אָמַר, שְׁהַעֲקֵר בַּלְמוּד צְרִיף לְרֵאוֹת רַק לְקַיֵּם רְצוֹן הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ —
 שְׁהַזְהִיר לְלַמֵּד תּוֹרָה, וְלְקַיֵּם רְצוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּמָה שְׁאָמַר לְלַמֵּד כְּסִדְרֵן
 דִּיקָא, וְלֹא יִהְיֶה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ לְהִיּוֹת גָּאוֹן אוֹ לְמַדֵּן וְכוּ', וְאִז
 מִמִּילָא יִהְיֶה גָּאוֹן וְלִמְדֵן. וְסִפֵּר, שֶׁהוּא הִפִּיר הַרְבֵּה אֲנָשִׁים פְּשוּטִים,
 שְׁלֹא הָיוּ גָּאוֹנִים כְּלָל, אֲךָ מַחְמַת רַב הִרְגַּלְם בְּדֶרֶךְ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל
 לְלַמֵּד כְּסִדְרֵן, נַעֲשׂוּ בְּקִיָּאִים גְּדוּלִים בְּכָל הַתּוֹרָה, וְהָיָה רָגִיל לְרֵאוֹת
 אֲנָשִׁים פְּשוּטִים סוּגְרִים אֶת עַצְמָם לְשַׁעֲתִים וּמְסִימִים שְׁבָעָה דְּפִי
 גְּמָרָא.

וְהַעֲקֵר לְקַשֵּׁר בְּדַעְתּוֹ קֶשֶׁר חֲזָק מְאֹד מְאֹד יִהְיֶה אִיף שִׁיְהִיָּה,
 אֲנִי אֲשָׂאֵר עִם דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְעַמֵּד עַל עַמְדֶּךָ,
 וְלִצְאֵת מִהַמְּקוֹם שְׁנִפְלֵת לְשֵׁם. וְשִׁמְעֵתִי מֵאֶחָד מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,
 שְׁמָה שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן תַּמַּט) לְאֶחָד שְׁסִפֵּר לְפָנָיו,
 שֶׁהוּא מְרַגֵּל בְּעֵבְרוֹת גְּדוּלוֹת, עַד שְׁכַמְעַט לֹא הָיָה בְּיָדוֹ לְמַנַּע עַצְמוֹ
 מִלְּעֲשׂוֹתָם, וְהָשִׁיב לוֹ, שִׁישׁ בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת, לְקַשֵּׁר וּלְחַבֵּר עַצְמוֹ
 יַחַד בְּהַתְּקַשְׁרוֹת חֲזָקָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִין לְהַתְּגַבֵּר וּלְהַנְצִיל, וְהַפְּנֹנָה
 הִיא, שְׁצִרִיף לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ הַתְּקַשְׁרוֹת חֲזָק אֶל דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל,

(א) לא לחזור ולהרהר שוב.

אשר מגלה לנו, שאין שום יאוש בעולם כלל, ואף שאם קלוקל ופגם באלפי ורכבות פגמים, וכן עדין עובר עליו מה שעובר ובווערת בו אש התאוות רעות, רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן גם משם יכולים לחזור אליו ותברך, ועל-ידי-זה ממילא יזכה סוף כל סוף להנצל מהכל. ומוכא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן קכג), אשר העקר והיסוד שיהפך תלוי בו הוא התקשרות לצדיק, ולקיים את כל אשר יאמר כהוא זה, ושמעתי מאחד מאנשי שלומנו, מהו החלוק בין התקרבות ובין התקשרות, התקרבות — היא עכשו אני סמוך לצדיק, אבל יכול להיות שגם אתרחק ממנו, והתקשרות היא דבר שאי אפשר להפרד, פי מקשר את עצמו בחבל חזק אשר לעולם לא יפרד, והחבל הזה הוא תפלה והתבודדות, כי כל מה שירבה בתפלה ושיחה בינו לבין קונו, יותר יתקשר אל דעת רבנו ז"ל, ולא יוכל להפרד ממנה; על-פנ, אהובי, אחי, חמדת לבבי, חזק והתחזק בהתחדשות חדשה, ולהתחיל ברגע זה מחדש, און נישט אזוי פול טראכטן פון זיך, ותרגיל עצמך שלא תאמר על עצמך פרושים ומבינות, כי דרך הבעל-דבר להכניס בדעת האדם פרושים ומבינות על האדם, "איך האב שוין נישט קיין תקנה, חס ושלום", "איך וועל שוין קיין לייט נישט זיין, חס ושלום", "איך וועל שוין קיינמאל פון בלאטע ארויס גיין, חס ושלום", כי העקר לשכח הכל, ולהתחיל בכל רגע ורגע מחדש ממש, ויהיה רגיל לומר תמיד: רבנו של עולם, איך מאך יעצט איין גייע התחלה און איך וויל יעצט אן הויבן אריין גיין אין די קדשה, כי גם רבנו ז"ל עשה מאות ואלפי התחלות (עין שבחי-הר"ן, סימן ה'), מכל שפן שאנו צריכים בודאי להתחיל, כי עדין לא התחלנו.

ומה שיש לך כל-כף הרבה מגיעות מביתך, זכר, זכר, שפן עבר על אברהם אבינו, ואף-על-פי-כן חזק את עצמו מאד מאד.

(ב) ולא לחשב כל-כף הרבה מעצמך.

(ג) אין לי כבר תקנה, חס ושלום, אני כבר בן-אדם לא אהיה, חס ושלום, אני כבר מהבוז לעולם לא אצא, חס ושלום.

(ד) אני עושה עכשו התחלה חדשה, ואני רוצה להתחיל להכנס לקדשה.

וְהַעֲקֹר שְׁלֹא תַחֲפִץ בְּגַדְלוֹת, רַק לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל נִקְדָּה
טוֹבָה שֶׁתִּמָּצָא בְּעֲצָמָךְ, כִּי לְבִסּוֹף לֹא יִשָּׂאֵר מִמֶּךָ רַק אֵלוֹ הַנִּקְדוֹת
הַטּוֹבוֹת, שְׂאֵתָה חוּטֵף בְּכָל יוֹם. וְהַהֲכָרַח לְקַצֵּר עֲכָשׁוֹ.

אם אי אפשר לך להתוועד עמי, תראה לכתב לי על-כל-פנים.

הדורש שלומך...

תשא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר לְךָ-לְךָ ה'תשל"ג.

צְפָרִי שְׂמִיָּא יִשְׂאוּ שְׁלוֹם אֶל אֶהוּבִי, אַחִי, הַפְּחוּר הַיָּקָר, יְנִיק
וְחַפִּים, הַחֲפִץ וּמִשְׁתוֹקֵק לְהַפְּנִס אֶל הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי דְרָךְ הָאֲמַת וְהַתָּם
שֶׁקְּבַלְנוּ מֵהַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר
וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

הִנֵּה עָבְרוּ זֶה כַּחֲמֵשֶׁה חֲדָשִׁים מִיוֹם שֶׁהֵייתָ בְּבֵיתִי, וּבְכָל פַּעַם
חֲשַׁבְתִּי, אוֹלֵי אֲזַכֶּה עוֹד פַּעַם לְרֵאוֹתְךָ, וּלְדַבֵּר יַחַד עִמָּךְ מֵעֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת הַדְּבוּרִים הַנוֹבְעִים מֵהַנַּחֵל הָעֲלִיּוֹן הַנוֹבֵעַ בּוֹ מִקּוּר הַחֲכָמָה
הַקְּדוּמָה, שְׂאֵמֵר עַל עֲצָמוֹ (תִּי-מוֹהֵר"ן, סִימָן שֵׁלֵב): "אֲנִי נָהָר הַמְּטִהָר
מִכָּל הַכְּתָמִים", וְלֹא זְכִיתִי לָזֶה, וּלְדַאֲבוֹנֵי הָרַב הוּא הַפֶּסֶד גְּדוֹל לִי
וּלְךָ, כְּאֲשֶׁר אֵתָה בְּעֲצָמָךְ בְּוֹדָאֵי מְרָגִישׁ, כִּי עַל-יְדֵי הַעֲצוֹת שֶׁל רַבְּנוּ
ז"ל, אֵין שׁוֹם חֲשֵׁף בְּעוֹלָם, שְׁלֹא יוּכַל הָאָדָם לְצִאת מִשָּׁם; עַל-כֵּן,
אֶהוּבִי, אַחִי, חֲדָשׁ יְמִיךָ כְּקֶדֶם, וְתַתְּעוֹרֵר מִחֲדָשׁ, כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל,
יֵשׁ תִּקְוָה טוֹבָה לְאַחֲרִיתְךָ, אִם תִּשְׁקֹד עַל דְּלִתוֹתֵינוּ, וְתִתְמַיד בְּסִפְרֵי
רַבְּנוּ ז"ל — "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ", "הַשְּׁתַּפְּכוֹת נֶפֶשׁ", וְתִשְׁתַּדֵּל לְבוֹא
בְּלִיל רַבִּיעִי בְּלִמְדָנוּ בְּצוֹתָא "לְקוּטֵי-מוֹהֵר"ן" כִּידוּעַ לְךָ.

וְהִנֵּה אֶתְמוּל בְּלִילָה לְמִדְנֵי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר־זָן, חֶלֶק ב', סִמֵּן ע"א, וְתִמְצִית הַדְּבִוּר הַמּוֹכָא שָׁם: כִּי יֵשׁ מוֹחִין שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא מִחַ הָאֲמוּנָה, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהַנְדֵּעַ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלִיפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמָּשׁ, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן הַכֹּל מִתְנַהֵג בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרֵךְ הַפְּרָטִי הַפְּרָטִית.

וַיֵּשׁ מוֹחִין שֶׁל חוּץ לְאֶרֶץ, שֶׁהוּא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, מִחַ פְּגוּם — כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, ה' יִשְׁמְרֵנוּ, וְהַחֲלוּק בְּיַגִּיהֶם הוּא, כִּי עַל-יַדֵּי מוֹחִין שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא מִחַ בְּרוּר וְזוֹכֵף הָאֲמוּנָה, מְרַגִּישִׁים נַעַם הָעֵלְיוֹן, שֶׁהִיא עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת הַחַיִּים הָעֵלְיוֹנִים, וְעַל-יַדֵּי מוֹחִין שֶׁל חוּץ לְאֶרֶץ, שֶׁהוּא עֲרֻבוֹב הַדַּעַת וּפְגָם הָאֲמוּנָה, מְרַגִּישִׁים מְרִירוֹת עֲמָקָה וְדֹאגוֹת וּטְרָדוֹת שׁוֹנוֹת וִירִידוֹת וּנְפִילוֹת.

וְעוֹד חֲלוּק בְּיַגִּיהֶם, כִּי עַל-יַדֵּי מוֹחִין שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִחַ הָאֲמוּנָה, זוֹכִים שֶׁיְהִיוּ מְנַעֲמִים זֶה לְזֶה בְּהִלְכָה, שֶׁזֶּהוּ גְדֹל הַתְּפִשְׁטוֹת הַשְּׁלוֹם הַנִּפְלָא בֵּין הַבְּרִיּוֹת, כִּי מֵאַחַר שֶׁאֵנִי יוֹדַע שָׂאִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מֵה שֶׁנֶּאֱרָע עִמִּי וּבְכַפְרֵט מִבְּעַל בַּחִירָה, תַּכְף-וּמִיד אֲנִי יוֹדַע שֶׁהוּא רַק שְׁלִיחַ הַהַשְׁגָּחָה, עַל-יַדֵּי-זֶה יְהִי תָמִיד בְּשְׁלוֹם עִם חֲבֵרָיו, וְעוֹד שֶׁיִּרְגִישׁ תָּמִיד נְעִימוֹת בְּחַיִּים, וּלְהַפֵּךְ עַל-יַדֵּי מוֹחִין שֶׁל חוּץ לְאֶרֶץ שֶׁהוּא פְּגָם הָאֲמוּנָה, עַל-יַדֵּי-זֶה חוֹבְלִים זֶה אֶת זֶה, שֶׁהוּא גְדֹל הַמַּחְלָקוֹת וְהַמְלַחְמוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּעוֹלָם בְּכִלְלִיּוֹת וּבְכַפְרִיּוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד וְכוּ', כִּי מֵאַחַר שֶׁאֵין אֲמוּנָתוֹ בְּשְׁלָמוֹת, אֲזִי כָּל מֵה שֶׁיֶּאֱרָע לוֹ אֵינוֹ תוֹלָה אֶת זֶה בְּהַשְׁגָּחָה, רַק נִדְמָה לוֹ שֶׁחֲבָרוֹ עָשָׂה אֶת זֶה מִדַּעַתִּיהָ דִּנְפְשִׁיהָ, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מִתְרַגֵּז עָלָיו, וּמִזֶּה נִתְפִּשְׁטוֹת כָּל הַמַּחְלָקוֹת וְהַמְרִיבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּעוֹלָם. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁבְּאֲמַת הַנַּעַם הָעֵלְיוֹן שׁוֹפֵעַ תָּמִיד, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מֵאִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִחְזַקְאֵל מַג, ב): "וְהָאֶרֶץ הָאִירָה מִכְּבֹדוֹ" וְגו', וְכָל אֶחָד יְכוֹל לְזַכּוֹת לְאֲמוּנָה הַזֹּאת, אִף אֵין לוֹ הַכְּלִי לְזֶה, וְהַכְּלִי הוּא — צְדָקָה, בְּזֶה

שְׁנוֹתַן צְדָקָה, בְּזֶה הוּא מְגַלֶּה תְּשׁוּקַת פְּנִימִיּוֹת לְכַבוֹ אֱלֹיו יִתְבָּרַךְ, וְאִיךְ שֶׁהוּא מְאַמֵּן אֲשֶׁר "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזֶּהָב נְאֻם ה'" (חגי ב, ח), וְלֹא יִהְיֶה חֶסֶר לוֹ כָּלֵל בְּזֶה שְׁנוֹתַן, בְּזֶה נִבְנָה לוֹ הַכְּלִי לְקַבֵּל הַנֶּעֱמָה הָעֲלִיּוֹן. וְדַבְּרָנוּ אֲשֶׁר הַצְּדָקָה יֵשׁ לָהּ כַּמָּה פְּרוּשִׁים, קִדְּם — פְּשׁוּטוֹת צְדָקָה, לְהִיּוֹת רְגִיל לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְחֶסֶד עִם הַכֹּל, אֲשֶׁר עַל-יַדֵּי-זֶה יִתְרַחֵב מַחוּ וְדַעְתּוֹ, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן פד) מְאַמְרֵם ז"ל (מְגִלָּה כח.): בְּמָה הָאֲרַכְתָּ יָמִים? בְּאִיזוֹ בְּחִינָה זָכִיתָ לְהֶאֱרִיךְ יָמֶיךָ, וְיֵאִיר בְּךָ מַחֲיִן חֲדָשִׁים בְּכֹל פֶּעַם, וְיִתְרַחֵב מַחְךָ וְדַעְתְּךָ, וְהֵשִׁיב לוֹ: וְתַרְן הָיִיתִי בְּמַמוֹנֵי, עַל-יַדֵּי בְּחִינָה זֹאת נִתְאַרְךָ וְנִתְרַחֵב הַמַּחֲיִן שְׁלִי. וְכַמוּכָא בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ מְסֻטָּרָא דְאִהְבָה מַחָא חוּרָא כְּכֶסֶפָא^ב. וַיֵּשׁ עוֹד בְּחִינַת צְדָקָה (עֵין שֵׁם, סִימָן קו), שֶׁהוּא בְּחִינַת "אֲשֶׁרִי מְשִׁכִּיל אֶל דָּל" (תְּהִלִּים מא, ב) — אֲשֶׁרִי הָאִישׁ הַמְּכַנִּיס שְׂכָל אֶל דָּל, הֵינּוּ כְּשֶׁפּוֹגֵשׁ אָדָם שְׂבוּר בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הוּא מְחַזְקוֹ וּמְחַיֶּהוּ, שְׂגָם זֹהֵי צְדָקָה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה יִזְכֶּה, שְׂגָם אֲצִלוֹ יִתְרַחֵבוּ הַמַּחֲיִן, וְיִזְכֶּה לְמַחֲיִן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִחַ הַתְּגַלּוֹת הָאֱמוּנָה, אֲשֶׁר שְׁלֵמוֹת זֶה הָעֲנָנִין תְּהִיָּה בְּהַתְּגַלּוֹת מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שְׂאֵז תְּגַלֶּה הָאוֹר הַגָּנוּז כִּי טוֹב, וְיִחְיֶה חַיִּים נְעִימִים, וְיִתְפַּשֵּׁט הַשְּׁלוֹם הַנּוֹפֵלָא, אֲבָל עֲכָשׁוּ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, מִיּוֹם חֲרַבְּן בֵּית שְׁנֵי, שְׁנוֹתֵהוּ מִשְׁנֵאת חֲנָם, וְעַדִּין מְרַקֵּד בֵּינָן, כְּמוֹ שֶׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יוֹמָא ט.), עַל-כֵּן חֲשׂוֹךְ וּמָר כָּל-כַּף, וְאִין מְרַגִּישִׁים שׁוּם נְעִימוֹת אֲמִתִּית בְּחַיִּים. וּבְכַפְּרֵט מִי שֶׁחֲטָא וּפְגַם בְּבְרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שְׁעֲלִיו עוֹבְרִים בְּיֹתֵר כַּמָּה וְכַמָּה מִיָּנִי מִחֲשָׁבוֹת וְרַעֲיוֹנוֹת שֶׁל מְרִירוֹת וְכוּ'.

אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָמַל עָלֵינוּ, וְשָׁלַח לָנוּ הָעִיר וְקַדִּישׁ מִן שְׁמַיָּא נְחִית, שֶׁהוּא הִנֵּה תַכְּף-וּמְיָד אַחַר הַחֲרַבְּן, וּפְתַח צְנוּרוֹת וּמַעְיָנוֹת הַחֲכָמָה, אֲשֶׁר עַל יָדוֹ לֹא נִשְׁתַּכַּחַה הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שְׁבַת קלח:), אִךְ מֵאַחַר שֶׁלְּמוּדוֹ נִשְׁבָּב וְנוֹרָא מְאֹד, שְׁלַח אַחֲרֵי-כֵן אֶת הָאֶרֶץ הַחַי"י, אֲשֶׁר הוּא פְּעֻנַח אֶת צְנוּרוֹת וְרִזֵּי הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה, אִךְ מֵאַחַר שֶׁמְרַב חֲלָשַׁת הַדּוֹרוֹת וְרַבּוּי הַגְּלִיּוֹת

(ב) עַל-יַדֵּי אִהְבָה יִזְכֶּה שְׂמַחוֹ יִהְיֶה צְלוּל כְּכֶסֶף מְצֻרָף.

וְהַכְּבוֹדוֹת, גַּם זֶה נִשְׁגָּב לְמַעַלָּה מִשְׁכְּלָנוּ, אֲזִי שָׁלַח אֶת הָרֹב רַבֵּי יִשְׂרָאֵל
 בְּעַל־שֵׁם-טוֹב, שֶׁהוּא הָאִיר עֵינַי יִשְׂרָאֵל וּפְעָנַח אֶת רוֹזֵי הַחֲכָמָה, עַד
 שֶׁהַכֹּל יִבְיֵנוּ וְכוּ', אֲךָ מְרֹב הַתְּמוּרוֹת שֶׁנֶּעֱשׂוּ וְכוּ', בְּעִוְנוֹתֵינוּ הַרְבִּים,
 נִשְׁתַּכַּח הַכֹּל, וְשָׁלַח הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
 זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר הוּא הוּא גֹמֵר הַתְּקוּן וְהַכְּנָה לְמַשִּׁיחַ צְדָקָנוּ,
 וְאֲשֶׁר עַל יְדוֹ מִי שִׁיזְכָּה לְצִיַּת אוֹתוֹ, אֵין שׁוֹם יְרִידָה וּנְפִילָה שְׁלֹא
 יֵצֵא הָאָדָם מִשֵּׁם, וּבִפְרָטִיּוֹת מִי שֶׁנִּפְּלַ לְעַמֶּק הַחֲשָׁף פְּגָם הַבְּרִית —
 הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אִי אֶפְשָׁר לְצֵאת מִהַקְּלָפָה הַזֹּה,
 כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲצוּתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וּבִפְרָטִיּוֹת תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי
 תְּפִלָּה וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ זֶהוּ שַׁעַר הַחַמְשִׁים, וְהַזְּכָה לְהַרְגִיל אֶת
 עֲצָמוֹ בְּזֶה, אֲזִי הוּא כֵּן חוֹרֵין מִמֶּשׁ. וַיְדוּעַ אֲשֶׁר הִיסוּד הָרֵאשׁוֹן בְּדַרְכֵי
 רַבְּנוֹ ז"ל — אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּת עֲצָמוֹ (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֵר"ן, חֵלֶק א'),
 סִימָן רפב), לְדוֹן אֶת הָאֲחָרִים תְּמִיד לְכַף זְכוּת וְכֵן לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף
 זְכוּת, כִּי כֵּף סִבְבוּ עִמּוֹ מְלַמְעָלָה, שֶׁהוּא דִּיקָא יִתְקַרַב בְּדַרְכָּהּ וּבְאִפְּן
 הַזֶּה וְכוּ'. וְאָמַר רַבְּנוֹ ז"ל, שֶׁהוּא הִיסוּד הָעֵקָרִי בְּרוּחָנוּת וּבְגִשְׁמִיּוֹת
 — לְדוֹן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִגָּאֵל מְכַל צְרוּתָיו בְּרוּחָנוּת
 וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְהִזָּה רְאוּי לְהֶאָרִיךְ לָךְ מְרֹב אֶהְבֵּתִי אֵלֶיךָ, אֲךָ טְרַדוּתִי
 רַבּוֹ. תְּרַאֶה לְבוֹא אֵלַי בְּשִׂמְחָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תשב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר לָךְ-לָךְ ה'תשל"ג.

אֲךָ טוֹב וְחֹסֵד יְרַדְפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוֹר הַיְקָר לִי מְאֹד,
 נַחֲמֵד לְמַרְאֵה, יִנִּיק וְחַפִּים, הַרוֹצֵה לְשִׁתּוֹת מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר
 חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ הִיָּקַר קִבְלָתִי זֶה שָׁבוּעַ, וְגַם אָמְרוּ לִי שֶׁטִּלְפַּנְתָּ אֵלַי. וְהִנֵּה כָּבֹד דִּבְרָנוּ הִרְבֵּה פָּנִים אֶל פָּנִים, אַף עֲדִין יֵשׁ הִרְבֵּה הִרְבֵּה לְדַבֵּר, אוֹלֵי נִזְכָּה לְהִתְעוֹרֵר יַחַד מִשְׁנַתְנוּ הָעֲמֻקָּה, וְנִזְכָּה בְּיַחַד לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָּל מִיָּנִי דְבוּרִים לֹא יִסְפִּיקוּ מִגְדֹּל הַתְּגַבְרוֹת הַסֵּמ"ך-מ"ם שְׁמִתְגַּבֵּר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וּמִטְמֵא אוֹתוֹ בְּמַחְשָׁבָה, דְבוּר וּמַעֲשֵׂה.

וּבְקִאֻמַּת כְּשֶׁמְדַבְּרִים מֵרַבְּנוּ ז"ל, אֲזוּ נִכְנָסַת בְּאֶדָם הַתְּעוֹרוּרוֹת לְתִשׁוּבָה וְתִשׁוּקָה חֲזָקָה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהִבְעַל-דְּבָר יוֹדֵעַ זֹאת, עַל-כֵּן הוּא מִתְפַּשֵּׁט עַל זֶה יוֹתֵר מֵהַכֹּל, לְמַנַּע וּלְעַכֵּב וְלֹא לְהִתּוֹעַד יַחַד, וְלֹא לְדַבֵּר מֵרַבְּנוּ ז"ל, וּמִכָּל שָׁפֵן מִנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לְאֲרֹכוֹ וּלְרַחְבוֹ עֲלֵינוּ, לְמַנַּע וּלְעַכֵּב אוֹתְנוּ לְכַתֵּב מֵרַבְּנוּ ז"ל, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שְׁזוּהִי זְכוּת הַרְבִּים לְדוֹרוֹת עוֹלָם, וַיַּחֲיוּ אֲלֵפִים וְרַבְבוֹת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, חֲזֵק וְהִתְחַזֵּק מִחֲדָשׁ, לְהִתּוֹעַד יַחַד עִם חֲבֵרֶיךָ, וּלְדַבֵּר עִמָּהֶם מֵרַבְּנוּ ז"ל, וְכֵן תִּכְתֵּב מִכְתָּבִים לְחֲבֵרֶיךָ הַדְּרִים בְּמִקְוֵמוֹת רְחוּקִים מִמֶּךָ, לְמַעַן תִּחְיֶה אוֹתָם וְאֶת עַצְמְךָ, כִּי כְּשֵׁי אֹר יִשָּׂר, יֵשׁ גַּם אֹר חוּזֵר כִּידוּעַ (עֵיִן שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן צ"ט), וְהִעָקֵר תִּרְאֶה לְשָׂקֵד עַל דְּלִתוֹת הַרְחָמִים מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, לְשַׁפֵּךְ נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בְּעֻקְשָׁנוֹת גְּדוּלָּה, כִּי הַדְּבוּר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוּל. וּכְמֵאֵמֶר רַבְּנוּ ז"ל (חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן תלח): מַעַן קָאֵן פֶּאֶרְשֶׁפְּרַעְכֵּן אַ בִּיקָס זִי זְאֵל נִיט שִׁיסָנָא, וְשִׂאֲלָתִי אֶת אֶחָד מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂיִבְאָר לִי הַפְּרוּשׁ עַל זֶה, וְאָמַר לִי, שֶׁהֶעֱנִין הוּא כְּפִשׁוּטוֹ, כִּי הַדְּבוּר שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי גְּדוּל כָּל-כָּף, שֵׁיִשׁ בְּכַחוֹ עַל-יַדֵּי תְּפִלָּתוֹ, לְעַכֵּב כְּלֵי זֵיִן, שְׂלֵא יוֹכַל לִירוֹת, (עַס זְאֵל זִיף פֶּאֶר הַאֲקָעֵזִי) כַּאֲשֶׁר רָאוּ אֶת זֶה בְּחוּשׁ כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, כְּשֶׁעָרַל אֶחָד רָצָה לִירוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, וְהִלָּה הַתְּפִלָּל הִרְבֵּה לְהִשָּׂם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיִּצִּילוּ מִמִּיתָה מְשָׁנָה, אֲזוּ בּוּ בְּרַגַּע הָאֵט זִיף פֶּאֶר הַאֲקָט דְּעַר בִּיקָס, רוֹאִים מִפְּאֵן כַּח הַדְּבוּר

א) הֵלֵא יְכוּלִים לְלַחֵשׁ עַל קְנֵי שְׂרָפָה (רוֹבָה) שְׂלֵא יִירָה.
ב) שִׁימְקַע.

שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. וְכַאֲשֶׁר סֵפֶר ר' יִצְחָק בְּרִיִּיטֶעֶר ו"ל (אֶחָד מְגִדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּפוֹלִין), בְּשֶׁהָיָה בְּבֵית-הַסֵּהַר, וְהֶעֱמִידוּ אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים בְּשׁוּרָה אַחַת אֶל הַקִּיר, וְגִלְחוּ אֶת זָקְנָם, וְהוּא הִתְפַּלֵּל אֶז אֱלֹוֹי יִתְבָּרֵךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רֵאטְעוֹנֵע מִיךְ מְעַן זָאל מִיר נִישְׁט אָפּ שְׁעָרֵן דִּי בְּאָרְד און פֵּאוֹת", וְחֹזֵר עַל זֶה כְּמֵאָה פְּעָמִים וַיּוֹתֵר, וּכְשֶׁהִגִּיעוּ סְמוּךְ לוֹ, נִשְׁבְּרוּ הַמְּסַפְּרִים, וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִצּוּל. וּמַעֲשֵׂיֹות כְּאֵלוֹ יָכוֹל כְּמַעַט כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְסַפֵּר, אֵילוֹ נְסִים נַעֲשׂוּ עִמּוֹ עַל-יַדֵּי תְּפִלָּה, וְאֵילוֹ יִשׁוּעוֹת פְּעַל, כִּי כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְלֵא נְסִים וְנִפְלְאוֹת שְׁפוּעַל עַל-יַדֵּי תְּפִלָּתוֹ, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מִתְקַרֵּר לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַגְּלוּת, אֲשֶׁר פּוֹגְמִים בְּנְסִים (עֵיִן לְקוּשִׁי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'), הֵינּוּ שְׂאִין מְאֲמִינִים, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹשֶׂה גַם עִכְשָׁו נְסִים וְנִפְלְאוֹת עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּכְמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ו"ל (נִדָּה לֵא.): אֵין בְּעַל הַנֶּס מְכִיר בְּנֶסוֹ, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מְמִילָא מִתְרַשֵּׁל מִתְּפִלָּה שֶׁהִיא אֲמוּנָה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מְמִילָא נִתְרַחֲקִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְנִתְגַּבְּרַת תְּאוֹת נְאוּף בְּעוֹלָם.

וְהִתְקוּן לְזֶה הוּא מְצוּת צִיצִית (עֵיִן בְּפָנִים הַתּוֹרָה בְּלִקוּשִׁי-מוֹהֲר"ן), וְתִשְׁמַח נִפְשֶׁךָ יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, עַל-כָּל-פָּנִים אֲתָה הוֹלֵךְ כָּל הַיּוֹם בְּצִיצִית, וּבְכָל פֶּעַם שֶׁתִּסְתַּכַּל עַל הַצִּיצִית, תִּקְיֵם מְצוּת עֲשֵׂה שֶׁל "וַיִּרְאִיתֶם אֹתוֹ" (בְּמִדְבָּר טו, לט), וְעַל-יַדֵּי-זֶה "וַיִּזְכְּרֶתֶם אֶת כָּל מְצוֹת ה', וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם", וְזֶה יָבִיא אוֹתְךָ שְׂתַקְיֵם: "וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם" — שְׁזוּהִי כְּפִירוֹת, "וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם" — שְׁזוּהוּ נְאוּף, וְהֶעֱקֵר לְקִיָּמָן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי שְׂמֵחַת הַמְצוּוֹת עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְהָאֲרִיז"ל גִּלָּה לְתַלְמִידָיו, אֲשֶׁר הֶעֱקֵר מֵה שֶׁהִגִּיעַ לְמִדְרַגְתּוֹ הִיָּה עַל יַדֵּי שְׂמֵחַת הַמְצוּוֹת, שֶׁבְּכָל פֶּעַם שֶׁקִּיֵּם מְצוּה, הִיָּה שְׂמֵחַ בְּתַכְלִית הַשְּׂמֵחָה. וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ה'), שֶׁעַל-יַדֵּי שְׂמֵחַת הַמְצוּוֹת, יָכוֹל לְפַשֵּׁט כָּל הָעֲקוּמוֹמִיּוֹת שֶׁבְּלָבוֹ, וַיִּזְכֶּה לְתַעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֵיתָא עוֹד שֵׁם (סִימָן ח): עַל-יַדֵּי מְצוּת צִיצִית מְקַבְּלִים רוּחַ חַיִּים מֵהַצַּדִּיק. וַיְדוּעַ אֲשֶׁר כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל

ג) רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תְּצִיל אוֹתִי שְׁלֵא יִסְפְּרוּ לִי אֶת הַזָּקֵן וְהַפְּאוֹת.

יש בו נצוץ מנשמת הצדיק, חי עלמין, ועל ידי שישמח את עצמו כל היום במצות ציצית שזוכה לקיים, על-ידי-זה יזכה להמשיך על עצמו רוח חיים מזה הצדיק, כי השמחה היא כלי לקבל כל האורות בלי לבושים וצמצומים, ויכול לזכות שתתעלה נשמתו למעלה מכל העולמות, בסוד: "מטי ולא מטי" (עין שם, סימן כד). וראיתי פעם באיזה ספר, אשר "וראיתם אותו" סוכב על השם יתברך, כי השם יתברך הוא אחדות אחת עם מצוותיו, ועל-כן בכל פעם שיסתכל על הציצית, יזכר בו יתברך, ותפל עליו בוששה, כי כביכול הוא מסתכל עליו יתברך, וכן הוא בגמרא (מנחות מג.): הזהיר במצות ציצית זוכה לקבל פני שכניה, הינו כנ"ל; ועין גם בשלחן ערוך (הלכות ציצית, סימן כד, סעיף ה'): כשסתכל בציצית יסתכל על שתי ציציות שלפניו, שיש בהן עשרה קשרים (כנגד עשר ספירות, עין במגן אברהם), שהן עשר הויו"ת וששה-עשר חוטים, וכיחד עולות וכו' פשם הויו"ה וכו', עין שם.

ומוהרנ"ת ז"ל דבר מהתורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ב: "ואיה השוה לעלה" (בראשית כב, ז), "שגם במקומות המטנפים והירודים, גם שם יש חיות אלקות המחיה את המקום הזה בהסתרה וכו'. ואמר, שעל-כן יש הלכה (שלחן ערוך, ארז חיים, סימן כא, סעיף ג'): מתר להפגס בציצית לבית הכסא, להורות שגם המקומות המטנפים, גם-כן מקבלים חיות ממנו יתברך, ומכל המקומות הפחותים והירודים יכולים להזכיר לעצמו בו יתברך, ולשוב אליו יתברך, כי אין שום יאוש בעולם כלל, כי אין בלעדיו יתברך כלל, כי בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ודומם, צומח, חי, מדבר — הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך. ואמר עוד, שעל-כן הן ארבע ציציות, להורות שבכל צד מארבע פנות העולם שיפנה, יזכיר את עצמו בבורא יתברך (עין כל זה בלקוטי-הלכות, ציצית, הלכה ב'), כי העקר הוא האמונה, להזכיר את עצמו תמיד בו יתברך יהיה איה שיהיה, אפלו שכבר פגם במה שפגם, בפרט בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, על-ידי תקף האמונה, יסלח

לך השם יתברך על כל עוונותיך (עין ספר המדות, אות אמונה, סימן לג), וכמו שפיתוב (ירמיה ה, א): "מבקש אמונה ואסלח לה" וגו'. ועקר גלוי האמונה נתגלה אל האדם דיקא על-ידי שמדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, שהוא עקר השלמות ותכלית הטוב, שצריך האדם לזכות לזה לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, שגם זה יהיה השעשוע בעולם הבא, ועל-כן אמר רבנו ז"ל (תירמוזה"ן, סימן תקטז), אשר לעתיד לבוא כאשר יאמרו הצדיקים (עין תענית לא): "זה ה' קוינו לו" (ישעיה כה, ט), אשר פרושו: טאקע צו דעם גאט האפן מיר גיהאפט^ד, שעוד בחיים חיותם בזה העולם דברו אליו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, ומראה באצבעו — זה ה' אט ביסטו גאט עס איז דאך נישטא קיין שום מציאות אן דיר רבונו של עולם^ה, אשר זוהי מדרגת הצדיקים הגדולים, כמו: חנוך, נח ואברהם וכו' וכו', בחינת: "את האלקים התהלך" (בראשית ו, ט), ודרשו חז"ל (תורת פהנים): עתידים צדיקים לטייל עם הקדוש-ברוך-הוא וכו', עין שם.

ואמר לי אחד מגדולי אנשי שלומנו, שיכולים לפרש את השיחה הנ"ל מען קען א ביקס אפ שפרעכן עס זאל נישט שייסען, שזה סובב על ענין פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, שהדבור יש לו כח חזק כל-כף, אשר על-ידי רבוי דבורי תורה ותפלה יזכה להכניע את יצרו הבוער בו, עד שלא יפשל עוד, והבן עמקות הענין, ודברי פי חכם חן.

על-כן, אהובי, אחי, ראה מה לפניה, אוצרות של דבורי יראת שמים, דבורים שהיו גנוזים וסתומים מכל הדורות, ואנו קטני הערך זכינו אל זה. ואל תהיה בטלן, חס ושלום, רק חזק והתחזק מאד מאד לברח מחדש אליו יתברך בשיחה בינה לבין קונך, ותספר לפניו יתברך את לבבך הנשבר והנדכה, וכיותר תראה לשקד בתורה

ד) אמנם זה ה' אשר היינו מקוים לו.
ה) הנה אמה אלקים, הרי אין שום מציאות מבלעדיך, רבונו של עולם.

הַקְדוּשָׁה כְּאֲשֶׁר נִדְבַר בִּיגִינוֹ, וּבִפְרָט שְׂבָכָל יוֹם קֹדֶם "עֲלִינוּ" בְּשַׁעֲהַּ שְׁתֵּאמַר הַמְּאָמֵר: תָּנָא דְּבִי אֱלֵיהּ, כָּל הַשּׁוֹנֵה הַלְכוֹת בְּכָל יוֹם, מִבְּטַח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא. תִּלְמַד שְׁעוֹר כְּסֻדְרָן בְּשִׁלְחֵן עֲרוּף מְחַבֵּר רַמ"א וּקְצַת בְּאֵר הַיֵּטֵב, וּכְשֶׁתְּסַיֵּם אַרְח חַיִּים, תִּתְחִיל יוֹרֵה דַעָה, וְכֵן אֲבֹן הַעֲזָר וְחֻשָּׁן הַמְּשַׁפֵּט כָּל יְמֵי חַיֵּיךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּקְיַם רְצוֹן רַבָּנוּ ז"ל שֶׁהִזְהִירָנוּ עַל זֶה בְּיוֹתֵר מֵהַכֹּל, וְאָמַר שֶׁהוּא חוֹבֵה עַל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שִׁלְחֵן עֲרוּף (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח'), וּבְפִרּוּשׁ אָמַר רַבָּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קפ"ה), שֶׁכָּל הַנְּהֻגָה וְהַנְּהַגָה שְׁלוֹ מוֹעִילָה בְּזֶה הָעוֹלָם וְלֹא-אֲחֵר הַסְּתַלְקוּתוֹ וְלַעוֹלָם הַבָּא וְלֹא-אֲחֵר הַתְּחִיָּה לְעַד וְלְנֶצַח. עֲמַד וּרְאֵה וְהַשְׁתוּמֵם, תִּקְוֵן קַל וְנֹעִים פְּזֵה, וְהַבְּעַל-דְּבָר מְעַכֵּב גַּם אֵת זֶה, אֲכַל בְּאִפְּן הַזֶּה לֹא יִהְיֶה יוֹם שֶׁלֹּא תִלְמַד, כִּי כְמוֹ שֶׁאַתָּה צָרִיף לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, כְּמוֹ-כֵן אַתָּה צָרִיף לְלַמֵּד שִׁלְחֵן עֲרוּף, וְהַשְׁעוֹר הַזֶּה הוּא שְׁעוֹר שֶׁל רַבָּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר נוֹהֲגִים כְּמַעַט כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ לְלַמֵּד אוֹתוֹ בְּתְפִלִּין דְּרַבָּנוּ תָּם (עֵינֵי כּוֹכְבֵי אוֹר), וּמִלְבַּד זֶה שֶׁאַתָּה יְכוֹל לְבַחֵר לְעַצְמְךָ שְׁעוֹר עֵיוֹן בְּשִׁלְחֵן עֲרוּף טוֹר בֵּית-יִוִּסֵף וְהַמְּגִנִּי אֶרֶץ אֵיזוֹ הַלְכָה שְׁתַּרְצָה — שְׁבֵת, אוֹ צִיצִית, אוֹ מְאִיזָה חַג אוֹ שְׁחִיטָה וְכוּ', אִף הַקְּבִיעוֹת צָרִיכָה לְהִיּוֹת כְּנ"ל בְּכָל יוֹם כְּמָה סְעִיפִים, וְאִם יֵשׁ פְּנָאִי כְּמָה סִימָנִים מְחַבֵּר רַמ"א מְאַרְבַּעַת חֶלְקֵי שִׁלְחֵן עֲרוּף כְּסֻדְרָן, וְאַבְקָשָׁךְ מְאֹד מְאֹד, הִיּוֹת שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ בְּפִרְטֵיּוֹת מְכֹאוֹבֵי נַפְשָׁךְ, כְּאֲשֶׁר סִפְרָתְ לִי שֶׁתִּרְאֶה לְצִיַּת וְלֶאֱחֹז בְּשְׁעוֹר הַנ"ל, כִּי הוּא עֲנִין נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וּמְקִימִים רְצוֹן רַבָּנוּ ז"ל, וּבְמִשְׁךְ הַזְּמַן בְּהַתְּמַדָּה וּבְשִׁקִּידָה נִפְלְאָה, תִּזְכֶּה לְסַיֵּם כָּל אַרְבַּעַת חֶלְקֵי הַשִּׁלְחֵן עֲרוּף, וּבֵינֵן כֶּף תִּתְבַּרְךָ דַּעְתָּךְ לְזִכּוֹת לְיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי וְכוּ'.

וְהִנֵּה מְדֵי דְּבָרֵי בְּמַצֹּת צִיצִית, אֲמַרְתִּי לְהַזְכִּיר לָךְ עֲנִין נְחוּץ לִידַע לְכָל הַבָּא אֶל הַקְּדוּשׁ, וְהוּא מְבֹאֵר בְּלְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן (חֶלֶק א', סִימָן נד), הָאָדָם צָרִיף לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלַחֲשֹׁב תְּמִיד בְּעִלְמָא דְּדָתִי, לִידַע שְׂאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְהַסְּתַפְּלוֹת הַזֹּאת נִקְרֵאת בְּחִינַת תְּפִלִּין, כִּי תְּפִלִּין הוּא סוּד הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבַּרְךָ

(עין שם, סימן לח), שֶׁהוּא מַחֲזִין נְקִיִּים וְזָכִים, אֲךָ קִדְּם הַתְּפִלִּין הַהֶכְרַח לְהַתְּלַבֵּשׁ עִם צִיצִית, שֶׁהוּא סוּד הַצְּמִצּוֹם, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל שׁוֹם קִדְשָׁה וְשׁוֹם דַּעַת וְהַשְׁגָּה בְּלִי צְמִצּוֹם, כִּי אַחֲרַת הוּא רַבּוּי אֹר, שְׂאֵז נִתְבַטַּל לְגַמְרֵי וְנִשְׂאָר בַּחוּץ לְגַמְרֵי, וְהַצְּמִצּוֹם הַזֶּה הוּא כָּלֵל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַהֶרְפָּתָקָאוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, וְאִם הוּא זוֹכֶה לְהַתְּחַזֵּק בַּעַת יְרִידָתוֹ אֲזֵי יִהְיוּ נֹעֲשִׂים מִזֶּה כְּלִים רַבִּים אַחֲרֶיךָ לְקַבֵּל בָּהֶם הַשְּׂגָת אֱלֻקוֹת וְדַעַת גְּדוֹל וְעֲלִיוֹן מְאֹד, וְזֶהוּ עֵקֶר הַבְּחִירָה שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל; כִּי בְּאֵמַת רְאוּי לְכָל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל, שְׂיִזְכֶּה לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, אֲךָ זֶהוּ נְסִיּוֹן שְׁלוֹ, עַר קָעַן נִישָׁט וּוּאֲרִטָן, וְעַל-כֵּן בּוֹרַח אַחַר שְׁעוֹבְרַת עָלָיו אִיזוּ מְרִירוֹת, וּפּוֹסֵק לְעִצְמוֹ: אִיךָ וְוַעַל שׁוֹיִן קִיִּין לִיִּיט נִישָׁט זִיִּינ? אֲבָל מְקַרְבֵי הַצְּדִיקֵי הָאֵמַת, הֵם יוֹדְעִים הָאֵמַת, וְהֵם עוֹמְדִים וּמְחַכִּים וּמְקוּיִם שְׂיִגִיעַ יוֹם יְשׁוּעָתֶם וְכוּ', וְזוֹכִים לְמָה שְׂזוֹכִים וְכוּ'.

וְכַמוֹ-כֵּן בְּעֵינֵי הַנְּסִיעָה לְצִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, בְּוֹדָאֵי אֵיִן לְמַעְלָה מִזֶּה, וְכַאֲשֶׁר אָמַר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל: עֲנֵשׁ הַגְּלָגוּל הוּא עֲנֵשׁ קֶשֶׁה מְאֹד, אֲבָל אִם יִדַּע שְׂיִזְכֶּה עוֹד פַּעַם לְהִיּוֹת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, כְּוֹדָאֵי לְחִזּוֹר וְכוּ'. אֲךָ הַכֹּל צְרִיךָ לְהִיּוֹת בְּצְמִצּוֹם וּבְהַדְרָגָה, וְלִבְל יִהְיֶה וְיִדְחַק אֶת הַשְּׂעָה, כִּי יִגְרַם לְעִצְמוֹ קְלָקוּלִים וּמַחְלָקַת הַרְּבֵה מְאֹד כְּפִדּוּעַ. עַל-כֵּן עֵקֶר הַעֲצָה — רַק תְּפִלָּה, לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְּחַנֵּן אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וְעַל-יְדֵי תְּפִלָּה תִּבְנֶה לְעִצְמְךָ כְּלִים לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר הַזֶּה, וְאֵז תִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפַּעַל; וְכֵן כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ עֲסָקוּ בַתְּפִלָּה יָמִים וְשָׁנִים מִמֶּשׁ, עַד שְׂזָכּוּ לְהִגִיעַ לְשֵׁם. וְאִקְוֶה לְהֵשֵׁם יְתִבְרַךְ, אִם תִּתְאַמֵּץ בַּתְּפִלָּה כָּל הַחֲרֹף הַזֶּה, תּוֹכֵל לְנִסֵּעַ בְּקִיץ הַבָּא, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, שְׂאֵז יִסְעוּ עוֹד הַרְּבֵה אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּצוֹתָא חַדָּא מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְחוּץ לְאַרְץ.

1) הוּא לֹא יִכּוֹל לְחַכּוֹת.

2) אֲנִי תְּמִיד אֶשְׂאָר יֹלָא יִצְלַח.

וְהִיָּה רְאוּי לְהֶאָרִיף לָךְ, אִף טְרֵדוֹתַי רַבּוּ מְאֹד, וּמִמֶּשׁ אֵין לִי זְמַן
פְּנוּי כָּלֵל מֵעֶסֶק הַרְבִּים, עַל־כֵּן הִהְכַרַח לְקַצֵּר, וְתִרְאֶה אֶת הַמְּכַתֵּב
לְאַחֶיךָ וּלְכָל הַחֲבֵרִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תּשׁג.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדּוּר לְךָ־לְךָ ה'תשל"ג.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדּוּפוּ לְאַהוּבֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר, הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב
אֶל הַקִּדְשָׁה עַל־פִּי דְרָךְ הָאֵמֶת שְׁקִבְלָנוּ מִהַנִּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

בְּכָל פַּעַם אֲנִי מִתְעוֹרֵר לְכַתֵּב לָךְ, אִף טְרֵדוֹתַי רַבּוּ כְּמוֹ רַבּוּ
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

אַחֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁדַבְּרָנוּ,
וּבְכַרְטִיּוֹת לְהִיּוֹת חֲזַק וְעִקְשָׁן גְּדוֹל עַל עֲנִיַן הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת,
לְשִׁיחַ וּלְסִפּוֹר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת,
כִּי אֵין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת לְבָרַח מִמֶּה שְׁצָרִיכִים לְבָרַח — מְגִנּוֹת
וְטִנּוּף מֵעֲשׂוֹי הָרָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי אִם עַל־יְדֵי תְּפִלָּה שִׁיחָה
בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שְׁתִּיחַד לְעֲצָמָךְ מְקוֹם פְּנוּי שְׁאֵין שָׁם בְּגִי־אָדָם, וְשָׁם
תְּשִׁיחַ וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִבְקֵשׁ הַרְבֵּה מְאֹד,
שְׁתִּזְכֶּה לְהַפְגִּס אֶל תּוֹף הַקִּדְשָׁה, וְעַל־יְדֵי תְּפִלָּה יְכוּלִים לְפַעַל הַכֹּל
אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ, וְהַעֲקָר — אֵל תְּפַל בְּדַעְתָּךְ מִשׁוֹם דְּבָר שְׁבַעוּלָם, וְאֵל
תְּפַגֵּס בְּפוּחִים עִם שׁוֹם בְּרִיָּה, כִּי זֶה יִבְלָבֵל אֶת מְעַט מְקַצַּת הָעֵבוּדָה
שְׁאֵתָה רוֹצֵה לְהִתְחִיל, וְלִידַע תְּמִיד שְׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל, כִּי זֶה עֵקֶר
הַבְּחִירָה, שְׁלֵא יָדַע הָאָדָם הֵיכָן אוֹחוּז, כִּי לְפַעְמִים נִדְמָה לוֹ, שְׁהוּא

הגרוע שבגורועים, רחמנא לצלן, ואין לו כבר שום תקנה ותקנה לשוב אליו יתברך, ובאמת אז הוא קרוב מאד מאד אליו יתברך בהתקרבות כזו, אשר צדיקים גדולים לא אחזו בזה וכו'; ועל-כן תרגיל עצמך במדת השכחה, לשכח תמיד מה שעבר עליך עד עכשו, ותתחיל בכל שעה ושעה מחדש, ואל תסתפל על מה שנעשה עמך בשעה הקודמת, כי מי יודע באיזו בחינה בעולמות העליונים הייתה מקדם, והיתה על נשמתך התגברות והתפשטות, עד שבהשתלשלות למטה באת, רחמנא לצלן, לחטא מגנה כזה, ועל-כן עצתך שתתחיל תכף-ומיד מחדש, ואל תסתפל לאחוריה כלל, כי עד עכשו היה ענין אחר וכו', ועכשו מתחיל ענין אחר לגמרי וכן לעולם וכו'. ומוכא בכתבי האריז"ל, אשר בכל עת ורגע משתנה סדר פרצוף כל העולמות, ועל-כן בכל רגע האדם בא לעולמות חדשים, ובשביל זה יכולים לעשות התחלה חדשה בכל רגע ממש, ומכל שכן בכל שעה ומכל שכן וכל שכן בכל יום שהוא בריאה חדשה וכו'. וזה עקר הנסיון, אשר אין האדם יכול לעמד ולהבין את עמק הענין הנשגב הזה, ומכל שכן מי שנפל ונכשל כבר במה שנכשל, לו נדמה כי נאבדה כבר תקותו, ואין לו כבר שום תקנה, וכאלו נפל בחשך כזה, אשר לעולם כבר לא יהיה לו אור, חס ושלום. ובאמת אינו כן, כי הדלקת האור האין סוף אצלו שיאיר לו, זה תלוי בך בעצמך, כפי שתגבר ותתמיד בשיחה בינך לבין קונך, שזוהי תפלה והתבודדות, כן יהיה אור לך, כי על-ידי תפלה מאיר לאדם, כי ממשיך על עצמו תשוקת נעם זיו אלקותו יתברך, הממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, כי בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, כי הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכשידע ידיעה זו אז יוכל לצאת גם מעמק החשך, כי הלא אין בלעדיו יתברך כלל, כי כל הבריאה היא עצם אלקות בהתלבשות כזו וכו'. ותתמיד מאד בלמוד גמרא בפשיטות ובתמימות וכן בלמוד שלחן ערוך באשר דברנו.

ומחמת טרדותי עכשו בערב־שבת־קדש — אַקצָר.

הדורש שלומך...

תשד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וירא ה'תשל"ג.

אף טוב וחסד ירדפו אל אהובי, אחי ולבבי, הבחור היקר לי
מאד, אשר לו כלים טובים לקבל הדעת האמת הנובעת מהמעין
היוצא מבית השם, הנחל העליון הנובע בו מקור החכמה הקדומה
מסוד שלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח.

שני מכתביך קבלתי ושמחתי מאד מאד לראות את תשוקת
לכך להתקרב אליו יתברך, ובאמת תאמין לי, כי לא הסחתי דעתי
ממך כלל ובכל שעה ממש, אני נזכר לכתב לך, אף בכל פעם
נכנסים בלבולים ומניעות ועפובים אחרים, וכשנזכר להסתפל בעין
האמת, גדע ונבין אשר זהו כלל עבודת האדם בזה העולם, שנברא
רק בשביל לשבר המניעות והעפובים וההסתרות, ולגלות אלקותו
יתברך מתקף ההסתר, כי זוהי כל מעלת האדם, שהוא גבוה מהכל,
אפלו ממלאכים ושרפים וכו' וכו', ובו תלויים כל העולמות כמובא
בכתבי האריז"ל ובדברי רבנו ז"ל (חיי-מוהר"ן, סימן תקד): וואס
טייטש! א מענטש אז ער טוט אזוי א מאך מיט דער האנד ווערט
אזוי גיטאן אין די עולמות וכו', און אז ער טוט אזוי א מאך וכו',
וכל עצם גדלת מעלתו של האדם הוא, שהוא בזה העולם העשִׂיה
הגשמי, המלא מניעות עצומות, ומלא הסתרות וחשכות מלהתקרב
אליו יתברך, והאדם נברא לשבר ולבטל כל המניעות, שהן כלל

א) מה שיך — אדם, אם הוא עושה תנועה כזו בידים, נעשה כן בעולמות, הוא עושה כן —
נעשה כן.

ההסתרות והפתויים והתאוות של זה העולם, שכלם הם מניעות גדולות מלהתקרב אליו — להשם יתברך, והאדם צריך להתגבר עליהם, ולשבר אותם על-ידי גדל החשק אל האמת, ומחמת זה שגבה מעלתו כל-כך וכו', וכעין שגלה לנו רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קטו) על הפסוק (שמות כ, יח): "ויצמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים". כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם ממש, ודומם, צומח, חי, מדבר — הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אף השם יתברך מסתתר, כי "אל מסתתר בשפיר חביון, כי הוא השכל הנעלם מכל רעיון עילת העילות מכתר בכתר עליון" וכו', ועל-פן "העם (רב העולם) עומדים מרחוק, (אף) ומשה (סוד הדע"ת) (המקרבים אל הצדיק), נגש אל הערפל" (שהוא המניעות וההסתרות), וידוע אשר גם האלקים מסתתר, כי גם הטבע (גמטריה אלקיים) הוא השגחה פרטית, אף הוא בהעלם ובהסתתרו, משום "וירא אלקים את האור כי טוב" (בראשית א, ד), ודרשו חז"ל (תגינה יב.): כי טוב לגנוזו שלא ישתמשו בו הרשעים וכו'.

וצריך שתדע, אשר כל מה שעובר על האדם בין ברוחני ובין בגשמי, שנופל בכל פעם לעמק רע' ולמקומות מגנים ומגשמים, כל זה הוא בכלל המניעות והעכובים המסתירים אורו יתברך, והוא צריך להתגבר על כל אלו המניעות והעכובים, לשברם ולסלקם ולבטלם מעליו, ועל-ידי-זה יזכה למצא אותו יתברך. כגון — כשאחד נכשל, חס ושלום, באיזה חטא וירידה, והבעל-דבר מכניס בדעתו מחשבה של יאוש: "אתה רואה סוף כל סוף חטאת בחטא מגנה כזה, בודאי אין לך כבר שום תקנה" וכו', צריך שתדע, אשר זוהי המניעה וזה העכוב שגשלו לך מלמעלה, באפן שתסתור ממך אלקותו יתברך, ועל-פן מי שאינו יכול לשבר את המניעה והעכוב הזה, כגון הרשעים, על-פן אינם ראויים להשתמש באור הגנוז הזה, מה שאין פן כל הצדיקים ואנשי הצדיק, הם יודעים שאף בתקף הירידה ובתקף הקטנות, גם שם מסתתר בורא כל העולמים, ועל-פן

אף שְׁכָבָר נִשְׁלַתִּי עִכְשָׁו בְּמָה שֶׁנִּכְשַׁלְתִּי, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי מֵאֲמִין, שְׁגַם מִשֶּׁם אֲנִי יָכוֹל לְצֹאת, וְגַם מִשֶּׁם אֲנִי יָכוֹל לְדַבֵּק אֶת עֲצָמֵי אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ יְהִיֶּה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, וְעַל-יְדֵי הַדַּעַת הַזֶּה — זֹכָה, שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ מֶלֶךְ עֲלִיּוֹן בְּהֶאֱרָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה, כִּי דִיקָא בְּמִקְוֵמוֹת הָאֱלֹהִים, שֶׁם גְּנוּזִים תּוֹרָה וְסוּדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים, אֲשֶׁר לֹא יִכִּילִם הַרְעִיּוֹן (עִין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נו), וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל (בְּרֵכוֹת ל"ד): בְּמִקְוֵם שֶׁבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, שֶׁם צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם יָכוּלִים לְעַמֵּד, כִּי הֵם בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה יָרְדוּ בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם לְעַמֵּק הַחֹשֶׁף, מִקְוֵם שֶׁנִּפְּלוּ וְנִשְׁבְּרוּ הָאוֹתִיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְעַתָּה הֵם זֹכִים לְלַכְדֵּן וְלַהֲעֵלוֹתָן אֶל שָׁרֵשׁ הָעֲלִיּוֹן וְכוּ'. וְכֵן צְרִיךְ לִידַע אֲשֶׁר כָּל מֵינֵי דְחוּיִים שֶׁשׁוּמְעִים מִבְּנֵי-אָדָם, הֵם גַּם-כֵּן בְּכָלל הַמְּנִיעוֹת וְהַדְּחוּיִים שְׁרוּצִים לְדַחֲוֹתוֹ וְלִרְחֹקוֹ וְלִסְלִקוֹ מִהֶאֱרַת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן פ'): בְּנֵי-אָדָם יֵשׁ לָהֶם כַּח לְמַנַּע וְלַהֲסִית אֶת הָאָדָם, וְלִרְחֹקוֹ מֵעֲבוּדַת הַבּוֹרָא יוֹתֵר מִהַיִּצָּר הַרַע, כִּי הַיִּצָּר הַרַע אֵינּוּ יָכוֹל רַק כְּפִי אוֹתוֹ הָעוֹלָם וְאוֹתָהּ הַבְּחִינָה שֶׁהָאָדָם נִמְצָא שָׁם, אֲבָל הָאָדָם כָּלוּל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וּמְכַל הַמַּדְרָגוֹת, וְעַל-כֵּן יָכוֹל לַהֲסִית וְלַהֲפִיל יוֹתֵר מִהַיִּצָּר הַרַע וְכוּ'; וְעַל-כֵּן כְּשִׁזְכָּה הָאָדָם לַהֲתוֹדַע מִהַצְדִּיק הָאֱמֵת, וְהוּא פּוֹתַח אֶת עֵינָיו (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ס"ז) לְרֹאוֹת עַל עֲצָמוֹ אִיךָ הוּא, וּבְמָה מְבַלָּה יָמָיו וְשָׁנוּתָיו, וְנִפְתַּח שְׁכָלוֹ בְּהַשְׁגַּת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בַּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, עַל-כֵּן אִזּוֹ נִפְתַּח הַפֶּה לְדַבֵּר אֱלֹהֵי כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, מֵאַחַר שֶׁאֵין בַּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ גִדְּל הָאֲזַהְרָה שֶׁהַזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל — לַהֲיֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶף שִׁישׁ עַל זֶה כָּל מֵינֵי כְּבוֹדוֹת וְכוּ', צְרִיךְ לִידַע שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הַמְּנִיעוֹת וְהַהֲסָתָרוֹת הַרוּצוֹת לַהֲסָתִירוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁר גַּם בְּתוֹךְ הַהֲסָתָרָה שֶׁם גְּנוּזָה חֵירוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

לְזֹאת, אֶהוּבִי, אַחֵי, הֵיִיִת שְׁזָכִיתָ לַהֲתוֹדַע מִזֶּה הָאוֹר, הָעֶקֶר לְהַכִּין כָּלִים. וּמוּבָא בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ל"ד), אֲשֶׁר הַתְּפִלָּה הִיא הִיא הַכָּלִי לְקַבֵּל כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת (שֶׁם, חֶלֶק ב', סִימָן

(קיא), שְׁתַּרְאָה לְקַבֵּעַ אֶת עֲצָמָהּ בְּקִבְעוֹת מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְבָרַח אֶלִּיו
 יִתְבַּרֵּךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבָהּ, וְלִבְקָשׁוֹ כָּל מַה שְּׁאֵתָהּ צָרִיךְ,
 וְאִם שֶׁבִתְחִלָּה יִהְיֶה הַדְּבָר קָשֶׁה וְכָבֵד עָלֶיךָ מְאֹד מְאֹד, תִּדְעַ שְׁזֶה
 מִסִּפְתַּת הָעֲנָנִים דְּמִכְסִּין עַל עֵינַיִן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה ג, מד): "סִפְתָּה
 בְּעָנָן לֵךְ", שְׁמֹשֶׁם בָּאָה הַשְּׂכָחָה (עֵין לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן ב'),
 שְׁשׂוֹכַח, חֵס וְשָׁלוֹם, מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַשֵּׁל מִתְפַּלֵּה,
 כִּי אִם הִיְתָה אֲמוּנָתוֹ מְזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָיו יִתְבַּרֵּךְ, בְּיָדָאֵי הִיְתָה
 מִתְחַזֵּק בְּזֶה, וְלֹא הִיְתָה מִתְרַשֵּׁל (שָׁם, סִמָּן סב), וְכִשְׁהָאָדָם זֹכֶה לְהִגִּיעַ
 לִיְדִיעָה זֹה, אֲשֶׁר כִּף הוֹלֵךְ, וּמִתְגַּלֶּה הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ אֶל הָאָדָם דִּיקָא
 עַל־יְדֵי עָנָן שֶׁהוּא הַסְתַּרְהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים צט, ז): "בְּעֲמוּד עָנָן
 יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם" וְגו', אֲזַ אֵין שׁוֹם דְּבָר וּמְנִיעָה שֵׁי־סִתְרוּ מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ, וְאִם שֶׁחֲשָׁף לוֹ עֲדִין, צָרִיךְ שִׁידַע, שֶׁבְּיָדָאֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ
 אֲתִי, עֲמִי וְאַצְלִי, אִם שֶׁבְּמִקּוֹמֵי רַבּוּ הַלְבוּשִׁים (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק
 א', סִמָּן לג), וְעַבְדִּיתִי הִיא לְהִסִּיר אֶת הַלְבוּשִׁים וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת
 (בְּרֵאשִׁית ט, יג): "אֶת קִשְׁתִּי נִתְתִּי בְּעָנָן וְהִיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין
 הָאָרֶץ, וְהִיְתָה בְּעֲנַנֵי עָנָן עַל הָאָרֶץ, וְנִרְאָתָה הַקִּשֶׁת בְּעָנָן" וְגו'. וּמוּכָא
 בְּלְקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִמָּן פג), אֲשֶׁר קִשֶׁת הִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה.
 וְעֵין שָׁם (חֶלֶק א', סִמָּן ב') מְדַבְּרֵי חַו"ל: חֲרָבִי וְקִשְׁתִּי — זֶה תְּפִלָּה
 וּבְקִשָּׁה, הֵינּוּ כִּי כָל עָנָן הַתְּגַלּוֹת הַתְּפִלָּה הוּא מְסַבֵּב עִם מְנִיעוֹת,
 וְזֶה גַם מַה שֶׁנִּטְבַּע בְּאָדָם, שֶׁדִּיקָא כְּשֶׁהוּא בְּעַת צָרָה וְחֲשָׁף, שֶׁכָּל זֶה
 בְּכָלֵל עָנָן, אֲזַ מִתְחִיל לְהִזְפִּיר לְעֲצָמוֹ אֶת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ; עַל־כֵּן מַה
 טוֹב וּמַה נְּעִים לְבָרַח בְּכָל פַּעַם אֶלִּיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלֹא לְחַפּוֹת כְּשִׂיְהִיָּה
 מְסַבֵּב בְּעֲנָנִים שְׁחוּרִים, חֵס וְשָׁלוֹם, רַק תְּכַף־וּמִיד יְבָרַח אֶלִּיו יִתְבַּרֵּךְ,
 וְאִם שֵׁישׁ עַל זֶה כְּבִדּוֹת, יִדַע שֶׁהַכָּל עָנָן דְּמִכְסִּין עַל עֵינָא, וְעַל־כֵּן
 אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שָׁם, חֶלֶק ב', סִמָּן צג): לֹא בְּחִנָּם מְזַלְזָלִים בֵּי, הִיְתָה
 שֶׁכָּל עָנָנֵי הוּא תְּפִלָּה. וְחַו"ל אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית ו): "כָּרָם זֹלַת לְבַגְי־אָדָם"
 (תְּהִלִּים יב, ט) — אֵלוּ דְּבָרִים שְׁעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְגֵי־אָדָם
 מְזַלְזָלִים בָּהֶם, וּמֵאֵי נִיְהוּ? תְּפִלָּה. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְדַעַת וּלְהִתְבּוֹנֵן
 שֶׁדִּיקָא בְּמִקּוֹמוֹ, גַּם שָׁם יְכוּלִים לְמַצֵּא אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְזֶה שְׁאֲנֵי רוּאָה
 שְׁאֲנֵי נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בְּחֲשָׁכוֹת גְּדוּלָה וּבְהַסְתַּרוֹת יוֹתֵר גְּדוּלִים, צָרִיךְ

שְׂאֵדַע שְׂפָךְ הוּא יִתְבָּרַךְ מִתְגַּלֶּה אֵלַי, מִתּוֹךְ אֵלוֹ הִירִידוֹת דִּיקָא, וְאֲנִי צָרִיךְ רַק לִפְתּוֹחַ אֶת פִּי וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ מִשָּׁם, מִמְּקוֹם שְׂאֲנִי שָׁם.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת יט, ט): "הִנֵּה אֲנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעֵב הָעֲנָן" וְגו', כִּי דִיקָא בְּאִפְּן כְּזֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְגַּלֶּה לְכָל אֶחָד כְּפִי שְׂרֵשׁוּ וְכִפֵּי הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בּוֹ, וְזֶה בְּחִינַת (יחזקאל לב, ז): "שְׁמֶשׁ בְּעֲנָן אֲכַסְנוּ"; וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִמָּן א'), כִּי הַשְּׁמֶשׁ שֶׁהִיא הָאוֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, הִיא אוֹר גְּדוֹל וְנוֹרָא, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיגוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצְּמֻצוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבוּשׁ, בְּחִינַת עֲנָן, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (איוב לח, ט): "בְּשׂוּמֵי עֲנָן לְבָשׁוּ" וְגו', וּבְלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִמָּן ל) אֵיתָא: הַשְּׂגַת אֱלֹקוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיג, כִּי אִם עַל-יְדֵי צְמֻצוּמִים רַבִּים. וְשְׁמֵעָתִי פַּעַם אַחַת מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַפְּרוּשׁ שֶׁהוּא הַשְּׂגַת אֱלֹקוֹת מִשְׁיג וַיִּין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ קָעַן מְעַן נִישַׁט נָאֵר דּוֹרְךָ צְמֻצוּמִים רַבִּים עַס דְּאֶרְךָ אֲסַאף אֵיבְעֵר גִּיִּין אוּיף דְּעַם מְעַנְטְשֵׁי, וְדַבְרֵי פִי חֲכָם חֵן. וְאֶצֶּל כָּל הָעוֹלָם הוּא הַהַפּוּךְ לְגַמְרֵי, כָּל מַה שְׂעוֹבֵר עָלָיו, נִפְסַק אֶצְלוֹ — "אֲנִי כָּבֵר לֹא אֶהְיֶה אִישׁ כְּפֶשֶׁר וְצָדִיק כָּכֵל הַצְּדִיקִים, כִּי אֲנִי בְּעֶצְמִי רוֹאֶה מַה שְׂעוֹבֵר עָלַי, וּבְכָל פַּעַם עֲנָן וְעַרְפֶּל סְבִיבֵנִי", עַל-כֵּן בּוֹרַח וּלְבַסוּף נִתְרַחַק לְגַמְרֵי מִשְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, עַד שֶׁעַל-פִּי-רַב הָעוֹלָם נִתְרַחַקִּים לְגַמְרֵי מִקְּדוּשַׁת הַיְּהוּדוֹת, וְגַם אוֹתָם שְׁנִשְׂאָרוֹ בִּיְהוּדוֹת, הַכֹּל הוּא בְּקִרְיוֹת כְּמֻצוֹת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָה (יִשְׁעִיָּה כט, יג), וְתַמִּיד חוֹשְׁבִים אִמְהַל אִיזו גִּיּוּעַן צְדִיקִים וְכוּ' וְלֹא עֲכָשׁוּ וְכוּ' יַעֲנֵר אִיזו גִּיּוּעַן אֶ צְדִיק וְכוּ', אֲבָל מִעֲצָמוֹ מֵאֵן דְּכַר שְׁמִיָּהּ וְכוּ', אֲשֶׁר בְּאֵמַת אֵינוֹ כֵּן, כִּי "וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים", וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת נִקְרָא צְדִיק (עַיִן לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן כג), וּמִשָּׁה רַבִּינוּ מְלַבֵּשׁ בּוֹ (עַיִן שָׁם, חֶלֶק ב', סִמָּן: כו, עב) וּמִי שְׁיָכוֹל לְגַלוֹת זֹאת לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שְׁיִזְכֶּה לִידַע מִכְּחוּ, הוּא הוּא הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי מִיְּחִידֵי הַדּוֹרוֹת; וְזֶה כָּל הַמְּרָאָה הַנוֹרָא וְנִפְלָא שְׂרָאָה יִחְזַקָּאל דִּיקָא עַל-יְדֵי שְׁהַקְּדִימוֹ (יחזקאל א, ד): "וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה

ב) לְהַשְׁיג אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵי אֶפְשָׁר רַק עַל-יְדֵי צְמֻצוּמִים, צָרִיךְ הַרְבֵּה לְעִבֵר עַל הָאֲדָם.
ג) פַּעַם הָיוּ צְדִיקִים וְלֹא עֲכָשׁוּ וְכוּ', הַהוּא הִיָּה צְדִיק, אֲבָל מִעֲצָמוֹ מִי הִזְכִּיר שְׁמוֹ.

בָּאָה מִן הַצִּפּוֹן עָנַן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנִגְהָ לּוֹ סָבִיב, וּמִתּוֹכָהּ
 כְּעֵין הַחֶשְׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, וְאֵיתָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן פב),
 אֲשֶׁר הֵן שְׁלֹשׁ קְלָפוֹת וְקְלַפַּת נִגְהָ, אֲשֶׁר מְשֵׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַחֲרָפוֹת
 וְהַבְּזִיוֹנוֹת וְהַצָּרוֹת לְאָדָם וְכוּ'. הֵינּוּ כַּנ"ל, כִּי דִיקָא כְּשֶׁעוֹבֵר עַל
 הָאָדָם מֵה שְׁעוֹבֵר מֵאלוֹ הַשְּׁלֹשׁ קְלָפוֹת, וּבַפְּרָטִיּוֹת מְקַלְפֶת נִגְהָ אוּן
 עַר דְּעִרְהָאֵלֵט זִיף, אַז זּוֹכָה שְׂיִתְגַּלֶּה לּוֹ כָּל הַמְרָאָה הַנִּפְלְאָה וְכוּ'.

וְדַע שְׁעֲנִין זֶה הוּא אֲצֵל כָּל אֶחָד בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת שְׁעוֹבֵר עָלָיו
 מֵה שְׁעוֹבֵר כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתּוֹ וְעֲנִינּוֹ בְּחֻשְׁכוֹת וּבְקִטְנוּת, בְּדִינִים
 וּבְצִמְצוּמִים, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְחֻזַּק אֶת עֲצָמוֹ, אַז זּוֹכָה שְׂיֵאִיר
 עָלָיו מֶלֶךְ עָלְיוֹן בְּהָאָרֶה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, וְכָל מֵה שְׂמַחְרָפִין וּמְגַדְפִין
 אוֹתוֹ וּמְחַלְשִׁין דְּעָתוֹ בִּירִידוֹת וּנְפִילוֹת, וְנִכְשָׁל, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּכָל
 מִינֵי חֻטָּאִים וְעוֹנוֹת וּפְגָמִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינּוּ
 מִתְיָאֵשׁ אוּן עַר דְּעַר הָאֵלֵט זִיף, אַז נִתְגַּלִּים לְפָנָיו אוֹרוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ',
 אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעַר וְלִסְפָּר וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַהִתְגַּלוּת שְׁנִתְגַּלֶּה הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ אֶל אַבְרָהָם, "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'" בְּאֵלּוֹנֵי מְמָרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח
 הָאֵהָל כְּחֵם הַיּוֹם", (וְהַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית וְשִׁיכָת לְכָל אֶחָד בַּפְּרָטִי
 פְּרָטִיּוֹת כְּפִדּוּעַ), וּפְרַשׁ מוֹהַר"ן ת"ו"ל (לִקוּטֵי-הִלְכוֹת, אִישׁוֹת, הִלְכָה ד'):
 "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'" — הַתְּגַלוּת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּגַלוֹת, כִּי
 אִם עַל-יְדֵי אֵלּוֹנֵי מְמָרָא, הֵינּוּ שְׁנִכְנָסִין קָדָם בְּהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת (כִּי
 מְמָרָא לְשׁוֹן תְּמוּרָה), וְזֶה ב' [שְׁנֵי] אֵילָנֵי — אֵילָנָא דְּחַיִּי וְאֵילָנָא
 דְּמוֹתָא, שְׁהָאָדָם צָרִיף לְבָרְרָם, וְזֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן שֶׁל הָאָדָם, שְׁרוּאָה
 שְׁהַסְטָרָא אַחְרָא מִתְּפַשְׁטָת עָלָיו, וְהוּא מְעַרְב עִם מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת
 וְהַרְהוּרִים רְעִים, וְנוֹפֵל בְּכָל פַּעַם לְעַמְק ר"ע יוֹתֵר, וְהַהִתְגַּבְרוּת שֶׁל
 הִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת מִתְּגַבְּרִים עָלָיו, וְרוּצִים בְּכָל פַּעַם לְדַחּוֹתוֹ מִשְׁעָרֵי
 הַקִּדְשָׁה, וְהוּא מִתְּגַבֵּר וּמִתְאַמֵּץ וּמִזְדַּרְזוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, וְאֵף שְׁבִין כֶּף הוּא עֲדִין יוֹשֵׁב מִבְּחוּץ לְגַמְרֵי, כִּי חֲשׂוֹךְ בְּעָדוֹ,
 וְאֵינּוּ מְרַגֵּישׁ שׁוֹם קִדְשָׁה וְדַעַת, וְאֵדְרָבָה הַהִתְגַּבְרוּת הִיא עוֹד יוֹתֵר,

(ד) והוא מחזיק מצמד.

(ה) 'אילני' משמע לשון רבים, וזה מרמז על שני האילנות — אילן החיים ואילן המות.

וחם היום בתאוות ונהרהורים רעים, רחמנא לצלן, בוֹעַר בוֹ כְּתַנּוּר אֵשׁ, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מִתְגַּבֵּר בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים — "יְהִי אִיךְ שְׂיִהְיֶה, אֶף שְׁנֵטְמֵאֲתִי כְּכֹר כָּל-כֶּף בְּפִגְמֵי הַבְּרִית, וְאֶף שְׁעֲדִין גַּם עֲתָה עוֹבֵר עָלַי מֵהַ שְׁעוֹבֵר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יְהִי אִיךְ שְׂיִהְיֶה אֶת מְקוֹמִי לֹא אֲנִיחַ", אֹז דִּיקָא עַל-יְדֵי גְדֹל הָעֵקֶשְׁנוֹת הַזֹּו לְהַפֵּךְ הָאֵילָנָא דְמוֹתָא, שְׁהוּא בְּחִינַת כָּל הַדְּחוּיִים וְהַפְּתוּיִים לְרַחֲקוֹ וּלְגַרְשׁוֹ וְכוּ', אֹז זוֹכָה לְהַתְּגַלּוֹת אֵילָנָא דְחַיִּי, וְזוֹכָה לְהַתְּגַלּוֹת מְלֶךְ עָלְיוֹן בְּהֶאֱרָה נִפְלְאָה, וּמִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׂכִינְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וְהַעֲקֵר תְּלוּי כְּפִי גְדֹל הָעֵקֶשְׁנוֹת שְׂיִשׁ לוֹ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִצְעֵק אִי"ה מְקוֹמוֹ כְּבוֹדוֹ, שְׁאֹז עַל-יְדֵי-זֶה עוֹלָה אֶל תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יב), כִּי עַל-יְדֵי הַחֲפוּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, נִתְּגַלָּה אֵלָיו הַמְּאָמֵר הַסְּתוּם, אֲשֶׁר מִשָּׁם מְקַבְּלִים חֵיוֹת כָּל הַהֶסְתָּרוֹת וְכוּ'. וְזֶה שְׂאִיתָא (בְּסִפּוֹר אֲמַרֵי נַעֲם עַל הַתּוֹרָה): "הִנֵּי הָאֵל בְּאֵלֵי מִמְּרָא" (בְּרֵאשִׁית יח, א), סוֹפֵי תְּבוּת: אִי"ה, וְכַנְ"ל — בְּזֶה שְׁהָאֲדָם חֲזַק בְּדַעְתּוֹ בְּהֶסְתָּרָה שְׂבִתּוֹף הַסְּתָרָה, וְאֶף שְׁחַם הַיּוֹם — אֵשׁ הַתְּאוֹת בּוֹעֵרֶת בוֹ, הוּא אֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ, רַק שׁוֹאֵל וּמִבְּקֵשׁ: "אִי"ה מְקוֹמֶךָ יִתְבָּרֵךְ", אֹז דִּיקָא סוֹף כָּל סוֹף יִזְכָּה לְהַתְּגַלּוֹת נִפְלְאָה, וְיִזְכָּה לְטִיֵּל בְּפִרְצוֹף כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ' וְכוּ'.

וְעַקֵּר הַנְּסִיּוֹן הוּא בְּשַׁעָה שְׁהָאֲדָם עֲדִין מְסַבֵּב בְּקִטְנוֹת וּבְדַחְקוֹת, וְיִשׁ לוֹ חֲלִישׁוֹת גְּדוֹלָה, וּמִצְעָרִים אוֹתוֹ, וְהוּא שׁוֹתֵק, וְאֹז בָּא עַל יְדֵי שְׂבָרוֹן לְבוֹ אֶל בְּטוּל בְּאַמְתּוֹ.

וְהִנֵּה בְּמִדְרָשׁ אִיתָא (בְּרֵאשִׁית רַבָּה מַח, ז): "וְהוּא יוֹשֵׁב פְּתַח הָאֵהָל כְּחוֹם הַיּוֹם" (בְּרֵאשִׁית יח, א), רַבִּי בְּרַכְיָה מְשׁוּם רַבִּי לְוִי אָמַר: 'יֹשֵׁב' כְּתִיב, בְּקֵשׁ לְעַמּוֹד, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: שֵׁב אִתָּה סִימָן לְבָנֶיךָ, מֵהַ אִתָּה יוֹשֵׁב וְשִׂכְנָה עוֹמְדָת, כֶּף בְּנִיךָ יוֹשְׁבִין, וְשִׂכְנָה עוֹמְדָת עַל גְּבֻז, כְּשִׁישְׂרָאֵל נִכְנְסִים לְבֵתִי כְּנִסְיוֹת וּלְבֵתִי מְדַרְשׁוֹת וְקוֹרִין קְרִיאַת שְׁמַע, וְהֵן יוֹשְׁבִין לְכְבוֹדוֹ וְכוּ'. וְהוּא רְמָז וּלְמוֹד נִפְלָא מְגַדֵּל מַעֲלַת

הַזֹּכֶה לְהִיּוֹת שָׂכֵן טוֹב לְאַנְשֵׁי אֲמֶת, וְלִהְיוֹתוֹפֵף בְּצַל קוֹרְתָן, וְלִכְבִּי לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם מוֹנֵעַ וּמַעֲכֹב מְאִילוֹ לְצִים וְכוּ', הַרוֹצִים לְגַרְשׁוֹ מֵאֶהֱלֵה הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, רַק נִכְנָס לְבִתִּי מִדְּרָשׁוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, וְקוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא לְמוֹד הָאֲמוּנָה שְׁלוֹמֵד שָׁם, כִּי הַצַּדִּיק הָאֲמֵת לֹמֵד עִם אֲנָשָׁיו אֲמוּנָה (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה'), וְאַף שִׁיתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ הַבַּעַל-דְּבָר בְּמִי שִׁיתְלַבֵּשׁ אֵין אֵיין גְּרוּיסְעֵן מְעֻנְטֵשׁ וְאוֹס טְרַאגֵט אֵיין גְּרוּיסֵן בּוֹיִם וְכוּ' (עֵינִי סְפוּרִי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה א'), וְיִרְצֶה לְדַחֲתוֹ, מְעַן הָאֵט דִּיךְ אֵיין נֶאֱרִישְׁקִיט אֵיין-גִּירְעֵדֵט קְעֵר זִיךְ צוֹרִיק עֵס אִיז נִישְׁט פֶּאָר דִּיר, עֵינִי שָׁם, אַף-עַל-פִּי-כֵן יִשִּׁיב: עֵס אִיז בּוֹדַאי יֵא דֵא"ח, וְיִשְׂאָר לִישִׁיב, עֵר וְעֵט בְּלִיבֵן זִיבֵן בְּאֶהֱלֵה הַצַּדִּיקֵט, אַז יִזְכֶּה עַל-יְדֵי תַקָּף עַקְשָׁנוֹתוֹ, שֶׁהַשְׂכִּינָה תִשְׁרָה עָלָיו.

חֲמִדַת לְכַבִּי! הִיָּה רְאוּי לְהֶאֱרִיךְ לָךְ מְרַב אֶהְבֵּתִי אֵלֶיךָ, אֶהְבֵּה שְׂאִינָה תְלוּיָה בְּדָבָר, אַף טְרֵדוֹתֵי רַבּוֹ מְאֹד, וְגַם אֶת זֶה כְּתַבְתִּי בְּרַבּוֹ בְּדָרְךָ, בְּלִי יִשׁוּב הַדַּעַת, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד. תִּרְאֶה לְעֵינֵי בְּכָל הַמְרָאָה מְקוֹמוֹת שְׂצִינְתִי לָךְ לְעֵינֵי בְּלִקוּטִי-מוֹהַר"ן, וְתַבִּינוּ הַיֵּטֵב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֵךְ...

תִּרְאֶה אֶת הַמְּכַתֵּב לְאַחֶיךָ וְל... גְּרוֹ יֵאִיר.

תִּשָּׂא

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּרָא ה'תשל"ג.

- (ו) הַבַּעַל-דְּבָר מִתְלַבֵּשׁ בְּאָדָם עֵנֶק (גְּדוּל) שְׁנוּשָׂא עֵץ גְּדוּל.
 (ז) הַשִּׂיאוֹ אֶת לְבָב בְּדָבָר שְׁטוּת, חֲזוֹר לְאַחֲרֶיךָ, זֶה לֹא בְּשִׁכְלֶךָ.
 (ח) זֶה בּוֹדַאי בֵּן נִמְצָא.
 (ט) הוּא יִשְׂאָר לְשִׁבְתָּ בְּאֶהֱלֵה הַצַּדִּיק.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂגוּ אֶל אֶהוּבִי, אָחִי וְרַעֲי הַיָּקָר, הַאֲבִיר הַצְּמוּד
בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַרוּצָה לְשִׁתּוֹת מִמִּי הַנִּחָל הַנוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יָאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

הִנֵּה מֵאֵת ה' הִיִּתָּה זֹאת, שְׁפַתְכִּי לִךְ כְּכָר שְׁנֵי מִכְתָּבֵי תְּשׁוּבָה
עַל מִכְתָּבֶיךָ, אֵף לְדַאֲבוּנֵי הָרַב אֲבָדָה מִמֶּנִּי הַכְּתֹכֶת שְׁלֶךְ, וְחַפְשִׁיתִּיהָ
וְלֹא מְצִאתִיהָ, וְהִיִּתָּה לִי עֲגַמַת נֶפֶשׁ גְּדוּלָה מְאֹד, וְאֶתְמוּל בְּלִילָה
מְצִאתִיהָ בְּדַרְךְ פְּלֵא, עַל-כֵּן אִמְרָתִי אֲרוּצָה דְּבָרֵי אֵלֶיךָ עַל-כָּל-פָּנִים
עֹשֶׂה.

חֲמַדַּת לְבָבִי ! אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֲלַקְנוּ וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁזָכִינוּ
לְהַתְּנִיעַ מְאוּר גְּנוּז פְּזָה, אוֹר הָאוֹרוֹת, אוֹר הַמְּאִיר לָנוּ בְּחַשְׁכוֹתֵנוּ,
אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, אֲשֶׁר יִתְגַּלֶּה בְּקִרְוֹב לְכָל הָעוֹלָם. טוֹב לְהוֹדוֹת
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִם קִטְנֵי עַרְךָ כְּמִנּוּ, עִם
רְחוּקִים כְּמִנּוּ וְכו'.

וְהִנֵּה גְלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הִיְסוּד וְעֵקֶר הַכָּל — "לְהִיּוֹת
תָּמִיד בְּשִׂמְחָה", וְלִהְפֹּךְ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי
עַל-יָדֵי שִׂמְחָה נִתְרַחֵב הַמַּחֲיָן, וְזוֹכִים לְיִשׁוּב הַדַּעַת, וְלִזְכוֹר בְּעִלְמָא
דְּאֵתִי, וְהֵן אֵמֶת שְׁזוּהִי עֲבוּדָה קְשָׁה מְאֹד יוֹתֵר מֵהַכָּל — לְהִיּוֹת
תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, מְרַבּוּי הַצְּרוּת וְהַבְּלוּלִים, הַמְּנִיעוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת
שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בְּפִרְטֵי פִּרְטִיּוֹת בְּכִמָּה וְכִמָּה אֲפָנִים, לְכָל
אֶחָד כְּפִי מַצְבוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ. וְכִמּוֹ שֶׁאִמַר פֶּעַם מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: "אִז אֵיךְ
וְיִיִס שׁוֹיִן יָא אֵלֶיךָ דְרִיִּט עַר מִיט מִיר אוּיף אֵיִן אַנְדֶּעֶרן אַפֶּן"א,
כִּי "אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד" (אִיּוֹב ה, ז), וְאִי אֲפָשָׁר לְהַנְצִיל מִזֶּה, וְאֵף
אִם יוֹדֵעַ זֹאת, וְיִכּוֹל לְהַשְׁמֵר מֵהַסְמֵ"ךְ-מ"ם הַרוּדֵף אַחֲרָיו לְלַכְדוֹ
בְּעֲצָבוֹת וּבְמִרְרוֹת, אִזִּי בָּא אֵלָיו בְּעִנְיָן כְּזֶה אֲשֶׁר אֵינוֹ עוֹלָה עַל
דַּעַתוֹ, וְעַל-כֵּן אִי אֲפָשָׁר לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ, כִּי אִם עַל-יָדֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת,

(א) כְּשֶׁאֵנִי יוֹדֵעַ כְּכָר הַכָּל, אִז הוּא מְסוּבָב אוֹתִי בְּאֶפֶן אַחֵר. [הֵינּוּ כְּשֶׁאֵנִי כְּכָר עֲמַדְתִּי עַל דְּרָךְ
פְּתוּיֹ שֶׁל הַכַּעַל-דְּבָר, וְכְּכָר יוֹדֵעַ לְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ, אִז הוּא מְסוּבָב בְּאֶפֶן אַחֵר].

רפכ אָשֶׁר תִּשֶׁה בְּנֹחַל

שְׁהוּא "בְּרִית מְלַח עוֹלָם" (בַּמְדָּבָר יח, יט), (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כג) שְׁהוּא מִמְתִּיק מְרִירוּתָא דְהָאֵי עֲלֵמָא^ב, וְהוּא הָאוּר הַגְּנוּז שֵׁישׁ בְּתוֹרָה, כִּי בְּתוֹרָה יֵשׁ שְׁנֵי כַחוֹת (יוֹמָא עב:), זָכָה — נְעֻשִׁית לוֹ סַם חַיִּים, לֹא זָכָה — נְעֻשִׁית לוֹ סַם הַמָּוֶת, חַס וְשְׁלוֹם, וְלִזְכוּת שְׁיָהִיָּה לוֹ סַם חַיִּים, זֶה לֹא זוֹכִים, כִּי אִם עַל-יְדֵי דְעֵת הַצְּדִיק הָאֵמֶת. וְעַל-כֵּן רוֹאִים, שְׁמִי שְׁמֻסְתָּכֵל בְּעֵינֵי שְׁלֵ אֵמֶת, שְׂאָף שֵׁישׁ שְׁלוֹמֵדִים תוֹרָה, שְׁהוּא עֶקֶר הַתְּכַלִּית, אָף מֵאַחַר שְׂאִין לָהֶם הַדְּעֵת הָאֵמֶת שְׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, עַל-יְדֵי-זֶה עוֹבְרָת עֲלֵיהֶם מְרִירוּת דְמְרִירוּת, וּמָר לָהֶם מְאֹד, וְאִין שׁוּם בְּרִיָּה שְׁתַּדַּע מְזֶה, כְּמוֹ שְׁכָל אֶחָד מֵאלוֹ הַרְחוּקִים לְגַמְרֵי מֵהַתוֹרָה, עֲלֵיהֶם עוֹבֵר בְּכָל יוֹם מִמֶּשׁ שְׁבַעָה מְדוּרֵי גִיהֶנוֹם, כִּי מֵאַחַר שְׁרְחוּקִים לְגַמְרֵי מֵהַתוֹרָה, וְעַל-כֵּן עוֹשִׂים פְּעֻלוֹת אֵיף לְגַרְשׁ אֶת הַמְרִירוּת, שְׁזֶהוּ כָּלֵל דְבָרֵי הַשְּׁגָעוֹן שֵׁישׁ בְּעוֹלָם, וְהַכֵּל כְּדֵי לְגַרְשׁ אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, לְכָל יְרַגִּישׁוּ אֶת הַמְרִירוּת, וּבְכֹאֵמֶת אִין זֶה שׁוּה כְּלוּם, כִּי תַכְף-וּמְיָד עוֹבֵר וְחוֹזֶרֶת הַמְרִירוּת, כִּיְדוּעַ דְבָר זֶה לְכָל הַבְּקִיאִים בְּמָה שְׁנַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם, וְהוּא חֲסֵד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁהֵם טְרוּדִים בְּפִרְנָסָתָם, כִּי אִם לֹאוּ, הֵיוּ מְשַׁתְּגָעִים לְגַמְרֵי, רַחֲמֵנָא לְצֻלָּן, מְרַב הַמְרִירוּת שֵׁישׁ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְכָף חַיִּים "מֵיט פֶּאֶר-טְרִיבֵן דִּי טִייעֶרַע צִיט"ג. וּכְבָר אָמַר ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל (בְּעַל מַחְבֵּר סֵפֶר בְּאוּר הַלְקוּטִים): דִּי וְעֵלֵט אִיזוּ צוּגְעֵגְלִיכֶען צוּ אִיין גֵּאל וְוֵאס אִיז אַרוּם גַּעֲשְׁמִירְט מֵיט הָאֲנִיג און עֵס דֶּאכְט זײַף עֵס אִיז זִיס, וְאוֹמְרִים לוֹ: בֵּיִס נֶאָף אַבִּיסֵל וְוֵעֶסְטוּ שְׁפִירֵן דָּאס בִּיטְעֶרְקִיט"ד.

וְאֵיף זוֹכִים לְהַרְגִישׁ נְעִימוּת בְּחַיִּים וְשִׁמְחָה בְּכָל עֵת וְרַגְעַ? עַל-יְדֵי בֵּן הַשְּׁמֻחָה, שְׁהוּא מְנַחֵם הַכֵּל וּמְשַׁמֵּחַ הַכֵּל (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'); אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְחֵתוֹר וְלְחֶפֶר בְּבֶאֱר מַיִם חַיִּים, שְׁהֵם תוֹרַת הַנֹּחַל הַעֲלִיּוֹן, הַנוֹבֵעַ בּוּ מְקוֹרוֹת הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה מִשְׁרֵשׁ שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ', אֲשֶׁר יָכוֹל לְהַחֲיוֹת וּלְשַׁמֵּחַ אֶת הַכֵּל, לְכָל הַחֲפָצִים בְּאֵמֶת בְּתַמִּימוּת וּבְכַפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה; עַל-כֵּן אֶהוּבֵי,

(ב) שְׁהוּא מִמְתִּיק אֶת הַמְרִירוּת שְׁל הָעוֹלָם הַזֶּה.

(ג) ב"לְגַרְשׁ" אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר.

(ד) הָעוֹלָם הַזֶּה נִדְמָה לְמַרְהָ שְׁמְרוּחָה בְּדָבָשׁ, וְאוֹמְרִים לוֹ, תִּנְגַּס עוֹד קֶצֶת, וְתַרְגִּישׁ אֶת הַמְרִירוּת.

אַחֵי, חֹזֵק מְאֹד מְאֹד לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ לְחַפֵּשׂ בֵּין הָאוֹצְרוֹת שֶׁלָּנוּ, נִישְׁטֵעֵרֵן אִין הַיִּלְיִגְעֵן רַבִּינ'ס סְפָרִים^ה אַחַר הַעֲצוֹת הַיְקָרוֹת, אֵיף לְהַצִּיל נַפְשֵׁךְ מִשַּׁחַת וְכוּ'. וְאִז תְּבוֹא בְּשִׂמְחָה לְהִתְנַעַד יַחַד עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים בְּלֵיל רַבִּיעִי, שְׁאַנּוּ לִוְמָדִים בְּצוֹתָא דְבָרֵי רַבְּנּוּ ו"ל, וְכִבֵּר אָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל: וְוַאס מִיר שְׁמוֹעֵסֶען אַרוֹם אַ פֶּרְאַסְטֵן מִטּוֹוּאָה וְוַעלֵן אַנְדֶּרֶע צַדִּיקִים, נִישְׁט זִזְכָּה זַיִן אִין גַּן־עֵדֶן.

וְהַעֲקֵר תְּרַאֶה לְקַבֵּעַ עֲצָמֶךָ מִחֲדָשׁ בְּעִבּוּדַת הַהִתְבוּדוֹת, לְשִׁיחַ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כְּבִיכּוֹל עוֹמֵד וּמְחַכֶּה לְשִׁיחַתְךָ, וְאַתָּה גוֹרֵם שְׁעִשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה וְכוּ', וְכֵן תִּתְמַד בְּשִׁלְחַן עָרוּף, אֲשֶׁר מְאֹד הַזְהִיר עַל זֶה רַבְּנּוּ ו"ל, יוֹתֵר מִכָּל הַלְמוּדִים, וְתִרְבֶּה בְּצַדִּיקָה כְּפִי כְתוּב, וּבִפְרָט עַל הַדְּפֻסַּת וְהַתְּפִשְׁטוֹת דְּבָרֵי הַנִּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, אֲשֶׁר אִין עוֹד צַדִּיקָה גְּדוֹלָה מְזוּ, כִּי הוּא בְּכָלֵל מְזַכֵּי הָרַבִּים, אֲשֶׁר עַל־יַדֵּי־זֶה יִזְכָּה שְׁלֵא יִהְיֶה חֲטָא בָּא עַל יָדוֹ.

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְשִׂמְחָה עוֹד יַחַד, וְנִרְקַד מְרַב שְׂמִיחָה יַחַד, עַל נַעַם גּוֹרְלָנוּ וִירוּשָׁתָנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

תּשׁוּ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וִירָא ה'תשל"ג.

מִרְחוֹק אֶקְרָא לְשִׁלּוּם אֶל אֲהוּבֵי, חֲבִיבֵי, הַבְּחוּר הַיְקָר, הַרוּצָה לְהַפְּנֵס אֶל תּוֹף שְׁעָרֵי הַקִּדְשָׁה, וְלִינֵק דְּבִשָּׁא וְחִלְכָּא מִהַנִּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

(ה) לְחַשְׁט בְּסִפְרֵי רַבְּנּוּ הַקִּדּוּשׁ.

(ו) מַה שְׁאַנּוּ מְשׁוֹחַחִים בְּיוֹם רַבִּיעִי פְּשוּט, צַדִּיקִים אַחֲרִים לֹא יִזְכוּ לְזֶה בְּגַן־עֵדֶן.

מִכְתָּבְךָ הֵיכָר אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה מְגַלֶּה אֶת פְּנִימִיּוֹת תְּשׁוּקַת לִבְךָ אֶל
הָאֵמֶת קִבְּלָתִי זֶה יוֹתֵר מִשְׁבּוּעַ, אֶף מְרַב טְרֵדוֹתִי, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים,
מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ וּמִדֵּי לַיְלָה בְּלַיְלָה בְּעֶסֶק הַרְבִּים, הוּא אֲשֶׁר עֲצָרְנִי
מִלְכַתֵּב לָךְ. וְתֹאמִין לִי שֶׁלֹּא הִסְחָתִי דַעֲתִי מִמְּךָ כָּלֵל כָּלֵל.

אָחִי הֵיכָר! בְּשַׁעַת קִבְּלַת הַתּוֹרָה, אֶף שֶׁהָיָה אַחֵר יִצְיֵאת מִצְרַיִם
וְהַתְּגַלוֹת הַנְּסִים וְשִׁדּוּד הַטְּבַע בְּמַכּוֹת וְעַל הַיָּם, וְאַחֲרֵיכֶּךָ הִלִּיכָה
בַּמִּדְבָּר, וְסִפְרוּ אֶת הַיָּמִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הִזְהִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאָמַר
(שְׁמוֹת יט, יב): "וְהַגְּבַלְתָּ אֶת הָעַם סְבִיב" וְגו' "אֵל יִהְרֶסוּ לְעֵלוֹת"
וְגו', כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַקִּדְשָׁה וְהַשְׁגַּת הַמַּחִין שֶׁהוּא דְבִקּוּת
בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִם עַל-יַדֵּי צְמָצוּם, וְלַחֲכוֹת הַרְבֵּה, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ ז"ל (יוֹמָא לַח:): הֵבֵא לְקִנּוּת אֶפְרָסִמוֹן, אוֹמְרִים לוֹ הַמֶּתֶן
וְכוּ, מִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁעֲדִין בְּמִצְרַיִם שֶׁהוּא מִצֵּר י"ם, וְעוֹבֵר עָלָיו מֵה
שֶׁעוֹבֵר, וְעֲדִין לֹא זָכָה לְצֵאת וְכוּ' וְכוּ', בּוֹדֵאי צָרִיךְ לְהִזְהַר מְאֹד
מְאֹד מִ"פֶּן יִהְרֶסוּן", וְצָרִיךְ לְחַקֵּר בְּעֵצְמוֹ, אוֹלֵי כָּל הַהִתְלַהְבוּת בָּאָה
לוֹ מִהַדְּמִים הַרוֹתְחִין בּוֹ. וְדַבֵּר זֶה נוֹהֵג עַל כָּל פָּרֵט וּפָרֵט, כִּי רְבוּי
הָאוֹר גָּרַם שְׁבִירַת הַפְּלִים לְגַמְרִי, וְנוֹפֵל וְנִתְקַרֵּר אַחֲרֵי-כֶּךָ לְגַמְרִי, חֵס
וְשְׁלוֹם, וּמֵאוּמָה לֹא יֵשֵׁא בְּעַמְלוֹ, וַיִּשְׁאֵר רַעַב וַיַּחֵף לְגַמְרִי בְּרוֹחַנִיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ'.

וְשִׁמְעָתִי מֵר' לְוִי יִצְחָק (נ"י) [ז"ל] (אֶחָד מְגִדוֹלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,
אֲשֶׁר כָּל הַשָּׂאֲרַת רַבְּנוּ ז"ל אֶצְלוֹ), שֶׁהִדְרִיךְ הָיָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּשַׁעַת
הַקְּבוּץ בְּאוֹמֵן, לֹא הִלְכוּ אֶף אֶחָד אֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, מְרַב הַפְּחַד
שֶׁהָיָה שׁוֹרָה אֶצְלֵ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, מִקְּדֻשַׁת הַיּוֹם הַנּוֹרָא
רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, (כִּי הִלְכוּ רַק בְּעֶרְב רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְלֹא בְּרֵאשׁ
הַשָּׁנָה), וּבְשָׁנִים הָאֲחֵרוֹנוֹת כְּשֶׁנִּתְקַרְבוּ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים בְּפוֹלִין, וְהֵם
הָיוּ מִמֶּשׁ אֵשׁ לְהִבָּה, הֵם רָצוּ בְּחִצּוֹת לַיִל רֵאשׁ הַשָּׁנָה אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ
ז"ל, וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הִזְקִנּוּ לֹא אֶחָזוּ מְזֵה, וּפְעַם רָצוּ אַחֵר שְׁחָרִית
לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וּבֵין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אַחֲרוּ אֶת הַתְּקִיעוֹת, וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ

הַזְקָנִים וּבִינֵיהֶם ר' אַבְרָהָם סוֹפֵר ו"ל, צָעֲקוּ עֲלֵיהֶם שֶׁבִלְבָלוּ אֶת כָּל הַתּפִּלָּה וְכו'.

וְהַמְשִׁיף ר' לוי יִצְחָק (נ"י) [ו"ל], אֲשֶׁר הָאָדָם צָרִיף לְהַזְהִיר מְאֹד מְאֹד, וְלְהִתְרַחֵק בְּתַכְלִית הַרְחוּק מִכָּל דְּבַר הַשֵּׁיף לְרַבּוּי אוֹר שָׂבָא בְּדַרְךָ פָּלַל מִרְתִּיחַת הַדְּמִים, וְזֶהוּ כָּל רְצוֹנוֹ שֶׁל הַבַּעַל-דְּבַר, מִשּׁוֹם שֶׁבְּכָל דְּבַר מוֹסִיף יוֹתֵר מִמָּה שֶׁנִּצְטָטָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים לִידֵי מַחְלָקָת, וְלַבַּעַל-דְּבַר דְּבַר זֶה כָּלוּ רוּחַ, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יִפְּלוּ אַחֲרֵי-כֵן לְגַמְרֵי, וִירְחֲקוּ מִהַקְדָּשָׁה, וְיִפְּלוּ בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתוֹת וּמִתַּחֲתוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן וְכו'.

וְהִנֵּה כָּבֵד יְדַעַת וְהַבְּנָת, שְׁעִנֵּן רַבְּנוּ ו"ל, הוּא בְּרוּר וְנוֹפֵר הָאֱמוּנָה, לִידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי מִכָּל הַמְקוֹמוֹת הִירוּדִים וְהַנְּפוּלִים וְהַפְּחוּתִים יְכוּלִים לְצֵאת וּלְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אִם יִרְצֶה, וְאֵיךְ זוֹכִים לָזֶה — לְצֵאת מִמָּה שֶׁצָּרִיכִים לְצֵאת, וְלִהְיוֹת אֵל מְקוֹם שֶׁצָּרִיכִים לְהִכָּנֵס? עַל-יְדֵי "הַתְּבוּדוֹת" — תּפִּלָּה בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, שֶׁתִּיחַד לְעֲצָמָךְ מְקוֹם מִיחַד שְׂאֵין שֶׁם בְּגִי-אָדָם, בְּמִרְתָּף, אוֹ בְּשֵׁדָה, אוֹ בַּיֵּצֵר, אוֹ בְּחֶדֶר מִיחַד, וְשֶׁם תְּשִׁיחַ וּתְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבָּךְ וְאֶת כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִיּוֹם הַיּוֹתֵף עַל הָאָדָמָה עַד רְגַע זֶה, וְאַף שֶׁהַדְּבַר יְבוֹא לָךְ בְּכַבְּדוֹת גְּדוּלָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, כָּל זֶה מְסַבֵּת הָאֱמוּנָה שְׂאֵינָה בְּשִׁלְמוֹת עֲדִין אֲצִלָּהּ, כִּי אִם הֵייתָ יוֹדֵעַ וּמֵאֲמִין בְּלֵב שָׁלֵם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד עַל יְדֶךָ, וְשׁוֹמֵעַ אֶת דְּבִוְרָךְ, בְּנֹדָאֵי הֵייתָ שׁוֹקֵד בְּזֶה מְאֹד, וְהֵייתָ מְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת הַכֹּל, כְּמוֹ שְׂאֵתָה מְסַפֵּר לְחֵבֵר טוֹב וְכו'. עַל-כֵּל-פָּנִים כְּשֶׁמִּתְחַזֵּק הָאָדָם מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, אֲזִי לֹאט לֹאט מְגַרֵשׁ מִמֶּנּוּ אֶת הַכְּפִירוֹת שֶׁנִּכְנָסָה בּוֹ, כִּי הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנְּסֵי כְּפִירוֹת לְאָדָם (עֵין סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן כב).

וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, שְׁלֹזְכוֹת אֶל בְּרוּר וְזַכוּף הָאֲמוּנָה, שְׁיִרְאֶה וְיִסְתַּכַּל
אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרְךָ מְכַל דְּבַר וְכוּ', צָרִיךְ לְקַחַת זְמַן הַרְבֵּה, וְצָרִיךְ
הַתְמַדָּה רַבָּה בְּהַתְבוּדוֹת מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ, כִּי (שְׁמוֹת כג, ל): "מַעַט
מַעַט אֲגַרְשֶׁנוּ מִפְּנִיךָ, עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְנַחֲלַת אֶת הָאָרֶץ", "הָאָרֶץ
הִיא אֲמוּנָה" כִּידוּעַ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים לו, ג): "שְׁכֵן אָרֶץ וְרַעַה אֲמוּנָה",
כִּי צָרִיךְ לְעַבֵּר הַרְבֵּה יָמִים וְחֻדָּשִׁים וְכוּ' וְכוּ', עַד שְׂזוּכִים שְׁיִתְבַּרְר
מִחוּ, וְיִזְכֶּה לִישׁוֹב הַדַּעַת אֲמִתִּי, וְאִזּוּ בְיָמִים אֵלּוּ אֲשֶׁר זָרִיכִיט לְחַכּוֹת
דִּיקָא, אִזּוּ צָרִיכִים הַתְחַזְקוֹת גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד לְכַל יַחֲזוֹר לְאַחֲרָיו,
וְעַל-כֵּן אִם יִהְיֶה עֶקֶשׁן גְּדוּל, סוּף כָּל סוּף יְבוֹא וְיִגִּיעַ יוֹם יְשׁוּעָתוֹ.

אָחִי הַיְקָר! קַח אֶת דְּבוּרֵי אֱלֹהִים, וְקַשְׂרֵם יָל לִוַח לְבָבְךָ, כִּי
כְּשִׂזּוּכִים לְהַתְיָשֵׁב בְּאַמְתִּי, רוֹאִים וּמְרַגְּשִׁים אִיךְ שְׁהֵימִים טָסִים
וּפּוֹרְחִים, "אֵט אִיזוּ טָאג אֵט אִיזוּ נֶאֱכַט"א, וְאִי אֶפְשָׁר לְתַפְסֵם כִּי אִם
עַל-יְדֵי שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי עַל-יְדֵי כָּל דְּבוּר שְׁמֻדְבָּרִים אֵלּוּ
יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַשְׂרַת וְנִתְחַבְּרַת הַנֶּשְׁמָה אֵלּוּ יִתְבַּרְךָ, וְאִף
שְׁעִדִין אֵינְךָ מְרַגֵּשׁ אֶת זֶה בְּפַעַל מִמֶּשׁ, עַל-כָּל-פְּנִים צָרִיךְ לְהֶאֱמִין
בְּזֶה עַד שְׁיִזְכֶּה לְרִאוֹת זֹאת בְּחוּשׁ וְכוּ'.

כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁאָדָם מְדַבֵּר אֵלּוּ יִתְבַּרְךָ זֹהִי הַצְּלָחָה
נְצַחִית, הַצְּלָחָה אֲשֶׁר אֵין עֲרִיף אֵלֶיהָ כָּלֵל. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל, אִם הָיָה
נוֹתָנִים רְשׁוֹת לְמַת לְהַתְפַּלֵּל, בּוֹדָאִי הָיָה מִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנֵה נוֹרָאָה, כִּי
שָׁם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן רוֹאִים כָּכָר מַה פֶּעַל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, עַל-יְדֵי
הַשִּׂיחָה שְׁדַבֵּר אֵלּוּ יִתְבַּרְךָ, וּבְכָל מְקוֹם שְׁהֵלְךָ דְבַר עֲמוֹ יִתְבַּרְךָ
כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוֹ, וְקַשֵּׁר אֶת הַמְּקוֹם לְבַחֲיַנַּת לְמַעְלָה
מִהַמְּקוֹם, וְאֶת הַזְּמַן לְבַחֲיַנַּת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה
לְגַאֲלַת עוֹלָם, וְיִרְגִישׁ חַיֵּי עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּשׁ.

וגלה לנו רבנו ז"ל, אֲשֶׁר כָּל הַצְּדִיקִים מְאֹבֹת הָעוֹלָם וּמִשָּׁה רַבְּנוּ, וְהַנְּבִיאִים הַתְּנַאִים וְהָאֱמוּנָאִים, לֹא בָּאוּ אֶל מִדְּרַגְתָּם כִּי אִם עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, שֶׁהִתְמִידוּ בְּזֶה מְאֹד מְאֹד. וְכָל מִה שֶׁמְרַבֶּה בַּתְּפִלָּה, כְּמוֹ-כֵן זֹכָה לְפַעַל מִה שֶׁרוֹצֶה, וּבִפְרָטִיּוֹת לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ אֶל מְקוֹם קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים, אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ עַל זֶה הַרְבֵּה הַרְבֵּה מְאֹד בְּכִסּוּפִים חֲזָקִים יָמִים וְשָׁנִים. וְאֲנִי בְּכִיתִי כַּמָּה שָׁנִים כְּתִינוּק מִמֶּשׁ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכְּנִי לְבֹא לְאוֹמֵן, לְמְקוֹם צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְכִשְׁנִסְעוּ אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וְאֲנִי לֹא הִיָּה בְּאִפְשָׁרוּתִי לְנִסְעַ מְרַב צָרוֹת וְדַחְקוֹת, מִחֲלַקַּת וּמְנִיעוֹת, אֲזִ לֹא יִדְעֵתִי אֶת נַפְשִׁי מְרַב צַעַר וְעָגְמַת נַפֶּשׁ, אִךְ חֲזַקְתִּי אֶת עֲצָמֵי מְאֹד, וְהִתְחַלַּתִּי מִחֲדָשׁ בְּכָל פַּעַם, וּבִקְשָׁתִי עַל זֶה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ כַּמָּה שָׁנִים רְצוּפוֹת, עַד שֶׁעֲזַרְנִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל. וְכֵן הִיָּה אֲצֵל רַב אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאֲנִי מִכִּיר מֵאֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ עַל זֶה יוֹתֵר מִשְׁלֵשִׁים שָׁנָה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ מִמֶּשׁ, וְלֹא הִסִּיחוּ דַעְתָּם מֵהַצִּיּוֹן כָּלֵל, רַק בְּכָל יוֹם דְּבָרוּ מְזֶה, וְאַחַר תְּקוּפָה אַרְבָּה כְּזוֹ, זָכוּ לְנִסְעַ וּלְהַגִּיעַ לְשָׁם.

וְשָׁמַעְתִּי פַּעַם אַחַת מֵאֶחָד מֵאֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לְלַמֵּד אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַרְאִשׁוֹן מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, שֶׁמְרַמֵּז עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא בְּהַר שֵׁל זָהָב וּמִבְּצָר שֵׁל מְרַגְלִיּוֹת, עֵינֵי שָׁם כָּל הַמַּעֲשֶׂה, אִיךְ עוֹבֵר עַל הַשְּׂנִי-לְמַלְךְ, עַד שֶׁזֹּכָה לְהַגִּיעַ לְשָׁם, צָרִיךְ לִישֵׁב בְּמְקוֹם מִיָּחָד אוֹן בְּעֵנָקוֹן אוֹן הָאֶפֶן, וּבְכָל פַּעַם דּוֹחִים אוֹתוֹ וְהוּא מִתְעַקֵּשׁ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, וְתוֹצִיא רְמָזִים בְּשִׁבִיל זֶה.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, אִם רְצוֹנְךָ בְּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים לְבֹא אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵינִי לְמַעֲלָה מְזֶה, צָרִיךְ אֶתָּה לְהַרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, עַד שֶׁיָּבֹא יוֹם יְשׁוּעָתְךָ, וּבְיָדָי תִּגִּיעַ לְשָׁם, אִךְ לַעֲת עֵתָה אֲסוּר לְךָ לְהִתְבַּלְבֵּל מְזֶה כָּלֵל, רַק לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ, הֵן בַּתְּפִלָּה — לְהִתְפַּלֵּל הַשֵּׁלֶשׁ תְּפִלוֹת: שְׁחֲרִית, מְנַחָה, מְעֲרִיב,

(ב) לְהִתְעַגֵּעַ וּלְקוֹוֹת.

במתנות מלה במלה ובשמחה רבה, אשר על-ידי-זה יבנו השלשה מחין שלף (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח), שעל-ידי-זה תנצל מכל התאוות הרעות וכו', עין שם.

וביותר מהכל תראה לעשות לעצמך שעורים קבועים, (מלבד השעור שאתה לומד בישיבה, שזה יהיה לך שעור עיון), ותלמד בכל יום פרשה, חמש עם רש"י, וכמה פרקי משניות בסדרן דיקא, להתחיל מברכות, וכשתסיים כל הששה סדרי משנה, תתחיל עוד פעם, וכך תתנהג כל ימי חייה, וכן תעשה לעצמך שעורים בסדרן בש"ס — כמה דפי גמרא רש"י בכל יום, למען תהיה רגיל בלמוד גמרא, וכן תעשה לעצמך קביעות בשלחן ערוך בסדרן דיקא, ועל-ידי-זה תהיה לך הצלחה רבה, ואם יאירע שיהיו ענינים, אשר אין אתה מבין, אל תסתכל על זה כלל, רק תאמרם בפה מלא, ואחר-כך כשיזכה אותך השם יתברך לסיים כל הש"ס, וכשתבוא שנית אל זה המקום — יתישב לך הכל. ועל כלם — תראה להיות תמיד בשמחה, שזכות להתנדע מרבי אמת פזה ומחברים טובים כאלו.

ולמען השם ולטובתך הנצחית תראה להתועד יחד עם הבחורים שלנו, ותדברו בכל יום מרבנו ז"ל, ואז טוב לך לנצח.

ההכרח לי לקצור, כי אני כותב כל זאת בדרך. "תראה את המכתב לכל החברים".

הדורש בשלומך...

תּשׁוּז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וַיְרֵא ה'תּשׁל"ג.

אֶף טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אָחִי וְרַעִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפְנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה, הַיּוֹצֵא מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ' ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

קִבְּלֹתִי מִמֶּךָ כָּבֵד שְׁלֹשָׁה מִכְּתָבִים, וְאֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד, שְׁלֹא זְכִיתִי לְעֲנוֹת לְךָ תְּשׁוּבָה, אֶף בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֲנִי טְרוּד מְאֹד מְאֹד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, בְּפֶרֶט בְּעֶסֶק הַרְבִּים, אֲשֶׁר נוֹטֵל מִמֶּנִּי כָּל הַזְּמַן וְרַבּוּי הַמִּכְתָּבִים הַמְּחַפִּים לְתְּשׁוּבָה, עַל־כֵּן נִדְּחָה עַד כְּעַתָּה, וְגַם אֶת הַמִּכְתָּב הַזֶּה אֲנִי כּוֹתֵב בְּדִרְבָּךְ.

עַל־כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי! אֶף שְׁאַנִּי עוֹשֶׂה שְׁלֹא כַּהֲגֹן, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁאִין אֲנִי עוֹנֶה לְךָ תְּכַף־וּמְדֵד, אֶתְּהָ עֲשֵׂה כַּהֲגֹן לְכָתֵב לִי בְּכָל פַּעַם (אִם אֶפְשֶׁר בְּכָל שְׁבוּעַ) מִשְׁלוֹמְךָ הַטּוֹב וּמִשְׁלוֹם לְמוֹדִיךָ וּמִשְׁלוֹם הַעֲבוּדָה, וּמִמֶּשׁ חַיִּים רוּחָנִיִּים תְּכַנִּיס בִּי וְחַיּוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת חֲדָשָׁה, וְעַל־יְדִי־זֶה יִהְיֶה נִשְׁאָר הַקֶּשֶׁר שֶׁנִּתְקַשְּׂרָנוּ יַחַד לְנִצָּח נְצַחִים, כִּי הַנְּשָׂמָה הַיָּא חֶלֶק אֱלוֹךְ מִמַּעַל, וְהִיא דְּבָר נְצַחִי. וּמוֹכָא בְּסִפְרִים הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר אוֹתָן הַנְּשָׂמוֹת שֶׁהֵיוּ מְקַשְּׂרוֹת יַחַדוֹ בְּעוֹדָם בְּלְבוֹשׁ הַגּוּף, כְּמוֹ־כֵן תִּהְיֶינָה מְקַשְּׂרוֹת שֵׁם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְנִצָּח. וְזֶה שֶׁכָּתֵב רַבְּנוּ ז"ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (מוֹכָא בְּתַחֲלַת עֲלִים לְתַרוּפָה): אֶף שְׁאַנּוּ מְרַחֲקִים עֲכָשׁוּ, אִין זֶה כִּי אִם בְּגוּפֵנוּ, אֲכָל בְּרוּחֵנוּ וְנִשְׁמַתְנוּ אֶחָד אֲנַחְנוּ. וּבְסִפְרַת הַמְּדוּת (אוֹת צְדִיק, סִימָן עַד) אֵיתָא: הַמְּקַרְבִּים שֵׁישׁ לְצְדִיק בְּחַיּוֹ, הֵם יִהְיוּ מְקַרְבִּים בְּמוֹתָם [בְּמוֹתוֹ]. וְעַל־כֵּן עָלִינוּ לְשִׁבְח וְלִתְּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְאַדוֹן הַכֹּל, אֲשֶׁר שֵׁם חֶלְקֵינוּ בְּחַיִּים, וְזָכִינוּ לְהַתְּנוּדָע מִהָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה, אוֹר הָאוֹרוֹת, אֲשֶׁר אָמַר עַל עֲצָמוֹ (תַּיִּי־מוֹהַר"ן, סִימָן שֵׁלֵב): אֲנִי נִהַר הַמְּטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה

מהשם יתברך, שנוזקה להשאר קימים וחזקים בדעת האמת הזו, כי הפעל-דבר מלביש את עצמו בכמה וכמה לבושים, על-ידי כמה וכמה וכו' וכו', לרחק מזה האור הנצלם בדמיונות ושקרים ופתויים, והמסתכל על האמת בעין האמת לא יוכל שום שקר ושום דמיון להטותו מרבנו ז"ל, אשר הוא "מקור האמונה", ופותח את העינים לראות ולהבין ולהשפיל, לשמע ולהרגיש, אשר כל הבריאה — דומם, צומח, חי, מדבר — הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, המלכש בלבושים האלה אשר למראה עינינו החיצוניות, אבל בפנימיות — אלופו של עולם גנוז שם, והוא המחיה והמהנה את זה החלק מהבריאה, וכן בפרטי פרטיות וכו'. והצדיקים מבינים ומשפילים, אשר גם מהדבורים ששומעים להפך מהאמונה וכו', גם שם גנוזה ונסתרת אלקותו יתברך, המנסה ובוחר את האדם, אם ילך אחר החיצוניות, ויהיה נדמה כבהמה, אשר חסרה מכל דעת והבנה וכו', או יגלה את הפנימיות — אותו יתברך המסתתר שם, ואז יקרא 'אדם' — מלשון אדמה לעליון בידוע, כי במקום שהאדם חושב — שם כל האדם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), ועל-כן פשוטה מכל דבר את הפנימיות המחיה אותם הדברים, אז נכלל בו יתברך. וכמאמר החכם: אלו ידעתיו — הייתי וכו', ואז הוא חי לעולם, שזה בחינת: "וצדיק באמונתו יחיה" (חבקוק ב, ד), כי רבנו ז"ל אמר (שיחות-הר"ן, סימן לב): מי שיש לו אמונה — חיו חיים וכו', ולהפך עקר המרירות עוברת על האדם, כשהוא רחוק מהאמונה. וכזה יש אלפי אלפים בחינות, כי בודאי כל איש ישראל שיש בו אמונה, אף יש אשר גם לומד תורה ומפלפל בפלפולים, אף-על-פי-כן אמונתו היא בקטנות וכו'. והסימן לזה הוא "תפלה" — אם אינו מתחזק או אינו יודע לגמרי מהעבודה הקדושה הזו לדבר עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, בידוע שאמונתו בקטנות, ומזה כל הגלות, כי עקר הגלות הוא בשביל חסרון אמונה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז), ולהפך — לזכות לגאל את נפשו, ושיזכה לגלות את חלק המשיח שיש בו, הוא על-ידי רבוי תפלה ושיחה בינו לבין קונו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: עח, עט), אף לזכות שתתקבלנה תפלותיו

ושיחותיו שמשיתח ומספר עמו — אי אפֿשר, כי אם על-ידי שקידה רבה בכח גדול בלמוד התורה הקדושה (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'), וכמו שכתוב (משלי כח, ט): "מסיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה, גַּם תִּפְלֹתוֹ תוֹעֵבָה", כי על-ידי התמדה בתורה הקדושה מדי יום ביומו: "מקרא, משנה, גמרא, מדרש" ירחיץ מהרגליו הרעים שנתרגל בהם מנעוריו, שהם כלל המדות והתאוות הרעות וכו', וזה בחינת (בראשית יח, ד): "'יקח נא מעט מים", ואמרו חכמינו ו"ל (בבא קמא יז:). אין מים אלא תורה, ועל-ידי-זה "ורחצו רגליכם" — שתרחצו את ההרגלים שלכם שנתרגלתם מנעוריתכם במדות מגנות, "והשענו תחת העץ", ואיתא בזהר הקדוש: עץ — דא צדיק, זיף אן ליינען ביים צדיקא, כי רק על-ידי הצדיק האמת תזכה לזה, וכן הצדיק האמת יכניס בך תשוקה חדשה בהתמדת התורה הקדושה, אֲשֶׁר זהו העקר, כי בלא תורה אינו כלום, וזה בחינת (בראשית לז, כד): "והבור ריק אין בו מים", ואמרו חכמינו ו"ל (שבת כב): ממִשְׁמַע שִׁנְאָמַר: "והבור ריק", איני יודע שאין בו מים? מה תלמוד לומר "אין בו מים", מים אין בו אכל נחשים ועקרבים יש בו. ושמעתי מאחד מגדולי אנשי שלומנו לפרש: כידוע אֲשֶׁר בור הוא האדם וכו', ועל-כן כשהבור ריק בלא מים, הינו שאדם הוא בלא תורה, אז נחשים ועקרבים בו, שהם התאוות והמדות הרעות, ההרהורים הרעים וההזמה של פגם הברית וכו', ודברי פי חכם חזן. כי על-ידי התורה, מגרש האדם את היצר הרע הרוצה לעשות אותו משגע ממש, ורוצה לבלבל דעתו, שלא יסתכל בשכל שיש בכל דבר (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'), ואולי יש לומר המשך המאמר שם בגמרא, גר חנפה שהניחו למעלה מעשרים אמה פסול כספה וכמבוי, אֲשֶׁר כל העולם תמהים מה הקשר ביניהם, והרבה דיו נשפכו על זה כידוע למי שבקי בספרים. ועי' בנחת השלחן מה שכתב בדיני חנפה, ספה וערובין וכו', עי' שם נפלאות; כי עקר גר חנפה הוא הארת האין סוף ברוך הוא, שאנו זוכים להאיר בבחינתנו אף בתכלית החשך והדחקות, ועל-כן צריך להניחו למטה

מעשרה, באפן שיזכה לראותו, ולמעלה מעשרים לא שלטא ביה עינאי, כי העקר להסתכל על החיות אלקות שיש בכל דבר, ועל-כן מצותו להניח בפתח הסמוך למזוזה, כי מזוזה היא כלל התורה, שפתוב בה קריאת שמע — אמונת היחוד, שהיא כל התורה, וכמו שפתוב (תהלים קיט, סח): "כל מצוותיך אמונה", וזה שאיתא בספרים הקדושים: משיח ראשי תבות: ח'נכה ש'מאל מ'זוזה י'מין, וכנ"ל, שזהו התעוררות משיח — לעסק הרבה בתפלה, שהיא הסתכלות על החיות אלקות שיש בכל דבר, ולמוד התורה הקדושה, שהוא בחינת מזוזה. ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן כא), שהוא בחינת אמונה, שסכה ברוח-הקדש וכו', וכו', (ויש להאריך בכל זה ולבאר בפירוטיות, אף אין הפנאי. וכל זה נכתב רק בראשי פרקים).

על-כן, אהובי, אחי, למען טובתך הנצחית, שתפליח דרךך במעלות התורה, תראה להיות קבוע בלמוד התורה הקדושה, ותלמד בדרךך של רבנו ז"ל, אשר היא דרך נעימה וקלה מאד (עין שיחות-הר"ן, סימן עו), ללמד פסדרן דיקא משניות וגמרא ושלחן ערוך וכו', ואף שעל-פי השכל ידמה, שאין זו דרך טובה, חס ושלום, אף-על-פי-כן המסתכל על האמת, ורואה איה שימינו כצל עובר, ומי יודע מה ילד יום, ויכול להיות שעוד מעט נצטרך לחזור לעלמא דאתי, ומה נשיב במתיבתא דרקייעא כשישאלו אותנו: "ערוך מקרא שקרית, משנה ששנית" וכו', האם נפטר בתרוץ: "הייתי צריך לירד לעמק העיון, ועל-כן לא למדתי כי אם מעט דמעט" וכו', הלא בוש יבוש, כי יחסרו לו מסכתות שלמות וכו'. ועל-כן הלומד בדרךך של רבנו ז"ל פסדרן, אף שיש הרבה דברים שאינו מבינם, הוא עושה את שלו, לומר הדבר בחשק ובתשוקה גדולה, אז יגדל ויצליח במעלות הלמוד. ועין בדברי המהר"ל מפראג, במה שאמרו חכמינו ז"ל (עבודה זרה יח:): לעולם ילמד אדם תורה, ואחר-כך יהגה, ולעולם לגרס אינש ואף על גב דמשפח ואף על גב דלא ידע מה קאמר וכו',

(ב) לא שולטת בו העין.

(ג) בישיבת הרקיע.

אֲשֶׁר תּשׁוּ בְּנַחֵל רִצְג

כּי אֵין הַמִּדָּה שֶׁיִּלְמַד תּוֹרָה, וַיַּעֲיֵן בְּאוֹתוֹ מִקְצַת מַה שֶּׁלְּמַד, רַק יִלְמַד
תּוֹרָה עַד שֶׁשְׂגוּרָה לּוֹ בְּפֶה, וְאַחֲר־כֵּן יַעֲיֵן, כּי אֵין נִקְנָה לּוֹ הָעֵיוֹן
אִם לֹא יִקְרָא בְּכָל הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי רַבּוּי הַלְמוּד וְכוּ', עַיֵן שֵׁם.

וְעַל-כֵּן מַה טוֹב וּמַה נָּעִים לְבַחֲוֹר צָעִיר הַיּוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה, שֶׁמִּלְבָּד
הַשְּׁעוֹר שְׁלוֹמֵדִים בִּישִׁיבָה (שֶׁהַשְּׁעוֹר הַזֶּה יִהְיֶה אֲצִלוֹ שְׁעוֹר עֵיוֹן,
וַיִּחְזֹר עַל הַלְמוּד פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, וְכָל אֲשֶׁר יִקְשֶׁה לּוֹ, יִשְׁאַל אֶת
רֹאשׁ הַיִּשִׁיבָה וְהַמְשַׁגֵּחַ, וַיִּלְמַד עַל זֶה כָּל הַמְּפָרְשִׁים וְכוּ'), יַעֲשֶׂה
לְעַצְמוֹ שְׁעוֹר פְּשוּט לְבִקְיָאוֹת, וְלִלְמַד לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, לְהַשְׁבִּיעַ
נַפְשׁוֹ בְּהֶאֱרַת זֵיו חֵיוֹת הַתּוֹרָה וְכוּ', וַיִּתְחִיל מִמְּסַכֶּת בְּרִכּוֹת, וַיִּלְמַד
בְּכָל יוֹם כַּמָּה דְּפִים, וְכִשְׁיִזְכֶּה לְסִיִּם, יִתְחִיל שִׁבְתָּ וְכוּ' וְכֵן לְהִלָּן,
עַד שִׁיזְכֶּה לְסִיִּם כָּל הַשָּׁס, וְכֵן בְּמַשְׁנֵיּוֹת וְכוּ'. וּמִקְבָּל אֲצִל אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמְנוּ, שְׁמֵי שְׂזוּכָה לְסִיִּם ש"ס, מִמְּשִׁיף עַל עַצְמוֹ צָלָם אֱלֻקִּים.
וְאַל תֵּאבֶה וְאַל תִּשְׁמַע לְשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁתֵּאמַר לָךְ אַחֲרַת, וְכֵאלוֹ אֵין זֶה
לְמוּד, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲבָל בְּאֵמַת עַל-יְדֵי סֵדֵר זֶה, יִזְכֶּה לִידִיעַת הַתּוֹרָה
וְלְהַשְׁגַּת מַעֲיֵן הַחֻכְמָה, כְּאֲשֶׁר הִזְהִירְנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל זֶה.

וְאַגַּב אֲמַרְתִּי לְהַעֲתִיק לָךְ מַה שֶּׁסִּפֵּר הַחֹפֶץ חַיִּים ז"ל, שְׁבִימֵי
הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים מְנוּאֵלְזִין ז"ל, הָיָה בְּעִירוֹ בְּעַל-בֵּית אֶחָד שֶׁלְּמַד
תָּמִיד, וְאָמְרוּ עָלָיו, שֶׁחֲזַר כָּבֵר כַּמָּה פְּעָמִים עַל כָּל הַשָּׁס, וְהִדְרֹ
הַגָּאוֹן ר' חַיִּים ז"ל בְּקִימָה כְּשֶׁנִּכְנַס, וְהָיוּ אָז בִּישִׁיבַת ר' חַיִּים
אַבְרָכִים גְּדוּלֵי תּוֹרָה וּמַחֲוֹת גְּבוּהִים וְכוּ', וְשִׁחְקוּ כְּשֶׁרָאוּ שֶׁרַבָּם קָם
בְּפָנָי בְּעַל-הַבֵּית הַלֵּז, בְּאִמְרָם: "בְּפָנָי מִי קָם רַבְּנוּ, אִם הוּא בְּקִי
בְּמִלוֹת הַשָּׁס, הֲלֹא בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת אֵינּוּ מִבֵּין הַפְּשֻׁט", וְעָנָה לָהֶם
ר' חַיִּים ז"ל: "יֵישׁ שְׁנַי שְׁסִיִּם, ש"ס אֶחָד הוּא דְּפוּס אֲמִשְׁטְרֵדִם יִקְרָ
מְאֹד, הֵן בְּמִרְאֵהוּ וְהֵן בְּהִגָּהוֹת וְתִקּוּנֵי רַבִּים שֵׁישׁ בּוֹ, וַיֵּישׁ ש"ס
דְּפוּס זוֹלְצְבֹאף, אֵינּוּ בְּהִיר כָּל-כָּף, וְגַם נִמְצְאִים בּוֹ הַרְבֵּה שְׁגִיאוֹת
וְשְׁבוּשִׁים וְכוּ', אֲבָל הִיעָלָה עַל דַּעַת מִישֵׁהוּ, שֶׁהַשָּׁס דְּזוֹלְצְבֹאף אֵין
לוֹ קִדְשַׁת ש"ס, כֵּן בְּעַל-הַבֵּית הַזֶּה יִתְכַּן שֵׁישׁ בְּתוֹרָתוֹ אֵילוֹ שְׁבוּשִׁים

וְטַעֲיוֹת, אָבֵל בְּעַקְרוֹ לְמַד אֶת הַש"ס כְּלוּ, וְשֵׁם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן יָבוֹא
אֶל הָאֱמֶת (מוֹכָא בְּסֵפֶר "רַחֲמֵי־הָאֵב").

אָהוּבִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד לְקַיֵּם זֹאת. וְעַל כָּל־כֵּן — לְהִיּוֹת
שְׂמֵחַ וְטוֹב לֵב תְּמִיד עַל נֶעֱם חֲלֻקְנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהַבְרָא מְזֻרַע יִשְׂרָאֵל
וְלֹא עֲשֵׂנוּ גוֹי, וְשֵׁם חֲלֻקְנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵית־הַמִּדְרָשׁ וְלֹא מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת,
חֵס וְשָׁלוֹם. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם שֶׁעָשָׂה
עִמָּנוּ.

וְהַהֲכָרַח לְקַצֵּר מְטַרְדוֹת הַיּוֹם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תשח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, יוֹם רַב־עֵי לְסִדֵּר חַיֵּי־שְׁרָה ה'תשל"ג.

אִךָ טוֹב וְחֲסֵד יִרְדְּפוּ וַיִּגִּיעוּ אֶל אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, הָאֲבִירָךְ
הַשׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר
וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מְכַתְּבָךְ הִזָּה לְמַרְאֵה עֵינַי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד לְרֵאוֹת תְּשׁוּקַת
לְבָבְךָ אֶל הַתְּכַלִּית, אִךָ אֵינִי מִבִּין מַה שֶּׁפְּתַבְּתָּ שָׁם, שְׂאִין בִּיכְלָתְךָ
לְכַתֵּב יֵשֶׁר אֵלַי מְרַב בּוֹשָׁה וְכוּ'. אָהוּבִי, יְדִידִי, אִיזוֹ בּוֹשָׁה יֵשׁ כָּאֵן,
הֲלֹא אֲנִשִּׁים אֲחִים אֲנַחְנוּ וְשׁוֹתִים מִבְּאֵר אַחַת וְכוּ'.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בִּפְהֵדוֹת, וּלְהַתְּחִיל בְּכָל פַּעַם
מְחֻדָּשׁ כַּאֲשֶׁר הִזְהִירְנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְאָמַר: "אֵלֶּט טָאָר מְעַן נִישֵׁט זַיִן ז"א,

(א) זֶקֶן אֲסוּר לְהִיּוֹת.

וּרְוֹאִים גַּר שְׁנַתְגִּיר אוּ בְעַל תְּשׁוּבָה, שֶׁהִיָּה עַד עַכְשָׁו רְחוּק וְעַכְשָׁו נִתְקַרֵּב, אִיזוֹ הַתְּלַהֲבוֹת יֵשׁ לוֹ, אִיזוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת יֵשׁ לוֹ, וְאִיזוֹ חַיּוֹת מְרַגֵּישׁ מִכָּל מַצְוָה וּמַצְוָה, וְאִיךָ הוּא שׁוֹמֵחַ כְּשֶׁרַק יָכוֹל לֹאמַר תְּבוֹת הַתְּפִלָּה, אִךְ שְׁעֲדִין אִינוֹ מִבֵּין פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וְאִיךָ הוּא מְשַׁתְּעֵשֶׁע עִם עֲבוּדוֹתָיו, אִךְ שֶׁהֵן מְלֵאוֹת שְׂבָרִים וְכוּ', כְּמוֹ-כֵן וְיֹתֵר מִזֶּה אָנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל עַל עַצְמָנוּ לְהַתְחִיל בְּכָל שְׁעָה מִמָּשׁ מִחֲדָשׁ, וְלִשְׁכַּח לְגַמְרֵי מַה שֶׁהִיָּה בַשְּׁעָה הַקּוֹדֶמֶת וְכוּ', וְאִךְ שֶׁהִיָּה מַה שֶׁהִיָּה, אֲפֹלוּ הִירִידָה הַגְּרוּעָה בְּיֹתֵר, חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּ', כִּי כָל שְׁעָה וְשְׁעָה הִיא עֲנָן אַחֵר לְגַמְרֵי, וְהַשְּׁעָה הַזֹּאת עֲדִין לֹא הִיָּתְהָ לָּךְ, וּכְבָר לֹא תִהְיֶה לָּךְ לְעוֹלָם, כִּי תִכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁעוֹבְרֵת, עוֹלָה לְמַעְלָה וְנִשְׁאַרֶת שָׁם לְנֶצַח וְכוּ'.

עַל-כֵּן מַה טוֹב וּמַה נְעִים לְאַחֵז אֶת הַמּוֹרָה שְׁעוֹת (זַיִּגְעָרִי)² תְּמִיד לְפָנַי עֵינָיו, כְּאֲשֶׁר הַתְּנַהֵג מוֹהֲרֵנִי "ת"ז"ל, וְלִרְאוֹת שְׂבָכָל "שְׁעָה" יַחַטֵּף אֵיזָה טוֹב, אֵיזָה לְמוֹד, אִיזוֹ מַצְוָה, אֵיזָה דְבוּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-כֵּן-פָּנִים שְׂלֵא תַעֲבֹר לוֹ שְׁעָה שְׂלֵמָה, שְׂלֵא יַחַטֵּף אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, וְכָל שְׁעָה תִהְיֶה אֲצִלוֹ שְׁעָה חֲדָשָׁה וְעֲבוּדָה חֲדָשָׁה בְּהַתְחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה, וְכָל תְּפִלָּה מִהַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת תִּהְיֶה אֲצִלוֹ תְּפִלָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, כְּאֵלוֹ לֹא הַתְּפִלָּה מֵעוֹלָם, וְעַכְשָׁו מִתְחִיל לְהַתְּפַלֵּל מִחֲדָשׁ וְכוּ', וְכֵן כָּל מַצְוָה יְקִים בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּאֵלוֹ לֹא קִים אוֹתָהּ מֵעוֹלָם וְכוּ', וְיִגִּיל וְיִשְׂמַח כָּל הַיּוֹם בְּמַצּוֹת צִיצִית שְׁעָלָיו, כִּי אִם אֵין לוֹ רַק מַצְוָה זֹאת הַכּוֹלֶלֶת כָּל הַמַּצּוֹת, גַּם-כֵּן יוּכַל לִשְׂמַח בְּשִׂמְחָה שְׂאִין לָהּ סוּף וְקֵץ וְכוּ' וְכוּ'; וּמִכָּל שְׂכָן, שֶׁתִּהְלֶה לְאֵל אָנוּ מְלֵאִים מַצּוֹת כְּרַמּוֹן, רַק הַכֹּל נִתְיָשֵׁן אֲצִלָּנוּ וְכוּ', וְכֵן הַזְּמַן יִשָּׁן לְגַמְרֵי אֲצִלָּנוּ, כְּאֵלוֹ לְעוֹלָם לֹא נוּכַל לְהַשְׁתַּנּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲבָל אִם יִזְכֶּה לְצִיַּת לְרַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהַשְּׂגַת דַּעְתּוֹ הִיא מְסוּד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דַּעְתִּיק וְכוּ', אֲשֶׁר הוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן וְלְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם וְכוּ', אִזּוֹ יִזְכֶּה לְהַתְחַדֵּשׁ בְּכָל שְׁעָה מִמָּשׁ, וְיִרְאֶה לְחַטֵּף בְּכָל שְׁעָה אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּמִשָּׁף הַיּוֹם תִּהְיֶינָה שְׁעוֹתָיו בְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה, וְאִךְ שֶׁיִּהְיֶה בָּהֶם גַּם מַה

(ב) שְׁעוֹן.

שְׂיִהְיֶה וְכוּ', כִּי הָאָדָם אֵינוֹ מְלַאֵךְ, וְהוּא מְעַרְבֵי בֵּין הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי, וְיָכוֹל לִפְלֹ, חֵס וְשָׁלוֹם וְכוּ', עַל-כָּל-פָּנִים יִקְנֶה טוֹב הַרְבֵּה, וְעַל-יְדֵי רְבוּי הַטּוֹב, הָרַע מְמִילָא יִפְלֹ. וְכִבְרֵ אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן עַרְב), שֶׁהֶעֱקָר מֵהַ שְׂאָדָם רְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, הוּא רַק מִחֲמַת שְׂדוּחָה מִיּוֹם אֶל יוֹם: מִחֵר יִהְיֶה אִישׁ כְּשֶׁר, מִחֵר יִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנְנָה, מִחֵר יִלְמַד בְּהִתְמַדָּה. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֲתָה רוּצָה לְשַׁמְעַ בְּקוֹלוֹ יִתְבַּרֵךְ, תִּדְעַ שֶׁהֶעֱקָר הוּא "הַיּוֹם", וְאֵין לָךְ בְּעוֹלָם רַק הַיּוֹם הַזֶּה, וְזֶה (תְּהִלִּים צ"ה, ז): "הַיּוֹם אִם בְּקָלוֹ תִשְׁמָעוּ", אִם תִּרְצוּ לְשַׁמְעַ בְּקוֹלוֹ יִתְבַּרֵךְ, תִּדְעוּ שֶׁהֶעֱקָר — "הַיּוֹם", אֵין לִי רַק זֶה הַיּוֹם, וְאֶסוּר לְדַחוֹת מִיּוֹם לַיּוֹם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְגַלְיָה לְנוּ מְאוּר עֵינֵינוּ מוֹהַר"ן ת"ז ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, פְּקָדוֹן, הַלְכָה ה'), שֶׁזֶה מֵהַ שְׂאָמַר מְשִׁיחַ (סְנֵהֲדָרִין צ.ח.): לֵר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, כְּשֶׁשְׂאָלוּ: "אֵימָתִי קָאֲתִי מְרִיג", וְהִשִּׁיבוּ: "הַיּוֹם", הֵינּוּ כְּשֶׁזּוֹכִים לִילָךְ בְּדַרְךְ הַנּוֹרְאָה הַזֹּאת — לְחֻטֵּף מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ טוֹב, אֲזַי יִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ הָאֲרֵת מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מֵהַמְּקוֹם וְהַזְמַן וְכוּ', וְיָכוֹל לְזַכּוֹת שְׁחֶלֶק הַמְּשִׁיחַ שָׁבוֹ יִתְגַּלֶּה, וּמֵאֲתוֹ לֹא יִהְיֶה עֹכּוֹב בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ע"ט), וְכֵל זֶה יִהְיֶה עֲבוּדַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ — לְהַכְנִיס בְּאָדָם הַתְּחַדְּשׁוֹת, שְׁנוֹזְכָה לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, בְּכָל שְׁעָה וּבְכָל רְגַע מִחֵדֵשׁ וְכוּ', וּמֵרַב קִטְנוֹת יִרִידוֹתֵינוּ, אֲנוּ צָרִיכִים לְחֶלֶק אֶת הַיּוֹם עַל-כָּל-פָּנִים לְשַׁעוֹת, לְרֵאוֹת לְחֻטֵּף בְּכָל "שְׁעָה" אֵיזָה טוֹב, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהַזְכִּיר לְעֲצָמֵנוּ אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ תְּמִיד. (וְאֶצֶּל גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים דְּבָר זֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל רְגַע, שְׁכָל רְגַע מִמֶּשׁ הוּא דְּבָר אַחֵר וְכוּ', וְיָכוֹל לְהַתְּחִיל בְּכָל רְגַע מִחֵדֵשׁ, כִּי לְפִי גְדֹל הַשְּׁגָת דַּעְתָּם בְּאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֵין שׁוּם זְמַן כָּלֵל וְכוּ' וְכוּ'). וְעֵינֵי בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ח'), שֶׁבְּכָל שְׁעָה מְאִיר שָׁם הַיּוֹ"ה בְּצִרוּפִים אַחֲרִים, וְכֵן הַשְּׁעָה נִחְלָקַת לְתַתֵּר"ף [אֶלְף וְשְׁמוֹנִים] חֶלְקִים וְכוּ', שְׁמֵאִירִים בָּהֶם צִרוּפִים וְשְׁמוֹת וְיִחּוּדִים אַחֲרִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לִידַע מְאוּרוֹת וְסוּדוֹת כְּאֵלוֹ וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת שֶׁהֵיוּ גְנוּזִים

מְכַל הַדְּוֵרוֹת, וְלָנוּ קִטְנֵי הָעֶרְוָה, הַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים בְּעַמְּךָ הַחֹשֶׁף, זְכִינוּ לִידַע מְזֵה, וְלִהְיֵאמֵן בְּזֵה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֵין אָנוּ מִתְנַגְּדִים עַל דַּעַת הָאֱמֶת הַזֹּה, וְאֵין אָנוּ חוֹלְקִים עַל הָאֲנָשִׁים הַמִּתְנַהֲגִים בְּדַרְךְ הַנִּפְלְאָה הַזֹּה, לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל יוֹם, וְאָנוּ מִשְׁתַּדְּלִים בְּכָל כַּחֲנוּ גַם-כֵּן לִילֵךְ בְּדַרְךְ זֹה, לְשַׁכַּח בְּכָל פֶּעַם אֶת הָעֵבֶר, וְלִהְתַּחֲחִיל בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ.

טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ עַל זְכוּיֹת חַנּוּם אֱלוֹהֵינוּ לְהִתְוַדַּע מְאוֹר הָאוֹרוֹת, וְלִכְסֹף לִילֵךְ בְּדַרְכּוֹ, חֻבְלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲיָמִים. וְהִנֵּה אֵל יְהִיֹו דְבָרִים אֱלוֹהֵינוּ יִתְרִים בְּעֵינֵינוּ, כִּי הֵם עֲקָרִים גְּדוּלִים, וּמִי שְׁעוֹשֶׂה לִיצְנוֹת מִדְּבוּרִים אֱלוֹהֵינוּ עוֹשֶׂה לִיצְנוֹת כִּי אִם מִעֲצָמוֹ. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (תִּיּוֹמָהֵר"ן, סִימָן שֵׁנֵד), כְּשִׁישְׁכַּב כְּבָר הָאָדָם עִם רַגְלָיו אֶל הַדִּלְתָּ, אִזּוּ יִרְאֶה אִם צִיַּת אוֹתוֹ אוֹ לֹא וְכוּ', כִּי אִם הִיא מְצִיַּת אוֹתוֹ, אִזּוּ אֵין מִדְּרַגָּה בְּעוֹלָם שְׁלֹא הִיא מְגִיעַ אֵלֶיהָ עַל-יְדֵי עֲצוּתוֹ, אִךְ כְּבָר יְהִיהֵ מְאַחֵר וְכוּ'.

עַל-כֵּן, אַחִי, תִּשְׁלִיךְ מִמֶּךָ עֲכָשׁוּ חֻכְמַתְךָ הַמְדַמָּה, וְשִׁכּוּחַ תִּשְׁכַּח מֵהַ שְׁעֵבֶר עָלֶיךָ עַד שָׁעָה זֹה, וְתִשְׁמַר הַשְּׁעוֹת שֶׁלְּךָ לְחֻטֵּף בְּכָל שָׁעָה אֵיזָה טוֹב, אֵיזָה לְמוֹד, אוֹ אֵיזָה קְפִיטָל תְּהִלִּים, וּבְפָרֵט שֶׁתִּבְרַח עֲכָשׁוּ לְמָקוֹם מִיַּחַד שְׂאֵין שֵׁם בְּגִי-אָדָם, וְתִשְׁיַח וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יְתִבְרַךְ אֶת כָּל לְבָב הַשְּׁבוּר, וְתִגְלֶה לְפָנָיו יְתִבְרַךְ אֶת כָּל מִצְּפוּנֵי לְבָב, וְאֶת כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִדְבֵר עִמוֹ יְתִבְרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה כְּתִינוּק קִטָּן, וְאִם גַּם זֶה קָשָׁה עָלֶיךָ בְּשָׁעָה זֹה, עַל-כֵּל-פָּנִים תִּרְאֶה לְהוֹצִיא מִפִּיךָ כְּסוּפִים טוֹבִים, אֲשֶׁר גְּלַה רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁזֶהוּ עֲקָר שְׁלֵמוֹת תְּכִלִּית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְזַכּוֹת אֵלֶיהָ בְּזֵה הָעוֹלָם, בְּחִינַת הָאֲרַת שְׁפַע הַכֶּתֶר, וְעוֹא דְרַעְוִין^(ד) (עֵין בְּאַרְיִכוֹת נִפְלְאָה בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, עֶרֶב, הַלְכָה ג'), וּבְפָרֵט כְּשִׁזּוּכָה לְהוֹצִיאָם מִפִּיו — כָּל רְצוֹן טוֹב שֶׁיֵּשׁ לוֹ: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ וּוִיל זֵיין אֵיין עֲרַלִּיכֶער אִיד", "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ וּוִיל מְקַיֵּם

(ד) רְצוֹן שְׁבָרְצוֹנוֹת.

זיין די תורה ומצוותי" וכו' וכו', וכן בפרטי פרטיות וכו' וכו', אז נעשה מזה למעלה דברים עליונים, ונארגים עולמות חדשים ברל"א שערים פנים ואחור וכו' (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לא, ובפרדס רמונים להרמ"ק), ואשר על-ידי-זה יוכל לזכות להוציא רצונו מהפח אל הפעל, כל מה שפספף אליה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סו).

תראה לכתב לי, ואז, אם ירצה השם, אכתב לך עוד.

הדורש שלומך...

תשט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חיי-שרה ה'תשל"ג.

שלום וברכה, חן וחסד ירדפו לאהובי, אחי ורעי, הפחור היקר לי מאד, שותה ממי החסד של הנחל העליון הנובע בו מקור החכמה הקדומה מסוד שלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר היום קבלתי, וגדל שמחתי אי אפשו לך לציר, עד שרקנתי מרב שמחה. ועקר השמחה שנכנסה בי, כי אחרי תקופה ארפה כזו שלא ראיתיך, ולא שמעתי ממך כלל וכו', עד שנדמה לי, חס ושלום, שנתרחקת לגמרי והתחרטת לגמרי מהסחורה הטובה שלנו, אשר מרויחים על ידה רוח עצום ונורא עוד בזה העולם, שנצל מעל הגיהנם של העולם הזה, ומכל שפן מה שייצליח בזה לעד ולנצח נצחים וכו', ועכשו, בעזרת השם, אתה מגלה תשוקת לבך אל האמת, ואתה מספר בשורה טובה אשר מדשנת עצמותי, שאתה אוחז בסדרך בש"ס מסכת סנהדרין, וכן אתה חוטף בכל יום ח"י פרקים משניות, ובשלתן ערוף אתה אוחז כבר בהלכות צדקה,

(ה) אני רוצה להיות יהודי פשוט. רבוננו של עולם, אני רוצה לקיים את התורה והמצוות.

וזכית לסיים את כל הלקוטי-מוהר"ן עם התפללות שעל כל תורה, ואתה מתבודד עמו ותברך מדי יום ביומו בעקשנות גדולה.

אחי היקר! מה אמר לך, אם היו מספרים לי שהרוחתי עשירות גדולה, לא הייתה מגיעה השמחה כשמחה זו שאני שמח, שדבורי עשו רשם טוב אצלך, ותכף-ומיד השלכת דעתך מנגד וכו', והתחלת לקיים הכל בתמימות ובכפשיטות גמורה, עד שזכית בתקופה ארפה פזו, זיך איין קופן אזוי פוהל אוצרות^א, ולא הנחת את עצמך מלהתבלבל מפתוי היצר, המתלבש עצמו בלבושים שונים, להטות ולבלבל לב האדם וכו', ולהחליש דעתו וללמד עמו למודים זרים, אשר אין להם שום יסוד בקדשה העליונה וכו', בין כף ובין כף עוברים הימים והלילות, השבועות והחדשים וכו' בהכל וריק, ומאומה לא ישא בעמלו, ויעול בכסופא בעלמא דאתי^ב, אבל פשוזכים להביט ולהסתפל בדברי רבנו ז"ל, ובפרטיות בדברי תלמידו מאור עינינו מוהרנ"ת ז"ל ב"לקוטי-הלכות", רואים אשר כל נקדת הצדיק האמת לאמתה, היא לעורר ולגלות לכל אחד ואחד בפרטיות, שיידע מכחו, ואיך שהשם יתברך הוא אתך, עמך ואצלך, ואף שנפל כבר במקום שנפל וכו' בעמק ר'ע' וכו', אף-על-פי-כן כשתזכה לשוב מהמקום שנפלת בו, בזה תזכה למשך עמך אלפי נשמות התלויות בשרש נשמתך, ובזה שאתה שב ועוקר את עצמך בכל פעם מהר'ע, בזה אתה מעורר עוד נשמות לאלפים וכו', שכבר היו מגלגלות בזה העולם כמה וכמה פעמים וכו', ומי יודע, אולי הצרכת לפל בנפילות אלו, כדי שתהיה נצרך להלחם עם היצר הרע הבוער בך, ועל-ידי כל העתקה שאתה נעתק ממנו, אתה עוקר ומוציא נשמות אשר נסתבכו שם, ואי אפשר להם לצאת. וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד'): כשהאיש הישראלי מרגיש שרץ קטן במחו, הינו טמאה קטנה, וחוזר בתשובה, בזה מעורר גם את האנשים שהיו מאחורי הקדשה וכו', עין שם, מפל שכן מי שנפל בעמק ר'ע, ומנח

א) להקנות לעצמך כל-כף הרבה אוצרות.
ב) ויבגס בבושה לעולם הבא.

בין אלפי שרצים וקלפות וכו', והוא מתעורר משם באמת לאמתה, ובורח אליו יתברך, ושוטח בפיו לפניו יתברך ברחמים ובתחנונים מדי יום ביומו במקום מיחד, ובוכה לפניו כתינוק קטן, שירחם עליו ויזכה לצאת, צריך שיידע, שבאותו רגע הוא מנענע אלפי אלפים נשמות וכו', וזה עקר הבחירה, שלא ידע ולא יבין את זאת, כי אם היו לו עינים זכות לראות דבר זה, לא הייתה אצלו שום בחירה ונסיון על תפלה והתבודדות, והיה רגיל בזה מאד, אבל מאחר שאינו זוכה לידע זאת בידיעה ברורה, אשר כל דבור ודבור שהוא מדבר לפניו יתברך, מרעיש עולמות וכו' וכו', על-כן הוא מתרשל בזה וכו', ובפרט כשרואה שהוא מתפלל ומעתיר ומפציר הרבה זה זמן רב כל-כך, שייזכה להתקרב לעבודתו יתברך, ואף-על-פי-כן אין מסתכלין עליו כלל ואין שומעין לו כלל, רק אדרבה נדמה לו בכל פעם שמרחיקין אותו יותר ויותר בכל מיני התרחקות, וכאלו אין רוצים בו כלל וכלל, ועל-ידי-זה הוא נופל בדעתו, ומרפה את עצמו מעבודת השם יתברך, חס ושלום, ודבר זה נוהג גם בענין למוד התורה הקדושה, המרגיל את עצמו להתנהג בדרך הטוב והנעים, שגלה לנו רבנו ז"ל (שיחות-הרא"ן, סימן עו) — ללמד כסדרן ולכלי לדרך הרבה, ויהיה רגיל לומר בכל יום הרבה פראים משניות ודפים גמרא וסימנים בשלחן ערוך וכו' וכו', ועל-ידי-זה תפגס בו חמידו דאורייתא, ויתלהב בשלהובין דרחימוותאי באהבת התורה, ובאהבתה ישגה תמיד (משלי ה, ט), ויזכה לסיים כל הש"ס וארבעה חלקי שלחן ערוך וכו' וכו', ומכל דבור והלכה מהתורה הקדושה — שלומד, בונה לעצמו בננים נפלאים בעלמא דאתי, ונוטע לעצמו אילנות בגנתא דעדן, אשר זה יהיה תענוגו בעולם הנצחי, שישתעשע בצלא דהאי אילנא^ד שהוא זכה לנטע וכו', ואף שמרב קטנות וכלבול דעתו, שעבר עליו בפגם הפרית מה שעבר, שעל-ידי-זה אינו זוכה להבין על בריו כל מה שלומד וכו' — מה בכך, תראה להיות חזק בזה בהתמדה רבה ובשקידה נפלאה, וסוף

ג) חמידת התורה ויתלהב בשלהבת האהבה.

ד) בצל העץ הזה.

אֲשֶׁר תַּשֻּׁט בְּנַחֵל שֶׁא

כָּל סוּף בּוֹא יָבוֹא יוֹם יְשׁוּעָתְךָ, שְׂיִפְתַּח מַחֲךָ וְדַעְתְּךָ לְהַבִּין הַכֹּל. וְלַעֲת עֲתָה זָכֹר מַה שְּׂאֲמָרוּ בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ (קְדוּשִׁים פּה:): אֵית מֵאן דְּלַעֲי בְּאוּרִיָּתָא וּמַגְמָגִם בְּהַּ בְּגַמְגוּמָא דְּלֹא יָדַע כָּל מְלָה וּמְלָה סְלָקָא לְעֵילָא, וְקִדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא חֲדִי בְּהַאי מְלָה, וְקָבִיל לִיה וְנִטַּע לִיה סְחַרְנִין דְּהַאי נַחֲלָא, וְאַתְעֵבִידוּ מְאִינוּן מִלִּין אֵילָנָא רַבְרַבִּין וְאַקְרוּן עַרְבֵי נַחֲלִי וְכוּ', עֵין שָׁם.

וּסְפָר ר' לִוִי יִצְחָק (נ"י) [ז"ל], שֶׁהוּא הַכִּיר אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, שְׂלֹא יָדַעוּ בֵּין יְמִינָם לְשְׂמֵאלָם קִדְם שְׂנַתְקַרְבוּ, וְהָיוּ בּוֹרִים וְרִיקִים מְאֹד, וְעַל-יְדֵי שֶׁהִשְׁלִיכוּ דַעְתָּם מִנְּגֵד, וְצִיְתוֹ לְרַבְּנוּ ז"ל, וְזָכוּ לְשַׁקֵּד מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהָיוּ רְגִילִים לְסִיִּם ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנּוּת, וְהִרְבֵּה דְּפִים גְּמָרָא וְשִׁלְחָן עָרוּף וּמְדַרְשִׁים, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְעַלּוּ בְּמַעֲלוֹת גְּדוּלוֹת, עַד שֶׁנַּעֲשׂוּ גְּאוּנִים מִמֶּשׁ. וּפְעַם שְׂאֵל אוֹתוֹ בְּחוּר: "הֲלֹא אוֹמְרִים שְׂזָה אֵינוֹ לִמּוּד כָּלֵל (נָאר גַּעְדָּאוּנוּטִי)", וְהַשִּׁיב לוֹ: "דּוּ זָאג אֵיךְ וְוִיִּס גְּאוּרִישֵׁט דְּעַר בְּרַסְלָבֵר רַבִּי הָאֵט מִיר אַזוֹי גִּיהֵיִסן". וּבְאֵמַת מִי שְׂמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּדַרְךָ זוֹ, זוֹכֵה לְסִיִּם הִרְבֵּה, וְלַחֲזֹר עוֹד פְּעַם וְעוֹד פְּעַם, וּבְכָל פְּעַם נִפְתַּח מַחוּ יוֹתֵר.

וְהַעֲקָר — שֶׁהוּא תְּמִיד מְקַשֵּׁר בַּתּוֹרָה, וְנוֹטַע לְעֲצָמוֹ אֵילָנוֹת בְּגִנְתָּא דְּעַדָן, אֲשֶׁר זֶהוּ חֲלָקוֹ לְנִצְחָה נְצַחִים, אֵיךְ מַחֲמַת שְׂהָאָדָם מְעַרְבֵי בֵּין לְצִיִּם הָעוֹשִׂים לִיצְנוּת מְכַל דְּכָר שְׂבַקְדֻשָּׁה, וּבַפְּרָט מְסֻדֵּר הַלְמוּד הַזֶּה, עַל-כֵּן מִתְרַשֵּׁל וְאֵינוֹ לוֹמֵד כָּלֵל, כִּי אִם מְעַט דְּמַעַט, וְרַב הַזְּמַן מְבַטֵּל בְּפִטְפוּטֵי דְּבָרִים בְּטָלִים, אֲשֶׁר עוֹקְרִים אֶת הָאָדָם מִשְׂרֻשׁוֹ וְכוּ', וְכְשִׁזְזוּכִים לְהַתִּישֵׁב בְּאֵמַת: "הֲלֹא מַה יְהִיָּה מִמְּנִי, וּבְקָרוֹב אָבוֹא לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ', וּבְשִׁבִיל לִיצְנוּת חֲבָרִי (אֲשֶׁר גַּם בְּפִנְיִמִיּוֹת לְכָבוֹ מִשְׂתוֹקֵק וְכוּ'), אֶתְרַשֵּׁל בְּעֲצָמֵי מֵהַתְּקוּנִים שְׂרַבְנוּ ז"ל מְגַלָּה

(ה) יֵשׁ מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּמַגְמָגִם בְּהַּ בְּגַמְגוּם שְׂאֵינוֹ יוֹדַע, כָּל מְלָה וּמְלָה עוֹלָה לְמַעְלָה, וְהַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂמַח בְּמְלָה הַזֹּאת, וּמְקַבֵּל אוֹתָהּ, וְנוֹטַע אוֹתָהּ סְבִיב הַנַּחֵל הַזֶּה, וְנַעֲשִׂים מֵהַמְּלִים הָאֵלוֹ אֵילָנוֹת גְּדוּלִים וְנִקְרָאִים "עַרְבֵי-נַחֵל".

(ו) רַק "לְהַתְּפַלֵּל".
 (ז) אֵתָה תֵּאמַר אֵינִי יוֹדַע כְּלוּם, הֲרַבִּי מְבַרְסֵלֵב כִּף צִנָּה אוֹתִי.

הַמְּנִיעוֹת שֵׁישׁ לוֹ — הֵן מֵאַחֲרִים, וְהֵן מֵעֲצָמוֹ, שֶׁכָּל פַּעַם נּוֹפֵל בְּדַעַתּוֹ, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁרְחוּק הוּא, שְׂיִזְכֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם הַבֵּא לְפִי גְדֹל הַתְּרַחֲקוֹתוֹ מֵהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, וְכִמְה פְּעָמִים בָּא לְמַצֵּב כְּזֶה שְׂמַתִּיאֵשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, מִחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבֵּא וְכוּ', כִּי יִתְיַשֵּׁב, הֲלֹא אִזּוּ יִהְיֶה לִי לְרוּחַ גְּדוֹל כָּל נִקְדָּה טוֹבָה שְׂאִזְכֶּה לְחַטֵּף בְּזֶה הָעוֹלָם, וְשׁוּם סֵטְרָא אַחֲרָא לֹא תּוּכַל לְהַחֲשִׁיף אֶת הַטּוֹב שְׂפִי יִהְיֶה אִיף שְׂיִהְיֶה וְכוּ'.

וְאָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, בְּרֶפֶת הַמְּזוֹן, הַלְכָה ד'): אִי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי בְּאֵמֶת וְלַעֲבֹד אוֹתוֹ יְתָבְרָךְ פְּרָאוּי, כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲזוֹת וְעִקְשָׁנוֹת גְּדוֹלָה דִּקְדָּשָׁה, כִּי הִרְבֵּה הִרְפַּתְקָאוֹת וְעֲלִיוֹת וִירִידוֹת צָרִיכִין לַעֲבֹר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּלִי שְׁעוֹר, וְאִם לֹא יִהְיֶה עִקְשָׁן גְּדוֹל לְבָלִי לְהַנִּיחַ עַל-יְדֵי-זֶה מְעַט עֲבוֹדָתוֹ שֶׁהִתְחִיל, בְּפִרְט שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, אִזּוּ אִי אֶפְשָׁר לוֹ שְׂיִשְׁאֵר עַל עֲמָדוֹ וְכוּ', וְעַקֵּר הַהִתְפָּאוֹת שֶׁהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ מִתְפָּאֵר עִם יִשְׂרָאֵל הוּא — בְּעֲזוֹת וּבְעִקְשָׁנוֹת שֵׁישׁ לְהֵם, שְׁעוֹמְדִים לְפָנָיו מְנִיעוֹת וְדַחוּיִים וְחֲלִישוֹת הַדַּעַת לְרַחֲקוֹ מִמֶּנּוּ יְתָבְרָךְ וּמֵהַצְדִּיק הָאֵמֶת וְכוּ', וְהוּא מִתְעַקֵּשׁ יִהְיֶה מֵה שְׂיִהְיֶה אֲנִי אֶת מְקוֹמִי לֹא אֲנִיחַ וְכוּ', אֲנִי מְרַגֵּשׁ אֶצֶל זֶה הַצְדִּיק נֵעַם כְּזֶה וְכוּ', וְהוּא מְגַלֶּה לִי עֲצוֹת טוֹבוֹת וּמִתְקוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ', אִזּוּ אֲנִי חֹזֵק בְּדַעַתִּי, אֲשֶׁר שׁוּם רוּחַ סְעָרָה שְׁנַתְהוּתָה מְרַב עוֹנוֹתִי, לֹא תּוּכַל לְרַחֲקֵנִי, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲנִי תָמִיד אֵיחָל וְאֶקְוֶה אֵלָיו יְתָבְרָךְ, אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְלִית אֶתֶר דְּפָנוּי מְנִיָּה, וְתָמִיד אֶתְאַבֵּק בְּעַפְרֵי רַגְלֵיהֶם שֶׁל צְדִיקֵי הָאֵמֶת 'בְּרֶסְלָכֵר חֲסִידִים', תְּלִמִּידֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת, וְאֶשְׁתֶּה בְּצַמָּא דְּבְרִיהֶם, וְתָמִיד אֶחַפֵּשׁ בֵּינֵיהֶם אֵיזָה חֶבֶר טוֹב לְדַבֵּר עִמוֹ וְכוּ', וְאִזְכֶּה לְסַלֵּק דַּעַתִּי הַפְּגוּמָה לְגַמְרֵי וְכוּ', כִּי הֲלֹא אֲנִי בְּעֲצָמִי יוֹדֵעַ מְצָבִי, וּמֵה עוֹבֵר וְעֹבֵר עָלַי וְכוּ', וּיְבַקֵּשׁ תָּמִיד לְפָנָיו יְתָבְרָךְ, שְׂיִזְכֶּה לְמַצֵּא חֶבֶר טוֹב מֵאֲנָשֵׁי הַצְדִּיק לְדַבֵּר עִמוֹ, וְהוּא יֵאִיר בִּי הָאֵרֶת הָאֲמוּנָה שְׁנַחֲסָרָה בִּי וְכוּ'. וְאִזּוּ כְּשִׁילֵךְ בְּדַרְךְ זוֹ לְבַקֵּשׁ הִרְבֵּה מֵהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, יִזְכֶּה לְמַצְאוֹ, אִם יִחַפֵּשׁ הֵיטֵב (עֵינַן בְּאִרְכּוּת דְּכָרִים

אֲשֶׁר תְּשִׁי בְּנַחֵל שֶׁג

נפלאים בְּלִקּוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁלוּחִין, הַלְכָה ה'), כִּי בְּאֵמֶת בֵּין אֲנָשֵׁי הַצַּדִּיק יֵשׁ אֲנָשִׁים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר הֵם אֵשׁ מִמֶּשׁ, מְלַבְּשִׁים בְּמַעֲלֵל, וְאֲשֶׁר לֹא נִרְאָה מִבְּחוּץ כְּלָל, וְאֲדַרְבָּה תְּכַלִּית הַהַפּוּךְ נִדְמָה עֲלֵיהֶם וְכוּ'. וְעַיִן הַיֵּטֵב בְּלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן (סִימָנִים: נח, קטז), וְתַבִּין אֶת אֲשֶׁר לְפָנָיִךְ; אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְהִיּוֹת בְּצוֹתָא עִם אֲנָשִׁים קְדוּשִׁים אֵלוֹ, וְהֵם יִשְׁפִיעוּ עָלֵינוּ גַם-כֵּן מְאוֹר הַשְּׂגָתָם וּמְנַעֵם דְּבִקּוּתָם, עַד שֶׁגַם אֲנַחְנוּ נִזְכָּה לְהַתְּבַטֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִצְאֵת מִזֵּהֶמֶת תְּאוֹתֵינוּ וְכוּ'.

טוב להודות לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חָנֹם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, אֵין אָנוּ מְתַנַּגְדִּים עַל רַבֵּי אֵמֶת כְּזֶה, וּמָה גַם שְׁאֲנוּ מִשְׁתַּוְּקָקִים לְלַכֵּת בְּדַרְכָּיו.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תְּרַאֶה לְשַׁלַּח לִי אִיזוֹ נְדָבָה בְּשִׁבִיל הַדְּפֹסֶת הַקּוֹנְטְרָסִים.

תְּשִׁי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֲרַכְ-שֶׁבֶת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר חַיֵּי שְׂרָה ה'תשל"ג.

אֶךְ טוֹב וְחֲסֵד, חַיִּים וְרַחֲמִים, בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה, יִרְדְּפוּ וַיִּשְׁיגוּ אֶל אֲהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּר וְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצֵר קִבְּלֵתִי זֶה יוֹתֵר מְשֻׁבָּע, וְגִדְּל שְׂמִחָתִי, שֶׁזְּכִיתִי לְמַצֵּא מְקוֹם סֵתֵר, שְׁאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְאַתָּה צוֹעֵק שָׁם בְּכָל יוֹם הַע' [הַשְּׁבָעִים] קָלִיץ — אֵין לְשַׁעַר, כִּי זֶה כַּמָּה עוֹרְרֵתִיךָ עַל הַדְּבָר הַנּוֹרָא הַזֶּה. וְכַמוֹכָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָנִים: כא, לו'): כְּשֶׁהִמְחִין הֵם בְּבַחֲיַנְתָּ עֲבוּר, אִזְ צְרִיכִין לְצַעֵק הַרְּבָה מִיָּנִי

קולות אליו יתברך, ועל-ידי רבוי קולות, על-ידי-זה נודבך מחו ודעתו, וזוכה למח ברור ומזבך בישוב הדעת נפלא, ורואה מכל דבר את החיות אלקות המחיה אותו. כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלוֹפו של עולם, אך למה אין זוכים לראות דבר זה, ולהרגישו יתברך? מפני שמחו הוא בעבור ומבלבל, ועל-ידי צעקה ובקשה אליו יתברך מדי יום ביומו במקום מיחד, אזי לאט לאט יזדבך מחו, עד שגם הוא יזכה לזה, אם לא יתראש בזה, ולא יחלש רצונו ודעתו וכו'.

[נאם אמרתי לרשם לך מה שראיתי ושמעתי מעבודת אנשי שלומנו היקרים בענין תפלה והתבודדות וצעקות הע' קלין וכו', יקצרו המון יריעות. כידוע לך, יש אצלנו חבורת בחורים ואברכים המקימים "הנעור בלילה" ומהלכים יחידים, עד שעל-ידי-זה זוכים להגיע "להתחייב בנפשו", שנכללת נפשם במחייב המציאות וכו', להיות דבוק בו יתברך בקביעות (שם, סימן נב), ולהרגיש הארת נעם העליון; אשריהם ואשרי חלקיהם, יהא חלקנו עמם לעד ולנצח].

ועקר שמחתי הוא בזה שזכיתי לשמע בשורה טובה, אשר מדישנת עצמותי, שאתם מתוועדים יחד ומדברים מרבנו ז"ל, ומחזקים אחד את חברו. מה אמר לך, אין שום דבורים לפרש ולציר את הדבר הנורא והנשגב הזה, אשר כל גאלתנו הכללית והפרטית תלויה בזה, כי כבר ידעת ושמת, בשעה שמדברים מרבנו ז"ל, נכנסים באדם הרהורי תשובה נפלאים, ונתעוררים לברח אליו יתברך בתפלה והתבודדות וכו', והפעל-דבר יודע מזה, על-כן הוא מתפשט על דבר זה מאד מאד לארכו ולרחבו, ולכלי להניח להתועד יחד ולדבר מרבנו ז"ל.

על-כן, אהובי, אחי, תראה לשבר את כל המניעות אשר יש על דבר זה, ותתועדו יחד וללמד ספרי רבנו ז"ל, ותקבלו דין מדין (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד), כי בכל אחד יש נקדה טובה אשר

אֲשֶׁר תּשִׁי בְּנַחֵל שֶׁה

אין בחברו, והעקר שיהיה באהבה, אחוה ורעות, בלי שום פניות, חס ושלום, ולהסתפל על חברו בעין טובה. וצריכין לזכור שרבונו ז"ל אמר: רק "מקבלין דין מן דין" ולא "נותנים דין לדין". העקר לקבל תמיד נקדת חברו, ולשמע מה שחברו רוצה לומר, ולא לומר דעות (ואגן דעות, חס ושלום), כי בזה שתקבל מחברך, על-ידי-זה ממילא יקבל גם את נקדתך הטובה וכו'.

גם תקבעו לעצמכם זמנים להתבודדות, ומדי פעם בפעם לילה בצותא ליער שיש סביבותיך ולהתבודד שם. והעקר שיהיה בהצנע לכת; ועקר הכל — לעשות בכל פעם התחלה חדשה, ואל ידמה בדעתו שהוא כבר מקרב אל הקדשה, רק בכל פעם צריכה להיות ההתקרבות חדשה לגמרי, ובאפן הזה תמיד יקבל מרבנו ז"ל התעוררות חדשה וכו', ולאחז בשעורים הקבועים שזכית כבר להתרגל בהם — מקרא, משנה, גמרא, מדרש ושלחן ערוך. ואל תאבה לשמע לשום לץ ומונע, שמבלבל דעתך, שזה אינו למוד כלל, יאחז כל אחד דרכו, ואנחנו גלף בדרך שהכין לנו רבנו ז"ל, ובנדאי לא נבוש בה — לא בעלמא הדין ומכל שפן לא בעלמא דאתי וכו'.

ולמען השם לטובתך הנצחית, שתלמד בכל יום "לקוטי-הלכות", וכן ללמד "לקוטי-מוהר"ן", ולומר על כל תורה התפלה מ"לקוטי תפלות", ולבל יחסר לך יום מבליעדס, ואז טוב לך לנצח.

והעקר — להיות תמיד בשמחה על נעם חלקנו, שזכינו להתודע מרבי אמת בזה, ובצורת השם, על-כל-פנים אין אנו מתנגדים עליו, חס ושלום, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, חבלים נפלו לנו בנעימים.

ומחמת טרדות שבת-קדש, ההכרח לקצר. תראה לכתב לי על-כל-פנים שתי שורות בכל שבוע, וכן לעורר את החברים לכתב, ועל-ידי-זה נזקה להיות מקשרים יחד.

הדורש שלומך...

תשיא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תולדות ה'תשל"ג.

ששון ושמחה ישיגו לאהובי אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח סלה ועד.

מכתבך היקר קבלתי בשבוע שעבר, ומאד שמחתי לשמע הטוב ממך, שאתה מתחדש בכל יום, והתחדשות שיש לך בשנה זו, היא התחדשות יתרה וגדולה מהשנה שעברה, בן צריך להיות, כי בכל עת ורגע השם יתברך מחדש את כל הפריאה, פמוכא בדברי רבנו ז"ל ובכתבי האריז"ל, ועל-בן לעולם אל יפל בדעתו כלל, אף שעבר עליו עד עכשו מה שעבר, צריך לידע תמיד מאמר החכם: העבר אין, העתיד עדין, וההנה פהרף עין, לשפח בכל פעם מה שעבר עליו, ולזכר שעדין יש לו תקנה גדולה לצאת מטנוף מעשיו וממחשבותיו המגנות, ועדין יש לו תקנה טובה לזכות להגיע למדרגת כל הצדיקים הקדושים וכו'. וכל זה זוכים על-ידי שידע היטב כי ההנה הוא רק פהרף עין, כי כל רחוק העולם מהשם יתברך, הוא רק מה שדוחפים את העבודה "אויף שפּעטער"א, "ברגע זה ובצת הזאת קשה וכבד עלי לחזר אליו יתברך" וכו'. ורבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד), אשר צריך לקשר את עצמו

לנַקְדָּה הַשִּׁיכָת לְלִבּוֹ בַּעַת הַזֹּאת, וְצָרִיף שְׂיַדַע שְׂאִין לוֹ רַק רַגַע זֶה שְׁעוֹמֵד בּוֹ, וְעַל-כֵּן יִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה דְבָר בְּרַגַע זֶה דִּיקָא, כְּגוֹן בְּאֵיזֶה מַצָּב שָׂרָק יִהְיֶה, בְּאֵיזוֹ נִפְיֵלָה שָׂרָק תִּהְיֶה, אֶל תַּחֲלֵשׁ דַּעְתּוֹ כְּלָל, רַק יַעֲשֶׂה אֵיזֶה דְבָר שְׂבִקְדָּשָׁה — אוֹ לְלַמֵּד, אוֹ לְהַתְּפַלֵּל, וּבִכְפֻרַט לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר גַּם מִהַמְקוֹמוֹת הַמְּגַנְיִים וְהַמְטַנְפִים יְכוּל לְהַזְכִּיר לַעֲצֻמוֹ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הַדְּבֹר (שֵׁם, סִמָּן עח), כִּי הַדְּבֹר הוֹלֵף עִם הָאָדָם בְּכָל הַמְקוֹמוֹת, אוֹ שְׂיַעֲשֶׂה אֵיזוֹ מְצוּהַ בְּרַגַע זֶה, וְאִם אֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּרַגַע זֶה כְּלָל, עַל-כָּל-פָּנִים יִשְׁמַח נִפְשׁוֹ, אֲשֶׁר הִיא הַמְצוּהַ הַכִּי גְדוֹלָה (שֵׁם, חֶלֶק ב', סִמָּן כד). וְשִׁמְעָתִי מֵאֶחָד מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, אֲשֶׁר בְּמְצוּהַ זֶה — מְצוֹת הַשְּׂמִחָה, וְיִפְל מְזָאל נָאר נִישְׁט זֵיין פֿרִיילֵעֶף, אֵיזוֹ מְעַן נִישְׁט יוֹצֵא^ב, וְדַבְּרֵי פִי חָכָם חֵן. כִּי צָרִיף לְהַתְּגַבֵּר לְהִיּוֹת בְּכָל עֵת וְרַגַע בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל נַעַם חֶלְקֵנוּ, שְׂזַכֵּנוּ לְהִיּוֹת מְזַרַע יִשְׂרָאֵל, וְאָנוּ מְקַיְמִים מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, אֶף שְׂבָרַב הַדְּבָרִים אֵין אָנוּ כְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, יִהְיֶה אֵיף שְׂיִהְיֶה עַל-כָּל-פָּנִים אִם לֹא תִהְיֶה לָנוּ רַק מְצוֹת צִיצִית, רָאוּי לָנוּ לְרַקֵּד כָּל הַיּוֹם: "בְּרוּךְ הַשֵּׁם יְהוּדֵי אֲנָכִי, וְהוֹלֵף עִם צִיצִית, וּמֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶף שְׂאֲנִי יוֹדַע, שְׂאֲנִי מִנַּח בְּמְקוֹמוֹת הַמְטַנְפִים, אֲדַרְבָּה רָאוּי לִי לְשִׂמְחָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר", אָדָם כְּזֶה אֲשֶׁר גְּרוּעַ כְּבָר כָּל-כֶּף, וּמִנַּח בְּמְקוֹם מְטַנְף כְּזֶה, "עַל-כָּל-פָּנִים גַּם שֵׁם אָנִי הוֹלֵף עִם צִיצִית, וְעַדִּין אָנִי מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ עֵקֶר שְׂמִחָתִי", וּמִכָּל שְׂכָן, שְׂתִּהְלֶה לֵאל, יֵשׁ לָנוּ עוֹד מְצוּוֹת, כִּי אֶפְלוּ הִרְיָקֵנִין שְׂבָךְ, מְלֵאִים מְצוּוֹת כְּרַמּוֹן (בְּרִכּוֹת נו.), וְדִיקָא מִשְׂמַחַת הַמְצוּוֹת יְכוּל לְזַכּוֹת לְהַרְגִישׁ תַּעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה (עֵין לְקוּטִי-מִוֵּהֲרִין, חֶלֶק א', סִמָּן ה'), עַד שְׂלֵא יִצְטָרֵף שׁוּם שְׂכָר עַל שׁוּם דְּבָר וּמְצוּהַ, רַק שְׂכָרוֹ יִהְיֶה, כְּשִׂיזְכֶּה לַעֲשׂוֹת עוֹד אֵיזוֹ מְצוּהַ מְרַב שְׂמִחָה וְתַעֲנוּג שְׂיִרְגִישׁ בְּעִשְׂיַת הַמְצוּוֹת, שְׂזֶה בְּחִינַת (אֲבוֹת ד'): "שְׂכָר מְצוּהַ — מְצוּהַ", כִּי זֶהוּ עֵקֶר שְׂכָרוֹ — שְׂיִזְכֶּה לַעֲוֹד מְצוּהַ, וְעַל-יְדֵי תַקְף הַשְּׂמִחָה בְּעִשְׂיַת הַמְצוּוֹת, יִזְכֶּה שְׂיִתְרַחֵב מִחוּ וְדַעְתּוֹ, וְיִהְיֶה לוֹ כְּלִים טוֹבִים לְרַדֵּף וּלְהַשִּׁיג הָאֶרֶת מְטִי וְלֹא מְטִי וְכוּ' (עֵין לְקוּטִי-מִוֵּהֲרִין, חֶלֶק א', סִמָּן כד), שְׂהוּא דְּבִקּוֹת הַבּוֹרָא

(ב) כְּמָה שָׂרָק לֹא יִהְיֶה שְׂמַחִים, אֵין יוֹצֵאִים יְדֵי חוֹבָה.

יְתַבְּרֶךְ לְמַעַלָּה מִנְפָּשֵׁינָּה, רוּחִינָּה וְנִשְׁמָתֵינוּ, הַיְנוּ בְּלִי שׁוֹם לְבוּשִׁים, כִּי יִזְכֶּה שְׁתַּתְּגַלֶּה לּוֹ יְדִיעָה בְּהֶאֱרָה נִפְלְאָה וְנוֹרְאָה, עַד שְׁיִרְאָה בְּעֵינָיו וַיִּשְׁמַע בְּאָזְנוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעַדָּיו יְתַבְּרֶךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין, וְדוֹמֵם, צוֹמַח, חַי, מְדַבֵּר — הַכֹּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְּרֶךְ.

אֶף אֵי אֶפְשֶׁר לְלֵב לְשַׁמַּח (שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן ה'), מְרַב עֲקֻמוּמִיּוֹת שֵׁשׁ בְּלָבוֹ (שְׁנֵת־הַיּוֹתָה מִפְּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן). וְאֵיךְ זֹכִים לְהַסִּיר הָעֲקֻמוּמִיּוֹת? עַל-יְדֵי רְעָמִים, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֻכּוֹת נט.): לֹא נִבְרָאוּ רְעָמִים, אֲלֵא כְּדֵי לְפַשֵּׁט עֲקֻמוּמִיּוֹת שֶׁבְּלָבוֹ, וְרְעָמִים הֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּכַח, שְׁתִּיחַד לְעֲצָמָךְ מִקּוֹם מִיחַד שְׁאֵין שֵׁם בְּנִי-אָדָם, וְתִשָּׁב שֵׁם וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יְתַבְּרֶךְ אֶת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וְאֵף שֶׁהַדְּבָר יִגִּיעַ לְךָ בְּכַבְדוֹת עֲצוּמָה, תִּרְאֶה לְהַכְרִיחַ אֶת עֲצָמָךְ שֵׁם בְּכַח גְּדוֹל וּבְמִסְרִיּוֹת נִפְשׁ לְדַבֵּר עִמוֹ יְתַבְּרֶךְ, וְעַל-יְדֵי עֲקֻשָׁנוֹת וְכַח גְּדוֹל בְּתִפְלָה מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ, יִפְתַּח לָבוֹ וַיִּסְתַּלְקוּ כָּל הָעֲקֻמוּמִיּוֹת וְהִקְשִׁיּוֹת מִלָּבוֹ.

וְהַעֲקֹר, אֶהוּבִי, אַחִי, צָרִיךְ לִידַע, אֲשֶׁר הִרְבָּה הִרְבָּה צָרִיךְ לַעֲבֹר עָלֶיךָ בְּחַלִּישׁוֹת הַדַּעַת, וַיִּצְעֲרוּ אוֹתָךְ, וְתַפֵּל בְּכָל פַּעַם בְּקִטְנוֹת עֲצוּמָה, וְכִמְעַט שְׁתַּרְגִּישׁ שְׁאֵתָה אָבוּד, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְחִלְלָה, מְשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת, מְגַדֵּל מְרִירוֹת נִפְשָׁךְ וְשִׁבְרוֹן לְבָבְךָ, אֵף אִם תִּשְׁתַּק וְתִסְבַּל הַכֹּל בְּאַרְיִכוֹת אַפִּים, אֲזִי בּוֹ בְּרַגַע יֵאִיר עָלֶיךָ מְלֶךְ עֲלִיּוֹן בְּהֶאֱרָה נִפְלְאָה (תְּהִלִּים לז, ט): "טַעֲמוּ וּרְאוּ כִי טוֹב ה'", אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר יַחֲסֶה בּוֹ", כִּי רַחֲמָנוֹתוֹ יְתַבְּרֶךְ עוֹלָה עַד אֵין סוּף וַיִּוְרְדַת עַד אֵין תַּכְלִית, בְּפִרְט עַל אֵלוֹ הַאֲנָשִׁים הַמְּנַחִים בְּבִטָּן שְׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת, וּמְרַחֲמִים עַל עֲצָמָם, וְצוֹעֲקִים וּבוֹכִים וּמְבַקְשִׁים לְפָנָיו יְתַבְּרֶךְ, שְׁיִזְכּוּ לְצֵאת מִשָּׁם, וּמְסַפְּרִים לְפָנָיו יְתַבְּרֶךְ אֶת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֵיהֶם וְכוּ', אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל מַה שְׁנַעֲשֶׂה מְשִׁיחָה וְתִפְלָה זוֹ, אֲשֶׁר עוֹלָה לְמִקּוֹם עֲלִיּוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, עַד שְׁאֵין שׁוֹם מְלֵאךְ וְשִׁרְךָ וְכוּ'

שִׁידַע, לְהִיכֵן הוֹלְכוֹת תְּפִלוֹת הַנְּדָכָאִים וְהַשְּׁבוּרִים. וְהַבְּעַל-דָּבָר יוֹדַע מִכָּל זֶה, עַל-כֵּן מַעֲקָם כָּל-כֶּף אֶת הַדַּעַת, וּמַחְלִישׁ בְּכָל פַּעַם אֶת רְצוֹנוֹ, וּמַכְנִיס בּוֹ יְאוֹשׁ כְּאֵלוֹ אֲבָד מְנוּס, וְאִין מִי שִׁישְׁמַע לָּהּ וְכוּ'.

עַל-כֵּן, אַחֵי הַיְקָר, בֵּין תְּבִין אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ, רְאֵה וְגַם רְאֵה כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים מִתְּנוּצָצָת לָּךְ הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְּרָךְ, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּשִׁעָה שְׁאֵתָה מִתּוֹעַד עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי הַצְּדִיק, וְאִזּוּ בּוֹדָאֵי נִסְכָּם בְּדַעְתָּךְ — "מַעֲכָשׁוּ כְּבָר אֲבָרַח תְּמִיד אֵלָיו יְתַבְּרָךְ, וְכִבְר לֹא יוּכַל שׁוּם סְטָרָא אַחֲרָא לְהַחְלִישׁ דַּעְתֵּי יְהִיָּה אִיף שִׁיְהִיָּה וְיְהִיָּה מַה שִׁיְהִיָּה, אֲנִי אֶת מְקוּמִי לֹא אֲנִיחַ", וְתַכְּף-וּמִיד כְּשִׁאֲתָה הוֹלֵף מִמְּנוּ אוֹ כְּשִׁאֲתָה נוֹפֵל, מִיד נִתְקַרֵּר לְכָךְ וְנִחַלְשֵׁת דַּעְתָּךְ, וְכֵאלוֹ מַעוֹלָם לֹא הִרְגִּשְׁתָּ אִיזָה טוֹב, אִיזוֹ תְּשׁוּקָה, אִיזָה נַעַם, עַד שֶׁנוֹפְלִים לָּךְ סִפְקוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת בְּלִבְךָ לְגַמְרִי, לְמָה הַצְּרִכְתִּי לְגַמְרִי לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יְתַבְּרָךְ וְכוּ', הִיָּה טוֹב לִי יוֹתֵר כְּשִׁאֲנִי מְלַכְלָךְ בַּחֲטָאִים וְעוֹנוֹת וְכוּ', וּמִצְטַעַר בְּצַעַר קָשָׁה שֶׁל הַיְצָר וְכוּ'. רְאֵה גַם רְאֵה מַה שֶׁהַבְּעַל-דָּבָר יְכוֹל לְסַבֵּב וְלַעֲקָם אֶת לֵב הָאָדָם; עַל-כֵּן, אֲהוּבִי, אַחֵי, חֲזוּק וְהַתְחַזֵּק עַל-כָּל-פָּנִים מַעֲכָשׁוּ לְבָרַח תְּמִיד אֵלָיו יְתַבְּרָךְ, וְאֵל תִּסְתַּכַּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה יְהִיָּה מִי שִׁיְהִיָּה, אֲתָה אֵינְךָ צְרִיף כְּלוּם, רַק אֶת הַשֵּׁם יְתַבְּרָךְ, וְתִרְאֵה לְהַתְנַפֵּל לְפָנָיו יְתַבְּרָךְ תְּמִיד, כְּשֶׁרַק יְהִיָּה לָּךְ אִיזָה זְמַן פְּנוּי, וְכָל רְצוֹנְךָ וְכָל חִפְצְךָ לֹא יְהִיָּה רַק הַשֵּׁם יְתַבְּרָךְ, שֶׁהוּא אַבִּיךָ, וְרַק הוּא יַעֲזֹר לָּךְ, וּכְשִׁאֲחָד דְּבּוּק תְּמִיד רַק בּוֹ יְתַבְּרָךְ, אִין שׁוּם מְגִיעָה שֶׁתִּמְנַעֶהוּ, וְאִין שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁתּוּכַל לְבַלְבְּלוֹ, וְאִין לוֹ שׁוּם קִנְיָה וְשִׁנְיָה לְשׁוּם בְּרִיָּה, כִּי הֵלֹא הַכֹּל אִין סוּף בְּרוּף הוּא, וְאִינוּ כּוֹעֵס עַל שׁוּם בְּרִיָּה, כִּי הַכֹּל שְׁלֵיחִים מִמְּנוּ יְתַבְּרָךְ, וְאִזּוּ זוֹכָה לְהַתְעַנֵּג בְּזִיו שְׁכִינְתּוֹ יְתַבְּרָךְ. וְאִף שְׁבִין כֶּף וּבִין כֶּף נוֹפֵל מִהַהֲרַגְשׁ הַנוֹרָא הַזֶּה, עַל-כָּל-פָּנִים יוֹדַע שֶׁהַכֹּל מְלַמְעָלָה, בְּרִישָׁא חֲשׁוּכָא וְהַדָּר נְהוּרָא (שְׁבַת עו:), כִּי תַעֲנוּג תְּמִידֵי אֵינוֹ תַעֲנוּג, וְהַהֲכָרַח לְהַתְעַלּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַד שֶׁיִּתְבַטֵּל לְגַמְרִי אֵלָיו יְתַבְּרָךְ, עַל-כֵּן הַהֲכָרַח שִׁיפֵל תְּמִיד, כְּדִי שִׁיּוּכַל לְהַתְחִיל עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, וְיִרְאֵה שְׁכָל פַּעַם תְּהִיָּה

התחלה חדשה בהתחדשות חדשה, ואף שהנפילה היתה מגנה מאד מאד, צריך שיידע — "ויהי ערב" עד עכשו, ומעכשו "ויהי בקר", שפבר יאיר לו אורו ותברך ואני אברח תמיד אליו ותברך, ואדבר עמו כפאשר ידבר איש עם רעהו, ואף שבין כף חוזר ונהיה ערב — מה בכך, כף היא הבריאה — לפל, ואחר-כך לקום בתוספת קדשה ודעת וכו', ומדי פעם לברח אל אחד מאנשי שלומנו היכול לדבר עמו, ולחזקו ולאמצו, כי צדיקי האמת שבדור הזה, הם ברסלבר חסידים אמתיים, הדבקים בו ותברך, ומתנהגים על-פי ההתגלות של הנחל העליון הנובע בו מקור חכמה וכו', ובודאי צריכים לחפש אחר מדריו טוב, ולבקש הרבה את השם ותברך, שיזכה להתועד עם חבר כזה, אשר הוא דבוק בו ותברך בבטול כל הרגשותיו, [אף שלא נראה מבחוץ כלל, ואדרבה תכלית ההפוך נדמה, כי "כל השירים קדש ושיר השירים קדש קדשים" (עין היטב בלקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן רמג)], כי אם זוכה לקשר עצמו עם חבר טוב כזה, אשר הוא יושב בתוף הנחל, ולהשקות אחרים וכו', אשר זה היה רצונו של רבנו ז"ל, פי דרך הטוב היא להיטיב וכו'.

ואם אי אפשר להתועד יחד מרחוק המקום, על-כל-פנים בכל פעם שקשה לו וכו', או, חס ושלום, עובר עליו משהו וכו', תכף-ומיד יכתב מכתב, אשר גם על-ידי-זה נתקשרים יחד (שם, סימן קעג), כי הכותב מכניס נפשו בתוף הכתב, ושם גנוזים פניו, שכלו וחקמתו (שם, סימן קצב), ויהיה נחשב כאלו ברח בגופו אל האיש פשר, ומדריכו בעבודת השם ותברך. ובפרטיות כשיזכה לקבל תשובה, ואז יעמדו הדברים אצלו ימים רבים וכו'.

ואל יהיה דבר זה נקל בעיניו, כי כל המחבר לטהור — טהור (בבא קמא צב:), אף שעדין הוא טמא, על-כל-פנים כשיזכה להתחבר עם טהור, סוף כל סוף גם יהיה טהור, ויוכל כבר לטהר גם את אחרים וכו'.

אֲשֶׁר תּשׂיָא בְּנַחֵל שׂיָא

וְלֵךְ נָא וּרְאֵה מָה שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (סנהדרין קו.): וַיִּתְרוּ שְׂפָרַח
 זָכָה שְׁבָנֵי בָנָיו יֵשְׁבוּ בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית וְכוּ'. הָעֵקֶר לְכָרַח מִחֲבָרִים רְעִים
 וְכוּ', אִזּוּ יִזְכֶּה הוּא וּבָנָיו וּבְנֵי בָנָיו וְכוּ' וְדו"ק.

וְהָעֵקֶר שֶׁהַכֵּל תְּלוּי בּוֹ הוּא — תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וּלְכָל יִסְתַּפֵּל
 עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׁשׁוּחָקַת מְזֵה — "אֵף הוּא מִסְתּוֹכֵב בֵּין אֲנָשִׁי
 שְׁלוֹמְנוּ", יִהְיֶה לָהֶם אֲשֶׁר לָהֶם, כִּי יַעֲבְרוּ הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים, וּמֵאוּמָּה
 לֹא יֵשְׂאוּ בַעֲמָלָם, וְאֵנְחָנוּ גַלְיָה בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב וְהַנְּעִים שֶׁהַכֵּין לָנוּ רַבְּנוּ
 ז"ל, וּבִפְרִט לְשַׁפֵּךְ נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

וּבַמְדָּרֶשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סג, ה) אֵימָא עַל הַפְּסוּק: "וַיַּעֲתֵר יִצְחָק"
 (בְּרֵאשִׁית כה, כא) — שְׁשַׁפֵּךְ תְּפִלָּתוֹ בְּעֵשָׂר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; הֵינּוּ כְּמוֹ
 עֲשִׂיר אֲשֶׁר הוּא פְּזָרֵן גְּדוֹל, וְזוֹרֵק מַעוֹת לִימֵינוּ וְלִשְׂמָאלוֹ, וְאֵינּוּ
 מְקַמֵּץ כָּלֵל, וְכָל דָּבָר שְׁצָרִיף, תִּכְף־וּמְיָד נוֹתֵן הַרְבֵּה מַעוֹת, כְּמוֹ-כֵן
 צָרִיף לְהַתְּנַהֵג בַּעֲבוּדַת הַתְּפִלָּה, לְהִיּוֹת פְּזָרֵן גְּדוֹל בַּתְּפִלָּה, כְּמוֹ יִצְחָק
 שֶׁהִיָּה עֲשִׂיר בַּתְּפִלָּה, וְשַׁפֵּךְ תְּפִלָּתוֹ בְּעֵשָׂר, וְעַל כָּל דָּבָר בְּפִרְטֵי
 פִּרְטִיּוֹת תִּכְף־וּמְיָד פְּזַר תְּפִלוֹת, כִּי עַל דָּבָר קָטָן וְדָבָר גְּדוֹל צָרִיף
 לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְבַקֵּשׁ רַק אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ כְּתִינוּק הַמְּבַקֵּשׁ אֶת אָמוֹ,
 וְכָל דָּבָר רַבְּנוּ ז"ל תְּלוּי בִּיסוּד הַתְּמִימוֹת, וְכָל מָה שֶׁהוּא תְּמִים
 בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ יוֹתֵר, וּכְמוֹ-כֵן הוּא מְקַרֵּב יוֹתֵר
 אֶל רַבְּנוּ ז"ל, כִּי עֵנִין רַבְּנוּ ז"ל הוּא תְּמִימוֹת עֲמָקָה מְאֹד מְאֹד,
 אֲשֶׁר שָׁם גְּנוּזָה חֲכָמָה עֲמָקָה וְכוּ'. וּמִזֵּהרַנְיָתָ ז"ל אָמַר בְּסוּף יָמָיו,
 שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ פֶּן וְאוּלַי לֹא יֵצֵא יָדֵי חוֹבַת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת שֶׁל
 רַבְּנוּ ז"ל; עֲמַד וּרְאֵה וְהַשְׁתּוּמֵם, מִי לָנוּ גְּדוֹל בֵּין תְּלַמִּידֵי רַבְּנוּ ז"ל
 כְּמוֹהֶרְנֵי"ת ז"ל, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן חָשַׁשׁ אוּלַי בִּימֵי חַיָּיו לֹא יֵצֵא יָדֵי
 חוֹבַת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה אָנוּ
 צָרִיכִים לְחַפֵּשׂ אֲצִלָּנוּ בְּכָל יוֹם, אִם יֵשׁ אֲצִלָּנוּ תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת
 וְכוּ'.

וּרְבֵנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ לְדַבֵּר עִמוֹ יתְבַרַךְ בְּכָל יוֹם, הָאֵם אָנוּ מְקַיְמִים
 זֹאת?! רְבֵנוּ ז"ל גָּלָה שְׁאֵפְלוֹ שְׁנֵפֶל בְּרַגְעַת הַקּוֹדֶם בְּבוֹר עֵמֶק מְאֹד
 וּבַחֲשֵׁף גָּדוֹל, עַל-כָּל-פָּנִים בְּרַגְעַת הַשְּׁנִי צְרִיכִים לִידַע שֶׁהוּא כְּבָר
 עֲנִין אַחַר לְגַמְרֵי, וַיְכוּלִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל רֵגַע מְחֻדָּשׁ, מִכָּל שֶׁפִּן בְּכָל
 שְׁעָה וּמִכָּל שֶׁפִּן בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא בְּרִיאָה חֻדָּשָׁה לְגַמְרֵי, הָאֵם אָנוּ
 מְקַיְמִים זֹאת?!

רְבֵנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל נִקְדַּת הַשְּׂמֻחָה, לְשִׂמְחַת מְאֹד,
 וְלִהְיוֹת אֶת עֲצֻמוֹ בְּנִקְדַּת הַמְּצוּוֹת שֵׁשׁ בָּנוּ, הָאֵם אָנוּ מְקַיְמִים
 זֹאת?!

רְבֵנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל לְמוֹד שְׁלֶחַן עֲרוּף, בְּכָל יוֹם
 שְׁעוֹר כְּסֻדְרָן, וְלִהְשִׁיב לְקִיּוֹם כָּל הָאֲמוֹר בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, לְבָלִי לְנִטּוֹת
 מִסְעִיף קִטּוֹן מִהַשְּׁלֶחַן עֲרוּף, הָאֵם אָנוּ מְקַיְמִים זֹאת?!

עַל-כֵּן, אֲהוּבֵי, אַחֵי! חֻזַּק וְהִתְחַזַּק בְּרַגְעַת זֶה, וְתִשְׁלִיף מִמֶּךָ
 כָּל הַקְּשִׁיּוֹת אֲשֶׁר נִמְשְׁכוֹת מִפָּנֵם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה,
 רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְתִבְרַח אֱלֹהֵי יתְבַרַךְ בְּתַפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוֹת, וְתִלְמַד הַרְבֵּה
 שְׁלֶחַן עֲרוּף כְּסֻדְרָן וְגַם תְּהִיָּה קְבוּעַ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְחֻטָּף פְּרָקִים
 מְשֻׁנְיֹוֹת, אֲשֶׁר הָאֲמִירָה בְּעֵלְמָא מְסַגְּלַת מְאֹד לְנִשְׁמָה. וְאָמַר רְבֵנוּ ז"ל
 (שיחות-הַר"ן, סימן ט): אֲפֵלוּ אֵלֹהֵי בְּנֵי-אָדָם שְׁנַחֲטָפוּ לְתוֹף חֲשֵׁף וְרַע,
 אִם יַעֲשׂוּ לְעֲצָמָם חוּק חֻזַּק לְלַמַּד אֵיזָה שְׁעוֹר, אֲזִי כַחַת הַתּוֹרָה יוֹצִיא
 אוֹתָם מִשָּׁם, עַל-כֵּן תְּהִיָּה חֻזַּק בְּזֶה — לְחֻטָּף ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנְיֹוֹת
 בְּכָל יוֹם, וּמִלְבָּד זֶה תְּהִיָּה קְבוּעַ בְּסִפְרֵי רְבֵנוּ ז"ל, לְלַמַּד בְּכָל יוֹם
 עַל-כָּל-פָּנִים תּוֹרָה אַחַת, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה, וּבְפֶרֶט תְּרַאֶה לְשִׁקֹּד
 בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן יְסוֹד כָּל הָאָדָם, וּבְמִדָּה שֶׁהָאָדָם מוֹדָה,
 בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ (סוֹטָה ח:).

וְהִתְבַּרַח לְקִצֹר מְרֹב טְרָדוֹת.

אֲשֶׁר תְּשִׁיב בְּנַחֵל שִׁיג

הדורש שלומך...

דרישת שלום לכל החברים, חזקו וּאִמְצוּ בְּשִׂמְחָה וּבְתַפְלָה.

תשיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה אֶל מַעֲלַת אַחֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר הַנּוֹחֵד, הַרוֹצֵה לְשִׂתוֹת מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ אֶתְמוֹל קִבַּלְתִּי וְחִשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֵמְהִיתִי לְהַשִּׁיבְךָ, אֵף שֶׁטְרַדוֹתִי עָבְרוּ רֹאשׁ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֵף מֵאַחַר שֶׁהַבְּחוּר ... הִיָּה אֶצְלִי, וְסִפֵּר לִי הַכֹּל, וּבִפְרָט ... עַל-כֵּן אֲמַרְתִּי לְהַשִּׁיבְךָ.

אֶהוּבִי, יְדִידִי! אֵין דְּבוּרִים לְהוֹדוֹת וְלְהִלֵּל אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל גְּדֹל הַחֶסֶד הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, אֲשֶׁר בְּתַקְּףָה דְחִקוּתָנוּ וִירִידָתָנוּ וְנִפְיִלְתָנוּ, בְּעֵמֶק הַרְעָ' וְהַחֲשָׁף, הָאִיר לָנוּ אוֹרוֹ הַגְּנוּז, וְצַדִּיקֵינוּ הַגְּנוּזִים, וְהַתּוֹרָה הַצְּפוּנָה הַיּוֹצֵאת מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעִתִּיק וְכוּ', אוֹרֵתָא דְעִתִּיקָא סְתִימָאָה וְכוּ', אֲשֶׁר כָּל זֶה עֲדִין נִסְתָּר מֵרַב הָעוֹלָם, וַיִּתְגַּלֶּה בְּמַהְרָה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, עַל-כֵּן בָּזָה בְּעֵצְמוֹ אֶתְּהָ זְכוּל לְהַחֲיוֹת אֶת עֵצְמָךְ — "יְהִיָּה אִיךָ שְׂיִהְיָה, עֲשִׂיתִי מַה שֶׁעֲשִׂיתִי, נִפְלְתִי בְּמִקּוֹם שֶׁנִּפְלְתִי, נִכְשַׁלְתִּי בְּמָה שֶׁנִּכְשַׁלְתִּי, עַל-כָּל-פְּנִים אֵף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי יוֹדֵעַ מֵאוֹר הָאוֹרוֹת, מִלְּמוֹד עֵמֶק כָּזָה, מִנְעִימוֹת וּמִתִּיקוֹת כְּזוֹ, בְּוַדַּאי אִם אֲזַכֶּה לְבַטֵּל אֶת דְּעִתִּי הַפְּגוּמָה לְגַמְרִי, וְלִקְיָם וְלִצִּית לְכָל דְּבוּר שֶׁאֲשַׁמַּע, וְאֶתְחַבֵּר תָּמִיד עִם אֲנָשָׁיו הָאֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּוַדַּאי גַם לִי תִהְיֶה תַקְוָה טוֹבָה לְצֵאת מֵהַחֲשָׁף, וְלְהָאִיר מִנְעָם זֵיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּאִיר בְּכָל הָעוֹלָם", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל

מג, ב): "וְהָאֶרֶץ הָאֵיירָה מִכְבֹּדוֹ" וגו'. ומוהרנ"ת ז"ל הִיָּה רָגִיל לַחֲזוֹר (שופטים יג, כג): "לוֹ חֶפֶץ ה' לְהִמִּיתֵנוּ וְגו' וְלֹא הִרְאָנוּ אֶת כָּל אֱלֹהִים, וְכַעַת לֹא הִשְׁמִיעֵנוּ כְּזֹאת", וּבִדְבַר אֵי שְׂזָכִינוּ לְהַתְּוֹדֵעַ מִדַּעַת הָאֱמֶת הַזֶּה, בְּזֶה אָנוּ רוֹאִים גְּדֹל הַרְחֻמְנוּת שֶׁל הַשֵּׁם יְתָרָה, אֲשֶׁר "חֹשֶׁב מַחֲשָׁבוֹת, לְבַלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדְח" (שמואל-ב יד, יד). וּמִי יוֹדֵעַ גְּנוּזֵי נִסְתָּרוֹת וְכוּ', לָמָּה הִצְרַכְתָּ לִפְלֵ בְּמִקְוֹמוֹת מְגַנִּים כְּאֵלֶּיךָ דִּיקָא וְכוּ', וְאוּלַי לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמַתְךָ לֹא הִיָּתָה שׁוּם מְצִיאוֹת אַחֲרֵת וְכוּ'. וְכַמוֹכָא אֲשֶׁר מְשִׁיחַ צְדִיקֵנוּ בְּעֶצְמוֹ הִצְרַח לְעִבְרֵי דִיקָא עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה יְהוּדָה וְתָמַר וְכוּ', כִּי גַם בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה הִיָּה הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת וּמְחַרְיֵבָן, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה ג, ט), עַד שֶׁבָּרָא עוֹלָם מְתֻקָּן וְכוּ', וְכַמוֹ-כֵן עוֹבְרוֹת עֲלֶיךָ יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וְהַשְׁלָכוֹת כְּאֵלֶּיךָ, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּכָלֵל חֲרַפְּתָן הַעוֹלָמוֹת וְכוּ', כִּי מִחֻדָּשׁ מְבַלְבֵּל מְאֹד מְאֹד, וְאֵי אֶפְשָׁר לָךְ לְהִיֹּת דְּבוּק בּוֹ יְתָרָה וְכוּ', אִם לֹא תִסְתַּפֵּל עַל כָּל זֶה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֹא תִכְנִיס אֶצְלֶךָ אִיזוֹ חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וְכוּ', בְּדִבְרַי סוּף כָּל סוּף תִּבּוֹא אֶל עֲנִינֶיךָ וְכוּ'. וְרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר פַּעַם: "אוּן פֶּאָר וְוַאס אִיז עַר גְּעֻקוּמֶען צו זײן זאַךְ? ווייל עַר הָאֵט זײך דָּעֵר הַאֲלֵטֵן"^א. וּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן מו), אֲשֶׁר עַל כָּל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים וְהַנּוֹרָאִים, אֲבוֹת הָעוֹלָם, עָבַר בְּתַחֲלָה מֵהַ שְׁעָבֵר וְכוּ', וְאִם לֹא הָיוּ מִתְחַזְּקִים לְבַלְי לְעֹזֵב אֶת עֲצָמָם, זײך גַּיִשׁט אַפּ לְאַזְנֵי, לֹא הָיוּ מְגִיעִים לָמָּה שֶׁהִגִּיעוּ וְכוּ', עַיִן שָׁם.

עַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, אַחֵי הַיָּקָר, חֲמֻדַּת לְבָבִי! תַּעֲשֵׂה לְעֶצְמְךָ קֶשֶׁר שֶׁל קִימָא "אוּן בִּינְד זײך צו הַשֵּׁם יְתָרָה"^ג בְּתַפְלָה וְשִׁיחָה בִּינְךָ לְבִין קוֹנֵךְ, שֶׁתִּיחַד לְעֶצְמְךָ מְקוֹם מִיחַד שְׁאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְשָׁם תִּפְרֹשׁ אֶת כָּל לְבָבְךָ וְאֶת כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת גְּמוּרָה, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְתַתְּמִיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְתַגְלָה לְפָנָיו יְתָרָה הַכֹּל כְּתִינּוּק לְפָנָיו אֲבִיו, וְצָרִיךְ לְהִיֹּת עַל זֶה עֲקָשָׁן גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי הַרְבֵּה הַרְבֵּה צָרִיךְ לְעִבְרֵי עַל כָּל הַרוּצָה

(א) וְלָמָּה בָּא לְעִנְיָנוּ? כִּי תַחֲזוּק.

(ב) לֹא לְעֹזֵב אֶת עֲצָמוֹ.

(ג) וְחֻקְשׁוֹר אֶת עֲצָמְךָ לְהַשֵּׁם יְתָרָה.

לְצֵאת מֵהַחֶשֶׁךְ, וְלִהְיוֹת אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', וְאִם יִהְיֶה חֶזֶק בְּדַבְרֵךְ זֶה, אֲשֶׁר יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, מִה שֶׁרַק יַעֲבֹר עָלֶיךָ הוּא מְקַשֵּׁר אֵלֶיךָ יִתְבַּרְךָ בְּתַפְלָה, אֲזִי לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל, וּבִפְרָט שְׂאֵתָה צְרִיף לְחַקֵּק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד אוֹהֵב טוֹב כְּמוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר הוּא מְלֵא רַחֲמִים, וּבִפְרָט עַל הַיְרוּדִים וְעַל הַנְּפוּלִים שֶׁנִּפְּלוּ בַּחֶשֶׁךְ וְכוּ', וְהֵם מִתְגַּבְּרִים לְצֵאת וְכוּ', אֵין לְשַׁעַר וְלִסְפָּר גְּדֹל שֶׁעָשׂוּעִי וְיִתְבַּרְךָ מֵאֲלוֹ הַשְּׂבֹוּרִים [עֵינִי בְּסוּף שְׂכַח־הַר"ן] מִהַמְּלִיךְ שֶׁשָּׁלַח שְׁלֵשָׁה שְׁלוּחִים צְדִיקִים, בִּינֹונִים וְרִשְׁעִים וְכוּ']. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכֶה לְבְרַח תְּמִיד אֵלֶיךָ יִתְבַּרְךָ, וְלִפְרֹשׁ כָּל שִׂיחַתוֹ אֵלֶיךָ יִתְבַּרְךָ בְּלִשׁוֹן חֵן וְתַחֲנוּנִים, וְאֲזִי טוֹב לוֹ לְנַצַּח נְצַחִים, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים אֵלֶיךָ יִתְבַּרְךָ, הוּא הַצְּלַחַת הַנֶּפֶשׁ נִפְלְאוֹה וְנוֹרְאוֹה, אֲשֶׁר לֹא יִשָּׁג בְּשָׂכָל אָנוּשִׁי וּבְלִבוֹשׁ גִּשְׁמִי וְכוּ'.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת שְׂדוּכִים, שֶׁיֵּשׁ לְךָ כָּל-כָּף עֲגַמַת נֶפֶשׁ וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת וְכוּ', בְּנֹודָאֵי צַעֲרָךְ הוּא צַעַר, כִּי אֵין לְךָ עוֹד צַעַר כְּצַעֲרוֹ שֶׁל בַּחוּר, אֲשֶׁר קָשָׁה לוֹ לְמַצֵּא זְוֹגוֹ, אֵיךְ, אֶהוּבִי, אַחִי, גַּם בְּזֶה אַתָּה צְרִיף לְבְרַח רַק אֵלֶיךָ יִתְבַּרְךָ, כִּי כָּל עֲנָנִי מְצִיאת הַזְוֹג תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ בְּעֲצָמוֹ, בְּלִי שׁוּם שְׁלוּחִים וְכוּ', כְּמוֹכָא בְּמִדְרַשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה סח, ג), מְצִינּוֹ בַּתּוֹרָה בְּנִבְיָאִים וּבְכַתוּבִים, שֶׁאֵין זְוֹגוֹ שֶׁל אִישׁ אֲלָא מִן הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בַּתּוֹרָה — (בְּרַאשִׁית כד, ג): "וַיַּעַן לְכֹן וּבְתוֹאֵל וַיֹּאמְרוּ מַה יֵּצֵא הַדְּבָר", בְּנִבְיָאִים — (שׁוֹפְטִים יד, ד): "וְאָבִיו וְאָמוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מַה הִיא", בְּכַתוּבִים — (מִשְׁלֵי יט, יד): "וַיֹּמַר אִשָּׁה מִשְׁפָּלַת". וְעַל-כֵּן עֲצַתְךָ רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, שְׂיִוְלִיךָ אוֹתְךָ בְּדַרְךָ הַאֲמֵת, וַיִּזְמִין לְךָ זְוֹג הַגּוֹן, אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְךָ לְעֶזֶר, וְתִזְכֶּה לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשֶׁר בְּהַרְחַבַת הַדַּעַת כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וַיִּמָּה שְׂאֵתָה כּוֹתֵב לְמַה לְקַלֵּים וְרִיקִים וּפּוֹחֲזִים וְכוּ' הוֹלִיךְ מְצִיאת הַזְוֹג בְּנִקְל וְכוּ', עֵינִי שָׁם בְּמִדְרַשׁ (סח, ה): יַעֲקֹב נִשָּׂא אִשָּׁה בֶּן פ"ד שָׁנִים, (גַּם זֶה בְּקִשְׁי רַב, בְּמַחֲלָקַת וּמְנִיעוֹת מִצַּד לְכֹן הַרְמַאי), וְעָשׂוֹ נִשָּׂא אִשָּׁה בֶּן מ' שָׁנִים, לְמִדְנּוֹ שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשִׁיחַ לְצַדִּיקִים וּמְקַדִּים לְרִשְׁעִים וְכוּ', עֵינִי שָׁם.

הַעֲקֵר תִּרְאֶה תְּמִיד לְהִסִּיחַ דַּעְתְּךָ, וְלֹא לַחֲשֹׁב תְּמִיד מְזֶה, רַק לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן בְּכָל יוֹם עַל דְּבַר זֶה, וְתִכְףּ-וּמִיד יִחֲזַק עֲצָמוֹ וַיִּדַע, שְׂבִיבֵי-סוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לְמוֹצָאָה, וּמִי יוֹדֵעַ אִם הִיא מוֹצֵא תִכְףּ-וּמִיד בְּלִי תִפְלָה, אִזּוֹ תִהְיֶה לוֹ כְּנֶגֶד, וְתִמְרָר, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, חַיִּי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי יוֹדֵעַ אִם תִּתְרַצֶּה שְׂיִשְׂאֵר בְּלִמּוּד תּוֹרָה וְעִבּוּדֵת ה', וְתִקְבֵּל עַל עֲצָמָה עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, וְעַל-יָדֶיךָ שְׂתִרְכֶּה בְּתִפְלָה, עַל-יְדֵי-זֶה תִזְכֶּה לִישׁוּעָה בְּשָׁלְמוֹת, שְׂתִהְיֶה לְךָ לְעֶזֶר גָּמוּר, וְתִזְכֶּה שְׂבִיבֵיךָ יִהְיֶה בֵּית ה', וְהִשְׁכִּינָה תִהְיֶה שׁוֹרָה בּוֹ, הַעֲקֵר — סְכָלְנוֹת, עַל כָּל דְּבַר שְׂצָרִיךְ לַפְּעַל יִשְׁפֹּךְ תִּפְלוֹת בְּעֶשֶׂר אֱלֹוִי תִתְבַּרֵךְ תִּפְלָה אַחֵר תִּפְלָה, עַד שְׂיִזְכֶּה שְׂיִגִיעַ יוֹם יִשׁוּעָתוֹ וְכוּ'.

הִנֵּה אִם תַּעֲזֵב הַיֵּטֵב בְּתוֹרָה בְּלִקְוִיטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ב', תְּבִיֵן וְתִשְׁכִּיל בְּהַ מְשִׁכְלוֹת וְהַבְּנוֹת חֲדָשׁוֹת, כִּי בְּאַמַּת מֵהֵם יִסּוּרִים וְצָרוֹת שְׂסוּבְלִים, הֵלֵא הַכֹּל הוּא רַק מְחַמַּת שְׂנִסְתֵּר מִמֶּנּוּ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, שְׂבִמְקוֹם זֶה אוֹ בְּאֶפֶן כְּזֶה וְכוּ' אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְמַצֵּא אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שְׂאִזּוֹ שְׂיִךְ יִסּוּרִין (עֵין שֵׁם, חֵלֶק א', סִימָן רנ), כִּי אִם הִיא עוֹלָה לְפָנָי עֵינָיו אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, לֹא הִיא שְׂיִךְ אֲצִלוֹ שׁוֹם יִסּוּרִים וְצִמְצוּמִים, אֲפִלוֹ אִם בְּאִים מְחַמַּת הַהִרְכָּבָה, הֵינּוּ יִסּוּרֵי הַחוּלָה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, מִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאֵר יִסּוּרִים וְכוּ', עֵין שֵׁם; וְהִסְתַּרְתְּ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ נִקְרָאת עֲנִיָּן דְּמִכְסֵין עַל עֵינָיו, שֶׁהוּא כָּלֵל הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַמְחַשְׁבוֹת הַזָּרוֹת שְׂעוּבָרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה נִסְתַּרְתְּ מִמֶּנּוּ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִזּוֹ שְׂיָכִים יִסּוּרִים וְגִלוֹת וְסִבָּל מְאֹמוֹת הָעוֹלָם וְכוּ', אֲכַל תִּכְףּ-וּמִיד בְּשִׂתְגָלָה לוֹ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, שְׂמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ — אִזּוֹ יִשְׁעַ, כִּי הֵלֵא הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ אֶתִּי, עֲמִי וְאַצְלִי, וְלָמָּה לִי לְרוּץ וְכוּ', אוֹ לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה וְכוּ', שְׂכָל זֶה הוּא סוּד הָאֲרֵת הַכְּתוּר, שֶׁהוּא בְּחִינַת (אִיּוֹב לו, ב): "כִּפְתָר לִי זְעִיר" וְגו' שֶׁהוּא הַמְּתַנֶּה וְכוּ', כִּי זֹהִי תִכְלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה — כְּשׁוֹזְכָה שְׂנִתְגָלָה לוֹ שְׂפַע הַכְּתוּר וְכוּ', שְׂאִזּוֹ יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְחַכּוֹת וְלִקְוֹת (לִקְוִיטִי-הַלְכוֹת, פְּקוּדוֹן, הַלְכָה ד', בְּסוּד שְׂבִיעוֹת וְכוּ', עֵין שֵׁם), כִּי אֵין בְּלַעֲדוֹ יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה

ותנועה שם אלופו של עולם, ועל-פן הוא תמיד עוסק בתפלה,
 באשר יהיה לעתיד בהתגלות מלך המשיח, שיקים (צפניה ג, ט): "כי
 אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' וגו'. אבל כל
 זמן שאין זוכים להתגלות האמת הזו, שהיא דעת דמשה, אז עדין
 יש גלות מצרים — מצר י"ם, שהמחין בקטנות ובצמצומים, ויש
 לו דתקות גדולה — "באפן כזה ובענין כזה אי אפשר לי להתקרב
 אליו יתברך" וכו', וכל זה נמשך על-ידי פרעה, שהוא פה' ר'ע',
 הינו על-ידי פגם הדבור נתינה ריח סערה במחו (עין לקוטי-מורה"ן,
 חלק א', סימן לח), וכן, רחמנא לצלן, בא לחלי הנפילה, חס ושלום,
 ברוחניות ובגשמיות (עין שם, סימן כט), ומזה באים כל סבלות מצרים
 שעוברים בכל העולם, שזוהי התפשטות הגלות המרה וכו', ומרב
 החשך נתעקם הלב, עד שאי אפשר כבר לדבר עמו יתברך, וכל מה
 שממעטים לדבר אליו, יותר מתגברים העננים דמכסין על עינא,
 ויותר נתפשט החשך וכו', ועין בקהלות יעקב: עקר הסבלות שאנו
 סובלים מאמות העולם הוא עננין דמכסין על עינא, שהם מסתירים
 עינינו בכח הטבע, ואין אנו זוכים להסתכל על אור ההשגחה, כי
 הם מחשיכין עיני השכל, ועל זה נאמר (איכה ג, מד): "ספתה בענן
 לך מעבור תפלה" וגו', כי דיקא על-ידי שמתפשטים מאד מאד
 בסבלותם, על-ידי-זה נסתם הפה והמח לדבר אליו יתברך, אשר
 משם נמשכות כל הצרות, וזה "ספתה בענן לך מעבור תפלה",
 ראשי תבות: 'סבלתם', שזהו כל סבלות הגלות, אבל בהתגלות
 משיח צדקנו, אז יקים (ישעיה נב, ח): "כי עין בעין יראו בשוב ה'
 ציון", כי יתעברו העננין דמכסין על עינא, ויזכו לחזות בנעם ה',
 ולראות זיו שכינתו המאירה בכל העולם, כמו שכתוב (יחזקאל מז,
 ב): "והארץ האירה מפברו" וגו', ונזכה לתקון המסדר והמישב
 את המחין (שהוא הארת הפתח) (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן כד),
 ואז יזכה האדם לראות, איך מפל שיחה ותפלה שהוא משיח עמו
 יתברך, נעשה כתר למלך המלכים, ויעסק בזה בקביעות, כי
 מי פתי אשר ימנע עצמו מלחדש אבנים טובות ומרגליות בפתח
 המלך וכו'.

אֲבָל עֲכָשׁוּ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא זָכִינוּ לָזֶה, כִּי בְּגִלוּתֵנוּ כְּבִיכּוֹל בְּהִסְתָּרֵת פְּנִים וְכוּ', וְנִדְמָה שְׁחֵס וְשָׁלוֹם, הַתְּפִלוֹת לְרִיק וְכוּ', צָרִיף שְׁתִּהֶיָּה לְאָדָם סְבֻלָּנוֹת גְּדוּלָּה, לִידַע שֶׁהַצְּדִיק הָאֵמֶת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת בּוֹנֵה בְּשִׁבְלֵוֹ הַכֹּל, עַד שִׁיגִיעַ יוֹם יְשׁוּעָתוֹ וְכוּ' וְהָיוּ נִפְקָחוֹת עֵינֵינוּ וְכוּ'.

וְאַתָּה עֲשֵׂה אֶת שְׁלֹף לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן, וּבּוֹא יְבוֹא יוֹם יְשׁוּעָתָךְ, וּבִין כָּף וּבִין כָּף תִּרְאֶה לְחֹטֵף בְּכָל יוֹם שְׁעוּרִים קְבוּעִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעָקַר הַלְמוּד יִהְיֶה כְּדֵי לְזַכּוֹת לְקִיָּמָם בְּאֵמֶת, וְכָל הַתּוֹרָה שֶׁאָדָם לוֹמֵד לְשֹׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת כָּל הָאוֹתִיּוֹת, הֵן נִצּוּצֵי נְשָׁמוֹת, וְהֵם נִחְלָבְשִׁים בַּתּוֹף הַתְּפִלָּה וְכוּ', כִּי צָרִיכִים אֶת שְׁנִיָּהֶם, כִּי אֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל לְמוּד שְׁלֶחַן עָרוֹף וְעַל הַתְּבוּדָּרוֹת, אֲשֶׁר הֵם שְׁנֵי הַיְסוּדוֹת שֶׁל חֲסִידוֹת בְּרֶסֶלֶב, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (דְּבָרִים רַבָּה ב, ד): אֲמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִם שָׁמַעְתָּ לְמַצּוֹתַי, אֲנִי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתְךָ וְכוּ'; כִּי "מִסִּיר אֲזִנּוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה" (מְשָׁלִי כח, ט), כִּי זֶה תְּלוּי בְּזָה. [וְעַיֵן בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרַשְׁתָּ אָמַר]: בְּזָכוֹת הַתּוֹרָה שֶׁאַתָּם עוֹסְקִים בָּהּ הֵייתִי מִקְשִׁיב תְּפִלָּתְכֶם וְכוּ']. וּמוּכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן סב), אֲשֶׁר עָקַר מְנִיעָה מִתְּפִלָּה הוּא הַכְּפִירוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִצַּד יִצְרוּ הָרַע, כִּי בְּאֵמֶת אִם הָיָה יוֹדַע הָאָדָם בִּידִיעָה בְּלֵב שָׁלֵם, שֶׁמֶלֶא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹמֵד בַּשְּׁעַת הַתְּפִלָּה וְשׁוֹמֵעַ הַתְּפִלָּה, וְדַאי הָיָה מִתְּפַלֵּל בְּהַתְּלַהּבוֹת גְּדוּלָּה, וְהָיָה מְדַקְדָּק מְאֹד לְכוֹן אֶת דְּבָרָיו, וּבְשִׁבְלֵי שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ יוֹדַע זֹאת יְדִיעָה בְּלֵב שָׁלֵם, בְּשִׁבְלֵי זֶה אֵינוֹ מִתְּלַהֵב כָּל-כָּף, וְאֵינוֹ מְדַקְדָּק כָּל-כָּף, וְכָל אֶחָד לְפִי מַעוֹט שֶׁכָּלוּ וִידִיעָתוֹ כֵּן הַתְּלַהּבוֹתוֹ וְדַקְדּוּקוֹ וְכוּ'. וְהַתְּקוּן לְיִשְׁרוֹת הַלֵּב, שִׁיזְכֶּה לְהִגִּיעַ לִידִיעָה בְּרוּרָה וְכוּ', הוּא עַל-יְדֵי לְמוּד שְׁלֶחַן עָרוֹף וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וּשְׁתֵּי הַנְּהַגוֹת אֵלוֹ — "שְׁלֶחַן עָרוֹף וְהַתְּבוּדָּרוֹת", הֵם חֶק קְבוּעַ אֲצֵל כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּפִרְטִיּוֹת, כִּי עַל שְׁנֵי דְבָרִים אֵלוֹ הִזְהִיר רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד, וְהֵם עָקַר הָאָדָם. וְשִׁמְעֵתִי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ (אבות ד, ג): "אין לך 'אדם' שאין לו שֵׁע"ה", לְהִקְרֵא "אדם", בְּהִכְרַח שְׁתֵּהֵינָה לוֹ שְׁתֵּי הַנְּהֻגוֹת אֵלָיו — שְׁלֶחַן עִרוּף הַתְּבוּדוֹת (ראשי תבות שֵׁע"ה), כִּי אֵין לְךָ "אדם", הֵינּוּ אֵי אֶפְשָׁר בְּמַצִּיאוֹת שִׁיחָה נִקְרָא "אדם", אִם אֵין לוֹ שֵׁעָה, כִּי כָּל הַיְהוּדוֹת תְּלוּיָהּ בְּשֵׁנֵי דְבָרִים אֵלָיו — לֹא לְהַטוֹת אֶפְלוֹ זֵיו אֶחָד מֵהַשְּׁלֶחַן עִרוּף, וְלִשְׁפֹּף תְּמִיד נִפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חֵן. כִּי אֲדָם' לְמַפְרַע הוּא מִלּוּי דְלֵת אֶלְף, עֵינֵי קְהֵלוֹת יַעֲקֹב, הֵינּוּ כִּי נִפְשׁ הָאָדָם נִקְרָאת דְלֵת, עֵינֵי שָׁם, דְּלֵית לָהּ מִגְרָמָה כְּלוּם^ד, רַק מָה שֶׁמְאִירָה מְאֹל"ף — אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהֵיכָן גְּנוּז אִוְרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה וְכוּ' כִּידוּעַ, וְכֵן עַל-יְדֵי תְּפִלָּה נִתְגַּלָּה אִוְרוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַתְּפִלָּה מִמְּשַׁכֵּת לְמִטָּה אֶת הַשְּׂכִינָה, וְנִתְגַּלָּה אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, נִמְצָא שֶׁעַל-יְדֵי תּוֹרָה וַתְּפִלָּה מִמְּלֵאִים אֶת דְּלֵת, הַנִּפְשׁ בְּ"אֶלְף" — אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְזֶה גַם "מִשְׁכִּיל אֶל דְּל" (תהלים מא, ב), רֵאשֵׁי תְבוֹת אֲדָם' וְכַנִּ"ל. שְׁעָקָר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם — כְּשִׁזְכָּה לְהַשְׁכִּיל אֶל דֵּל נִפְשׁוֹ וְלְהֵאִירָה בְּנֵעָם זֵיו הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, "דְּרֹךְ מְצוּוֹתֶיךָ אֲרוּץ" (תהלים קיט, לב), וְלִשְׁפֹּף נִפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וּבִפְרָטִיּוֹת אֲשֶׁר כָּבֵר מְבֹאָר בְּאֵר הַיֵּטֵב בְּסִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ז"ל מְעַלֵּת הַהִתְבּוּדוֹת, וְאָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, כִּי לְזֹאת חֲזוֹר רַבְּנֵינוּ ז"ל עַל עֲנָנֵי תְּפִלָּה יוֹתֵר מִהַכֵּל, כִּי דִיקָא עַל דְּבֵר זֶה מִתְגַּבֵּר הַבְּעַל-דְּבֵר יוֹתֵר מִהַכֵּל בְּדַמְיוֹנוֹת וּפְתוּיִים "אֲבִי נִשְׁט רְעֵדֵן צוֹ הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ"^ה.

עַל-כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֲשֶׁר אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתֶיךָ, אֶהְבֵּה שְׂאִינָה תְּלוּיָהּ בְּשׁוּם דְּבֵר בְּטָל, אֲנִי יוֹדֵעַ הַיֵּטֵב מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ כְּאֲשֶׁר סִפְרָת לִי, וּמִדוּעַ תְּפַל כָּל-כָּךְ בְּדַעְתְּךָ, בְּרַח לְךָ עֲכָשׁוֹ לְמָקוֹם מִיחָד שְׂאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וַתְּסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבָךְ וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִשְׁיַח עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הַבֵּן לְפָנָי אָבִיו.

(ד) שְׂאִין לָהּ מַעֲצָמָה כְּלוּם.
(ה) הַעֲקָר לֹא לְדַבֵּר לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְזָכוֹר תִּזְכֹּר, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהַנְצִיל מֵהַתְּאוּוֹת הַרְעוֹת וְהַמַּדוּת
הַמְּגִנּוֹת, כִּי אִם עַל-יַדֵּי תִפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וּכְשֶׁכָּבַר עוֹסֵק בְּתִפְלָה
וְהַתְּבוּדוֹת, אֵינּוּ צָרִיף לַעֲשׂוֹת שׁוּם תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים אוֹ עֲבוּדוֹת
קָשׁוֹת (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פו), כִּי עַל-יַדֵּי תִפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת
יְהִיֶּה לָּהּ נֶקֶל לְדַבֵּק אֶת עֲצָמָהּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, כִּי
הֵלֵא אֵינֶן בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְאֵנִי יָכוֹל לְמַצְאוֹ בְּכָל מְקוֹם, וְאֶפְלוּ
בְּעֶשְׂרֵה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוֹתָאֵי שְׂאֵנִי נִמְצָא שָׁם, מְרַב עוֹנוֹתַי וְחֻטְאֵי,
גַּם מִשָּׁם יְכוֹלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל-יַדֵּי תִפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת,
כִּי הַדְּבוּר הוֹלֵךְ עִם הָאָדָם בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת (שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן עח), וְאֵל
תִּפְלֵ בְּדַעְתָּהּ כָּלֵל, אִם תִּרְאֶה שֶׁעָבְרוּ יָמִים וְשָׁבוּעוֹת וְחֻדְשִׁים וְשָׁנִים,
שְׂאֵתָה מִתְּפִלָּל וּבּוֹכָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַדִּין חֲשֵׁף בְּעַדָּהּ, וְאֶדְרַבָּה
יְדָמָה לָּהּ שְׂאֵתָה נוֹפֵל יוֹתֵר, וְאֶפְלוּ שִׁיְהִיָּה בֵּן בְּאֵמֶת, חַס וְשְׁלוֹם,
וְתַחֲלֵשׁ דַּעְתָּהּ עַד לְעַפְרָה, וְכֵן תִּהְיֶה לָּהּ מְרִירוֹת כְּזוֹ, אֲשֶׁר יְהִיָּה מִסְכָּם
לָּהּ שְׁנָאָבֵד מִמָּהּ הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, אֵתָה, אֶהוּבִי, אַחִי, עֲשֵׂה
אֶת שְׁלָף מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּעֵקֶשְׁנוֹת גְּדוּלָּה וְכוּ', וְאִזּוֹ סוּף פֶּל סוּף
תָּבוֹא עַל שְׁכָרָהּ, שִׁיתְגַּלֶּה לְעֵינָיֶיהָ.

וְגַם דַּע לָּהּ, שֶׁכָּל מֵה שֶׁתְּדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר תִּתְפַּשֵּׁט
עֲקוּמוּמִיּוֹת לְכַבֵּדָהּ, וְיוֹתֵר תִּזְכָּה לְשִׁמְחָה (שָׁם, סִימָן ה'), וְאִי אֶפְשֶׁר
לְלַב לְשִׁמְחָה, עַד שֶׁיִּסִּיר עֲקוּמוּמִיּוֹת מִלְּבָבוֹ. וְזֶה זוֹכִים עַל-יַדֵּי תִפְלָה
בְּכַחַת, לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי עֵקֶר הַמְּרִירוֹת
וְהַדְּאָגוֹת שֶׁל הָאָדָם נִמְשָׁף מִעֲקוּמוּמִיּוֹת לְכַבּוֹ, שֶׁלְּבּוֹ מְעַקֵּם מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ, אֲבָל כְּשֶׁמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹאט לֹאט מְשַׁבֵּר אֶת לְבוֹ הָאָבֶן,
וְנִצְשָׂה לְלַב בְּשׂוֹר.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה, וְתִאֲמִין שֶׁיְכוֹלִים לְדַבֵּר שְׁעוֹת
שְׁעוֹת, אַף אֵינֶן הַפְּנֵאִי.

(1) בְּעֶשְׂרֵה כְּתָרִים [סְפִירוֹת] שֶׁל הַשְּׂמֵאָה.

אֲשֶׁר תְּשִׁיג בְּנִחַל שְׂכָא

בְּרַח לָךְ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְסַפְּרֵי רַבְּנוּ וַ"ל, וְאִזּוּ כְּבָר לֹא תִצְטָרֵךְ
לְסַפּוּרִים וְדַבּוּרִים מֵאַחֲרֵים.

תִּכְתֵּב לִי אִם קִבַּלְתָּ מִכְתָּבִי זֶה, וְאִם הִחֲזִיחַ אוֹתְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תְּשִׁיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח ה'תשל"ג.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ וַיִּרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי, חֲמֻדַת לְבָבִי, הַבַּחּוּר
הַיָּקָר, הַרוֹצֵה לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַנִּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ
... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי כְּבָר זֶה פְּעַמִּים לְפָנַי כְּמָה שְׁבוּעוֹת, אֲבָל
בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים, טְרָדוֹתֵי רַבּוֹ מְאֹד מְאֹד בְּתֵלְאוֹת וְטְרָדוֹת שׁוֹנוֹת,
וּבְכַפְרֵט כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל, מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ מִמָּשׁ נִתְקַרְבִּים בַּחֲוָרִים
חֲדָשִׁים מִהַרְבֵּה יְשִׁיבוֹת, וְהַהֲכָרַח לְבָלוֹת עִמָּם, עַל-כֵּן הִיָּה מִהַנְּמַנֵּעַ
לְהִשָּׁיב לָךְ, וְלֹא, חַס וְשָׁלוֹם, בְּזֵדוֹן עֲשִׂיתִי זֹאת, כְּאֲשֶׁר תִּבְיִן זֹאת
מֵעֶצְמֶךָ וְכו'.

הִנֵּה, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, בְּשְׁבוּעוֹת אֵלוֹ נִתְקַרְבוּ קְבוּצָה שְׁלֵמָה שֶׁל
בַּחֲוָרִים מִיִּשְׁיֵיבַת ... וְהֵם מְלֵאִים חַיּוֹת אֲמִתִּית דְּקִדְשָׁה, וְתִכְף-וּמִיד
הַתְּחִילוּ לְהַתְּמִיד בְּהַתְּבוּדוֹת וְשִׁעוּרִים קְבוּעִים בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ כְּסִדְרָן
וּבִשְׁ"ס כְּסִדְרָן, וְגַם חוֹטְפִים בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנוֹת; אֲשֶׁרֵינוּ
וּמָה טוֹב חֲלָקְנוּ, אֲשֶׁר בְּצֵל הַעוֹבֵר הִנֵּה זְכִינוּ לְהַתְּנַדֵּעַ מִהָאֹר הַגָּנוּז
הָאֲמִתִּי, הַפּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם לְהַסְתַּפֵּל רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא הָאֵב
הַרְחֵמִים אֲשֶׁר מְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, וּבְכַפְרֵטִיוֹת עַל אֵלוֹ שְׂכָבֵר נִפְלוּ

בְּעֵמֶק הַחֹשֶׁךְ, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן מִתְגַּבְּרִים עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַטְרָדוֹת,
וּבּוֹרְחִים אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ.

וְהִנֵּה, יְיָ הַיֵּקָר, אֲשֶׁר אֶהְבֶּת עוֹלָם אֶהְבֶּתִּיךָ, תִּמְחַל לִי מְאֹד
עַל שְׁלֹא כְּתַבְתִּי לְךָ עֲדִין כִּי אִם מְעַט, וְלֹא קִיַּמְתִּי מֵהַשְׁהַבְטַחְתִּיךָ
בְּתַחֲלַת הַזְּמַן, לְכַתֹּב לְךָ וּלְכָל הַחֲבֵרִים אֲשֶׁר עִמָּךְ מִכְּתָב עַל-כָּל-פָּנִים
בְּכָל שָׁבוּעַ, כִּי בְּאַמַּת לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי, אֲשֶׁר נִזְכָּה לְהַתְעוֹרְרוֹת
שֶׁל חֲבוּרָה שְׁלֵמָה שֶׁל בְּחוּרִים, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה לֹקַח מִמֶּנִּי בְּכָל יוֹם
כַּמָּה שָׁעוֹת וְכוּ'. אַחֵי הַיֵּקָר, חֹזֵק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וְתִרְאֶה לְהִתְחִיל
בְּכָל יוֹם וְיוֹם דִּיקָא מִחֻדָּשׁ, וְתִהְיֶה רְגִיל לְשַׁכַּח בְּכָל פַּעַם מֵהַשְׁעֵבֶר
עֲלֶיךָ עַד שָׁעָה זוֹ, כִּי עַקֵּר יְרִידַת וּנְפִילַת הָאָדָם, שְׁמֹזְכִיר לוֹ תָּמִיד
הַבַּעַל-דָּבָר אֶת אֲשֶׁר חָטָא וּפָגַם וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא שׁוֹכַח
מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וְכוּ', כִּי בְּמָקוֹם שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב, שֵׁם כָּל הָאָדָם (עֵין
לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כ"א), וְהֵבִין; כִּי עַל-יְדֵי כָּל חָטָא וְעוֹן נִתְלַבֵּשׁ
בְּמַסָּךְ הַמְּבַדִּיל בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה נט, ב): "כִּי אִם
עוֹנֵתֶיכֶם מְבַדִּיל בֵּינֶיכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם", וְעַל-יְדֵי-זֶה שׁוֹכַח מִמֶּנּוּ
יִתְבַּרֵךְ, אֲבָל עַל-יְדֵי שִׁירְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְשַׁכַּח אֶת מֵהַשְׁעֵבֶר וּפָגַם,
עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לְהִדְבֵּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי עַקֵּר הַזְּכָרוֹן צָרִיף לְזִכֹּר תָּמִיד
רַק בְּעֵלְמָא דְאַתִּי (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נ"ד), וְלִבּוֹא לְזִכֹּר
הוּא עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלָּה, שֶׁצָּרִיף לְהִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהַחֲבִיא אֶת
עֲצָמוֹ בְּמָקוֹם מִיְחָד, וּלְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ,
וְעַל-יְדֵי וְדוּי דְבָרִים — יִזְכָּה, שֶׁיִּצְאוּ הָעוֹנוֹת מֵעֲצָמוֹתָיו (שם, סִימָן
ד), וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לְהִגִּיעַ לְשִׁלְמוֹת הַזְּכָרוֹן, וְיִזְכָּה לְהִמְשִׁיךְ
אֵלָיו יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים נִגְלִים מִמֶּשׁ.

וְשִׁמְעֵתִי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר אֵצֶל הָעוֹלָם הוּא דָּבָר
רְגִיל לְעֲשׂוֹת סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מְאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים מְגֹדְלֵי הַצְּדִיקִים,
אֲשֶׁר נֶאֱרַע לָהֶם וְאֲשֶׁר פָּעְלוּ, אֲבָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיֵּקָרִים, הַמְּקַרְבִּים
בְּאַמַּת אֶל רַבָּנוּ ז"ל בְּקִיּוֹם עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת
גְּמוּרָה, וּבְפֶרֶט בְּעֵצָה הַנּוֹרְאָה שֶׁל תְּפִלָּה — לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ כְּאֲשֶׁר

יְדַבֵּר הַבֵּן לְפָנַי אָבִיו, גַּם הֵם כָּל אֶחָד וְאֶחָד יָכוּל לְכַתֵּב סֵפֶר סְפוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת וְאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עִמּוֹ עַל-יְדֵי תִפְלָה וּבִקְשָׁה, וְאֲשֶׁר זָכָה לַפְעַל לְאַחֲרִים, וְדַבְּרֵי פִי חֶכֶם חֵן. וְדַבֵּר זֶה יְדוּעַ הַרְבֵּה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, כִּי יֵשׁ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו חֲדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר גַּם בְּדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים הָיוּ חֲדוּשִׁים; אֲשֶׁרִי הַזֹּכֵה לְהִתְאַבֵּק בַּעֲפַר רַגְלֵיהֶם וּלְשִׁתּוֹת בַּצִּמָּא דְבְרֵיהֶם, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיִזְכֶּה לְמַצָּא, כִּי עַל-פִּי רַב אִישׁ כָּשֶׁר וְעוֹבֵד ה', הוּא מִפְּשֵׁט לְגַמְרֵי מְזֵה הָעוֹלָם, וְהוּא תָמִיד דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵה שְׁלֵא נִרְאָה מִבְּחוּץ כָּלֵל, וְאֲדַרְבֵּה — תְּכַלִּית הַהַפּוּף נִדְמָה עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם קָלִים וְרִיקִים וּפּוֹחֲזִים חֵס וְשָׁלוֹם, חֵס וְחִלְלִיָּה, וַיֵּשׁ בָּהֶם כָּל הַמְּדוֹת הַרְעוּת, חֵס וְשָׁלוֹם, חֵס וְחִלְלִיָּה, כִּי בְּאֵמֶת מִי שְׂזוֹכָה לְבִרְרוֹ וְזַכּוּף הָאֱמוּנָה, עַד שְׁאִינוֹ רוֹאֶה מִשׁוֹם דְּבָר רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא נִכְלָל בְּמִדַּת הַמְּלָכוּת וְכוּ'. וְיְדוּעַ שֶׁהַמְּלָכוּת בְּחִינַת לְבָנָה הִיא כְּמוֹ מִרְאָה מְלֻטְשֶׁת, וְעַל-כֵּן בְּמִרְאָה כָּל אֶחָד רוֹאֶה אֶת עֲצָמוֹ, וְכָל הַמְּדוֹת וְהַתְּאוּוֹת הַרְעוּת שֵׁיֵשׁ בּוֹ, כְּמוֹ: גְּאוּת, כְּבוֹד וְכוּ', הוּא רוֹאֶה אֶת זֶה בְּאִישׁ הַכָּשֶׁר, וְזֶה בְּחִינַת מֵה שְׁהִיָּה בְּמַשָּׁה רַבָּנוּ, כִּי הוּא הִיָּה כְּלוּל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ מֵרַב דְּבִקּוּתוֹ, וְעַל-כֵּן הִיָּה בְּטֵל וּמְבֹטֵל בְּאוּרוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, בְּתַכְלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת טו, ז): "וַיִּנְחֲנוּ מִ"ה", שְׁלֵא הִיָּתָה לוֹ שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם כָּלֵל, וְעַל-כֵּן כָּל אֵלוֹ אֲשֶׁר חָלְקוּ עָלָיו וְחָשְׁדוּ בּוֹ בְּכָל מֵינֵי עֲבֵרוֹת, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סִנְהֶדְרִין קט). עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קו, טו): "וַיִּקְנְאוּ לְמַשָּׁה בַּמַּחְנֶה" וְכוּ', עַיִן שָׁם, זֶה הִיָּה מֵהַסִּבָּה הַזֹּאת, כִּי הִיָּה כְּמוֹ מִרְאָה מְלֻטְשֶׁת, וְעַל-כֵּן כָּל אֶחָד מֵה שְׁהִיָּה בּוֹ רָאֶה אֶת זֶה תִּכְף-וּמִיד בְּמַשָּׁה, וְהִבֵּן. וְכִבֵּר אָמַר רַבָּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קטז), אֲשֶׁר הָאִישׁ הַכָּשֶׁר נִדְמָה שֶׁהוּא אִישׁ כְּמוֹ אַחֲרִים וְכוּ', אֲבָל בְּפִנִּימִיתוֹ הוּא עֲנִיָּן אַחַר לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי וְכוּ', עַיִן שָׁם.

עַל-כֵּן עֲשֵׂה מֵה שְׁתַּעֲשֵׂה, וְתִתְחַבֵּר אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו הַיִּקְרִים, וְתִרְאֶה לְדַבֵּר וּלְקַבֵּל מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד נִקְדָּתוֹ הַטּוֹבָה, וְאִז גַּם אֶתָּה תִּזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת.

וּמַחֲמַת שְׁאֲחִיד כָּתַב לִי, שְׁפָקְרוּב אֲזָפָה לְהַתּוֹעֵד עִמָּךְ, עַל-כֵּן
אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תּשִׁיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תּשׁל"ג.

אֵךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבְּחוּר הַיְקָר, הַצָּמוּד
בְּפָנִימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַשּׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

אַחֵי הַיְקָר! שָׁמַעְתִּי מָה עוֹבֵר עָלֶיךָ בְּעֵתִים הַלְלוּ — מְרִירוֹת
דְּמִרִירוֹת וְכוּ', וְגִדְל הַצָּעֵר וְעִגְמַת נֶפֶשׁ שְׁיֵשׁ לִי מִזֶּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּאֵמַת יוֹדֵעַ, כִּי חֲשַׁבְתִּי אֲשֶׁר לְאֵילָנָא רַבְרָבָא תַגְדֵּל, אִם תִּשְׁמַע
לְעִצּוֹתֵינוּ הַנוֹבְעוֹת מִהַמְעִיז הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה', הַנַּחַל הָעֲלִיּוֹן הַנוֹבֵעַ
בּוֹ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה וְכוּ', אֵךְ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אַתָּה מְבַלְבֵּל
עֲצָמָךְ בְּכָל יוֹם מְאַחֲרִים וּבְכָל פֶּעַם וּבְכָל יוֹם אַתָּה מְבַלְבֵּל עִם עִצּוֹת
וּדְרָכִים מְבִינֵי-אָדָם, אֲשֶׁר אֵינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשְׂמֹאלָם וְכוּ', כִּי
זוֹ דְרָךְ אֲשֶׁר אַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעֲנָה וְכוּ', וּמְאוּמָה לֹא יֵשֵׁא בְעַמְלוֹ, לֹא
בְזָה וּמִכָּל שְׁכֵן בְּבֵא, וּבְאֵמַת כָּבֵד דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה, אֲשֶׁר עִם הַדְּבוּרִים
הֵהֵם, אַתָּה יְכוֹל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמָךְ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, אֵךְ מֵאַחַר שְׁאֵנִי
רוֹאֶה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ רוּחַ סְעָרָה וְכוּ', וּמִרַב אַהֲבַתִּי אֵלֶיךָ בְּלִי
שׁוּם קוּוִי שְׁכָר כָּלֵל, רַק מַחֲמַת דְּבַקוֹת נֶפֶשִׁי אֶל נֶפֶשְׁךָ, וּבְכַרְט שְׁאֵנִי
יוֹדֵעַ בְּפֶרְטֵי פֶרְטִיּוֹת מִה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', אִמְרַתִּי אַרְוֶצָה דְּבַרִּי
אֱלֹהִים, אוּלַי אֲזָפָה לְהַקְלֵךְ צַעֲרָךְ וּלְהַחֲזִירָךְ אֶל דְרָךְ הַיְשָׁר, דְרָךְ הָאֵמַת,
אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְכַשׁוֹל עָלֶיךָ וְכוּ'.

וְהִנֵּה אֹדוֹת הַנְּסִיעָה לְאוֹמֵן שְׁנַתְּבַטְּלָה לְעַת עֵתָה, אֵין אַתָּה
צָרִיךְ לְהַתְּבַלְּבֵל כָּלֵל, אִךְ שֶׁהוּא צֶעֶר גְּדוֹל, אַחֲרֵי רַבּוּי חֲדָשִׁים
וְשְׂבוּעוֹת וַיָּמִים שְׁאֵנוּ מְחַפִּים וּמְצַפִּים וְכוּ', וּלְבִסּוֹף נִסְתָּם הַדָּרָךְ,
אִךְ אֲסוּר לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַצֶּעֶר כָּלֵל, וּבּוֹדָאֵי יֵשׁ בְּזֶה אִיזו
כּוֹנֵן עֲמֻקָּה וְכוּ'; וְעַל-כֵּן לְעַת עֵתָה תִּסְיַח דַּעְתְּךָ לְגַמְרֵי מְזָה, וְאֵל
תִּחְשַׁב בְּזֶה כָּלֵל, כִּי מֵה שְׂיִהְיֶה עִם כָּלְנוּ יִהְיֶה גַם עִמָּךְ, וְגַם אֲנִי
הַיִּיתִי בֵּין הַרְשׁוּמִים לְנְסִיעָה זו, וְאֶקְוֶה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ שְׁסוֹף כָּל סוֹף
נִזְכָּה לְהַגִּיעַ לְשֵׁם, עַל-יְדֵי רַבּוּי כְּסוּפִים וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן יֵשׁ עָלֶיךָ עֲכָשׁוֹ רַק תִּפְקִיד אֶחָד — אִיךָ לְהִיּוֹת דְּבוּק
בוֹ יִתְבָּרַךְ וְלִצְאֵת מֵהַחֲשֵׁךְ וְהָרָע' שְׁנֹלְפָדָתָ בּוֹ וְכוּ', וַיּוֹתֵר מְזָה אֵין
אַתָּה צָרִיךְ לְחַשֵּׁב, כָּלֵל וְכָלֵל לֹא, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה יְסוּד הַיְסוּדוֹת
וְעַקֵּר הַכֹּל הוּא לִידַע תְּמִיד שְׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל, וְזֶהוּ עַקֵּר הַתְּכַלִּית.
וְתִדַּע שְׂאֵי אֶפְשָׁר לִידַע כָּלֵל מְתִי הִיא עָלֶיךָ וּמְתִי הִיא יְרִידָה, כִּי
יְכוּל לְהִיּוֹת כְּשֶׁנִּדְמָה לוֹ שְׁעָכָשׁוֹ בּוֹדָאֵי דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאוּלַי הוּא
עָכָשׁוֹ בְּתַכְלִית הַרְחוּק וְכוּ', וְלִהְיוֹת יְכוּל לְהִיּוֹת שְׁנֹדְמָה לוֹ שְׁעָכָשׁוֹ
הוּא רְחוּק בְּתַכְלִית הַרְחוּק וְכוּ', וְאֵין פְּחוּת וְנִבְזָה כְּמֵהוּ וְכוּ', יְכוּל
לְהִיּוֹת שְׁעָכָשׁוֹ הוּא קְרוֹב מְאֹד מְאֹד בְּהַתְּקַרְבוֹת כְּזוֹ כְּאֲשֶׁר זָכוּ
הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים וְכוּ' (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סג, וּבְלְקוּטִי-הַלְכוֹת,
מִלָּה, הַלְכָה ה'), וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנִּתְבָּרַרְתָּ לָךְ יְדִיעָה זו, אַז אֵין שְׂיִיךְ שׁוֹם
יְרִידָה וּנְפִילָה, כִּי תְּמִיד יוֹדַע שְׁעַדִּין לֹא הַתְּחִיל וְכוּ' וְאִם-כֵּן מֵהֵיכָן
אֶפְל וְכוּ'. וְהַעֲקֵר מֵה שְׂיִישׁ עָלֶיךָ לְעֲשׂוֹת הוּא — לְהִיּוֹת תְּמִיד
רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל נַעַם חֵלְקֵנוּ, שְׂזַכְּנוּ לְהִיּוֹת מְזַרַע יִשְׂרָאֵל.
וְתִרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְרַקֵּד רְקוּדִים בֵּינָךְ לְבֵין קוֹנֵךְ, וְתִשְׁרֵי נְגוּנִים שֶׁל
שִׂמְחָה עַל נַעַם חֵלְקְךָ, שְׂזַכִּיתָ לְהַבְרָא מְזַרַע יִשְׂרָאֵל, וּבְכַפְרֵט שְׂזַכִּיתָ
לְהַתְּנוּדַע מִבְּעַל הַשִּׂמְחָה, שֶׁהוּא בֵּן הַשִּׂמְחָה, הַעוֹסֵק לְקַשְׁרָנוּ אֶל
שְׂרֵשׁ הַשִּׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי שִׂמְחָה זוֹ יִתְרַחֵב מִחָךְ וְדַעְתְּךָ, וְיִמְחַלּוּ לָךְ
עַל כָּל עוֹנוֹתֶיךָ, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (תְּהִלִּים קד, לד): "אֲנֹכִי אֶשְׂמַח בְּה'" יִתְמוּ
חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ" וְכוּ', וְהִבֵּן. וְכֹל מֵה שְׂתַּפְּנֵס לָךְ אִיזוֹ מִחְשָׁבָה:

"הלא סוף כל סוף אני יודע מה שעשיתי עד הנה, ואיך אני יכול להיות בשמחה וכו'?! תשיב לעצמך: "איך וויס גארנישט", "איך בין א איד איך גלייב אין באשעפער", ותתחיל להחיות את עצמך, שברוך השם, אני מסבב בציצית, ואם לא תהיה לך רק מצוה זו, הכלולה מכל המצוות כמו שאמרו חכמינו ו"ל (פסיקתא זוטרתא שלח), גם-כן טוב ונעים מאד, מכל שכן שהנחת היום תפלין וכו', ואתה שומר שבת ואיך מתללו, חס ושלום. וכך תתחיל לחשב ולחפש מצוות רבות שיש בך: תקיעת שופר, תענית יום הכפורים, ארבעה מינים וספה, גר חנכה, קריאת מגלה, אסור חמץ ואכילת מצה וכו' וכו', אשר בעבור כל אחד מאלו המצוות, יש שכר אלפים ורבבות וכו' אורות, אשר אי אפשר לצייר בשכל אנושי וכו', מכל שכן שעל כל רגע שמקיים המצוות, יש שכר הרבה וכו', ולפי חשבון זה יעלה רבוי המצוות שיש בך למילי מליון וכו' (בלי שום גזמא), וגדל השעשועים שגורם למעלה על-ידי כל מצוה, אי אפשר לשער ולספר כלל, כי הוא מחדש עולמות חדשים כמובא בכתבי האר"ל בכונת המצוות, כי הוא מקשר ומשלב על-ידי קיום כל מצוה אלפי אלפים ורב רבי רבבות רבבות עולמות וכו', וזה נעשה אפלו על-ידי הפחות שבפחותים והגרוע שבגרועים וכו', ובאפן אחד עולים למעלה שעשועים גדולים מאלו הירודים ונפולים והמטנפים בעוונותיהם וכו' יותר מאשר עולים מהצדיקים הגדולים וכו', כי כל מה שהמדרגה נמוכה יותר, בשמתקרבת אליו יתברך, עולים משם שעשועים יותר גדולים וכו'. ובפרט אלו הנשמות הגבוהות, אשר הם שרשים גדולים למעלה וכו', והראיה — שמטעה אותם הבעל-דבר מאד בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, כי הנפשות הנכבדות דיקא נעשקות בתוך הטיקלא (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לו) ואזי כשהם מרחמים על עצמם, וחוזרים אליו יתברך, אין לשער ולספר גדל התענוג שגורמים לו יתברך, ועוד שעל-ידי שהם שבים, הם מוציאים עמהם עוד אלפי נשמות מנשמות ישראל, אשר נפלו בעמק הר'ע'. ואם היית יודע ורואה בעיניך אשר בזה

(א) איני יודע כלום, אני יהודי ומאמין בהשם יתברך.

שאתה משמח נפשך בינו לבינך, ומשמח את עצמך בנקדת יהדותך, אתה רץ אלפי ורכבות עולמות וכו', היית מתחזק בזה יותר ויותר. וזה עקר התכלית שצריך האדם להגיע אליה בזה העולם — "נקדת השמחה", הינו שיהיה יהודי פשוט ויעשה כל העבודות הפשוטות וכו', אף ורק שיהיה עם "נקדת השמחה": "נטילת ידים שחרית בשמחה", "ברפת אשר יצר בשמחה", "ציצית בשמחה" וכו' וכו', וזהו עקר הברית התיכון המברית מקצה אל הקצה, אשר מקשר את הנשמה אליו יתברך, ועל-ידי כל רקוד ונגון שמרקד ומשמח את עצמו, דורך על אלפי ורכבות קלפות וסטרוא אחרא וכו' אשר הם מקור העצבות, המרירות והמרה שחורה וכו'. וצריך להרגיל את עצמו לילך תמיד בפנים שוחקות, ולשיר לעצמו נגונים של שמחה, אשר זהו עקר רפואת בת המלך (עין במעשה של השבעה בעטלירס מיום ו'). ובאמת מי שיש לו רק קצת ישוב הדעת, וזוכה שתהיה לו אמונה שלמה בהשם יתברך, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ודומם, צומח, חי, מדבר — הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, בודאי ראוי לו לשמח תמיד בהשם יתברך, אשר זהו עקר הנעם והטוב והמתקנות, וזה הדבר אי אפשר לבאר ולספר כלל אפלו מפה אל פה, מפל שפן בכתב, כי הוא לכל חד כפום מה דמשער בלביה, וכן ראוי לו לשמח בשמחת המצוות ב"פשוטות", אף שאני מלא עביות וגשמיות וחסאיים ועוונות, אבל אף-על-פי-כן סוף כל סוף יהודי אנכי, והולך עם פאות ועם ציצית וכו', ובודאי אין שמחה בשמחה זו, כי "פקודי ה' ישרים משמחי לב" וגו' (תהלים יט, ט), ועל דבר זה מתקנא הסמ"ך-מ"ם מאד מאד, כי הוא רוצה לראות איך שאדם הולך במרירות וממרר חיו ביסורי הנפש והגוף, שעל-ידי-זה נהרס לגמרי, רחמנא לצלן, כי המרירות מכלה את האדם לגמרי, רחמנא לצלן, משני העולמות, וגורמת לו לחטא יותר ויותר וכו', וזה עקר רצונו של הסטרוא אחרא, ועל-ידי שהאדם מתגבר כנגדו ומרקד מחמת רב שמחה, על-ידי-זה מבטלם ומשברם לגמרי וכו',

וְזוֹ מְלַחֶמָה אֲרַכָּה, פֶּעַם מְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ, וּפְעַם מִתְגַּבְּרִים עָלָיו
הַצֶּעֶר וְהַדְּאָגוֹת וְהַמְרִירוֹת וְכוּ', וְעַל-כֵּן רָאָה מָה לְפָנָיו...

וּבְאֵמֶת כְּשֶׁנִּזְכָּה לְרֵאוֹת וּלְהִבִּין, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה עוֹבְרִים הַיָּמִים
וְהַשְּׂבוּעוֹת, הֶחָדָשִׁים וְהַשָּׁנִים, וְאֵי אֶפְשֶׁר לְתַפְסֵם כָּלֵל, וְעַל-כֵּן מֵאֲחֵר
שְׂיִהְיִים פּוֹרְחִים, לְמָה צְרִיךְ שְׂיַעֲבֹרוּ יָמֵי בְּעַצְבוֹת, אֲנִי יָכוֹל לְהַתְגַּבֵּר
לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וַיַּעֲבֹר הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה וְרִקּוּדִין וְנִגּוּנִים וְכוּ', הֲלֹא יוֹם
הָאֵתְמוֹל לְמַשָּׁל כְּבָר חָלַף וְעָבַר, מָה פְּעַלְתִּי עִם הַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת
שְׂיִהְיֶה לִּי כָּל הַיּוֹם, הֲלֹא מְאוּמָה... וְהֵייתִי יָכוֹל לְרַקֵּד כָּל הַיּוֹם,
וּלְנַגֵּן לְעֶצְמִי נִגּוּנִים שֶׁל שִׂמְחָה, וְהִיָּה עוֹבֵר הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה, וּמָה
גַּם אֲשֶׁר אִם הָאָדָם שְׂרוּי בְּשִׂמְחָה כָּל הַיּוֹם, בְּנִקְל לֹו לְחַטֵּף תּוֹרָה
וּמִצְוֹת, וּבְפָרֵט תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְכוּ'; עַל-כֵּן הֵעֲבַר אֵין, וְהַעֲקָר
לְעִשׂוֹת הַתְּחִלָּה מְרַגֵּעַ זֶה לְהַתְּחִיל לְנַגֵּן בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ תָּמִיד נִגּוּנִים
שֶׁל שִׂמְחָה, וְרִקֵּד בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ רִקּוּדִים (הַכֹּל בְּהַצְנָע).

וְשִׁמְעַתִּי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, שֶׁרָאָה בְּחִלוֹם נִפְטָר אֶחָד,
שְׂהִיָּה מִכִּירוֹ הֵיטֵב בְּחַיָּיו, וּשְׁאָלוֹ הֲרַבָּה דְּבָרִים, וְהַשִּׁיב לוֹ, וּכְשִׁפִּים
לְדַבֵּר עִמוֹ, עָנָה וְאָמַר לוֹ הַנִּפְטָר: "אִם הָיָה הָעוֹלָם יוֹדְעִים מָה
יָכוֹלִים לְהַגִּיעַ רַק עַל-יְדֵי מִדַּת הַשִּׂמְחָה, הָיָה מִתְּגוֹלְלִים בְּרַחוּבוֹת
אֲבִי צוֹ צוֹקוּמֵעַן אֶל מִדַּת הַשִּׂמְחָה"^ב, וְתַכְּף-וּמִיד הַכְּנִיס הַנִּפְטָר
רָאָשׁוּ בֵּין בְּרַכְיוֹ, וְנַעֲשֶׂה כַּעֲגוּל, וְהַתְּחִיל לְהַתְּגַלְגֵּל בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה,
וְנִתְרַחַק מִמֶּנּוּ, וְצָעַק לוֹ: "אֲזוּי מִיִּין אִיךָ"^ג, הֵינּוּ כְּאוֹמֵר: "כִּי
צְרִיכִים לְהַתְּגַלְגֵּל", עַד שֶׁנַּעֲלָם מִמֶּנּוּ לְגַמְרִי, וְסִפֵּר הָאִישׁ הַנִּ"ל, אֲשֶׁר
תַּכְּף-וּמִיד נִתְעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה בְּצַחוּק גְּדוֹל וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, אֲשֶׁר
מְעוֹלָם לֹא הִרְגִישׁ שִׂמְחָה כְּזוֹ.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי! חֲזַק עֲצָמְךָ לְהַתְּחִיל עַל-כָּל-פָּנִים "הַיּוֹם"
לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל נַעַם חֵלְקֶךָ, שְׂזַכִּיתָ לְהַתּוֹדֵעַ מְרַבֵּי אֵמֶת

(ב) הַעֲקָר לְהַגִּיעַ לְמִדַּת הַשִּׂמְחָה.

(ג) לְכֹךָ אֲנִי מִתְּכַוֵּן.

אֲשֶׁר תּוֹשֵׁב בְּנֶחֱל שְׂכֵט

כָּזָה וּמַחְבְּרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אֵל תִּדְחֹף אֶת הַשְּׂמִיחָה לְמַחְרָת, שְׂאֲמְרוּ חַו"ל בְּמִדְרָשׁ (תְּנַחֲמָא שְׁמִינִי ב): אֵין הַשְּׂמִיחָה מִמְתַּנַּת לְאָדָם, לֹא כֹל מִי שֶׁשְּׂמַח הַיּוֹם שְׂמַח לְמַחֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצָּא מִגְלוּתְךָ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נה, יב): "כִּי בְשְׂמִיחָה תִּצְאוּ" וְגו'; וּכְבָר אָמְרוּ חַו"ל (ירוּשְׁלָמִי, סְפָה, פָּרָק ה'): אֵין רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרֵה אֶלָּא עַל לֵב שְׂמַח וְכוּ'; וּבְלִקוּטֵי-מִוְהָר"ן (חֶלֶק א', סִימָן כד) אֵיתָא, שֶׁעַל-יְדֵי שְׂמִיחָת הַמְצוּוֹת יָכוֹל לְהַשִּׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַעְלָה מִנְפָּשֵׁי רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, הֵינּוּ שֶׁעֵקֶר הַשְּׂגָת אֱלֻקוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג, כִּי אִם עַל-יְדֵי צְמֻצוּמִים רַבִּים (עִין שָׁם, סִימָן ל), כִּפִּי עֲבוּדָתוֹ וְזִכּוּף גּוּפוֹ הַכְּבֵד וְהַלֵּב וְהַמַּח, שֶׁשָּׁם שׁוֹרֵה הַנְּפֶשׁ וְהַרוּחַ וְהַנְּשִׁמָּה, וַיֵּשׁ בְּזֶה אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת בְּחִינּוֹת, וְכֹל מֵה שְׂמֻזְכָּף אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר, זֹכֶה לְהַתְגַּלּוֹת יוֹתֵר, וּכְמֵאֲמַר הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ: זָכָה — יִהְיֶינָן לִיֵּה נֶפֶשׁ, זָכָה יִתִּיר — יִהְיֶינָן לִיֵּה רוּחַ וְכוּ'. וַיְדוּעַ אֲשֶׁר כָּל בְּחִינָה כְּלוּלָה מְכֹל הַבְּחִינּוֹת, וְעַל-כֵּן בְּכֹל דְּרָגָה שֶׁבְּנֶפֶשׁ יֵשׁ: נֶפֶשׁ, רוּחַ, נִשְׁמָה וְכוּ', וּמִתְחַלְקִים בְּרַבֵּי רַבּוֹת נְצוּצוֹת פִּידוּעַ בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל וּבְשָׂרְשׁוֹן, שֶׁהֵם הַשְּׁלֵשָׁה עוֹלָמוֹת: עֲשִׂיָּה, יִצִּירָה, בְּרִיאָה, אֲשֶׁר הוּא הַתְגַּלּוֹת אֱלֻקוֹת בְּלִבוּשֵׁים וְכוּ', וּמִגְלָה לְנוֹ רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי שְׂמִיחָת הַמְצוּוֹת בְּפִשְׁטוֹת וּבְתַמִּימוֹת שְׂמֻרְקָד — "כְּרוּף הַשֵּׁם, יִהְיֶינָן אֲנִי, וְהוֹלֵךְ עִם צִיּוּת" וְכוּ' וְכוּ', יָכוֹל לְזַכּוֹת לְהַתְגַּלּוֹת אֱלֻקוֹת מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת מִמֶּשׁ, שֶׁשָּׁם הוּא הַתְגַּלּוֹת אֱלֻקוֹת בְּלֵי לִבוּשֵׁים וְצְמֻצוּמִים כָּלֵל, כִּי שָׁם הֵיא לְמַעְלָה מִנְפָּשֵׁי, רוּחִין וְנִשְׁמָתִין וְכוּ', רָאָה גַם רָאָה לְמָה יָכוֹל יְלוּד אִשָּׁה אֶפְלוֹ הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים לְזַכּוֹת, שֶׁתְּתַגַּלָּה לוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה וְכוּ' מִגְדֵּל הַשְּׂמִיחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שִׁירְגִישׁ נְעִימוֹת וְעֲרֻבוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ' עַל פְּנֵיו, וְלֹא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע וְלֹא יִרְגִישׁ רַק אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ'. וּכְבָר גָּלָה הָאֲרִיז"ל לְאִישׁ סוּדוֹ, אֲשֶׁר הֶעֱקָר שְׂזָכָה לְמָה שְׂזָכָה וְכוּ', שֶׁהִיָּה שְׂמַח מְאֹד מְאֹד בְּעֲשִׂית הַמְצוּוֹת.

אַהוּבִי, אַחִי! תְּאֲמִין לִי שֶׁיָּכוּלִים עוֹד לְהָאֲרִיף מְאוֹת וְאֶלְפֵי עַמּוּדִים מֵהַתְחַזְּקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת עַל-פִּי הַהַקְדָּמוֹת הַנוֹרָאוֹת שֶׁל הַנַּחֵל

(ד) זָכָה — נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ, זָכָה יוֹתֵר — נוֹתְנִים לוֹ רוּחַ.

של אשר תשטו בנחל

נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שהוא אורו של משיח צדקנו, אך ההכרח לקצור עכשו מרב טרדות שסבבוני עכשו, ותראה לכתב לי.

הדורש שלומך...

תשטו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר מקץ, ו' דחנכה ה'תשל"ג.

ששון ושמחה ישיגו לאהובי, אחי, הפחור היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, שותה בצמא ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר קבלתי בשבוע שעבר, והנה להשיבך דברי אמת והתחזקות פרוצונך, הלא ספרי "לקוטי-הלכות" בידיך, הפך בהם דכלא בהם, והם עקר השעשוע עולם הבא, פי הם החדושים שנתחדשו על ההלכות של התורה, ומגלים את הפנימיות וכו' (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), וצריכים לתן תודה להשם יתברך בכל יום שזכינו לאוצר נפלא כזה. ותכף-ומיד פשמרגיל את עצמו בספרי "לקוטי-הלכות", כבר אינו נצרך לדבורים אחרים, ואינו צריך לשום בריה, כי ההתחזקות שתמצא שם — לא תמצא בשום מקום שבעולם וכו'.

על-כן, אחי היקר! חזק והתחזק מחדש, ותשפח מה שעבר עליך עד רגע זה, ותעשה התחלה חדשה, כי לגדלתו יתברך אין חקר וכו', וכוונתי לפי גדלתו יתברך שאטה צריך לזכות להפירו יתברך, עדין לא התחלת כלל וכו'. ותהיה קבוע בקביעות חזקה מדי יום ביומו ב"לקוטי-הלכות" פסדרן, ובכל פעם שרק ייצר לך או יעבר

עֲלֶיךָ, חס וְשָׁלוֹם, מֵה שְׁיַעֲבוֹר, תִּכְרַף-וּמֵיֵד תִּכְרַח אֶל בֵּית מוֹהֲרֵינָּה וְזוֹל, וְתִפְתַּח דְּלִתוֹת סְפָרִיו, וְאִז תִּשְׁמַע בְּכָל פְּעַם חֲדוּשִׁים חֲדָשִׁים אֲשֶׁר יִחִיו וַיִּחְזְקוּ אוֹתָךְ. וְהֵעֵקֶר — בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת כָּלֵל, וְאֵל תִּסְתַּכַּל עַל הַמְּלַעֲיָגִים אֲפֵלוֹ אִם הֵם מְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חס וְשָׁלוֹם, כִּי סוּף כָּל סוּף יִהְיֶה הַהֲכָרַח לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי יִמְיֵנוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְעַל-כֵּן טוֹב יוֹתֵר לַחֲזוֹר עִכְשָׁו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, מְאֲשֶׁר יִחַפֵּה עַד שְׁיִפְשֹׁט אֶת הַגּוֹף, שְׁאִז יְבוֹא לוֹ כָּל הָעֲנָיִן בְּקָשִׁי גְדוֹל וּבְעֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים מְאֹד מְאֹד וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאִם יִזְכֶּה לַחֲזוֹר עִכְשָׁו בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, יְכוּל לְזַכּוֹת לַגּוֹף קְדוֹשׁ מִגֵּן-עֵדֶן (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן פג), שְׁזוֹכִים לָזֶה עַל-יְדֵי רַבּוּי שִׂיחָה וְתַפְלָה וּבִקְשָׁה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ, שֶׁהִיא הַתְּבוּדָדוֹת, "תַּפְּלַת הַמְּשִׁיחַ", אֲשֶׁר הוּא יְכַנִּים דְּבַר זֶה בְּעוֹלָם, כִּי נִקְרָא "מְשִׁיחַ", עַל שֵׁם: "מְשִׁיחַ" אֱלֹמִים, "עַר מֵאֲכֹט רַעֲדַעֲנִיג שְׁטוּמַע", כִּי קִדְּם הַהֲתַקְרָבוֹת אֵלָיו, אִי אֲפֹשֶׁר לַפְתַּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עִין שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן ס'), כִּי "סִתָּם חֲרַשׁ — אִינוֹ שׁוֹמְעֵ וְאִינוֹ מְדַבֵּר" (תְּרוּמוֹת א, ב), כִּי מֵאַחַר שְׁאִין שׁוֹמְעִים לְקוּלוֹ [שֶׁל הַצְּדִיק], עַל-יְדֵי-זֶה אִין יְכוּלִים לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים יט, ד): "אִין אִמֵּר וְאִין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם". וְעַל-כֵּן בְּהַתְּגַלּוֹת הַדַּעַת הָאֵמֶת, דַּעַתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדִיקֵנוּ, "כִּי מְלֶאֶה הָאֶרֶץ דַּעַה [לְדַעַת] ה'" וְגו' (יִשְׁעִיָּה יא, ט), אֲשֶׁר אִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִז יִפְתַּח הַפֶּה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אִז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שֶׁפֶה כְּרוּרָה לְקָרָא כְּלָם בְּשֵׁם ה'" וְגו'.

אֶהוּבִי, אַחִי! מֵה יִהְיֶה אִם אֶכְתֹּב לָךְ חֲדוּשִׁים, צִיּוֹנִים וּפְרָחִים בְּפִסּוּקֵי תַנ"ךְ וּמֵאַמְרֵי חַז"ל מִגְּמָרָא וּמִדְּרָשִׁים וְזֹהַר הַקְּדוֹשׁ, הֲלֵא עֵקֶר הַתַּכְלִית הוּא רַק לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלָזֶה אִי אֲפֹשֶׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁקִינְדָּה רַבָּה, שְׁקִינְדָּה נִפְלְאָה, מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָדוֹת; לִיחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם מֵיחַד שְׁאִין שֵׁם בְּגִי-אֲדָם, וְשֵׁם יִפְרֹשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוּ וְכֵאֲשֶׁר

שלב אשר תשטו בנחל

ידבר התינוק לפני אביו, וכל מה שישליף דעתו, שכלו וחקמתו, וידבר יותר, תהיה מעלתו גבוהה מאד מאד. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קנד): העקר שזכה למה שזכה, כי התנהג עצמו כמו פראסטיקא, ודבר הרבה עמו יתברך. ותכף-ומיד כשמרגיל האדם את עצמו בעבודה קדושה זו, אינו צריך כבר לשום תעניות וסגופים ועבודות קשות וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פו).

אחי היקר! כבר שמעת הרבה התעוררות והתחזקות זה כמה שנים מאנשי שלומנו, וכן ראית ולמדת הרבה ספרי רבנו ז"ל, ובודאי מצאת שם את כל מה שכתבתי לך, לא פחות ולא יותר, על-פן פלך מדרך זו לבלבל דעתך בכל פעם מדרכים והנהגות חדשות, אנו אין לנו אלא דברי רבנו ז"ל; ועל-פן ברח לך עכשו למקום מיוחד, ויתברר לפניו את כל לבך ואל תחשב שכבר התבודדת, כי עבודה זו צריכה להיות קבועה באדם כל ימי חייו, בביתו ובכלתו בדרך, בשכבו ובקומו וכו' וכו', כי רק זה ילזה אותך כל ימי חייך וכו'. ושמעת מאחד מגדולי אנשי שלומנו, אשר כל מה שעובר על האדם, הוא רק — כי השם יתברך בחר בתפלת ישראל, ועל-פן הוא מסבב עם האדם, שיעבר עליו מה שיעבר, באפן שיברח אליו יתברך וכו'; ועל-פן אף שהוא בורח תמיד אליו יתברך, אף מאחר שתכף-ומיד כשפעל כבר איזו ישועה, הוא מפסיק מתפלה, ועל-פן מביא עליו השם יתברך יסורים חדשים, באפן שיעשה תפלה חדשה. ועל-פן המשפיל על דבר אמת, עושה ומחדש מדעתו בכל שעה תפלות חדשות, אף שאין עוברים עליו אילו יסורין ומכאובים, כי נתעורר מעצמו, ואינו מחכה עד שיעוררוהו מלמעלה, ועל-ידי-זה ממילא נצול מכל הדינים, כי מאתו לא תצא הרעות, ודברי פי חכם חז.

ותראה לציר תמיד בדעתך, שאין אתה צריך לשום בריה, כי אם אותו יתברך, ועל-פן כל עבודתך צריכה להיות רק לחפש אתריו

אֲשֶׁר תִּשְׁטוּ בַּנַּחַל שֶׁלג

יִתְבַּרַךְ מְכַל דְּבַר בְּזֵה הָעוֹלָם, וְלִקְבֵּל רְמִזִּים מְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ מְצַמְצֵם עֲצָמוֹ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תְּכֵלִית (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד), וְזֶה מְצוֹת גַּר חֲנֻכָּה, אֲשֶׁר תְּלוּיָהּ רַק בְּעֵינַיִם, כְּמוֹ שְׁאֵנוֹ אוֹמְרִים: "וְאֵין לָנוּ רְשׁוֹת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, אֲלָא לְרְאוּתָם בְּלִבְדּוֹ", וְלְהַסְתַּפֵּל בְּאוֹר הַגְּנוּז.

הַהֲכָרַח לְקֶצֶר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָהּ...

תִּשְׁטוּ.

בְּעֵזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ ה'תשל"ג.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ בְּעֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ קִבְּלָתִי, וּמְאֹד אֲנִי מְצֻטָּעֵר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה וְכו'.

וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבָךָ, הֲלֹא סִפְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל בְּיַדְךָ, וּבִפְרָט סִפְרֵי "לְקוּטִי-הַלְכוֹת"; חֲזַק וְאַמֵץ לְעֲשׂוֹת מֵהַיּוֹם הַזֶּה שְׁעוֹר קְבוּעַ כְּסִדְרָן בְּ"לְקוּטִי-הַלְכוֹת", וְתִלְמַד בּוֹ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאֵז לְעוֹלָם לֹא תִפֹּל. וּבְכָל יוֹם תִּפְגַּס אֶל הַנַּחַל, וְתִשָּׂאֵב לְעֲצָמְךָ דְּבוּרִים אֲשֶׁר הֵם יַחֲזִקוּ אוֹתְךָ וַיִּאֲמָצוּ אוֹתְךָ לְנִצָּח. (וּבִפְרָט שְׁבִשְׁבוּעַ זֶה יִהְיֶה יוֹם הַהִילּוּלָא שְׁלוֹ, בּוֹדָאֵי אֶתְּהָ צְרִיף לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ קִבְּלָה חֲזָקָה, לְהַתְחִיל שְׁעוֹר כְּסִדְרָן, וְלְרְאוּת לְסִימּוֹ עַל-כָּל-פְּנִיָּם, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, בְּשָׁנָה הַבָּאָה). וְכֵן תִּתְמַיד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּ"לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן", וְתִאֲמַר עַל

שלד אֲשֶׁר תִּשְׁטַח בְּנִחָל

כָּל תּוֹרַת הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", אֲשֶׁר נֶעְשִׂים מִזֶּה שְׁעִשׂוּעִים
גְּדוּלִים לְמַעַלָּה, אֲשֶׁר לֹא עָלוּ עוֹד שְׁעִשׂוּעִים כְּאֵלוּ מִימֹת עוֹלָם (עֵין
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה; וּבְשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קמה).

וְהִנֵּה אֲנִי מְעוֹרֵר אוֹתָךְ בְּלִמּוּד סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי הָעֶקֶר מֵהַ
שְׁעוֹבֵר עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל וּבִפְרָטִיּוֹת מֵהַ שְׁעוֹבֵר עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,
הוּא רַק מִחֲמַת שְׁמֵתֵי-יִשְׂרָאֵל מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָט כְּשֶׁנֶּדְמָה לָהֶם
שֶׁהֵם כְּבָר יוֹדְעִים אֶת אֲשֶׁר כְּתוּב בָּהֶם.

וּבְאֵמַת רְאִיתִי וְקִבַּלְתִּי מֵאֶחָד מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר עָקַר
הַהֲצִלָּחָה בְּעֵינֵי רַבְּנוּ ז"ל הוּא — הַתְּחַדְּשׁוֹת, שְׁכָל דְּבוּר וְהַנְּהִיגָה
וְשִׁיחָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל תְּהִיָּה אֲצִלוֹ חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וּבְכָל פַּעַם שִׁיחָה
אוֹתָם, יְדוּמָה בְּדַעְתּוֹ, שְׁעֵדִין לֹא רָאָה זֹאת מֵעוֹלָם, וְאִז תְּמִיד יִרְצָה
לְעַסֵּק בָּהֶם, וְיִהְיֶה אֲצִלוֹ חֲדָשִׁים, וְדַבְּרֵי פִי חָכָם חֵן.

וְהִנֵּה יְסוּד הַיְסוּדוֹת וְעֶקֶר הַכָּל — לְבָרַח מִפְּרִסּוּם שֶׁל שְׁקָר,
וְיַעֲמֹד תְּמִיד לְפָנָיו יְתִבְרַךְ, וְיִבְקֹשׁ מִמֶּנּוּ יְתִבְרַךְ, שִׁיִּסְתִּירוּ מִכָּל
הָעוֹלָם, כִּי בְּזֶה יַדַּע הָאָדָם, שֶׁכּוֹנֵתוֹ לְשָׁמַיִם, כְּשֶׁאֵינּוּ רוֹצֵה בְּפְרִסּוּמוֹ
(עֵין סֵפֶר הַמְּדוּת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן עז), וְצָרִיךְ תְּמִיד לְזַכֵּר אֶת יוֹמוֹ הָאֶחָד, וְ
אֵיךְ שֶׁהִתְכַּרַח יְהִיָּה לְהִיּוֹת מֵת וְגוֹסֵס, וְיִכְנִיסוּ אוֹתוֹ בְּקִבְרָה בֵּין אֲלֵפֵי
וְרִבְבוֹת מֵתִים, וְיִשְׁכַּב שֵׁם "לְבַד", וְשׁוּם דְּבָר לֹא יוּכַל לְהַצִּילוֹ, כִּי
אִם פְּרָקִי הַמְּשֻׁנִּיּוֹת שְׁזָכָה לְלַמֵּד, וְדַפֵּי הַגְּמָרָא, סִימְנֵי הַשְּׁלֵחָן עֶרְוֶה,
מִזְמוֹרֵי הַתְּהִלִּים, וּבִפְרָטִיּוֹת דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְכוּ' וְכוּ',
שְׁזָכָה לְחַטֵּף בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִימֵי חַיָּו, עַל-כֵּן לָמָּה לוֹ לְרַדְּף אַחַר
פְּרִסּוּם שֶׁל שְׁקָר, מִדּוּעַ לֹא יִזְכֹּר אֶת עֲוֹנוֹתָיו הַרְּבִים וְהַעֲצוּמִים וְכוּ'
וְכוּ' ! ? וּבִפְרָטִיּוֹת, שֶׁהַפְּרִסּוּם שֶׁל שְׁקָר יַעֲקֹר אוֹתוֹ בְּזֶה וּבְבֵא, רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן, וּמִכָּל שְׁכֵן מִדַּת הַהֲשִׁתְּרוֹת עַל זוּלָתוֹ, לְהִיּוֹת רַב וְרַבִּי וְחֵזֶן
וְכוּ', זֶה עוֹקֵר אֶת הָאָדָם מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת לְגַמְרֵי, וְלִהְפֹּךְ מִי שְׁבוֹרַח
מִכָּל מִינֵי שְׁקָרִים וּמִפְּרִסּוּמִים, הוּא זוֹכֵה לְחִיּוֹת חַיִּים נְצַחִיִּים עוֹד
בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בִּישׁוּב הַדַּעַת נִפְלָא, וְכֵן זוֹכֵה לְהַתְּפַלֵּל

אֲשֶׁר תִּשְׁטוּ בַּנְחֹל שֶׁלָּה

תַּפְלוּתוֹ בְּכֹנֶנָה גְדוֹלָה, מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ נִצְרָף לְבְרִיּוֹת (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן 10), כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם נִצְרָף לְבְרִיּוֹת, הֵינּוּ "מִזְאֵל הָאֵלֶּטֶן פּוֹן אֵיהֶם" א, עֲדִין הַכֹּל הוּא בְּשֶׁקֶר, כִּי כָּל פְּנִיתוֹ הִיא רַק שְׂתִקְבֵּל בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת, וְחֲמֵנָא לְצִלּוֹן, אֲבָל כְּשֶׁזֹּכָה לְהִסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁיְהִי נִדְמָה עֲלָיו תְּכֵלִית הַהַפּוּף, שֶׁהוּא קָל, רִיק וּפּוֹחַז, חֵס וְשָׁלוֹם, אִזּוּ יְהִי בְּיָשׁוּב הַדַּעַת אֲמֵתִי, וְיִגוּר בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּעוֹדוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם. וּמֵהַטַּעַם הַזֶּה הָיוּ נוֹהֲגִים הַצַּדִּיקִים הַקְּדוּמוֹנִים לְהִתְפַּלֵּל בִּיחִידוֹת, בְּאֶפֶן שֶׁלֹּא יִהְיוּ נִכְשָׁלִים בְּאֵילוֹ תְּנוּעוֹת שֶׁל שֶׁקֶר, לְהִתְפַּלֵּל לְמִישֵׁהוּ, חֵס וְשָׁלוֹם, וְכֵן הָיוּ לוֹמְדִים בְּבֵיתָם דִּיקָא, בְּאֶפֶן שֶׁלֹּא תִהְיֶה לָהֶם אִיזוֹ הַתְּפָאָרוֹת שֶׁל שֶׁקֶר.

הַכֹּל, כִּי עָקֵר הַכֹּל — שְׂתִיבָה גְנוּז בְּאֵלְפִים וּבְרַבְבוֹת הַסְּתָרוֹת, שְׂאִזּוּ יִזְכֶּה, שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה לְשֵׁם שָׁמַיִם. [וְנִדְעַת לְנִבּוֹן, שֶׁצָּרִיף לְמִסֹּר נַפְשׁוֹ לְקַיָּם מֵאַמְרָם וְ"ל (תְּקוּנַי זֵהר הַקְּדוּשָׁה) לְקַיָּם מְצֻנָת צַדִּיקָה' לְנִשְׁמָה בְּכָל יוֹם, שֶׁהִיא: עֲנִית צ' [תְּשַׁעִים] פְּעָמִים "אֲמֵן", וְלוֹמַר ד' [אַרְבַּע] פְּעָמִים "קְדָשָׁה", וְלוֹמַר ק' [מֵאָה] "בְּרַכּוֹת", וְלִלְמַד בְּה' [חֲמִשָּׁה] חֲמִשִּׁים מִפְּרִשַׁת הַשְּׁבוּעַ]. וְהִנֵּה כְּשֶׁתְּרַגֵּל אֶת עֲצֻמָּךְ בְּדַרְךְ הַזֶּה, לְהִסְתִּיר אֶת עֲצֻמָּךְ מִכָּל הָעוֹלָם, לְעוֹלָם לֹא תִפְלֵ בְּדַעְתְּךָ, וְתִזְכֶּה לְהִיּוֹת תְּמִיד דְּבוּק בּוֹ יְתִבְרָךְ.

וְהִנֵּה, אֶהוּבִי, אַחִי, מְבֹאֵר וּמוֹכֵן בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, אֲשֶׁר עָקֵר הַשְּׂבִירָה הַיְתָה, כִּי הָאוֹרוֹת הָיוּ גְדוֹלִים מְאֹד מְאֹד, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁבְּרוּ הַכֵּלִים לְגַמְרֵי, (כִּי הַכֵּלִים בְּלֵי הָאוֹרוֹת אֵינָם כְּלוּם), וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שֶׁמְרַבּוּי אוֹר לֹא הָיוּ הָאוֹרוֹת יְכוּלִים לְהִצְטַמְצֵם בְּתוֹךְ הַכֵּלִים, עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁבְּרוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנַי, שֶׁזָּהוּ עוֹלָם הַתְּהוֹ, שֶׁאֶחָד רוֹצֵה לְהִתְגַּדֵּל וּלְהִתְנַשֵּׂא עַל חֲבֵרוֹ, שֶׁזָּהוּ כָּל הַחֲרִבּוֹן, שֶׁסִּימָן שֶׁהָאוֹרוֹת לֹא נִכְנָסוּ בְּכֵלִים, שְׂאִזּוּ עוֹבֵר עֲלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, בְּחִינַת שֶׁלֹּא כְּסֹדֵר הַנִּמְשָׁף מֵאַנָּא אֲמַלְךָ (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב), אֲבָל עוֹלָם הַתְּקוּן הוּא אוֹר מ"ה הַחֲדָשׁ, לִידַע

א) שִׂיאֵי חֲזוֹן מִמְנוּר.

תמיד שהוא אינו כלום, ולעולם יתבטל לגבי זולתו, ולעולם יהיה הצדק עם זולתו וכו', שעל-ידי-זה נודפכו הכלים מאד מאד, ויוכל להכיל את האור וכו', והבן עמקות הענין, כי הוא סוד הגלות וסוד הגאולה פמוכן למשפיל, כי באמת אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ודומם, צומח, חי, מדבר, שהם הכלים, גם הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך. ועל-פן לעולם יכניע את עצמו מחיצוניותו אל כל בריה, ובלבד שפפנימיותו יהיה דבוק בו יתברך בדבקות נפלאה. וזה סוד מה שאמרו חז"ל (תענית כ:): לעולם יהא אדם רך פקנה, ואל יהי קשה פארוז, כי דרך הקנה שנוטה לכל צד שמטים אותו, ואין שום רוח סערה שתשפור ותכניע ותבטל אותו וכו'. ויותר מזה אל יתבלבל כלל, ולא יהיה אכפת לו כלל, כי דבר זה צריך לחקק היטב היטב בדעתו, אשר הפל לפל הוא בהשגחתו יתברך, וכל דבר הנוגע לצדיק, הוא רק פרצון הצדיק וכו', ודו"ק מאד מה שאני מרמז לך, כי כל בית-מדרש על שם רבנו ז"ל מתנהג פרצונו ז"ל, ואם היה רוצה אחרת יהיה אחרת וכו'.

ועל-פן למה לך להתבלבל וכו', יותר טוב להכניס את כל המוח וכל החושים רק אליו יתברך, ולא יתחיל לחשב מאחרים כלל וכלל, ומי שצריך לבוא אליך, ממילא יבוא בלא השתדלות, ומי שאינו צריך לבוא אליך, לא יבוא אף עם השתדלות וכו'. וכשתתברר לך ידיעה זו, אתה תהיה גר לעולם בעולם החרות.

ומחמת טרדותי — אקצר.

הדורש שלומך...

תשיז.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר ויגש, עשרה בטבת ה'תשל"ג.

שלום וברכה וכל טוב סלה אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

זיין בריף האב איף שוין עטליכע מאהל באקומען, נאר מרב טרדות איז מיר זייער שווער גלייף צו ענטפערן יעדען בריף וכו'.

איף פריי זיף זייער דאס דו האסט זוכה גיווען, זיף צו דער וויסען פון אזוי איין גרויסן רבי'ן, פון חמשים שערי בינה, וואס קען אונז פון בלאטע ארויס נעמען, און אפ וואשן און רייניגען פון אלע שלעכטס וואס עס האט זיף אונז צו גיקלעבט מרב חטאינו, בעוונותינו הרבים, רחמנא לצלן, דער עקר איז, דער מענטש זאל זיין א מכיר את מקומו, ער זאל גוט וויסען וואס ער האט אפ געטהון ביז יעצט וכו' וכו', און זאל זיף נישט לאזן נארן, אויף אזא אופן וועט ער זוכה זיין, מקבל צו זיין זייער פוהל פון דעם רבי'ן, וואס דער שלמות ההתקרבות צו דעם רבי'ן איז, מען זאל אוועק לייגן דעם אייגן שכל, און מ'זאל וויסען דאס וואס דער רבי זאגט איז אזוי, כאטש מיט מיין אייגן שכל פאר-שטיי איף נישט (עין לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), און דאס איז גיווען דעם הייליגען רבי נתן'ס ז"ל מדרגה, כאטש ער אליין איז גיווען א גרויסער למדן און צדיק און מקבל פון דעסוועגן האט ער זיין שכל און אלצדינג אוועק גילייגט פארן רבי'ן, דער רבי זאגט א דבור איז נאך א שטיק שכל, אלע תלמידים האבן געהערט דעם הייליגען רבי'נס דבורים, האבן זיי געגאנגען זיף לייגען שלאפן, ר' נתן ז"ל ווען ער האט פון רבין געהערט דבורים איז ער ארויס אין וואלד און האט זייער

(א) את מכתבך קבלתי כבר כמה פעמים, רק מרב טרדות, קשה לי מאד לענות לכל מכתב.

שלח אֲשֶׁר תשיז בַּנְּחָל

פּוֹל גַּעֲשִׂינְגֵעַן צוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַר זֹכָה וַיִּין מְקַיִם וַיִּין אֶלֶךְ
וְוֹאס עַר הָאט גַּעֲהַעֲרַט דְּעַרְפֶּאָר הָאט עַר זֹכָה גִּיּוּעַן מְעַר פּוֹן אֶלֶע
תְּלַמִּידִים, אִין הָאט זֹכָה גִּיּוּעַן אַזוֹיפּוֹהֶל נְשָׁמוֹת צוֹ רֵאטְעוּעַן בְּזָה
וּבְבֵאָב.

אִין אִיךְ הָאב גַּעֲהַעֲרַט פּוֹן אַיִנְעַם פּוֹן דִּי גְרוֹיֶסַע פּוֹן אִונְזֶעֲרַע
לֵיִט אַז דִּי זֵאךְ גֵּיִט אָן אִין אֶלֶע דּוֹרוֹת, דִּי אֶלֶע וְוֹאס הָאבֵן זֹכָה
גַּעוּוּעַן אַוּעַק צוֹ לֵיִנְגֵעַן דְּעַם אַיִיגֵן שְׁכָל, אִין וְוֹאס דְּעַר רַבִּי זֵאגֵט
אִיז מְעַן מְקַיִם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּר, זִי הָאבֵן זֹכָה גַּעוּוּעַן צוֹ
זַיַּעַר גְרוֹיֶסַע מְדַרְגּוֹת אִין עֲבוּדַת ה', אִין אִין לַמוּד הַתּוֹרָה, אִין
הָאבֵן זֹכָה גַּעוּוּעַן מְחִיָּה וַיַּיַּעַר אַסֶּאף נְפִשׁוֹת אִין זַיַּעַר זְכָר אִיז
גַּעבְלִיבֵן לְדוֹרוֹת עוֹלָם, וְדַבְרֵי פִי חֲכָם חַיִּי.

טַיַּעֲרַעַר ... שְׂיַחֲיָה, עָס אִיז דָּא זַיַּעַר פּוֹהֶל צוֹ רַעְדֵן, נָאָר דִּי
צַיִט אִיז בֵּיִי מִיר זַיַּעַר מְצַמְצָם, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, גַּעוּוּיִין זִיךְ אַיִין
אוּיִס צוֹ רַעְדֵן זִיךְ דָּאס הָאָרֶץ פֶּאָר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אַזוֹי וּוִי פֶּאָר אַיִין
אַמְתָּן גּוֹטְעַן פֶּרִיִינְד, וְוֹארוּם נָאָךְ אֶלֶעס הָאָסְטוּ קַיִנְעַם נִישְׁט, נָאָר
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְוֹאס עַר אִיז דִּיִין אַמְתַּעַר פֶּאָטְעַר, אַיִין רַחֲמֵנוֹת דִּיקְעַר
פֶּאָטְעַר, וְוֹאס אִיז מִיט דִּיר, בֵּיִי דִיר, לְעַבְדֵן דִּיר, אִין וּוִיל דִּיר אֶלֶעס
גַּעבֵן, נָאָר וְוֹאָרְט דּוּ זֵאָלְסְט אִיָּהֶם בְּעַטָּן, שְׂפִאֲצִיר אַרִיִין יַעְדֵעַן

(ב) אַנִּי שָׁמַח מְאֹד שֶׁזִּכִּיתָ לְהַתְנוּעַ מִרְבֵּי גְדוֹל כְּזֶה, מִחֲמָשִׁים שֶׁעָרִי בִּינָה, שֶׁיְכוּל לְהוֹצִיא אוֹתֵנוּ
מִהַבּוֹץ, וְלַרְחוֹץ אוֹתֵנוּ וּלְטַהַרְנוּ מִכָּל הַרַע שֶׁנִּדְבַק בְּנוּ בְּרַב חֲטָאִינוּ, רַחֲמָנָא לְאַלֵן. הַעֲקָר הוּא
שֶׁאֵדָם יִהְיֶה מִכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, שֶׁיַּדַּע טוֹב מַה שֶּׁצָּרָם עַד עַתָּה, וְשֶׁלֹּא יִטְעֶה אֶת עַצְמוֹ. וּבִאֲפֵן כְּזֶה
הוּא יִזְכֶּה לְקַבֵּל הַרְבֵּה מִהַרְבֵּי, שֶׁשְׁלֵמוֹת הַהִתְקַרְבוּת לְרַבִּי הִיא, שֶׁשִּׁלְיָךְ שְׁכָלוֹ הַפֶּרְטִי, וְלַדַּעַת
שָׁמַח שֶׁהַרְבֵּי אוֹמֵר זֶה בָּךְ, אִף שֶׁבְשִׁכְלִי אִינִי מִכִּין. וְזוֹ הִיְתָה מְדַרְגָתוֹ שֶׁל רַבִּי נֵתָן הַקְדוּשׁ וְ"ל,
אִף שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ הִיָּה לְמִדָּן גְּדוֹל וְצַדִּיק וּמְקַבֵּל, אִף-עַל-פִּי-כֵן אֶת כָּל שְׁכָלוֹ הַשְּׁלִיף בְּעַבּוּר
הַרְבֵּי, הַרְבֵּי אִמֵּר דְּבוּר זֶה, עוֹד חֲתִיכַת שְׁכָל. וְכָל הַתְּלַמִּידִים שָׁמְעוּ אֶת הַדְּבוּרִים שֶׁל הַרְבֵּי
וְהִלְכוּ לְהַנִּיחַ אֶת עַצְמָם לִישׁוֹן, אִף ר' נֵתָן וְ"ל כִּשְׁשִׁמְעַת דְּבוּרִים מִהַרְבֵּי, יֵצֵא לְשִׁדְּהָ וְצַעַק הַרְבֵּה
מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְקַיִם כָּל מַה שֶּׁשָּׁמַע, לְכֵן הוּא זָכָה יוֹתֵר מִכָּל הַתְּלַמִּידִים, וְזָכָה
לְהַצִּיל כָּל-כָּף הַרְבֵּה נְשָׁמוֹת כְּזֶה וּבְבֵאָב.

(ג) וְשָׁמַעְתִּי מֵאַחַד מְגִדּוּלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַדְּבָר הַזֶּה נוֹהֵג בְּכָל הַדּוֹרוֹת, כָּל אִלוֹ שֶׁזָּכוּ לְהַשְׁלִיף
שְׁכָלָם הָאִישִׁי, וּמַה שֶׁהַרְבֵּי אוֹמֵר מְקַיִמִים בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, הֵם זְכוּ לְמְדַרְגּוֹת גְּדוֹלוֹת
בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם וּבְלַמוּד הַתּוֹרָה, וְזָכוּ לְהַחֲיוֹת הַרְבֵּה מְאֹד נְפִשׁוֹת, וְזָכְרָם נִשְׁאָר לְדוֹרוֹת עוֹלָם,
וְדַבְרֵי פִי חֲכָם חַיִּי.

אָשֶׁר תּוֹשִׁיב בְּנֶחֱל שְׁלַט

טאג אין וואלד און רעדט זיך אויס דאס הארץ פאר השם יתברך, און בעט איהם אלעס וואס דו דארפסט. נאר זיי וויסען דאס מען דארף אויף דעם גרויסע עקשנות, ווייל דורך די חטאים ועוונות ופשעים איז די אויגן פון מענטש זייער פונסטער, רחמנא לצלן, און איז נישט זוכה צו זעהן די ליכטיגקייט פון די שכניה וואס לייכט איבער די גאנצע וועלט, ווי עס שטייט (יחזקאל מג): "והארץ האירה מכבודו"^ד

ווען דער בעל-שם-טוב הקדוש איז נאך געווען א קליין אינגל האט איהם זיין פאטער צו זיך גערופן און גיזאגט צו איהם זאלסט וויסן אז איך גיי יעצט שטארבן און דו וועסט אליין בלייבן, זאלסטו וויסן מיין קינד, דאס זאלסט פאר קיינעם אין דער וועלט קיין מורא נישט האבן, ווייל השם יתברך איז אויף די גאנצע וועלט און אלדינג איז עצם עצמיות חיות אלקות, און וואס דו וועסט דארפן האבן זאלסט בעטן נאר איהם יתברך, אזוי ווי דו בעטסט מיר, און דער נאך איז ער גלייך גישטארבן און ער איז געבליבן א קליינער יתום, און האט קיינעם אין דער וועלט נישט געהאט, נאר איין זאך איז געווען אויס געקריצט אין זיין קליינעם מח די ווערטער וואס זיין פאטער האט איהם צונאך געלאזט, און אזוי האט ער אן געהוּבן צו טאהן און איז ארום אין וועלדער און פעלדער און גירעדט צו השם יתברך ביז ער איז אויסגעוואקסן דער בעל-שם-הקדוש וואס האט פארלאכטן די גאנצע וועלט, ווען דער הייליגער רבי איז נאך געווען א קליין קינד, און ביי זיין פאטערס הויז זענען איין גישטאנען די תלמידים פון מגיד און האבן דער ציילט ספורים פון בעל-שם-טוב, און דער רבי איז גישטאנען אין א זייט און האט דאס

(ד) ... היקר שיהיה, יש הרבה מה לדבר, רק זמני מצמצם בעוונותי הרבים. תרגיל את עצמך לפרש שיחידך לפניו יתברך, כמו שמדברים לפני ידיד טוב ואמתי, באשר אחרי הכל אין לך אף אחד רק השם יתברך, שהוא אביך האמתי, אב רחמני, שהוא אתך, אצלך ולך, ורוצה לתת לך הכל, רק מחכה שתבקש ממנו. תפנס ותטיל בכל יום ביער, ותפרש כל לבך לפני השם יתברך, ותבקש ממנו כל מה שאתה צריך, רק תדע שצריך על זה עקשנות גדולה, כי על-ידי החטאים, עוונות ופשעים של האדם, עיניו מאד חשוכות, רחמנא לצלן, והוא לא זוכה לראות את הארת השכינה שמאירה על כל העולם, כמו שכתוב (יחזקאל מג): "והארץ האירה מכבודו".

שם אֲשֶׁר תְּשִׂי בְּנִחַל

אֲלֹטֶץ צוֹ גִּיהָעֶרֶט אִיז וַיִּין קָלִיין הָאֲרֶץ אַזוֹי דְּעַר וְוַעֲקֵט גִּינוֹוֹאֲרֵן בִּיז עַר הָאֵט בְּאֲשֶׁלְאֶסֶן דָּאס עַר וְוַעֲט אוֹיף אַזוֹי טָאָהֵן אִיז עַר אַוֹוַעֲק אִין אִיין בְּאִזוֹנְדֶער אֶרֶט ווי קִיִּינְעַר אִיז נִישֶׁט גְּעוֹוֶען און הָאֵט זײַף אוֹיס גִּירְעֶדֶט דָּאס הָאֲרֶץ צו הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ, און עֵס אִיז אִיהֶם בִּי אַנְפֵּאָנְג וַיִּיעַר שְׁוֹעַר אָן גְּעֻקוֹמֶען עֵס הָאֵט אִיהֶם גִּידֶאָכֵט אַז קִיִּינְעַר הָעֶרֶט אִיהֶם נִישֶׁט צו, אָבְעַר עַר הָאֵט זײַף וַיִּיעַר וַיִּיעַר גִּישֶׁט־אֲרֶקֶט בִּיז עַר אִיז גְּעֻקוֹמֶען צו וַיִּין זֶאָף וְכוּ״ה.

אִיבְעַר דְּעַם זְעָה אוֹיף זײַף צו גְּעוֹוִינְעֶען צו אַנְטְלוֹיפֵן פֿון צִיִּיט צו צִיִּיט צו הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ און רְעַד זײַף אוֹיס דָּאס הָאֲרֶץ פֿאַר אִיהֶם, און אֲלֶץ וְוַאֵס דו דֶּאֲרֶפֶסֶט רוֹחֲנִיּוֹת אֲדַעַר גְּשָׁמִיּוֹת בְּעֵט נָאֵר אִיהֶם, און וְעַל כָּלֵם זְעָה שְׁטַענְדִּיג פֿרִיִּילְעֶף וַיִּין, בְּרוּף הַשֵּׁם, הָאֵסֶט וַיִּיעַר פֿוּהֵל נְקֻדוֹת טוֹבוֹת: תְּפִלִּין, צִיצִית, שֶׁבֶת וְכוּ׳ וְכוּ׳, און בְּוִדָּאִי וְוַעֲלֵן מִיר סוֹף כָּל סוֹף זײַף אוֹמְקֶעֶרֶן צו הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ דוֹרְף אונְזֶער הִיִּילִיגְעֶען רַבִּי׳ן, בְּאִדֶּאֲרֶפֶן מִיר בְּוִדָּאִי פֿרִיִּילְעֶף וַיִּין. דו זֶאֲלֶסֶט זְעָהֵן שְׁטַענְדִּיג זײַף דְּרִיִּיעֶען צוֹוִישְׁעֵן בְּרֶסֶלְבֶּר חֲסִידִים וְוַעֲט דִיר בְּוִדָּאִי גוֹט וַיִּין און וְוַעֲסֶט קוֹמֶען צו דִיִּין זֶאָף נָאֵף וְוַאֵס דו בִּיֶסֶט בְּאֲשֶׁאֲפֵן גִּינוֹוֹאֲרֵן וְכוּ׳, און לְמַעַן טוֹבְתָהּ הַנְּצַחִית זְעָה צו לְעֶרְנֶען יַעֲדֶען טָאָג אִיין שְׁעוֹר אִין שְׁלַחַן עֲרוּף פֶּסֶדְרֵן דִּיקָא, זֶאֲלֶסֶט אָן הוֹיבֵן אֲרַח חַיִּים, און נָאֵף דְּעַם יוֹרָה דְּעָה וְכוּ׳, און וְוַעֲט דו וְוַעֲסֶט מְסִים וַיִּין ד׳ חֲלָקֵי שְׁלַחַן עֲרוּף זֶאֲלֶסֶט אָנְהוֹיבְעֶען נָאֵף אִיין מֵאָהֵל אַזוֹי זֶאֲלֶסֶט

(ה) כְּשֶׁהַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב הִקְדוּשׁ עוֹד הָיָה יָלֵד קֶטָן, אָבִיו קָרָא לוֹ, וְאָמַר לוֹ: ״תְּדַע אֵת זֹאת, שְׂאָנִי הוֹלֵךְ לְמוֹת, וְאִתָּה תִּשָּׂאֵר לְבָד, תְּדַע, בְּנֵי זֹאת, שְׁלֹא תִירָא מֵאֵף אֶחָד בְּעוֹלָם, כִּי הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ מֵלֵא כָּל הָעוֹלָם, וְהֵכֵל — עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיִּית אֱלֻקוֹת, וְכֹל מֵה שְׁתַּצְטַרֵף שִׁיְהִיָּה לָהּ, תִּבְקַשׁ רַק מִמֶּנּוּ יְתִבְרָךְ, כְּמוֹ שֶׁאִתָּה מִבְּקֵשׁ מִמֶּנִּי״, וְאֲחֶר־כֵּן נִפְטַר מִיָּד. וְהוּא נִשְׂאֵר יְתוֹם קֶטָן, וְלֹא הָיָה לוֹ אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם, רַק דְּבָר אֶחָד הָיָה חֻקוֹ בְּמַחוֹ הַקֶּטָן — הַמַּלְאִים שְׂאָבִיו הִשְׁאִיר לוֹ כְּצוֹנָאָה. וְכֵן הִתְחִיל לְעֲשׂוֹת, וְהִסְתוֹבֵב בְּשִׂדוֹת וַיַּעֲרִים, וְדִבֵּר אֶל הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ, עַד שֶׁגָּדַל וְנִהְיָה הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב הִקְדוּשׁ, שְׁהֵאִיר אֵת כָּל הָעוֹלָם. וַיְכַשְׁרֵבֵנוּ הִקְדוּשׁ הָיָה עוֹד יָלֵד קֶטָן, וַיְכַבֵּית אָבִיו הִתְאַרְחוּ תִלְמִידֵי הַמַּגִּיד וְסִפְרוּ סִפּוּרִים מִהַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב, וְרַבֵּנוּ עֲמֵד בְּצַד וְשִׁמְעֵ הֵכֵל, וְהַקְּשִׁיב, וְלִבּוֹ הַקֶּטָן כָּל־כֵּף נִתְעוֹרַר, עַד שֶׁהִחְלִיט שְׂגָם יַעֲשֶׂה כֵּן. וְהִלֵּךְ לְמָקוֹם מִיְחָד, הִיבֵן שְׂאָף אֶחָד לֹא הָיָה, וְשֵׁם הַשִּׂיחַ אֵת הַלֵּב לְהַשֵּׁם יְתִבְרָךְ. וַיְכַתְּחֵלָה הַלֵּךְ לוֹ הַדְּבָר קִשָּׁה מֵאֵד, כִּי הָיָה נִרְאָה לוֹ שְׂאָף אֶחָד לֹא מֵאֲזִין לוֹ, אֲבָל הוּא חֻקֵּךְ אֵת עֲצָמוֹ מֵאֵד מֵאֵד, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְעֵנָן שְׁלוֹ.

אֲשֶׁר תְּשִׁיחַ בְּנַחַל שְׁמַא

זִיךְ נוֹהֵג זַיִן דַּיִן גְּאֻנְץ לְעֵבֶן, אוֹיֵךְ זְאֻלְסְטוּ לְעֵרְנֵעַן יַעֲדֵעַן טָאָג
אַ תּוֹרָה פּוֹן "לְקוּטִי-מוֹהַר"וֹן, און זְאָגֵן אוֹיֵךְ דַּעַם דִּי תַפְלָה פּוֹן
"לְקוּטִי-תַפְלוֹת" וְאֵס דָּאָס אִיז אַיִן גְּרוֹיִסֶע סְגְלָה לְטְהָרַת הַנְּפֶשׁ,
און אִיז זַיִיעֶר מְעוֹרֵר צוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

הַהֲכָרַח לִי עֲכָשׁוּ לְקַצֵּר, כִּי כָּל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לָךְ בְּדַרְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תְּשִׁיחַ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וַיְגַשׁ הַתְּשִׁיל"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִרְדְּפוּ וַיְגִיעוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים,
נִיר רֵאשִׁי, הַשׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ
... נִירוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

מְכַתְּבֵךְ הַיְקָר קְבֵלְתִּי בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֵר, וְשִׁמְחֵתִי מְאֹד מְאֹד לְקִרְאָת
הַבְּשׁוּרָה הַטּוֹבָה, שְׂאֵתֶם מִתְחַבְּרִים יַחַד וְלוֹמְדִים בְּצוֹתָא אוֹרֵייתָא
דְּעֵתִיקָא סְתִימָאָה. מָה אִמַּר לָךְ, מִי הָאָמִין שְׁהַקְּבוּץ שְׁלָכֶם יִתְרַבֵּה,
וְתַתּוּסְפְּנָה מְדֵי שְׁבוּעַ נְפִשׁוֹת חֲדָשׁוֹת, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ

(וְעַל-כֵּן רָאָה גַם אִתָּה לְהַתְרַגֵּל לְבָרַח מִזְמַן לְזְמַן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְתִשִּׁיחַ אֶת כָּל הַלֵּב לְפָנָיו, וְכָל
מָה שְׂאֵתָה צְרִיף — רוֹחַנִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת, בְּקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ. וְעַל כָּלֵם רָאָה לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׁמְחָה,
שְׁבָרוּף הַשֵּׁם, זֶשׁ לָךְ הַרְבֵּה מְאֹד נְקֻדוֹת טוֹבוֹת: תַּפְלִין, צִיצִית, שַׁבַּת וְכוּ', וּבְנֻדָּאֵי סוּף כָּל סוּף
נְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי רַבְּנֵנוּ הַיְהוּדִשׁ, צְרִיכִים אֲנִי בְּנֻדָּאֵי לְהִיּוֹת שְׁמַחִים. וְאִם תְּרָאָה
תְּמִיד לְהַסְתּוֹכֵב בֵּין חֲסִידֵי בְּרַסְלָב, בְּנֻדָּאֵי יִהְיֶה לָךְ טוֹב, וְתִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְעִנְיָנֵךְ, שְׁבַעֲכוּרוֹ בְּאֵת
לְזֶה הָעוֹלָם וְכוּ', אֲבָל, לְמַעַן טוֹבְתֵךְ הַנְּצַחִית, רָאָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר בְּשִׁלְחָן עֲרוּף כְּסִדְרָן
דִּיקָא, וְתַתְּחִיל מְאֹרַח חַיִּים, וְאַחֲרֵיכֵךְ יוֹרָה דְּעֵה וְכוּ', וְכִשְׁתַּסִּים אֶת כָּל אַרְבַּעַת חֻלְקֵי שִׁלְחָן
עֲרוּף, תַּתְּחִיל עוֹד פַּעַם, וְכֵךְ תִּנְהַג כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם תּוֹרָה בְּ"לְקוּטִי-מוֹהַר"וֹן,
וְתִאמַר עֲלֶיהָ אֶת הַתַּפְלָה מְ"לְקוּטִי-תַפְלוֹת", שְׁהִיא סְגְלָה גְּדוֹלָה לְטְהָרַת הַנְּפֶשׁ, וּמְעוֹרֵר מְאֹד
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

על כל החסד חנם שעשה עמנו, כי אין למעלה מזה, הינו להתועד יחד ולדבר מרבנו ז"ל, כי הדבור ממנו ז"ל, מכניס בשומעים הרהור תשובה נורא ונפלא וכו'.

ועקר הדבור צריך להיות רק מהתכלית הנצחית, ולחזק נפש כל חי, ולגלות לו, שגם הוא — יש לו עדין תקנה לשוב אליו יתברך. וידוע כי מוהרנ"ת ז"ל היה תמיד מדבר מרבנו ז"ל, ולא התחשב בשום בריה שעולם, ואמר: "הלא אני צריך לחזור לעצמי הדבורים שאני זוכר, על-כן מה בכך, אם עוד מישהו ישמע"; ועל-כן לא התפעל כלל אם יש תוצאות או לא. ודעת לנכון שאלו הדבורים היו רק דבורים של אמונה בהשגחה פרטית והתחזקות, שזה שיהי לכל נפש מישראל (ולא להפגס בוכוחים אם הדרך שלי אמת וכו'), ומכל שכן אתה, ברוך השם, שזמן לך השם יתברך שומעים, בודאי עקר דבורך צריך להיות רק לחזק ולאמץ נפש כל בחור, להיות תמיד בשמחה על הנקודות הטובות שיש לו, ותרגילם לברוח להשם יתברך בתפלה והתבודדות שאין למעלה מזה. וצריך להזהר מאד לבלי להכביד על שום בריה וכו'.

וכבר הפליגו חז"ל הקדושים במעלת המזכה את הרבים, ואמרו (יומא פז): "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, ויש לומר על-פי מה דאיתא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן טו), שעקר החטא הוא על-ידי הידים, בתחלה הוא במחשבה שהוא בכח, ואחר-כך כשמוציאו אל הפעל, רחמנא לצלן, הוי רשע גמור, חס ושלום. ועל הפל מועילה תשובה. ועקר התשובה הוא החרטה, שמתחרט על העברה, בחינת (נדרים כב): "פתח חרטה, שזהו: "פותר את ידיך" (תהלים קמה, טז) — שנפתחות הידים וכו'. וזה זוכים על-ידי שלמות הדבור וכו'. ושלמות הדבור הוא כשמדברים עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, ועל-כן מי שפגם וכו', ומעורר בני-אדם לשוב אליו יתברך, ומדבר על לבם שגם הם ידברו אליו יתברך, שעל-ידי-זה הוא בכלל מזכה הרבים, על-ידי-זה לא יבוא כבר חטא

אֲשֶׁר תְּשִׁיחַ בְּנַחֵל שְׂמַג

עַל יָדוֹ, עַל יָדוֹ דִּיקָא, כִּי הוּא מוֹצִיא מֵהַפֶּחַ אֶל הַפֶּעַל בְּקִדְשָׁה (עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב וְתַבִּין).

וְרֵאִיתִי בְּסֵפֶר "בֵּן יְהוֹנָדָע", שֶׁכָּתַב כִּי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרָא בְּיַד י"ז [שְׂבָעָה-עָשָׂר] פְּרָקִים עַד הַכְּתָף, לְרַמֵּז שְׁצָרִיף הָאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּיָדוֹ 'טוֹב', שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיָּה י"ז, אִף הַחוּטָא נְהָפֵךְ אֶצְלוֹ מִסֵּפֶר 'טוֹב' לְ'חֵטָא', וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְּחַבֵּר בְּהִלְכוֹת רֵאשׁ הַשָּׁנָה (שְׁלַחַן עֲרוּךְ, אֵרַח חַיִּים, סִימָן תַּקֶּפֶג, סְעִיף ב), דִּלְכַן אֵין אוֹכְלִין אֲגוּז בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאֲגוּז מִסֵּפֶר ח"ט, וְלָזֶה אָמַר (יוֹמָא פ'ז): "הַמְּזַכֵּה אֶת הַרְבִּים אֵין חֵטָא כָּא עַל יָדוֹ, שֶׁהוּא מִסֵּפֶר פְּרָקֵי יָדוֹ, שְׂיִהֵי 'טוֹב' וְלֹא 'חֵטָא', וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חֵן. וּבְפִרְטֵי פְּרִטִיּוֹת כְּשִׁזְזָה לְתַן צְדָקָה בְּיָדוֹ לְהַדְפָּסַת דַּבְּרֵי הַצְּדִיק הָאֱמֵת, שְׂזוּהֵי זְכוּת הַרְבִּים לְדוֹרוֹת עוֹלָם, וַיִּקְרַב אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֵין לְמַעְלָה מְזַכּוֹת זוֹ, כִּי הוּא מְתַקֵּן בְּמָה שֶׁקָּלָקַל.

עַל-כֵּן, אֲהוּבֵי, אַחֵי! חֻזַק וְהַתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד לְדַבֵּר עַל לֵב הַבְּחוּרִים, וְהַעוֹרְרֵם לְשַׁפֵּף נַפְשָׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְהַמְצִיא לָנוּ מַעוֹת לְהַדְפָּסָה, כִּי זוֹהֵי זְכוּת הַרְבִּים מְאֹד מְאֹד, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂיִהֵי לוֹ חֵלֶק בְּזֶה, כִּי, תִּהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוּלָה בְּכָל הַיְשִׁיבוֹת בֵּין הַבְּחוּרִים וְהָאֲבָרְכִים וְהַחֲתָנִים לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אִף נִסְתָּם הַפֶּתַח מִלְּפָנֵיהֶם, וְרַבְּנוּ ז"ל מְגַלֵּה לְהֵם אֶת הַדְּרָף אֲשֶׁר יִלְכוּ בָּהּ, וְאֶת הַשְּׂבִיל אִיף לְצֵאת מִהַמְּקוֹמוֹת הַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים שֶׁנִּפְּלוּ לְשֵׁם וְכוּ'. וְזָכַר מַה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ בְּאֵלוֹ הַשָּׁנִים, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם עַד הֵיכַן הַגַּעַת עַד עַכְשָׁו וְכוּ', עַל-כֵּן בּוֹדָאֵי אַתָּה צָרִיף לְהַזְדַּרֵּז לְעֹזֵר שְׁנֹזְכָה לְפִשְׁט תּוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל בֵּין הַבְּחוּרִים וְהָאֲבָרְכִים בְּיְשִׁיבוֹת. וְאֲסוּר לָנוּ לְהַסְתַּכֵּל עַכְשָׁו עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב, כִּי עָלֵינוּ נִפְּלָה חוֹבַת הַיּוֹם; וְעַל-כֵּן רְאֵה גַם רְאֵה לְדַבֵּר רַק מֵהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְאַסֵּף אֵילוֹ מַעוֹת לְהַדְפָּסָה, שְׁנוּכַל, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, לְהַדְפִּיס.

וזָכַר מַה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (יומא פז.): אֲשֶׁרֵיהֶם לְצַדִּיקִים, לֹא דִין שֶׁהֵן זֹכִים, אֲלֵא שְׁמוֹזְפִין לְבְּנֵיהֶם וּלְבְּנֵי בְּנֵיהֶם וְכוּ'. וְדָבָר זֶה סוֹכֵב וְהוֹלֵךְ בְּיוֹתֵר בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי אוֹתָם הָאֲנָשִׁים שֶׁזָּכוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּאַמֶּת וּבְתַמִּימוֹת גְּמוּרָה, לֹא דֵי שֶׁהֵם זָכוּ לְמַה שֶׁזָּכוּ — לְרוּחַ נְבוּאָה לְהִיּוֹת דְּבָקִים בּוֹ יִתְבַרֵּךְ בְּקַבִּיעוֹת וְכוּ', אֲלֵא גַם זָכוּ אֶת בְּנֵיהֶם וּבְנֵי בְּנֵיהֶם; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתָךְ הַנְּצַחִית, אֵל תִּסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, רַק בְּרוּחַ לֵךְ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ אֵלָיו יִתְבַרֵּךְ, וְתִשְׁפָּךְ נִפְשְׁךָ לְפָנָיו יִתְבַרֵּךְ, שְׁיִלִּיף אוֹתָךְ בְּדַרְךָ הָאֶמֶת וְכוּ'. וּבִפְרָט שֶׁתִּזְכֶּה לְמִצְאָת אֵת בַּת זִוְגָךְ, וְתִסְתַּפֵּל בְּעֵין טוֹבָה עַל חֲבֵרְךָ, וְתִרְאֶה לְדוֹן אֵת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, אֲף אֵלּוֹ שְׁמֵבְזִים אוֹתָךְ וּמְצַעְרִים אוֹתָךְ, וְאֵינָם שׁוֹמְעִים בְּקוֹלְךָ. וְזָכַר מֵאַמְרָם ז"ל (שבועות ל.): "בְּצַדִּיק תִּשְׁפֹּט עַמִּיתְךָ" (ויקרא יט, טו) — הֲוֵי דִין אֵת חֲבֵרְךָ לְכַף זְכוּת. וְהַחֲזִיק בְּיִרְאַת הַשֵּׁם כָּל הַיָּמִים בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְתִרְאֶה לְשַׁקֵּד מְאֹד מְאֹד עַל דְּלִתוֹת הַגְּמָרָא וְהַשְׁלַחַן עֲרוּף כְּסֻדְרָן, לְסַיֵּם כְּמָה וְכְמָה פְּעֻמִּים כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וּבֹא תְּבוֹא עַל שְׁכָרְךָ בְּעוֹלָם שֶׁפָּלוּ טוֹב.

וְשִׁמְעֵתִי מֵאַחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁאָדָם צָרִיף לְבָנוֹת לְעַצְמוֹ בֵּית מֵאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְהַבִּי"ת הִזָּה הוּא: בְּבָלִי, יְרוּשְׁלָמִי, תּוֹסֶפְתָּא. אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לְסִימָם כְּמָה וְכְמָה פְּעֻמִּים בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, וְאֵז "גַּם צָפוֹר מְצָאָה בְּיַת' (תהלים פד, ד), שֶׁהִיא הַנְּשֻׁמָּה, שִׁיְהִיָּה לָהּ מְנוּחַ בְּעוֹלָם שֶׁפָּלוּ טוֹב וְכָלוּ אֲרָף, וְדַבְּרֵי פִי חֶכֶם חֵן. כִּי סוּף פֶּל סוּף יַעֲבֹרוּ הַיָּמִים וְהַלִּילוֹת וְכוּ', וְיִהְיֶה הַהֲכָרַח לְצִאת מִזֶּה הָעוֹלָם וְכוּ', וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁבָּנָה לְעַצְמוֹ בְּיַת' יָפָה לְהַפְּנֵס בּוֹ. כִּי (זהר הקדוש, וישלח קעה): כָּל בַּר נֵשׁ דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵיתָא כַּד נִפִּיק מֵהַאי עֲלָמָא נִשְׁמַתִּיה סְלָקָא בְּאֵינוֹן אֲרַחֵין וְשִׁבְלִין דְּאוֹרֵיתָא וְכוּ', עֵינֵן שָׁם בְּאַרְיִכוֹת, אֵיזָה נַעַם וְאֵיזוֹ עֲרֻבוֹת שֶׁזּוֹכֶה אֲלֵיהֶם. כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר הוּא אֲבָנִים טוֹבוֹת

(ב) כָּל אָדָם שֶׁעָסַק בְּתוֹרָה, כְּשִׁיוֹצֵא מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, נִשְׁמָתוֹ נִכְנָסָת בְּאֵלוֹ הַדְּרָכִים וְהַשְׁבִּילִים שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁלְמַד בְּזֶה הָעוֹלָם.

וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲשֶׁר־יִזְכָּר לְלִקְטָן וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְ"אִם חִכְמַת — חִכְמַת לֵךְ" (מִשְׁלֵי ט, יב) וְכוּ'. וְלַעֲוֹלָם אֵל תִּסְתַּפֵּל עַל אַחֲרִים כָּלֵל, אִף עַל אֱלֹהֵי שְׂנֵדָמָה לֵךְ שֶׁהֵם גְּדוֹלִים מִמֶּךָ. וְכִבְרַת אֱמֶר הַתְּנָא (אֲבוֹת ו, ד): "וְאֵל תִּתְּנָה לְשִׁלְחָנְךָ שֶׁל מַלְכִים, שֶׁשִּׁלְחָנְךָ גְּדוֹל מִשִּׁלְחָנְךָ וְכִתְרְךָ גְּדוֹל מִכִּתְרֶךָ, וְנִימְנֵם הוּא בְּעַל מְלֶאכֶתְךָ, שֶׁיִּשְׁלַם לֵךְ שְׂכָר פְּעֻלְתֶּיךָ".

וְהַעֲקָר — לְהִיּוֹת סִבְלָן גְּדוֹל, אִף שְׁעוֹבְרַת קִטְנוֹת וְדַחְקוֹת וּנְפִילוֹת, וְכִמְעַט שְׂנֵאָבָד, חֵס וְשְׁלוֹם, מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, אֲתָה עֲשֵׂה אֵת שְׁלֵךְ, לְטַחֵן בְּפִתְגָמֵי אוֹרֵיתְאֵי וְכוּ'. וְלִסְפָּר לֵךְ הַפְּלִגַת מַעֲלַת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הָאֲמִתִּיִּים, זֶה אֵי אֶפְשָׁר, כִּי בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, יֵשׁ לְמַדְנִים מְפֻלְגִים, אֲשֶׁר בְּקִיָּאִים בְּכָל חֲדָרֵי הַתּוֹרָה — נִגְלָה וְנִסְתָּר, וְגִדְל דְּבִקּוּתָם בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיַחֲוּדִים וְהַתְּבוּדוֹת, זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר וְלִסְפָּר כָּלֵל וְכוּ', וְהַכֹּל בְּהִצְנַע גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁתְּכַלִּית הַהַפּוּף נִדְמָה עֲלֵיהֶם, כְּאֵלֹהֵי חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּ', כִּי הַכֹּל הוּא בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה. וְסִפָּר ר' לִוִי יִצְחָק (נ"י) [ז"ל], שְׁבָעִיר קוֹבְלִיטְשׁ הָיָה אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וְקָרְאוּ לוֹ הַרְשָׁקִיעַ, וְהוּא הָיָה עֲנִי מְדַכָּא מִמֶּשׁ, שְׂאִין רוֹאִים כְּזֶה, וְאָמַר ר' אֶהְרֹן קוֹבְלִיטְשֶׁעַר (חֹתֵן ר' לִוִי יִצְחָק) לְר' לִוִי יִצְחָק: "לֵךְ הָעִירָה, וְתִרְאֶה אִיךָ בְּכָל הָעִיר שְׂרוּי חֲשׂוֹף, וְאֶצְלוֹ בְּבֵית יְאִיר גַּר שֶׁל גַּפְט, וְיֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּעִבּוּדַת ה'". וְסִפָּר ר' לִוִי יִצְחָק, שֶׁפַּעַם אַחַת נִכְנַס אֵלָיו בַּחֲרָף, וְרָאָה שֶׁהִקִּירוֹת מְלֵאִים קָרַח וְשִׁלְגָה, וְאִין כְּלוּם בְּבֵית, רַק אַרְגֹּז עִם סְפָרִים וְשִׁלְחָן, וְהוּא יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּעִבּוּדַת ה': חֲצוֹת וְהַתְּבוּדוֹת וְדַבְּקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ בְּלֵי שׁוּם קְרִירוֹת גְּשָׁמִית, רַק בְּהַתְּלַהֲבוֹת וּפְנֵי מְאִירִים, בְּחִינַת: "הַחֲכָמָה תִּחְיֶה בְּעֲלִיָּה" (קִהְלַת ז, יב), וְשׁוּם אִישׁ לֹא יִדַּע מִמֶּנּוּ כָּל יְמָיו, וּבִלְוָיָה שְׁלוֹ הָיָה רַק כְּפָה אֲנָשִׁים מוֹעֲטִים, וְר' אֶהְרֹן קוֹבְלִיטְשֶׁעַר אָמַר אֲזַל לְר' לִוִי יִצְחָק: "כְּפָה מְלוּיִם אוֹתוֹ כְּפָה אֲנָשִׁים, אֲכַל שָׁם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן תִּהְיֶה לוֹ קְבֻלַּת פָּנִים שֶׁל אֱלֹפִי אֱלֹפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת" וְכוּ' וְכוּ'. כִּי הָיָה מִתְמַיֵּד גְּדוֹל; אֲשֶׁר־לוֹ וְאֲשֶׁר־חֵלְקוֹ.

וְסִים ר' לוי יצחק (נ"י) [י"ל]: "בְּרוּךְ הַשֵּׁם, לָנוּ יֵשׁ דִּירוֹת טוֹבוֹת וְחֲמוֹת עִם אֹר גְּדוֹל וְסִפְרִים טוֹבִים וְאוֹתוֹת גְּדוֹלוֹת וּמְאִירוֹת, וַיֵּשׁ לָנוּ כָּל הַנְּחִיּוֹת, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, מִדּוּעַ לֹא נִתְחַיֵּל 'מִחֲדָשׁ' גַּם-כֵּן לְהַפְגִּים אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה".

וְאֵי זְכִיתִי לְהַפִּיר אֶת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר הָיָה צָדִיק גְּנוּז מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר אֶפְלוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לֹא יָדְעוּ מִמֶּנּוּ. (כִּי כֵן הוּא, שְׁעַל-פִּי-רַב אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים הֵם כָּל-כָּף מְסִתְרִים, עַד שְׁאֶפְלוּ כְּשֶׁמְסִתּוּבָבִים בֵּינֵינוּ, אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מֵהֶם מִרַב הַסִּתְרָתָם). אֲשֶׁר דָּרְכוּ הֵיטָה, שֶׁהָיָה נוֹשֵׂא עִמּוֹ תָּמִיד חֲבִילָה עִם סִפְרִים מְסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁבָּא, מְכַר סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל. וְגַדֵּל עֲבוֹדָתוֹ בְּהַתְּבוֹדָדוֹת שֶׁהֵיטָה לוֹ, זֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר כְּמַעַט, שֶׁהַתְּבוֹדָד רַב הַיּוֹם, בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵלֵךְ דִּבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעֵינָיו הָיוּ בּוֹרְקוֹת מְאֹד מְאֹד מִרַב בְּכִיּוֹת, וְהָיָה גּוֹמֵר בְּכָל כְּמָה חֲדָשִׁים אֶת הַ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת" עִם הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְהָיָה לוֹ סֵדֵר בִּשְׁ"ס, וְהָיָה רָגִיל לַחֲזוֹר הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת בְּכָל יוֹם. וַיֵּשׁ לִי הַרְבֵּה סְפוּרִים עָלָיו מֵה שֶׁסִּפֵּר לִי בַּחֲזוֹר אֶחָד חֲבָרֵי מְנַעֲוֵרֵי, שֶׁהָיָה אִתּוֹ בְּיַחַד בְּלוֹנְדוֹן, וְגַר עִמּוֹ בְּחֶדֶר אֶחָד, וְהָיָה צָדִיק גְּנוּז כָּל יְמֵי חַיָּיו; אֲשֶׁר לֹא וְאֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, חֲזַק וְהַתְּחַזֵּק מִחֲדָשׁ, וְאֵל תְּסַתְּבֵל עַל אַחֲוָרֶיךָ, אִף שֶׁבֵּין כָּף אִתָּה נּוֹפֵל וְכוּ', תִּתְחַיֵּל בְּכָל רִגַע מִחֲדָשׁ לְעַבֵּד אֶת ה' בְּהִצְנֵעַ לְכַת, וְלֹא לַחֲפִץ גְּדוֹלוֹת. וְשִׁמְעֵתִי מֵאֶחָד מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר הָאָדָם צָרִיךְ רַק דְּבַר אֶחָד: "שִׁיזְכָּה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ", וְלֹא יוֹתֵר, וְכָל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁיִּקְיָם יְבִיאוּ אוֹתוֹ רַק אֶל יַקְדָּה זוֹ — לְזַכּוֹת לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים, וְיוֹתֵר מִזֶּה אֵל יִתְבַּלְבֵּל כָּלֵל מֵה שֶׁנַּעֲשָׂה מֵאַחֲרֵים, וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חֵן.

וְהָיָה רְאוּי לְהֶאֱרִיךְ לָךְ, אִף אֵין לִי הַפְּנָאִי, וְגַם מְעַט הַדְּבָרִים כְּתִבְתִּי לָךְ בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ שֶׁגִּנְבְּתִי מִזְמַנִּי מִרַב הָאֵהָבָה שֶׁיֵּשׁ לִי אֵלֶיךָ, וּבְכַפְרֵט שֶׁהַמְּכַתֵּב הָיָה הוּא זְכוֹת הַרְבִּים; וְעַל-כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, אִם

אֲשֶׁר תְּשִׁיחַ בְּנַחֵל שְׁמוֹ

יִרְצֶה הַשֵּׁם, כְּשֶׁתְּוַעְדוּ עוֹד פַּעַם, תִּרְאֶה לְהִקְרִיא אֶת הַמִּכְתָּב הַזֶּה לְכָל הַחֲבָרִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

חֲזָקוּ וְאַמְצוּ בְּיַחַד לְצֵאת בְּכָל פַּעַם לַיַּעַר, וְלִהְתְּבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַחַר הַהִתְבוֹדְדוֹת לִילֵךְ בְּרִקּוּד, וְתַעֲשׂוּ "מִי שְׁבָרְךָ" לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטוּיָו, כְּאֲשֶׁר נוֹהֲגִים צְעִירֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׂתַכְּף-וּמְיָד אַחַר הַהִתְבוֹדְדוֹת בְּשֹׁדֵה, יוֹצְאִים בְּרִקּוּד וְעוֹשִׂים "מִי שְׁבָרְךָ" לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וַיְכוּלִים לַפְעֵל אֲזוּ נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת, רְפוּאוֹת וַיִּשְׁוּעוֹת וְכוּ', וְגַם אוֹתֵי תִזְכִּירוּ לְטוֹבָה.

וַיֵּמָּה שְׂבַקְשָׁתָּ לְתַן לָךְ דְּרֹךְ טוֹבָה לְלַמֵּד בְּעִיּוֹן, הַדְּרֹךְ הַכִּי טוֹבָה וְהַכִּי בְּטוֹחָה, וְאֲשֶׁר מְכַנְיָסָה חֶשֶׁק טוֹב הִיא, בְּכָל הַלֵּכָה אֲשֶׁר מְצִיָן הָעֵינַיִן מִשְׁפָּט' הֵינּוּ רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עָרוּךְ, כְּדָאֵי לְעִיָן שָׁם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִפְתַּחְנָה עֵינֶיךָ בְּהַרְבֵּה עֲנִינִים נִפְלְאִים, כִּי תִסְתַּפֵּל בְּרַמְבַּ"ם, וְתִדְקֹדֵק בְּלִשׁוֹנוֹ, וְתַעֲיָן בְּנוֹשְׂאֵי כְלָיו, וְאַחֲרֵי-כֵן תִּצְלַל בְּמַיִם הָאֲדוּרִים, וְתִפְגַּס בְּבֵית יוֹסֵף וּבְפוֹסְקִים אַחֲרָיִם, עַד שְׂתַצַּא עִם הַלֵּכָה מְבֻרָרָת. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנֵי גַם-כֵּן לְהַגִּיעַ לְזֶה.

הַנִּלְ.

תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי בְּקַבִּיעוֹת עַל-כָּל-פְּנִיִם מִכְתָּב אֶחָד בְּשָׁבוּעַ כְּלִי שׁוֹם תְּרוּץ כָּלִל, וְכֵן תַּעוֹרֵר אֶת כָּל הַחֲבָרִים, וְאַנִּי אֲשִׁיב לָךְ, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

תשיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וִיחִי ה'תשל"ג.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיגוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וַיְדִידֵי, הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד,
שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר
וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר קִבְּלָתִי זֶה זְמַן רַב, וּמְרַב טְרָדוֹתַי לֹא הִיָּה הַפְּנָאֵי
בְּיָדֵי לְהַשִּׁיבְךָ תַּכְּף-וּמִיד כְּרָצוֹנְךָ.

אַחֵי הַיְקָר! חֲזוּק וְאַמֵץ לְהִתְחִיל מְרַגֵּעַ זֶה מִחֲדָשׁ, וְשְׂכוּחַ תְּשֻׁכָּה
מֵה שְׁעָבַר עָלֶיךָ עַד רִגַע זֶה, וְחִדַּע שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל, עָקַר עֲבוֹדָתְנוּ
הִיא רַק לְבָרַח בְּכָל פֶּעַם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִהְיוֹת שְׂתַטַּח בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים
בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִילִים בָּהֶ, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחַתְנוּ וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ אֶפְלוּ
יְהִיָּה בֶן אֲלָפִים וְרַבּוֹת פְּעָמִים, אֵין לְהִסְתַּפֵּל עַל זֶה כָּלֵל, כִּי מִכָּל
שִׁיחָה וְחִפְלָה שְׂאָדָם מְשִׁיחַ וּמִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, נַעֲשֶׂה מִזֶּה כְּתוּר
לְמִלְךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבָרְכָהּ, בְּמִדְרָשׁ
(שְׁמוֹת רַבָּה כ"א, ד): הַמְּלָאךָ הַמְּמַנֶּה עַל הַתְּפִלוֹת נוֹטֵל כָּל הַתְּפִלוֹת
שֶׁהִתְפַּלְלוּ בְּכָל הַכְּנִסְיוֹת כְּלָן, וְעוֹשֶׂה אוֹתָן עֲטוּרוֹת, וְנוֹתֵן בְּרֵאשׁוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ', עֵין שָׁם; וְעֵין בְּפִסְקֵתָא רַבְתִּי (פְּרָשָׁה
כ') עֲנִינִים נוֹרְאִים מֵה שְׁנַעֲשֶׂה לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, בְּשַׁעַה
שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַבֵּל אֶת הַכְּתוּר וְכוּ', כָּל חִלְי מְרוֹם נִרְתַּעֵין
וּמִזְדַּעְזְעֵין, וְחִיּוֹת הוֹמָמוֹת וְנוֹהָמוֹת פְּאָרֵי, בְּאוֹתָהּ שַׁעַה עוֹנֵין כָּלֵם
וְאוֹמְרִים (יְשַׁעְיָה ו, א): "קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ", וּבְשַׁעַה שְׁמַגִּיעַ לְכַפֵּס מְתַגַּלְגָּלִים גְּלַגְלֵי הַכַּפֵּסָא וּמִתְרַעֲשֵׁין
אֲדָנֵי שְׂרַפְרָף, וְכָל הַרְקִיעֵין אוֹחֲזִתָן חִלְחָלָה, וּבְשַׁעַה שֶׁהוּא עוֹבֵר
עַל כַּפֵּסָא, כָּל חִלְי מְרוֹם וְכִתְרַ הַכְּבוֹד שְׁלוֹ פוֹתְחִים פִּיהֶם וְאוֹמְרִים
(יְחֻזְקָא ל ג, יב): "בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ" וְכוּ', עֵין שָׁם נוֹרְאוֹת
נִפְלְאוֹת מֵה שְׁנַעֲשֶׂה בְּשַׁעַה שֶׁעוֹלָה לְמַעַלָּה תְּפִלָּה מִיִּשְׂרָאֵל. וְכָל זֶה

אֲשֶׁר תְּשִׁיט בְּנִחַל שְׂמֵט

נַעֲשֶׂה מִכָּל שִׂיחָה וּתְפִלָּה שְׂאֵדָם שׁוֹפֵף לְבוֹ לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּבִפְרָט אוֹתָן הַיְיִרָדִים וְהַנְּפוּלִים, הַפּוֹרְשִׁים כְּפִיָּהֶם בְּתַפְלָה וּבִקְשָׁה, וּבּוֹכִים בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, שִׁירְחַם עֲלֵיהֶם וַיּוֹצִיאֵם. אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה מְזֶה וְכוּ' (עֵין זֶהר בְּלֶק קצ"ה), וְכָל אֶחָד מִפְּאֵת קִטְנוֹת דַּעְתּוֹ, נוֹפֵל כָּל-כָּף בְּחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וּמִתְרַשֵּׁל עֲצָמוֹ מְזֶה.

וְעַל-כֵּן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קיא): אִם הָיָה מְנִיחִין מֵת לְעוֹלָם הַזֶּה לְהַתְּפַלֵּל, בְּוֹדָאֵי הָיָה מִתְּפַלֵּל יָפָה יָפָה בְּכָל כַּחוֹ, כִּי הוּא כְּבָר רוֹאֶה אֶת גְּדֹל הַמַּעֲלָה שָׁמָּה, אֲכַל אֲזַי כְּבָר מְאַחֵר, כִּי "הַיּוֹם" (דְּבָרִים ד, מ) — לַעֲשׂוֹתָם, וְלֹא לְמַחֵר לַעֲשׂוֹתָם (עֵרוּבִין כ"ב). וְכוּ'.

עַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, אַחֵי! חֲזַק וְהִתְחַזַּק עִכְשָׁו מִחֲדָשׁ, וְאַל תִּסְתַּפֵּל עַל אַחֲרֵיךָ כָּלֵל, וְאַל תַּעֲזִין הַרְבֵּה אַחֲרֵיךָ, וְכֵן אַל תֹּאמַר פְּרוּשִׁים עָלֶיךָ וְכוּ', רַק לוֹמַר בְּכָל פַּעַם: "אֵינִי יוֹדֵעַ כָּלֵל" וְכוּ', וּבִרְחַ לָךְ אֶל מְקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְשֵׁם תִּשְׁפֹּף נִפְשֶׁךָ לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי תְפִלָּה שֶׁהִיא בְּשִׂמְחָה, הִיא עֲרֵבָה וּמִתְקָה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ (עֵין סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּפִלָּה, סִימָן פ"א), וְעַל-יָדֵי שִׂמְחָה תִּבּוֹא תְּפִלָּתְךָ בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ (שָׁם, סִימָן ע"ט); וְאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ (שׁוּחַר טוֹב תְּהִלִּים ק'): בְּשַׁעַה שֶׁאֲתָה עוֹמֵד וּמִתְּפַלֵּל, יֵהָא לְבָךְ שִׂמַּח וְכוּ'; וְכֵן הוּא בְּיַלְקוּט תְּהִלִּים (רְמֵז תּוֹרַת): בְּשַׁעַה שְׂאֵדָם עוֹמֵד וּמִתְּפַלֵּל, יֵהָא שִׂמַּח שְׂעוּבָד לְאֵלֹקִים שְׂאִין כְּמוֹתוֹ בְּעוֹלָם, וְאַל תְּהִי נוֹהֵג בְּקָלוֹת רֹאשׁ לְפָנָיו וְכוּ'; כִּי הַעֲקָר הוּא תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, וְלוֹמַר שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ עֲקָר תְּכִלִּית הַטּוֹב, וְכָל תְּקוּנָה וְטְהוּרַת הָעוֹלָם יֵהִי רַק עַל-יָדֵי תְּפִלָּה, כְּמוֹבָא בְּמַעֲשֵׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה וְכוּ' (סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה י"ב), עֵין שָׁם; כִּי הַתְּפִלָּה הִיא חֲרִיבּוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב'), אֲשֶׁר יְכַבֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם עַל יָדָהּ וְכוּ'.

אשרינו ומה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו על נעם נחלתנו,
שזכינו שגשוא ונתן בדברים גבוהים כאלו, מסודות נוראים כאלו,
טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם הזה שעשה עמנו.

והנה מפתלי מכתבך אני רואה, שאתה מבלבל את עצמך בכל
פעם בבלבולים חדשים וכו', הן מעצמך והן מאחרים שמבלבלים
אותך בכל פעם וכו'. על-כן, אהובי, אחי, כלך מזה, כי אנו אין לנו
אלא רבנו ז"ל, ואנו צריכים לבטל עצמנו ולקיים רק מה שרבנו ז"ל
מצוה אותנו, ולידע שאין אנו יודעים כלל מהי עליה ומהי ירידה
וכו', ועדין יש לנו תקוה טובה גדולה מאד, ובפרט שאנו אוהזים
את עצמנו בבעל תפלה, אשר יכול למצא הטוב בכל אחד ואחד
אפלו אצל הגרוע שבגרועים (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב),
ואפלו שהרבינו לפשע עד עכשו, עדין יש לנו תקוה גדולה מאד
מאד לשוב אליו יתברך, כי (שמות רבה יט, ד): אין הקדוש-ברוך-הוא
פוסל לבריה, אלא לכל הוא מקבל, השערים נפתחים בכל שעה,
וכל מי שהוא מבקש לכנס — יכנס וכו'.

ואמרו חכמינו ז"ל במדרש (שחר טוב תהלים ה'): עומד אדם
ועושה גדישין של עברות, אומר הקדוש-ברוך-הוא: "יעשה אדם
תשובה, וכמו שלא חטא" וכו'. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק
ב', סימן מט): ודע שעקר התשובה שלמה היא, כשאדם עובר באלו
המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו
בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה
ממש, ועכשו פונה ערף מהם, "וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה
שעשה", זהו עקר התשובה שלמה, ורק זה נקרא תשובה. ובפרט
מי שהרגיל את עצמו בעון החמור של פגם הברית — הוצאת זרע
לבטלה, אי אפשר להנצל מזה, כי אם על-ידי קבלה בלב חזק,
שלא יעשה עוד וכו', וכשיעברו לו ימים, ויתגבר יצרו מאד מאד,
והוא יברח מזה, ולא יעשה עוד וכו', זהו עקר התשובה שלמה,
ובפרט כשיתודה באמת, אז מיד מוחלים לו. וכמוכא בזהר הקדוש

אֲשֶׁר תְּשִׁיט בְּנִחַל שְׁנא

(בְּרֵאשִׁית נו): כָּל מֵאן דְּאֻדִי עַל חֲטָאֵיהּ, קְדָשָׁא בְּרִיףּ הוּא שְׂבִיק לִיהּ וּמְחִיל עַל חוֹבֵיהָּ וְכוּ', וְתַכְףּ-וּמְיָד גַּם הוּא נִקְרָא כְּבָר בְּכָלֵל נוֹטֵר הַבְּרִית (עֵין לְקוּטֵי-מִוְהַרְ"ן, הַלְכָה ג', אוֹת ג'). וְהַעֲקָר — צָרִיף לִידַע שֶׁהוּא צָרִיף עוֹד פַּעַם לַעֲבֹר בְּאֵלוֹ הַמְקוּמוֹת הַמְגֻנִים וְהַמְזוּהָּמִים, וְיִתְגַבֵּר עַל יִצְרוֹ, וְאֵל יַעֲשֶׂה עוֹד וְכוּ', עֵין שָׁם. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוְהַרְ"ן, חֶלֶק א', סִימָן כו): בְּהֵינּוּ דְעָאֵל, הֵיכֵן שְׁנַכְנִסוֹת בּוֹ מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, שָׁם צָרִיף לְמָסַר נַפְשׁוֹ וְכַנְ"ל, בְּאֵיזָה מְקוֹם וּבְאֵיזוֹ תַּאֲוָה שְׂיֵשׁ לְאָדָם הַתְּגַבְּרוֹת, שָׁם הוּא מְכַרְח לְמָסַר נַפְשׁוֹ, וְלִבֵּל יַעֲשֶׂה עוֹד וְכוּ', עֵין שָׁם.

[וְכִדְאֵי שְׁתַּלְמֵד בְּ"לְקוּטֵי-מִוְהַרְ"ן", חֶלֶק א', סִימָן ע"ב, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתַּפְּלָה מְ"לְקוּטֵי-תַפְּלוֹת", וְתַכְףּ-וּמְיָד לְלַמֵּד עַל זֶה בְּ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", שְׁלוּחַ הַקֶּזֶן, הַלְכָה ד', וְתַחֲזוֹר עַל זֶה הַרְבֵּה פַּעֲמִים, אֲזִי יִהְיֶה לָךְ תַּקּוּן נִפְלָא וְכוּ'].]

וְחַכְמֵינוּ ז"ל הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (תְּנָא דְבֵי אֱלִיהּ, פֶּרֶק ו'): אֲפֵלוּ יַעֲשֶׂה אָדָם מְאָה עֲבִירוֹת זוֹ לְמַעְלָה מְזוֹ, וְיַחֲזוֹר וְיַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, וְיִשְׁפִּיל אֶת עַצְמוֹ לְאַרְץ וְכוּ', הַרִינִי עִמּוֹ בְּרַחֲמִים, וּמְקַבְּלוּ בְּתְשׁוּבָה וְכוּ'. וְזֶהוּ עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה (עֵין לְקוּטֵי-מִוְהַרְ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), שְׂיַמְעֵט בְּכָבוֹד עַצְמוֹ, וְלֹא יִרְצֶה אֵיזָה כְּבוֹד מְדַמָּה, אוֹ אֵיזוֹ הַתְּנַשְׂאוֹת עַל חֲבֵרוֹ, שְׂדָבָר זֶה עוֹקֵר אֶת הָאָדָם בְּזֶה וּבְכָא, כִּי יִקְבֵּל כָּל מִינֵי בְּזִיוּנוֹת בְּאַהֲבָה גְדוּלָה, וְלֹא יִשִּׁיב לְמַחְרַפְהוּ דְבָר, וְיִהְיֶה כְּאֶסְקַפָּה הַנְּדַרְסַת וְכוּ', וְתַמִּיד יִדַּם וְיִשְׁתַּק, וְלֹא יִכְנַס בְּנוֹחִים עִם חֲבֵרָיו, אֲזִי יִמִּין ה' פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ וְכוּ', עֵין שָׁם; וְאִם הֵייתָ יוֹדֵעַ גְּדֹל רַחֲמֵיו יִתְבַּרֵךְ, אֵיף שְׂמַרְחָם עָלֶיךָ, הֵייתָ רוֹקֵד מִחֲמַת שְׂמַחָה, וְהֵייתָ בּוֹרַח אֱלֵיוֹ בְּתַפְּלָה וּבְקִשָּׁה.

(א) כָּל מִי שְׂמוּדָה עַל חֲטָאֵיו, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵב אוֹתוֹ וּמוֹחֵל עַל חוֹבוֹ.

וְהִתְכַרַח לִי עֲכָשׁוּ לְקַצֵּר. תִּכְתֵּב לִי אִם קִבַּלְתָּ אֶת מִכְתָּבִי וְגַם מִכְתָּב הַקּוּדֵם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה, וּמְצַפֶּה לְרְאוּתְךָ וּלְדַבַּר עִמָּךְ...

תשכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וַיְחִי ה'תשל"ג.

מֵרְחוֹק אֶקְרָא לְשָׁלוֹם אֶל אָהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, הַצָּמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַשּׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחָל הַנוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אִוֵּר הָאִוֵּרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רְאוּשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ' ... גְּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר אֲשֶׁר בּוֹ אֵתָה שׁוֹפֵךְ אֶת לִבְךָ הַנִּשְׁפָּר וְכוּ' מִמָּה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ' קִבַּלְתִּי זֶה כְּמַעַט שְׁנַי שָׁבוּעוֹת, וְתִמְחַל לִי שְׁלֵא עָנִיתִי לָךְ תִּכְף-וּמִיד, כִּי, בְּעוֹנוֹתֵי הָרַבִּים, טְרֹדוֹתֵי עָלוּ רֹאשׁ.

וְהִנֵּה לְהַשְׁיִיבְךָ בְּאַרְיִכוֹת כְּרִצּוֹנְךָ, הֲלֹא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדְךָ, הַפֶּךָ בָּהֶם דְּכֵלָא בָּהֶם — עֲצוֹת וְהִתְחַזְקוֹת וְהִדְרָכוֹת יִשְׂרָאֵל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִנְּעַר וְעַד זָקֵן, הֵן לְבַחֲוֵרִים וְהֵן לְאַבְרָכִים הֵן לְזִקְנִים וְכוּ', כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַתְּחַזְקוֹת וְהַתְּאֲמָצוֹת עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם וְעַל כָּל שָׁעָה וְשָׁעָה מִחֲדָשׁ, מְרַב יְרִידוֹת וּבִלְבוּלִים שְׁעוֹבָרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פְּרִטִיּוֹת. וְדַבֵּר זֶה תִּמְצָא רַק בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי הוּא זָכָה לְעֵלוֹת עַד אֵין סוּף, וְעַל-כֵּן יֵשׁ בְּכַחוֹ לִירֵד עַד אֵין תְּכֵלִית, כִּי זֶה תְּלוּי בְּזֶה — כָּכָל שְׁהַצְדִּיק עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְכוּ', כְּמוֹ-כֵן זוֹכָה לִירֵד מִטָּה מִטָּה, לְהָרִים וּלְהַגְבִּיָּה אֶת הַנִּפְשׁוֹת הַשְּׁפִלוֹת וְהִירוּדוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְכוּ', וּמְגַלֶּה לָהֶן גְּדֹל רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אִיךָ שְׁעֵדִין גַּם מִמְּקוֹם שְׁנַפְלוּ וַיְרֵדוּ, יְכוּלִים עֲדִין לְצִאת וּלְשׁוּב אֵלָיו

יְתַבְרֶךְ, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יְתַבְרֶךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְזֶהוּ עֵקֶר הַתְּכָלִית שֶׁנִּבְרָא הָאָדָם, שְׂיִזְכֶּה לְהַפִּירוֹ יְתַבְרֶךְ מִכָּל דָּבָר — דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, כִּי אֵל מְסַתֵּר בְּכָל דָּבָר וְכוּ', וְהוּא "שֶׁכֶּל הַנֶּעְלָם מִכָּל רְעִיּוֹן, עֵילַת כָּל הָעֵילוֹת" וְכוּ', וְרַק אֵל דָּבָר זֶה צְרִיכָה לְהִיּוֹת עֵקֶר שְׂאִיפַת הָאָדָם בְּחַיִּים, שְׂיִזְכֶּה לְהַפִּירוֹ יְתַבְרֶךְ וּלְהַרְגִישׁוֹ, שֶׁהוּא אִתּוֹ, עֲמוּ וְאַצְלוּ, אֲזוּ מִמִּילָא יִפְתַּח פִּיו, וַיֹּמַר שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת, שִׁיחוֹת וְתַפְלוֹת אֵלָיו יְתַבְרֶךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֵל רֵעֵהוּ וְכוּ', וּמִמִּילָא תִתְבַטֵּל כָּל יִשׁוּתוֹ וּגְאוּתוֹ, וַיִּחְזַר וַיִּלְךְ לוֹ הַכֹּל כְּסֵדֶר. כִּי הָעֵקֶר שְׂאִין הוֹלֵךְ לְהָאָדָם כְּסֵדֶר הוּא מֵהַיִּשׁוּת שֵׁישׁ בּוֹ, שְׂאֲזוּ "אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִים לְדוֹר יַחַד" (עֲרִכִין טו:), וּכְשֶׂאִין שֶׁם הַשֵּׁם יְתַבְרֶךְ, אֲזוּ הוֹלֵךְ לוֹ שְׂלֵא כְּסֵדֶר (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲרִ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב), שְׂמִשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַחֻטָּאִים וְהָעוֹנוֹת, הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְחִלְיִשׁוֹת הַדַּעַת שְׂעוֹבָרִים עַל כָּל אָדָם בְּפֶרְטֵי פֶרְטִיּוֹת, כִּי סֵלֶק אֶת הַשְּׂכִינָה מִמְּקוֹמוֹ וְכוּ'. וְזֶה תְּלוּי בְּזֶה — כְּכָל שְׂחוּטָא, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, כְּמוֹ-כֵן מְסַלֵּק אֶת הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲז"ל (סוֹטָה ג:): בַּתְּחִלָּה קָדָם שְׂחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, הִיָּתָה שְׂכִינָה שׁוֹרָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בֵּינּוֹן שְׂחָטָאוּ — נִסְתַּלְּקָה שְׂכִינָה מֵהֶם וְכוּ', וְכָל מָה שֶׁנִּסְתַּלְּקָתָה הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא הָאֲמוּנָה, כְּמוֹ-כֵן עוֹבֵר עַל הָאָדָם מָה שְׂעוֹבֵר, כִּי מִי שְׂאִין אֲמוּנָתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, לְדַעַת אֲשֶׁר הַשֵּׁם יְתַבְרֶךְ אִתּוֹ וְעֲמוּ, כְּמוֹ-כֵן עוֹבֵר עָלָיו מָה שְׂעוֹבֵר, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, כִּי הַפְּשַׁע מְכַנֵּס כְּפִירָה לְאָדָם (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֲמוּנָה, סִימָן כב), עַד שֶׁכְּלִי הַמַּחִין שָׁלוּ פְּגוּמִים מְאֹד מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה מָר לוֹ מְאֹד בְּפִנְיִמִיּוֹת לְכַבּוֹ, וְאֵינוֹ מוּצֵא עֲצָה לְנַפְשׁוֹ בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי.

וְעֵקֶר עֲצָתוֹ — שְׂיָבֹא אֵל הַצַּדִּיק הַגָּבוֹה בְּמַעְלָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא זָכָה לְהַשִּׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְרֶךְ בְּמִדְרָגָה גְּבוּהָה מְאֹד מְאֹד, עַד שְׂעֵלָה אֵל סוֹד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ', אֲשֶׁר דִּיקָא הוּא יְכוֹל לְהִלְבִּישׁ הָאוֹר גַּם לְקֻטְנֵי עַרְךָ כְּמִנּוֹ (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲרִ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל'), עַד שְׂפָגוּמִים וִירוּדִים כְּמִנּוֹ, גַּם-כֵּן נִזְכָּה לְשׁוּב אֵלָיו יְתַבְרֶךְ, וּלְתַקֵּן כְּלִינוֹ הַפְּגוּמִים, עַד שְׂנִזְכֶּה גַם-כֵּן לְבּוֹא אֵל תְּכָלִית הַטּוֹב

הַזֶּה, לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְהַאִיר גַּם בְּרַחוּקִים וְכוּ', כִּי הָאָדָם עַל-יְדֵי חֲטָאֵיו הוּא יוֹרֵד לַמַּטָּה לַמַּטָּה, וּפּוֹגֵם לְמַעְלָה, וּמְסַלֵּק כָּל הָאוֹרוֹת מִהָעוֹלָמוֹת הַשָּׁיִכִים לְשָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, כִּי בְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי תְלוּי כָּל פְּרָצוֹף כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּכְפִי עֲבוּדָתוֹ כְּמוֹ-כֵן נִתְיַחֲדִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּלְהַפְּךָ — כְּפִי שְׁפוּגָם, כְּמוֹ-כֵן מְהַפְּךָ וּמְחַרֵּיב הָעוֹלָמוֹת. וּכְמֵאמֹר רַבְּנֵנוּ ז"ל (תַּיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן תַּקְד): "וְאוֹס טִיטֵשׁ אַ מְעַנְטֵשׁ אַז עַר טוֹט אַזוֹי אַמֵּאף מִיט דְּעַר הָאָנְד וְוַעֲרֵט אַזוֹי גִּיטָאן אִין כָּל הָעוֹלָמוֹת, אִין אַז עַר טוֹט אַזוֹי אַמֵּאף מִיט דְּעַר הָאָנְד וְוַעֲרֵט אַזוֹי גִּיטָאן אִין כָּל הָעוֹלָמוֹת", וְדָבָר זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֲפִלוּ הַקָּטָן שְׂבִקְטָנִים וְכוּ'.

וְהִנֵּה בְּקִדְשָׁה כְּשֶׁאָדָם מִתְמִיד בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת וּבִיּוֹתֵר בְּחֻפְלָה וּצְדָקָה, אַז כְּפִי הַתְּמַדָּתוֹ, כְּמוֹ-כֵן זוֹכָה לְהַתְּעַלּוֹת דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא, קָדָם זוֹכָה לְהַתְּגַלּוֹת הַקִּדְשָׁה בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְאַחֲרֵי-כֵן עוֹלָה יוֹתֵר, וּמִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹר הַקִּדְשָׁה וְגִלּוּי אֱלֻקוֹת מְעוֹלָם הַיְצִיָּרָה, וְאַחֲרֵי-כֵן כְּשֶׁזוֹכָה עוֹד יוֹתֵר, מִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹר מְעוֹלָם הַכְּרִיאָה, עַד שֶׁעַל-יְדֵי שְׂקִידָה נִפְלְאָה בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת וּבְחֻפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת יָמִים וְשָׁנִים, יְכוּל לְזַכּוֹת לְעֵצָם אֱלֻקוֹת הַתְּגַלּוֹת מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שֶׁהַנִּשְׁמָה מְאִירָה בּוֹ בְּעֵצָם, בְּחִינַת (אִיּוֹב יט, כו): "מִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה אֱלוֹקִים" (עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כב), שֶׁתּוֹרָתוֹ הִיא תּוֹרַת ה', וְחֻפְלָתוֹ הִיא תְּפִלַּת ה' וְכוּ', עַד שֶׁזוֹכָה לְשַׁעֲשׂוֹעַ עוֹלָם הַבָּא, "לְחַזוֹת בְּנֵעָם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ" (תְּהִלִּים כז, ד) וְכוּ', וּבְכָל פַּעַם לְעֵלּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ'. כְּמוֹ-כֵן לְהַפְּךָ — בְּטַמְאָה, כְּשֶׁנִּכְשַׁל, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּאִיזָה חֲטָא וְעוֹן, כְּמוֹ-כֵן מִחְשִׁיף אֶת נִשְׁמָתוֹ וְכוּ'. וְהַכֵּל כְּפִי הַפָּגָם, כֵּן יוֹרֵד לַמַּטָּה לַמַּטָּה, וְכֵן פּוֹגֵם לְמַעְלָה לְמַעְלָה; לְמַשָּׁל, כְּשֶׁחֵס וְשְׁלוֹם, פּוֹגֵם בְּעִבְרָה אַחַת, אַזִּי כְּפִי הַפָּגָם מְסַלֵּק הָאוֹר מְאִיזָה עוֹלָם. כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ שְׂאִינוֹ פּוֹגֵם בְּחֲטָאוֹ, כִּי אִם בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְאִף שְׂגָם אַז יְרִידָתוֹ גְּרוּעָה מְאֹד, מְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁחֲטָאוֹ פּוֹגֵם

(א) מֵה שִׁיף, אָדָם כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה תְּנוּעָה כְּזוֹ בְּיָדוֹ, נַעֲשֶׂה כֵּן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּכְשֶׁעוֹשֶׂה כֵּן בְּיָדוֹ (תְּנוּעָה אַחֲרַת), נַעֲשֶׂה כֵּן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

(ב) דְּרָגָה אַחַר דְּרָגָה.

עד עולם היצירה, אזי ירידתו גדולה יותר ויותר, מכל שכן וכל שכן כשחטאו מגיע עד עולם הבריאה, שמחשיף את כל האורות, ומגביר הקלפות ביותר וכו', מכל שכן וכל שכן שפגמו עולה עוד יותר ועוד יותר, שירידתו עמקה מאד מאד, ועל-כן אי אפשר לשוב בתשובה אמיתית, כי אם כשזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, שהוא עולה מעלה מעלה עד אין סוף, וממשיך משם רחמים גדולים ורחמים רבים, ומאיר אמתת אלקותו גם על הקטנים ביותר, עד אשר נתהפכים כל העוונות לזכיות, כי הצדיק האמת גדול יותר מהכהן גדול הנכנס לפני ולפנים. כמו שאמרו חז"ל (סוטה ד.): "יקרה היא מפנינים" (משלי ג, טו) מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים; כי יש עברות שגם הכהן גדול אינו יכול לכפר ביום הכפורים, כמו שאמרו חז"ל (יומא פו.), שיש עברות שיום הכפורים תולה ומיתה מכפרת, אבל הצדיק האמת יכול לכנס עוד לפני ולפנים יותר ויותר, ולהמשיך כפרה ותקון גם להם. ובפרטיות על אלו שפגמו בברית — הוצאת זרע לבטלה, שאף שאינן בספרים הקדושים, שאין מועילה על זה תשובה, אף-על-פי-כן גדול כח הצדיק האמת, שעולה עד אין סוף ויורד עד אין תכלית, ומלבן עוונותיהם וכו'. וזה (משלי טז, יד): "חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה", הינו שיש עוונות שגורמים חמת מלך, חס ושלום, עד שאין מועילה להם אפלו הכפרה של הכהן הגדול ביום הכפורים, כי אם "מלאכי מות" — שאין נגמרת כפרתו עד המיתה, בחינת: "יום הכפורים תולה ומיתה מכפרת", אבל "ואיש חכם יכפרנה", כי החכם האמת יכול לתקן הכל (עין לקוטי-הלכות, קריאת שמע, הלכה ד', אות יג בסופה), אם יזכה להאמין בו באמת. כי דיקא אלו הרחוקים, שנתרחקו כל-כף על-ידי מעשיהם המגנים, ונחשף בעדם האור המאיר בכל הארץ, כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מכבודו" וגו', הם צריכים לעמד בנפיון הזה — שישמעו התנגדות עצומה על הצדיק האמת, וגם להם בעצמם תפנסנה תמיד מחשבות, אולי טוב יותר להתרחק מדרך זו, כי אולי היא גבוהה מאד, וכדומה פתויים ובלבולים, אשר הסמ"ך-מ"ם מכניס בלב בכל יום ויום. על-כן המשכיל על דבר אמת, ורואה כבר

מה שְׁנַעֲשֶׂה עִמּוֹ עַד עַכְשָׁיו, צְרִיף שְׂיִסְלַק דַּעְתּוֹ לְגַמְרִי, וַיִּכְרַח אֶל דְּלֹתוֹת הַצְּדִיק הָאֵמֶת, וַיִּשְׁקֹד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וַיִּתְחַבֵּר עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר הֵם הֵם צְדִיקֵי הָאֵמֶת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וַיִּזְכֶּה לְהַנְצִיל מִכָּל רַע, וַיָּבֹוא אֶל תְּקוּנֵנו הַנִּצְחִי.

וְהִנֵּה לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי לְכַתּוֹב לָךְ דְּבָר זֶה כָּלֵל, אִךְ מִדֵּי דְבָרֵי קֶדֶם עִם בְּחֹר אֶחָד, וְהַבְנֵתִי וְגַם שְׁמַעְתִּי מִפִּיו מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְלֹא חֲכָמוֹת שֶׁל הַכֹּל הַמְצוּיִים עַכְשָׁיו, וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַטּוֹת שְׁכָמוֹ לְסִבֵּל עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, אֲשֶׁר מְמַשִּׁיף עָלֵינוֹ רַבְּנוּ ז"ל, וְהוּא מְלֹא קִשְׁיוֹת עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ', וְכָל מַה שֶּׁתֹּאמַר לוֹ, יִהְיֶה אֶת הַקְּעָרָה עַל פִּיהָ וְכוּ', עַל-כֵּן נִפְלְטוּ כָּל אֱלוֹ הַדְּבוּרִים מִהַקּוּלְמוֹס...

אֲשֶׁרֵינוּ וּמַה נְעִים גּוֹרְלֵנוּ, שְׁאֲנוּ לוֹמְדִים בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, אֵין אָנוּ מִתְנַגְּדִים עָלָיו, וְאָנוּ שׁוֹתִים בְּצִמָּא דְּבָרָיו, וּמִתְנוֹעְדִים תְּמִיד עִם אֲנָשָׁיו. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים וְכוּ', כִּי סוּף כָּל סוּף לֹא נִשְׁאָר פֶּה לְנִצָּח, וּכְשֶׁנִּזְכָּה לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל, אַז יִהְיֶה לָנוּ טוֹב בְּזֶה וּבְכָא לְנִצָּח נִצְחִים.

אֲהוּבִי, אַחִי! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וְאַנִּי מִבֵּין הַיֵּטֵב אֶת הַעֲגָמַת נִפְשׁ שְׂיֵשׁ לָךְ מִכָּל מְשַׁפְּחָתְךָ, שְׂאִינָם מְסַכְּמִים כָּלֵל עִמָּךְ, אַתָּה עֹשֶׂה אֶת שְׁלֹךְ — לְבָרַח תְּמִיד אֶלִּיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבָב הַנִּשְׁבָּר, וְתִשְׁאָר בֵּין כְּתִלֵי בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, כִּי סוּף כָּל סוּף בֹּא יָבֹוא יוֹם יִשׁוּעָתְךָ.

וְהַהֲכַרְח לְקִצֹּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

זכר מה שְׁאָמְרוּ חז"ל (סוטה כא.): אין דְּבָרֵי תוֹרָה מִתְקַיְמִין אֶלָּא בְּמֵי שְׁמֵשִׁים עֲצָמוּ כְּמֵי שְׁאִינוֹ, לִידַע בְּכָל פַּעַם שְׁאִין יוֹדְעִים כָּלֵל וְכוּ', וְכֵן לִידַע תָּמִיד שְׁאִינוֹ יוֹדַע מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם וְכוּ', וַיִּתְבַּטַּל לְגַמְרֵי אֱלֹו יִתְבַּרְךָ, וַיַּעֲבִיר תָּמִיד עַל מַדּוּתָיו, וְכָל מִי שְׂיִבְזֶהוּ, יִקְבְּלוּ בְּסִבָּר פְּנִים יְפוֹת, וַיִּדְם וַיִּשְׁתַּק בַּפֶּה וּבַלֵּב, וְלֹא לְהַשִּׁיב וְלֹא לְהַפְנִס בּוֹכּוּחִים. וְאֵף שֶׁהוּא דְּבָר קָשָׁה מְאֹד מְאֹד, אֵף-עַל-פִּי-כֵן זֶהוּ עֵקֶר הָעֲבוּדָה שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, לְבוֹא לְדַרְגָּה כּוֹז שְׁלֹא יִהְיֶה אֲכַפֶּת לוֹ כָּלֵל אִם מְבֻזִים אוֹתוֹ אוֹ אִם מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ, מֵאַחַר שְׁבַטֵל יִשׁוּתוֹ לְגַמְרֵי (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ד'). וַיְדוּעַ מֶה שְׁאָמְרוּ חז"ל (עֲרוּבֵין נד.): אִם אָדָם מֵשִׁים אֶת עֲצָמוֹ כְּמַדְבָּר זֶה, שֶׁהַכֵּל דָּשִׁין בּוֹ — תִּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, וְאִם לֹא — אִין תִּלְמוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, כִּי (תַּעֲנִית ז.): מֶה מַיִם מִנִּיחִין מְקוֹם גְּבִיָּה וְהוֹלְכִין לְמְקוֹם נְמוֹךְ, אֵף דְּבָרֵי תוֹרָה אִין מִתְקַיְמִין אֶלָּא בְּמֵי שְׂדַעְתוֹ שְׁפֵלָה עָלָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִקְנֶה בְּעֲצָמוֹ מִדַּת הַסְּבָלְנוּת, שֶׁהִיא מְדָה טוֹבָה הַעוֹלָה עַל כָּל הַמַּדּוּת, וְעַל יְדֵה יִזְכֶּה לְחֵיוֹת חַיִּים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, כִּי דַרְךְ הַסְּבָלָן שֶׁהוּא מֵיִשָּׁב תָּמִיד, וְשׁוּם דְּבָר שְׁבַעֲוֹלָם לֹא יִפִּילוֹ, כִּי יִקְנֶה קִנְיָן בְּנַפְשׁוֹ לְהֵיוֹת סְבָלָן וְלִסְבָּל, שְׂאֵז זוֹכֶה לְמַנוּחָה אֲמִתִּית, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מט, טו): "וַיִּרָא מִנְחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נֹעְמָה, וַיֵּט שְׂכָמוֹ לְסְבָל" וְגו', הִינּוּ אִם יִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל תּוֹרָה (עֵינִי בְּפִרוּשׁ רַש"י), וַיִּסְבֵּל עַל כָּל מֶה שְׂיַעֲבֹר עָלָיו כָּל יְמֵי חַיָּיו, דִּיקָא אֲזִי כּוֹל לְרֵאוֹת טוֹבַת הַמְּנוּחָה וּנְעִימוֹת הָאָרֶץ. [וַיֵּשׁ בָּזֶה שִׁיחָה אֲרַכָּה מִמוֹהֲרֵן-תּוֹרָה לְגַמְרֵי (עֵינִי שִׁיחַת-הַר"ן, סִימָן שח) עַל-פִּי מֵאַמְרֵם ז"ל (אֲבוֹת ו, ד): כִּי הִיא דַּרְכָּה שֶׁל תּוֹרָה וְכוּ', עֵינִי שֵׁם נִפְלְאוֹת וַיִּנְעַם לְךָ]. וְעֵינִי בְּאַלְשֵׁי"ךְ הַקְּדוּשׁ עַל פְּסוּק זֶה, כִּי הִנֵּה יְדַעְנוּ מִחֲזוֹל הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ה.): שְׁלֹשׁ מִתְּנוֹת טוֹבוֹת נִתְּנוּ עַל-יְדֵי יְסוּרִין — תּוֹרָה, אָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעוֹלָם הַבָּא, וְעַל-כֵּן כְּשִׁיחֲפֵץ בְּאַחַד מֵהֶן, צְרִיךְ שְׂיַדַע שְׂיִבּוֹא לוֹ הַדְּבָר בְּיְסוּרִין, מִכָּל שְׂכָן כְּשִׁיחֲפֵץ בְּשִׁתִּים מֵהֶן, בְּוֹדָאֵי יִכְפְּלוּ יְסוּרָיו, וּמִכָּל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן כְּשִׁירְצָה לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלִשְׁתָּן יַחַד — תּוֹרָה, אָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעוֹלָם הַבָּא, בְּוֹדָאֵי יִשְׁלְשׁוּ יְסוּרָיו וְכוּ', וַיִּשְׁשַׁכְר קֵבֵל עַל עֲצָמוֹ שְׁלֹשׁ-הַמִּתְּנוֹת, וְסְבָל הַכֵּל, עֵינִי שֵׁם; וּמוֹבָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים

(עין חיים ושלום, פרשה זו), שְׁעַל-יְדֵי-זֶה בִטּוֹל אֶת הַסֵּמֶךְ-דָּמ"ם, בְּסוּד:
 "וַיְהִי לְמ"ס עוֹבֵד" וכו', עֵינִן שָׁם; וְעֵינִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן
 ריד), שְׁתַּלְמוּד עוֹלָה מִסְפָּר שְׁמַהֵי וְכו', שֵׁישׁ בְּכַח לְמוּד תַּלְמוּד
 לְבִטּוֹל אֶת כָּל הַרְעָע'; וּכְבָר אָמְרוּ חַז"ל (סְנֵהֲדָרִין כד.): "בְּמַחְשָׁפִים
 הוֹשִׁיבֵנִי" (אִיכָה ג, ו) — זֶהוּ תַלְמוּד בְּבִלִי וְכו', וְאִתָּא בְּסִפְרִים
 הַקְדוּשִׁים, שָׁאֵף שְׁהָאֲדָם בְּתַכְלִית הַחֲשָׁכוֹת, וְעוֹבְרִים עָלָיו צְרוּת
 וְיִסּוּרִים מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, יִבְרַח אֶל הַגְּמָרָא הַקְדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה
 נֹצֵל מֵהַכֹּל. עַל-כֵּן רוֹאִים שְׁהַבְּעַל-דְּבָר יֵנִיחַ לְאָדָם לְלַמֵּד כָּל מִינֵי
 לְמוּדִים, הָעֶקֶר שְׁלֵא יִלְמַד גְּמָרָא; וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת הַהַפּוּף
 לְגַמְרֵי, וְלִקְבֹעַ עֲצָמָנוּ בְּשַׁעוֹר קְבוּעַ בְּש"ס כְּסִדְרָן דִּיקָא, בְּאֲשֶׁר
 הִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל. וּמְקַבֵּל בְּשֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, כִּי הַזּוּכָה לְסִימָן ש"ס,
 מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ צָלָם אֱלֹקִים. וּכְבָר אָמְרוּ חַז"ל בְּמִדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא
 פְּרַשְׁתַּת נח ג) עַל תּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי נְאֻמָּר: "אֲרַכָּה מֵאָרְץ מִדָּה וּרְחֹבָה
 מִנֵּי יָם" (אִיּוֹב יא, ט), וּכְתִיב (שֵׁם כח, יג): "וְלֹא תִמְצָא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים",
 וּמֵאִי לֹא תִמְצָא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים, וְכִי בְּאֶרֶץ הַמֵּתִים תִּמְצָא? אֵלָּא, שְׁלֵא
 תִּמְצָא תּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי אֲצֵל מִי שֵׁיבְקֵשׁ עֲנֵג הָעוֹלָם — תַּאֲוָה וְכַבּוּד
 וּגְדֻלָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵלָּא בְּמִי שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ, שְׁנֹאֲאָמַר (בְּמִדְרָב
 ט, יד): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל", וְכֵן דְּרַכָּה שֶׁל תּוֹרָה:
 פֶּת בְּמַלְחָת תֹּאכַל וּמִים בְּמִשׁוּרָה תִשְׁתֶּה וְעַל הָאֶרֶץ תִּישָׁן, וְחַיֵּי צַעַר
 תַּחֲוֶה, וּבַתּוֹרָה אֲתָה עֹמֵל, לְפִי שְׁלֵא כָּרַת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרִית
 עִם יִשְׂרָאֵל אֵלָּא עַל הַתּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי וְכו', לְפִי שְׁאִין לוֹמַד אוֹתָהּ,
 אֵלָּא מִי שְׁאוֹהֵב הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל לְבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ וּבְכָל מְאֹדוֹ
 וְכו', עֵינִן שָׁם בְּמִדְרָשׁ (פְּסָקָה ג), וְתִמְצָא נִפְלְאוֹת רַבּוֹת מִמְּעַלַת הַהוֹגָה
 בְּתוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי, אֵף שְׁבָא לוֹ בְּקִשְׁי בְּתַחֲלָה, אֵף-עַל-פִּי-כֵן סוּף
 כָּל סוּף יָבוֹא לְאוֹר גְּדוּלָּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תשכא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שמות ה'תשל"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי,
הָאֲבִירָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי. מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידִי, הָעֵקֶר הוּא
הַתְּחִזְקוֹת "זִיךְ דְּעַר הָאֵלְטֵן"^א מְכַל מַה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בְּפִרְטֵי
פִּרְטִיּוֹת. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע שְׁכָּל אֶחָד מִנְּסִים אוֹתוֹ בְּנִסְיוֹן אַחֵר, זֶה
בְּעִנְיֹת וְזֶה בְּעִשְׂרֵיּוֹת, זֶה בְּאִשָּׁה רְעָה וְזֶה בְּבָנִים רְעִים, זֶה בְּחֵלְאִים
וּמְכֹאֲבִים, וְזֶה בְּחֶסְרוֹן בָּנִים וְכוּ' וְכוּ' וְכַדוּמָה טְרָדוֹת וּבְלִבוֹלִים
וְעִגְמַת נֶפֶשׁ חֲדָשִׁים, שְׁעוֹבָרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.
וְעֵקֶר עֲבוּדְתֵנוּ הִיא לְהַמְתִּיק אֶת הַמְרִירוֹת, וְלֹא, חֵס וְשְׁלוֹם, לְהַמְשִׁיךְ
אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר אֶל הַצֵּעַר, בְּוַדָּאֵי כְּשֶׁבֶא הַכָּאֵב וְהַמְרִירוֹת, קָשָׁה וְכֹבֵד
לְהַפְכוֹ, אִךְ כָּבֵר גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עֲצוֹת וְהַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה עַל כָּל
דָּבָר בְּפִרְטֵי פִּרְטִיּוֹת, וְרֵאֵוִי לְךָ לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, הַמְחִיִּים
וּמְחִזְקִים הַרְבֵּה מְאֹד. וְאִם כָּבֵר כָּל-כָּף נִשְׁפָּרֵת, וְהַעֲצָבוֹת מִתְּגַבְּרֵת
עָלֶיךָ בְּהַתְּגַבְּרוֹת כְּזוֹ, עַד אֲשֶׁר אֵינְךָ יָכוֹל אֶפְלוּ לְצַמְצֵם מִחֶךְ לְהַבִּיט
בְּתוֹךְ סֹפֵר, עַל-כָּל-פָּנִים תִּשְׁתַּדֵּל לִילֶךְ אֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים,
תְּלַמִּידֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהֵם צְדִיקֵי דוֹרֵנוּ, וְתִרְאֶה לְהַתְּאַבֵּק בְּעַפְרֵ רַגְלֵיהֶם,
וְתִשְׁתֶּה בְּצִמָּא דְּבִרְיָהֶם, וּמֵהֶם תּוּכַל לְקַבֵּל הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבָתְךָ הַנְּצָחִית, תִּרְאֶה לְהִיּוֹת תְּמִיד חֵבֵר אֶל
יְרֵאִים וְכֹשְׁרִים "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב הָאֲמֵתִיִּים", וְתִבְטַל אֶת יְשׁוּתְךָ לְגַמְרֵי,
וְלֹא תִרְצֶה שׁוֹם רְצוֹן אַחֵר, רַק לְהִיּוֹת בְּטֵל אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְתִקְיִם

(א) לְהַחְזִיק מְעַמָּד.

שם אָשֶׁר תִּשְׁכַּב בְּנַחֲל

בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת כָּל מָה שֶׁתִּשְׁמַע מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים;
אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ וּמָה נְעִים גּוֹרְלֵנוּ, שְׂזָכֵינוּ לְהִתְקַרֵב אֶל רַבְּנוּ
ז"ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.
וּלְמַעַן הַשֵּׁם, בָּרַח לָךְ מִלְּצִים, אֲשֶׁר סַכְּנָה עֲצוּמָה לְעַמֹּד עַל יָדָם, כִּי
הָאִוִּיר שֶׁסָּבִיבְכֶם טָמָא, וְדַבּוּרֵיהֶם מוֹלִידִים אֲוִירִים אֲרִיסִים וְכו' (עֵין
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן מג).

וְאוֹדוֹת שְׁלוֹם-בֵּית שֶׁשְּׂאֵלָתָּ, חֲמֻדַת לְבָבִי, יֵשׁ וַיֵּשׁ לְהָאֲרִיף
בְּדָבָר זֶה, וְאִי אֶפְשָׁר עַל פְּנֵי הַפֶּתַב, כִּי הִיָּה רָאוּי לְעֲשׂוֹת סֶפֶר מִיַּחַד
עַל סִבְלָנוֹת עַל-פִּי דַעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְאִם יִהְיֶה בְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ
ז"ל, שִׁיְהִיָּה סֶפֶר כְּזֶה, אֲקַנְיָה שִׁיזַכְּנִי לְחִבְרוֹ, כִּי נַחוּץ הוּא מְאֹד, כִּי
מִדַּת הַסִּבְלָנוֹת הִיא הַעֲקָרִית בְּחַיִּים, הֵן לְבַחֲוֹר וְהֵן לְאֲבָרָה, הֵן לְזִקְנָה
וְכו' וְכו'.

וְאוֹדוֹת הַצְּדָקָה שֶׁיֵּשׁ תַּחַת יָדָךְ, לְדַעְתִּי, הַצְּדָקָה הַכִּי גְדוֹלָה הִיא
לְהַדְפֵּסֶת סֶפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, לְפָרְסֵם דַּעְתּוֹ בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן תִּנְדָּב הַצְּדָקָה
לְהַדְפָּסָה.

חֲמֻדַת לְבָבִי, כָּל הַצְּרוֹת הֵן רַק עַל-יְדֵי פָּגֶם הַדַּבּוּר, אִם תִּקְבֹּל
עַל עֲצָמָךְ שְׁמִירַת הַדַּבּוּר, אֲזַ תְּצַלִּיחַ דְּרָכָךְ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר, יְדִידָךְ לְנִצָּחַת...

תִּשְׁכַּב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ג.

אִף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבַּחֲוֹר הַיְקָר לִי מְאֹד,

צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבָבִי, שׁוֹתָה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבָךְ הִיָּקֵר קִבְּלָתִי, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבָךְ דְּבָרֵי הַתְּחִזְקוֹת, הֲלֹא סִפֵּר
"עֲלִים לְתֵרוּפָה" בְּיָדְךָ, הַפֶּךְ בּוֹ הִרְבֵּה מְאֹד, כִּי שָׁם תִּמְצָא חֲזוֹק
הִרְבֵּה מְאֹד, וְתִרְאֶה לְעֵינַי מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּשָׁנִים אוֹ שְׁלֹשָׁה מִכְתָּבִים
כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה לְעוֹלָם לֹא תִפֹּל, וְתִצְטַיֵּר בְּדַעְתָּךְ כְּאֵלוֹ רַבִּי
נִתָּן וְ"ל כּוֹתֵב אֶת הַמִּכְתָּבִים אֵלַיךְ בְּפִרְטוּיּוֹת וְכוּ'. וְשִׁמְעֵתִי מֵאֶחָד
מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁפָּעַם אַחַת בָּא מוֹכֵר סִפְרִים אֶל הָרֵב הַקְּדוֹשׁ
רַבִּי צְדוֹק הַפֶּהֶן מְלוֹבְּלִין וְ"ל, וְהִבִּיא לְפָנָיו הִרְבֵּה סִפְרִים, וּבִינֵיהֶם
הָיָה גַם הַסֵּפֶר "עֲלִים לְתֵרוּפָה", וּכְשֶׁלָּקַח אֶת הַסֵּפֶר, אָמַר לוֹ מוֹכֵר
הַסִּפְרִים: "זֶה לֹא בְּשִׁבְלֵכֶם, זֶה רַק סֵפֶר מִכְתָּבִים", עָנָה וְאָמַר לוֹ:
"אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי רוֹצֶה לְעֵינַי בּוֹ". וּכְשֶׁעֵינַי בּוֹ, אָמַר: "הֲלֹא לְסִפֵּר
כְּזֶה אֲנִי מְחַכֶּה בְּמָה שָׁנִים, כִּי כָּל-כֶּף מְחַכֶּה אוֹתִי, וְאֵתָה אוֹמֵר לִי,
שֶׁהוּא רַק סֵפֶר מִכְתָּבִים", וְהִבֵּן. וּכְשֶׁתִּרְגֵּיל אֶת עֲצֻמָּךְ בְּהֶם, לֹא
תִצְטַרֵּף לְמִכְתָּבִים אַחֲרֵים, כִּי הֵם מְחַיִּים וּמְחַזְּקִים מְאֹד.

וְהִנֵּה, אֶהוּבִי, אַחִי, זְכוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר נִדְבַר בֵּינֵינוּ, אֲשֶׁר הֶעֱקַר
שְׁבָכָל הָעֲקָרִים — לְהִיּוֹת רְגִיל תְּמִיד לְבָרוּחַ אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָה
וְהַתְּבוּדָּדוֹת בְּדֶרֶךְ עֲקֻשָׁנוֹת גְּדוּלָה, וְלִשְׁפֹּף שִׁיחוֹ וְתַפְלָתוֹ לְפָנָיו
יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתַעֲבִיר מִדַּעְתָּךְ מַה שֶּׁעָבַר
עָלֶיךָ עַד רָגַע זֶה, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל
תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדִיָּקָא בְּתַקָּה הִירִידָה וְהַדְּחָקוֹת
שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, כְּשֶׁנוֹפֵל מְאֹד מְאֹד לְסִטְרָא דְּמִסְאָבוֹתָא, חֶסֶד
וְשְׁלוֹם, אִזְ דִּיָּקָא יְכוּל לְקַבֵּל חֵיּוֹת מִהַקְּדוּשָׁה הַעֲלִיוֹנָה הַכִּי גְבוּהָה,
אֲשֶׁר מִתְעַלֶּמֶת וּמִסְתַּתַּרֶת בְּמִקוֹמוֹת הַמְּגֻנִים וְהַמְּטַנְפִים בְּיוֹתֵר, בְּחִינַת
(שְׁמוֹת יב, יב): "וְעִבְרָתִי בְּאַרְץ מִצְרַיִם, אֲנִי וְלֹא מִלְּאָךְ" כִּידוּעַ (עֵין
לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, גִּטִּין, הַלְכָה ג'); וְעַל-כֵּן לְפַעֲמִים הִירִידָה הִיא תְּכַלִּית

סֹסב אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב בְּנַחַל

הַעֲלִיָּה, כִּי דִיקָא בְּמָקוֹם שְׁנַפְלִי, שָׁם גָּנוּז אֹר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, וְכִשְׂרָק יִזְכֶּה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּשִׂיחָה וּתְפִלָּה, אֲזִי יִתְגַּלּוּ לוֹ אֹרוֹת, אֲשֶׁר גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים לֹא זָכוּ לָהֶם וְכוּ'.

עֲכָשׁוּ בֵימֵי שׁוֹכְבֵי"ם, תְּהִיָּה זֶהִיר בְּיוֹתֵר לֹמֵר בְּכָל יוֹם תִּקְוֹן הַכְּלָלִי עִם הַתְּפִלָּה הַקְּדוּשָׁה שְׁאַחֲרֶיהָ, וְכֵן לְהַתְּמִיד בְּמִשְׁנֵיּוֹת פְּסֻדָּתֵי פֶּרֶק אַחֵר פֶּרֶק בְּמָקוֹם שְׁאַתָּה אוֹחֵז, וְעַל כָּלֵם — לְהִיּוֹת כָּל הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה, וְלַעֲשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, שְׂזֵהוּ בְּעֲצָמוֹ תִּקְוֹן הַבְּרִית, וְכָל מֵה שְׁמִשְׁמַח אֶת עֲצָמוֹ בְּיוֹתֵר, זֹכֶה יוֹתֵר לְתִקְוֹן הַבְּרִית, וּמוֹצִיא אֶת הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ מִהַגְּלוּת (עֵינִי לְקוּטִי-הַלְּכוּת, הוֹדָאָה, הַלְּכָה ו'). וְצָרֶיךָ לְהִיּוֹת רְגִיל מְאֹד בְּנִגּוּנֵים שֶׁל שִׂמְחָה, שֶׁהִיא רְפוּאָת בַּת הַמְּלֶכֶךְ (עֵינִי סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יג, מִיּוֹם ו'), וְכִדְאֵי לְבָלוֹת זְמַן הַרְבֵּה עַל דְּבַר זֶה, כִּי הִיא עֶקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַזְּכוּרֹן בְּעֶלְמָא דְאֵתִי (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד), כִּי כָּל מֵה שְׁמִשְׁמַח אֶת עֲצָמוֹ בְּיוֹתֵר, אֵף שֶׁקֶשָׁה וְכָבֵד עָלָיו דְּבַר זֶה מְאֹד, זֹכֶה יוֹתֵר לְמַח מִיִּשְׁב, וְהוּא בְּחֵרוֹת מִהַיִּצָּר הָרַע וְכוּ' (עֵינִי שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן י').

אֲחִי הַיְקָר! אֵל יִהְיֶה נֶקֶל בְּעֵינֶיךָ כָּל מֵה שְׁכַתְּבִתִּי לָךְ, כִּי הֵם עֲקָרִים גְּדוּלִים לְזָכוֹת לְחַיִּים נְצַחִיִּים, וְלִמְעַן הַשָּׁם, אֵל תְּסַתְּפֵל עַל שׁוּם לֵץ וּמוֹנֵעַ, אֲפֹלוּ הוּא מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, כִּי עֶקֶר מְגַמְתָּנוּ הִיא רַק לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ וְלַצָּאת מִטַּנוּף מַעֲשִׂינוּ, וְלְזָכוֹת לְגֵאֲלָה אֲמֵתִית, וְלְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּשַׁעֲשׂוֹעַ דְּמִלְכָּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

וְדַרְיֵשׁת שְׁלוֹם לְאַחֶיךָ...

וְתִרְאֶה לוֹ אֶת הַמְּכַתֵּב, כִּי גַם לוֹ נֶאֱמַר וְגַם לְכָלֵנוּ.

תשכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִוֵּר לַיּוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה אֶל אֶהוּבִי, אָחִי וְרַעִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר,
הַרוֹצֵה לְהַפְנִים אֶל תּוֹךְ הַקִּדְשָׁה עַל־פִּי דְרָךְ הָאֵמֶת שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנַּחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

מִכְתָּבֶיךָ הַיָּקָרִים קִבַּלְתִּי, זֶה כְּבוֹד כְּמָה פְּעָמִים, וּכְבוֹד כְּתִבְתִּי לְךָ
שְׁנֵי מִכְתָּבִים, וּמֵאֵז וְעַד עַכְשָׁיו לֹא שָׁמַעְתִּי מִמֶּךָ כָּלֵל, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה
לְחַשֵּׁב. הֶרְחַמְן הוּא יִזְכְּנִי לְשִׁמְעַע בְּקִרְוֹב מִמֶּשׁ בְּשׂוֹרָה טוֹבָה מִמֶּךָ,
וְאֵיךְ שְׁאַתָּה גְּדֹל וּמְצַלִּיחַ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אֲמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן.

וְהִנֵּה כְּבוֹד מְבֹאָר (בְּלִקְוִטֵי־הַלְכוֹת, בְּרַפְת הַרִיחַ, הַלְכָה ה'), אֲשֶׁר כָּל
עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא, הִיא רַק בְּשִׁבְלִי לְשִׁבְר מְנִיעוֹת,
וְזוֹ כָּל מַעֲלַת הָאָדָם, שֶׁהוּא גְבוּהָ מֵהַכֹּל אֶפְלוּ מִמְּלֵאכִים וּשְׂרָפִים וְכוּ'
וְכוּ', וְבוֹ דִּיקָא תְלוּיִין כָּל הָעוֹלָמוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַגִּשְׁמִי,
שֶׁהוּא מְלֵא מְנִיעוֹת וְהַסְתָּרוֹת עֲצוּמוֹת מִלְּהַתְקַרֵּב וּלְהַפִּיר אוֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ, הֵן הַסְתָּרוֹת וּמְנִיעוֹת מְכֻלָּל אֲמוֹת הָעוֹלָם הַמְכֻסִּים הַכֹּל
בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע, וְהֵן מַעֲצָמוֹ — מַה שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עָלָיו בְּכֹל פְּעַם תְּאוֹת
וְהַהוֹרִים רַעִים וּמַחֲשָׁבוֹת מְגִנּוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְהוּא צָרִיךְ לְלַחֵם תָּמִיד
נֶגְדָם וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְעַל בֵּן כְּשִׁזְזָה לְהַתְגַּבֵּר וּלְכַטֵּל אֶת כָּל הַמְנִיעוֹת
— הֵן מְכֻלָּל אֲמוֹת הָעוֹלָם וְהֵן מַעֲצָמוֹ, אִזּוֹכָה לְחֵרוֹת הַמַּחִין
וְכוּ', וְהוּא חֵרוֹת מֵהֵיֶצֶר הָרַע וְכוּ'. וְאֵיךְ זוֹכִים לְזֶה, הֵינּוּ לְשִׁבְר
כָּל הַמְנִיעוֹת? מְבֹאָר בְּלִקְוִטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן סו), עַל־יְדֵי תַקְוָה
הַרְצוֹן וְהַכְּסוּפִים, וּבְכַרְטִיּוֹת כְּשִׁזְזָה לְהוֹצִיאֵם מִפִּיּו (עַיִן שָׁם, סִימָן
לא), שְׁזָה כָּלֵל עֲבוֹדַת הַהַתְּבוֹדָדוֹת — לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וּלְגַלוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ מְצַפּוֹנֵי לְבוֹ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ
עִם רַעֵהוּ הָאֵמֶתִי, וַיִּסְפָּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הַמְנִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ,
וַיִּבְקֵשׁ אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְכוּ', וְאִזּוֹ עַל־יְדֵי רַבּוּי שִׁיחָה

בינו לבין קונו, אם יהיה עקשן גדול על דבר זה, יתפרדו ממנו כל פועלי און, ויזכה להפטר מכל אלו המחשבות הזרות והרע שעולה על לבו תמיד. "נדע לך שאי אפשר להנצל מכל הרע שנדבק במחשבתך ואי אפשר להנצל מהר'ע' שנתרגלת, רחמנא לצלן, כי אם על-ידי תפלה והתבודדות וכסופים טובים, להוציא מפיו תמיד רצונותיו וכו'.

מי יתן, אהובי, אחי, שתהיה רגיל בדבר זה, לברח תמיד למקום מיוחד, ולשיח ולדבר עמו יתברך, ולספר לפניו יתברך את כל לבך הנשבר וכו'. ותאמין שגם הדבורים שלך יקרים מאד בעיני השם יתברך, כי הוא יתברך ברחמיו מתאנה גם לתפלתך, כי כל העולמות עם כל עבודתם הגדולה שעובדים אותו יתברך באימה וביראה תמיד, אינם עולים אצלו יתברך כלל כנגד שיחה אחת ותפלה אחת של האדם השפל בזה העולם וכו', ואם אתה יודע שאתה גרוע כל-כך, ואתה ירוד מאד על-ידי מעשיך שאינם עולים יפה כלל, צריך שתדע, שבשעה שתפרש שיחתך לפניו יתברך, אתה מרעיש עולמות, כי אצלו יתברך יקר מאד מאד, כשהרחוקים דיקא מתגברים, ובפרט שאנו חוסים בצלא דמהימנותא, צלא דאילנא דחייא הגדל על-ידי הנחל, בודאי אין לדאג כלל, כי בודאי נזכה לתקון, אם נאחז עצמנו בו ז"ל, על-ידי שקידה רבה בספריו הקדושים, והן על-ידי קיום עצותיו הקדושות.

הדורש שלומך...

תכתב לי אם קבלת כל מכתבי.

תִּשְׁכַּד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, הַחֲפִץ
בְּאַמֶּת לְצֵאת מֵהַחֲשֵׁף שְׁנֹלְכָד בּוֹ, עַל-פִּי דֶרֶךְ הָאֶמֶת שֶׁקָּבְלָנוּ מֵהַנִּחָל
הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אוֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ
רֵאוּנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי אֶתְמוֹל, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְרֵאוֹת אֶת תְּשׁוּקַת
לְבָבְךָ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְקִיָּם עֲצוּתֵי הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הַפְּלֵא יוֹעֵץ,
שֶׁעֲצוּתֵי הַן פְּלֵאִי פְּלֵאוֹת מֵהַפְּלֵא הַעֲלִיּוֹן שְׁזָכִינוּ שְׁנֹתְגָלָה לָנוּ בְּסוֹף
יָמֵינוּ הָאֵלוּ, אֲשֶׁר יִתְגַּלוּ בְּקִרְוֹב מְאֹד עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וּבְפִרְט
הַעֲצָה הַכּוֹלֶלֶת כָּל הָעֲצוֹת, וְהִיא — תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי עַל שֵׁם
זֶה נִקְרָא 'מְשִׁיחַ', כִּי הוּא 'מְשִׁיחַ' אֱלֹמִים "עַר מֵאֲכַט רַעְדָן־א", כִּי
עַל-יְדֵי גְדֹל הַדְּעַת שְׁיִגְלָה, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרַךְ,
עַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא יִפְתָּחוּ פִּיהֶם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אִזְ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֵם בְּשֵׁם
ה'". אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקָנוּ שְׁזָכִינוּ לְהַתְּנוּדַע מֵהָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה, אֲשֶׁר
עֲדִין נֶעְלַם וְנִסְתָּר מִכָּלֵל יִשְׂרָאֵל, טוֹב לְהוֹדוֹת לֵה' עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם
שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

אֱהוֹבֵי, אַחֵי! חֲזֹק וְאַמֵּץ לְהַתְּחִיל מְרַגַע זֶה מִחֲדָשׁ, לְהַכְנִס בְּתוֹךְ
שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, וְלְהַפִּיר אֶת מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם וְכוּ', אֲשֶׁר זֶהוּ
עֵקֶר תְּכֵלִית הַטּוֹב שֶׁבְּשִׁבְיָלוּ נִבְרָא הָאָדָם, וְאֵל תְּסַתְּכַל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ
וּמְעַכֵּב, וּבְפִרְטִיּוֹת עַל לְצִים, שֶׁהֵם עוֹשִׂים צֵל לְהַסְתִּיר אֶת הַשְּׁכִינָה,
כִּי לִיץ' הוּא צֵל' בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְעַקֵּר יְסוּד דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל הוּא
רַק תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה בְּתֵכֵלִית הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, וְעַל-כֵּן
הָיָה הַתָּם הַקְּדוּשׁ, שְׁזָכָה לְהַגִּיעַ עַל-יְדֵי גְדֹל תְּמִימוֹתוֹ לְהַתְּגַלּוֹת

(א) הוּא עוֹשֶׂה שְׁיִדְבָרוֹ.

פְּנִים אֶל פְּנִים וּלְדַבֵּר עִם הַמֶּלֶךְ, רָגִיל לֹמֵר: נָאֵר אֲנִי לִיִּצְנֹנֹת, כִּי תִפְלֶה וְהַתְּבוּדוֹת הֵן תִּכְלִית הַהַפּוּף מִן הַלִּיִצְנֹנֹת, וְעַל-כֵּן רַב הָעוֹלָם אִי אֶפְשֶׁר לָהֶם לְטַל רְפוּאָה זֹו, הַמְרַפָּאָה מִכָּל הַחֲלָאִים, כִּי אֶצֶל הַחוּלָה כָּל מֵתָק — מֵר הוּא. וְיִדוּעַ בַּמְדָּרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ז, ז): "וַיִּמָּה נַעֲמָתָ" — בַּתְּפִלָּה, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא עֶקֶר הַנְּעִם הָאֲמָתִי; אֲשֶׁרִי הַמְרָגִיל אֶת עֲצָמוֹ בָּהּ.

וְתִרְאֶה לְעֵינַי הַיֵּטִב בַּמַּעֲשֵׂה הַנוֹרָא שֶׁל הַתְּמִי וּבְרַמְזֵי הַמַּעֲשִׂיּוֹת שָׁבוּ, וְאִז יִהְיֶה לָךְ חֲזוֹק גָּדוֹל בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִף שֶׁעֲבוּדְתָךְ בְּלִי טַעַם וְרִיחַ, נַעַל עִם שְׁלֵשׁ קְצוּוֹת וְכוּ', עֵינַי שָׁם הַיֵּטִב.

וּבְכֻלָּל, טוֹב מְאֹד שֶׁתִּהְיֶה רָגִיל מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל, עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׂגוּרִים עַל פִּיךָ בְּעַל-פֶּה, וְאִז תּוּכַל לְהַחֲיוֹת נַפְשׁ כָּל חַי וְכוּ', וּמִכָּל שְׂפָן אֶת עֲצָמְךָ תּוּכַל לְחַזֵּק בְּכָל עֵידָן וְזָמַן שֶׁרַק יַעֲבֹר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִי וּבְגִשְׁמִי וְכוּ', כִּי דְבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל הֵם כְּנֶהֱרַ הַמְּטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים (עֵינַי חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שֵׁלֵב); אֲשֶׁרִי שְׁיֵאֲחִז בָּהֶם. וּבְכַפְרֵט עֲכָשׁוּ בִימֵי שׁוֹבְבִים, אֲשֶׁרִי מִי שְׁיֵאֲמַר בְּכָל יוֹם הַתְּקוּוֹן הַכְּלָלִי עִם הַתְּפִלָּה הַקְּדוּשָׁה שְׁאֲחַרְיו, וְכֵן לְלַמֵּד תּוֹרָה מִ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְלֹאֵמַר עָלֶיךָ הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", שֶׁזֶהוּ זְכוּף הַנֶּפֶשׁ מְאֹד, וּמַעֲלָה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעֲלָה (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כה), וְגַם תַּתְּמִיד מְאֹד בַּמַּשְׁנִיּוֹת, לֹאֵמַר הַרְּבֵה פְּרָקִים כַּאֲשֶׁר דְּבַרְנוּ יַחַד, וְאוֹדוֹת שְׁאֵלְתָךְ בְּלַמּוּד שְׁלַחַן עֲרוּף, תַּעֲשֶׂה מַה שְׁנִקַּל לָךְ בְּיוֹתֵר, אִף רָאֵה שְׁלַבֵּל יַחֲסֵר לָךְ יוֹם בְּלִי שְׁלַחַן עֲרוּף, וְאֲנִי שְׂמַח מְאֹד, שֶׁאַתָּה אוֹחֵז כְּכֹר בְּסִדְרָךְ בַּשֵּׁם בְּמַסְכַּת שַׁבָּת, כֵּן יַעֲזֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם כַּמָּה דְּפִים, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִים אֶת כָּל הַשֵּׁם, וְתִמְשִׁיף עַל עֲצָמְךָ צֶלֶם

(ב) רק בלי ליצננות.

(ג) ספורי מעשיות, מעשה ט'.

אַלְקִים. וְעַל כָּלֵם — תִּרְקֹד בְּכָל יוֹם, שְׁתַּהַלֵּה לְאֵל, זְכִיתָ לְהִתְנַדֵּעַ
מֵאַמַּת כְּזוֹ, אֲשֶׁר מְרוֹיַחִים עַל יְדֵה כָּל-כָּף הַרְבֵּה בְּרוּחַנִיּוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ...

תשכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, אִוֵּר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ג.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיִגוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיֶּקֶר לִי מְאֹד,
צָמוּד בְּפְנִימִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נִרוּ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצָּח,
שׁוֹתָה מִיָּם מִמַּעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה, מִהַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן
עָלֵינוּ, אִוֵּר הָאוֹרוֹת, הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכו'.

שְׁמַחְתִּי מְאֹד לְקִרְאֵת הַבְּשׁוּרָה הַטּוֹבָה שֶׁבְּשִׁרְתָּנִי, שְׁאַתָּה חוֹזֵר
לְיִשְׁיבָה. הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, וְתַהֲיֶה בְּרִיא
בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

אַהוּבֵי, אַחֵי! הָאָדָם נִבְרָא בְּצֵלֵם אֱלֹקִים, וְעַל-כֵּן צָרִיף לְהִזְהַר
מְאֹד מְאֹד בְּבְרִיאוֹת גּוּפוֹ, וּכְשֶׁגּוּפוֹ בְּרִיא, אֲזִי נִשְׁמָתוֹ בְּרִיאָה, כִּי
כְּשֶׁאָדָם חוֹלֶה, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי אֵינִי יָכוֹל לְעֶסֶק בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה
וְכו', כִּי נִשְׁמָתוֹ אֵינָה בְּרִיאָה וְכו'. וְעַל-כֵּן בְּרוּף הַשֵּׁם, שְׁזָכִיתָ לְשׁוּב
לְבְּרִיאוּתְךָ, תֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, כִּי אָחַד מִהָאֲרַבְעָה
דְּבָרִים שֶׁצָּרִיכִים לְהוֹדוֹת הוּא חוֹלֶה וְנִתְרַפָּא (עֵין בְּרִכּוֹת נד.). וְזָכַר
מֵה שֶׁאֲמָרוּ חַז"ל (נְדָרִים מא.): אֵין הַחוֹלֶה עוֹמֵד מִחֲלִיו אֲלָא עַד
שְׁמוּחֲלִין לוֹ עוֹנוֹתָיו. עַל-כֵּן חֲזַק וְהִתְחַזַּק עַל-כָּל-פְּנִים מַעֲכָשׁוּ
לְעִשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְשְׁכוּחַ תְּשַׁכַּח אֶת כָּל הָעֶבֶר וְכו'.

אחי הזקן! שמעתי פעם מאחד מגדולי אנשי שלומנו, שצריך
 כל אחד לקבל השקפתו בחיים על-ידי ה"לקוטי-תפלות", כי שם
 יראה את עצמו היטב, וכבר לא ירצה פרסום וגדלות, ודברי פי חכם
 חזן.

והיום בלמדי בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן י'), שרגל היא בחינת
 גאונה, כמו שכתוב (תהלים לו, יב): "אל תבואני רגל גאונה", והוא
 עבודה זרה, כמו שכתוב (בראשית יח, ד): "ורחצו רגליכם", ואמרו
 חז"ל (בבא מציעא פו: ועין בפרוש רש"י), שהיא עבודה זרה, ועל-ידי-זה
 נעשים הרגלין כבדים, ואי אפשר לרקד, ומזה נמשכים עליו דינים
 וכו', עין שם; ואחר-כך אמרתי התפלה על זה מ"לקוטי-תפלות":
 "איך יעלה על דעת נבזה ונמאס ומלא פגמים מכף רגל ועד ראש,
 שיכנס בלבו שטות ושגעון כזה, שיעלה על דעתו שום גדוד גאונה,
 ואלמלא לא הייתי פוגם נגדך כל ימי, אפלו בפגם אחד לבד קל
 שבקלים, גם-כן לא הייתה לי יכלת עוד להרים ראש להתגאות על
 שום בריה קלה שבעולם..." וכו', עין שם; ונתעוררתי מאד מאד
 בבכיה רבה, לא לחנם עובר על האדם מה שעובר, אחרי אשר עשה
 ופגם וכו', עוד חפץ לאיזו ישות בעולם, להיות רב ורבי ולמדן
 ובעל דרשן וכו' וכו'.

ועין בפנים אפלו אחר כל התעניות והסגופים שעושה, צריך
 לידע שזה אינו כי אם הרקת שק, אבל עדין נשארו בשק הרבה
 חורים, שהם התאוות עצמם וכו' עין שם. ואצל רבנו ז"ל העקר הוא
 האמת, שהוא השם יתברך, הינו שיחביא את עצמו תמיד במקום
 מיוחד שאין שם בני-אדם, ושם ישיח ויספר לפניו יתברך את כל
 לבבו באמת לאמתה, מה שעבר עליו, ויבקש ויתחנן שיזכה לצאת
 מהמקום שנפל לשם, ויזכה לבטל ישותו לגמרי, שאז דיקא יזכה
 להכלל בו יתברך, ויאיר עליו אור פני מלך חיים (עין לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן נב), ואז ממילא מי שצריך לשוב על ידו, יבוא וידפק על
 דלתות ביתו, ואם לאו — סימן שאין זה ענינו כלל; ועל-כן למה

לְבַלְבֵּל דַעְתוֹ בְּחַנּוּם, כִּי הֲלֹא יָמִינוּ בְּצַל עוֹבֵר, וּבְקָרוֹב מִמֶּשׁ יִהְיֶה הַהֲכָרַח לְחֹזֵר לְבֵיתָנוּ הַנִּצְחִי, וְלֹא יִשְׁאַר מֵאֲתָנוּ, כִּי אִם אֵלּוּ פְּרָקֵי הַמְּשֻׁנִּיּוֹת וְדַפֵּי הַגְּמָרָא וְהַסִּימָנִים בְּשִׁלְחַן עָרוּף, וּמִזְמוּרֵי הַתְּהִלִּים שְׁזָכְנוּ לְחֹטֵף בְּצַל הָעוֹבֵר הַזֶּה, אֲשֶׁר שָׁם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן יִהְיֶה לָנוּ לְקָרֵן נִפְלְאָה כָּל נִקְדָּה טוֹבָה מְנַקֶּדֶת הַיְהוּדוּת, שְׁזָכְנוּ לְקִנּוּת בְּזֵה הָעוֹלָם, שְׁעַל כָּל מִצְוָה וְהִנְהִיגָה טוֹבָה יִזְכֶּה לְאוֹרוֹת צַחְצַחוֹת, אֲשֶׁר לֹא יִכִּלְנוּ הָרַעְיוֹן כָּלֵל, כִּי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הֵם כָּלֵים לְהַמְשַׁכֵּת הַרוּחָנִיּוֹת וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן מַה טוֹב וּמַה נְעִים לֵישֵׁב בְּקָרֵן זֹוִית, וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בְּשִׁקְיָדָה נִפְלְאָה שְׁעוֹרִים כְּסֻדְרָן בְּש"ס וּבְשִׁלְחַן עָרוּף, וְיִלְמַד לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, לְהֵאִיר נִשְׁמָתוֹ מֵהָאֲרֵת הַתּוֹרָה, וּמִפְעֵם לְפִעֵם יִבְרַח אֶל מְקוֹמוֹ הַמֵּיֻחָד לוֹ לְתַפְלָה וְהַתְּבוּדָדוּת, וְשָׁם יִשְׁפֹּף שִׁיחוֹ וְתַפְלָתוֹ וְכָל מַה שְׁעָבַר וְעוֹבֵר עָלָיו, וְתַכְף-וּמִיד יִחֹזֵר וְכוּ'. וְאִךָ שִׁיחָה כֵּן אֲלֵפֵי פְעָמִים וְכוּ', זֹו כָּל עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֵה הָעוֹלָם, כְּמֵאֲמַר רַבְּנוּ ז"ל: מַה יֵּשׁ לוֹ לְאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם? נֹאֵר דְּאוּוֹעֲנֵנּוּ אֹן לְעִרְנֵנּוּ אֹן דְּאוּוֹעֲנֵנָּא (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רפז), וְיֹוֹתֵר מִזֶּה אֵינוֹ צָרִיף לְהַתְּבַלְבֵּל כָּלֵל, לִידַע תָּמִיד, שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל, "הוּא צָרִיף רַק לַעֲשׂוֹת", וְלַעֲשׂוֹת לֹא יִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרָיו כָּלֵל. וְיִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדַּת הַשְּׂכָחָה (ש"ס, סִימָן כו), לְשַׁכַּח בְּכָל רִגַע מַה שְׁעָבַר עַד רִגַע זֶה וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַתְּחִיל בְּכָל רִגַע הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְיִידַע בְּכָל פְּעַם שְׂאִינוֹ יוֹדַע כָּלוּם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יַעֲלֶה בְּכָל פְּעַם מַעֲלָה מַעֲלָה, וְתָמִיד יִדְמֶה בְּדַעְתּוֹ, שְׂאִינוֹ יוֹדַע כָּלֵל. וּבְקִאֲמַת לְפִי גִדְלָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ — אֵין יוֹדְעִים כָּלֵל. וְאֵל הַתְּכִלִּית הַזֶּה צָרִיף לְהַגִּיעַ, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לְגוּף קָדוֹשׁ מִגֵּן-עֶדֶן, וְיִתְעַנֵּג בְּנַעַם זֵיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְיִרְגִּישׁ נְעִימוֹת בְּחַיִּים, מֵאַחַר שְׂאִינוֹ צָרִיף שׁוֹם דְּבָר, רַק אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וְהַתּוֹרָה וְכוּ'. [מַה טוֹב וּמַה נְעִים, שְׁתַּלְמַד בְּלִקוּטֵי-מֹוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס"ג, וְתֵאמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִלְּקוּטֵי-תְּפִלוֹת, וְכֵן לְלַמַּד בְּלִקוּטֵי-הֶלְכוֹת, שְׁלֹוֹחַ הַקֶּן, הֶלְכָה ה', וְכֵן לְלַמַּד בְּלִקוּטֵי-מֹוֹהַר"ן,

(א) רַק לְהַתְּפַלֵּל, לְלַמַּד וּלְהַתְּפַלֵּל.

חֶלֶק ב', סִימָן פ"ג, וְלוֹמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִלְּקוּטֵי-תְּפִלוֹת, חֶלֶק ב', תְּפִלָּה מ"ב, וְיֹעִיל לָהּ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד]. אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ שְׂזָכֵנוּ לִידַע מְרַבֵּי אֲמֶת בְּזֶה, הַמְּלַמְּדֵנוּ עֲצוֹת נוֹרְאוֹת כְּאֵלוֹ, בְּאִפְּן שְׁלֹא נִטְעָה אֶת עֲצָמֵנוּ. טוֹב לַהֲוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּעַנְיֵינוּ, שֶׁשְּׁפִלִים וְנִבְזִים כָּמֵנוּ נוֹכַל לְשֹׂאת וּלְתַת בְּכֹתֵב בְּדִבְרִים נִשְׁגָּבִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר נִסְתָּרִים מְרַב הָעוֹלָם וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְחַקֵּק בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל גְּדוֹל: "אֲנִי אֵין לָנוּ אֵלָא דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְדְבָרֵי תַלְמִידוֹ מוֹהֲרֵי ת"ו"ל", שֶׁהַשְּׁלֵמוֹת הֵיטָה רַק אֶצְלָם, וְיֹתֵר מִזֶּה אֵינִי צָרִיךְ לְהַתְּבַלְּבֵל כָּלֵל, אֶפְלוּ יָבֹא מִלְּאַף מִן הַשָּׁמַיִם, וַיֹּאמֶר לִי שְׂאֵנִי צָרִיךְ לְהַתְּעַנּוֹת וּלְסַגֵּף אֶת עֲצָמֵי, הַכֹּל הוּא רַק פְּתוּי הַיֵּצֵר הַרַע לְלַכְדוֹ בְּמַצּוֹדָתוֹ בְּאִפְּן בְּזֶה וְכוּ', וְאֶפְלוּ יִהְיֶה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂיֹאמַר לוֹ דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, אֵינִי מְחַיֵּב לְשִׁמְעַע לוֹ, כִּי דְבַר זֶה לֹא נִמְצָא בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבְכַפְרֵי תוֹרַת אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שְׁבַח־הַר"ן): "אִם הֵייתִי יוֹדֵעַ בֵּימֵי נְעוּרַי גְּדֹל הַפְּלִגָּת מַעְלַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, לֹא הֵייתִי מְסַגֵּף אֶת עֲצָמֵי כָּלֵל" וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֹל מֵהַ שְׂאֵחָד רְחוּק מִתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, כְּמוֹ-כֵן נִכְנָסִים בּוֹ דְּמִיוֹנוֹת שֶׁל עֲבוֹדוֹת וְתַקּוּנִים וְכוּ'. וּכְבָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵי, חֶלֶק ב', סִימָן פו), שֶׁעַל-יְדֵי חֶסְרוֹן אֲמוּנָה, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת קָשׁוֹת, בְּחִינַת (שְׁמוֹת ו, ט): "מִקְצֵר רוּחַ וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה", עֵינֵי שָׁם; כִּי בְּאֲמֶת יְכוּלִים לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל דְּבַר, וְיְכוּלִים לְהַתְּקַרֵּב וּלְהַתְּקַשֵּׁר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ מִכָּל מְקוֹם, אֶפְלוּ מִהַמְּדַרְגּוֹת הַמְּגֻנּוֹת בְּיֹתֵר, הָעֶקֶר הוּא הַדְּבֹר, שֶׁצָּרִיךְ לְהִזָּהֵר מְאֹד לְבָלֵי לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים, חֵס וְשָׁלוֹם, רַק תָּמִיד יִשְׁיַח וְיִסְפֹּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֹל כּוֹנֵן תְּהִיָּה לְשֵׁם שָׁמַיִם (עֵינֵי בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, אֵרַח חַיִּים, סִימָן רלא), שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִקְרָא עוֹבֵד ה' וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וַיֵּשׁ לְהֶאֱרִיךְ בְּזֶה הַרְבֵּה, אֵךְ אֵין הַפְּנָאִי, וְהַהֲכָרַח לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

עֲכָשׁוּ בֵּימֵי שׁוֹכְבֵי-שָׁמַיִם תִּלְמַד בְּכֹל יוֹם עַל-כָּל-פְּנִינֵי תוֹרָה אַחַת מִ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵי", וְתֹאמַר עָלֶיהָ הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת, אֲשֶׁר

אֲשֶׁר תשכה בַּנֶּחֱל שעא

עֲנִין זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל. וְאָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל (לקוטי מוהר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה),
שְׂמַעְלָה שְׁעִשׂוּעִים כְּאֵלוֹ לְמַעְלָה, אֲשֶׁר עוֹד לֹא עָלוּ מִימֹת עוֹלָם
וְכוּ'. עֲמַד וּרְאֵה וְהִתְבּוֹנֵן, אִם בְּעַל נֶפֶשׁ אַתָּה, גֹּדֵל הַפְּלִגַת עֲנִין זֶה,
וּבְלִקוּטֵי־הַלְכוֹת (ראש חֹדֶשׁ, הַלְכָה ה') מִשְׁמַע, שְׁנַמְחֵלִים כָּל הַעֲוֹנוֹת,
וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְחַפְּרִים הִי"ג [הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה] מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת
בְּהֵן עִם הִי"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

* * *

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, שְׁזַכְּנוּ לְסִיּוּם אֶת כָּל הַחֲבוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כְּרִיךְ
שְׂשִׁי, יִזְכְּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסִדֵּר עֲכָשׁוּ לְדַפּוּס אֶת הַכְּרִיךְ הַשְּׂבִיעִי
לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָהּ.

אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּא ה' הַצְּלִיחָה נָּא.

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

ר' שלום בן זוהרה ז"ל

יהי רצון מלפני השם יתברך

שזכות רביז"ל תגן בעדו

ויהיה מליץ יושר בעבורו

ויזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו

ולקץ הימין יעמוד.

ת.נ.צ.ב.ה.

מִפְתַּח הָעֲנִינִים

חֵלֶק ו'

- ג פְּתַח דְּבַר
- ה הַקְדָּמָה
- יא תַּרְמוּז

יחזק מאוד לעשות התחלה חדשה ולא להתבלבל אף אחר הירידה המגנה ביותר מזה שכתוב שאין כָּבֵד תִּקְוֶה, וידבר מענין החטא הידוע וכו', ויעורר ויחזק לברח מקלפת צמלק המצויה אליו ותברוך בתפלה ובתחנונים, וידבר מענין הצעקה אליו ותברוך מתוך הבוץ, שזה גלה משה רבנו כשהלך ללחם עם צמלק, וידבר מענין צמלק עם שאול וכו' (חסר).

- יג תַּרְמוּח
- יחזק אחד שאין עושה אפלו מה שבכחו לעשות מסבת טרדת הפרנסה, וידבר מענין "טובה תורה עם דרוך ארץ", ויביא ממפרשי המשנה (חסר).

- טו תַּרְמוּט
- ידבר מענין ספר אחד שראה, שהוא מכיל בקרבו חידושים נפלאים מאד, ויוכיח אחד שאומר שאין נמצאים כאלו בספרי רבנו ז"ל, ויספר לו איך זכה לבלות כל הליל שבת על כמה דבורים מתורה אחת של רבנו ז"ל, ואיך שהרגיש הרגשה וכו', ויבאר שעקר החדוש הוא אשר לי יצא מזה משהו, כי מה יוצא לי אם החדוש הוא נפלא, ואני איני זוכה להתעורר, וידבר מהענין שאף צדיקים נשגבים יכול להיות פרוסום בשקר, אם לא מתעורר על ידם המקרב אליהם, ויגלה פלאות מה שזוכים על ידי תורת רבנו ז"ל לעבדה ולמעשה, ויבאר מאמר רבנו ז"ל: "חדוש כמני לא היה" כפשוטו ממש וכו' (חסר).

- יז תַּרְנו
- ידבר אודות קרוב רחוקים, ויגלה כמה נקודות: א. שענין זה הוא נשגב ביותר. ב. לא לחפש שמישהו יכניע את עצמו תחתיו. ג. לדבר

תִּכְן הָעֲנִינִים

רק מעבודת ה', ולא לערב פוליטיקה. ד. שהדבורים יביאו רק לעבודה ולמעשה. ה. להזהר מאד לא להחליש אחד שנפל לפגם הברית וכדומה, כי מי שאינו מחזקו נקרא רוצח ממש. ו. לידע שאין ירידה שאי אפשר לעלות ממנה.

תרנא כא

יחזק מאד בדבורים נוראים ונפלאים על ענין ההתבודדות והתפלה, ויביע צערו על הסתלקות רבי שמואל הורביץ ז"ל, ויגלה נוראות הפלגת מעלתו בעבודת התפלה שלו ובדבקותו בהשם יתברך, ויעורר להדפיס מכתביו ותולדותיו (חסר).

תרנב כד

יחזק מאד באמונת השגחתו יתברך, ויגלה שעל-ידי רבוי אמונה זוכה להמשיך ישועה לכל הנלזים אליו, ויעורר על תפלה והתבודדות והפלגות במחזיב המציאות שזוכים על-ידי תפלה, וידבר מבחינת "אכן טובה" להאיר באחרים וכו' (חסר).

תרנג כה

ידבר נוראות ממעלת הלמוד ב"לקוטי-הלכות", ויביא דבור מר' שמואל הורביץ ז"ל ומר' וועלויל חשין ז"ל על ענין זה, ויזכיר את תלמיד מוהרנ"ת ז"ל, איך שמגלה במכתבו הרגשתו ב"לקוטי-הלכות".

תרנד כז

ידבר מענין התחדשות, ויעורר באריכות מאד לא להתיאש מצעקה, וידבר מענין ש"אין יודעים פלום", ויזרו לקדש המחמחשבה, ולמה זוכים על-ידי-זה, וידבר מענין "פנימי ומקיף" שבספרי קבלה, ויבאר זאת לעבודה ולמעשה, וידבר מהספירות הקדושות ומיחודים קדושים שהם שמוותיו יתברך, וממעלת מי שזוכה לקדשת שבעת הנרות, ומענין הד' שמות הנו"ה, ומענין בטול ושמירת הדבור והתגלות הדעת וכו'.

תרנה לב

ידבר מענין היצר הרע שנקרא כח המדמה, ואיך שנתבטל על-ידי דעת האמת של רבנו ז"ל — אור האמונה והתפלה וכו' (חסר).

תרנו לג

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שעה

יִחְזַק אֶת אֶחָד שִׁיאֲשׁוּהוּ הַרוֹפְאִים בְּכַשׁוּרָה רָעָה, וַיְדַבֵּר מִמֶּאֱמָרָם שֶׁל צַדִּיקִים עַל "וְרַפָּא יִרְפֵּא", וַיְגַלֶּה שֶׁעַקֵּר הַרְפּוּאָה הִיא עֶסֶק הַתּוֹרָה, וַיְדַבֵּר מִקְדָּשֵׁת תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים הַנִּלְמָדֵת מִקְדָּשֵׁת הַקֶּלֶף, שֶׁכָּתוּב עָלָיו שְׁמוֹת קְדוּשִׁים, וַיַּעֲוֹרֵר עַל כְּבוֹדָם וְעַל עֶסֶק תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין שְׂכִירַת הַכֶּלִים וְתַקוּנָה עַל-יְדֵי כָל אֶחָד, שֶׁזוֹ תְּכִלִּית כְּנֹנֶת הַבְּרִיאָה, וַיֹּאדְרִיף קֶצֶת בְּזֶה, וַיְבָאֵר עֲנִין הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים וְהַשְּׁלוֹם שְׂבִינֵיהֶם, וְסִבַּת מִיתַת תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא דִּיקָא בֵּימֵי הַסְּפִירָה, וַיְגַלֶּה עֲנִין זְמַיִם אֵלּוּ שֶׁאֵז עוֹסְקִים בְּהַזְדַּכְכוּת, וַיְדַבֵּר מִצְרוּף הָאָדָם וְתַפְקִידָנוּ בְּיָמֵים הַנִּלְעַד שְׂבוּעוֹת, וְעֲנִין רִשְׁבִּי"י וְכו' (חֲסֵר).

לח תרנז

יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת חֲדוּשֵׁין דְּאוּרִיתָא, וַיְגַלֶּה אִיף צְרִיכִים שְׂיֵהִיו הַחֲדוּשִׁים, וַיַּעֲוֹרֵר עַל אָמוּנָה וּבִטּוֹל יִרְאוֹת נְפוּלוֹת עַל בְּחִינַת מִשְׁפָּט, וּמַעֲבֹדֵת הַהַתְּבוֹדָדוֹת, וַיְבָאֵר מִשְׁנָה "וְכִי נָחַשׁ מִמִּית", וַיִּחְזַק עַל תְּשׁוּבָה אִף עַל הַדְּבָר הַכִּי גְרוּעַ וְכו' (חֲסֵר).

מ תרנח

יַעֲוֹרֵר עַל לְמוּד פּוֹסְקִים וְעַל גְּמָרָא דֵּף הַיּוֹמִי בְּעֵינֵין וּבְהַכְנָה וְאֲגָדוֹת חַז"ל וְתַהֲלִים, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין הַמְּלַחְמָה בֵּין הַיִּצְרִים — כְּשֶׁמִּתְחִיל לְהַתְּקַרֵּב לְקַדְשָׁהּ.

מב תרנט

יְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה ב' שְׁבַלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', וּמִכָּל הַנִּקְדוֹת שֶׁנִּדְבְּרוּ שָׁם, וּבִפְרָטִיּוֹת: תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, אַרְבַּעַת חֶלְקֵי הַדְּבוּר, שְׂבַת, שְׁלוֹם, דְּבוּר וְכו' (חֲסֵר).

מה תרס

יִחְזַק מְאֹד לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ תָּמִיד בְּתְפִלָּה, וַיְגַלֶּה מַהוּ עֲנִין דִּינִים וְעֲנִין עֲקָב, וּבִטּוֹל עֲקָב עֲשׂוֹ מַדְבְּרֵי מוֹהַר"ן ת"ל, וַיִּפְרֹשׁ פְּסוּק "וְהִיָּה עֲקָב" בְּדְרוּשׁ נוֹרָא וְנִפְלָא בְּאַרְיִכוֹת עַל-פִּי דְבָרֵי רַבְּנּוּ ז"ל בְּכַמָּה מִקּוֹמוֹת, וּבְכַתּוּבֵי יִפְרֹשׁ כַּמָּה צְרוּפִים עַל-פִּי הַשֵּׁם "אֵהוּה", וְהַתְּמַצִּית — שֶׁתְּפִלָּה מוֹעֵלֶת תָּמִיד לְצֵאת מִהַדְּחָקוֹת וְהַמְרִירוֹת, וַיְגַלֶּה אִיף זוֹכִים לְאַחֵז בְּחֶרֶב הַתְּפִלָּה, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין חֲסֵד וְשְׁלוֹם וְאַהֲבָה עִם כָּל־אֶחָד עִם עֲצָמוֹ, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד לְקַרֵּב אַחֲרֵים וּלְחַזְקֵם וּלְעוֹרְרֵם, וַיְגַלֶּה הַתּוֹעֵלֶת הַגְּדוּלָּה שִׁיּוֹצֵאת מִזֶּה, וְשִׁזְהוּ עֵקֶר שְׁכַל הַיְהוּדוֹת תְּלוּיָהּ בּוֹ, וַיֹּאדְרִיף בְּדְבָרִים חוֹצְבִים לְהַכּוֹת אֶשׁ בְּעֲנִין הַנְּשָׁגֵב הַזֶּה, וַיְגַלֶּה

הָרַף אִיךָ לְקָרֵב אַחֲרַיִם, וְאִיךָ צָרִיף שִׁיְהִיו הַדְּבוּרִים, וְיִתְרַץ לְמָה לֹא רָאוּ מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִהַדּוּרוֹת הַקּוֹדְמִים שֶׁכָּתְבוּ סְפָרִים בְּדַבְרֵי הַנַּחֲל, וַיַּעֲוֹרֵר לְקַיֵּם כָּל זֹאת וְלִהְיוֹת חֹזֵק לַעֲזֹר לְכָל זֶה.

נד תרסא

יְחִזֵּק מְאֹד לְלַמֵּד תּוֹרָה אַחַת מִ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְלוֹמַר הַתְּפִלָּה עָלֶיהָ, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד מְאֹד לוֹמַר הַתְּפִלוֹת מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", וַיִּתְאַר רוּם שְׂגָב מַעֲלַת הַתְּפִלוֹת הָאֵלוּ וְהַחַיִּיב לְאַמְרָן, וַיַּעֲוֹרֵר לְחַבֵּר בְּעֶצְמוֹ תְּפִלוֹת עַל מַה שֶּׁלָּמַד — שִׁיְזַכֵּה לְקַיֵּם, וַיִּגְלֶה גְדֹל הַפְּלִגְתָּ מַעֲלַת עֲנָנֵי זֶה, וַיְדַבֵּר מִנּוֹרְאוֹת "תְּפִלָּה לְעַנִּי" מִהַזֶּהר, שֶׁהִיא הַעֲקָר, וַיִּגְלֶה שֶׁעֲנָנֵי זֶה שֶׁל לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת נִתְּגַלָּה עַל-יְדֵי ה' לְמַשָּׁה דִּיקָא אַחַר חֲטָא הַעֲגָל, לְהִרְאוֹת כִּי אֵף לְאַחַר חֲטָא חָמוֹר שִׁיף כָּל הָעֲנָנֵי הַנִּלְכָּד וְכוּ', וַיְדַבֵּר מִעֲנָנֵי יְמֵי בֵּין הַמְּצָרִים וְכַמָּה עֲנָנִים הַנוֹגְעִים לָהֶם, וּמִסוּד חֲלִיצַת הַנְּעֻלִים בְּתַשְׁעָה בְּאָב וּבְחֻצוֹת, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַבַּעַל הַשּׁוֹבָה שֶׁהוּלָף לְהַתְּבוּדָד וְאִינוּ מִתִּיאַשׁ, דִּיקָא הוּא גְדוּלָה מַעֲלַתוֹ עַל הַצְּדִיקִים וְכוּ', וַיְדַבֵּר מִעֲנָנֵי הַשְּׂמֻחָה הַעֲתִידָה בְּיָמִים אֵלּוּ, וַיִּקְשֹׁר לְזֶה עֲנָנֵי עֲשִׂיהָ מִתּוֹרָה תְּפִלָּה, וּמִט"ו בְּאָב — הַמְּתַקֵּת הָאָבֶל, וַיְדַבֵּר מִעֲנָנֵי מְצִיאת הַזּוּג שְׁמַאִיר אֶז, וּבַפְּשׁוּטוֹת יְחִזֵּק עַל עֲנָנֵי זֶה, וְעַל עֲנָנֵי אַבְרָם שֶׁצָּרִיף לְהַפְקֵד בְּבָנָיִם, וּמִהַתְּנוּצְצוֹת הַיָּמִים נוֹרָאִים שֶׁמִּתְחִילָה אֶז מִה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", וּמִהַתְּקוּנִים הַנְּעֻשִׂים אֶז וּמִמַּעֲלַת לְמוֹד סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

סא תרסב

יְחִזֵּק אַחַד עַל לְמוֹד בְּכָל סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹהַר"נֵת ז"ל בְּכָל יוֹם יוֹם, וַיִּפְלִיג לְחִזְקוֹ מְאֹד שִׁימְשִׁיף אֶת הַהִתְחַזְּקוֹת הַזֵּוּ בְּכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו וְכוּ', וַיִּגְלֶה רָמֵז שֶׁתְּמִיד כְּשֶׁמְגִיעִים לְשֶׁפֶל הַמְּדַרְגָּה אֶז דִּיקָא רוֹאִים יְשׁוּעָה, וַיּוֹכִיחוּ עַל שְׁנוּפֵל בְּדַעְתּוֹ מִמְּרִירוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם, וַיְדַבֵּר מִהַרְחַמְנוּת שֶׁל הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, וּמִהַכַּת הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל הַמְּלָךְ שׁוֹלַח הַשְּׁלִיחִים וְכוּ', וַיִּשְׁמְחוּ שֶׁהוּא מִהַכַּת הַזֵּוּ, וּבַפְּרָט אִם אוֹחוֹ עֶצְמוֹ בְּצַדִּיק וְאִינוּ מִתְּנַגֵּד וְכוּ', וַיְדַבֵּר מְקַבֵּיעַת שְׁעוּרִים וּמִשְׂמִיחַ בְּחֻלְקוֹ, וַיְחִזֵּק לֹא לְהַסְתַּכֵּל עַל חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת.

סד תרסג

יְאַרִיף כְּדָרְכוֹ בְּדְרוּשׁ נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד עַל הָעֲנָנֵי שֶׁל הַתְּבוּדָדוֹת, בְּבַחֲבִינַת "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוֹיחַ בְּשׂוּדָה", וּמִמָּה שֶׁאַמֵּר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהַעֲשֻׁבִים

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שעז

נְכַלְלִים בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וְיִכְלַל בְּתוֹכוֹ רֵצֶף הָעֲנִינִים: קָלַלְתָּ הָאָדָמָה, הוֹצָאתָהּ אֶת הַדְּשָׁאִים, עֲנִנָה וְשִׁפְלוּת, ט"ל אֹרוֹת, ל"ט מְלָאכוֹת, סִגְלַת הַעֲשָׂבִים, שִׁירַת הַבְּרִיאָה, שִׁיחַת הָאֵילָנוֹת, עֲנִין בַּת קוֹל וּנְבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת, קִדְשַׁת שְׁבַעַת הַנְּרוֹת, אֵין מְקוֹם פְּנוּי בְּלֹא שְׂכִינָה, קָטַע מִמַּעֲשֵׂה מִבֵּן מֶלֶךְ וְשִׁפְחָה וּבֵאוּרוֹ, עֲנִין קִדְשַׁת הַבְּרִית, עֲנִין מֵה שְׁיִהְיֶה בְּעַת הַגְּאֻלָּה, וַיְדַבֵּר עַל בַּחּוּר אֶחָד, אֵיךְ צָרִיךְ לְקַרְבוֹ וּבֵאִיזָה אִפֹּן, וּמֵה לְהַצִּיעַ לוֹ לְלַמֵּד, וַיַּעֲוֹר לְמַקְרָב אַחֲרֵים לְלַמֵּד הַתּוֹרָה נ"ט וְהַתְּפִלָּה.

תרס תרע

וַיְדַבֵּר מֵהַמַּעֲלָה שֶׁל לַמּוֹד "לְקוּטֵי-מוֹהַר-י"ן" וְאָמִירַת "לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", וַיְבַטֵּיחַ הַבְּטָחוֹת נִפְלְאוֹת לְכָל הַמְּקַיִם זֹאת, וַיֵּאָרֶיךָ בְּדַבְּרֵי הַתְּעוֹרוֹרוֹת נוֹרְאִים עַל הַגְּלוּיִים שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי וּמוֹהַר-י"ן (רַבְּנוּ ז"ל) וְעֲנִין נִקְדַּתְם, וַיְבִיעַ הַשְּׂמֵחָה שֵׁשׁ לְנוּ, שְׁנַתְּוַדְעֵנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, וַיַּעֲוֹר עַל קְבִיעוֹת בְּלַמּוֹד וּבְמִשְׁנֵיּוֹת וְכוּ', וַיִּזְהַר מִלֵּהִסְתּוֹכֵב בְּדַרְכֵים שְׂאֵפֶשֶׁר לְפַל עַל יָדָם — מִדַּבְּרֵי חו"ל וְהִזְהַר הַקְּדוֹשׁ, וַיַּחֲזֵק עַל שְׂמֵחָה.

תרסא תרסב

וַיֵּאָרֶיךָ בְּדַבּוּרֵים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים עַל הָעֲנִין הַנִּשְׁגָּב שֶׁל הַתְּבוּדוֹת וְתְּפִלָּה וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וַיִּגְלֶה שֶׁבְּכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, שֵׁם נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִהְרַבּוֹת בְּתְּפִלָּה אִף אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, וַיֵּאָרֶיךָ מִעֲבוֹדַת מְרָדְכִי הַיְּהוּדִי וּגְזֵרַת הָמֵן עַל דֶּרֶךְ עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וַיְדַבֵּר מִעֲנִין דֶּרֶךְ הַשְּׁלוֹם, שֶׁהִיא — לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּמִרְיוֹת וְכוּ', וַיִּגְלֶה דֶּרֶךְ עַל הַתְּבוּדוֹת, אֵיךְ לְבָרַח מִקְּלַפַּת הָמֵן-עֲמֶלֶק וְכוּ', וַיַּמְעִינֵן הַתְּחִזְקוֹת שְׂמַקְבָּלִים מִהַצְּדִיק בַּחֲיַנַּת מְרָדְכִי, וַיַּעֲוֹר לְשִׂמְחָה מְאֹד עַל הַזְּכִיָּה שֶׁל הַמַּקְרָבִים לְרַבְּנוּ ז"ל, וְלִזְכֹּר תְּמִיד הַשְּׂמֵחָה שֶׁאֵינְנוּ מִתְּנַגְּדִים.

תרסג תרסד

וַיֵּאָרֶיךָ בְּדַבּוּרֵים חוֹצְבִים לְהַבּוֹת א"ש לְתֵאָר אֶת הַזְּכוֹת הַגְּדוֹלָה לְחַדֵּשׁ בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וַיֵּאָרֶיךָ לְדַבֵּר מִעֲנִין הַחֲדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּמִמַּעֲלַת כְּתִיבַת מִכְתָּבִים זֶה לָזֶה, וּמִגְדֹּל הַחַיּוּב שֶׁל מִי שֵׁיכוֹל מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לְחַדֵּשׁ, וּמִעֲנִין "דַּבְּרֵי תּוֹרָה — עֲנִיִים בְּמַקּוֹמָם וְעֲשִׂירִים בְּמַקּוֹם אַחֲרֵי", מִהַאֲסוּר לְהַלְעִיג עַל סִפְרִים שְׂכָלָם נִצְרָכִים לְעוֹלָם, וַיַּעֲוֹר לְקַיֵּם כָּל זֶה.

תרסז תרסז

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

ויעורר על התבודדות, ויעתיק קטע מספר עתיק "נוה שלום" שמדבר מענין תפלה, שעל ידי מתניח האדם עם הבורא יתברך, ויגלה שאלו דברי רבנו ז"ל, שעל-ידי תפלה נתבטלת הישות, וידבר ממדרגת הצדיקים שרואים את אור השם יתברך בכל הענינים הגשמיים, כמו שהתבטא רבנו ז"ל על עצמו וכו', וכמו שמוכא מרבי שמעון בר יוחאי, ויבאר הענין שרשב"י קרא לשמר העינים על-פי הפסוק של עבודה זרה, ויבאר שגאות ועבודה זרה הם אחד, וענין שדי וכו', ויארץ בדרוש ארץ על הענין של סגלת אמירת פסוק א' של קריאת שמע להרהורים, ובבכיה — אם מתגברים ביותר, ויגלה גם על ענין ההתבודדות, וירצף ענינים על מעלת הבכיה, ענוה, הפך הגאונה, ורמז בספורי-מעשיות, ויבאר ענין פגם המרגלים ופגם האמונה ותקונו, ובטול תאנת נאוף, וענין חצות וכו'.

ת ר ס ח צו

יפליג בדבורים נעימים על מעלת מדת האמונה הקדושה בהשם יתברך ובמופתיו ובנסיו שבכל יום ויום, וידבר ממפסידיה, ויזהיר עליהם, וידבר מהגלות ומהקפירות שתלויות זו בזו, ומענין אמת ואמונה בצדיקים והתקרבות אליהם, ולא להטעות עצמו פאלו ככר מקרב ולקרב אחרים, ויעורר לבקש הרבה שלא יזיק בתוכחתו וכו', וידבר מהתבודדות ומקביעות בלמוד ספרי רבנו ז"ל.

ת ר ס ט קה

יגלה מעלת מי שזוכה לפרש שיחתו לפני השם יתברך, ויבאר שלא יחשב שענין זה הוא רק לצדיקים, ואדרבה יביא ראיות שדיקא תפלת השפל בדעתו חשוכה מאד, ויארץ במקורות על זה, וגדל הפלגת מעלת הענין, וידבר מענין השלש תפלות שהן שלשה מחין וכו', ויעורר להתפלל פראוי וכו', ויגלה מה זוכה על-ידי תפלה בכונה בפשטות, וידבר מענין התנוצצות אור האבות ומשמחה, ויזהיר לברח מאלו שלא שמשו כל צרכם וכו'.

ת ר ע קיא

ידבר ויחזק על מדת השמחה דקדשה, וישבח מאד הזוכה אליה, ויבאר דברי רבנו ז"ל, שאפשר לעשות עצמו אפלו כשוטה לבוא לשמחה, ויעורר מאד על רקודים בתמימות ובפשטות, ויביא מדברי

תָּכֵן הַעֲנִינִים

שעט

חז"ל ושאר ספרי קדש על מעלת מדה זו.

תרעא **קטו**

יאריף בדבורים מחזקים ומעוררים ובדרוש נאה ונפלא פדרכו על מעלת השכחה דקדשה, וענין ההתחדשות מחדש בכל פעם, ויביא רבוי ענינים חדשים השייכים לזה.

תרעב **קכב**

ידבר משלמות הצדיק שעקרה הוא, שבעת שהוא למעלה הוא יכול לקרב גם אחרים, וידבר מרחמנותו יתברך שאפשר לידע ממנה על-ידי הצדיקים, ויבאר מאמרם ז"ל: "מעלין בקדש" וכו', על-פי דברי מוהרנ"ת ז"ל, והענין לדבר עם חברים בעבודת השם, וממעלת מדת הרחמנות.

תרעג **קל**

יחזק מאד על למוד "לקוטי-הלכות" ושאר ספרי רבנו ז"ל, ויגלה מענין תורת רבנו ז"ל, ויביע שמחתו למקבל המכתב שבשד לו היכן אויזו בסדרו בש"ס, ויאריף בדבורים על מעלת למוד מסכתא, ויעורר לשמח מאד, ויזהיר לברח מסגופים של שנה ושאר סגופים, ויעורר לשמר על הזמן ולהתבודד עמו יתברך.

תרעד **קלו**

ידבר הרבה מהענין של "אחד היה אברהם", ויאריף בדבורים נוראים ונפלאים על ענין זה והדומה לו, ומענין "ויספרתם לכם" כדברי מוהרנ"ת ז"ל, ויחזק מאד מאד על-פי המעשה של החכם והתם שבספורי-מעשיות, ויאריף למצא בו רמזי רמזים נאדרים בקדש ורצופים התחזקות — לא להתבלבל מזולתו ולהיות בשמחה על כל פרט איף שהוא דיקא, והרחקת הפחד מפל דבר שבפולס, ומענין בטויל אליו יתברך ומאמונה בכחו של עצמו.

תרעה **קמד**

ידבר מענין תפלה והתבודדות ומעלתן הגדולה וגדל הפעלה שפועלות, ויזכיר ענין שער הנו"ן זה לעמת זה וכו', ויתן עצה למי שצריך שנה הרבה — מה יעשה, ויזהיר לברח מלעשות פעלות בכל נגד שנה, ויתן עצה על שמחה, ויענה לשאלתו על הלכות ברכות התורה, ויגלה איף צריך להתנהג בתחלת היום מיד בקומו,

תִּכְן הָעֲנִינִים

וידבר מענין שעור עיון ושעור בקיאות, ומענין אמירת "תקון הפללי" שרוצה לאמרו עם הנצרים ב"חדר", ואחר-כך יאריך ביריעה ארבה בדברי התעוררות והתחזקות על מעלת מי שזוכה לנסע לציון רבנו ז"ל בעיר אומן, ורום שגב הענין הגדול הזה וכו', ויספר ספור נפלא שקרה לו בעצמו בשתי נסיעותיו לשם, ויאריך שוב בגדל העבודה שעושה רבנו ז"ל לאחר הסתלקותו עם הבאים אליו, ויבאר הענין "מעשה לא תעשו אז יותר", ושני פרושים בזה, וידבר מענין העליה שנתעלה הצדיק לאחר מותו, כשזוכה לקרב אנשים אליו יתברך, ויגלה שצריך הרבה תפלה לזה, ויזכיר פרוש אחד מאנשי שלומנו על מעשה מאבדת בת מלך, ויזכיר עוד מופת מה שהיה לאברהם אחד מאנשי שלומנו, שכמעט וחדר משם בלי להיות על הציון.

תרעו קס

ידבר מההתקרות של המקרבים לרבנו ז"ל כפי שהתבטא עליהם הרבי בעצמו, ויעתיק כמה שיחות מ"חיי-מוהר"ן", ויגלה ענין שלמות הצדיק, איך שמקרב המקרבים אף שנשמתו למעלה, ומה שעושה על-ידי תלמידיו הקדושים שבכל דור, ויתאר ענינם, ויבאר מדוע התקין של פגם הברית נתגלה לו ויקא, וידבר מהחייב של תלמידים העושים תלמידים, ויעורר להתפלל לזכות להשיג את התלמידים האלו, ויאריך בבאורים נפלאים על מעשה י"ג מיום השני מהשליש פתות וכו' מהמלך האכזר וממציאת הגנני וכו', ויוציא נקודות לעבודת השם לעבודה ולמעשה, וידבר קצת מסדר הלמוד, ומתורה ועל זה תפלה.

תרעז קסח

ידבר מקדשת שכעת הנרות, ויפרש פסוק: "שופטים ושופרים וכו'", ויצרף לזה פרוש על מאמר ז"ל, ויחזק על התועדות חברים, ויגלה צרופים בתבת "גחלים" ועוד פסוק על זה באיוב.

תרעח קעא

ידבר ממעלת ימי אלול הקדושים, וימצא צרופי תבת אלול בכמה פסוקים, ויעתיק מדברי הבגני-יששכר על סגלת ימים אלו לרצון העליון וכו', וידבר מבחינת עלית המלכות אל הבינה, ומענין שבת וששת ימי החל, ומבריאת האדם זכר ונקבה, ומפגם המח שמפסיד

תְּכַן הַעֲנִינִים

שפא

זווגו ופרנסתו של אדם, ויארף לדבר מענין פונת אלול, שהיא הדמימה והשתיקה, ויגלה מעלת השתיקה מאגדות חז"ל ומהספרים הקדושים, ויעורר על תשובה בימים אלו, ותשובה מועלת וכו', ויארף לבאר איך עושים תשובה, ויגלה מעלת התפלה וההתבודדות שמבטלת התאוות וכו', ומתשובה של שבת, ומכרת לעשות פת"ר, ויעורר לקיים לעבדה ולמעשה.

תרעט קפ

ידבר מענין למוד התורה בצער, שאחר-כך מתרחב לאדם, ויגלה טעם למה דיקא בתורה א' שמדבר רבנו ז"ל מתורה, שם מביא שהיצר מתלבש במצוות, ויעתיק לזה גם קטע מספר "זרע קדש", ויארף בגדל כח התורה הקדושה, ויעורר על התמדתה ולהשאר בין כתלי בתי מדרשות, שזה מטהר את האדם, וזוכה שתשמע תפלתו וכו'.

תרפ קפה

יביע שמחתו הגדולה לאחד שנוסע לאומן לציין רבנו ז"ל, ויעתיק לו קטעים מגדלת הענין מהספר "עלים לתרופה", ויתן לו סדר הנהגה איך יתנהג בהיותו שם, דבר דבר על אפניו.

תרפא קפח

ידבר מענין התקשרות חברים ועל-כל-פנים על-ידי כתיבה זה לזה, ומענין הדמימה והשתיקה שהיא פונת אלול, ומקדשת הדבור, ויביא מדברי ה"לקוטי-הלכות" על הקשי בשדוף ופרנסה, ויחזק לסמוך על השם יתברך, ולפרט בטחוננו בדבור — שבנדאי יושע, והעקר להסיר כל עקמומיות מלבו.

תרפב קצא

יספר על בחור אחד שזכה על-ידי רבנו ז"ל להתמיד הרבה, וזכה להגיע לרבנו ז"ל באומן, ויעורר את מקבל המכתב לעשות כמהו, ויתן לו הנהגות ישרות בכל ענין, ויזרוזו לילך למקום פנוי וכו', ולהתבודד עמו יתברך, ויגלה מעלת הבעל תשובה דיקא שמקיים זאת, ויביא קטע מ"החת"ם סופר" על זה, ויעורר מאד על שעורים קבועים: מקרא, משנה, גמרא, מדרש ועל שלחן ערוך בפרטיות, ויזכיר מנהג אנשי שלומנו בזה, ויזרוז לנהג כך, ועל-כל-פנים ספרים של קצורי הלכות, ויעורר על התפלות הקבועות בכונה ואמירת תהלים, ויגלה שלפי התפלות של האדם, כן זוכים לטעם מאורו הגנוז של רבנו ז"ל,

תִּכּוֹן הָעֲנָנִים

ויחזק על שמחה.

תרפג קצו

יִפְרֹשׁ פְּסוּק רֵאשׁוֹן שֶׁל פְּרֻשֵׁת כִּי תִצָּא בְּאַרְבַּע אָפְנִים, שֶׁהֵן אַרְבַּע נִקְדוֹת אֵיף לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיָּצָר: א. הַתְּבוּדוֹת. ב. שְׂמֵחָה. ג. קְרוֹב רְחוּקִים. ד. צְדָקָה לְהַדְפֹּסֶת וְהַפְצַת סִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ז"ל.

תרפד ר

יִחְזַק אֶחָד שֶׁלֹּא יִתְיַאֵשׁ עַל זֶה שֶׁלֹּא עָלוּ בְּיָדוֹ הַהַשְׁתַּדְּלוּת לְהִיּוֹת בְּאוֹמֵן, וְיִתְיַחַס לְפַחְדוֹ בְּהַתְּבוּדוֹת בַּיָּעַר בְּלִילָה, וְיִתֵּן לוֹ יֵצֵה עַל זֶה, וְיִדְבֵּר מְאוֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׂמַאִיר בְּעוֹלָם, וְזוֹכִים לְהַשִּׁיגוֹ אֵלּוֹ שְׂמֵרָבִים בְּתַפְלָה וּבְשִׂיחָה בְּהַתְּבוּדוֹת, וּמָה שֶׁלֹּא כָּלֵם זוֹכִים לְזֶה, מִחֲמַת שְׂאִינָם יוֹדְעִים הַדְרָךְ בֵּינָם הַרוֹחֲנִיּוֹת, וְיִאָרִיף בְּעֵנָן כּוֹנֵן פּוֹנֵת אֱלוֹל, וּמַעֲנִין הַשֵּׁם ס"ג, וּמָה שְׂמַלְמֵד אוֹתָנוּ לְעִבְדָּה, וְלֹא לִסַּג אַחֹר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַלֵּב גַּם רוּחַ מְלָשׁוּב וְכוּ', וְיִגְלֶה שְׁעַל-יָדֵי רַבּוּי תַּפְלָה זוֹכִים לְבִטּוּל אֲמַתִּי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

תרפה רד

יִחְזַק אֶחָד שֶׁנִּכְנַס מִחֲדָשׁ לְבֵיתוֹ, וְיִכְרְכוּ שְׂיִזְכָּה לְקַדֵּשׁ אֶת בֵּיתוֹ בְּוַעַד לְחֻכְמִים שׁוֹמְעֵי לְקוֹחוֹ וְכוּ', וְהַעֲקֹר שְׂיִחְזַקֵּם עַל הַתְּבוּדוֹת, וְיַעֲוֹרֵר לְקַבֵּעַ מְקוֹם מִיָּחָד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְיִבְאֵר מִדְּבַרֵי מוֹהַרְנֵי ת"ל בְּחִינַת בֵּית וּבְחִינַת חוּץ וְכוּ', וְיִדְבֵּר מַעֲנִין עֵל וְנִפְיָק, שְׂאֵף בְּבְחִינַת נִפְיָק אֲסוּר לְהַתְּפַלְּל רַק לְהַתְּחַזֵּק, וְיַעֲוֹרְרוּ לְקַבֵּעַ שְׁעוּרִים וּלְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה וְתַפְלָה.

תרפו רז

יִדְבֵּר דְּבוּרִים נִפְלְאִים בְּלִשׁוֹן מְלִיצָה וְהַשְׂאֵלָה מִפְּסוּקֵי קִדְשׁ רַבִּים, תּוֹכוֹ רְצוּף אֶהְבָּה וְהַתְּעוֹרְרוֹת לְלַמֵּד סִפְרֵי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְיִגְלֶה מָה זוֹכָה עַל יָדָם, וְעַל-יָדֵי תוֹרַת רַבְּנֵינוּ ז"ל בְּכֻלָּהּ.

תרפז רי

יְבִיא מִדְּבַרֵי חו"ל הָעֵנָן שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא אִתָּנוּ תָּמִיד, וְיַעֲוֹרֵר עַל תַּפְלָה, וְיִחְזַק עַל מִי שֶׁפָּגַם בְּבְרִיתוֹ, וְיִבְהִיר חֹמֶר הָאֲסוּר וּגְדֻלַּת תְּשׁוּבָתוֹ שְׂאֵפְשֵׁר לְשׁוּב וְיִגְלֶה אֵיף, וְיִדְבֵּר מְגֻדֵל מַעֲלַת הַנְּגוּן וְהַשִּׁיר דְּקִדְשָׁה, וְיִתְרַץ לְמָה רּוֹאִים מִתְּמִידִים וְכוּ', שְׂאִינָם מְקַבְּלִים, וְיִדְבֵּר מַעֲנִין הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה וּמִתְּשׁוּבָה, וּמַעֲנִין הַפְּחָד מִיּוֹם הַמִּיתָה, וְיִרְגִיעַ

שזו מדרגה גדולה, ויעורר על עסק התורה.

תרפח רטו

יְדַבֵּר מֵעֵינַי מַעֲלֵת כְּתִיבַת הַתְּחִזְקוֹת, וּמִתְכַלִּית הַבְּרִיאָה, מִמֵּדַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִקְדָּשֵׁת שְׂבַעַת הַנְּרוֹת, וַיַּעֲוֹרר מְאֹד עַל עֵסֶק הַתּוֹרָה, וַיְכִיֵּא מוֹבְאוֹת מִדְּבָרֵי חַז"ל עַל זֶה, וַיִּתֵּן הַנְּהִיגוֹת מֵה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם, וַיַּחֲזִק שְׁאִין זֶה קָשָׁה כָּלֵל, וַיְדַבֵּר מִגְּדֻלַּת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵה שְׁזָכְנוּ עַל-יְדֵי שְׁצִיתוֹ — אֶף בְּלִי כְּשֵׁרוֹנוֹת, וַיַּעֲוֹרר עַל תְּפִלָּה שֶׁהִיא הַעֲקָר לְכָל הָעֲצוֹת, גַּם יִזְכִּיר מַעֲלֵת לַמּוֹד "תָּנָא דְּבִי אֱלִיהוֹ".

תרפט רכ

יְדַבֵּר מִהַהוֹדָאָה לַה' שְׁאֵנוּ מִכְרָחִים בָּהּ עַל חֶסֶדּוֹ, שְׁקָרְכְנוּ לְרַבֵּי שְׁמֹגְלָה עֲצוֹת כְּאֵלוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחֵב הַלֵּב לְבַקֵּשׁ עַל הַשְּׂאָר, וַיְכַבֵּר דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁעַל-יְדֵי שְׁלֶחַן עֲרוּף בָּאִים לִירְאָה, וַיַּעֲוֹרר לְקַיֵּם זֹאת, וַיִּזְכִּיר מִנְהֵג אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשָׁנֵי סוּגֵי הַשְּׁעוּרִים בְּשְׁלֶחַן עֲרוּף, וַיְדַבֵּר מֵעֵינַי פָּגַם אֱמוּנָה שְׁגוּרָם מֵעוֹט תְּפִלָּה, וַיַּחֲזִק עַל הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת בְּפִשְׁטוֹת, וְעַל שְׁמֹחָה, וַיְדַבֵּר מִגְּדֻלַּת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהֵם צְדִיקִים נִסְתָּרִים.

תרצ רכג

יְדַבֵּר מִהַקּוֹנְטְרַסִים שְׁשֵׁלַח לְאַחַד, וַיִּסְפֵּר שְׁמַחִיִּים גַּם אוֹתוֹ, וַיַּחֲזִק שְׁאֵסוֹר שְׁתִּהֵיָה מְרִירוֹת לְמִי שְׁאִין עוֹלָה לוֹ לְהִתְקַרֵּב לְקַדְּשָׁה, וַיְדַבֵּר מִזֶּה שְׁתּוֹכְחָה עֲצֵמִית צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת "תּוֹכְחָה שֶׁל מֹשֶׁה" וְכוּ', וַיַּחֲזִק לְהִיּוֹת קוֹפֵץ וּמְדַלֵּג עַל הַכֹּל בְּמֵדַת הַשְּׂכָחָה דְּקַדְּשָׁה, וַיְדַבֵּר מִגְּדֻלַּת רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיַּעֲוֹרר עַל הַתְּבוּדָּרוֹת בְּמִקּוֹם פְּנוּי וְכוּ' דִּיקָא בְּעַת נִסְיוֹנוֹ וְקִטְנוּתוֹ.

תרצא רכה

יַעֲוֹרר לְהַתּוֹעֵד מְדֵי פַעַם לְדַבֵּר מִרַבְּנוּ ז"ל, וַיְדַבֵּר מֵעֵינַי הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה שְׁצָרִיף לְעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם, וּמֵעֵינַי תְּשׁוּבָה, שְׁפִיכוֹת דְּמִים, קְפִיצָה וְדִלּוּג, וַיַּעֲוֹרר מְאֹד עַל מֵדַת הָאֱמוּנָה.

תרצב רכז

יְדַבֵּר מִגְּדֻלַּת מַעֲלֵת הַקְּבוּץ שְׁלָנוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וַיְכַבֵּר הָעֵינַי שֶׁל מַחְלַקַּת בֵּין הַצְּדִיקִים, שְׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר, שְׁכְּשֹׁשׁוּמְעִים זֹאת הִיא תּוֹכְחָה עַל פָּגַם טְפֵי הַמַּח, וַיְקָשָׁה — וְהֵלֵא בְּמִצִּיאוֹת הַמַּחְלַקַּת קִיָּמַת, וַיִּתְרַץ

תכן הענינים

באפן נפלא לפי דרכו, ויעורר להסתפל על עצמו להתחיל השנה בלמוד שעורים קבועים ולא להתעסק במחלקת.

תרצג רל

ידבר מגלוי אורו הגנוז של רבנו ז"ל, ויגלה איך אפשר לא להטעות את עצמנו, והוא — על-ידי תפלה, וידבר מענין קרקע — אמונה, תפלת המשיח, גלות, ויעורר על מעלת ענין התפלה וההתבודדות.

תרצד רלד

ידבר מהמניעות שיש על כל דבר ששייך לרבנו ז"ל, ויחזק להתחיל שנה חדשה בהתחדשות, ויגלה שבדורות האחרונים יכולים להשיג יותר על-ידי רצונות טובים, ויגלה מעלתם.

תרצה רלו

יחזק על למוד ספרי רבנו ז"ל, ועל למוד "לקוטי-הלכות", שעתידין לתן דין על כל יום וכו', ויספר ספור איך אחד בוארשא התקרב לדעת רבנו ז"ל, וידבר דבורי התחזקות נוראים, ויעורר על אמירת תקון הכללי, ויחזק מאד על מעלת ההתבודדות של מי שמרגיש נמוך ביותר, ויארץ בזה ובמעלת מדת האמונה אף למי שפגם, שיכול להתחיל מחדש.

תרצו רמג

ידבר מתורה ל"ד בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', מענין שבירת חרפת הלב, וזכיר הענין שאסור להתפעל ממלעיגים, וקשור הפה אל הלב, וירחיב הדבור קצת אודות שלש הנקודות: עצמו, חברו ורבו, ויפרש על-פי זה מאמר חז"ל (בשבת פח.).

תרצז רמז

יחזק אחד שעובר עליו מאד, שיתחזק בזה שמקרב ומציית לרבנו ז"ל, שעל ידו יש תקון לכלם, ויעוררו למצא הרחבות בגשמיות על-ידי "בצר הרחבת לי" וברוחניות על-ידי "אזמרה", ויגלה מהו הפגם של "פרסום של שקר", ויחזק על אמונת חכמים, וידבר מהצלחתם של אנשי שלומנו תלמידי רבנו ז"ל, שהשליכו חכמתם ובטלוה לרבנו ז"ל.

תרצח רנ

יחזק לברח למקום מיחד ולהתפלל שם בהתבודדות, ויגלה ענין

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שפה

הַעֲצָה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, וַיְדַבֵּר מֵהַתְּרַחֲקוֹת שֶׁמֵּרְאִים לְכָל אֶחָד בְּתַחֲלָה, וּמִמֵּדַת הָאֱמוּנָה, וּמֵעֲנִינֵי קַלְפָּה שֶׁעַל הַפָּרִי, וַיַּחֲזֵק עַל מֵדַת הַשְּׂמִיחָה, שֶׁצָּרִיף לְמַסַּר נַפְשׁוֹ עָלֶיהָ.

תרצט **רנב**

יַחֲזֵק מְאֹד מְאֹד עַל שְׁנֵי עֲמוּדֵי הַתּוֹךְ: שְׂמִיחָה וְהַתְּבוּדוּת, וַיִּפְרֹט עֲנִינָם וַיִּגְלֶה מֵעֲלֵתָם, וַיִּבְאֵר מְדוּעַ לְפָעֲמִים נִרְאָה שְׂדֵיָקָא פְּשִׁמְקָרָב לְצַדִּיק עוֹבֵר עָלָיו יוֹתֵר, וַיִּזְהֵר לֹא לְהַתְּרַחֵק, חַס וְשָׁלוֹם, וַיִּזְהֵר עַל לְמוֹד שְׁלֶחַן עֲרוּף.

תש **רנז**

יְדַבֵּר מִכֶּף שֶׁעַל כָּל דָּבָר שֶׁשִּׁיף לְרַבְּנוֹ ז"ל יֵשׁ מְנִיעוֹת, וַיִּגְלֶה שֶׁהָעֲנִינֵי שֶׁקָּשָׁה לְבוֹא לְשִׂמְחָה, הוּא רַק כִּי רַבְּנוֹ ז"ל צִוָּה, וַיַּחֲזֵק עַל זֶה, וַיִּזְכִּיר דְּבָרֵי ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן עַל פְּסוּק "וְהָיָה עֲקָב" וְכוּ', וַיִּגְלֶה מֵעֲלַת מֵדַת הַשְּׂמִיחָה, וַיַּעֲוֹרֵר עַל סֵדֶר דְּרִיף הַלְמוּד, וַיִּבְיֵא מְדַבְּרֵי ר' לִוִי יִצְחָק עַל זֶה, וַיְדַבֵּר מֵהַחֲלוּק בֵּין הַתְּקַשְׁרוֹת לְהַתְּקַרְבוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר לְהַתְּקַשֵּׁר לְצַדִּיק עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוּת, וַיִּזְהֵר מִלְּהַפִּיל עֲצָמוֹ, רַק לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה.

תשא **רסא**

יְדַבֵּר מֵעֲצָם גְּדֻלַּת עֲצוֹת רַבְּנוֹ ז"ל, וְזִכּוֹת הַשׁוֹקֵד עַל דִּלְתוֹתֵיהֶן, וַיַּחֲזֹר עַל מַה שֶּׁדַּבֵּר בְּשַׁעֲוֵר בְּיוֹם רְבִיעֵי מֵעֲנִינֵי מַחֲזִין שֶׁל חוּץ לְאַרְץ וּמַחֲזִין שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל — וַיִּבְאֵר, גַּם יְדַבֵּר מִשְׁנֵי סוּגֵי הַצְּדָקָה שֶׁקָּיָמִים, וַיַּעֲוֹרֵר לְקַיָּמָם, וּמֵעֲנִינֵי יַחֲדֵי הַדּוֹרוֹת: רַשְׁב"י, הָאֲרִיז"ל, הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ וְכוּ', וּמֵאֹרֵר רַבְּנוֹ ז"ל, שֶׁהוּא הַכְּנָה לְגֵאֲלָה הַעֲתִידָה, וַיְדַבֵּר מֵהַתְּבוּדוּת וְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל וְלִדְוִן עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת.

תשב **רסד**

יְדַבֵּר מֵהַמְּעֵלָה שֶׁמְדַבְּרִים מִרַבְּנוֹ ז"ל וּמֵהַחַיּוֹב לְהַתְּעוֹד וּלְכַתֵּב מִכְּתָבִים, וַיְדַבֵּר מִשִּׁיחַת רַבְּנוֹ ז"ל עַל קִנְיָה שֶׁרָפָה שֶׁאֶפְשָׁר לְלַחֵשׁ עָלָיו שְׁלֹא יִירָה — וַיִּסְבִּירוּ, וַיִּסְפֹּר סִפּוֹר עַל זֶה וַיְדַבֵּר מֵעֲנִינֵי נְסִים וְאֱמוּנָה, וּמִתְקוֹן אֱמוּנָה וּפְגָם נְאוּף שֶׁהִיא מִצְוֹת צִיצִית, וַיִּאָּרִיף בְּמַעֲלַת מִצְוֹת צִיצִית, וּמֵעֲנִינֵי תְקוּן הַבְּרִית, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד עַל לְמוֹד שְׁלֶחַן עֲרוּף וְעַל הַתְּבוּדוּת, וּמֵעֲנִינֵי מִצְוֹת צִיצִית וְתַפְלִין וּמִנְסִיעָה לְצִיּוֹן רַבְּנוֹ ז"ל בְּאוֹמֵן.

תשג רעא

יגלה אִיף אָפְשֵׁר לְצִאת מִמָּה שְׁצָרֶיךָ לְצֵאת, וּיְדַבֵּר מְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ וּמִמֵּדַת הַשְּׂכָחָה דְקִדְשָׁה וּמַעֲנִין נְסִיוֹנוֹת וּמִקְרָבָה לְרַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם דִּיקָא כְּשֹׁמֵר לוֹ, וְיַעֲוֹרֵר עַל הַתְּבוּדָדוֹת וְעַל לְמוּד הַתּוֹרָה.

תשד רעג

יְדַבֵּר מִהַמְּנִיעוֹת הַגְּדוּלוֹת שֵׁישׁ עַל הָאָדָם וּמִמַּעֲלָתוֹ כְּשֶׁמִּשְׁבָּרָן, וּמַעֲנִין נֶחֱשֵׁק וּמִדְּבָרֵי רַבּוֹ וְ"ל עַל "וַיַּעֲמֵד הָעַם מֵרְחוֹק" וְכוּ', וַיֹּאדְרֶיךָ לַחֲזוֹק עַל כָּל נְפִילוֹת הָאָדָם אִף בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת שֶׁהֵן כְּלָלִיּוֹת הַמְּנִיעוֹת, וְיַעֲוֹרֵר עַל שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ דִּיקָא מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁף וְהַצָּרָה, וַיֹּאדְרֶיךָ לְדַבֵּר מַעֲנִין זֶה, וְיִגְלֶה מַעֲלַת יְקָרַת קִדְשָׁת כָּל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל וְיַפְרֹשׁ עַל פִּי הַקְּדָמוֹת אֵלּוּ פְּסוּק רֵאשׁוֹן שֶׁל פְּרָשַׁת וַיֵּרָא בְּאָפֶן נִפְלָא.

תשה רפ

יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת מֵדַת הַשְּׂמִחָה, וְיִגְלֶה שְׂאֵי אָפְשֵׁר לְהַנְצִל מֵעֲצַת הַסֵּמ"ךְ- מ"ם הַרְשָׁע, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצְּדִיק, וּיְדַבֵּר מִמְּרִירוֹת תְּאוּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה שְׁמֵרוֹת מְאֹד, וְהַנְּמָשְׁכִים אַחֲרֵיהֶן מְכַרְחִים לְפִצּוֹת עֲצָמָם בְּשִׂמְחָה שְׂקֵרִית, וְיָבִיא עַל זֶה שִׂיחָה מֵר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן.

תשו רפג

יְדַבֵּר הַרְבֵּה מִגְּנוּת הַמִּדָּה הַגְּרוּעָה שֶׁל הַרִּיסָה וְרַבּוּי אוֹר, וַיֹּאדְרֶיךָ הַרְבֵּה בְּמַעֲלַת מֵדַת הַצְּמִצּוּם, וְיִזְכִּיר מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִפּוֹלִין בְּאוֹמֵן, וְאִיף שֶׁהַקְּפִידוֹ עֲלֵיהֶם גְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיֹּאדְרֶיךָ לְעוֹרֵר עַל עֲנִין הַשִּׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ שְׂמֵכִיא לְאָדָם צְמִצּוּם וַיֵּשׁוּב הַדַּעַת, וּיְדַבֵּר מִרַבּוּי הַתְּפִלוֹת שְׁצָרֶיךָ עַל מְנַת לְהַגִּיעַ לְצִיּוֹן רַבּוֹ וְ"ל, וַיִּסְפֹּר מַעֲצָמוֹ וּמֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אַחֲרֵים, וְיָבִיא רְמֵז שְׁשִׁמַּע מִמִּישָׁהוּ שְׁהוֹצִיא מִמַּעֲשֵׂה רֵאשׁוֹן שְׁבַסְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת.

תשז רפט

יַעֲוֹרֵר לְהַתְקַשֵּׁר מַחְדָּשׁ אֶל רַבּוֹ וְ"ל, וְיִבְאֵר מֵהוֹת עֲנִין הַתְּקַשְׁרוֹת, וּיְדַבֵּר מִזֶּה שְׂרַבּוֹ וְ"ל הוּא מְקוֹר הָאֲמוּנָה וּמִמֵּדַת הָאֲמוּנָה בְּכָלֵל, וְיִגְלֶה שְׂסִימָן עַל אֲמוּנָה הוּא תְּפִלָּה, וְיַפְרֹשׁ פְּסוּק "יִקַּח גָּא מֵעַט מִיָּם" וְכוּ', וּיְדַבֵּר שְׂלִקְבַלַת הַתְּפִלוֹת צָרֶיךָ לְלַמֵּד הַרְבֵּה תּוֹרָה, וְיַעֲוֹרֵר עַל זֶה מְאֹד, וְעַל סֵדֵר דְּרָף הַלְמוּד שֶׁל רַבּוֹ וְ"ל, וְיָבִיא עַל זֶה מִדְּבָרֵי הַמַּהְר"ל, וְסַפּוֹר שְׁהִיָּה אֶצֶל רַבֵּי חַיִּים מוֹאֲלוֹז'יִן, וְיַחֲזֹק עַל זֶה.

תָּכֵן הַעֲנִינִים

שפז

תשח רצד

יְדַבֵּר מִמֵּדַת הַהִתְחַדְּשׁוֹת, וְלַעֲשׂוֹת בְּכָל שְׁעָה אֵיזָה טוֹב, וַיִּגְנֶה עֲנִין זָקֵנָה וַיִּשֶׁן דְּסִטְרָא אַחְרָא, וַיְדַבֵּר מֵעִנִּין "הַיּוֹם" שֶׁמְכַרְח לַעֲבוּדַת ה', וַיַּעֲתִיק מִדְּבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל עַל זֶה, וַיְדַבֵּר מֵהַשְּׁתַּנּוּת הַזְּמַנִּים וּלְגַלוֹת הַרְצוֹנוֹת הַטּוֹבִים בְּכָל פַּעַם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ.

תשט רחצ

יְבִיעַ שֶׁמֶחְתּוֹ הַגְּדוּלָּה עַל אֶחָד שֶׁלֹּא הִתְרַחַק כְּפִי שֶׁחָשַׁב, וְאֶדְרָבָה עוֹד הַתְּמִיד כְּהֵנָּה וְכַהֲנָה, וַיְדַבֵּר מִנְקֻדַת הַצַּדִּיק שְׂרׁוּאִים מִדְּבָרֵי רַבְנׁוּ ו"ל וּמוֹהֲרַנְ"ת ו"ל, וַיִּזְרַז לַעֲמֹד נֶגֶד פְּתוּיֵי הַיִּצָּר שֶׁמְכַסֶּה עֲנִין הַתְּפִלָּה וְכו', וַיְגַלֶּה שֶׁפֶן הַדָּבָר בְּעִנִּין סֵדֶר דְּרָף הַלְמוּד, וַיַּעֲוֹרֵר וַיַּחֲזֹק וַיֹּאמְרָן עַל זֶה לְקַיֵּם דְּבַר הַרְבֵּי בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת, וַיִּסְפֹּר סְפוּר שֶׁסְפֹר ר' לׁוֹי יִצְחָק, וַיְדַבֵּר מִמֵּדַת הָעֵקֶשׁנוֹת דְּקִדְּשָׁה שֶׁמְכַרְחַת מָאד, וַיִּזְרַז לְבָרַח וּלְהִסְתַּוֵּב בֵּין אֲנָשֵׁי קִדְּשׁ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב.

תשי שג

יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַצְּעָקָה שֶׁל ע' קְלִין, וַיִּשְׁבַּח מִי שֶׁזָּכָה לָזֶה, וַיִּפְאַר עֲנִין הַהִתְקַבְּצוֹת בְּיַחַד, וַיַּעֲוֹרֵר לְשִׁבְרֵי הַמְּנִיעוֹת וְלִלְמַד בְּסִפְרֵי רַבְנׁוּ ו"ל, וְשִׁעוּרִים קְבוּעִים וְהַפְּרוּשׁ הָאֲמִתִּי שֶׁל "מְקַבְּלִים דִּין" — מֵהוּ בְּאַמְתָּ, וְעַל מֵדַת הַשְּׂמִחָה.

תשיא שו

יִזְרַז לְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ הַהִתְחַדְּשׁוֹת יְתָרָה בְּכָל פַּעַם, וְשֶׁלֹּא תַחֲלֵשׁ דַּעְתּוֹ לְעוֹלָם, וַיְגַלֶּה עַל כַּח הַדְּבִוֵּר שֶׁהוֹלֵף עִם הָאָדָם אֵף לְמִקּוּמוֹת נְמוּכִים, וַיַּחֲזֹק מְאֹד מְאֹד עַל מִצְוֹת הַשְּׂמִחָה, וַיְגַלֶּה מַעֲלָתָהּ, עֲנִינָהּ, מֵהוֹתָהּ וּשְׂכָרָהּ הַרְבֵּי, וְשִׁזּוּכִים אֵלֶיהָ עַל-יְדֵי פִשְׁוֵט הָעֵקֶמוּמִיּוֹת, וַיְדַבֵּר הַרְבֵּה דְּבָרֵי חֲזוּק לְהַתְנַעֵר מִטְּנוּף פְּתוּיֵי הַיִּצָּר, וּלְהִתְחַיֵּל מִחֲדָשׁ וְלֹא לְשִׁמְעַע לְדְּבָרֵי הַסְּתוֹת שֶׁכּוֹדֵי לְהַשְׁאִיר שְׁקוּעַ בְּלִכְלוּף וְכו', וַיִּזְהִיר לְבָרוּחַ מִדֵּי פַעַם אֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וַיְגַלֶּה מַעֲלַת עֲנִין הַתְּחַבְּרוֹת הַמְּקַרְבִּים וּלְפָחוֹת עַל-יְדֵי מִכְתָּב וְכו', וַיְדַבֵּר מִמֵּדַת הַתְּמִימוֹת — יְסוּד בְּדְרָכֵי רַבְנׁוּ ו"ל, וַיַּמְעִינֵן תְּפִלָּה בְּעִשְׂרִיּוֹת וּבְפִזְרֵנוֹת וּמֵה שְׁמוֹהֲרַנְ"ת ו"ל הַתְּבַטָּא בְּסוּף יָמָיו עַל הַתְּמִימוֹת שֶׁל רַבְנׁוּ ו"ל, וַיּוֹכִיחַ עַל כְּפֵה נְקֻדוֹת בְּדְרָכֵי רַבְנׁוּ ו"ל, שֶׁאִם אָנוּ מְקַרְבִּים אֵלָיו לְמַה אֵינָנוּ מְקִימִים אוֹתוֹ, וַיַּעֲוֹרֵר עַל לְמוּד הַתּוֹרָה שֶׁמוֹצִיא אָדָם מֵהַשְּׂאוּל.

תשיב שיג

יְדַבֵּר מִמְעַלְת מִדַּת הַהִתְחַזְקוֹת עַל אֶף הַנְּפִילוֹת הַקְּשׁוֹת, וַיִּגְלֶה שְׁלִפְעָמִים זֶה מִכְרַח לַהֲיִוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר לְקֶשֶׁר עֲצָמוֹ לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יַדֵּי שִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן שְׂדוּכִים וַיַּחֲזֵק עַל זֶה, וַיִּסְבִּיר לָמָּה לְפָחוּתֵים הוֹלֵךְ בְּגִקְל יוֹתֵר וְכוּ', וַיֹּאֲרִיף בְּדַבּוּרִים עַל עֲנֵן יִסּוּרִים, סִבְלֹנוֹת, אָמוּנָה, מִצְרֵי"ם, פְּרָעָה, פָּגַם הַדְּבּוּר, הַסְּתֵרֵת הַתְּפִלָּה, עֲנֵן סִבְלוֹת"ם, עֲנֵן דְּמִכְסִּין עַל עֵינַיִן, הָאֲרֵת הַכְּתֵר, וַיְדַבֵּר וַיַּעֲוֹרֵר עַל שְׁנֵי הַיִּסּוּדוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב — שְׁלַחַן עֲרוּף וְהַתְּבוּדוֹת, וְעַל קֶטֶב הַקְּדָמוֹתֵיו הַנְּפִלְאוֹת יְבָאֵר מֵאִמֵּר חֲזו"ל: "אֵין לָךְ אָדָם שָׂאִין לוֹ שְׁעָה", בְּאִפֵּן נוֹרָא וְנִפְלָא, וּמֵעֲנֵן עֲרוּף תִּבַּח "אָדָם" וּמֵהוֹתָה, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד עַל הַתְּבוּדוֹת, וַיִּגְלֶה מִעֲלֵתָה.

תשיג שכא

יִתְנַצֵּל עַל טְרַדַּת זְמַנּוֹ מִסִּבַּת הַתְּקַרְבוֹת שֶׁל קְבוּצָה שְׁלָמָה שֶׁל בַּחוּרִים לְדַבֵּר רַבְּנוֹ, וְזֶה גּוֹזֵל אֶת כָּל זְמַנּוֹ וְכוּ', וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן שְׂכַחַת הַעֲבָרוֹת וְזָכְרוֹן בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יַדֵּי תְּפִלָּה וְיִדּוּי דְּבָרִים, וַיְדַבֵּר מֵהֶאֱדוּת וּמוֹפְתִים שִׁיכוֹל לְפַעַל כָּל אֶחָד מֵאֲתָנוּ עַל-יַדֵּי רַבּוּי תְּפִלָּה מִמֶּשׁ כְּאֶחָד הַצְּדִיקִים, וַיְדַבֵּר מֵעֲצָם מִעֲלַת אִישׁ כֶּשֶׁר בְּאֵמֶת הַנִּכְלָל בְּמִדַּת הַמַּלְכוּת, שֶׁהוּא כְּמוֹ מִרְאֵה מִלְטָשֶׁת, וְכָל אֶחָד רוֹאֶה אֶת חֲסְרוֹנוֹתָיו בּוֹ.

תשיד שכד

יַחֲזֵק אֶחָד לֹא לְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל מִינֵי דְרָכִים, וְעַל הַנְּסִיעָה לְאוֹמֵן שְׁנֵתְבַטְּלָה וַיַּעֲוֹרֵר עַל הַתְּפִקִּיד בְּחַיִּים — לַהֲיִוֹת דְּבוּק בֵּה', וְשָׂאִין יוֹדְעִים מֵהִי עֲלֶיהָ וּמֵהִי יְרִידָה, וַיַּעֲוֹרֵר עַל שְׂמִחָה וְרִקְוִידִים בְּפִשְׁטוֹת, וַיֹּאֲרִיף מְאֹד לַחֲזֵק לַהֲסַתְּפֵל וּלְחַפֵּשׂ בְּעֲצָמוֹ אֶת הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שֶׁבּוֹ וּלְשַׂמַּח וְלְרַקֵּד עִמָּהֶן, וַיִּגְלֶה מִעֲלַת שְׂרֵשׁ הַנְּשִׁמוֹת הַגְּבוּהוֹת שְׂמִכְשִׁיל הַבְּעַל-דְּבַר דִּיקָא אוֹתָן, וַיַּחֲזֵק לֹא לַהֲיִוֹת בְּמִרְרוֹת וּבְעֲצָבוֹן, וְלִמְסֹר נִפְשׁוֹ עַל נְקֻדַּת הַשְּׂמִחָה וְהַרְקוּדִים בְּהַצְנָע שְׁלִפְחוֹת יַעֲבְרוּ יָמָיו בְּשְׂמִחָה, וַיַּחֲטֹף בֵּינֵתִים הַרְבֵּה טוֹב, וַיִּזְכִּיר שִׁיחָה מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁרָאָה בְּחֵלוֹם וְכוּ' עַל מִדָּה זוֹ, וַיִּגְלֶה לָמָּה אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ עַל יָדָהּ.

תשטו של

יַעֲוֹרֵר מְאֹד עַל לְמוּד "לְקוּטֵי-הַלְכוּת", וַיְדַבֵּר מֵהַתְּקַרְבוֹת לְצִדִּיק וּמִתְּפִלַּת הַמְּשִׁיחַ, וַיְבָאֵר שְׁעַקֵּר הַתְּכִלִּית לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שפט

לַעֲשׂוֹת עֵסֶק רַק מַחְדוּשִׁים נִפְלְאִים וְכוּ', וַיִּגְלֶה לָמָּה עוֹבְרִים עַל אָדָם יִסּוּרִים, וַיִּדְבֵּר מִמְצוֹת גַּר חֲנֻכָּה.

תשטז שלג

יְעוֹרֵר לְקַבֵּעַ שְׁעוֹר בְּ"לְקוּיטֵי-הַלְכוֹת", וְכֵן עַל הַתְּחַדְּשׁוֹת בְּתוֹרַת רַבֵּנוּ ז"ל כְּפִי שְׂקָבֵל מְגֹדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וַיִּזְהֵר מְאֹד לְבָרַח מִפְּרִסּוֹם שֶׁל שְׂקָר בְּתַכְלִית, וַיְעוֹרֵר לְקַיֵּם מְצוֹת צְדָקָה לְנֶשְׁמָה וְכוּ', וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין שְׂבִירַת הַכְּלִים וּמִבְטוּל הַיְשׁוּת לְגַמְרֵי, וְלֹא לְחֹשֶׁב מְאַחֲרִים.

תשיז שלז

יִדְבֵּר דְּבוּרֵי אֲהָבָה וְהַתְּחַזְּקוֹת לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּשֵׁפֶת הָאִיִּדִישׁ, שְׂפָה יְעוֹרֵר לְשִׂמְחַת בְּרַבְּנוּ ז"ל, וְלְקַיֵּם עֲצוּתָיו בְּפִשְׁטוּת וּבְתַמִּימוּת, וַיִּגְלֶה שֶׁזֶּה הִיָּתָה מְדַרְגַת מוֹהַרְנֵי ז"ל, שֶׁהַשְּׁלִיף שְׂכָלוֹ מִגִּגְד וְכוּ', וַיִּסְפֹּר אֶת הַסְּפֹר מִהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, זְכוּתוֹ יֵגֵן עָלֵינוּ, שֶׁעַל יָדוֹ נִתְעוֹרֵר רַבְּנוּ ז"ל לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם כְּמָהוּ, וַיְעוֹרֵר לְשִׂמְחַת בְּכָל נִקְדָּה טוֹבָה וְלַחֲטֹף שְׁעוֹר בְּשִׁלְחָן עָרוּף בְּכָל יוֹם.

תשיח שמא

יְבִיעַ שְׂמֻחָתוֹ עַל שְׂמֻתְקַבְּצִים יַחַד לְדַבֵּר מִרַבְּנוּ ז"ל, וַיּוֹרֶה אִיךָ צָרִיף שְׂיִהְיֶה הַדְּבוּרִים, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַמְּזֻכָּה אֶת הַרְבִּים, וַיִּכְאֲרוּ עַל-פִּי לְקוּיטֵי-מוֹהַרְנֵי ז"ל, חֵלֶק א', סִימָן ס"ו, וַיַּעֲתִיק קָטַע מ"בֵּן יְהוּדֵי"ע, וַיְעוֹרֵר לְגִלוֹת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל בֵּין כָּל שְׂכֻבוֹת הַצְּבוּר, וַיִּדְבֵּר מִתְּפִלָּה עַל זְוִיג וּמִלְמוּד זְכוּת, וַיְעוֹרֵר עַל לְמוּד הַתּוֹרָה, וַיִּגְלֶה נִפְלְאוֹת בְּצָרוּף בִּי"ת, וַיְבִיא שְׁנֵי סְפּוּרִים עַל גְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, אִיךָ שֶׁהֶצְלִיחוּ מְאֹד בְּעִבוּדַת הַשֵּׁם וּבְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יְתִבְרָךְ, וַיְעוֹרֵר עַל הַתְּבוֹדָרוֹת בִּיעֵר, וַיִּתֵּן הַנְּהִיגָה מֵהַלְעֲשׂוֹת אַחֲרֵי-כֵן וְדַרְךָ בְּלְמוּד גְּמְרָא בְּעִיּוֹן.

תשיט שמח

יַחֲזֹק וַיֵּאמֵץ מְאֹד לֹא לְהַתְּבַלְבֵּל מִהִירִידוֹת וּמִהֲנִפְלוֹת וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחַלָּה חֲדָשָׁה, וְלִדְעַת שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל, וַיְעוֹרֵר מְאֹד עַל תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים, וַיִּגְלֶה מַעֲלָתָהּ, וַיַּעֲתִיק קָטַע נוֹרָא מִהַפְּסִיקְתָא עַל זֶה וְעוֹד מוֹכָאוֹת, וַיַּחֲזֹק עַל תְּפִלָּה בְּשִׂמְחָה וְהִרְחַקַת הַעֲצָבוֹת, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה וְעֲנִין נוֹטֵר הַכְּרִית מְרַגַע אֶחָד שְׂמֻקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ מִכָּאן וְלִהְבֵּא, וּמֵעֲנִין בְּטוּל וּמַעוֹט כְּבוֹד עֲצָמוֹ.

תשכ שנב

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

יְדַבֵּר מִהֶתְחִזְקוֹת הַגְּדוּלָה שְׁנִמְצָאת בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּתֵּן עֲצָה לְאָדָם שֶׁפָּשַׁע מַה יַּעֲשֶׂה, וַיְגַלֶּה מַה שֶׁהַצַּדִּיק מֵתַקֵּן אוֹתוֹ, וַיְדַבֵּר מִמַּה שְׁנִעֲשֶׂה עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂי הָאָדָם בְּעוֹלְמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וַיְדַבֵּר מְעוֹלְמוֹת הָעֲשִׂיָּה, הַיְצִירָה וְכוּ', וַיְבָאֵר עֲנִין "מִיֵּתָה תוֹלָה וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר", וּמַעֲנִין "אִישׁ חָכֵם יִכְפֹּרְנָה", וַיֹּאמְרֵךְ לְעוֹרֵר בְּמַעֲלַת לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבְעֵקֶר לַמּוֹד גְּמָרָא, וַיַּעֲתִיק מִמְּדַרְשֵׁי חַז"ל עַל זֶה, וְקָטַע מִתְּנַחוּמָא נַח, דְּכָרִים נְפִלְאִים בְּמַעֲלַת תּוֹרָה שְׁבַע-לֶפֶּה.

שנט תשכא

וַיְגַלֶּה שֶׁהַעֲקָר הוּא לְהִתְחַזֵּק מִכָּל הַעוֹבֵר, וַיַּעֲוֹרֵר לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל שֶׁהֵם מְחַזְּקִים, וְאִם קָשָׁה לוֹ, שִׁיתְּאָבֵק בְּעַפְרֵי רַגְלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וַיְדַבֵּר מִסִּפְרֵי מִיָּחַד עַל שְׁלוֹם-בֵּית וְסִבְלָנוֹת — שְׁאוּלֵי יַחֲבֵר, וַיְגַלֶּה מַה הַצְּדָקָה הַחֲשׂוּבָה בְּיוֹתֵר.

שס תשכב

יְזַרְזוּ לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי "עֲלִים לְתַרְוֵפָה" — וַיִּשְׁבְּחוּ, וַיְבִיא סְפוּר עֲלֵיו מְרִי צְדוּק הַכֹּהֵן מְלוֹבְלִין, וַיַּעֲוֹרֵר עַל הַתְּבוּדוֹת וְעַל עֲנִין שְׁדִיקָא בְּמִקּוֹמוֹת מְרַחֲקִים שֶׁם נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַיִּתֵּן הַדְּרָכָה לְיַמֵּי הַשׁוֹכְבִּי"ם.

שסג תשכג

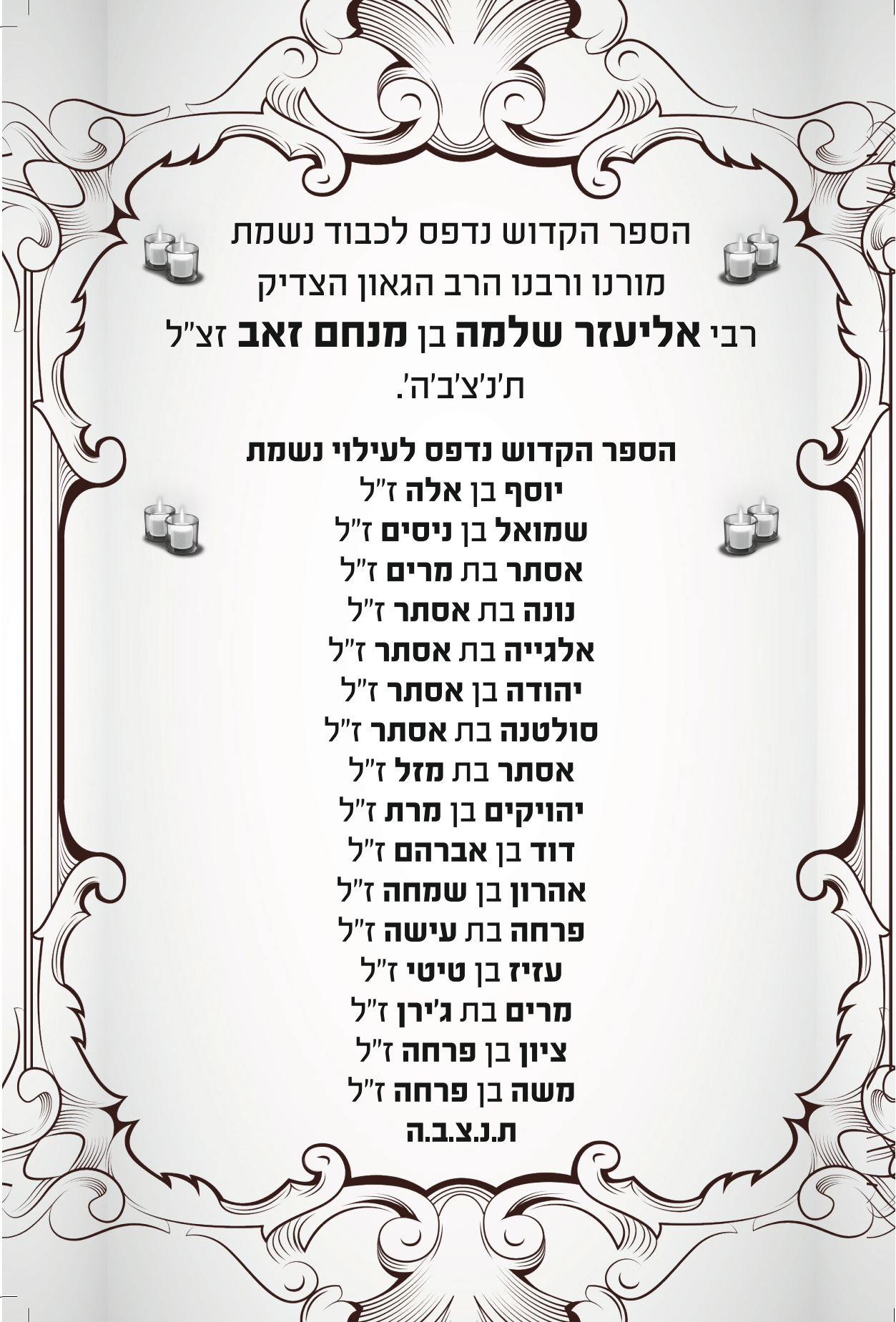
יְדַבֵּר מַעֲנִין עֲבוּדַת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמַעֲנִין שְׁבִירַת מְנִיעוֹת וְגִלּוּי הַרְצוּנוֹת וְהַכְּסוּפִים דְּקַדְשָׁה, וַיִּתְאַר אֶת גְּדֻלַּת הַחֲשִׁיבוּת שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת שֶׁל הָאָדָם הַשָּׁפֵל בְּעֵינֵי עַצְמוֹ.

שסד תשכד

יְדַבֵּר מִגְּדֻלַּת הָעֲצוּת שֶׁל הַפְּלֵא-יוֹעֵץ הַקְּדוֹשׁ ז"ל, וּמַעֲנִין מְשִׁיחַ שֶׁהוּא מְשִׁיחַ אֲלֵמִים בְּתְפִלָּה, וּמַמְדַת הַתְּמִימוֹת, וַיְגַנֶּה עֲנִין לְיַצְנִים, וַיְדַבֵּר מִמַּעֲשֵׂה שֶׁל חָכֵם וְתָם, וַיִּתֵּן כְּמָה נְקֻדוֹת לְעֲשִׂיָּה בְּיַמֵּי הַשׁוֹכְבִּי"ם.

שסז תשכה

יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַגּוֹף הַבְּרִיא שְׁצָרִיף לְעֲבוּדַת הַשֵּׁם, וַיִּרְאֶה אִיף עַל-יְדֵי לְקוּטֵי-תְפִלוֹת זוֹכִים לְקַבֵּל הַשְּׁקֵפָה בְּרוּרָה, וַיִּסְפֹּר אִיף נִתְעוֹרֵר מִדְּבָרֵי הַתְּפִלָּה עַל תּוֹרָה י' שְׁבִלְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', וַיְגַנֶּה מִדַּת הַגְּאוּוָה, וַיַּעֲוֹרֵר לְבָרוּחַ מִכָּל מִינֵי פְרָסוּם, וְרַק לֵישֵׁב בְּפִנָּה וְלַעֲסֵק בְּתוֹרָה בְּהַצְנַע, וַיְדַבֵּר מִמְּדַת הַשְּׂכֵחָה דְּקַדְשָׁה, וַיִּתֵּן אִיזָה סֵדֵר מַה לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹהֲרָנֵי ז"ל, וַיִּזְהִיר לְבָרוּחַ מְסוּגוּפִים וְהַדוּמָה לְזֶה.

הספר הקדוש נדפס לכבוד נשמת
מורנו ורבנו הרב הגאון הצדיק
רבי אליעזר שלמה בן מנחם זאב זצ"ל
ת'נ'צ'ב'ה'.

הספר הקדוש נדפס לעילוי נשמת

יוסף בן אלה ז"ל
שמואל בן ניסים ז"ל
אסתר בת מרים ז"ל
נונה בת אסתר ז"ל
אלגייה בת אסתר ז"ל
יהודה בן אסתר ז"ל
סולטנה בת אסתר ז"ל
אסתר בת מזל ז"ל
יהויקים בן מרת ז"ל
דוד בן אברהם ז"ל
אהרון בן שמחה ז"ל
פרחה בת עישה ז"ל
עזיז בן טיטי ז"ל
מרים בת ג'ירן ז"ל
ציון בן פרחה ז"ל
משה בן פרחה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

הספר הקדוש נדפס לזכותם הצלחתם וישועתם
של:

**ראובן בן יוסף, דוד בן נונה, חנה בת שמחה,
אריאל יוסף בן חנה, אה דייזי בת חנה,
אטל חנה בת חנה, ציון משה בן חנה, אלה
מסעוד בת נונה, אבי אברהם צבי בן פרחא
זהבה בת מרים, אדוה בת זהבה, עידו בן
רחל, אברהם בן אדוה, דוד בן אדוה, אורן בן
זהבה.**

שיזכו לשפע ברכה ובריאות והצלחה בכל מעשה
ידיהם ולתשובה שלמה ברחמים

הספר הקדוש נדפס להצלחת וישועת

**יצחק בן נונה
רעות בת זהבה**

שיזכו לשפע ברכה ובריאות איתנה
שיזכו לרוות נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם
יעזור הקב"ה שיהיו מקורבים לצדיק האמת בזה
ובבא.